



Financial Inclusion
Organization



INTEGRATED REPORT

2 0 2 0



ABOUT US

JSC MFC Crystal ("Crystal") is a leading financial inclusion organisation and, by assets, the largest non-banking financial institution within Georgia. It manages a loan portfolio of GEL 316 million, employing around 1,000 members of staff, operating via 50 branches and serving more than 112,900 unique customers across the country. Crystal acts as a platform for economic development, providing micro, small entrepreneurs and farmers with innovative financial products and services tailored to their needs.

Crystal is the first Fitch-rated non-banking financial institution in the region. The company received an A- Grade social rating from MicroFinance, the Global Rating Agency, in 2020. Crystal is also a recipient of the annual UN Global Compact Corporate Social Responsibility Awards in 2019 and 2020 under the following categories: Gender Equality and Sustainable Consumption and Production. Crystal took the first place in the competition "Business for Gender Equality 2020", hosted by the Millennium Challenge Foundation, in partnership with the UN Women and the Business Leaders Federation "Women for the Future".



For more information and the digital version of this report, please visit: <https://m.crystal.ge/>

CONTENTS

04

STRATEGIC REPORT

6	At a Glance
7	Financial and Operational Highlights
8	Chair's Statement
12	Chief Executive Officer's Letter

MACROECONOMIC AND MARKET OVERVIEW

16	Macroeconomic and Market Overview
25	Business Model
26	Corporate Strategy
36	Key Business Outcomes
38	Refinancing Activities
39	Technical Assistance
40	Leasing Business
42	Key Risks and Uncertainties
48	Corporate Social Responsibility
56	People in our Organisation
63	Management of Innovations
65	Information Technologies
68	Analytical Capability

70

GOVERNANCE STATEMENT

72	Supervisory Board
72	Chair
73	Board Composition
74	Supervisory Board Members
76	Management Team (Board of Directors)
78	Committee Reports

80

FINANCIAL STATEMENTS

162

ANNEXES

164	Annex 1 – Compliance with the UK Corporate Governance Code as of 2020
166	Annex 2 – USAID Year-Georgia Numbers
167	Annex 3 – Social Impact Measurement 2020
186	Annex 4 – List of Abbreviations

STRATEGIC REPORT



Crystal's vision is to become a leading regional customer-centric, people-oriented and data-driven financial inclusion organisation.





AT A GLANCE

Crystal is the development platform for micro and small entrepreneurs, which aims to defeat poverty in Georgia through promoting entrepreneurship in a financially, socially and environmentally sustainable way.

Crystal's comparative advantage is that we view ourselves as a platform for development for our customers. Our solutions-based approach helps us to move away from the sole focus on provision of credit. Financial inclusion requires access to more services, such as current account, insurance as well as an array of non-financial services, including business and financial advice, technological skills as well as knowledge, information, networking and leadership development opportunities. Crystal is the largest by assets non-banking financial institution in Georgia, managing the loan portfolio of GEL 316 million, employing around 1,000 members of staff, operating through 50 branches and serving more than 112,900 unique customers across Georgia.

Crystal's institutional shareholders are Incofin IM and Developing World Markets. The Company enjoys a longstanding relationship with up to 25 lenders, including international Microfinance Investment

Vehicles (MIVs), International Financial Institutions (IFI), Development Finance Institutions (DFIs) and Georgian commercial banks. Crystal is an active participant at the Georgia's fixed-income market. Crystal's corporate bonds are admitted to the category B listing of the Georgian Stock Exchange.

Crystal is the first Fitch-rated non-banking financial institution in the region. Crystal has also received an A-Grade Social Rating from Microfinance, the Global Rating Agency, in 2020.

Crystal was also a recipient of the annual UN Global Compact Corporate Social Responsibility Awards in both 2019 and 2020 under the following categories: gender equality and sustainable consumption and production. Crystal took the first place in the competition "Business for Gender Equality 2020", hosted by the Millennium Challenge Foundation in partnership with the UN Women and the Business Leaders Federation "Women for the Future".

FINANCIAL AND OPERATIONAL HIGHLIGHTS

Amounts are in Georgian Lari

NET LOSS (852 K)		TOTAL ASSETS 366,074		NPLs 7.79%		COST OF RISK 1.68%	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
(324 K)	162.96%	337,095	8.60%	5.58%	2.21%	3.09%	-1.41%
LOAN PORTFOLIO 315,880		TOTAL EQUITY 58,011		COST to INCOME (incl. cost of funding) 72.12%		BRANCHES 50	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
297,211	6.28%	59,862	-3.09%	73.55%	-1.43%	48	4.17%
ROA -0.24%		ROE -1.45%		CUSTOMERS 112,903		EMPLOYEES 1,037	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
-0.10%	-0.14%	-0.58%	-0.87%	100,163	12.72%	989	4.85%

CHAIR'S STATEMENT



Archil Bakuradze
Chair of Supervisory Board

Dear stakeholders,

I am delighted to report that we have successfully weathered the once-in-a-generation crisis caused by the invisible enemy, COVID-19. As we think in sadness about those who have lost their lives, we know that the light at the end of the tunnel is finally shining bright, and we are on the way to returning to our normal lives. This was a year of heroic dedication, a demonstration of resilience and a celebration of entrepreneurship at its best. I think the symbol of 2020 for Crystal is our cash desk operator (please see the cover of this report), who perfectly exemplifies the deeds of our frontline staffs, having fearlessly fulfilled their duties to provide an uninterrupted service to thousands of Crystal's customers across Georgia. This would be impossible without the dedication of those who worked behind the scenes, each fighting stress and self-isolation. That is why I and my colleagues in the Supervisory Board are proud of and grateful for Crystal, its management and its employees of more than 1,000 strong women and men, both at our headquarters and throughout the 50 branch offices.

In 2020, we have rather vividly seen that a genuine commitment to customer well-being produces reciprocal support and loyalty. As we entered the uncharted waters of COVID-19 in March, we knew Georgia was facing a deep economic recession, while 110,000 of our customers and their families became vulnerable to the loss of their daily incomes. As a result of the pandemic, around 75% of our customers experienced a decrease in, or full interruption of, their income [63.3% and 12.2%, respectively]. The snap survey we organised in mid-April showed that 54.2% of respondents had no savings, while 24.9% said their savings would last lower than two months, and for 8.7% between two to three months. When we asked about their hopes and plans for reestablishing their revenues, an alarming 55.1% of customers suggested that they had no plans in mind, and an additional 16.4% found the question hard to answer.

Beatingly, approximately 93% of our customers used the universal proposed 3-month moratorium. As we weathered the first wave of the pandemic, we saw impressively high rates of repayment, as well as increased borrowing activity. High exposure to agriculture and the low-level of specialisation of our micro-entrepreneurs proved to be positive factors in 2020. We saw that the majority of our customers made instant adjustments to demand and supply shocks by dwelling from hard-hit sectors of the economy, such as tourism and related services. This natural diversification of Crystal's portfolio, alongside the timely measures and inherent resilience of

Georgian micro and small entrepreneurs, resulted in a lower than expected level of Non-Performing Loans (NPL). Although in the earlier stages of the pandemic we predicted a 300% deterioration in NPLs, having reserved adequate capital buffers to absorb those losses, we ended the year with worsened assets quality at a scale of approximately 40%, mainly due to the loan restructuring options granted to the most damaged business sectors. Consequently, at the end of 2020, Crystal's NPL stood at 7.8% (5.6% in 2019).

We have suffered a limited loss, translated into a negative ROE of 1.4%, nevertheless we are pleased to have achieved moderate growth in the loan portfolio, at roughly 6.3%, having observed positive trends in the Cost-Income Ratio, 72.1% (73.6% in 2019), and a still robust Net Interest Margin of 16.9% (18.2% in 2019). We also managed to increase the number of customers by 12.7%, reaching out to 112 thousand individuals and their families.

Crystal would not be able to withstand a challenge of this magnitude without the support of the regulator – the National Bank of Georgia (NBG), the Government of Georgia and, last but not least, Crystal's longstanding lenders and partners. The Georgian Government, through its extraordinary policy response, managed to delay the impact of the first wave of the pandemic, thus winning time for reorganising the country's epidemiological and healthcare capacities. It is worth mentioning that Georgia received unprecedented support from the United States, the EU, the IMF and multiple development finance institutions. The Government and NBG declared microfinance to be a priority sector for dealing with the effects of COVID-19, having activated a range of policy instruments, such as a foreign currency hedging facility to mitigate market risks and a sizable targeted liquidity facility for MFOs. NBG moreover lowered the capital buffers, allowing MFOs to absorb the anticipated losses. Finally, the Ministry of Economy and Sustainable Development developed a guarantee fund to facilitate lending to vulnerable sectors of the economy.

Crystal entered the crisis with an unusually high level of liquidity, initially mobilised for a bank acquisition transaction. Given significant loan repayment rates, we maintained a robust level of liquidity throughout 2020, having served all planned repayments. We are grateful for the overwhelming support from our lenders for allowing renewal of facilities and showing flexibility with loan covenants. We are also proud to have successfully arranged, in an unprecedented space of time, the Loan Portfolio Guarantee Facility with the Development Finance Corporation, with support from USAID and SDA. This USD 15 million facility will enable us to enhance access to finance for thousands of MSMEs across Georgia over several years.

Due to the timing of the crisis, we had to withdraw from our planned bank acquisition transaction. However, we did appreciate working with the counterparty and receiving strong support from our key lenders. The collaboration with NBG's respective teams has further helped us embark on a bank transformation journey that we aim to complete in 2022.

We commend the structural and qualitative reforms led by Ilya Revia, our CEO, and the entire Management Team, including the heads of our subsidiaries, JSC Crystal Leasing and LLC Crystal Consulting. Despite difficulties, Crystal has managed to ramp up its remote loan origination and underwriting processes, improve product line-up, bolster the loan collection system, strengthen back-office processes and enhance the company's analytical capabilities.

Amongst many product innovations, we are pleased to celebrate the successful launch of the leasing line, which offers sophisticated, and much-demanded, fixed-asset financing to MSMEs.

We are also observing the transformative potential of the non-financial services delivered by Crystal Consulting, which, alongside our wide range of financial products, truly makes Crystal a platform for the development of MSMEs. Thanks to our long-standing partnership with USAID, we have provided training and mentoring services to 1,400 young entrepreneurs through the Youth Entrepreneurship School. Under the auspices of Biz2 Georgia, we have also provided training in soft skills and financial capabilities to 500 women entrepreneurs.

As in previous years, we have scrupulously measured the social impact of our activities, and the outcomes of the Social Impact Measurement exercise have been integrated into this report (Annex 3).

We are pleased to follow the growth of Crystal's energy efficiency and renewable energy portfolio, reaching GEL 10.7 million. We aim of an increase of GEL 50 million by 2026 through the organic growth of our green products and by participating in large-scale initiatives, such as one aimed at reducing the effects of deforestation – led by GIZ (German Development Cooperation) and funded by the Global Climate Fund (GCF) and other donors.

In 2021, we shall be fully focused on becoming a commercial bank, which will strengthen Crystal's position as a financial inclusion organisation, and enable us to offer savings and current account services to customers. It will also unlock substantial shareholder value, against the low risks of the highly regulated banking sector and Georgia's consistently robust macroprudential performance. Bank transformation will bring more efficient capital stack, increased revenues from non-credit products and access to local currency deposits.

Taking account of the market potential, the company will pursue its growth strategy which will harness critical efficiencies of scale. This will be accomplished in parallel with business process automation and our ambitious digitalisation work. Crystal will continue to be best-in-class in ESG and managing our 3P People, Planet and Profit outcomes. On this note, I encourage you to follow our newly developed Investor Relations Portal: <https://ir.crystal.ge/>.

Before closing, I am pleased to mention that last year we finally witnessed the outcome of the long process which brought legal clarity to the outstanding shareholder issues originating from 2012. This resulted in Crystal Fund taking a more symbolic position in the shareholding structure, and the emergence of key managers and founders as an important class of committed shareholder. As of the end of 2020, the group of key managers and co-founders own 36.6% of the company, on a fully diluted basis. Over the next few years, we shall be gearing towards welcoming the next generation of institutional investors to realise our ambitious strategy of becoming a sustainable and data-driven bank that acts as a platform for MSME development.

In conclusion, I would like to thank all of our esteemed lenders, bondholders, partners and vendors, as well as our regulator, each of whom enable Crystal to deliver long-term shareholder value and fulfil its critically important mission of financial inclusion.

CHIEF EXECUTIVE OFFICER'S LETTER



Ilia Revia
Chief Executive Officer

Dear Stakeholders,

Over the 23 years since Crystal's birth, Georgia has faced a multitude of threats and challenges. This past year, though, has been uniquely difficult. Living under this unprecedented new reality, Crystal has witnessed a restructuring of the economic and social order in which Georgian society and business have traditionally operated. A large proportion of the Georgian population and many businesses have experienced uncertainty and financial stress. This confluence of the COVID-19 pandemic, financial uncertainty and uneasy political processes have exposed multiple weaknesses in Georgia's economy resulting in a 6.1% real GDP contraction, and a 3.2% reduction of economically active persons. As such, economic activity fell sharply in 2020, although the decline was mitigated by relatively strong fiscal stimulus and lending growth.

Without stressing the obvious, 2020 was a challenging year marked by historic events and unforeseen changes to our lives at work and at home. However it was also a year of learning for us, both at the team and individual level.

Despite the challenges, the Georgian financial system maintained its high resilience; caused by prudent policy measures implemented over recent years. The capital requirements imposed on financial institutions by the National Bank of Georgia enabled the financial sector to accumulate sufficient buffers to recover from unusual such situations. Microfinance organisations, which have been subject to prudential requirements over recent years, also remained resilient.

Crystal entered 2020 in strong shape, after weathering the regulatory changes of 2018-19, with strengthened risk management processes, decreased total NPL and an optimised distribution network. Due to the strength and agility exhibited, we had planned to receive a banking license via the acquisition of a local bank and were rapidly moving towards that target at the beginning of 2020. Little did we expect that, by the end of Q1 2020, the entire world would have changed, and multiple strategic projects, such as the proposed acquisition, would be placed on hold. As a result of the spread of the pandemic in Georgia, our entire effort swiftly refocused towards keeping our employees and customers healthy, assuring the economic recovery and safeguarding Crystal's shareholder value.

CHIEF EXECUTIVE OFFICER'S LETTER

As a socially responsible company, we have taken all appropriate measures to prevent COVID-19 infection to our employees and customers. The company implemented a work-from-home policy with the vast majority of HQ personnel and all at-risk employees requested to stay out of the office. In order to maintain the same level of service to our customers, all online/remote access capabilities were duly provided to our employees. During both Georgian lockdowns in 2020, Crystal branches remained open and functioning, with branch employees working in shifts.

At the beginning of the crisis, near-term issues of liquidity management and the solvency of our customers were clearly paramount. We therefore introduced a five-month moratorium on repayments, which was conducted concurrently with detailed interviews of more than a thousand customers to assess their immediate needs and recovery plans. As Crystal's asset class mainly comprises of microfinance loans with smaller tickets, and many of our customers maintain multiple sources of income, our almost 100% GEL denominated portfolio proved to be resilient to shocks, with total NPL (FAR 30 + Restructurings + Write-Offs) increasing by 2% by year-end. The restructured portfolio was the main driver behind quality deterioration, as a logical economic consequence of the lockdowns. Crystal used this instrument to support its clients in decreasing their financial burden in the recovery period. Importantly, Crystal's loyal approach towards its clientele paid off over the year, where the number of unique lending customers doing business with us has increased by 1.5% YoY.

Considering the impact of the crisis on our financial parameters, we have taken a rigorous review of our budgeting and cost management processes. Cost optimisations have been introduced, which helped to offset certain crisis-related expenses. Despite the 14.3% GEL rate deterioration, an inflation rate hike of 5.2%, an overall funding cost increase from 8.8% to 10.2%, and the related increased cost of doing business – we have managed to decrease our OPEX cost by 5.7% and have improved the OPEX ratio from 13.9% to 12.0% YoY. Consequently, we managed to deliver a positive return on average equity in the final quarter of 2020 and -1.4% over the full year.

In terms of capital management, we made an additional general provision of 5% of our portfolio, in line with the NBS updated supervisory plan for MFIs in response to the pandemic. Moreover, the regulator has permitted a decrease of the total CAR requirement to 12%, from the standing 18%, to afford for potential losses. At year-end, our CAR stayed at the comfortable level of 17.05%, much higher than the new regulatory threshold.

As a result of pandemic-related market changes, we originally anticipated moderate YoY growth of our portfolio, within 5%, and slightly exceeded these expectations by delivering a growth of 5.9%. A notable part of that growth came from medium and small sized tickets (loans under GEL 30,000) which underscores the resilience of micro and small entrepreneurs during times of crisis.

Crystal's team members came together to discover and implement new ways of rapidly adapting to the new reality. We have continued the roll-out of lending products, such as the long-maturity overdraft, mortgage loans, business re-start loans and "Halo", our innovative auto lending product. Our newly established leasing products made their first steps during the crisis year and accumulated a portfolio of GEL 2.8 million. Moreover, a new mechanism for portfolio management was tested, allowing us to increase the problem loan recoveries ratio by 5.6%, despite the two lockdowns. While across the company, the additional strengthening of risk management culture and systems was achieved

by creating a portfolio stress test methodology, thus making serious steps towards automating ECL calculation, and bolstering our credit and operations control unit.

The development and refinement of internal management processes continued with the roll out of a new performance management process and goal setting system for our employees, enhanced business intelligence abilities and the creation of a remote working manual for employees. Throughout 2020, the company also continued increasing its efficiency by working towards a leaner structure and decreasing the number of organisational units by almost a quarter compared to the previous year.

Digitalisation has further continued with increased speed, where we have focused on building better online capabilities. For instance, we rolled out our broad-based online financing platform – Crystal One – which provides a fully remote loan application and disbursement process, including client onboarding, authentication and validation services to both existing and new customers. Our intention is to develop the platform into the best digital microfinance lending experience in Georgia. In addition to the core digital business development, the rapid deployment of our leasing software system allowed Crystal Leasing to automate all of its transactions.

In line with Crystal's midterm plan to transform into a bank, in the final quarter of 2020 we commenced implementation of the core banking system from a reputable local vendor, Alfa Software, which has been successfully running in 11 Georgian banks for over 20 years. Alfa's core banking system is fully compatible with local business and regulatory requirements. This will be a major IT project for Crystal in 2021, planned to go live in Q4.

During a period of exceptional strain for the entire financial sector, it has been gratifying to see all of our partners unwavering support for Crystal. By the end of 2020, Crystal had received waivers and no-action letters for all covenant breaches due to COVID-19 crisis and obtained IIF funding in the form of USD 33 million. In addition to providing traditional financing opportunities, Crystal was the first MFI to sign a tripartite agreement with the Development Finance Corporation (DFC) and the Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA) for a USD 15 million loan guarantee program for Georgian MSMEs. This transaction emphasises continued international belief in the Georgian microfinance sector, even during the COVID-19 pandemic.

The year was also marked by initial cooperation with governmental entities, such as signing an agreement with Enterprise Georgia (a subsidiary of the Ministry of Economy and Sustainable Development), making Crystal the pioneer non-banking financial institution to participate in the government's loan guarantee and interest rate subsidy programmes – those intended to support the most affected industries during the pandemic.

I cannot omit to mention the vital support the National Bank of Georgia provided the financial industry and Crystal in particular. At the beginning of the crisis NBG earmarked special facilities for Crystal in the form of a GEL 68 million senior line facility together with USD 50 million currency swap facility aimed at decreasing crisis related hedging costs. NBG's prudent measures, reliable communications with the MFI industry and assistance throughout the crisis have each proved exceptional.

During the period, we have further continued execution of our new strategy, which emphasises an increase in branchless fully digital operations and decreases the need for cash operations. With the assistance of our esteemed partners, we also carried out additional business adaptation and offered consulting advice for our business customers, thus increasing sustainability and development opportunities, those so critically required in the crisis – while staying true to our mission to act as a platform for the development of Georgia's micro and small entrepreneurs.

In time of exceptional strain on our society, it has been gratifying to see our people take it upon themselves to serve communities in need of assistance. Crystal's professionals, as always, have been motivated to use their skills to make a difference. At the onset of the crisis, Crystal conducted the "Crisis COVID-19" Online Hackathon – identifying and financing innovative startups which offer effective and fast business solutions against the negative consequences of the pandemic. Amongst our many E&S activities, we also actively continued to support the Young Entrepreneurs School (YES-Georgia), devoted to socially vulnerable families via the Lambda social platform, provided a summer school scholarship for young women, and sponsored community projects that provided access to potable water, a medical ambulatory centre, and a public library to remote regions of Georgia. While the obvious 2020 highlight of Crystal's E&S activities has been Buzz Georgia, and as part of the program, 500 female entrepreneurs received business advisory and entrepreneurial development services from Crystal.

All of our good work was hardly left without notice, with Crystal receiving significant recognition for the way it does business, including:

- ▶ Crystal's Green Finance program received a Corporate and Social Responsibility Award – in Sustainable Production and Consumption – from UN Global Compact Georgia.
- ▶ Crystal received the Business for Gender Equality award from the Millennium Challenge Fund for promoting Gender Equality.
- ▶ We received for the second time in row the Annual Report and Transparency Honorary Award, established by the World Bank and European Union.

This crisis revealed not just vulnerabilities but also opportunities for us to improve our business performance. The aftermath of the early stages of the pandemic provided us the chance to learn from various social and technological innovations and experiments. For instance, finding ways to support our communities, and keeping our people engaged, productive and healthy has tested Crystal's organisational capabilities and spirit. Equally though, we are beginning to see a silver lining from within the crisis – the chance to make business and society better than before.

I cannot thank the incredible Crystal team enough, alongside all our stakeholders and partners. I am truly humbled by and beyond appreciative for the relentless commitment of our staff in continually serving our customers, their dedication to their work and genuine care for each other. Our resilience, while a product of many factors, is primarily due to our 1,000 professionals across Georgia. Our people make Crystal!

2021 is going to be bigger and better for Crystal

Sincerely Yours,

Ila Revia
Chief Executive Officer, Crystal

MACROECONOMIC AND MARKET OVERVIEW

Gross Domestic Product

In 2020, the COVID-19 pandemic posed enormous challenges globally, as well as to the Georgian economy. The pandemic damaged the tourist industry the most, which had recently developed into one of the major drivers of Georgian economic growth. As a result of the adverse impacts of the pandemic, the real GDP growth in 2020 amounted to -6.1%.

Real GDP Growth in Georgia, %



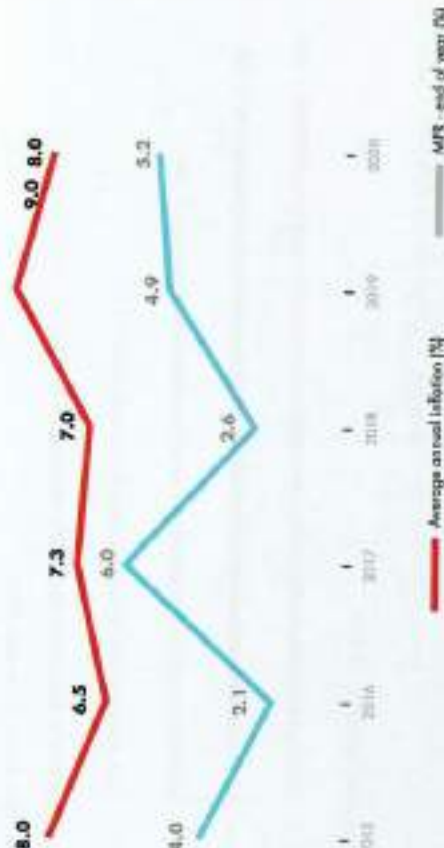
MACROECONOMIC AND MARKET OVERVIEW

Inflation and Monetary Policy Rate

The restrictions introduced in response to the pandemic in 2020 increased production costs, leading to the risk of rising inflation and resulting in a high monetary policy rate (MPR) from the National Bank of Georgia over the entire year. By December 2020, the MPR was reduced by 1 pp compared to January 2020 and amounted to 8%.

Despite a reduction in demand and a high MPR, as a result of factors affecting inflation due to COVID-19 and the rising prices of oil and food, the average annual inflation increased by 0.3 pp compared to 2019 and equalled 5.2%.

Inflation and MPR in Georgia



Employment and Unemployment

Starting from 2020, the National Statistics Office of Georgia updated its employment and unemployment calculation methodology. Under the new methodology, individuals who work in their own households and manufacture products mainly for their own consumption will no longer be considered self-employed. Those with this status are to be reclassified into other categories among the unemployed or the population outside the labor force. As a result of the introduction of this new standard, a recalculation of historical data was required and the National Statistics Office of Georgia has ensured the updating of standards since 2010.

In 2020, the unemployment level increased by 0.9 pp, equalling 18.5%. It is also worth noting that during the same period, the economically active population reduced by 3.2% and amounted to 1,523 million people.

Unemployment Levels in Georgia, %



Export and Import

In light of reduced external demand in 2020, the export of goods amounted to USD 3,342.1 million, which is 1.2% less compared to the previous year. The major contributors were the CIS at 45.2% (8.0 pp YoY) and the EU at 21.5% (0.3 pp YoY).

The restrictions established as part of the pandemic significantly reduced internal demand as well; the import of goods amounted to USD 8,005.6 million in 2020, 15.9% less than 2019. The major contributors to import were the CIS 29.9% (3.0 pp YoY) and the EU 24.0% (1.6 pp YoY).

Tourism

Starting from the first quarter of 2020, the tourism sector was severely affected by the negative impacts of COVID-19. The annual number of tourists reduced by 78.6% in 2020 and amounted to 1,089 thousand. As a result of the significant reduction in tourist flows, the revenues from tourism decreased by 83.4% and amounted to USD 541.7 million.

Tourism Revenues in Georgia

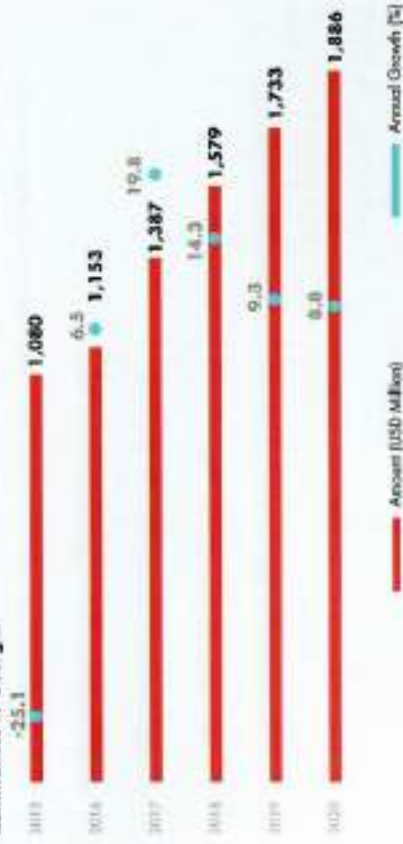


Legend: — Assesd Revenues in USD Million — % o. Y. increase in Revenues (%)

Remittances

The flow of remittances increased by 8.8% (USD 153 million) YoY in 2020 and amounted to USD 1,886 million. A significant share of remittances came from Russia, taking 19.3% (USD 364 million, reduced by 5.4 pp YoY), followed by Italy with 15.8% (USD 298 million, indicating an increased share of 2.0 pp YoY); Greece with 11.4% (USD 219 million, increased by 0.5 pp YoY); the USA with 11.6% (USD 218 million, increased by 1.3 pp YoY); and Israel with 8.3% (USD 157 million, a share reduction share of 1.1 pp YoY).

Remittances to Georgia



Foreign Direct Investments

According to the preliminary data, in 2020 Foreign Direct Investment (FDI) inflows amounted to USD 616.9 million, which is 52.9% less than the specified data from 2019. The preliminary data indicates that the financial sector was the largest FDI recipient, at 64.9%, followed by mining (16.4%) and real estate (11.6%).

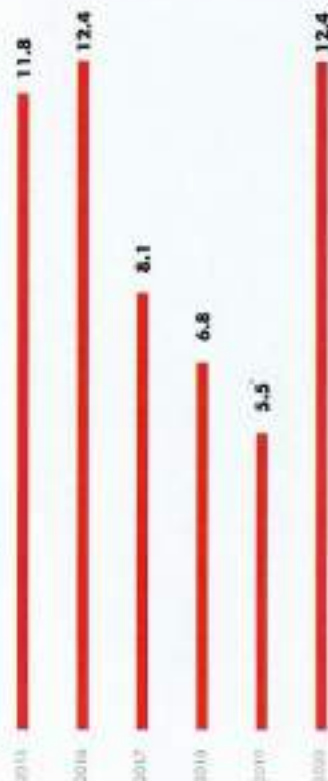
FDI in Georgia



Current Account

Due to reduced external demand and FDI during the global pandemic, in accordance with the preliminary data from three quarters of 2020, the Current Account (CA) balance deteriorated. This stands in contrast to the steady improving trends of recent years. In 2020, the CA deficit amounted to USD 1,961,678 million, which is 12.4% of the quarterly GDP.

CA Deficit to GDP in Georgia, %



Exchange Rates and Foreign Exchange Reserves

At the end of 2020, as compared to 2019, the GEL exchange rate had depreciated against the USD by 14.3% and against the EUR by 25.4%, however against the Turkish Lira it had appreciated by 7.4% and against the Russian Ruble by 5.2%.

Compared to 2019, the average annual GEL exchange rate in 2020 depreciated by 10.3% against the USD and by 12.4% against the EUR, whereas it appreciated by 10.3% against the Turkish Lira and by 1.1% against the Russian Ruble.

Depreciation of the GEL exchange rate against the USD and EUR in 2020 was reflected in reductions of NEER and REER. In December 2020, compared to December 2019, NEER had reduced by 5.6% and REER reduced by 7.4%.

In order to contain the growth of inflation from substantial depreciation of the GEL against the USD between March and December 2020, NBS sold USD 873 million resulting in foreign currency reserves of USD 3,700 million.

Budget Deficit and Government Debt to GDP

The pandemic has negatively affected the parameters of the state budget, consequently, in accordance with the preliminary data, the budget deficit in accordance with the IMF program equates to 9.1% of GDP, which significantly exceeds the recommended 3% limit under the Maastricht criteria, and is 7 pp greater than similar data from the previous year.

According to preliminary data, in 2020, the government debt to GDP ratio amounted to 59.9%, which is 19.5 pp more YoY, and is almost equal to the recommended upper limit of 60% under the Maastricht criteria.

Lending Market

The lending market has been defined for commercial banks and microfinance organisations portfolios with contracts for the disbursement of loans up to GEL 100,000, with a maximum maturity period of five years for resident households.

By the end of 2020, compared to 2019, the portfolios of commercial banks had increased by 6.89% (GEL 386.3 million) YoY and amounted to GEL 5,991 million. Whereas microfinance organisations' portfolios grew by 4.87% (GEL 55 million) YoY and stood at GEL 1,194 million. Thus, the total market size of portfolios increased by 6.55% (GEL 441.3 million) YoY and stood at GEL 7,175 million.

In terms of loan contracts, the market size decreased by 2.5% (85.2 thousand) YoY in 2020 compared to 2019, and equaled 3.27 million contracts. In commercial banks, such contracts decreased by 1.47% (39.1 thousand) YoY and amounted to 2.61 million contracts. Moreover, loan contracts from microfinance organisations declined by 6.51% (46.1 thousand) YoY and amounted to 662.4 thousand in total.



INTERNATIONAL RATINGS

S&P Global Ratings

S&P Global Ratings

Negative macroeconomic trends and the ongoing political crisis were reflected in Georgia's upgraded long-term credit rating from Standard & Poor's (S&P), in which Georgia's assessment changed from positive to negative, while the sovereign credit rating remained unchanged at the BB level. The negative outlook reflects Georgia's risk to ensure appropriate inflows of foreign currency, in light of the poor chances of a fast tourism sector recovery and the uncertainties towards FDI.



World Bank Doing Business Report

In accordance with the World Bank's (WBI) 2020 Doing Business report, which is based on 2019 data, Georgia still holds a leading position – taking 7th place out of 190 countries (in the 2019 report it was ranked 6th).

BUSINESS MODEL

MACROECONOMIC OUTLOOK FOR 2021

In accordance with the 2021 report from S&P (February 26, 2020), GDP growth for Georgia is expected to stand at 4.0%; the consumer price index (CPI) is projected to increase by 4%; the CA deficit to GDP is predicted to be -12.7%; the budget balance to GDP ratio will be around -7.6%; and the government debt to GDP ratio will be 69.6%.

According to the fiscal ratings, based on reports published on February 18, 2021, the expected GDP growth for Georgia in 2021 is 4.3%, the budget balance to GDP -8%, while the government debt to GDP ratio is 69.4%.

Crystal is a leading Georgian financial inclusion organisation which provides various financial and non-financial services and acts as a development platform for customers. Our key strength is business model, which focuses on providing the best customer experience in micro finance.

Crystal provides services to its customers both through branches and digital channels. As of the end of 2020, Crystal can be found throughout Georgia in our 20 branches. While at the same time, our e-commerce, point-of-sale instalment and online lending platforms continue to attract new customers via online channels.

Our lending business offers a wide range of products to retail and business clients, creating an exceptional customer experience, with comfortable and innovative microfinance solutions alongside highly personalised consulting and development services within our business support programmes.

Our non-credit business offers a wide range of non-optional products such as payments, money transfers, currency conversion, insurance and related non-optional services.

Crystal's funding sources are diversified, where financing is mainly derived from foreign financial institutions, although local commercial banks also represent a significant source of funding. Crystal has also developed alternative funding, such as issuing and placing corporate bonds.

We always pay special attention to the design of our products, internal systems, policies and procedures, employee skills, as well as our corporate culture, to ensure responsible lending practices. The company has a consistently positive reputation among its customers, financiers, regulators and other stakeholders.



CORPORATE STRATEGY

Our strategy is to become the best agricultural, micro and small business located bank in Georgia, to create value for all our stakeholders and to develop our business sustainably. Moreover, the strategy is to expand on our experience and become a customer-centric, people-oriented and data-driven institution. Our strategy is therefore constantly evolving in order to address new challenges and seize new market opportunities as they arise.

As part of our growth and development strategy, in 2021-22 Crystal will apply and obtain a commercial banking license. Having reached institutional maturity, with the geographical footprint, number of customers and employees, Crystal is now effectively competing with banking institutions rather than much smaller

MFIs. Our competitive capabilities versus banks are however limited by statutory requirements in the regulatory framework for microfinance institutions. As such, the commercial banking license would provide Crystal with better opportunities to fulfil its mission, giving the company the ability to effectively diversify funding sources, make funding costs more predictable, provide convenient products such as current and savings accounts and deposits to our customers, and furthermore to grow within the small business segment.

Upon obtaining our commercial banking license, Crystal will continue to serve the same segment of customers, but from a much stronger financial and institutional platform, thereby creating more value for all our stakeholders.

CORPORATE STRATEGY



Operational Targets

The delivery of our corporate strategy is dependent upon the smooth and timely execution of our operational targets, which form the basis of our annual strategic milestones, as distributed across the business units and departments. These key targets are as follows:

- Commercial banking license acquisition.
- Core banking system implementation.
- Expansion of the loan portfolio.
- Increased revenue from the non-credit business.
- Digitalisation and automation of business processes.
- Brand strengthening and improvement of customer experience.
- Improved talent management and organisational development systems.
- Strengthened risk governance.
- Enhanced E&S performance and measurement.
- Improved data governance and analytics.

Crystal's Value Creation Model

As a platform for the development of Georgia's micro, small entrepreneurs and farmers, Crystal aims to reduce poverty throughout the country by promoting entrepreneurship in a financially, socially and environmentally sustainable way.

The following diagram encapsulates Crystal's value creation model, demonstrating how our products, inputs, service channels and customer segments each generate outcomes which fall under the 3Ps: people, planet and profit. We have developed a requirement methodology against these outcomes, as highlighted in this integrated report. These efforts crucially also produce impacts that contribute towards six of the UN SDGs.



* Future products and segments

OUTCOMES IN 2020





SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

CONTRIBUTIONS TO SDGs IN 2020



1 NO POVERTY

END POVERTY
IN ALL ITS FORMS
EVERYWHERE



Progress in 2020

In 2020, Crystal served about 112,000 customers with 54% of portfolio invested in micro-entrepreneurs and farmers.

We are projecting to increase the target of population served, staying committed to the lower end of bankable borrowers.

We have made substantial progress in securing our banking license, which will enable Crystal to offer financial inclusion services to all of its customers.

Crystal piloted non-financial services, including business consulting, mentoring and technological solutions aimed at increasing the productivity of MSMEs.

With support from USAID and WGD9, we started Buzz-Georgia, the women's economic empowerment network.

Interim Targets

Crystal aims to reach 145,000 households by 2025, which represents 25% of the population. Our services will help these households escape from poverty through improved economic productivity. This is to be achieved by financial inclusion and access to critical skills and networks. Crystal will provide its customers, in particular women, the youth and other special groups, with a set of financial and non-financial services tailored to their needs, as well as access to markets and a technological stack.

Thousands of Crystal's successful customers will continue, indirectly, to act as role models for other members of the community, thus providing an example of how to overcome poverty and become economically prosperous.



4 QUALITY EDUCATION

ENSURE INCLUSIVE AND
EQUITABLE QUALITY
EDUCATION AND PROMOTE
LIFELONG LEARNING
OPPORTUNITIES FOR ALL



Progress in 2020

Crystal Consulting LLC designed business consultancy and mentoring services for MSMEs, successfully delivered to 74 customers.

Crystal, in partnership with Crystal Fund and funded by USAID and WGD9, provided services to 1,400 individuals through the Youth Entrepreneurship School.

69 participants received funding from Crystal's micro-equity fund.

500 women participated in soft-skills training under the Buzz-Georgia umbrella.

Throughout 2020 various trainings were conducted to 2684 participants.

Interim Targets

Crystal offers effective lifelong learning opportunities via its innovative consulting and advisory platform, including online training, mentorship and networking opportunities, which aim to equip our customers with the critical knowledge, information and the skills vital for economic success.

Crystal, within its ESS scope and business model, supports the development of entrepreneurial skills among the youth and women, leading to their further employability and enhanced income-generation.



5 GENDER EQUALITY

ACHIEVE GENDER EQUALITY AND EMPOWER ALL WOMEN AND GIRLS



Progress in 2020

66.7% of the staff are female.

Crystal has developed mechanisms for preventing sexual harassment.

60% of our customers are female.

In harmony with Crystal's Women's Empowerment action plan, within the framework of women mentoring program, 107 female employees were promoted in Crystal in 2020.

Interim Targets

Crystal is one of five Georgian companies to have supported Women's Economic Empowerment (WEE) since its inception. Our HR and people-related policies and procedures ensure gender equality throughout the company: of which 52% of employees (approximately 500) are women. We also support the development of leadership skills for female employees through various activities, such as training, workshops, and mechanisms for preventing sexual harassment, amongst others.

Moreover, Crystal, with our special services (financial, non-financial) tailored to female customers, will make a crucial impact on their economic participation and the wellbeing of their families.



7 AFFORDABLE AND SUSTAINABLE

ENSURE ACCESS TO AFFORDABLE, RELIABLE, SUSTAINABLE AND MODERN ENERGY FOR ALL



Progress in 2020

The green portfolio reached GEL 10.7 million.

While the majority of EE&ME products serve energy efficiency, Crystal has further encouraged the use of solar installations at amount of GEL 17,165.

The preparatory work has been fully put into place for the commencement of large-scale projects against deforestation – led by GIZ and funded by the Green Climate Fund amongst others.

Crystal is successfully measuring its reduction in CO2 emissions, aiming to assess our total carbon footprint and to set annual targets for becoming, at least, carbon-neutral by 2025.

Interim Targets

Crystal's green loan portfolio will reach GEL 50 million by 2026, thus making a significant impact on the energy efficiency of our households and contributing positively to the prevention of climate change and lowering GHG emissions.

Besides which, we will assess Crystal's carbon footprint, reduce emissions in the workplace and offset any remaining or unavoidable carbon emissions by 2025. Crystal is also tackling climate change by becoming carbon neutral, caring for developing communities and preserving biodiversity.



8 RECENT YEARS ARE ECONOMIC GROWTH



PROMOTE SUSTAINED, INCLUSIVE AND ECONOMIC GROWTH, FULL AND PRODUCTIVE EMPLOYMENT AND DECENT WORK FOR ALL

Interim Targets

Crystal's financial inclusion services offer knowledge and investment opportunities for greater customer productivity. It is also noteworthy that Crystal focuses on high value added and labour-intensive sectors.

Our services are primarily targeted towards promoting and supporting entrepreneurship, leading to the development of MSMEs.

The youth are important customer segments for Crystal, currently targeted through our CSR program - YES-Georgia - as a prerequisite for their commercial propositions, therefore leading to improved economic participation from younger generations.

Finally, tourism is one of Crystal's high-priority investment sectors. In which, we are focused on sustainable practices, which alongside other factors promotes local culture.

Progress in 2020

34% of the loan portfolio dedicated to productive loans, including SME (22%), agriculture (17%) and microbusiness loans (15%).

Young adults (below 35) have 30.0% of the loans, and 23.8% of the loan portfolio.

There has been no tangible evidence for the creation of employment beyond family members, however, Crystal's SME strategy aims to provide financial and non-financial services to high-growth enterprises, acting as the main generators behind high-quality job creation.

The tourism industry was the hardest hit by COVID-19 in 2020, as such, Crystal offered its borrowers a 3-month payment holiday, followed by loan restructuring.

During this difficult business period, Crystal fully retained its staff and salaries were not reduced. Furthermore, all benefits effective for company employees prior to the emergency were also retained.

47% of the customer benefiting from productive loans say that they have improved their production, and 29% say that they increased profit.

10 REDUCE INEQUALITY WITHIN AND AMONG COUNTRIES



Interim Targets

We target the population under the bottom 40 per cent of earners, enabling them to tackle their vulnerable socio-economic positions and to grow more resilient. This is achieved by supporting entrepreneurial activities, which consequently generate higher levels of income and improved household welfare.

Via diaspora related activities, Crystal not only reduces the cost of remittances (mainly improving the spread on currency exchange) but also fosters total financial inclusion for a sizable number of Georgian economic migrants, thus resulting in greater economic resilience for migrant families in Georgia.

Progress in 2020

The current services are offered to families (living in Georgia) of economic migrants, including remittance, FX services and loans against the regular flow of remittances. This proposition will be expanded upon with the acquisition of our banking license.





KEY BUSINESS OUTCOMES

KEY BUSINESS OUTCOMES



Major Business Updates

At the beginning of the year, major business efforts were performed in order to eliminate adverse impacts of the pandemic. To support our clients, a loan postponement instrument was offered and thereafter utilized for over 124,000 loans.

At the outset of the pandemic, in order to create special offers for client support, a qualitative study was carried out from a survey of 1,100 customers. Having analysed customer needs and feedback, the company developed a post-crisis lending program tailored to customer demands, which also wholly considered business activities on the market and the needs of specific segments. Therefore, customers were offered methods for tackling the post-crisis environment that could be adapted to their individual needs.

During the pandemic, the company ensured the digitalisation of services and offered customers our main products via online services. In addition, the branch network managed to operate seamlessly and in full compliance with the established regulations and requirements.

- The company offered Credit Life insurance products to all of its clients, and over 14,000 customers and businesses became insured.
- From the agricultural perspective, the company joined the Crop Insurance Project, governmentally funded, with over 1,000 insurance policies financed.
- Micro lending processes and approaches also changed allowing us to serve over 45,000 clients.
- The branch network expansion expanded to include three additional branches, operating in accordance with the new concept, where customers now have an opportunity to use non-credit products during extended working hours.

REFINANCING ACTIVITIES

Crystal sold nine transactions in 2020 with the following international financial institutions: the European Investment Bank, BlueOrchard, Microvest, Incofin, the European Fund for Southeast Europe, and Symbiotics. The total funding of which exceeded \$33 million, with 78% of transactions taking place in the first quarter, since the company was planning bank acquisition. However, as the acquisition process was abandoned due to pandemic-related uncertainty, a liquidity of nearly 60 million GE safeguarded Crystal against liquidity risks in the course of pandemic.

Due to lower credit demand and updated, conservative, growth targets, Crystal did not carry out its senior debt transaction with IFIs in the second half of 2020, since local available facilities were sufficient to meet the funding needs. It is worth noting that NEC's support towards the microfinance sector was extensive, as such Crystal benefited from USD 30 million currency swap line and a stand-by credit facility of GEI 68 million.

Lender Transactions Executed in 2020



TECHNICAL ASSISTANCE

Crystal is actively engaged in the Technical Assistance program implementation process and regularly seeks new opportunities to support company development through various programmes. In total, Crystal managed to attract over GEI 660,000 for TA projects in 2020, with its own participation of 24%. In this respect, Crystal successfully collaborated with the following institutions: the Green for Growth Fund, the European Fund for Southeast Europe, Prosource, the European Investment Bank, Frankfurt School of Finance & Management, Incofin IM and Developing World Markets (DWM). Crystal was supported in the implementation of the following projects:

Framework: The Green Products Awareness Building Marketing Campaign; Automation of ECL Calculation; Training courses for staff; Development of methodology and policies for Crystal Leasing and other ongoing projects. One of the noteworthy project aimed at supporting 100 entrepreneurs to develop their presence at the e-commerce marketplace Alida in combination with training on resilience strategy and coaching of the management. With support of Incofin IM, Crystal in conjunction with Genie, conducted a comprehensive social impact measurement. DWM provided support in measuring the impact of COVID-19 pandemic on our end customers through the partnership with BFA.

LEASING BUSINESS

LEASING BUSINESS



2020 Overview

Alin to industries worldwide, 2020 was full of challenges for the leasing business. Throughout the year, the business confidence and entrepreneurship initiatives indicators fell dramatically, which had a direct effect in reducing initiatives for increasing capital expenditure. The current economic situation and the impact of COVID-19 seriously affected the portfolio of leasing operators within Georgia. In total, the leasing portfolio fell by 23% throughout the country.

During this period, MFO Crystal entered the leasing market. Despite these difficulties and challenges, Crystal leasing efficiently adapted to a new environment. Moreover, the Crystal's Supervisory Board decided to establish Crystal Leasing as a subsidiary.

In light of the aforementioned details, Crystal leasing achieved impressive results, in particular:

- A team was staffed.
- Software, adapted to the Georgian market and tailored to leasing operators, was implemented.
- Negotiations commenced with potential funders and local suppliers to create partnerships as well as generating sales channels and raising awareness.

➤ Crystal Leasing engaged in governmentally subsidised and supported economic development programmes, managed by IEP Enterprise Georgia and the Agricultural and Rural Development Agency.

➤ Within the technical support of Proparco – a French corporation for supporting economic development and investment – up to 20 procedural documents and over 15 contract types were developed, targeted training was organised and products were created, each providing an opportunity for Crystal Leasing to match financial leasing products to the needs of the market.

Important Plans for 2021:

- At the expense of efficient operations and sales, the achievement of the operational breakeven by Q4 2021 and increasing the portfolio up to GEL 13 million.
- Strengthening sales channels (digital channels, the network of Crystal branches, merchants, brokers and business associations).
- Sectoral and asset diversification, with improved concentration on the agricultural sector.
- Active cooperation with local asset providers in EE&BE domain, attracting respective financial resources.



KEY RISKS AND UNCERTAINTIES

KEY RISKS AND UNCERTAINTIES

Core Risk Management Principles

The availability of a sound and effective risk management system, based on international standards and best practices, is one of Crystal's most significant goals.

Any risk management system must meet the following core principles (ISO 31000):

INFORM THE COMPANY

of any existing risks or threats in a timely manner.

ALLOW

for the prevention of possible losses and effective management of incidents.

CREATE

credible grounds for decision-making and planning.

INCREASE

the probability of achieving goals.

ENHANCE

the control, operational efficiency and resilience of the organization.

COMPLY

with regulatory requirements and international standards.

ALIGN

to the company business strategy and promote the achievement of its strategic goals.

Risk Management Framework and Process

- The framework defines the major approaches required to integrate risk management within the overall management systems of the company.
- The effectiveness of the risk management system depends on its integration into the governance of the company, including decision-making. This requires support from stakeholders, particularly the Supervisory Board and top management.
- To ensure support, the Supervisory Board will carry out oversight of the Management team within the process of developing solid risk management culture. It will continually express support for risk management and emphasise the significance of risk management process.

In order to achieve these goals, the Supervisory Board, in line with the Management team, will ensure (under ISO 31000) that:

- Risks are adequately considered when setting organisational objectives.
- Risks are fully understood, options to manage risks are experienced and operating effectively within the company.
- The risk management system is integrated at all levels of the company and in the decision-making process.
- Functions, activities and responsibilities are defined and attributed within the company at all levels of risk management.

a) Activities related to risk management are implemented by the staff, who have appropriate experience, technical skills and access to all the necessary resources.

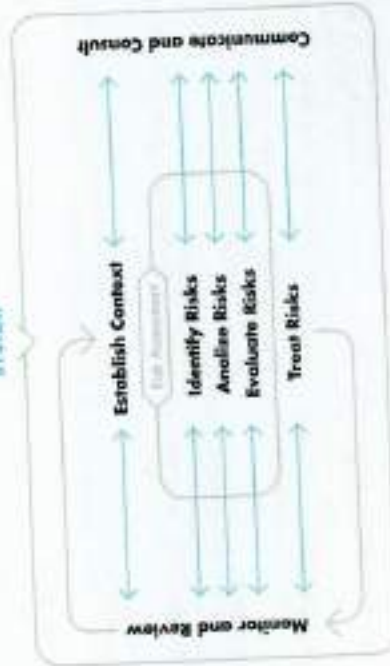
b) Staff who are responsible for risk management are independent from the business results.

c) For an effective risk management system, the company provides all the necessary resources (including but not limited to necessary human resources, the availability of documents, information and systems) personnel, the methods and means required for risk management, and provisions for professional development and training.

The Risk Management Framework



MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM



- 1) Mandate and context - the Supervisory Board defines the objectives, resources and approach for risk to the company management's approach in risk management policy and ensures that the company culture and risk management goals are aligned.
- 2) Communicate and train - risk aspects and risk elements are clearly shared with both the company management and throughout the entire company.
- 3) Structure and accountability - the risk management system clearly defines the rights and responsibilities of the unit accountable for risk management and its responsibilities for any risks. The employees in the Risk Management Unit are independent and have appropriate competences and skills.
- 4) Review and improve - we systematically review and update the risk management system (by the unit responsible for risk management, as well as the Internal Audit Committee).
- 5) Management information system - describes the most critical elements of the risk management system. A company culture cannot exist through the separate data-collecting system in silos, which does not allow a view of the risks of risk systems.

KEY RISKS AND UNCERTAINTIES

Levels of Risk Management

The system consists of a Risk Management Framework, which includes a combination of risk management instruments and processes.

The Risk Management System is based on a three-level defence mechanism (BCBS 2011) within the company:

1. LEVEL	the process owner - responsible for managing inherent risks within the process by using the risk management instruments implemented by the company
2. LEVEL	the Risk Management Unit - responsible for developing and updating the risk management system and implementing its instruments
3. LEVEL	the Internal Audit Committee - responsible for assessing the adequacy and effectiveness of risk management processes

Risk Management Structure

All company staff must be involved in the risk management process, this remains one of the most important aspects of a comprehensive risk management system, that which also promotes enhanced sustainability.

Every structural unit of the company has its own responsibilities, each necessary for effective risk management processes:

SUPERVISORY BOARD	identifies the core goals of the company, approves the appetite for risk and the risk management policy. Furthermore, via the adjoining Risk Committee, the Supervisory Board reviews key risks and evaluates the effectiveness of the risk management system via the Internal Audit Committee.
SUPERVISORY BOARD COMMITTEE	(the Risk Committee, the Assets and Liabilities Committee (ALCO) and the Internal Audit Committee) - aim to study all internal and external risks to which the company might be exposed. They also inform the Supervisory Board of any strategic risks and recommend systems and processes that ought to be integrated or enhanced to manage and mitigate risks.
INTERNAL AUDIT COMMITTEE	monitors the risk management system and evaluates its effectiveness and sustainability.
CHIEF EXECUTIVE OFFICER	ensures the introduction of systems across the company to implement the policies and limits of risk appetite, as approved by the Supervisory Board.
MANAGEMENT TEAM RISK COMMITTEE	receives performance reports from the Risk Management Units in order to review any recommendations. The Committee may decide to enhance risk mitigation and control mechanisms after reviewing any submitted recommendations.
RISK MANAGEMENT UNITS	the Risk Management Unit, the Compliance and Anti Money Laundering Unit and the Information Security Risk Management Unit - evaluate the existing quality controls and compliance against the company's risk appetite, and create and update risk management instruments (after validation from the Management team).
OPERATIONS MANAGEMENT UNIT	manages and controls risks at the operational level and is involved in the evaluation and review of risk management instruments.

Risk Mitigation and Overconcentration Management

The company mitigates risk and manages overconcentration using risk management instruments. These tools are appropriately reviewed and updated on occasion.

The company has adopted the following key risk management instruments:

- ▶ The establishment of loan portfolio diversification limits, inter alia, for business sectors and sub-sectors. No more than 10.20% of the portfolio may be concentrated on any business sub-sector.
- ▶ The company performs monthly portfolio risk analyses to identify any concentration of risk and to recommend effective mitigation measures.
- ▶ As an independent body, the Credit Committee makes decisions by assessing the relevant information, with due regard to potential risks and project effectiveness.
- ▶ Credit scoring and credit ratings are performed to assist the responsible person in making the best decision.
- ▶ When determining whether to finance a particular loan, the company's vision encourages the protection of customers from excessive financial burden. Any loan issued by Cystal must serve the development of the customer's business or the improvement of their living standards, and it should have a positive effect.
- ▶ As an effective instrument, loan restructuring (i.e., reducing payments as per the loan schedule, pro rata, to decrease revenues) helps to ease customer's credit burden.
- ▶ To gauge a variety of possible scenarios, stress tests measure any anticipated risks.
- ▶ A system for reserving Expected Credit Loss, based on an international standard, which is in full compliance with IFRS-9 requirements and ensures the financial sustainability of the company.
- ▶ A risk incidents database, the analysis of which helps identify high-risk transactions and thereafter analyse weak controls.
- ▶ A comprehensive Fraud Detection and Management Policy.
- ▶ A sound Business Continuity Policy, which ensures the stability and sustainability of the company during various crises, including pandemics.
- ▶ The Credit and Cash-Based Transaction Control Unit is responsible for following up on transactions in order to identify any delays or pitfalls, and to formulate recommendations for further responses.
- ▶ A sound information security policy which is in full compliance with ISO 27001.
- ▶ In line with AML legislation, the company maintains an AML policy, aimed at preventing the execution of any transaction that might be related to money laundering or financing of terrorism.
- ▶ The company has integrated ACRY into its core system, offering a watchlist of sanctioned persons, that helps prevent trading with such individuals.
- ▶ AML Unit in the company regularly updates its internal regulations and procedures in line with legislative amendments.

Risk Management Enhancement Key Achievements in 2020

- ▶ During the COVID-19 pandemic, the company ensured the full continuity of its major and critical business processes, guided by the Internal Business Continuity Policy.
- ▶ To reduce the impact of the pandemic on the credit portfolio, the company created an exhaustive mechanism for credit portfolio management, which envisages:
 - ▶ Preliminary study of customer needs, identifying the level of impact of the pandemic on their income.
 - ▶ Offering additional financial resources for the purpose of quickly resuming income by using the refinancing instrument. This instrument was used only for healthy businesses with short-term working capital shortages.
 - ▶ Considering the effect of the pandemic, the loan review and approval process was updated.
- ▶ In accordance with National Bank recommendations, in order to maintain the financial sustainability of the company, an additional 5% of the portfolio was reserved for losses.
- ▶ In accordance with the recommendations of an external audit, a methodology was developed which reflects the impact of the pandemic on the volume of allowance for credit losses under IFRS-9.
- ▶ Improved control of cash-based and partnership operations.
- ▶ A sound methodology for portfolio restructuring has been developed.
- ▶ To mitigate compliance risks, the Compliance Unit assesses and implements all new procedures and products.
- ▶ A comprehensive AICO committee process for managing liquidity, interest rates, foreign exchange risks and risks related to capital.
- ▶ Diversified, internal as well as international, partners acting as a key instrument for continuous funding and liquidity management.
- ▶ To manage and reduce foreign exchange risks, a hedging instrument is used for local as well as international markets.
- ▶ An adequate Foreign Currency open position limit, which does not exceed 10% of capital, ensures minimisation of expected losses due to foreign exchange risks.
- ▶ A comprehensive capital risk analysis and management mechanism, which ensures maintenance of the capital adequacy ratio in accordance with the requirements of the National Bank and the covenants of international lenders.
- ▶ A comprehensive interest rate risk analysis and management mechanism, which involves maintaining an established limit for floating-rate borrowing, to ensure minimal differences due to revaluation and reduced impacts on company's capital.



CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Crystal's Environmental and Social Vision and Strategy

Crystal's commitment to defeating poverty in Georgia sustainably is the unifying focus behind our development vision.

◀ We are committed to using our financial instruments, starting from Crystal's engagement in E&S projects, business consulting and green financing, all the way to incorporating E&S considerations into our business model, corporate strategy, operational policy and financing practices.

◀ Our corporate strategy is built on the pursuit of a Triple Bottom Line: **People, Planet and Profit**. We strive to equally address the needs of our stakeholders, the planet we live on and the financial soundness of our customers, with no individual factor compromising the other two.

◀ Our strategic goals are organised around the triple bottom line, with individual targets assigned to each component. Progress towards these goals is measured using the impact assessment system in our ESG Framework.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Sustainability Standards

The Sustainable Development Goals	We consider the SDGs to be of critical relevance to our mission and values and have directly integrated six goals into our corporate strategy.
United Nations Women's Empowerment Principles (WEPI)	Crystal was one of the first five companies to support Women's Empowerment Principles (WEPI).
United Nations Global Compact	We have been a participant of the compact since 2011, and report our contributions to WEP5 and the SDGs annually.
The International Finance Corporation's Performance Standards	We consider the IFC to hold the gold-standard for the management of E&S Risk, and thus strive to model our conduct on the values they outline.
United Kingdom Corporate Governance Code	Crystal annually reports in adherence to the Corporate Governance Code of the UK, implementing the "Comply or Disclose" Principle to ensure open assessment of its corporate governance.
SMART Campaign's Client Protection Principles	To guide our market-leading consumer protection conduct, we publicly endorse the SMART Campaign principles, which rewards companies that put its industry-accepted consumer protection standards into operation. Our own rigorous procedures are outlined in the Consumer Protection policy, in line with National Bank of Georgia requirements.

Corporate Values

RESPONSIBILITY	We are committed to avoiding the over-indebtedness of our customers. We are a market leader in our approach to the transparency of loan conditions.
TRANSPARENCY	Crystal's relationship with clients, staff, lenders and with wider society is based on transparency, honesty and fairness.
PARTNERSHIP	long-term, equitable and customer-focused relationships.
ACCESS	our product design, lending standards, distribution channels and customer interfaces are all focused on access.
INNOVATION	innovation and constant improvement are how Crystal and our people work. We love technology and encourage creativity, innovation is life!



Social Impact Measurement

Customer Preference and Perception Survey on the Effects of the Pandemic

In April 2020, Crystal conducted research to determine the impact of the crisis on Crystal customers' socio-economic conditions and, hence, their scenery. The survey was proactively used to determine the potential negative impacts on Crystal and to define effective response mechanisms that may help overcome the effects of the crisis.

To evaluate Crystal's social impact in 2020, we have conducted the annual Social Impact Measurement survey. Full account is provided in Annex 3.

Current Environmental and Social Projects and Funded Activities

GREEN FINANCE



Green Finance

Crystal launched its green finance initiative in 2017 as part of a targeted investment by FMO. The main objective is to raise widespread public awareness of low carbon alternatives and to improve their acceptability.

One crucial component of the initiative is the promotion of Crystal's green product line. The awareness raising campaigns focus on driving the adoption of green and energy efficient alternatives, and promoting the financial and environmental benefits of their use.

Overall, by developing green products and increasing the share of green alternatives in its portfolio, Crystal is seeking to reduce emissions and any negative environmental impacts. With the help of the Energy Efficiency Centre and with the development of the "energy savings and CO₂ calculator", in 2020 the

Energy savings
3,124,195 kWh
Spared CO₂ emissions
411 tonnes

company was able to calculate its environmental footprint in the following way:

In simpler terms, on average, one tree absorbs around 25 kg of CO₂ per year. Crystal can therefore 'claim' to have done the job of around 16,400 trees.



Crystal's Youth Entrepreneurship School | Online Hackathon "Contain COVID-19"

Crystal, in partnership with the Supporting Youth and Women Entrepreneurship in Georgia program funded by the United States Agency for International Development (USAID), started its Young Entrepreneur's School in 2016. The school aims at strengthening young people and developing their economic and entrepreneurial skills. The project seeks to enhance education amongst young people, aged between 16 and 28, and to facilitate their socio-economic empowerment, that they may become able to effectively manage their own finances.

The establishment of a small or medium enterprise, or self-employment, is no easy task, as such we frequently observe a lack of motivation in the youth embarking on entrepreneurship. To address this challenge it is necessary to encourage startups and apply a comprehensive approach, in particular: gathering and conveying the knowledge and advice needed to start an entrepreneurial business; sharing successful startup stories; boosting motivation; providing access to finance and mentorship services. The Young Entrepreneur's School Program aims to respond to the challenges covered by the **UN Sustainable Development Goal 85**. For more information see Appendix 2 – "USAID YES-Georgia in numbers".

To help contain the global epidemic of COVID-19 and mitigate its social and economic impacts, Crystal has strengthened its support of young entrepreneurs by launching an online hackathon of business ideas in partnership with USAID YES-GEORGIA and the National Centre for Disease Control and Public Health (NCDC).

To participate in the Hackathon, young people were invited to present business projects offering effective and fast business solutions to any negative socio-economic consequences of COVID-19. Crystal allocated GEL 50,000 to finance business projects within the Hackathon.





Sponsorships

Future Agro Challenge 2020

The majority of Crystal's clients are engaged in agriculture. Hence, pursuing the agro-sector and entrepreneurship is one of the most important strategic goals of the company. As such, the global Future Agro Challenge initiative aims to discover innovators and entrepreneurs in agro-technologies, agritourism and agriculture worldwide, all within one strategic direction of support.

The Social Platform Iamoba

To alleviate the consequences of the COVID-19 crisis, Crystal provided financial support through the social platform Iamoba; from which, 50 IDP and socially vulnerable families were pleased with the amount donated (20 families in Tbilisi; 30 families in Gori).

Scholarship for Kings Georgia winners

Crystal, as a supporter of female empowerment (SDG 5) and an active advocate of quality education (SDG 4), funded the Kings Georgia's summer school winners – two young girls – these schoolgirls were the winners of a nationwide English Language Competition.

Women's Economic Empowerment

Women Mentoring in Cooperation with UN Women Georgia

Crystal was one of the first companies to sign and endorse WEF's (Women Empowerment Principles) in Georgia. In 2018, in collaboration with UN Women and CIDA, Crystal developed its **Women's Empowerment Action Plan for 2018-2019**.

In harmony with Crystal's **Women's Empowerment Action Plan**, a mentoring program was also introduced to Crystal's female employees in 2019. **The goal of the project** was to empower female employees through a mutual exchange of professional experiences, thus inspiring, promoting and encouraging both their careers and personal development. As a result, 107 female employees were promoted in Crystal in 2020.

Crystal has also raised the bar for garnering the best value from financial donations to women's communities and thereby achieving a greater social impact. Through a partnership with the UN Foundation, Crystal implemented three community projects: potable water was provided to 25 households in the Iegheni municipality; a medical ambulatory centre was opened in the village of Galiati in Lechiduli; and a public library was the light of day in Psalati village in Racha.



Buzz Georgia

Buzz Georgia is a component of the USAID Supporting Youth and Women Entrepreneurship in Georgia (USAID YES-Georgia) program, and is being implemented by Crystal Fund in partnership with MFO Crystal (Co-funder) and a sub-contracting organisation – Crystal Consulting LLC, which is implementing the Business Advisory Component of the program. In April 2020, Buzz Georgia launched its online TOT for 20 chosen MFO Crystal trainers (loan officers from different regions of Georgia). The actual training with female trainees started in June 2020. However, due to the pandemic and state regulations, all training has been conducted online.

For more information and the main highlights from Buzz Georgia, see Appendix 2 – "USAID YES-Georgia in numbers".





Awards and Recognitions

CSR Award 2020

At the annual Corporate Social Responsibility Awards 2020 within Business for Sustainable Development, hosted by the Global Compact Network Georgia, Crystal was announced the winner in the Sustainable Consumption and Production (SDG 12) category for its Green Financing project.

Green finance has been in place since 2017, by offering green alternatives to customers, the project aims to promote the financing of eco-friendly solutions, thereby contributing to a reduction of negative impacts on the environment.

The CSR Award judges were comprised of international and local experts, distinguished for their exceptional work in advancing Sustainable Development Goals. The Corporate Social Responsibility Awards 2020, successfully held for a third year in a row, celebrates Georgian-based businesses for exceptional projects and initiatives in the field of corporate social responsibility.



Business for Gender Equality 2020

From 2016, the Millennium Foundation conducts annual competition "Business for Gender Equality" aimed at promoting the Women's Empowerment Principles (WEPs), developed by the UN Women and the UN Global Compact, in Georgia.

More than 200 companies have participated in the competition over the last four years. The winners include banks, universities, insurance and telecommunication companies, hotel and construction industry representatives, wine producers and organizations operating in the fields of technology and energy.

Crystal took the first place in the competition "Business for Gender Equality 2020". The competition was organized in partnership with the UN Women and the Federation of Business Leaders "Women for Tomorrow". Participants of the competition included companies, which are operating in Georgia and promoting development and empowerment of female employees and customers in their activities.



PEOPLE IN OUR ORGANISATION

Maintaining decent working conditions and caring for Crystal employees are important long-term goals for the company. Accordingly, Crystal is continuously striving to preserve, and further develop, a safe and healthy environment. Within our positive workplace, the company's talent can demonstrate their capabilities and are given the continued opportunity to enhance and expand their personal and professional skills.

Certain key information regarding crystal employees is provided below:

Years with Crystal

0-1 year	11.6%
1-5 years	59.5%
5-10 years	24.2%
Over 10 years	4.7%

Breakdown of employees by Age

<20	0.2%
20-30	32.6%
30-40	53.7%
40-50	10.1%
50-60	2.4%
>60	1.0%

	Male	Female
All staff members	33.3%	66.7%
Top management	83.0%	17.0%
Senior management	38.0%	62.0%
Mid-level management	67.0%	33.0%

Number of Employees Hired in 2020

All	183
Female %	78%
Male %	22%

PEOPLE IN OUR ORGANISATION

Annual Staff Turnover





Staff Support During the Pandemic

As a company with high social responsibility, Crystal has developed a business continuity and occupational safety plan, an integral part of which is the pandemic control scenario.

Following this plan, the company launched measures to prevent the spread of COVID-19, which are moreover in full compliance with the recommendations issued by WHO and the Georgian government. The purpose of such preventive measures was to ensure a safe work environment, and to protect both our personnel and our customers as best as possible.

- During the state of emergency, when possible, staff members switched to remote work. This notably affected the head office, where 95% of staff now work remotely as well as in the branches, with the aim of maintaining business continuity, while also keeping the delivery of services reliably safe. The number of staff in branches was reduced to a minimum and necessary staff duties were introduced. In addition, employees were kept more informed.
- In consultation with the representative of the Personal Data Protection law, employees within certain risk profiles were identified and subjected to additional:
- Considering the increased usage of call centres during the state of emergency, the management introduced their enhanced a priority and thus carried out a full recruitment to provide all the necessary information to its users, internally and externally. Call-centre employees also worked remotely from home.
- Internal auditing and regular business meetings and interviews with job applicants were likewise held carefully.

Equal Employment Opportunities

The Company offers equal employment opportunities to every employee and job applicant, irrespective of race, gender, age, citizenship, place of birth or residence, social status, religion or belief, national, ethnic or social origin, marital status, health, disability, sexual orientation, gender identity and expression, political views or personal opinions or any other distinction. The policy holds true for all cases of employment, including recruitment, promotion, execution of a contract, compensation and training. The organisation is run by motivated and honest professionals, and continually strives to create new opportunities for employee involvement, engagement and capacity building.

HR Digitalisation

In 2019, the company implemented HRMS, a human resources management system. The first phase of the project was completed successfully and since then the company has embraced an entirely new HR management system, which significantly boosts the effectiveness of the administration of HR processes, thus saving financial as well as human resources.

HR Ombudsman

One of Crystal's priorities is to care for the welfare of every single staff member and create exceptional working conditions, therefore the company continually strives to build the best system for this aim. Consequently, several important initiatives and projects have been implemented. One such innovation is the creation of Crystal's HR Ombudsman which is aimed at:

- Developing modern employment standards within the company;
- Developing a highly responsible work culture;
- Protecting the labour rights of staff members;
- Implementing proactive measures to protect the rights of staff members;
- Developing flexible and accessible systems to report problems.

The HR Ombudsman serves as a representative for Crystal, as well as for each "Crystalian" to safeguard their interests in compliance with the law, international standards and company regulations.

Crystal is the first organisation in Georgia to have created such a system. Under its establishment, Crystal is reemphasising that its staff members, and protection of their rights, are at the company's very core.

Within HR compliance, important projects were launched and implemented in 2020, such as:

- Developing mechanisms for the protection of employee rights;
- Introducing amendments to labour agreements and internal regulations in accordance with amendments to the Labour Code;
- Studying and reviewing employee claims;
- In order to raise awareness and the qualifications of the organisation's employees, a special project – entitled Employee rights, obligations and responsibilities in labour relations – was implemented. As part of the project, various target groups attended thematic webinars, within which employees were provided with information on the terms of labour agreements and internal regulations, disciplinary proceedings, the impact of internal rules on labour relations, on antidiscrimination and the rights protection mechanisms of the organisation. These topics were reviewed in discussion format, which therefore notably strengthens labour relations and helps employees to better understand, and efficiently implement, their duties and functions.

It is worth mentioning that, during this difficult business period, Crystal fully retained its staff and salaries were not reduced. Furthermore, all benefits effective for company employees prior to the emergency were also retained.



Crystal Academy

Crystal Academy facilitates the induction of employees, as well as their professional training and upskilling. Despite the pandemic, digitalisation of the entire training process took place in the academy, where training activities were carried out across various channels - Crystal Academy's remote training platform, Microsoft Teams and Zoom - thus providing an opportunity for employees to acquire new skills remotely.

- A manual was developed to provide special support for employees working remotely during the pandemic to enable remote work at the company and
- assist employees in developing the necessary skills.

As part of the UN Global Compact (UNGC) Woman's Empowerment Principles, one component of which is raising employee awareness on discrimination and sexual harassment, the Ombudsman's Office and UN Women carried out remote courses, based on a modular principle, for raising the awareness of senior and mid-level management on the issues of sexual harassment, prevention and gender equality.

In regards to employee training, various activities were developed and implemented throughout 2020, within which the following training activities have been conducted:

Activity	Group	Number of Employees
Thematic webinar	19	1,287
Remote training	11	950
Training (including online)	38	447

Remote Training Platform

To increase accessibility of training exercises and enhance involvement, a Remote Training Platform was established for Crystal Academy (<http://academy.crystal.ge>). The platform provides an opportunity for company employees to review training materials whenever and wherever they wish, to complete various exercises and to gain new knowledge and skills. The Remote Training Platform has accumulated various training courses, materials and video tutorials covering years of experience, making the training process more convenient and effective.

During the pandemic, the platform played an important part in the continuous professional development of Crystal employees.



Internships at Crystal

To create opportunities for lifelong learning and education, the company has developed a two-stage internship system (orientation and professional internships). The system seeks to promote professional and career development for the youth in the financial sector and provides those interested with an opportunity to gain valuable financial experience.

Interns can serve positions in all Crystal branches, thus facilitating accessible education for people in the regions. During an internship, the interns are counselled by specially trained mentors who share their relevant knowledge and experience, while creating a motivated environment so that any applicant can successfully complete an internship.

To better understand business processes, special training materials, based on practical examples and with the respective testing software, have been created for the interns. These materials assist the development of their practical competences in a relatively short period of time.

To increase youth involvement in the internship process, memorandums of understanding have been signed with various universities and vocational educational institutions, enabling students to gain relevant practical experience.

Goal Setting and Performance Appraisal (GSPPA) System

In 2020, we developed and implemented our Goal Setting and Performance Appraisal System. The core objectives for implementing the new system were:

- (a) the creation of an open, transparent and fair environment for employees, which defines goals, plans and monitors performance within the scope of their functions and responsibilities, all in line with the company's goals; (b) the creation of a quarterly goal setting culture that, in a rapidly changing business environment, may allow management and employees to set goals / objectives / KPIs in a more agile manner (which further helps ensure the implementation of the company's strategic goals and improves business results); (c) assess and measure the contribution of each employee within the operations / development of the company, contributing to continuous performance improvement; (d) identify employee strengths and weaknesses, define their needs for development, and create a basis for career advancement; (e) support and assist business communications and offer constructive feedback amongst employees and managers; and (f) develop and implement a transparent and fair system for good performance management (salary increases and motivation schemes, including financial and non-financial incentives and career advancement), as well as a clear and fair system for managing performance.

Internal Communications

Crystal was one of the first companies, only days after the onset of the pandemic, to effectively switch its employees to a remote working mode, and to manage its processes while equally providing services to its customers without delay.

During this period, the management paid particular attention to, appropriate, internal corporate communications. This included the sound operation of our communications channels, as well as the unkindred provision of all necessary information for staff and receiving relevant feedback. As a result, despite most of the staff working partially remotely during the entire year, the team received full information regarding important processes and updates from within the organisation. This was demonstrated once more from the employee survey, in which 97% of those surveyed considered themselves informed and only 3% to be partially informed.

Throughout the period of remote work, the company management had to adapt various 'traditional' rules to make their teams as effective and productive as possible. However, the realities also highlighted entirely new needs, such as the necessity to form new skills, the demand for time management and effective communications, amongst other aspects.

Additionally, the practice of sharing new information using internal communication channels, which also provide key information to staff, has been carried out intensively within the company. Equally, the implementation of Office 365 and internal corporate communication standards, systems and practices have significantly improved the working process, moreover they have reduced and saved time as well as human resources.

Personnel Engagement

Crystal's success as a Financial Inclusion Organisation is largely underpinned by its employees, and it is fundamentally important that each of its workers, and their goals, are attached to the company's corporate interests. Accordingly, the company is continually driving to create the best employment environment, one where each employee is offered an opportunity to realise their full potential and skills.

To evaluate the efficiency of communication, under the management and the business continuity team, the company organised several employee surveys last year taking account of recommendations from the surveys.

To further help employees pursue common interests, while growing closer and sharing information amongst one another, YAMMER, the internal social network, supports thematic groups, comprising almost all employees. Divided by various topics, these groups thus bring together employees with common interests.

Another indication of our social responsibility, and employees caring for each other, is use of the special platforma Duenngazavre (Take a Lift), which allows members of staff to contribute to avoid using public transport as much as possible thus reducing the risk of infection.

Promoting a Healthy Lifestyle

The promotion of a healthy lifestyle is still a priority for Crystal. While the company has a long tradition involving sporting events, championships, and offering discounts in sports and fitness centres, considering the global pandemic, the company refrained from such activities. Nevertheless, several events, projects and activities have already been planned and will resume as soon as the pandemic is over.



MANAGEMENT OF INNOVATIONS

GREEN CRYSTAL

Digital Products

- Crystal One – the online credit platform was developed. In 2020, the project team created an online platform to simplify loan or installment loan application remotely without visiting a branch. Within the Crystal One platform, a client cabinet was created, from which clients can access current loan information, loan contracts, which they can sign electronically. Creating the cabinet greatly facilitated updates of repayment schedules during the pandemic.

- DIM – the decision-making system was updated in accordance with updated NBG regulations. This enabled the company to reduce time for loan applications decisions.

Alternative Sales

During the year, development of our innovative auto loan project continued. Sales were carried out under a pilot mode from one service centre. It is noteworthy that the service centre was fully affected by both lockdowns and ceased operations for over three months across the year. Nonetheless, the main project parameters were exceeded.

- In 2020, the Alternative Sales and Innovative Products Unit had a particularly productive year. During the pandemic, Crystal's digital products simplified the lives of many of our clients, with our online installment service receiving recognition amongst online customers. As a result, the online installments portfolio increased by 312%.
- Crystal gained an overwhelming advantage on the online installment service market, covering 12-13% of the market as of December 2020, among the five major competitors.

Green Lending

In 2020, the Green Portfolio increased by GEL 3 million to GEL 10.7 million reaching 10,000 customers.

Green House, an educational project, was approved as part of the technical assistance from the Green for Growth Fund (GGF). This development aims to spread information and raise awareness of green products among the population.

Crystal joined a sustainable project financed by the Green Climate Fund (GCF) in Georgia – Enabling the Implementation of Forest Sector Reform in Georgia to Replace Old Environments with Forest Degradation. Crystal's role is to provide loans for energy efficient wood houses and alternative fuel with special emphasis on female customers.

INFORMATION TECHNOLOGIES

```

mirror_mod = modifier_obj
mirror_object = mirror
mirror_mod.mirror_object =
operation = "Mirror"
mirror_mod.use_x = True
mirror_mod.use_y = False
mirror_mod.use_z = False
operation = "Mirror"
mirror_mod.use_x = False
mirror_mod.use_y = True
mirror_mod.use_z = False
operation = "Mirror"
mirror_mod.use_x = False
mirror_mod.use_y = False
mirror_mod.use_z = True
selection at the end add
obj.select = 1
mirror_obj.select = 1
context.scene.objects.active
["Selected" + str(modifier
mirror_obj.select = 0
 bpy.context.selected_obj
data.objects[pane.name].select
int("please select exactly
OPERATOR CLASSES
types.Operator):
X mirror to the selected
object.mirror_mirror_x"
mirror_x"
context.active_object is not
context)

```

The company managed to successfully respond to the greatest challenge of 2020, the pandemic, and within information technology it achieved its goals and development plan by maintaining business continuity. The company delivered considerable changes within its digital transformation, its working style and the adaptation of its systems and processes in response to the pandemic.

Within a short period, employees were transferred to remote work. After just days of preparation, head office staff were equipped with all the technical means and software required for remote work. The company also put into effect a Business Continuity Plan, without disruption, and quickly carried out technical work to adapt business processes to the various challenges of the pandemic. Consequently, Crystal was one of the first organisations in Georgia to move to secure remote work.

The processes, controls and solutions previously implemented as part of the successful ISO 27001 certification in 2019 enabled us to protect our high-level security information systems, which ensured the uninterrupted and safe work of our staff throughout the year. Further changes were also applied to support our clients in adapting to the pandemic. For which, our systems were modified and a platform for postponing client payments was introduced, which was used by thousands of clients.

A remote sales model was developed, which provided our sales staff with all the required technical means (like the loan platform and corporate telephone software) for serving clients from a remote location of their choice and for carrying out various operations, including approving and issuing loans.

A loan moratorium was implemented, enabling our clients to defer loan payments for up to three months.

Despite changing priorities due to the pandemic, the company implemented new solutions and systems. Particularly important are its platforms, such as Lending Core System, Money Transferring Module and Internal Transferring Platform, and SMS Module. Further platforms were also developed and improved: a Lending Platform for small loans was launched; Decision-Making (DM) Module was improved; and HRMS and ERP systems were upgraded with various features added.

A 3-year digital transformation strategy was established, including company plans, challenges, visions and all the projects and processes necessary for digital transformation. Moreover, the business strategy was analysed and the information technology strategy adapted.

The bank transformation project and core system change commenced with the study of market products and an analysis of timing, budget and further requirements.

The company continued to develop and revise its processes and procedures based on international standards. The relevant standards were enhanced and implemented across all areas.

Our major services, software applications and core systems were all regularly updated and brought in line with the applicable regulations. While new internal system development strategies and architectures were developed and implemented, and aspects of our services were migrated onto the new architecture. Sweeping infrastructural changes were also carried out to optimise and reuse the infrastructure. Moreover, a business continuity module was established and successfully tested for a number of critical systems. New systems were thereafter put in place to enhance security and monitoring.

IT Operations

The company's IT team managed to launch the Business Continuity Plan in the minimum required time, and to move its human resources, required for remote working, without delay. While to appropriately serve clients, certain sales and front office staff were transferred to remote working.

To ensure stability, daily operations, business continuity, company growth and improve project support, the company also implemented new server infrastructure, projects and other processes necessary for IT development. For instance, modifications and enhancements to the data centre were fulfilled which helped maintain the stable and sustained development of the company.

Based on the critical services continuity plan, several tests of business continuity were carried out; server equipment was updated and server infrastructure was virtualised and optimised.

Finally, for security purposes, active monitoring and controls were performed to ensure a safe and sustainable infrastructure and the protection of IT operations.

Project Management and Business Analysis

The Project Management and Business Analysis Unit administers and analyses all projects across the company, including IT and non-IT based development. Dependent on demands, the Waterfall and Agile methodologies are employed to meet the needs and specifics of each project. Within the Agile methodology, processes in a number of areas have been successfully enhanced and targets reached.

During the year, the small project management team completed around 30 projects of various scales and levels of importance.

It is vital to highlight successful projects as loan deferral, the introduction of the Lending Core System, the Money Transfer Module, the New SMS Module, the ERP and the enhancement and development of the HRMS. Furthermore, the loan processing and scoring system, the Decision Management System, and the Problem Loan Management module were each improved.

Achievements in Information System Security

Information security played a particularly important part in enabling business continuity during the pandemic. All systems, decisions and the software implemented within the company were in compliance with the maximum information security standards and safety norms. As such, compliance, control and revision of the standards (adapted as part of ISO 27001 certification) were maintained and continued. Equally, the control, revision and improvement of processes and policies were fully completed. Despite the increased level of hazard, the systems security teams managed to implement work, projects and controls at a consistently high-level.

Software Development

This unit completed significant projects in the enhancement and development of its programs, largely focusing on the development of the loan platform, loan processing, the decision-making system, the development and integration of Alida (our digital platform), and a variety of other services.

Further to which, new loan processing products were included to automate and accelerate the issuing of loans. Moreover, an online platform for clients was added, offering the possibility to apply for a loan online, to see client history and to validate loans electronically. This product became particularly useful for clients during the pandemic. On top of which, a business intelligence system was also developed and enhanced.

Finally, critical services and software applications were upgraded and, when appropriate, brought in line with regulations. Architectural changes also took place and part of the services were migrated onto the new architecture.

Software Quality Assurance

The goal of SQA is to identify gaps and deficiencies in projects and software updates, and to ensure the implementation of stable and convenient systems. With a small team, we managed to test and stabilise our projects. Processes were equally developed and realised, based on international standards, that reduced the time required for testing, improved the testing process, and offered further opportunities to properly analyse, plan and automate the procedure.

Significant steps were taken towards automated testing. The company introduced a basis for automated testing, training was organised and pilot automation was implemented for several projects. In the future, expanded and tailored automation is also planned for various projects. Automation of the testing process will allow for significant time saving and the carrying out of large-scale operations in automated modes. This will improve quality while reducing the number of possible errors and the time required for testing projects.



ANALYTICAL CAPABILITY

ANALYTICAL CAPABILITY

The last year was significant for the development of analytical capability.

2020 also stood out because of the implementation of new informational products within business intelligence. In particular, the following products were developed:

- **Credit portfolio analysis via a GIS map** – this informational product offers the possibility for fast and effective evaluation of a credit portfolio and seeing the distribution of clients across the country.

- **Planning loan portfolio** – this product delivers planning opportunities by issuing a loan, payment of the principal and statistical prognosis of the portfolio, while also comparing the planned and actual indicators in real time.

Active work was initiated in 2020 for the development of informational products for financial and non-credit operations. The final results of these efforts will be observable by the end of 2021.



GOVERNANCE STATEMENT



It is our responsibility to present this annual report and to provide shareholders with audited financial statements. We consider the annual report and accounts, taken as a whole, to be fair, balanced and understandable, and to provide the information necessary for shareholders to assess the Company's position and performance, business model and strategy.

As the Supervisory Board ("SB" or "board") of JSC MFC Crystal ("Crystal"), we present this Integrated Report, including annual strategic report and the accompanying annual financial statement, provided by external auditors, as a fair, balanced and comprehensible account, which provides the

information necessary for shareholders to assess the company's position, performance, business model and strategy. The report highlights the key operational and financial results, introduces the main achievements and challenges confronted by the company in 2020, as well as outlines its plans for the next reporting period.

This report has been drafted in line with the Law of Georgia on Accounting, Auditing and Reporting, and with the specific disclosure requirements of the UK Corporate Governance Code.

Achil Bakuradze
Chair of Supervisory Board

SUPERVISORY BOARD

Crystal is headed by the effective supervisory board, which is collectively responsible for the long-term success of the company.

The Supervisory Board is comprised of six members, including two independent directors, two investor

representatives and two members, who are Georgian nationals based in Georgia. The directors bring extensive experience of business development, corporate governance, banking and microfinance technology, innovation and senior human resource development.

CHAIR

The roles of the Board and of the Chair are clearly distinguished from the responsibilities of the management team. The Chair is responsible for the leadership of the Board ensuring its effectiveness in all its aspects. There have been no significant changes made to the commitments of Achil Bakuradze, who is a Chair of the Supervisory Board (Georgia), who is a financier, entrepreneur and the co-founder of Crystal. He serves as Chair of the Board of Crystal Fund and participates in the governance of several nonprofit institutions.

The Chair spends more than half of his time working with Crystal and his role and responsibilities are regulated through the respective policies and approved by SB. The Chair is appointed by and accountable to the shareholders. The performance of the Chair is assessed by the company shareholders, based on his performance assessment carried out by SB. Upon the recommendation of the board, shareholders approve the Chair's remuneration and any changes thereto.

1. Achil Bakuradze was also former director of prominent Georgian bank Abkhazbank and a chairman of the company in the United Kingdom, for which he has been granted an excellent CBE (Honorary Order of the British Empire) from the UK Honorary Order of the British Empire (2015).

BOARD COMPOSITION

Crystal uses its Supervisory Board policy and procedure to clearly define its mandate, role and responsibilities, and to regulate its activities. It sets forth procedures, communication rules, and provides guidance on the management of conflict of interests, as well as rules for the appointment and resignation of members. The Deputy Chair of the SB, Nikolas Loladze (Georgian), is an experienced corporate director, an independent member of the SB, who alternates as Chair during absences and chairs the Risk Committee. Mr. Loladze is a shareholder of JSC Mobile Finance Service Georgia, which provides Crystal with electronic payment services. Hence, on any decisions relating to these matters Mr. Loladze abstains from voting. The SB members include (in alphabetical order): Jan Dewlingaert (Belgium), appointed by Incofin IM, who chairs the Strategy and Innovation Committee; Aleem Bentala (USA), appointed by DWIM, who chairs the Environmental and Social Committee; and Keith Young (UK), appointed by Crystal Fund, who chairs the HR and Remuneration Committee; Uli Gharayan (Armenia), independent member, who chairs the Internal Audit Committee.

Activities of the Supervisory Board

In 2020, the SB met once in-person and twelve times remotely. The number of each SB committee meetings in 2020:

Internal Audit Committee	4
ALCO (Assets and Liabilities) Committee	16
Risk Committee	4
Strategy and Innovation Committee	4
E&S Committee	4
Human Resources and Remuneration Committee	4

The SB receives a detailed quarterly report on the company's key performance indicators, including a statement on its financial position. In addition, the SB reviews a quarterly risk report. The SB committees examine detailed reports and discuss matters within their competences. The SB conducts regular reviews for the implementation of strategic annual milestones. The key focus of the SB is to ensure the

effective supervision and governance of the company. Resolutions made by the SB deal with strategic issues, overall organisational structure, board-level policies, long-term projects, motivation and performance appraisal of chief officers, approvals at the annual milestones, financial forecasts and recommending relevant actions to shareholders, such as the distribution of dividends, issuance of new shares for the management incentive plan or the composition of the board.

Support of the Board

The work of the SB is supported by a Corporate Secretary and the Chair is supported by an Executive Assistant.

Corporate Governance

Crystal's corporate governance contributes to the fulfilment of the company's mission and long-term strategy. The role of the Supervisory Board is to assess, on an annual basis, the achievement of the corporate strategy and to reflect the targets of the following year's strategic milestones. Every Chief Officer is assigned a set of primary and secondary strategic milestones, which forms an important basis for their variable compensation. These milestones are subsequently delegated to business or structural units and translated into action plans to be measured by key performance indicators.

The aim of effective corporate governance is to ensure the Crystal board maintains its customer-centric and people-oriented approach. Thus, the board commissions customer satisfaction and staff engagement surveys. Finally, the social committee reviews on an annual basis its social impact assessment.

Crystal has a stringent policy for managing conflict of interests. It is regulated by SB rules and procedures and the ethics code for all members of staff. Crystal, to the greatest possible extent, models its system of corporate governance on the principles of the UK Corporate Governance Code, the details of which are provided in Annex 1.

SUPERVISORY BOARD MEMBERS



Artak Bakuradze

Chair – holds the position of Chair of the JSC MFO Crystal Supervisory Board and leads the company's Assets and Liabilities Committee. Artak served as Chair of the Georgian Microfinance Association and is currently a member of its board. He is a Chair of the Board of Crystal Fund and serves as the Boards of several non-profit organisations. Through the Chensening Scholarships, from the UK Foreign and Commonwealth Office, Artak received an MBA from Lancaster University's Management School (2004). He is a fellow of the John Smith Trust (2000) and recipient of the international van Heeswijk Goedgeant award from the Dutch Refugee Foundation, Stichting Vucheling (2003).



Nikoloz Loladze

Deputy Chair – the Deputy Chair heads the Risk Committee, holding over a decade of experience in economic development issues. Nikoloz is a founder and board member of several prominent businesses and non-profit organisations in Georgia. In his capacity as a governance expert, Nikoloz still acts as an advisor and board member for a variety of business and non-profit organisations, including the Georgian Stock Exchange, JSC Brokerage Company Casaca Capital Group, JSC Mobile Finance Eurasia (UK/Georgia), the Professional Network and Anchor Consulting LLC. Mr Loladze holds postgraduate qualifications in Management (Warwick, UK) and Physics (Tbilisi, Georgia), as well as certificates in project management, policy analysis and public administration.



Jan Dewilngheert

Member – is the Chair of the Strategy and Innovation Committee. He serves as Regional Director for the EEA region and Director of private equity for Incofin. He was previously a partner at Giny (2012-2015), a managing director at Eagle Venture Partner (2001-2015), and an analyst, investment manager, senior investment manager, executive senior investment manager and director at Giny (1989-2011). He also worked for KBC Bank as an advisor (1983-1989). Mr Dewilngheert graduated as a civil engineer in construction and industrial policy from the Catholic University of Leuven (Belgium). He studied further corporate financial strategy in France.



Lilit Gharayanz

Independent Member – is a financier and has been a member of Crystal's Supervisory Board since July 2018. She has extensive experience in leadership as well as holding a consultant position in financial management, risk management and operational management. Since 2015, Mrs Gharayanz has been participating in the implementation of SDG, MW and AFD projects in Georgia and Armenia. She holds an MBA degree with a major in Finance from the American University of Armenia and an MA from Yerevan State University. Mrs Gharayanz is a graduate of the ProCredit Management Academy and is a member of ACCA.

SUPERVISORY BOARD MEMBERS



Alexei Remshko

Member – is a partner and Head of Private Equity for Developing World Markets (DWM), and Mr Remshko has been a Board member and shareholder representative for DWM at Crystal since 2011. He currently heads Crystal's E&S Committee. Mr Remshko started his career in corporate finance at JP Morgan and has nearly 20 years of experience in venture capital and private equity investment globally. He holds an MBA from Harvard Business School and a Bachelor's degree in Economics and Finance from Princeton University.



Keith Young MBE

Member – is the Chair of the HR, Compensation and Remuneration Committee. He is an entrepreneur with considerable expertise in the industries of publishing, communications and new technologies. Keith has been the Executive Chair of c&c Group plc and on the board of Group NBT plc, which he co-founded. He holds an Economics degree from the London School of Economics, and also has a broad background of investment and management in companies from a number of other sectors. Keith has been a longstanding investor in JSC Mobile Finance Eurasia, one of the Georgia's pioneers in electronic payments.



Michael Blackx

Alternative Member – Michael has supported Incofin W's Global Private Equity Operations since 2018, based out of their Antwerp office. He is a member of the Incofin W AFM equity investment committee. Michael has over 16 years' experience in private equity, strategy consulting and in the consumer goods industry. He worked with Procter & Gamble as a financial analyst for two years; was a consultant with The Boston Consulting Group (BCG) for four years; and an investment manager for close to four years at Delta Partners Capital. In his most recent role before joining Incofin, for three years he was a project manager with Roland Berger, a strategy consultant. Michael holds Master of Science (Electronics Engineering) and Bachelor of Science (Economics) degrees from KU Leuven, Belgium. He has also obtained the level 1 CFA.



Suma Sivanathan

Alternative Member – Vice President of Private Equity at Developing World Markets (DWM). Suma Sivanathan has been an alternative Board member since 2020 as DWM's shareholder representative at Crystal. Prior to joining DWM, Suma worked as a Senior Valuation Consultant at Empire Valuation Consultants, a boutique consulting firm in NYC. She has experience leading and managing the valuation of publicly and privately held companies' equity, debt, and complex assets or securities for the purposes of potential investments, financial reporting and corporate planning. She has also worked in technology at Capital One Asia Finance, through Infosys Technologies. Suma received her MBA from NYU's Stern School of Business, where she was designated a Faculty Scholar for Social Enterprise, based on her work with weaker cooperative societies within the handloom industry in India. She holds a Bachelor's degree in Electrical Engineering from Qurtan University in Hyderabad, India.

MANAGEMENT TEAM (Board of Directors)



Ilia Buvia

Chief Executive Officer – is the Chief Executive Officer of MFC Crystal. He is an accomplished manager with extensive experience leading complex change management projects in the IT and banking sectors. He began his career as a web developer, moving into IT Project Management for a US law firm in 2007-2009 and DMC Consulting in 2009. Joining the Bank of Georgia in 2009, he rose to Deputy Chief Information Officer in 2014, leading several complex projects including the acquisition of PrivatBank Georgia and an Agile transformation initiative. Thereafter, he was appointed MFC Crystal's CEO and has been in the role since June 2019. He is a certified Project Management Professional (PMP) with graduate degrees in Project Management from George Washington University, and IT and Business Innovation from Jönköping University in Sweden, alongside an undergraduate Mathematics degree from the Georgian Technical University.



Davit Bendeliani

Chief Financial Officer – is the Chief Financial Officer (CFO) of Crystal. From August 2004 to 2011 he served as the Financial Manager for Crystal Fund. Prior to which, he managed the finance of CHCA, from April 1997 to July 2004. Mr. Bendeliani holds a degree in Economics from Ivane Javakishvili Tbilisi State University. He also holds certificates in the treasury management of microfinance organizations, strategic planning and change management, microfinance product development, risk management methodology, internal audit development, human resources management and strategic planning programs.



Melania Kutachukidze

Chief Business Officer – is the Chief Business Officer of MFC Crystal. She is an established senior executive and management expert, with 14 years of leadership experience in the financial sector, having first served, from 2006-2010, as Head of Retail and Small Business Development at VTB Bank Georgia. From 2010-2015, she was Head of the Network Management Department at Consavia Bank, before taking over the Micro Business Management Team at VTB Bank in Tbilisi, until 2016. She joined Crystal in 2018 as Head of Network Management after her two-year role as Commercial Director for the Lisi Green Urban Project. She was appointed Crystal's Deputy Chief Business Officer in 2019, and Chief Business Officer in May 2020. Melania holds a Master's degree in Management from VTB Bank Corporate University and an undergraduate degree in Economics and Management from the Georgian Subnational Business University.



Mamuchar Chikishvili

Chief Innovations Officer – is the Chief Innovations Officer. In 2005, he was the Acting Head of the External Self-governance Department. From 2001, he worked in various positions in both the private and public sectors, before joining Crystal in 2006. Mr. Chikishvili holds an MA in Public Administration from the Georgian Institute of Public Affairs and an MA in Law from Kutaisi Technical University. He has additionally undertaken a course in Strasbourg within the Council of Europe.



Beka Tskitishvili

Chief Information Officer – has been serving as the Chief Information Officer since 2018. Prior to which, he was the COO of the Adjara Group. Mr. Tskitishvili also worked in leadership positions for Aviator Ltd. and Bank Republic, and is a co-founder of Next Step Ltd. He holds a Master's degree in Business Administration from the Grenoble Graduate School of Business and the Caucasus School of Business, and a Master's degree in Computer Science from Ivane Javakishvili Tbilisi State University, within the faculty of applied mathematics and computer sciences.



Kakha Gabashvilia

CEO, JSC Crystal Leasing – joined Crystal team in 2009, holding various executive positions such as Chief Credit Officer, Chief Operations Officer and Chief Business Officer. Starting from 2020 he was appointed on CEO position of Crystal Leasing a subsidiary of MFC Crystal. Mr. Gabashvilia has 20 years of experience in MSME sector holding manager positions at Procredit Bank. He holds a BA in Economics from the Georgian Institute of Subtropical Agriculture. In addition, he is certified in Project Management, Business Analytics, HR Management, Product Development, Credit Portfolio Planning and Management, Credit and Operating Risk Management.



Giorgi Janelidze

CEO, LLC Crystal Consulting – is the Chief Executive Officer of Crystal Consulting. During the last nine years, he has been working in MFC Crystal on different positions and currently is developing as an executive in business consulting. Since 2008 Giorgi has been working in non-governmental organizations and the private sector. He has a background in Microfinance, Marketing, IT, Project Management, and the MSE sector. Giorgi has scaled several startups from business idea to final product. By education, he is an IT specialist and certified Project Manager & Digital Marketeer. Giorgi holds a master's degree in IT&Economics and currently progressing with PhD.

COMMITTEE REPORTS

The Assets and Liability Committee (ALCO)

The ALCO, which includes its Chair (the Chair of ALCO), representative investor members of the SB, the CEO, the CFO and the CBO, convenes on a monthly basis. The purpose of the ALCO is to supervise the assets and liability management process for Crystal, which includes balance and profits, liquidity planning, funding sources, foreign currency mismatches, interest rates, capital adequacy and liquidity risks. The Supervisory Board also examines reports related to macro-economic indicators, market share analysis and business plan implementation. A list of indicators from the annual budget is monitored by the ALCO and may be revised by the Supervisory Board, if required.

The Environmental and Social Committee

The objective of the Committee is to define the company's environmental and social mission objectives and to supervise their implementation. The mandate of the Committee is to define the principles and activities of the company's corporate environmental and social responsibility, consumer protection and responsible lending practices, as well as to monitor the respective implementation. The Committee therefore helps the management and Supervisory Board focus on environmental and social responsibility.

The HR, Compensation and Remuneration Committee

The Committee is in charge of overseeing the HR strategy, performance assessment and remuneration of Chief Officers, as well as the nomination of Board members. The nomination of candidates is founded on the competency-based needs of the Board, as identified within the course of their evaluation. The Chair solicits nominations from fellow members of the Board or through an open competition. Prior to which, the Board defines the selection criteria and subsequently assesses the candidates appropriately. The Committee, based on a relevant research and interview process, proposes a candidate for the Supervisory Board to nominate to the shareholders. Following SB nomination, a shareholder meeting is authorised to appoint a new member of the Board, the maximum duration of which is defined within the Charter and Shareholder Agreement.

Sessions conducted in 2020: 10
Key issues discussed and resolved:

- Financial results;
- Financial plans;
- Budget parameters;
- Portfolio quality;
- Credit facility and funding;
- Post crises Credit Policy;

Sessions conducted in 2020: 4
Key issues discussed and resolved:

- Ongoing projects and activities;
- Environmental impact assessment;
- ESG review and recommendations;
- Sustainability Policy;
- Code of Ethics;

Sessions conducted in 2020: 4
Key issues discussed and resolved:

- Performance appraisal;
- Turnover report;
- Organisational development;
- CO assessment outcomes;
- Structural changes;
- Report by HR Ambassador;
- Employees support and preventive measures during the Covid-19 pandemic;

COMMITTEE REPORTS

The Internal Audit Committee

The Committee was created by the Supervisory Board primarily to encourage and assist internal as well as external auditing. The Committee is represented by members of the Board and the head of the Internal Audit Department. The goals of the Internal Audit Committee are to implement internal auditing processes in Crystal, as well as to monitor financial reporting, internal control systems and compliance within the legislation and regulations of the management team. This consequently allows the Supervisory Board to access reliable information, from which they will be able to make more robust and sound governance decisions.

Sessions conducted in 2020: 4
Key issues discussed and resolved:

- Audit results;
- Status updates for deficiencies identified through audit processes;

The Risk Committee

The Risk Committee oversees potential risks in their entirety, excluding those covered by the ALCO Committee. The objective of the Committee is to study existing credit and operational risks within the organisation, to inform the Board of any strategic risks faced by the company, and to provide recommendations for the integration or improvement of systems and processes managing and reducing risks. The Committee is a consultative body that is not involved in decision-making, however it reviews and identifies various risk-related issues, which are to be further considered by the Management Team and Chief Officers. Additionally, the Risk Committee provides the Board with recommendations on managing and mitigating risks.

Sessions conducted in 2020: 4
Key issues discussed and resolved:

- Risk management results including operational risks and controlling;
- AML & Compliance;
- Risk Management Policy;
- Fraud Prevention Policy;
- Operational Risk Management Policy;

The Strategy, Data and Innovations Committee

The objective of the Committee is to ensure the implementation of Crystal's strategy. The Committee therefore enables the management and the Supervisory Board to focus on strategic analysis and decision-making processes. The Committee also supervises and implements the company's strategy. The scope of the Committee also includes supervision of innovative projects and the implementation of data transformation strategies.

Sessions conducted in 2020: 4
Key issues discussed and resolved:

- Development of LLC "Crystal Consulting";
- Development of "Crystal Go";
- Development and results of ANSG "Koski";
- Digitalization and digital landscape;
- Banking transformation;
- Profitability analyses;



JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

Consolidated and Separate Financial Statements, Management Report and Independent Auditor's Report For the Year Ended December 31, 2020

Management is responsible for the preparation of the consolidated and separate financial statements that present fairly the consolidated and separate financial position of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal (the "Company") and its subsidiary Crystal Consulting LLC (collectively - the "Group") as at December 31, 2020, the results of its operations, cash flows and changes in equity for the year then ended, in compliance with International Financial Reporting Standards ("IFRS").

In preparing the consolidated and separate financial statements, management is responsible for:

- Properly selecting and applying accounting policies;
- Presenting information, including accounting policies, in a manner that provides relevant, reliable, comparable and understandable information;
- Providing additional disclosures when compliance with the specific requirements in IFRSs are insufficient to enable users to understand the impact of particular transactions, other events and conditions on the Group's financial position and financial performance;
- Making an assessment of the Group's ability to continue as a going concern;
- Disclosing the information in the management report as required by the law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- Preparation of the management report in accordance with the consolidated and separate financial statements.

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Davia
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

Deloitte.

Independent Auditor's Report

To the Shareholders and the Supervisory Board of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal:

Opinion

We have audited the consolidated and separate financial statements of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal (the "Company") and its subsidiary (the "Group"), which comprise the consolidated and separate statements of financial position as at 31 December 2020, and the consolidated and separate statements of profit or loss and other comprehensive income, consolidated and separate statements of changes in equity and consolidated and separate statements of cash flows for the year then ended, and notes to the consolidated and separate financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying consolidated and separate financial statements present fairly, in all material respects, the consolidated and separate financial position of the Group and the Company as at 31 December 2020, and their consolidated and separate financial performance and their consolidated and separate cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRS").

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing ("ISAs"). Our responsibilities under these standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Consolidated and Separate Financial Statements section of our report. We are independent of the Group and the Company in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (the "IESBA Code") together with the ethical requirements that are relevant to our audit of the consolidated and separate financial statements in Georgia, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Other Information

Management is responsible for the other information. The other information comprises the information included in the annual report prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, but does not include the consolidated and separate financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the consolidated and separate financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the consolidated and separate financial statements, our responsibility is to read the other information identified above when it becomes available and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the consolidated and separate financial statements or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated.

If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Consolidated and Separate Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the consolidated and separate financial statements in accordance with IFRSs, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of consolidated and separate financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the consolidated and separate financial statements, management is responsible for assessing the Group's and Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Group or the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Group's and the Company's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Consolidated and Separate Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the consolidated and separate financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but it is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these consolidated and separate financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the consolidated and separate financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Group's and the Company's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Group's and the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the consolidated and separate financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Group or the Company to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the consolidated and separate financial statements, including the disclosures, and whether the consolidated and separate financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Report on Other Legal and Regulatory Requirements

Management is responsible for the preparation of the management report in accordance with the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of the management report that is free from material misstatement, whether due to fraud or error.

We performed procedures with respect to whether the management report is prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing and includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.

We have selected and performed procedures based on our judgment, including but not limited to inquiries, analysis and review of documentation, comparison of the Group's and Company's policies, procedures, methodologies and reported information with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, as well as recalculations, comparisons and reconciliations of current values and other information.

In our opinion:

- The management report for the year ended December 31, 2020 is prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.
- The management report for the year ended December 31, 2020 includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.
- The information provided in the management report for the year ended December 31, 2020 is consistent, in all material respects, with the consolidated and separate financial statements for the year ended December 31, 2020.

Shota Holobyan



July 6, 2021

Tbilisi, Georgia

	Notes	2020	2019
Interest income	5	80,948	73,997
Interest expense	5	(29,234)	(22,634)
Net interest income before impairment losses on interest bearing assets		51,712	51,363
Impairment losses on interest bearing assets	12, 13, 17	(5,300)	(8,680)
Net interest income		46,412	42,683
Net Fee and commission (expense) / income ¹	6	(1,690)	888
Net gain on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss	11	13,699	2,133
Net foreign exchange loss		(20,050)	(6,805)
Net loan modification loss	3	(2,601)	-
Other income		851	230
Net non-interest expenses		(9,791)	(3,554)
Operating income		36,621	39,129
Personnel expenses	7	(22,567)	(21,808)
Depreciation and amortization expenses	14, 15, 16	(4,942)	(4,651)
Other operating expenses	8	(9,181)	(12,028)
Profit before income tax		(69)	642
Income tax expense	9	(783)	(966)
Net profit for the year		(852)	(324)
Other comprehensive income		-	-
Total comprehensive income for the year		(852)	(324)

On behalf of the Board of Directors

Ila Ravia
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

1. The Group has adopted presentation of comparative profit to IFC, Global Finance Services. Changes in its exposure of 100% A21
Financial Year Other operating expenses to Net Fee and commission (expense) / income for the year 2020

	Notes	2020	2019
Interest income	5	80,948	73,997
Interest expense	5	(29,234)	(22,634)
Net interest income before impairment losses on interest bearing assets		51,712	51,363
Impairment losses on interest bearing assets	12, 13, 17	(5,300)	(8,680)
Net interest income		46,412	42,683
Net Fee and commission (expense) / income ¹	6	(1,690)	888
Net gain on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss	11	13,699	2,133
Net foreign exchange loss		(20,050)	(6,805)
Net loan modification loss	3	(2,601)	-
Other income		685	228
Net non-interest expenses		(9,957)	(3,556)
Operating income		36,455	39,127
Personnel expenses	7	(22,520)	(21,703)
Depreciation and amortization expenses	14, 15, 16	(4,942)	(4,651)
Other operating expenses	8	(9,181)	(12,022)
Profit before income tax		(188)	751
Income tax expense	9	(783)	(966)
Net profit for the year		(971)	(215)
Other comprehensive income		-	-
Total comprehensive income for the year		(971)	(215)

On behalf of the Board of Directors

Ila Ravia
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

1. The Group has adopted presentation of comparative profit to IFC, Global Finance Services. Changes in its exposure of 100% A21
Financial Year Other operating expenses to Net Fee and commission (expense) / income for the year 2020

ASSETS

Cash and cash equivalents	10	17,884	20,106
Financial assets at fair value through profit or loss	11	2,509	-
Loans to customers	12	315,880	297,211
Net investments in leases	13	2,246	-
Property and equipment	14	5,349	5,602
Right-of-use assets	15	11,309	3,577
Intangible assets	16	2,611	2,564
Current income tax asset		945	469
Deferred tax assets	9	2,628	3,411
Other assets	17	4,713	4,155
Total assets		366,074	337,095

LIABILITIES

Financial liabilities at fair value through profit or loss	11	-	4,292
Borrowed funds	18	279,968	253,983
Debt securities issued	19	12,725	12,667
Lease liability	17	12,522	3,914
Dividends payable	21	999	767
Other liabilities	20	1,849	1,610
Total liabilities		308,063	277,233

EQUITY

Share capital	21	3,635	3,635
Share premium	21	22,110	22,110
Retained earnings		32,266	34,117
Total equity		58,011	59,862
Total liabilities and equity		366,074	337,095

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Ravio
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

ASSETS

Cash and cash equivalents	10	17,877	20,103
Financial assets at fair value through profit or loss	11	2,509	-
Loans to customers	12	315,880	297,211
Net investments in leases	13	2,246	-
Property and equipment	14	5,342	5,602
Right-of-use assets	15	11,309	3,577
Intangible assets	16	2,611	2,564
Current income tax asset		945	469
Deferred tax assets	9	2,628	3,411
Other assets	17	4,598	4,156
Investment in a subsidiary		246	240
Total assets		366,191	337,333

LIABILITIES

Financial liabilities at fair value through profit or loss	11	-	4,292
Borrowed funds	18	279,968	253,983
Debt securities issued	19	12,725	12,667
Lease liability	15	12,522	3,914
Dividends payable	21	999	767
Other liabilities	20	1,847	1,610
Total liabilities		308,061	277,233

EQUITY

Share capital	21	3,635	3,635
Share premium	21	22,110	22,110
Retained earnings		32,385	34,355
Total equity		58,130	60,100
Total liabilities and equity		366,191	337,333

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Ravio
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.



Notes	Share capital	Share premium	Retained earnings	Total
January 1, 2019	3,061	12,718	35,208	50,987
Total comprehensive loss for the year	-	-	(324)	(324)
Issue of preferred shares	574	9,392	-	9,966
Dividends declared	-	-	(767)	(767)
December 31, 2019	3,635	22,110	34,117	59,862
Total comprehensive loss for the year	-	-	(852)	(852)
Dividends declared	-	-	(999)	(999)
December 31, 2020	3,635	22,110	32,266	58,011

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Ravia
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

Notes	Share capital	Share premium	Retained earnings	Total
January 1, 2019	3,061	12,718	35,337	51,116
Total comprehensive loss for the year	-	-	(215)	(215)
Issue of preferred shares	574	9,392	-	9,966
Dividends declared	-	-	(767)	(767)
December 31, 2019	3,635	22,110	34,355	60,100
Total comprehensive loss for the year	-	-	(971)	(971)
Dividends declared	-	-	(999)	(999)
December 31, 2020	3,635	22,110	32,385	58,130

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Ravia
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

Notes	2020	2019
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES		
(Loss) / profit before income tax	(69)	642
Adjustments for:		
Net (gain)/loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss	(13,699)	(2,133)
Net loan modification loss	2,601	-
Depreciation and amortization expenses	4,942	4,651
Interest income	(80,948)	(73,997)
Interest expenses	29,236	22,634
Impairment losses on interest bearing assets	5,300	8,680
Net foreign exchange loss	20,050	6,805
Loss on disposal of property and equipment	56	146
Gain on lease cancellations	(5)	-
Cash outflow from operating activities before changes in operating assets and liabilities	(32,536)	(32,572)

Changes in operating assets and liabilities:

Net increase in financial liabilities/net decrease in financial assets at fair value through profit or loss	2,198	5,208
Increase in loans to customers	(22,672)	(39,809)
Increase in investments in leases	(2,266)	-
(Increase)/decrease in other assets	(671)	159
Increase/(decrease) in other liabilities	221	(70)
Net changes in operating assets and liabilities	(23,190)	(34,512)
Interest received	77,576	73,045
Interest paid	(20,040)	(22,157)
Income tax paid	(476)	(2,450)
Net cash used in operating activities	(6,666)	(18,646)

	Notes	2020	2019
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES			
Purchases of property and equipment	14	(1,747)	(1,374)
Purchases of intangible assets	16	(544)	(1,434)
Proceeds from sale of property and equipment		88	58
Net cash used in investing activities		(2,203)	(2,750)
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Proceeds from borrowed funds	18	122,701	95,883
Repayments of borrowed funds	18	(120,648)	(81,106)
Proceeds from issue of debt security	19	-	12,500
Repayments of debt security	19	-	(9,964)
Repayments of lease liabilities	15	(2,727)	(871)
Proceeds from shares issue	21	-	9,966
Dividends paid	21	(769)	-
Net cash (used in)/generated from financing activities		(1,443)	26,408
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents		(10,312)	5,012
Effect of exchange rate changes on the balance of cash held in foreign currencies		8,090	1,141
Cash and cash equivalents at the beginning of the year	10	20,106	13,953
CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE END OF THE YEAR	10	17,884	20,106

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Beria
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

	Notes	2020	2019
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES			
(Loss) / profit before income tax		(1,188)	751
Adjustments for:			
Net (gain)/loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss		(13,699)	(2,133)
Net loan modification loss	3	2,601	-
Depreciation and amortization expenses	14, 15, 16	4,942	4,651
Interest income	4	(80,948)	(73,997)
Interest expenses	4	29,236	22,634
Impairment losses on interest bearing assets	5	5,300	8,680
Net foreign exchange loss		20,050	6,805
Loss on disposal of property and equipment		56	146
Gain on lease cancellations		(5)	-
Cash outflow from operating activities before changes in operating assets and liabilities		(29,655)	(32,463)
Changes in operating assets and liabilities:			
Net increase in financial liabilities/net decrease in financial assets at fair value through profit or loss		2,198	5,208
Increase in loans to customers		(22,672)	(39,809)
Increase in investments in losses		(2,266)	-
(Increase)/decrease in other assets		(556)	157
Increase/(decrease) in other liabilities		219	(70)
Net changes in operating assets and liabilities		(23,077)	(34,514)
Interest received		77,576	73,045
Interest paid		(28,040)	(22,157)
Income tax paid		(476)	(2,450)
Net cash used in operating activities		(6,672)	(18,539)
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES			
Investment in a subsidiary		(6)	(109)
Purchases of property and equipment	14	(1,739)	(1,374)
Purchases of intangible assets	16	(544)	(1,434)
Proceeds from sale of property and equipment		88	58
Net cash used in investing activities		(2,201)	(2,859)

CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES

	Notes	2020	2019
Proceeds from borrowed funds	18	122,701	95,883
Repayments of borrowed funds	18	(120,648)	(81,106)
Proceeds from issue of debt security	19	-	12,500
Repayments of debt security	19	-	(9,964)
Repayments of lease liabilities	15	(2,727)	(871)
Proceeds from shares issue	21	-	9,966
Dividends paid	21	(769)	-
Net cash (used in)/received from financing activities		(1,443)	26,408
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents		(10,316)	5,010
Effect of exchange rate changes on the balance of cash held in foreign currencies		8,090	1,141
Cash and cash equivalents at the beginning of the year	10	20,103	13,952
Cash and cash equivalents at the end of the year	10	17,877	20,103

Net cash (used in)/received from financing activities
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents

Effect of exchange rate changes on the balance of cash held in foreign currencies

Cash and cash equivalents at the beginning of the year

Cash and cash equivalents at the end of the year

On behalf of the Board of Directors:

Ilya Rava
Chief Executive Officer
July 6, 2021
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 95-161 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

1. ORGANIZATION

JSC Microfinance Organization "Crystal" ("the Company") was established on August 23, 2007 on the basis of the decision of the Crystal Fund (Board's Resolution #20, August 21, 2007) according to the Georgian Law on Microfinance Organizations dated 18 July 2006.

On January 26, 2018 the Company established 100% subsidiary - Crystal Consulting LLC. The subsidiary is now gradually starting the operations and its major activities will be business consulting, organizational development, leadership, technical and technological advice and service provision for micro and small entrepreneurs.

The legal address of JSC Microfinance Organization "Crystal" and Crystal Consulting LLC (the "Group") is 22 Nikit's Street, Kutaisi, Georgia.

The supreme governing body of the Group is the General Meeting of Shareholders.

The supervision of the Group's operations is conducted by the Supervisory Board, members of which are appointed by the General Meeting of Shareholders. Daily management of the Group is carried out by the Management team appointed by the Supervisory Board.

The Group objectives are to support and develop micro, small and medium businesses in Georgia to improve the social and economic conditions of clients by providing them with accessible financial services.

The main activity of the Group is micro lending. The Group's financial products are: individual business loans, agricultural loans, consumer loans, pawnshop loans, housing loans and SME loans.

As of December 31, 2020 the Group has 11 branches (2019: forty-eight branches) around Georgia and the head offices are located in Tbilisi and Kutaisi.

As of December 31, 2020 and 2019 the following shareholders owned the Group:

First level shareholders/holders of the issued share capital

AGRF COOPERATIEF U.A.
DWM Funds S.C.A.SICAV SF
Fund Crystal
Individual shareholders

Total

	December 31, 2020	December 31, 2019
	38.75%	37.12%
	12.37%	12.37%
	1.07%	46.53%
	47.81%	3.98%
Total	100%	100%

As of December 31, 2020 the Group's major shareholders are AGRF COOPERATIEF U.A. and DWM Funds S.C.A.SICAV SF with 38.75% and 12.37% shareholding, respectively (December 31, 2019: Fund Crystal with 46.53%).

2. SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES

Statement of compliance - These consolidated and separate financial statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRS") issued by the International Accounting Standards Board ("IASB") and Interpretations issued by the International Financial Reporting Interpretations Committee ("IFRIC").

Basis of consolidation - The consolidated financial statements incorporate the financial statements of the Company and entities controlled by the Company (subsidiaries). Control is achieved when the Company: a) has power over the investee; b) is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee; and c) has the ability to use its power to affect its returns.

The Group reassesses whether or not it controls an investee if facts and circumstances indicate that there are changes to one or more of the three elements of control listed above. When the Group has less than a majority of the voting rights of an investee, it has power over the investee when the voting rights are sufficient to give it the practical ability to direct the relevant activities of the investee unilaterally. The Group considers all relevant facts and circumstances in assessing whether or not the Group's voting rights in an investee are sufficient to give it power, including: the size of the Group's holding of voting rights relative to the size and dispersion of holdings of the other vote holders; potential voting rights held by the Group, other vote holders or other parties; rights arising from other contractual arrangements; and any additional facts and circumstances that indicate that the Group has, or does not have, the current ability to direct the relevant activities of the investee that decisions need to be made, including voting patterns or previous shareholders' meetings.

Consolidation of a subsidiary begins when the Company obtains control over the subsidiary and ceases when the Company loses control of the subsidiary. Specifically, income and expenses of a subsidiary acquired or disposed of during the year are included in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income from the date the Company gains control until the date when the Company ceases to control the subsidiary. Profit or loss and each component of other comprehensive income are attributed to the owners of the Company and

to the non-controlling interests. Total comprehensive income of subsidiaries is attributed to the owners of the Company and to the non-controlling interests even if this results in the non-controlling interests having a deficit balance. When necessary, adjustments are made to the financial statements of subsidiaries to bring their accounting policies into line with the Group's accounting policies. All intragroup assets and liabilities, equity, income, expenses and cash flows relating to transactions between members of the Group are eliminated in full on consolidation.

Going concern - These consolidated and separate financial statements have been prepared on the assumption that the Group is a going concern and will continue in operation for the foreseeable future. In making this assumption, the management considered the Group's financial position, current intentions, profitability of operations and access to financial resources.

As of December 31, 2020 current liabilities exceeded current assets by GEL 106,784 (December 31, 2019: GEL 84,888). During the year 2020 and 2019 the Group had net loss of GEL 852 thousand and GEL 324 thousand, respectively.

Due to overall financial results of the Group as of and for the year ended December 31, 2020, it is in breach of foreign currency open position ratios under force of its credit agreements on funding obtained from international lenders. According to IAS 1 "Presentation of Financial Statements", the management classified borrowed funds from all respective parties as current liabilities, which in turn resulted in a breach of liquidity ratios with multiple lenders. As a result, the Group is not in compliance with these financial covenant requirements towards most of partner: local banks, International Finance Institutions (IFI), Development Finance Institutions (DFI) and Microfinance Investment Vehicles (MIV).

The total amount of the borrowed funds classified as current and presented in up to 1-month maturity category for liquidity risk management disclosure purposes as of December 31, 2020 equals GEL 273,280 thousand. The Group has intensive communication with foreign lenders to renegotiate the covenants. In addition, there has never been a case of a lender recalling facility ahead of time. On

the contrary, the Group has received approximately GEL 112,837 thousand and USD 7,000 thousand in subsequent period from these lenders after informing them about covenants breaches. In addition, the Group has unused credit lines in amount of GEL 50,600 and approved credit facilities of GEL 67,200, which will be processed till the end of 2021.

The Group's management believes that based on current forecasts and measures, the Group has enough funds to continue its activities in the foreseeable future. See also note 27.

These consolidated and separate financial statements have been prepared on the historical cost convention. Historical cost is generally based on the fair value of the consideration given in exchange for goods and services.

Fair value is the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date, regardless of whether that price is directly observable or estimated using another valuation technique. In estimating the fair value of an asset or a liability, the Group takes into account the characteristics of the asset or liability if market participants would take those characteristics into account when pricing the asset or liability at the measurement date. Fair value for measurement and/or disclosure purposes in these consolidated financial statements is determined on such a basis. In addition, for financial reporting purposes, fair value measurements are categorized into level 1, 2 or 3 based on the degree to which the inputs to the fair value measurements are observable and the significance of the inputs to the fair value measurement in its entirety, which are described as follows: level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities that the entity can access at the measurement date; level 2 inputs are inputs, other than quoted prices included within level 1, that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly; and level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

The Group is registered in Georgia and maintains its accounting records in accordance with Georgian law. These consolidated and separate financial statements have been prepared from the statutory accounting records and have been adjusted to conform to IFRS. The Group presents its consolidated and separate statement of financial position broadly in order of

the principal accounting policies are set out below.

Recognition of interest income and expense

Interest income and expense are recognized in profit or loss using the effective interest method by applying the effective interest rate. Interest income is calculated by applying the effective interest rate to the gross carrying amount of a financial asset except for: a) purchased or originated credit-impaired financial assets. For those financial assets, the Group applies the credit-adjusted effective interest rate to the amortized cost of the financial asset from initial recognition; b) financial assets that are not purchased or originated credit-impaired financial assets but

Offsetting - Financial assets and financial liabilities are offset and the net amount reported in the consolidated and separate statement of financial position only when there is a legally enforceable right to offset the recognized amounts and there is an intention to settle on a net basis, or to realize the assets and settle the liability simultaneously. Income and expense is not offset in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income unless required or permitted by any accounting standard or interpretation, and as specifically disclosed in the accounting policies of the Group.

Notes to the consolidated and separate financial statements - Notes are disclosed for consolidated financial statements only, since the management believes that there are no material differences between consolidated and separate figures.

Financial instruments

subsequently have become credit-impaired financial assets. For those financial assets, the Group applies the effective interest rate to the amortised cost of the financial asset in subsequent reporting periods. The effective interest rate is the rate that exactly discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial asset or financial liability to the gross carrying amount of a financial asset or to the amortised cost of a financial liability. Penalty income is included in interest income, as considered compensation of credit risk.

When calculating the effective interest rate, the Group estimates the expected cash flows by considering all the contractual terms of the financial instrument excluding expected credit losses. The calculation includes all fees and points paid or received between parties to the contract that are an integral part of the effective interest rate, transaction costs, and all other premiums or discounts.

Recognition of fee and commission income

Financial instrument origination fees are deferred together with the related direct costs, and recognized as an adjustment to the effective interest rate of the financial instrument.

Where it is probable that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are deferred, together with the related direct costs, and recognized as an adjustment to the effective interest rate of the resulting loan. Where it is unlikely that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are recognized in profit or loss over the remaining period of the loan commitment. Where a loan commitment expires without resulting in a loan, the loan commitment fee is recognized in profit or loss on expiry. Loan servicing fees are recognized on revenue as the services are provided.

All other fee and commissions are recognized when services are provided.

Initial recognition of financial instruments

Financial assets and financial liabilities are recognized in the Group's financial position when the Group becomes a party to the contractual provisions of the instrument.

Recognised financial assets and financial liabilities are initially measured at fair value. Transaction costs that are directly attributable to the acquisition or issue of financial assets and financial liabilities (other than financial assets and financial liabilities at FVTPL) are added to or deducted from the fair value of the financial assets or financial liabilities, as appropriate, on initial recognition. Transaction costs directly attributable to the acquisition of financial assets or financial liabilities at FVTPL are recognised immediately in profit or loss.

If the transaction price differs from fair value at initial recognition, the Group accounts for such difference as follows:

- If fair value is evidenced by a quoted price in an active market for an identical asset or liability or based on a valuation technique that uses only data from observable markets, then the difference is recognised in profit or loss on initial recognition (i.e. day 1 profit or loss).
- In all other cases, the fair value will be adjusted to bring it in line with the transaction price (i.e. day 1 profit or loss will be deferred by including it in the initial carrying amount of the asset or liability).

After initial recognition, the deferred gain or loss will be released to profit or loss on a rational basis, only to the extent that it arises from a change in a factor (including time) that market participants would take into account when pricing the asset or liability.

Financial assets

Classification and subsequent measurement

On initial recognition, a financial asset is classified into one of the following measurement categories: amortised cost; fair value through other comprehensive income (FVOCI); or fair value through profit or loss (FVTPL).

A financial asset is measured at amortised cost if it meets both of the following conditions and it is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is to hold assets to collect contractual cash flows; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest ("SPPI") on the principal amount outstanding.

A financial asset is measured at FVOCI if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is achieved by both collecting contractual cash flows and selling financial assets; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest on the principal amount outstanding.

On initial recognition of an equity investment that is not held for trading, the Group may irrevocably elect to present subsequent changes in the investment's fair value in OCI. This election is made on an investment-by-investment basis.

All financial assets not classified as measured at amortised cost or FVOCI as described above are measured at FVTPL. This includes all derivative financial assets.

On initial recognition, the Group may irrevocably designate a financial asset that otherwise meets the requirements to be measured at amortised cost or at FVOCI as at FVTPL if doing so eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

The Group's financial assets classified into the measurement categories are as follows:

Financial assets	Business model	SPPI	Measurement category
Derivative financial assets	Other business model	Cash flows are not solely payments of principal and interest	FVTPL
Cash balances in banks	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Loans to customers	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Net investments in leases	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Other receivables	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost

Business model assessment

The Group makes an assessment of the objective of the business model in which a financial asset is held at a portfolio level because this best reflects the way the business is managed and information is provided to management. The information considered includes:

- The stated policies and objectives for the portfolio and the operation of those policies in practice. These include whether management's strategy focuses on earning contractual interest income, maintaining a particular interest rate profile, matching the duration of the financial assets to the duration of any related liabilities or expected cash outflows or realising cash flows through the sale of the assets;
- How the performance of the portfolio is evaluated and reported to the Group's management;
- The risks that affect the performance of the business model (and the financial assets held within that business model) and how those risks are managed;
- How managers of the business are compensated – e.g. whether compensation is based on the fair value of the assets managed or the contractual cash flows collected; and
- The frequency, volume and timing of sales of financial assets in prior periods, the reasons for such sales and expectations about future sales activity.

• Prepayment and extension features; and

• Terms that limit the Group's claim to cash flows from specified assets (e.g. nonrecourse features).

Reclassification

Financial assets are not reclassified subsequent to their initial recognition, except in the period after the Group changes its business model for managing financial assets. If the business model under which the Group holds financial assets changes, the financial assets affected are reclassified. The classification and measurement requirements related to the new category apply prospectively from the first day of the first reporting period following the change in business model that results in reclassifying the Group's financial assets. During the current financial year and previous accounting period there was no change in the business model under which the Group holds financial assets and therefore no reclassifications were made. Changes in contractual cash flows are considered under the accounting policy on modification and derecognition of financial assets described below.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of cash on hand and unexpired balances in banks with original maturity of less or equal to 90 days and are free from contractual encumbrances. Cash and cash equivalents are carried at amortised cost.

Loans to customers and other receivables

Loans to customers and other receivables included in other assets in the consolidated statement of financial position are non-derivative financial assets measured at amortised cost. Loans to customers and other receivables are initially measured at fair value and subsequently at their amortised cost using the effective interest method.

Derivative financial instruments

Derivative financial instruments included in financial assets at fair value through profit or loss or loss in the consolidated statement of financial position comprise foreign currency forward contracts and currency swaps.

Derivatives are initially recognised at fair value on the date on which a derivative contract is entered into and are subsequently re-measured at fair value. All

derivatives are carried as financial assets when their fair value is positive and as financial liabilities when their fair value is negative.

Changes in the fair value of derivatives are recognised immediately in profit or loss.

Investments in subsidiary

A subsidiary is an entity that is controlled by the Company. Investment in subsidiary is recorded in these separate financial statements at cost less impairment loss, if any.

Net investments in leases

At the commencement of the lease, the lessor recognises a lease receivable in its statement of financial position at an amount equal to the net investment in the lease. Net investment in the lease is the sum of the following items discounted at the interest rate implicit in the lease:

- the lease payments receivable by a lessor under a finance lease; and
- any unguaranteed residual value accruing to the lessor.

The rate implicit in the lease is the interest rate set by the lessor in the lease agreement. This is the rate at which the present value of the lease payments and the unguaranteed residual value equal the sum of the fair value of the underlying asset and any initial direct costs of the lessor.

Initial direct costs are incremental costs of obtaining a lease that would not have been incurred if the lease had not been obtained.

Initial direct cost are included in the initial measurement of the net investment in the lease and reduce the amount of income recognised over the lease term.

The lessor reduces the net investment in the lease for payments received. A lessor shall recognise finance income over the lease term, based on a pattern reflecting a constant periodic rate of return on the lessor's net investment in the lease. A lessor aims to allocate finance income over the lease term on a systematic and rational basis. A lessor shall apply the lease payments relating to the period against the gross investment in the lease to reduce both the principal and the unearned finance income.

Impairment

The Group recognises loss allowances for expected credit losses (ECLs) on the financial assets that are not measured at FVTPL.

With the exception of purchased or originated credit-impaired ("POCI") financial assets, ECLs are required to be measured through a loss allowance at an amount equal to:

- 12-month ECL, i.e. lifetime ECL that result from those default events on the financial instrument that are possible within 12 months after the reporting date, referred to as Stage 1; or
- full lifetime ECL, i.e. lifetime ECL that result from all possible default events over the life of the financial instrument, referred to as Stage 2 and Stage 3).

A loss allowance for full lifetime ECL is required for a financial instrument if the credit risk on that financial instrument has increased significantly since initial recognition. For all other financial instruments, ECLs are measured at an amount equal to the 12-month ECL.

Loss allowances for other receivables are always measured at an amount equal to lifetime ECL.

ECLs are a probability-weighted estimate of the present value of credit losses. These are measured at the present value of the difference between the cash flows due to the Group under the contract and the cash flows that the Group expects to receive arising from the weighting of multiple future economic scenarios, discounted at the asset's EIR.

The Group measures ECL on a collective basis for portfolios of loans that share similar economic risk characteristics.

More information on measurement of ECLs is provided in 'including details on how instruments are grouped when they are assessed on a collective basis.

Credit-impaired financial assets

A financial asset is 'credit-impaired' when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of the financial asset have occurred. Credit-impaired financial assets are referred

to as Stage 3 assets. Evidence of credit-impairment includes observable data about the following events:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- a breach of contract such as a default or past due event;
- the lender of the borrower, for economic or contractual reasons relating to the borrower's financial difficulty, having granted to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;
- the disappearance of an active market for a security because of financial difficulties; or
- the purchase of a financial asset at a deep discount that reflects the incurred credit losses.

It may not be possible to identify a single discrete event—instead, the combined effect of several events may have caused financial assets to become credit-impaired. The Group assesses whether debt instruments that are financial assets measured at amortised cost or FVTPL are credit-impaired at each reporting date.

A loan is considered credit-impaired when a concession is granted to the borrower due to a deterioration in the borrower's financial condition, unless there is evidence that as a result of granting the concession the risk of not receiving the contractual cash flows has reduced significantly and there are no other indications of impairment. For financial assets where concessions are contemplated but not granted, the asset is deemed credit-impaired when there is observable evidence of credit-impairment including meaning the definition of default.

The definition of default (see below) includes unwillingness to pay indicators and a backstop if amounts are overdue for 90 days or more.

Purchased or originated credit-impaired financial assets

POCI financial assets are treated differently because the asset is credit-impaired at initial recognition. For these assets, the Group recognises all changes in lifetime ECL since initial recognition as a loss allowance with any changes recognised in profit or loss. A favourable change for such assets creates an impairment gain.

Definition of default

Critical to the determination of ECL is the definition of default. The definition of default is used in measuring the amount of ECL and in the determination of whether the loss allowance is based on 12-month or lifetime ECL. As default is a component of the probability of default (PD) which affects both the measurement of ECLs and the identification of a significant increase in credit risk.

The Group considers the following as constituting an event of default:

- the borrower is past due more than 90 days on any material credit obligation to the Group; or
- the borrower is unlikely to pay its credit obligations to the Group in full.

The definition of default is appropriately tailored to reflect different characteristics of different types of assets. When assessing if the borrower is unlikely to pay its credit obligation, the Group takes into account both qualitative and quantitative indicators. Quantitative indicators, such as overdue status and non-payment on another obligation of the same counterparty are key inputs in this analysis. The Group uses a variety of sources of information to assess default which are either developed internally or obtained from external sources.

See Note 26 for more details about default definition.

Significant increase in credit risk

The Group monitors all financial assets that are subject to the impairment requirements to assess whether there has been a significant increase in credit risk since initial recognition. If there has been a significant increase in credit risk the Group will measure the loss allowance based on lifetime rather than 12-month ECL.

The Group's accounting policy is not to use the practical expedient that financial assets with 'low' credit risk of the reporting date are deemed not to have had a significant increase in credit risk. As a result, the Group monitors all financial assets that are subject to impairment for significant increase in credit risk.

In assessing whether the credit risk on a financial instrument has increased significantly since initial

recognition, the Group compares the risk of a default occurring on the financial instrument at the reporting date based on the remaining maturity of the instrument with the risk of a default occurring that was anticipated for the remaining maturity at the current reporting date when the financial instrument was first recognised. In making this assessment, the Group considers both qualitative and quantitative information that is reasonable and supportable, including historical experience and forward-looking information that is available without undue cost or effort, based on the Group's historical experience and expert credit assessment including forward-looking information.

See Note 26 for more details about forward looking information.

Multiple economic scenarios form the basis of determining the probability of default at initial recognition and at subsequent reporting dates. Different economic scenarios will lead to a different probability of default. It is the weighting of these different scenarios that forms the basis of a weighted average probability of default that is used to determine whether credit risk has significantly increased.

Forward-looking information includes the future prospects of Georgian economy obtained from economic expert reports, financial analysts, governmental bodies, relevant think-tanks and other similar organisations, as well as consideration of various internal and external sources of actual and forecast economic information.

The Group allocates its counterparties to a relevant internal credit risk grade depending on their credit quality. The quantitative information is a primary indicator of significant increase in credit risk and is based on the change in lifetime PD by comparing:

- the remaining lifetime PD at the reporting date;
- with the remaining lifetime PD for this point in time that was estimated based on facts and circumstances at the time of initial recognition at the exposure.

The PDs used are forward looking and the Group uses the same methodologies and data used to measure the loss allowance for ECL.

The qualitative factors that indicate significant increase in credit risk are reflected in PD models on a timely

basis. However, the Group still considers separately some qualitative factors to assess if credit risk has increased significantly. The Group considers the expectation of forbearance and payment holidays, credit scores and events such as unemployment, bankruptcy or death.

Given that a significant increase in credit risk since initial recognition is a relative measure, a given change, in absolute terms, in the PD will be more significant for a financial instrument with a lower initial PD than compared to a financial instrument with a higher PD.

As a back-stop when an asset becomes 30 days past due, the Group considers that a significant increase in credit risk has occurred and the asset is in stage 2 of the impairment model, i.e. the loss allowance is measured as the lifetime ECL.

More information about significant increase in credit risk is provided in Note 26.

Presentation of allowance for ECL in the consolidated statement of financial position

Loss allowances for ECL are presented in the consolidated statement of financial position as follows:

- for financial assets measured at amortised cost: as a deduction from the gross carrying amount of the assets;
- for debt instruments measured at FVOCI: no loss allowance is recognised in the consolidated statement of financial position as the carrying amount is at fair value;
- for loan commitments and financial guarantee contracts: as a provision; and
- where a financial instrument includes both a drawn and an undrawn component, and the Group cannot identify the ECL on the loan commitment component separately from those on the drawn component: The Group presents a combined loss allowance for both components. The combined amount is presented as a deduction from the gross carrying amount of the drawn component. Any excess of the loss allowance over the gross amount of the drawn component is presented as a provision.

Modification and derecognition of financial assets

A modification of a financial asset occurs when the contractual terms governing the cash flows of a financial asset are renegotiated or otherwise modified between initial recognition and maturity of the financial asset. A modification affects the amount and/or timing of the contractual cash flows either immediately or at a future date.

The Group renegotiates loans to customers in financial difficulty to maximise collection and minimise the risk of default. A loan term is modified in cases where although the borrower made all reasonable efforts to pay under the original contractual terms, there is a high risk of default or default has already happened and the borrower is expected to be able to meet the revised terms. The revised terms in most of the cases include an extension of the maturity of the loan, changes to the timing of the cash flows of the loan principal and interest repayment, reduction in the amount of cash flows due (principal and interest forgiveness) and amendments to other terms.

When a financial asset is modified the Group assesses whether this modification results in derecognition. In accordance with the Group's policy a reclassification results in derecognition when it gives rise to substantially different terms. To determine if the modified terms are substantially different from the original contractual terms the Group considers the following:

- Qualitative factors, such as contractual cash flows after modification are no longer 30% change in currency or change of counterparty, the extent of change in interest rates, maturity, covenants. If these do not clearly indicate a substantial modification, then;
- A quantitative assessment is performed to compare the present value of the remaining contractual cash flows under the original terms with the contractual cash flows under the revised terms, both amounts discounted at the original effective interest. If the difference in present value is greater than 10% the Group deems the arrangement is substantially different leading to derecognition.

In the case where the financial asset is derecognised the loss allowance for ECL is recognised at the date of derecognition to determine the net carrying amount

of the asset at that date. The difference between this revised carrying amount and the fair value of the new financial asset with the new terms will lead to a gain or loss on derecognition. The new financial asset will have a loss allowance measured based on 12-month ECL except in the rare occasions where the new loan is considered to be originated-credit impaired. This applies only in the case where the fair value of the new loan is recognised at a significant discount to its revised par amount because there remains a high risk of default which has not been reduced by the modification. The Group monitors credit risk of modified financial assets by evaluating qualitative and quantitative information, such as if the borrower is in past due status under the new terms.

When the contractual terms of a financial asset are modified and the modification does not result in derecognition, the Group determines if the financial asset's credit risk has increased significantly since initial recognition.

For financial assets modified as part of the Group's restructuring policy, where modification did not result in derecognition, the estimate of PD reflects the Group's ability to collect the modified cash flows taking into account the Group's previous experience of similar restructuring action, as well as various behavioural indicators, including the borrower's payment performance against the modified contractual terms. If the credit risk remains significantly higher than what was expected at initial recognition the loss allowance will continue to be measured at an amount equal to lifetime ECL. The loss allowance on forbore loans will generally only be measured based on 12-month ECL when there is evidence of the borrower's improved repayment behaviour following modification leading to a reversal of the previous significant increase in credit risk.

Where a modification does not lead to derecognition the Group calculates the modification gain/loss comparing the gross carrying amount before and after the modification (excluding the ECL allowance). Then the Group measures ECL for the modified asset, where the expected cash flows arising from the modified financial asset are included in calculating the expected cash shortfalls from the original asset.

The Group derecognises a financial asset only when the contractual rights to the asset's cash flows expire (including expiry arising from a modification with substantially different terms), or when the financial

asset and substantially all the risks and rewards of ownership of the asset are transferred to another entity. If the Group neither transfers nor retains substantially all the risks and rewards of ownership and continues to control the transferred asset, the Group recognises its retained interest in the asset and an associated liability for amounts it may have to pay, if the Group retains substantially all the risks and rewards of ownership of a transferred financial asset, the Group continues to recognise the financial asset.

Write-off

Loans and debt securities are written off when the Group has no reasonable expectations of recovering the financial asset (either in its entirety or a portion of it). This is the case when the Group determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. A write-off constitutes a derecognition event. The Group may apply enforcement activities to financial assets written off. Recoveries resulting from the Group's enforcement activities will result in impairment gains.

Financial liabilities and equity

Debt and equity instruments that are issued are classified as either financial liabilities or as equity in accordance with the substance of the contractual arrangement.

A financial liability is a contractual obligation to deliver cash or another financial asset or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavourable to the Group or a contract that will or may be settled in the Group's own equity instruments and is a non-derivative contract for which the Group is or may be obliged to deliver a variable number of its own equity instruments, or a derivative contract over own equity that will or may be settled other than by the exchange of a fixed amount of cash for another financial asset for a fixed number of the Group's own equity instruments.

Equity instruments

An equity instrument is any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities. Equity instruments issued by the Group are recognised at the proceeds received, net of direct issue costs.

Ordinary shares

Ordinary shares are classified as equity. Incremental costs directly attributable to the issue of ordinary shares and share options are recognized as a deduction from equity, net of any tax effects.

Preferred stock

The holders of preferred stock are entitled to receive dividends at annual interest rate of 10%. Preferred stock is classified as equity, since according to Georgian legislation any promise of dividends is void and based on profit for the year and management decision.

Share premium

When share capital is increased, any difference between the registered amount of share capital and the fair value of actual consideration received is recognized as share premium.

Share based payment reserve

Share-based compensation benefits are provided to employees via the Management Incentive Plan. Information relating to this plan is set out in Note 8.

The fair value of deferred shares granted to employees is measured at the grant date of the shares and is recognised in equity in the share-based payment reserve. The number of shares expected to vest is estimated based on the non-market vesting conditions. The estimates are revised at the end of each reporting period and adjustments are recognised in profit or loss and the share-based payment reserve.

Dividends

The ability of the Group to declare and pay dividends is subject to the rules and regulations of the Georgian legislation. Dividends in relation to ordinary shares are reflected as an appropriation of retained earnings in the period when they are declared.

Financial liabilities

Financial liabilities are classified as either financial liabilities "at FVTPL" or "other financial liabilities".

Financial liabilities at FVTPL

Financial liabilities are classified as at FVTPL when the financial liability is (i) held for trading, or (ii) it is designated as at FVTPL.

Financial liabilities at FVTPL are stated at fair value, with any gains/losses arising on remeasurement recognised in profit or loss. The net gain/loss recognised in profit or loss incorporates any interest paid on the financial liability and is included in the 'net income from other financial instruments at FVTPL' line item in the profit or loss account.

Other financial liabilities

'Other financial liabilities', including borrowed funds, debt securities issued and other non-derivative financial liabilities are initially measured at fair value, net of transaction costs.

'Other financial liabilities' are subsequently measured at amortized cost using the effective interest method, with interest expense recognized on an effective yield basis.

The effective interest method is a method of calculating the amortised cost of a financial liability and of allocating interest expense over the relevant period. The EIR is the rate that exactly discounts estimated future cash payments through the expected life of the financial liability, or, where appropriate, a shorter period, to the net carrying amount on initial recognition. For details on EIR see the 'net interest income section' above.

Derecognition of financial liabilities

The Group derecognises financial liabilities when, and only when, the Group's obligations are discharged, cancelled or have expired. The difference between the carrying amount of the financial liability derecognised and the consideration paid and payable is recognised in profit or loss.

When the Group exchanges with the existing lender one debt instrument into another one with substantially different terms, such exchange is accounted for as an extinguishment of the original financial liability and the recognition of a new financial liability. Similarly, the Group accounts for substantial modification of terms of an existing liability or part of it as an extinguishment of the original financial liability and the recognition of a new liability. It is assumed that

the terms are substantially different if the discounted present value of the cash flows under the new terms, including any fees paid net of any fees received and discounted using the original effective rate is at least 10 per cent different from the discounted present value of the remaining cash flows of the original financial liability.

Foreign currencies

In preparing the consolidated financial statements, transactions in currencies other than the Group's functional currency are recognized at the rates of exchange prevailing at the dates of the transactions. At the end of each reporting period, monetary items denominated in foreign currencies are retranslated at the rates prevailing at that date. Non-monetary items carried at fair value that are denominated in foreign currencies are retranslated at the rates prevailing at the date when the fair value was determined. Non-monetary items that are measured in terms of historical cost in a foreign currency are not retranslated.

The exchange rates used by the Group in the preparation of the consolidated financial statements as at year-end are as follows:

	December 31, 2020	December 31, 2019
GEL/1 US Dollar	3.2766	2.8677
GEL/1 Euro	4.0233	3.2095

Property and equipment

Property and equipment is carried at historical cost less accumulated depreciation and any recognized impairment loss, if any.

The cost of replacing a component of an item of property, plant and equipment is recognised in the carrying amount of the item if it is probable that the future economic benefits embodied within the component will flow to the entity, and its cost can be measured reliably. The carrying amount of the replaced component is derecognised. The costs of the day-to-day servicing of property, plant and equipment are recognised in profit or loss as incurred.

Depreciation is charged on the carrying value of property and equipment and is designed to write off assets over their useful economic lives. Depreciation is calculated on a straightline basis at the following useful lives:

	30 years
Buildings	5 years
Vehicles	3 to 6 years
Furniture	3 to 6 years
IT equipment	3 to 5 years
Leasehold improvement	3 to 5 years
Other	2 to 6 years

Leasehold improvements are amortized over the life of the related leased asset. Expenses related to repairs and renewals are charged when incurred and included in the operating expenses unless they qualify for capitalization.

The carrying amounts of property and equipment are reviewed at each reporting date to assess whether they are recorded in excess of their recoverable amounts. The recoverable amount is the higher of fair value less cost to sell and value in use. Where carrying values exceeded the estimated recoverable amount, assets are written down to their recoverable amount; impairment is recognized in the respective period and is included in operating expenses. After the recognition of an impairment loss the depreciation charge for property and equipment is adjusted in future periods to allocate the assets revised carrying value, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

An item of property and equipment is derecognized upon disposal or when no future economic benefits are expected to arise from the continued use of the asset. Any gain or loss arising on the disposal or retirement of an item of property and equipment is determined as the difference between the sales proceeds and the carrying amount of the asset and is recognized in profit or loss.

Intangible assets

Intangible assets with finite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated amortization and accumulated impairment losses.

Amortization is recognized on a straightline basis over their estimated useful lives. The estimated useful lives range from 5 to 10 years.

The estimated useful life and amortization method are reviewed at the end of each reporting period, with the effect of any changes in estimate being accounted for on a prospective basis.

Intangible assets with indefinite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated impairment losses. Intangible assets are assessed for impairment when there is an indication that the intangible assets may be impaired.

Impairment of tangible and intangible assets

At the end of each reporting period, the Group reviews the carrying amounts of its tangible and intangible assets to determine whether there is any indication that these assets have suffered an impairment loss. If any such indication exists, the recoverable amount of the asset is estimated in order to determine the extent of the impairment loss (if any). Where it is not possible to estimate the recoverable amount of an individual asset, the Group estimates the recoverable amount of the cash-generating unit to which the asset belongs. When a reasonable and consistent basis of allocation can be identified, corporate assets are also allocated to individual cash-generating units, or otherwise they are allocated to the smallest group of cash-generating units for which a reasonable and consistent allocation basis can be identified.

Intangible assets with indefinite useful lives and intangible assets not yet available for use are tested for impairment at least annually, and whenever there is an indication that the asset may be impaired. Recoverable amount is the higher of fair value less costs to sell and value in use. In assessing value in use, the estimated future cash flows are discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the asset for which the estimates of future cash flows have not been adjusted. If the recoverable amount of an asset (or cash-generating unit) is estimated to be less than its carrying amount, the carrying amount of the asset (or cash-generating unit) is reduced to its recoverable amount. An impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

Where an impairment loss subsequently reverses, the carrying amount of the asset (or a cash-generating unit) is increased to the revised estimate of its recoverable amount, but so that the increased carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined had no impairment loss been recognised for the asset (or cash-generating unit) in prior years. A reversal of an impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

Reposessed assets

In certain circumstances, assets are reposessed following the foreclosure on loans that are in default. The Group views the reposessed assets as a form of settlement of amounts due under the defaulted loan and that it is an asset acquired and held for sale in the ordinary course of business.

Reposessed assets are initially recognized at fair value and subsequent measured at the lower of carrying amount and fair value less costs to sell.

Taxation

Income tax

Income tax comprises current and deferred tax. Income tax is recognised in profit or loss except to the extent that it relates to items of other comprehensive income or transactions with shareholders recognised directly in equity. In which case it is recognised within other comprehensive income or directly within equity.

Current tax

Current tax expense is the expected tax payable on the taxable income for the year, using tax rates enacted or substantially enacted at the reporting date, and any adjustment to tax payable in respect of previous years.

On 13 May 2016, the Parliament of Georgia passed the bill on corporate income tax reform (also known as the Estonian model of corporate taxation), which mainly moves the moment of taxation from when taxable profits are earned to when they are distributed. The law has entered into force in 2016 and is effective for tax periods starting after January 1, 2017 for all entities except for financial institutions (such as banks, insurance companies, microfinance organizations, powerheaps), for which the law initially was effective for financial institutions from January 1, 2019. The Parliament of Georgia extended effective date of application of the law few times, the latest being January 1, 2025.

The new system of corporate income taxation does not imply exemption from Corporate Income Tax (CIT), rather CIT taxation is shifted from the moment of earning the profits to the moment of their distribution; i.e. the main tax object is distributed earnings. The Tax Code of Georgia defines Distributed Earnings (DE) to mean profit distributed to shareholders as a dividend. However, some other transactions are also considered as DE, for example non-arm's length cross-border transactions with related parties and/or with persons exempted from tax are also considered as DE for CIT purposes. In addition, the tax object includes expenses or other payments not related to the entity's economic activities, fine of charge apply and overpaid representative expenses.

Tax reimbursement is available for the current tax paid on the undistributed earnings in the years 2009-2016, if those earnings are distributed in 2025 or further years.

The corporate income tax arising from the payment of dividends is accounted for as an expense in the period when dividends are paid.

Deferred tax

Deferred tax assets and liabilities are recognised in respect of temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities for financial reporting purposes and the amounts used for taxation purposes.

The following temporary differences are not provided for: goodwill not deductible for tax purposes, the initial recognition of assets or liabilities that affect neither occurring nor taxable profit and temporary differences related to investments in subsidiaries, branches and associates where the parent is able to control the timing of the reversal of the temporary difference and it is probable that the temporary difference will not reverse in the foreseeable future. The amount of deferred tax provided is based on the expected manner of realisation or settlement of the carrying amount of assets and liabilities until 1 January 2025, using tax rates enacted or substantially enacted at the reporting date.

A deferred tax asset is recognised only to the extent that it is probable that future taxable profits will be available until January 1, 2025 against which the temporary differences, unused tax losses and credits can be utilised. Deferred tax assets are reviewed at each reporting date and are reduced to

the extent that it is no longer probable that the related tax benefit will be realised.

Due to the nature of the new taxation system described above, the financial institutions registered in Georgia will not have any differences between the tax bases of assets and their carrying amounts from January 1, 2025 and hence, no deferred income tax assets and liabilities will arise, there on.

Operating taxes

Georgia also has various other taxes, which are assessed on the Group's activities. These taxes are included as a component of operating expenses in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income.

Employee benefits

Share-based payment arrangements

The grant-date fair value of equity-settled share-based payment arrangements granted to employees is generally recognized as an expense, with a corresponding increase in equity, over the waiting period of the awards. The amount recognized as an expense is adjusted to reflect the number of awards for which the related service and non-market performance conditions are expected to be met, such that the amount ultimately recognized as an expense is based on the number of awards that meet the related service and non-market performance conditions at the vesting date. For share-based payment awards with non-vesting conditions, the grant-date fair value of the share-based payment is measured to reflect such conditions and there is no true-up for the differences between expected and actual outcomes.

Short-term employee benefits

Short-term employee benefit obligations are measured on an undiscounted basis and are expensed as the related service is provided. A liability is recognised for the amount expected to be paid under short-term cash bonus or profit-sharing plans if the Group has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employee, and the obligation can be estimated reliably.

Leases

The Group assesses whether a contract is or contains a lease, at inception of the contract. The Group recognizes a right-of-use asset and a corresponding lease liability with respect to all lease arrangements in which it is the lessee, except for short-term leases (defined as leases with a lease term of 12 months or less) and leases of low-value assets (such as tablets and personal computers, small items of office furniture and telephones). For these leases, the Group recognizes the lease payments as an operating expense on a straight-line basis over the term of the lease unless another systematic basis is more representative of the time pattern in which economic benefits from the leased assets are consumed.

The lease liability is initially measured at the present value of the lease payments that are not paid at the commencement date, discounted by using the rate implicit in the lease. If this rate cannot be readily determined, the Group uses its incremental borrowing rate.

The lease liability is presented as a separate line in the statement of financial position.

The lease liability is subsequently measured by increasing the carrying amount to reflect interest on the lease liability (using the effective interest method) and by reducing the carrying amount to reflect the lease payments made.

The Group remeasures the lease liability (and makes a corresponding adjustment to the related right-of-use asset) whenever:

- The lease term has changed or there is a significant event or change in circumstances resulting in a change in the assessment of exercise of a purchase option, in which case the lease liability is remeasured by discounting the revised lease payments using a revised discount rate.
- The lease payments change due to changes in an index or rate or a change is expected payment under a guaranteed residual value, in which cases the lease liability is remeasured by discounting the revised lease payments using an unchanged discount rate (unless the lease payments change is due to a change in a floating interest rate, in which case a revised discount rate is used).

Provisions

Provisions are recognized when the Group has a present obligation (legal or constructive) as a result of a past event, it is probable that the Group will be required to settle the obligation, and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation.

The amount recognized as a provision is the best estimate of the consideration required to settle the present obligation at the end of the reporting period, taking into account the risks and uncertainties surrounding the obligation. When a provision is measured using the cash flows estimated to settle the present obligation, its carrying amount is the present value of those cash flows (where the effect of the time value of money is material).

When some or all of the economic benefits required to settle a provision are expected to be recovered from a third party, a receivable is recognized as an asset if it is virtually certain that reimbursement will be received and the amount of the receivable can be measured reliably.

Contingencies

Contingent liabilities are not recognized in the consolidated statement of financial position but are disclosed unless the possibility of any outflow is remote. A contingent asset is not recognized in the consolidated statement of financial position but disclosed when an inflow of economic benefits is probable.

Collateral

The Group obtains collateral in respect of customer liabilities where this is considered appropriate. The collateral normally takes the form of a lien over the customer's assets and gives the Group a claim on these assets for both existing and future customer liabilities.

3. CRITICAL ACCOUNTING JUDGEMENTS AND KEY SOURCES OF ESTIMATION UNCERTAINTY

In the application of the Group's accounting policies, which are described in Note 2, the Group's management is required to make judgments, estimates and assumptions about the carrying amounts of assets and liabilities that are not readily apparent from other sources. The estimates and associated assumptions are based on historical experience and other forward-looking information that are considered to be relevant. Actual results may differ from these estimates.

The estimates and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revisions to accounting estimates are recognized in the period in which the estimate is revised if the revision affects only that period or in the period of the revision and future periods if the revision affects both current and future periods.

Critical judgments in applying accounting policies

The following are the critical judgments, apart from those involving estimations (see below), that the management has made in the process of applying the Group's accounting policies and that have the most significant effect on the amounts recognized in the consolidated financial statements.

Key sources of estimation uncertainty

The following are the key assumptions concerning the future, and other key sources of estimation uncertainty at the end of the reporting period, that have a significant risk of causing a material adjustment to the carrying amounts of assets and liabilities within the next financial year.

IFRS 9 COVID-19 measures

The Group defines whether the COVID-19 pandemic is having an impact on a significant increase in the credit risk of borrowers. The Group has temporarily reduced the "significant increase in credit risk" (SICR) by applying more than 20 days overdue status for loans that have received COVID-19-related payment holidays, thus adjusting the probability of default given the pandemic effect.

The Group also applies macroeconomic forecasts that consider the impact of COVID-19 that is available without bearing undue cost or effort.

The total amount of loans to customers in amortized cost which were modified during the financial year ended December 31, 2020 amounts to gross of GEL 121,732 thousand. It resulted in modification loss of GEL 2,601 thousand. The significant part of the modified loans is attributable to COVID-19 out of which GEL 77,980 thousand were in Stage 1, GEL 22,308 thousand - in Stage 2 and GEL 5,038 thousand - in Stage 3.

Less allowances for expected credit losses

The following are key estimations that the management have used in the process of applying the Group's accounting policies and that have the most significant effect on the loss allowances for expected credit losses:

- **Establishing forward-looking scenarios:** When measuring ECL the Group uses reasonable and supportable forward-looking information, which is based on assumptions for the future movement of different economic drivers and how these drivers will affect each other.

See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in estimated forward-looking information.

- **Significant increase in credit risk:** As explained in note 3, ECL are measured as an allowance equal to 12-month ECL for stage 1 assets, or lifetime ECL for stage 2 or stage 3 assets. An asset moves to stage 2 when its credit risk has increased significantly since initial recognition. IFRS 9 does not define what constitutes a significant increase in credit risk, in assessing whether the credit risk of an asset has significantly increased the Group takes into account qualitative and quantitative reasonable and supportable forward-looking information.

See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in estimated forward-looking information.

- **Probability of default:** PD constitutes a key input in measuring ECL. PD is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon, the calculation of which includes historical data, assumptions and expectations of future conditions.

See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in PD.

- **Loss Given Default:** LGD is an estimate of the loss arising on default. It is based on the difference between the contractual cash flows due and those that the lender would expect to receive, taking into account cash flows from collateral and integral credit enhancements.

See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in LGD.

Key updates in ECL methodology

PD counting methodology has been changed: instead of group PD, both 1-year PD and lifetime PD are calculated for individual loans. Instead of the migration matrix, we use much more accurate and modern method: Cox Proportional-Hazards Model is used.

The grading method was abolished because the only motive for the existence of grading was to group loans according to certain characteristics and then calculate PD based on the migration matrix.

Stage improvement rules have been specified and fully automated. During 2020, the Group has introduced cure period of 6 months and 12 months for stage 2 and stage 3 loans, respectively. In addition, the parallel loans of the same borrowers are assessed separately. Abolition of staging rules did not apply to 2019. The new approach is fully in line with market best practices.

In USD part, the recovery rate is discounted at the effective rate of defaulted loans only, and not of all loans, as it used to be before. This change is very logical because only defaults are included in the calculation of LGD.

ECL calculation process has become naturally automated, essentially PD, staging and ECL calculations are made in R, allowing the process to be more secure and the data to be more easily controlled.

For details, refer to Note 23.

Recoverability of deferred tax assets

The Parliament of Georgia enacted the changes in the Tax Code of Georgia effective from January 1, 2023, for commercial banks, credit unions, insurance organizations, microfinance organizations, and pawnshops. The new code impacts the recognition and measurement principles of the Group's income tax and it also affects the Group's deferred income tax assets/liabilities. Financial institutions do not have to pay income tax on their profit before tax (PBT) since 1 January 2023 and that profit is distributed in a form of dividend or other forms of profit distributions.

While this law will come into effect for the financial sector from January 2023, it has a more immediate impact on deferred tax calculations. Starting from January 1, 2023 the financial institutions will not hold deferred tax assets or liabilities due to the fact that corporate income tax will be only accrued when dividends are declared.

The management of the Group is confident that deferred income tax assets/liabilities balances will be fully utilized before the effective date of the law or the effect will be immaterial for the users of consolidated financial statements. The carrying value of deferred tax assets amounted to GEL 2,639 thousand and GEL 3,411 thousand as at December 31, 2020 and 2019, respectively.

Fair valuation of financial instruments

As described in Note 24, the Group uses valuation techniques that include inputs that are not based on observable market data to estimate the fair value of certain types of financial instruments. Note 24 provides detailed information about the key assumptions used in the determination of the fair value of financial instruments, as well as the detailed sensitivity analyses for these assumptions. The Group management believes that the chosen valuation techniques and assumptions used are appropriate in determining the fair value of financial instruments.

Changes in IFRS 16 estimations

Before May 2020, only two lease contracts were assessed as long-term and were recognised as finance lease under IFRS 16. All other lease contracts, related to branches, were considered as short-term, as Group had no plans to use them after planned transaction of bank acquisition. By the end of April 2020, due to all of the uncertainty brought by the global pandemic, the preliminary deal was cancelled, which made the management revise the strategy of the Group and reassess lease term assumptions. Under new strategy, Group assessed that it will use branches more than 1 year and they were recognised as finance lease under IFRS 16 requirements. As a result, Group recognized 48 additional finance lease contracts, which resulted in initial recognition of lease liability and Right of Use assets in an amount of GEL 10,433 thousand.

4. AMENDMENTS TO IFRS AFFECTING AMOUNTS REPORTED IN THE CONSOLIDATED AND SEPARATE FINANCIAL STATEMENTS

In the current year, the Group has applied the below amendments to IFRS Standards and interpretations issued by the Board that are effective for an annual period that begins on or after January 1, 2020. Their adoption has not had any material impact on the disclosures or on the amounts reported in these consolidated and separate financial statements.

Interest Rate Benchmark Reform amendments to IFRS 9 and IFRS 7

In September 2019, the IASB issued Interest Rate Benchmark Reform (Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7). These amendments modify specific hedge accounting requirements to allow hedge accounting to continue for affected hedges during the period of uncertainty before the hedged items or hedging instruments affected by the current interest rate benchmarks are amended as a result of the ongoing interest rate benchmark reforms.

The amendments are not relevant to the Group given that it does not apply hedge accounting to its benchmark interest rate exposures. Respectively, the application of the amendments does not impact the Group's accounting for the year ended December 31, 2020.

The amendments also introduce new disclosure requirements to IFRS 7 for hedging relationships that are subject to the exceptions introduced by the amendments to IFRS 9.

COVID-19-Related Rent Concessions Amendment to IFRS 16

In May 2020, the IASB issued COVID-19-Related Rent Concessions (Amendment to IFRS 16) that provides practical relief to lessees in accounting for rent concessions occurring as a direct consequence of COVID-19, by introducing a practical expedient to IFRS 16. The practical expedient permits a lessee to elect not to assess whether a COVID-19-related rent concession is a lease modification. A lessee that makes this election shall account for any change in lease payments resulting from the COVID-19-related rent concession applying IFRS 16 as if the change were not a lease modification. The Group did not elect COVID-19 related rent concession approach, performed the assessment of amended lease agreements and concluded that they represent modifications.

Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards

The Group has adopted the amendments included in Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards for the first time in the current year. The amendments include consequential amendments to affected Standards, so that they refer to the new Framework. Not all amendments, however, update those pronouncements with regard to references to and quotes from the Framework so that they refer to the revised Conceptual Framework. Some pronouncements are only updated to indicate which version of the Framework they are referencing to the IASB Framework adopted by the IASB in 2001, or the IASB Framework of 2010, or the new revised Framework of 2018, or to indicate that definitions in the Standard have not been updated with the new definitions developed in the revised Conceptual Framework.

The Standard which are amended are IFRS 2, IFRS 3, IFRS 6, IFRS 14, IAS 1, IAS 8, IAS 34, IAS 37, IAS 38, IFRS 12, IFRS 19, IFRS 20, IFRS 22, and SIC-32.

Amendments to IFRS 3 Definition of a business

The Group has adopted the amendments to IFRS 3 for the first time in the current year. The amendments clarify that while businesses usually have outputs, outputs are not required for an integrated set of activities and assets to qualify as a business. To be considered a business an acquired set of activities and assets must include, at a minimum, an input and a substantive process that together significantly contribute to the ability to create outputs.

The amendments remove the assessment of whether market participants are capable of replacing any missing inputs or processes and continuing to produce outputs. The amendments also introduce additional guidance that helps to determine whether a substantive process has been acquired.

The amendments introduce an optional concentration test that permits a simplified assessment of whether an acquired set of activities and assets is not a business. Under the optional concentration test, the acquired set of activities and assets is not a business if substantially all of the fair value of the gross assets acquired is concentrated in a single identifiable asset or group of similar assets.

The amendments are applied prospectively to all business combinations and asset acquisitions for which the acquisition data is as of or after January 1, 2020.

Amendments to IAS 1 and IAS 8 Definition of material

The Group has adopted the amendments to IAS 1 and IAS 8 for the first time in the current year. The amendments make the definition of material in IAS 1 easier to understand and are not intended to alter the underlying concept of materiality in IFRS Standards. The concept of 'obscuring' material information with immaterial information has been included as part of the new definition.

The threshold for materiality influencing users has been changed from 'could influence' to 'could reasonably be expected to influence'.

The definition of material in IAS 8 has been replaced by a reference to the definition of material in IAS 1. In addition, the IASB amended other Standards and the Conceptual Framework that contain a definition of 'material' or refer to the term 'material' to ensure consistency.

New and revised Standards in issue but not yet effective

At the date of authorization of these consolidated and separate financial statements, the Group has not applied the following new and revised IFRS standards that have been issued but are not yet effective:

IFRS 17	Insurance Contracts
IFRS 10 and IAS 28 (amendments)	Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture
Amendments to IAS 1	Classification of Liabilities as Current or Non-current
Amendments to IFRS 3	Reference to the Conceptual Framework
Amendments to IAS 16	Property, Plant and Equipment—Proceeds before Intended Use
Amendments to IAS 37	Onerous Contracts – Cost of Fulfilling a Contract
Amendments to IFRS 9	Amendments to IFRS 9: Financial Instruments
Amendments to IAS 41	Amendments to IAS 41: Agriculture

The management do not expect that the adoption of the Standards listed above will have a material impact on the consolidated and separate financial statements of the Group in future periods.

5. NET INTEREST INCOME

Interest income calculated using the effective interest rate method:

Loans to customers	76,796	71,513
Costs and cash equivalents	1,024	321
Investments in loans	263	-
Other income	723	121

Other interest income:

residual income	2,142	2,042
total interest income on financial assets measured at amortised cost	80,948	73,997

Total interest income on financial assets measured at amortised cost

Interest expenses

Borrowed funds	(26,990)	(19,115)
Debt securities issued	(1,555)	(2,437)
Lease liability	(691)	(312)
	<u>(29,236)</u>	<u>(22,634)</u>
Net interest income	51,712	51,363

6. NET FEE AND COMMISSION INCOME / (EXPENSE)

	2020	2019
Other fee and commission income	517	438
Net fee and commission (expense)/income from foreign currency conversion	(1,686)	(881)
Other fee and commission expense	(521)	(431)
	(1,690)	888

7. NET FEE AND COMMISSION INCOME / (EXPENSE)

Personnel expenses for the year 2020 and 2019 were as follows:

Management incentive Plan, share based payments

	2020	2019
Salaries and other benefits	22,567	21,808
	22,567	21,808

On December 12, 2014 Supervisory Board approved Management Incentive Plan ("MIP"). The purpose of MIP was to increase motivation and incentivize the Group's management executive team in order to deliver the equity growth strategy, foster and safeguard the interest of the Group, its shareholders and a wider group of stakeholders.

On December 12, 2014 Supervisory Board approved Management Incentive Plan ("MIP"). The purpose of the MIP was to increase motivation and incentivize the Group's management executive team in order to deliver the equity growth strategy, foster and safeguard the interest of the Group, its shareholders and a wider group of stakeholders.

8. OTHER OPERATING EXPENSES

	2020	2019
Utilities and communication	1,362	1,619
Expense related to short-term leases and low-cost items	1,243	3,309
Software technical support and maintenance	1,154	633
Legal and other professional services	987	1,061
Bank charges	592	969
Membership fees	567	922
Consumables and office supplies	516	574
Insurance	483	325
Taxes other than on income	354	143
Marketing and advertising	353	486
Fuel	214	416
Security	193	203
Repairs and maintenance	124	223
Business trips	100	369
Personnel training and recruitment	41	145
Charity	19	55
Research for own software development	-	124
Other	879	452
	9,181	12,028

9. TAXATION

	2020	2019
Current year tax expense	-	1,877
	-	1,877
Movement in deferred tax assets and liabilities due to origination of and reversal of temporary differences	783	(911)
Total income tax expense	783	966

The applicable tax rate for current and deferred tax is 15% for the year ended December 31, 2020 and 2019.

Reconciliation of effective tax rate for the year ended 31 December

	2020	2019
Loss/Profit before tax	(69)	642
Income tax at the statutory rate	(10)	96
Unrecognized deferred tax	454	864
Tax effect of permanent differences	139	6
Total income tax (benefit)/expense	783	966

Deferred tax assets and liabilities

Temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities for financial reporting purposes and the amounts used for taxation purposes give rise to not deferred tax assets as at December 31, 2020 and 2019.

Starting from January 1, 2023 due to introduction of new profit tax model, the financial institutions will not hold deferred tax assets or liabilities due to the fact that corporate income tax will be only accrued when dividends are declared. According to the management of Group, at the moment of transition to the new profit tax model, some part of deferred tax asset will not be utilized. Respectively, the deferred tax amount is decreased by GEL 654 thousand and GEL 864 thousand as of December 31, 2020 and December 31, 2019. Utilized amounts are fully attributable to loans to customers.

Movements in temporary differences during the years ended 31 December 2020 and 2019 are presented as follows.

	January 1, 2020	Recognized in profit or loss	December 31, 2020
Loans to customers	3,019	(939)	2,080
Property and equipment	(33)	43	8
Intangible assets	(57)	74	17
Other assets	(20)	38	18
Financial liabilities at fair value through profit or loss	(13)	(135)	(148)
Loans and borrowings	334	13	347
Lease liability	51	131	182
Other liabilities	132	(8)	124
	3,411	(783)	2,628
	January 1, 2019	Recognized in profit or loss	December 31, 2019
Loans to customers	2,206	813	3,019
Property and equipment	(37)	2	(35)
Intangible assets	18	(75)	(57)
Other assets	(85)	65	(20)
Financial liabilities at fair value through profit or loss	146	(159)	(13)
Loans and borrowings	389	(35)	354
Lease liability	-	51	51
Other liabilities	(137)	269	132
	2,500	911	3,411

10. CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash on hand	12,840	11,785
Bank balances	5,044	8,321
Total cash and cash equivalents	17,884	20,106

None of the balances with Group are past due. No loss allowance is recognised for balances with banks due to short-term nature. Group balances include current accounts of banks in Georgia and are used for the purpose of the daily activities of the Group.

As at December 31, 2020 and 2019 the majority of the Group's cash in banks is with banks rated by Fitch Ratings as B (short-term rating), BB- (long-term rating).

December 31, 2020 December 31, 2019

11. FINANCIAL ASSETS AND LIABILITIES AT FAIR VALUE THROUGH PROFIT OR LOSS

Financial assets at fair value through profit or loss

Derivative financial assets

Foreign currency forward contracts
Currency swap contracts

December 31, 2020	December 31, 2019
2,509	-
2,509	-

Financial assets at fair value through profit or loss

Financial liabilities at fair value through profit or loss

Derivative financial liabilities

Foreign currency forward contracts
Currency swap contracts

December 31, 2020	December 31, 2019
-	(2,313)
-	(1,977)
-	(4,292)

Financial liabilities at fair value through profit or loss

Financial assets and liabilities at fair value through profit or loss comprise foreign currency contracts.

Currency Swaps

The Group aggregates non-derivative transactions of back to back loans from banks guaranteed by foreign currency deposits placed at the same banks as derivative instruments, due to the fact that the transactions (placement of deposit and taking of the loan) result, in substance, in a derivative. The conclusion is based on the following indicators:

- They are entered into at the same time and in contemplation of one another;
- They have the same counterparty;
- They relate to the same risk;
- There is no apparent economic need or substantive business purpose for structuring the transactions separately that could not also have been accomplished in a single transaction;

There is an initial net investment that is smaller than would be required for other types of contracts that would be expected to have a similar response to changes in market factors, and future settlement.

Foreign Currency Forward Contracts

Forwards are contractual agreements between two parties to exchange streams of payments over time based on specified notional amounts.

In a foreign currency forwards, the Group pays a specified amount in one currency and receives a specified amount in another currency. Currency forwards are gross settled.

The table below summarizes the undiscounted contractual amounts outstanding at December 31, 2020 and 2019 with remaining periods to maturity. Foreign currency amounts presented below are translated at rates ruling at the reporting date. The resultant unrealised gains and losses on these unexpired contracts are recognized in profit or loss and in financial statements at fair value through profit or loss, as appropriate.

	Notional amount December 31, 2020 December 31, 2019	
Sell USD buy OEL	157,113	12,159
Less than 3 months	-	101,517
Between 3 and 12 months	157,113	113,676
Sell CHF buy OEL	1,855	-
Less than 3 months	1,855	-
Sell CHF buy USD	4,011	-
Less than 3 months	4,011	-
Sell EUR buy USD	12,070	-
Less than 3 months	12,070	-

12. LOANS TO CUSTOMERS

	December 31, 2020	December 31, 2019
Principal	317,477	302,007
Accrued interest	11,849	8,477
Less: expected credit losses	(13,446)	(13,273)
Total loans to customers	315,880	297,211
Analysis by products groups:		
SME loans	67,400	73,766
Housing loans	53,156	48,462
Agricultural loans	55,103	58,960
Micro business loans	50,221	51,595
Fast installment loans	42,740	32,279
Pawnshop loans	29,939	21,182
Consumer loans	30,767	24,240
Total loans to retail customers	329,326	310,484

Gross loans to customers
Less: expected credit losses
Net loans to customers

	(13,446)	(13,273)
Net loans to customers	315,880	297,211

All loans to customers are measured at amortised cost. The loans to customers are aggregated into homogeneous product groups, whereby loans in each group display similar characteristics, considering their performance, related risks and underlying business processes.

The following table provides information by loans product groups as at December 31, 2020:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount
Loans to retail customers:			
SME loans	67,400	(3,143)	64,257
Housing loans	53,156	(1,366)	51,790
Agricultural loans	55,103	(3,761)	51,342
Micro business loans	50,221	(2,611)	47,610
Fast installment loans	42,740	(1,359)	41,381
Pawnshop loans	29,939	(20)	29,919
Consumer loans	30,767	(1,186)	29,581
Total loans to customers	329,326	(13,446)	315,880

The following table provides information by loans product groups as at December 31, 2019:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount
Loans to retail customers:			
SME loans	73,766	(3,867)	69,899
Housing loans	48,462	(1,269)	47,193
Agricultural loans	58,960	(4,127)	54,833
Micro business loans	51,595	(2,445)	49,150
Fast installment loans	32,279	(659)	31,620
Pawnshop loans	21,182	(27)	21,155
Consumer loans	24,240	(879)	23,361
Total loans to customers	310,484	(13,273)	297,211

Movements in the loan impairment allowance for the year ended December 31, 2020 are as follows:

	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total
Balance at the beginning of the year	2,975	3,942	6,356	13,273
New loans originated	5,209	-	-	5,209
Transfer to 12-month ECL	1,427	(1,427)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(6,166)	6,326	(160)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(4,688)	4,688	-
Repaid loans	(1,457)	(1,215)	(348)	(3,020)
Written off for the year	(4)	-	(6,872)	(6,876)
Recoveries of previously written off	7	3	1,486	1,496
Changes due to change in credit risk	1,633	344	993	2,970
Interest income correction	-	-	352	352
Foreign exchange gain	12	10	20	42
Balance at the end of the year	3,636	3,295	6,515	13,446

Respective movements in the gross carrying amounts of loans to customers for the year ended December 31, 2020 are as follows:

	2020			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total
Balance at the beginning of the year	214,927	84,948	10,609	310,484
New loans originated	221,302	-	-	221,302
Transfer to 12-month ECL	20,051	(20,051)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(58,316)	58,884	(568)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(6,267)	6,267	-
Repaid loans	(141,838)	(55,539)	(115)	(197,492)
Written off for the year	(4)	-	(6,872)	(6,876)
Recoveries of previously written off	7	3	1,486	1,496
Foreign exchange loss	331	71	10	412
Balance at the end of the year	256,460	62,049	10,817	329,326

Movements in the loan impairment allowance for the year ended December 31, 2019 are as follows:

	2019			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total
Balance at the beginning of the year	3,224	3,991	3,341	10,556
New loans originated	4,780	-	-	4,780
Transfer to 12-month ECL	105	(105)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(6,386)	6,398	(12)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(6,287)	6,287	-
Repaid loans	(1,648)	(933)	(200)	(2,781)
Written off for the year	(10)	(4)	(7,368)	(7,382)
Recoveries of previously written off	8	5	1,180	1,193
Changes due to change in credit-risk	2,895	857	2,919	6,681
Interest income correction	-	-	196	196
Foreign exchange gain	7	10	13	30
Balance at the end of the year	2,973	3,942	6,356	13,273

Respective movements in the gross carrying amounts of loans to customers for the year ended December 31, 2019 are as follows:

	2019			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit- impaired	Total
Balance at the beginning of the year	210,741	58,959	5,464	275,164
New loans originated	234,083	-	-	234,083
Transfer to 12-month ECL	8,077	(8,077)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit- impaired	(82,017)	82,009	(72)	-
Transfer to lifetime ECL credit- impaired	-	(8,379)	8,379	-
Repaid loans	(156,359)	(39,805)	3,007	(193,157)
Written off for the year	(10)	(4)	(7,368)	(7,382)
Recoveries of previously written off	8	5	1,180	1,193
Foreign exchange loss	404	160	19	583
Balance at the end of the year	214,927	84,948	10,609	310,484

13. NET INVESTMENTS IN LEASES

Net investments in leases represent non-overdue financial assets as of December 31, 2020 and are assigned to stage 1. Expected credit loss expense recognized during 2020 equals to GEL 20 thousand.

The following table provides information by investment sector as of December 31, 2020:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount
Investments in leases:			
Service	612	(3)	609
Construction	363	(2)	361
Beauty and healthcare	280	(2)	278
Trade	252	(3)	249
Transportation and logistics	243	(3)	240
Manufacturing	239	(3)	236
Agriculture	104	(1)	103
Consumer	90	-	90
Real estate development	71	(1)	70
HolteCo	12	-	12
Total investments in leases	2,266	(20)	2,246

14. PROPERTY AND EQUIPMENT

	Buildings	Vehicles	Furniture	IT equipment	Leasehold improvements	Other	Total
Cost							
at January 1, 2020	105	1,184	1,229	3,899	4,087	4,071	16,075
Additions	-	-	69	967	301	410	1,747
Disposals	-	-	(4)	(2)	(89)	(100)	(197)
Transfers	-	-	34	147	-	(163)	-
at December 31, 2020	105	1,184	1,206	4,511	4,399	4,320	17,425
Accumulated depreciation							
at January 1, 2020	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)	(10,473)
Depreciation for the year	(3)	(174)	(187)	(482)	(546)	(444)	(1,836)
Eliminated on disposals	-	-	6	-	40	7	53
at December 31, 2020	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,303)	(12,276)
Carrying amount at December 31, 2020	61	403	323	2,118	1,427	1,017	5,149

	Buildings	Vehicles	Furniture	IT equipment	Leasehold improvements	Other	Total
Cost							
at January 1, 2019	105	1,184	1,024	2,938	5,194	4,901	15,340
Additions	-	-	172	267	598	357	1,374
Disposals	-	-	(9)	(13)	(442)	(181)	(645)
Transfers	-	-	42	207	757	(946)	-
at December 31, 2019	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071	16,075
Accumulated depreciation							
at January 1, 2019	(38)	(676)	(628)	(1,470)	(2,855)	(2,280)	(7,647)
Depreciation for the year	(3)	(231)	(181)	(454)	(1,835)	(503)	(3,267)
Eliminated on disposals	-	-	7	13	344	77	441
at December 31, 2019	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)	(10,473)
Carrying amount at December 31, 2019	64	577	427	1,488	1,741	1,305	5,602

Other property and equipment mainly consists of security systems and generators. As at December 31, 2020 and December 31, 2019 fully depreciated items represented GEL 6,188 thousand and GEL 2,793 thousand, respectively. There are no capitalized borrowing costs related to the acquisition or construction of property and equipment during the years ended December 31, 2020 and 2019.

15. RIGHT-OF-USE ASSETS AND LEASE LIABILITIES

	Buildings and Offices	Vehicles	Total
Cost			
Balance at 1 January 2020	3,516	1,023	4,539
Additions	10,433	120	10,553
Cancellations	-	(96)	(96)
Modification of leases	(136)	-	(136)
Balance at 31 December 2020	13,813	1,047	14,860
Depreciation			
Balance at 1 January 2020	(659)	(303)	(962)
Depreciation for the year	(2,234)	(355)	(2,589)
Balance at 31 December 2020	(2,893)	(658)	(3,551)
Carrying amount at 31 December 2020	10,920	389	11,309

	Buildings and Offices	Vehicles	Total
Cost			
Balance at 1 January 2019	3,516	778	4,294
Modification of leases	-	245	245
Balance at 31 December 2019	3,516	1,023	4,539
Depreciation			
Balance at 1 January 2019	(659)	(303)	(962)
Depreciation for the year	(659)	(303)	(962)
Balance at 31 December 2019	(1,318)	(606)	(1,924)
Carrying amount at 31 December 2019	2,198	417	2,615

Movements in lease liabilities in 2020 and 2019 were as follows:

	2020	2019
Balance at 1 January	3,914	4,294
Additions	10,553	245
Cancellations	(101)	-
Modifications	(136)	-
Interest expense	691	312
Foreign exchange (gain) / loss	577	246
Repayment of lease liability	(2,076)	(1,183)
Total	12,522	3,914

As described in note 3, during 2020 the Group has re-estimated the lease terms for its 48 branches and recognized on balance according to IFRS 16.

Weighted average lease term for the right-of-use assets as of December 31, 2020 and December 31, 2019 is 3.8 and 4.3 years respectively and the weighted average lease's incremental borrowing rate applied to the lease liabilities as of December 31, 2019 and December 31, 2020 is 7.3% and 6.7% respectively.

Lease liability

Maturity analysis

	December 31, 2020	December 31, 2019
Amounts payable under finance leases	Amounts payable under finance leases	
Year 1	4,391	1,260
Year 2	4,068	1,265
Year 3	3,100	840
Year 4	1,506	636
Year 5	535	432
Onwards	662	72
Less: unearned interest	(1,740)	(591)
Total lease liability	12,522	3,914

Amounts recognised in profit and loss

	2020	2019
Depreciation expense	(2,589)	(962)
Interest expense	(691)	(312)
Foreign exchange effect	(577)	(246)
Expenses related to short-term leases and low-cost items	(1,243)	(3,309)
Gain on lease cancellations	5	-
Total	(5,095)	(4,829)

16. INTANGIBLE ASSETS

	Intangible assets
Cost	
at 1 January 2019	2,967
Additions	1,434
at December 31, 2019	4,401
Additions	544
at December 31, 2020	4,945
Accumulated amortization	
at January 1, 2019	(1,415)
Amortization for the year	(422)
at December 31, 2019	(1,837)
Amortization for the year	(457)
at December 31, 2020	(2,334)
Carrying amounts	
At December 31, 2019	2,564
At December 31, 2020	2,611

Intangible assets include software and licenses, including work-in-process internally developed software in an amount of GEL 260 thousand.

17. OTHER ASSETS

	December 31, 2020	December 31, 2019
Other receivables	2,663	2,297
Less: expected credit losses	(121)	-
Total other financial assets	2,542	2,297
Prepayments	962	937
Repossessed assets	924	683
Taxes other than income	235	108
Inventory	50	130
Total other non-financial assets	2,171	1,858
Total other assets	4,713	4,155

Due to short-term nature of other receivables no ECL loss allowance is recognised as at December 31, 2019. Other receivables include money transfer receivables from Paybox Machine Operators that are settled shortly after the reporting date.

18. BORROWED FUNDS

This note provides information about the contractual terms of interest-bearing loans and borrowings which are measured at amortized cost. For more information about exposure to interest rate, foreign currency and liquidity risks, see Note 26.

	December 31, 2020	December 31, 2019
Loans from financial institutions	273,397	248,235
Subordinated debt	6,571	5,748
Total borrowed funds	279,968	253,983
Principal		
Interest accrued	275,893	250,604
Total borrowed funds	279,968	253,983

The Group's borrowed funds short-term and long-term classification is as following:

	December 31, 2020	December 31, 2019
Non-current liabilities		
Borrowed funds		
Current liabilities		
Borrowed funds	279,968	253,983
Total borrowed funds	279,968	253,983

Subordinated debt

As at December 31, 2020 and December 31, 2019, subordinated debt is unsecured loan received from an international financial organization, Bank Im Blium Essen FG, maturing in 2025 amounting to GEL 6,571 thousand and GEL 5,748 thousand with annual interest rate of 9%.

In case of bankruptcy, the repayment of the subordinated borrowings will be made after repayment is full of all other liabilities of the Group.

Terms and debt repayments

Terms and conditions of outstanding borrowed funds are as follows:

	Currency	Nominal interest rate	Year of maturity	December 31, 2019	December 31, 2018
Unsecured loans from financial institutions	USD	2.75% - 2.25%	2020 - 2024	152,430	112,687
Unsecured loans from financial institutions	GEL	11.00% - 13.77%	2020 - 2024	120,947	135,548
Unsecured subordinated debt	USD	9.00%	2025	6,571	5,748
Total borrowed funds				279,968	253,983

Reconciliation of changes arising from financing activities

	January 1, 2019	Receipt of loans during the year 2019	Repayment of loans during the year 2019	Interest accrued during the year 2019	Interest paid during the year 2019	Foreign exchange loss during the year 2019	December 31, 2019
Borrowed funds	253,983	172,701	(120,648)	26,990	(26,294)	23,236	279,968
	January 1, 2019	Receipt of loans during the year 2019	Repayment of loans during the year 2019	Interest accrued during the year 2019	Interest paid during the year 2019	Foreign exchange loss during the year 2019	December 31, 2019
Borrowed funds	230,917	95,883	(81,100)	19,885	(19,594)	7,998	253,983

Unused credit line facilities

In December 2019 the Group signed a credit line agreement with JSC Bank of Georgia with an available facility of GEL 15,000 thousand expiring in 2021.

In February 2020 the Group signed a credit line agreement with JSC TBC Bank with an available facility of GEL 10,000 thousand expiring in 2021.

In December 2020 the Group signed a credit line agreement with JSC Bank of Georgia with an available facility of GEL 5,000 thousand expiring in 2021.

Covenant requirements

The Group is obligated to comply with financial covenants in relation to borrowed funds disclosed above. These covenants include stipulated ratios, as well as leverage, liquidity, profitability and risk coverage ratios.

Due to overall financial results of the Group as at and for the year ended December 31, 2020, it is in breach of foreign currency open position ratios under three of its credit agreements on funding obtained from international lenders. According to

IAS 1 "Presentation of Financial Statements", the management classified borrowed funds from all respective parties as current liabilities, which in turn resulted in a breach of liquidity ratios with multiple lenders. As a result, the Group is not in compliance with these financial covenant requirements towards most of partner: local banks, International Finance Institutions (IFI), Development Finance Institutions (DFI) and Microfinance Investment Vehicles (MIV). The total amount of the borrowed funds classified as current and presented in up to 1-month maturity category for liquidity risk management disclosure purposes as at December 31, 2020 equals GEL 273,340 thousand.

19. DEBT SECURITIES ISSUED

This note provides information about the contractual terms of debt securities issued which are measured at amortized cost. For more information about exposure to interest rate, foreign currency and liquidity risks, see Note 26.

	December 31, 2020	December 31, 2019
Principal interest accrued	12,407	12,407
Total debt securities issued	12,725	12,667

The Group's debt securities issued short-term and long-term classification is as following:

	December 31, 2020	December 31, 2019
Non-current liabilities		
Debt securities issued	-	12,407
Current liabilities		
Debt securities issued	12,725	260
Total debt securities issued	12,725	12,667

Corporate bond

Debt securities issued includes Corporate Bond. As at December 31, 2020 and December 31, 2019 debt securities include corporate bond issued by the Group in March, 2019 with a face value of GEL 12.5 million maturing in February, 2021. The bond bears a contractual rate of interest of 4% over the National Bank of Georgia's refinancing rate per annum on the national amount.

Terms and debt repayment

Terms and conditions of outstanding debt securities are as follows:

	December 31, 2020	December 31, 2019
	Carrying Amount	Carrying Amount
Year of maturity		
2021	12,725	12,667
Total debt securities issued	12,725	12,667

Reconciliation of changes arising from financing activities:

	January 1, 2020	Receipt of debt securities during the year 2020	Repayment of debt securities during the year 2020	Interest received during the year 2020	Interest paid during the year 2020	Foreign exchange rate during the year 2020	December 31, 2020
Debt securities issued	12,667	-	-	1,553	(1,497)	-	12,725
	January 1, 2019	Receipt of debt securities during the year 2019	Repayment of debt securities during the year 2019	Interest received during the year 2019	Interest paid during the year 2019	Foreign exchange rate during the year 2019	December 31, 2019
Debt securities issued	9,945	12,500	(9,964)	2,437	(2,251)	-	12,667

20. OTHER LIABILITIES

	December 31, 2020	December 31, 2019
Other payables		
Accruals for employee compensation	1,062	781
Total other financial liabilities	1,840	822
Other non-financial liabilities	9	7
Total other non-financial liabilities	9	7
Total other liabilities	1,849	1,610

Accruals for employee compensation includes amount payable to employees in respect of the management incentive plan, which was settled in cash, is recognised as an expense with a corresponding increase in liabilities, over the period during which the employees become unconditionally entitled to payment.

21. SHARE CAPITAL AND RESERVES

The details of management incentive plan are provided in Note 7.

Share capital

Share capital as at December 31, 2020:

Shareholder	Number of shares	Common/ non-redeemable preference	Share %	Voting rights	Capital GEL
AGRI COOPERATIVE U.A.	1,186,157	Common	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A.SICAV SIF	378,719	Common	12.37%	12.37%	379
Fund Crystal	32,682	Common	1.07%	1.07%	33
Individual shareholders	1,463,624	Common	47.91%	47.81%	1,464
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A.SICAV SIF	304,613	Preferred	53.12%	0.00%	305
AGRI COOPERATIVE U.A.	268,781	Preferred	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

Share capital as at December 31, 2019:

Shareholder	Number of shares	Common/ non-redeemable preference	Share %	Voting rights	Capital GEL
Fund Crystal	1,424,515	Common	46.53%	46.53%	1,424
AGRI COOPERATIVE U.A.	1,136,157	Common	37.12%	37.12%	1,136
DWM Funds S.C.A.SICAV SIF	378,719	Common	12.37%	12.37%	379
Individual shareholders	121,791	Common	3.98%	3.98%	122
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A.SICAV SIF	304,613	Preferred	53.12%	0.00%	305
AGRI COOPERATIVE U.A.	268,781	Preferred	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

All ordinary shares have a nominal value of GEL 1 and are fully paid.

All ordinary shares rank equally with regard to the Group's residual assets.

Share Premium

Share premium represents the amount received for a share in excess of its registered value. Hence, can be generated via the same sources as the share capital:

1) actual issuance of shares, and 2) within the MIF.

Share premium was GEL 22,110 thousand for the years ended December 31, 2020 and December 31, 2019. The addition in 2019 is a result of preferred share issue in March 2019.

Dividends

The holders of common shares are entitled to receive dividends as declared from time to time and are entitled to one vote per share at annual and general meetings of the Group.

The holders of preferred stock are entitled to receive dividends at annual interest rate of 10%. According to Georgian legislation any promise of dividends is void and based on profit for the year and management decision.

Based on shareholders' decisions, dividends of GEL 999 thousand and GEL 767 thousand were declared for the years 2020 and 2019, respectively.

In accordance with Georgian legislation the Group's distributable reserves are limited to the balance of retained earnings as recorded in the Group's consolidated financial statements prepared in accordance with IFRS.

22. CONTINGENCIES

Litigation

In the ordinary course of business, the Group is subject to legal actions and complaints. Management believes that the ultimate liability, if any, arising from such actions or complaints will not have a material adverse effect on the financial condition or the results of future operations.

Taxation contingencies

Commercial legislation of Georgia, including tax legislation, may allow more than one interpretation. In addition, there is a risk of tax authorities making arbitrary judgments of business activities. If a particular treatment, based on management's judgment of the Bank's business activities, was to be challenged by the tax authorities, the Bank may be assessed additional taxes, penalties and interest.

Georgian transfer pricing legislation was amended starting from January 1, 2014 to introduce additional reporting and documentation requirements. The new legislation allows the tax authorities to impose additional tax liabilities in respect of certain transactions, including but not limited to transactions with related parties, if they consider transaction to be priced not at arm's length. The impact of challenge of the Group's transfer pricing positions by the tax authorities cannot be reliably estimated.

Such uncertainty may relate to the valuation of financial instruments, valuation of provision for impairment losses and the market pricing of debt. Additionally, such uncertainty may relate to the valuation of temporary differences on the provision and recovery of the provision for impairment losses on loans to customers and receivables, as an underestimation of the taxable profit. The management of the Group believes that it has accrued all tax amounts due and therefore no allowance has been made in the consolidated financial statements.

Operating environment

Emerging markets such as Georgia are subject to different risks than more developed markets; these include economic, political and social, and legal and legislative risks. Laws and regulations affecting

business in Georgia continue to evolve rapidly with tax and regulatory frameworks subject to varying interpretations. The future direction of Georgia's economy is heavily influenced by the fiscal and monetary policies adopted by the government, together with developments in the legal, regulatory, and political environment.

For the last few years Georgia has experienced a number of legislative changes, which have been largely related to Georgia's accession plan to the European Union. Whilst the legislative changes implemented during the years paved the way, more can be expected as Georgia's action plan for achieving accession to the European Union continues to develop.

COVID-19. Further, starting from early 2020 a new coronavirus disease (COVID-19) has begun rapidly spreading all over the world resulting in the announcement of the pandemic status by the World Health Organization in March 2020. Measures put in place by many countries to contain the spread of COVID-19 are resulting in significant operational disruption for many companies and have significant impact on global financial markets. As the situation is rapidly evolving it may have a significant effect on business of many companies across a wide range of sectors, including, but not limited to such impacts as disruption of business operations as a result of interruption of production or closure of facilities, supply chain disruptions, quarantines of personnel, reduced demand and difficulties in raising financing. As a result, the Group may face increasingly broad effects of COVID-19 as a result of its negative impact on the global economy and major financial markets.

The Group's management monitors current changes in the economic situation and takes measures that it considers necessary to maintain the stability and development of the Group in the near future. However, the significance of the effect of COVID-19 on the Group's business largely depends on the duration and the incidence of the pandemic effects on the world and the American economy. The impact of changes in the economic environment on the future results of operations and the financial position of the Group is currently difficult to determine.

23. RELATED PARTY TRANSACTIONS

Control relationships

As at December 31, 2020 the Group's major shareholders are AGRIF COOPERATIEF U.A. and DWM Funds S.C.A.SICAV SIF with 38.75% and 12.37% shareholding, respectively (See Note 1).

Transactions with members of the Supervisory and Executive Boards

Total remuneration and management consulting fees included in personnel expenses for the years ended December 31, 2020 and 2019 is as follows:

	2020	2019
Salaries and bonuses	1,128	1,106
Consulting fees	516	472
	1,644	1,578

Other related party transactions

	Fee and commission expenses 2020	Fee and commission expenses 2019	Other liabilities as of December 31, 2020	Other liabilities as of December 31, 2019
Other				
JSC Mobile Finance Services - Georgia *	521	431	426	309
	521	431	426	309

These expenses are of 2 types by nature:

1. Cash withdrawal fees, that essentially are the customers' expense, but the Group covers for the ease of the process and avoidance of certain technical difficulties - GEL 371 thousand (2019: GEL 277 thousand)
2. Software development and service integration fees - GEL 150 thousand (2019: GEL 134 thousand)

* JSC Mobile Finance Services - Georgia is owned by three members of Supervisory Board of the Group.

24. FAIR VALUE OF FINANCIAL INSTRUMENTS

IFRS defines fair value as the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date.

The estimated fair values of financial instruments have been determined by the Group using available market information, where it exists, and appropriate valuation methodologies. However, judgment is necessarily required to interpret market data to determine the estimated fair value. Georgia continues to display some characteristics of an emerging market and economic conditions continue to limit the volume of activity in the financial markets. Market quotations may be outdated or reflect distress sale transactions and therefore not represent fair values of financial instruments. Management has used all available market information in estimating the fair value of financial instruments.

Fair value hierarchy

The Group measures fair values using the following fair value hierarchy, which reflects the significance of the inputs used in making the measurements:

- Level 1: quoted market price (unadjusted) in an active market for an identical instrument.
- Level 2: inputs other than quotes prices included within level 1 that are observable either directly (i.e., as prices) or indirectly (i.e., derived from prices). This category includes instruments valued using quoted market prices in active markets for similar instruments; quoted prices for similar instruments in markets that are considered less than active; or other valuation techniques where all significant inputs are directly or indirectly observable from market data.
- Level 3: inputs that are unobservable. This category includes all instruments where the valuation technique includes inputs not based on observable data and the unobservable inputs have a significant effect on the instrument's valuation. This category includes instruments that are valued based on quoted prices for similar instruments where significant unobservable adjustments or assumptions are required to reflect differences between the instruments.

Fair value of financial assets and financial liabilities that are not measured at fair value on a recurring basis (but fair value disclosures are required).

For financial assets and liabilities that have a short-term maturity (less than 3 months), it is assumed that the carrying amounts approximate to their fair value. This assumption is also applied to demand deposits and current accounts without a maturity.

Cash and cash equivalents – Cash and cash equivalents are carried at amortized cost which approximates their current fair value.

Other financial assets and liabilities – Other financial assets and liabilities are mostly represented by short-term receivables and payables, therefore the carrying amount is assumed to be reasonable estimate of their fair value.

Loans to customers – The estimated fair value of fixed interest rate instruments is based on estimated future cash flows expected to be received discounted at current interest rates of new instruments with similar credit risk and remaining maturity. Discount rates depend on currency, maturity of the instrument and credit risk of the counterparty.

Borrowed funds and debt securities issued – The fair values of subordinated debt and debt securities issued is determined in accordance with generally accepted pricing models based on discounted cash flow analysis using current interest rates of new instruments. For the borrowings received at variable rates management believes that carrying rate may be assumed to be market interest rate.

Lease liability – The fair value of lease liability is based on estimated future cash outflows discounted at current interest rate. Discount rate depends on currency and maturity of the instruments. The fair value of lease liability approximates its cost.

The following table shows the carrying amount and fair value of financial assets and financial liabilities recognised in the consolidated financial statements.

Fair value hierarchy	December 31, 2020	December 31, 2019
	Carrying value	Fair value
Cash and cash equivalents		
Loans to customers	Level 1	17,884
Net investments in bonds	Level 3	315,880
Other financial assets	Level 3	320,963
Borrowed funds	Level 3	2,246
Debt securities issued	Level 3	2,542
Lease liability	Level 3	279,968
Other financial liabilities	Level 3	279,206
	Level 3	12,725
	Level 3	12,725
	Level 3	12,522
	Level 3	12,522
	Level 3	1,840
	Level 3	1,840
	Level 3	1,603
	Level 3	1,603

Fair value of the Group's financial assets and financial liabilities measured at fair value on a recurring basis

Derivative financial instruments are measured at fair value at the end of each reporting period. The following table gives information about how the fair values of these financial assets and financial liabilities are determined (in particular, the valuation technique(s) and inputs used).

Derivative financial instruments	December 31, 2020	December 31, 2019	Fair value hierarchy	Valuation technique(s) and inputs used	Significant unobservable inputs to the valuation	Relationship of unobservable inputs to fair value
Financial assets at fair value through profit or loss	2,509	-	Level 2	Future cash flows are estimated based on forward exchange rates from observable forward exchange rates at the end of the reporting period and contract forward rates.	N/A	N/A
Financial liabilities at fair value through profit or loss	-	4,292	Level 2			

The Group uses widely recognised valuation models for determining the fair value of derivative financial instruments, like foreign exchange forward contracts and currency swaps that use only observable market data and require less management judgment and estimation.

25. CAPITAL MANAGEMENT

The Group's objectives when managing capital are:

- To safeguard the Group's ability to continue as a going concern, so that it can continue to provide returns for shareholders; and

- To provide an adequate return to shareholders by pricing services commensurately with the level of risk.

The Group sets the amount of capital it requires in proportion to risk. The Group manages its capital structure and makes adjustments to it in the light of changes in economic conditions and the risk characteristics of the underlying assets. In order to maintain or adjust the capital structure, the Group may adjust the amount of dividends paid to shareholders, return capital to shareholders, issue new shares, or sell assets to reduce debt.

The Group is in compliance with minimum statutory capital requirements – the minimum cash contribution in the equity should not be less than GEL 1,000 thousand (2018: GEL 500 thousand).

Starting from 1 September 2018, the Group also has to comply with the financial covenants established by the National Bank of Georgia (NBG), such as: capital adequacy, liquidity, property investment, investment related party exposures and pledged assets ratios. The compliance with these ratios is monitored by the NBG on a monthly basis.

According to the NBG regulations, the Group has to hold minimum level of CAR in accordance with the below schedule:

- September 1, 2018 – December 31 2018: at least 16%.
- January 1, 2019 – June 30 2019: 16-18%
- July 1, 2019 onwards – at least 18%.

Considering effects of COVID-19 on the finance sector, the NBG reduced its CAR requirement on a country-by-country basis. The Group has been in compliance with the requirements throughout the whole period, as well as at the end of the reporting date.

The below table discloses the compliance with NBG CAR ratio as at December 31, 2020 and December 31, 2019:

	2020	2019
Share capital	3,635	3,635
Share premium	22,110	22,110
Retained earnings	32,266	34,117
Eligible subordinated debt	6,571	5,748
Regulatory capital before reductions	64,582	65,610
Less intangible assets	(2,611)	(2,564)
Regulatory capital	61,971	63,046
Total assets before reductions	2020	2019
	366,074	337,095
Less intangible assets	(2,611)	(2,564)
Total assets after reductions	363,463	334,531

	December 31, 2020	December 31, 2019
Capital adequacy ratio	17.05%	18.85%

The Group also monitors its capital adequacy levels to comply with debt covenants, calculated in accordance with the lenders requirements. See Note 18 for the details of compliance with covenants.

26. RISK MANAGEMENT POLICIES

Management of risk is fundamental to the business and is an essential element of the Group's operations. The major risks faced by the Group are those related to market risk, credit risk and liquidity risk.

The risk management policies aim to identify, analyse and manage the risks faced by the Group, to set appropriate risk limits and controls, and to continuously monitor risk levels and adherence to limits. Risk management policies and procedures are reviewed regularly to reflect changes in market conditions, products and services offered and emerging best practice.

The Supervisory Board, together with its committees, has overall responsibility for the oversight of the risk management framework, overseeing the management of key risks and reviewing its risk management policies and procedures as well as approving significantly large exposures.

The Group's Executive Board, Risk Committee and the Finance Department are responsible for monitoring and implementation of risk mitigation measures and making sure that the Group operates within the established risk parameters. The Head of the Risk Department is responsible for the overall risk management and compliance functions, ensuring the implementation of common principles and methods for identifying, measuring, managing and reporting both financial and non-financial risks. He reports directly to the Executive Board.

Credit, market and liquidity risks both at the portfolio and transactional levels are managed and controlled through a system of Credit Committee and an Asset and Liability Management Committee (ALCO). In order to facilitate efficient and effective decision-making, the Group established a hierarchy of credit committees depending on the type and amount of the exposure.

Both external and internal risk factors are identified and managed throughout the organization. Particular attention is given to identifying the full range of risk factors and determination of the level of exposure over the current risk mitigation procedures. Apart from the standard credit and market risk analysis, the Risk Department monitors financial and non-financial risks

by holding regular meetings with operational units in order to obtain expert judgments in their areas of expertise.

Credit risk

Credit risk is the risk of financial loss to the Group if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligations.

The Group has policies and procedures for the management of credit exposures, including the establishment of Credit Committee, the analytical bodies responsible for analysing the information in the loan applications, assessing and reducing the credit risks. The credit policy (in the form of a Credit Manual) is reviewed and approved by the Supervisory Board.

The credit policy establishes:

- Procedures for reviewing and approving loan credit applications;
- Methodology for the credit assessment of borrowers;
- Methodology for the evaluation of collateral;
- Credit documentation requirements;
- Procedures for the ongoing monitoring of loans and other credit exposures.

The Credit Committee is authorized to make the final decision about financing or rejecting the loan applications. The loans presented to the Committee for approval are based on limits established by the credit policy.

Accuracy and correctness of information presented to the Credit Committee is the responsibility of the credit officer, who fills in the initial application after the due scrutiny of the applicant's business and its credit risks through the use of scoring models and application data verification procedures). Eventually the Credit Committee members assess the application against the established criteria (applicant's credit history, financial condition, competitive ability, etc.).

Assessment of the applicant's creditworthiness through monitoring of its business allows timely avoidance the risk of financial loss. Monitoring is performed by credit officers who report the results to the management. Regular monitoring of loans is also performed by the Monitoring Department. For timely response to potential risks, monitoring results are presented to the top management on monthly basis. The monitoring system helps to manage credit risks and to minimize them in a timely manner.

Exposure to credit risk is also managed, in part, by obtaining collateral and personal guarantees.

Apart from individual customer analysis, the credit portfolio is assessed by the Risk Department with regard to credit concentration and market risks.

The maximum exposure to credit risk is generally reflected in the carrying amounts of financial assets in the consolidated statement of financial position.

As at December 31, 2020 and 2019, the Group has no debtors or groups of connected debtors, credit risk exposure to which exceeds 10% of maximum credit risk exposure.

Portfolio segmentation applicable for 2020 and 2019

For the purpose of portfolio segmentation, according to the homogeneity of the risk of portfolio grouping, the portfolio is divided in the groups according to product types: Micro Business, SME, Agricultural, Housing, Consumer, Investment and Pawnshop loans. Vintage analysis and default rate analysis are performed to further ensure the homogeneity of identified segments. PD is calculated separately for each of the above-mentioned groups.

The client exposure is further broken down into collateralized and non-collateralized loans, as the two display different characteristics and bear different risks.

Significant increase in credit risk applicable for 2020 and 2019

When determining whether the risk of default on a financial instrument has increased significantly since initial recognition, the Group considers reasonable and supportable information that is relevant and available without undue cost or effort. This includes both quantitative and qualitative information and

analysis, based on the Group's historical experience and expert credit assessment and including forward looking information.

The quantitative information is a primary indicator of significant increase in credit risk and is based on the change in lifetime PD by comparing:

- the remaining lifetime PD of the reporting date; with the remaining lifetime PD for this point in time that was estimated based on facts and circumstances at the time of initial recognition of the exposure.

- As a backstop, the Group considers that a significant increase in credit risk occurs no later than when an asset is more than 30 days past due.

The Group monitors the effectiveness of the criteria used to identify significant increases in credit risk by regular reviews to confirm that:

- The criteria are capable of identifying significant increases in credit risk before an exposure is in default;

- The criteria do not align with the point in time when an asset becomes 30 days past due; and

- There is no unwarranted volatility in loss allowance from transfers between 12-months PD (probability of default) and lifetime PD.

Credit risk grades applicable before January 1, 2020

The Group allocates each exposure to a credit risk grade based on a variety of data that is determined to be predictive of the risk of default and applying experienced credit judgment. Credit risk grades are defined using qualitative and quantitative factors that are indicative of risk of default. These factors vary depending on the nature of the exposure and the type of borrower.

Each exposure is allocated to the credit risk grade of initial recognition based on available information about the borrower. Exposures are subject to ongoing monitoring, which may result in an exposure being moved to a different credit risk grade.

Upon disbursement of a loan, an exposure score is assigned based on the predetermined criteria, which is later reflected in grades.

Grades upon disbursement of a loan:

- A > 88 scores
- B 82-88 scores
- C < 81 scores
- C1 not applicable (agrs cords and seasonal loans, to which rating is not applied)

Grades in case of arrears:

- C3 1-30 days in arrears
- D 31-60 days in arrears
- D1 61-90 days in arrears
- D2 91-120 days in arrears
- D3 121-180 days in arrears
- E > 180 days in arrears

Grades for restructured loans:

- R1 current restructuring and restructuring for 1-90 days in arrears
- R2 restructuring for >90 days in arrears

Grading for pawnshop portfolio:
the entire pawnshop portfolio falls in the given grade

Default grades:

D2, D3, E, R2 - the Group uses different provisioning rates in accordance with the rule given below:

Loans that were in D2, D3 grades previously and have been restructured are transferred to R2.

Watch loans:

The given group includes the loans, which have awarded grades D, D1 due to past arrears, but have no delinquency any more. R1 and the loans, which have been transferred to grade C2 by the Risk Department, in accordance with the special rules given below (scores do not apply here).

Grade changes

Migration is allowed between A, B, C, C1 grades, change depends on the rating modification, which is calculated as a result of the closed financial analysis.

Any loan from C3 grade, which is no longer in arrears, moves to A, B, C and C1 grades.

If loans from D and D1 grades are no longer in arrears, they move to C2 grade. In case of arrears, the loan goes back to the relevant grade (by grade of arrears).

If the existing C2 loan has not been in arrears for even 1 day over the last 6-month period, the loan will be returned to the grade granted at the time of disbursement.

If payments are duly made of R1 grade loans for at least 6 months and at least 50% of annual instalment is repaid, additional financial analysis is performed. Based on the Risk Committee decision and by the will of the client refinancing may be applied though disbursement of a new loan. Such loan is assigned to C2 grade right upon its disbursement.

D2, D3, E and R2 loans permanently remain in the given grades.

In case of parallel loans, the following rationale applies:

- If a client has at least one delinquent loan, all of the loans of the client will fall into the grade, having the largest ECL rate out of the existing loans.

- If a client has at least one restructured loan, all the loans of the client should be included in the restructuring grade. Restructuring takes over delinquency. Therefore, if a client has 1 restructured loan and 1 - delinquent, both of them will be included in the restructuring grade.

- If a client has parallel loans with none of them being delinquent, restructured or included in C1, C2 categories, all of them should be awarded the grade, which has been assigned to the most recently disbursed loan. For instance, if a client had one loan in grade A, disbursed in 2018 and s/he takes another loan in 2019 under grade B, both loans will be included in grade B, as this is the grade of the most recently disbursed loan. Both, upgrade and downgrade, are allowed.

- If a client has parallel loans with none of them being delinquent or restructured and meantime, with one of them being in grade C1, C1 loan should also be awarded the grade, which has been assigned to the most recently disbursed loan (except for this loan).

- If a client has parallel loans with none of them being delinquent or restructured and meantime, with one of them being in grade C2, all the loans of the client should be awarded C2 category.

Measurement of ECL

The key inputs into the measurement of ECL are the term structure of the following variables:

- Probability of default (PD);
- Loss given default (LGD);
- Exposure at default (EAD).

These parameters are generally derived from internally developed statistical models and other historical data. They are adjusted to reflect forward-looking information as described above.

Probability of default (PD) applicable before January 1, 2020

PD estimates are estimates at a certain date, which are calculated based on statistical rating models.

If a counterparty or exposure migrates between ratings' classes, then this will lead to a change in the estimate of the associated PD. PDs are estimated considering the contractual maturities of exposures and estimated prepayment rates.

PDs are calculated based on three-year average and then 1-year and lifetime PDs are derived by extrapolating using migration matrices.

Probability of default (PD) applicable after January 1, 2020

Cox model is a well-known statistical concept widely used in survival analysis, which is the area of statistics that deals with lifetime data. The variable of interest is the time to the occurrence of an event. It is commonly used in medical drug studies and reliability studies in engineering. In the case of credit risk, the event in question is default.

As mentioned in the ECL paragraph, ECL calculation utilizes PD (Marginal Probability of Default) through CPD (Cumulative Probability of Default). It occurs that both parameters can be easily obtained from hazard functions calculated for each exposure.

As a result of the application of survival models, there is a transition from old model based only on delinquency migration to individual assessment in new model. In addition to qualitative factors, behavioral factors are added to the new model, which demonstrates the potential for the development of this approach in assessing the probability of default.

Full procedure of PD model estimation consisted of five main steps:

- Data preparation and selection of candidates for explanatory variables;
- Single analysis;
- Multi-factor analysis;
- Estimation of covariates in Cox proportional hazard model;
- Quality and back testing;
- Main assumptions and segmentation.

For the modeling purposes the following assumptions were taken:

- Only first default for each exposure was considered as valid (i.e. remaining data after default entry was cut off);
- All facilities which are in default at their first observation date were excluded from the sample;
- Default was defined by 2 criteria: days past due and written off status;
- Each occurrence of a loan within a timeline was considered as a separate observation.

Modeling was based on a product group segmentation that separates loans looking at common characteristics.

As at December 31, 2020, 10% increase/(decrease) in average PD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 5.1% that represents GE 690/(591) thousand.

As at December 31, 2019, 10% increase/(decrease) in average PD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 4.5% that represents GE 591/(591) thousand.

Loss given default (LGD)

LGD is the magnitude of the likely loss if there is a default. The Group estimates LGD parameters based on the history of recovery rates of claims against defaulted counterparties. The LGD model considers cash recoveries only. LGD is calculated on a discounted cash flow basis using the effective interest rate as the discounting factor.

As at December 31, 2020, 10% increase/(decrease) in average LGD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 9.1% that represents GE 1,227/(1,227) thousand.

As at December 31, 2019, 10% increase/(decrease) in average LGD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 7.4% that represents GE 980/(980) thousand.

Exposure at default (EAD)

EAD represents the expected exposure in the event of default. The Group derives the EAD from the current exposure to the counterparty and potential changes to the current amount allowed under the contract including amortisation. The EAD of a financial asset is its gross carrying amount.

Credit quality of loans to customers

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2020:

Analysis by product groups

SME loans

	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans %
Not overdue	65,006	(640)	(826)	(2,257)	62,749	3%
1 to 30 days overdue	547	(36)	(99)	(133)	412	25%
31 to 60 days overdue	624	(114)	(84)	(198)	426	32%
61 to 90 days overdue	360	(56)	(106)	(162)	198	45%
91 to 180 days overdue	863	-	(391)	(391)	472	46%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total SME loans	67,400	(640)	(1,032)	(3,143)	64,257	5%

	Overseas loans	Stage 1 12-month ECI	Stage 2 Lifetime ECI - not credit-impaired	Stage 3 Lifetime ECI - credit-impaired	Total ECI	Net loans	ECI allowance to gross loans %
Housing loans							
Not overdue	52,097	(351)	(239)	(330)	(920)	51,177	2%
1 to 30 days overdue	212	(1)	(21)	(13)	(35)	177	17%
31 to 60 days overdue	247	-	(14)	(86)	(100)	147	40%
61 to 90 days overdue	197	-	(18)	(47)	(65)	132	33%
91 to 180 days overdue	403	-	-	(246)	(246)	157	61%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total housing loans	53,156	(352)	(292)	(722)	(1,366)	51,790	3%

Agricultural loans

Not overdue	52,488	(869)	(595)	(1,006)	(2,470)	50,018	5%
1 to 30 days overdue	482	-	(62)	(45)	(107)	375	22%
31 to 60 days overdue	693	-	(103)	(177)	(280)	413	40%
61 to 90 days overdue	568	-	(173)	(108)	(281)	287	49%
91 to 180 days overdue	872	-	-	(623)	(623)	249	71%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total agricultural loans	55,103	(869)	(933)	(1,959)	(3,761)	51,342	7%

Micro business loans

Not overdue	48,319	(839)	(364)	(626)	(1,829)	46,490	4%
1 to 30 days overdue	576	(2)	(37)	(92)	(131)	445	25%
31 to 60 days overdue	386	-	(56)	(52)	(108)	278	28%
61 to 90 days overdue	249	-	(58)	(47)	(105)	144	42%
91 to 180 days overdue	691	-	-	(438)	(438)	253	63%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total micro business loans	50,221	(841)	(515)	(1,255)	(2,611)	47,610	5%

Fast instalment loans

Not overdue	41,294	(350)	(82)	(18)	(650)	40,644	2%
1 to 30 days overdue	383	(1)	(26)	(4)	(33)	350	9%
31 to 60 days overdue	224	-	(46)	(5)	(51)	173	23%
61 to 90 days overdue	185	-	(73)	(15)	(88)	97	48%
91 to 180 days overdue	654	-	-	(537)	(537)	117	82%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total fast instalment loans	42,740	(551)	(229)	(579)	(1,359)	41,381	3%

Pawn shop loans

Not overdue	29,388	-	(5)	-	(5)	29,383	0%
1 to 30 days overdue	482	-	(1)	-	(1)	481	0%
31 to 60 days overdue	38	-	-	(8)	(8)	30	21%
61 to 90 days overdue	7	-	-	(1)	(1)	6	14%
91 to 180 days overdue	24	-	-	(5)	(5)	19	21%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total pawn shop loans	29,939	-	(6)	(14)	(20)	29,919	0%

Consumer loans

Not overdue	29,637	(383)	(173)	(175)	(731)	28,906	2%
1 to 30 days overdue	403	-	(23)	(55)	(78)	325	19%
31 to 60 days overdue	191	-	(43)	(8)	(51)	140	27%
61 to 90 days overdue	132	-	(49)	(19)	(68)	64	52%
91 to 180 days overdue	404	-	-	(258)	(258)	146	64%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total consumer loans	30,767	(383)	(288)	(515)	(1,186)	29,581	4%
Total loans to customers	329,326	(3,636)	(3,295)	(6,515)	(13,446)	315,880	4%

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2019:

	Stage 1 Gross loans	Stage 2 Lifetime ECCL - not overdue	Stage 3 Lifetime ECCL - credit impaired	Total ECCL	Net loans	ECCL allowance to gross loans %
Analysis by product group:						
SME loans						
Net overdue	71,756	(3,321)	(1,527)	(4,848)	68,769	4%
1 to 30 days overdue	748	(63)	(13)	(78)	538	28%
31 to 60 days overdue	282	-	(64)	(64)	176	38%
61 to 90 days overdue	207	-	(32)	(32)	133	36%
91 to 180 days overdue	773	-	(2)	(2)	283	63%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total SME loans	73,766	(3,95)	(1,638)	(1,834)	69,899	5%
Housing loans						
Net overdue	47,469	(3,14)	(2,11)	(5,25)	46,639	2%
1 to 30 days overdue	234	(21)	(6)	(27)	192	18%
31 to 60 days overdue	147	-	(37)	(37)	89	39%
61 to 90 days overdue	144	-	(32)	(32)	67	53%
91 to 180 days overdue	468	-	(9)	(9)	206	56%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total housing loans	48,462	(335)	(295)	(630)	47,193	3%
Agricultural loans						
Net overdue	55,453	(833)	(611)	(1,444)	53,083	4%
1 to 30 days overdue	741	(23)	(23)	(46)	460	41%
31 to 60 days overdue	863	-	(281)	(281)	428	50%
61 to 90 days overdue	1,022	-	(320)	(320)	552	46%
91 to 180 days overdue	881	-	(1)	(1)	330	63%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total agricultural loans	58,960	(926)	(1,236)	(1,965)	54,833	7%

	Stage 1 Gross loans	Stage 2 Lifetime ECCL - not overdue	Stage 3 Lifetime ECCL - credit impaired	Total ECCL	Net loans	ECCL allowance to gross loans %
Micro business loans						
Net overdue	49,531	(562)	(310)	(872)	48,043	3%
1 to 30 days overdue	677	(67)	(31)	(105)	503	26%
31 to 60 days overdue	294	-	(51)	(51)	156	47%
61 to 90 days overdue	242	-	(53)	(53)	125	48%
91 to 180 days overdue	851	-	-	-	323	62%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total micro business loans	51,595	(629)	(445)	(1,371)	49,150	5%
Fast installment loans						
Net overdue	31,913	(143)	(117)	(260)	31,443	1%
1 to 30 days overdue	143	(31)	(1)	(33)	108	24
31 to 60 days overdue	55	-	(23)	(23)	29	47%
61 to 90 days overdue	38	-	(18)	(18)	13	66%
91 to 180 days overdue	130	-	-	-	27	79%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total fast installment loans	32,279	(374)	(159)	(659)	31,620	2%
Pawn shop loans						
Net overdue	20,658	-	(27)	(27)	20,631	0%
1 to 30 days overdue	491	-	-	-	491	0%
31 to 60 days overdue	26	-	-	-	26	0%
61 to 90 days overdue	4	-	-	-	4	0%
91 to 180 days overdue	3	-	-	-	3	0%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	0%
Total pawn shop loans	21,182	-	(27)	(27)	21,155	0%

	Gross loans	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit-impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans %
Consumer loans							
Not overdue	23,667	(287)	(89)	(214)	(590)	23,077	2%
1 to 30 days overdue	186	(29)	(1)	(32)	(62)	124	33%
31 to 60 days overdue	94	-	(35)	(5)	(40)	54	43%
61 to 90 days overdue	64	-	(17)	(20)	(37)	27	58%
91 to 180 days overdue	229	-	-	(150)	(150)	79	66%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total consumer loans	24,240	(316)	(142)	(421)	(879)	23,361	4%
Total loans to customers	310,484	(2,975)	(3,942)	(6,356)	(13,273)	297,211	4%

During the year ended December 31, 2020 and 2019, the Group modified the contractual cash flows on certain loans to customers. All such loans were transferred to at least Stage 2 with a loss allowance measured at an amount equal to lifetime expected credit losses. Therefore, there are no loans with modified contractual cash flows transferred to Stage 1 from Stage 2 or Stage 3.

In addition, for the year ended December 31, 2020 the Group determined and recognized the net loan modification loss of GEL 2,601, which mostly was the result of 3-month moratorium (payment holidays) on the major part of its loan portfolio, announced so as to aid the customers amid COVID-19 crisis.

Analysis of collateral and other credit enhancements

The following table provides the analysis of the loan portfolio, net of impairment:

	December 31, 2020	% of loan portfolio	December 31, 2019	% of loan portfolio
Loans with no collateral	185,013	59%	169,341	57%
Loans with collateral	130,867	41%	127,870	43%
Total	315,880	100%	297,211	100%

Type of collateral	Gross carrying amount	ECL	Carrying amount	Collateral Fair Value
Real estate	99,845	14,727	85,118	278,998
Precious metals	30,059	(20)	30,039	52,475
Movable property	5,960	(250)	5,710	14,153
Non-collateralized	193,462	(8,449)	185,013	-
Total	329,326	(13,446)	315,880	345,626

Type of collateral	Gross carrying amount	ECL	Carrying amount	Collateral Fair Value
Real estate	109,233	15,898	93,335	299,454
Precious metals	21,488	(29)	21,459	39,160
Movable property	3,277	(151)	3,026	8,909
Non-collateralized	176,536	(7,195)	169,341	-
Total	310,484	(13,273)	297,211	347,523

Loans with collateral are mainly secured by real estate, movable property and precious metals. In addition, the majority of the loans are collateralized by securities. Secured loans are mainly included in the pawn shop, service, trade and agricultural loan categories.

Management estimates that the fair value of collateral estimated at the inception of the loans is at least equal to the carrying amounts of corresponding secured loans as at December 31, 2020 and 2019, excluding the effect of overcollateralization. Due to the low loan-to-value ratio, the management does not expect any possible negative movements in market prices to have a significant impact on recoverability of the loans.

Securities received from individuals are not considered for impairment assessment purposes. Accordingly, such loans and unsecured portions of partially secured exposures are presented as loans without collateral.

Repossessed assets are presented in other assets. Refer to Note 17.

Loan maturities

The maturity of the loan portfolio is presented below, which shows the remaining period from the reporting date to the contractual maturity of the loans.

Market risk

Market risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market prices. Market risk comprises currency risk, interest rate risk and other price risks. Market risk for the Group arises from open positions in interest rates, which are exposed to general and specific market movements and changes in the level of foreign currency rates.

The objective of market risk management is to manage and control market risk exposures within acceptable parameters, whilst optimizing the return on risk.

Overall authority for market risk is vested in the ALCO.

The Group manages its market risk by setting open position limits in relation to financial instruments, interest rate maturity and currency positions. These are monitored on a regular basis and reviewed by the Executive Board and approved by the Supervisory Board.

Interest rate risk

Interest rate risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. The Group is exposed to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on its financial position and cash flows. Interest margins may increase as a result of such changes, but may also reduce or create losses in the event that unexpected movements occur.

Interest rate gap analysis

Interest rate risk is managed principally through monitoring interest rate gaps. A summary of the interest gap position is presented by the lower of interest rate receipt date or maturity date of financial instruments:

	Less than 3 months	3-6 months	6-12 months	1-3 years	More than 3 years	Non- interest bearing	Carrying amount
December 31, 2020							
ASSETS							
Cash and cash equivalents	4,017	-	-	-	-	13,867	17,884
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	-	-	-	2,509	2,509
Loans to customers	57,364	53,873	65,274	135,051	4,378	-	315,880
Net investments in leases	18	10	152	2,066	-	-	2,246
Other financial assets	-	-	-	-	-	2,542	2,542
	61,359	53,883	65,426	137,117	4,378	18,918	341,061

December 31, 2019

ASSETS							
Cash and cash equivalents	2,451	-	-	-	-	17,655	20,106
Loans to customers	62,925	33,877	64,046	133,176	3,187	-	297,211
Other financial assets	-	-	-	-	-	2,297	2,297
	65,376	33,877	64,046	133,176	3,187	19,952	319,614

LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	-	-	-	4,292	4,292
Borrowed funds	253,759	-	-	-	-	224	253,983
Debt securities issued	260	-	-	12,407	-	-	12,667
Lease liability	241	250	513	2,839	71	-	3,914
Dividends payable	-	-	767	-	-	-	767
Other financial liabilities	-	-	-	-	-	1,603	1,603
	254,260	250	1,280	15,246	71	6,119	277,226

Interest sensitivity gap							
Cumulative							
Interest sensitivity gap							
	(188,884)	32,427	62,766	117,930	3,116	13,833	
	(188,884)	(135,237)	(92,491)	35,439	38,553	43,388	

December 31, 2020

LIABILITIES							
Borrowed funds	273,240	6,604	-	-	-	124	279,968
Debt securities issued	12,725	-	-	-	-	-	12,725
Lease liability	875	896	1,860	8,293	598	-	12,522
Dividends payable	-	-	999	-	-	-	999
Other financial liabilities	-	-	-	-	-	1,840	1,840
	286,840	7,500	2,859	8,293	598	1,964	308,054

Interest sensitivity gap							
Cumulative							
Interest sensitivity gap							
	(255,501)	46,383	62,567	128,824	3,780	16,954	
	(255,501)	(179,118)	(116,551)	13,373	16,053	32,007	

December 31, 2019

ASSETS							
Cash and cash equivalents	2,451	-	-	-	-	17,655	20,106
Loans to customers	62,925	33,877	64,046	133,176	3,187	-	297,211
Other financial assets	-	-	-	-	-	2,297	2,297
	65,376	33,877	64,046	133,176	3,187	19,952	319,614

LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	-	-	-	4,292	4,292
Borrowed funds	253,759	-	-	-	-	224	253,983
Debt securities issued	260	-	-	12,407	-	-	12,667
Lease liability	241	250	513	2,839	71	-	3,914
Dividends payable	-	-	767	-	-	-	767
Other financial liabilities	-	-	-	-	-	1,603	1,603
	254,260	250	1,280	15,246	71	6,119	277,226

Interest sensitivity gap							
Cumulative							
Interest sensitivity gap							
	(188,884)	32,427	62,766	117,930	3,116	13,833	
	(188,884)	(135,237)	(92,491)	35,439	38,553	43,388	

Average effective interest rates

The table below displays average effective interest rates for interest-bearing assets and liabilities as at 31 December 2020 and 2019. These interest rates are an approximation of the yields to maturity of these assets and liabilities.

	2020			2019		
	Average effective interest rate, %			Average effective interest rate, %		
	GEL	USD	EUR	GEL	USD	EUR
Interest bearing assets						
Cash and cash equivalents	6.59%	1.00%	-	5.93%	1.00%	-
Loans to customers	31.52%	20.36%	-	32.85%	22.68%	-
Net investments in leases	35.50%	-	-	-	-	-
Interest bearing liabilities						
Borrowed funds	12.46%	6.13%	-	12.12%	6.42%	-
Debt securities issued	12.53%	-	-	13.05%	-	-

Interest rate sensitivity analysis

The management of interest rate risk, based on an interest rate gap analysis, is supplemented by monitoring the sensitivity of financial assets and liabilities. An analysis of the sensitivity of net profit to changes in interest rates (pricing risk), based on a simplified scenario of a 100 basis point (bp) symmetrical fall or rise in all yield curves and positions of interest-bearing assets and liabilities existing as at 31 December 2019 and 2018, is as follows:

	2020	2019
100 bp parallel fall	1,298	1,093
100 bp parallel rise	(1,298)	(1,093)

Currency risk

The Group has assets and liabilities denominated in several foreign currencies.

Currency risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in foreign currency exchange rates. Although the Group hedges its exposure to currency risk through use of back to back loans which are classified as derivatives (see Note 11), such activities do not qualify as hedging relationships in accordance with IFRS.

The following table shows the foreign currency exposure structure of financial assets and liabilities as at December 31, 2020:

	EUR	USD	Other	Total
ASSETS				
Cash and cash equivalents	1,838	2,959	790	5,587
Loans to customers	-	2,075	-	2,075
Other financial assets	10	137	33	180
Total assets	1,848	5,171	823	7,842
LIABILITIES				
Borrowed funds	-	159,021	-	159,021
Lease liability	-	10,757	-	10,757
Other financial liabilities	3	1	-	4
Total liabilities	3	169,779	-	169,782
Net position	1,845	(164,608)	823	(161,940)
The effect of derivatives held for risk management	12,070	141,032	5,866	158,968
Net position after derivatives held for risk management purposes	13,915	(23,576)	6,689	(2,972)

The following table shows the foreign currency exposure structure of financial assets and liabilities as at December 31, 2019:

	EUR	USD	Other	Total
ASSETS				
Cash and cash equivalents	2,024	3,953	1,400	9,377
Loans to customers	-	3,772	-	3,772
Other financial assets	4	121	35	160
Total assets	2,028	9,846	1,435	13,309
LIABILITIES				
Borrowed funds	-	118,435	-	118,435
Lease liability	-	3,914	-	3,914
Other financial liabilities	3	5	-	8
Total liabilities	3	122,354	-	122,357
Net position	2,025	(112,508)	1,435	(109,048)
The effect of derivatives held for risk management	-	113,676	-	113,676
Net position after derivatives held for risk management purposes	2,025	1,168	1,435	4,628

The following significant exchange rates were applied during the year:

in GEL	Average rate		Reporting date spot rate	
	2020	2019	2020	2019
USD 1	3.1097	2.8192	3.2766	2.8677
EUR 1	3.5519	3.1553	4.0233	3.2095

A weakening of the GEL, as indicated below, against the following currencies at 31 December 2020, and 2019, would have increased (decreased) profit or loss by the amounts shown below. This analysis is on a non-cash basis, and is based on foreign currency exchange rate variances that the Group considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. The analysis assumes that all other variables, in particular - interest rates, remain constant.

	2020	2019
10% appreciation of USD against GEL	(2,004)	99
10% appreciation of EUR against GEL	1,183	172

A strengthening of the GEL against the above currencies at December 31, 2020 and 2019 would have had the equal opposite effect on the above currencies to the amounts shown above, on the basis that all other variables remained constant.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will encounter difficulty in meeting obligations associated with its financial liabilities that are settled by delivering cash or another financial asset. Liquidity risk exists when the maturities of assets and liabilities do not match, the matching and/or controlled mismatching of the maturities and interest rates of assets and liabilities is fundamental to liquidity management. It is unusual for financial institutions ever to be completely matched since business transacted is often of an uncertain term and of different types. An unmatched position potentially enhances profitability, but can also increase the risk of losses.

The Group maintains liquidity management with the objective of ensuring that funds will be available at all times to honour all cash flow obligations as they become due. The liquidity policy is reviewed and approved by the Executive and Supervisory Boards.

The liquidity management policy requires:

- Projecting cash flows by major currencies and taking into account the level of liquid assets necessary in relation thereto;
- Maintaining a diverse range of funding sources;
- Managing the concentration and profile of debts;
- Maintaining debt financing plans;
- Maintaining liquidity and funding contingency plans.

Liquidity position is monitored by the Finance Department and the ALCO. Under the normal market conditions, information on the liquidity position are presented to the Management Risk Committee on a weekly basis. Decisions on liquidity management are made by ALCO and implemented by the Finance Department.

The following tables show the undiscounted cash flows on financial liabilities and on the basis of their earliest possible contractual maturity. The total gross inflow and outflow disclosed in the tables is the contractual, undiscounted cash flow on the financial liabilities.

The maturity analysis for financial liabilities as of December 31, 2020 is as follows:

Financial liabilities

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 6 months	From 6 to 12 months	More than 1 year	Total gross amount	Carrying amount
Borrowed funds	273,240	-	6,504	124	-	279,868	279,868
Debt securities issued	-	12,725	-	-	-	12,725	12,725
Lease liability	358	730	1,095	2,208	9,871	14,262	12,522
Dividends payable	-	-	-	999	-	999	999
Other financial liabilities	1,835	-	-	-	5	1,840	1,840
Total financial liabilities	275,433	13,455	7,699	3,331	9,876	309,794	308,054

The maturity analysis for financial liabilities as of December 31, 2019 is as follows:

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 6 months	From 6 to 12 months	More than 1 year	Total gross amount	Carrying amount
Financial liabilities at fair value through profit or loss	13	-	-	4,279	-	4,292	4,292
Borrowed funds	253,759	-	-	224	-	253,983	253,983
Debt securities issued	473	-	462	95	12,454	13,484	12,667
Lease liability	105	210	315	630	3,245	4,505	3,914
Dividends payable	-	-	-	767	-	767	767
Other financial liabilities	782	814	-	-	7	1,603	1,603
Total financial liabilities	255,132	1,024	777	5,995	15,706	278,634	277,236

Geographical risk

As at December 31, 2020 and 2019 the Group's all financial assets are located in Georgia and its business plans are critically dependent on the stability and rate of law in the country. Georgia continues to display certain characteristics of an emerging market. As such, the Group is exposed to any deterioration of the business or legal environment within the country.

As at December 31, 2020 Group has borrowed funds of GEL 234,322 thousand, GEL 26,545 thousand and GEL 19,101 thousand received from counterparties registered in Europe, USA, and Georgia, respectively. As at December 31, 2019 Group has borrowed funds of GEL 200,674 thousand, GEL 8,697 thousand, GEL 7,144 thousand and GEL 37,468 thousand received from counterparties registered in Europe, USA, Asia and Georgia, respectively.

The table below shows an analysis, by expected maturities, of amounts recognized in the consolidated statement of financial position as at December 31, 2020:

	Demanded and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	From 1 to 5 years	More than 5 years	Overdue	Total
ASSETS							
Cash and cash equivalents	17,884	-	-	-	-	-	17,884
Financial liability at fair value through profit or loss	2,272	237	-	-	-	-	2,509
Loans to customers	15,431	35,362	119,148	135,050	4,377	6,512	315,880
Net investments in leases	-	18	94	1,950	-	184	2,246
Other financial assets	1,928	-	-	614	-	-	2,542
Total assets	37,315	35,617	119,242	137,614	4,377	6,696	341,061
LIABILITIES							
Borrowed funds	273,240	-	6,728	-	-	-	279,968
Debt securities issued	-	12,725	-	-	-	-	12,725
Lease liability	283	592	2,756	8,293	598	-	12,522
Dividend payable	-	-	999	-	-	-	999
Other financial liabilities	1,835	-	-	5	-	-	1,840
Total liabilities	275,358	13,317	10,483	8,298	598	-	308,054
Net position	(237,843)	22,300	108,759	129,316	3,779	6,696	33,007

The table below shows an analysis, by expected maturities, of amounts recognized in the consolidated statement of financial position as at December 31, 2019:

	Demanded and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	From 1 to 5 years	More than 5 years	Overdue	Total
ASSETS							
Cash and cash equivalents	20,106	-	-	-	-	-	20,106
Loans to customers	25,448	31,954	97,923	133,176	3,187	5,523	297,211
Other financial assets	1,547	36	-	714	-	-	2,297
Total assets	47,101	31,990	97,923	133,890	3,187	5,523	310,614

	Demanded and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	From 1 to 5 years	More than 5 years	Overdue	Total
LIABILITIES							
Financial liabilities at fair value through profit or loss	13	-	4,279	-	-	-	4,292
Borrowed funds	253,759	-	224	-	-	-	253,983
Debt securities issued	260	-	-	12,407	-	-	12,667
Lease liability	80	161	763	2,839	71	-	3,914
Dividend payable	-	-	767	-	-	-	767
Other financial liabilities	782	814	-	7	-	-	1,603
Total liabilities	254,894	975	6,033	15,253	71	-	277,226
Net position	(207,793)	31,015	91,890	118,637	3,116	5,523	42,388

27. SUBSEQUENT EVENTS

The Group has received the following funding subsequent to the reporting period:

→ In February 2021, at their contractual maturity, the Group repaid its debt securities issued.

→ In February 2021, the Group signed 2 GEL 10,000 thousand loan agreements with JSC TBC Bank;

→ In March 2021, the Group signed GEL 3,000 thousand loan agreement with JSC Pascho Bank Georgia and GEL 5,000 thousand loan agreement with JSC Basis Bank;

→ In April 2021, the Group signed 2 loan agreements with responsibility, amounting to USD 5,000 thousand in total and GEL 5,000 thousand loan agreement with JSC Liberty Bank;

→ In May 2021, the Group signed USD 5,000 thousand loan agreement with Symbolica;

→ In June 2021, the Group signed USD 2,000 thousand loan agreement with responsibility, USD 3,000 thousand loan agreement with Blue-Orchard, GEL 8,000 thousand loan agreement with JSC Basis Bank and 2 credit line agreements in an amount of GEL 20,000 thousand and GEL 19,900 thousand with JSC TBC Bank and JSC Bank of Georgia, respectively.

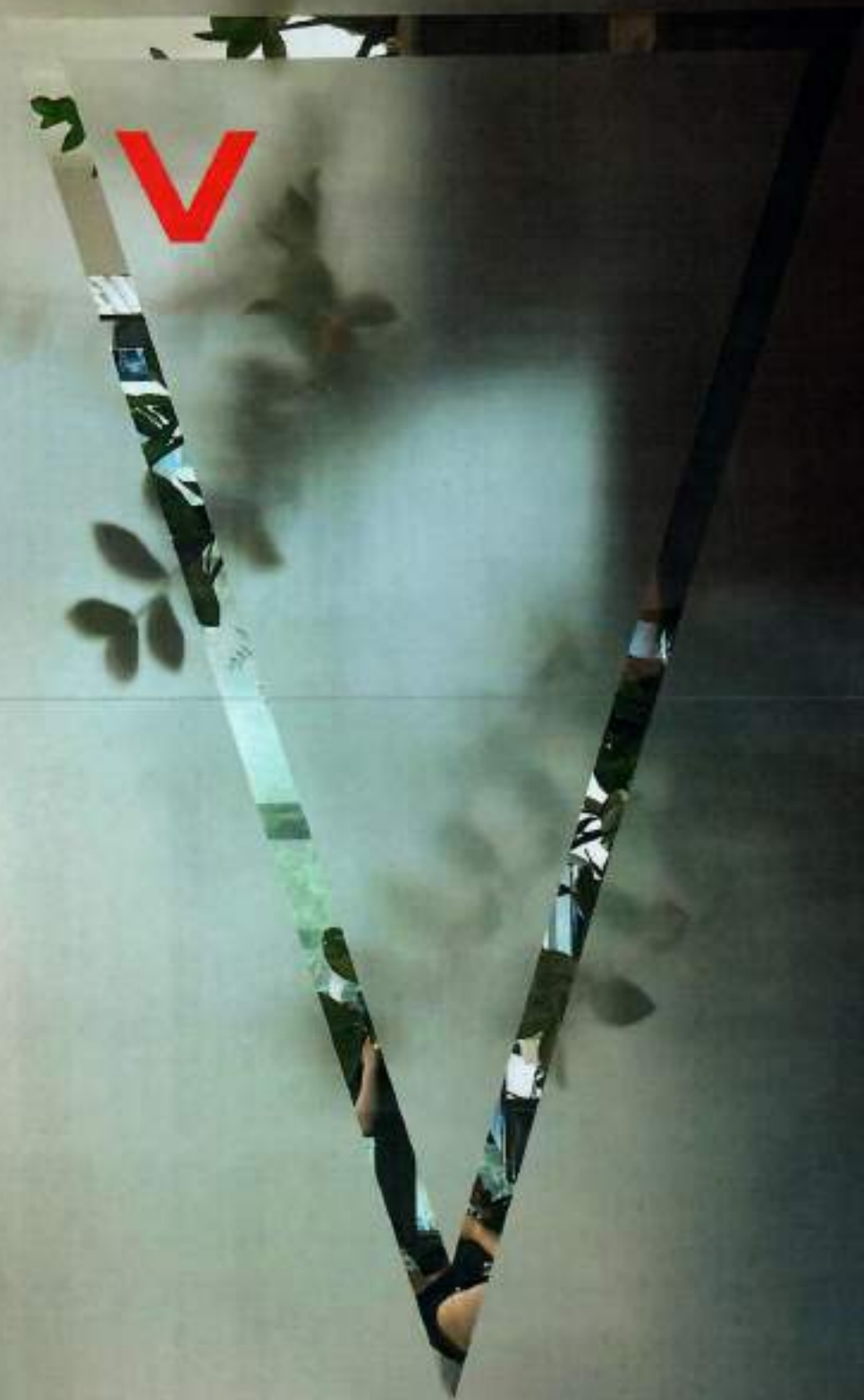
In April 2021 certain changes were made to the organizational structure of the Group, for it to better correspond to the Group's strategy and needs. As a result:

→ Giorgi Magensishvili joined the Board of Directors as a Chief Risk Officer (CRO). This directorate is new and includes several key functions, that conducted their duties in the teams of CEO or CRO previously;

→ Several departments were rearranged between different Chief Officers' teams;

→ Marjona Chikishvili is now Chief Peoples' Officer (CPO).

ANNEXES



COMPLIANCE WITH THE UK CORPORATE GOVERNANCE CODE AS OF 2020

UK Corporate Governance Code

Board Leadership and Company Purpose		4.0	3.00
A: Effective Board	Fully		Partly
B: Company purpose and culture	Fully		Partly
C: Resources and controls	Fully		Fully
D: Engagement with stakeholders	Partly		
E: Workforce policies	Fully		
Division of Responsibilities		3.25	5.0
F: Role of a Chair	Partly		Fully
G: Independent members	Not compliant		Fully
H: Board effectiveness	Fully		
I: Sufficient Board resources	Fully		
Composition, Succession and Evaluation			5.0
J: Appointment and succession			
K: Combination of skills, re-election			
L: Annual evaluation			
Audit, Risk and Internal Control		5.0	5.0
M: Effectiveness of audit			
N: Risk disclosure			
O: Internal controls and risk management			
Remuneration		5.0	5.0
P: Executive remuneration			
Q: Transparent procedure			
R: Independent judgement			
TOTAL SCORE			4.30

Notes: Fully compliant is assessed by a partly by 2 and not compliant by 0.

Comments on Compliance with the UK Corporate Governance Code

D: There is no effective engagement with employees, i.e. in the form of a workforce advisory panel. Thus, the company partly meets this standard. However, Crystal strengthened the mechanism of the HR Ombudsman, which ensures the neutral adjudication of employee disputes. Furthermore, the HR, Compensation and Remuneration Committee took on board the HR Ombudsman report in 2020, which will become regular practice in the future.

F: While the Chair is separate from the Chief Executive, he cannot be considered independent according to UK Corporate Governance Code, as, being the largest individual shareholder, he has served for over nine years on the Board. Nevertheless, within all other criteria, including those related to overall effectiveness in directing the company, promotion of a culture of openness and debate and assessment of the Chair, the company is in compliance with the standards, thus partly meeting the requirement for principle F.

O: At least half of the Board should be independent, however only one member out of five (excluding the Chair) can be categorised as fully independent under the definition of the Code. Ulla Gharyosey, the Chair of the Internal Audit Committee is an independent member; whereas, the other members represent major investors and shareholders, and the Deputy Chair has served for over nine years and, as an AIFSG representative, has had a 'material' business relationship with the company as a director and shareholder within the last three years.

J: Whilst there is a rigorous appointment procedure for members of the Board, there are no succession plans in place, leaving this criterion partly fulfilled.

K: Re-election does not take place on an annual basis. The chair has been appointed for over nine years, although he assumed the renewed role of Chair of the Supervisory Board in 2018. Crystal does not use any external consultancy for appointing Board members. Therefore, the criterion is partly fulfilled.

For the full text of the code please see:
<https://www.frc.org.uk/disclosure/corporate-governance-and-stakeholder-relationships/vol-corporate-governance-code>

ANNEX 2

USAID YES-GEORGIA NUMBERS

- Supported more than 4,000 young entrepreneurs and professionals, roughly 60% of whom are women;
- Provided professional skills training to almost 1,400 young people;
- Mobilised \$230,500 from JSC MFO Crystal to support youth-owned microenterprises and start-ups;
- Assisted over 400 young people in drafting business proposals and applying for financing;
- Launched the Youth Micro Equity mechanism, which has already provided financing to 69 youth-owned pilot enterprises;
- Offered a special program to promote entrepreneurship in schools, benefiting up to 800 school children, with a female majority and supported on-the-job training and internship programs in 90 different companies and organizations;
- As a result, more than 200 youth participants have gone on to obtain permanent employment;

Overall, since 2016, the USAID YES-Georgia program has supported more than 4,000 young entrepreneurs and professionals, the majority of whom are women.

Between 2015-2020 the program was conducted in cooperation with PH International Georgia, Junior Achievement Georgia, and with the financial support of USAID Georgia.

The goal of the program was to increase opportunities for self- and waged employment in Georgia's youth (aged 16-28), through enabling youth-led enterprises, the innovative delivery of relevant skills, and creating new discourses that contribute to economic empowerment.

ANNEX 3

SOCIAL IMPACT MEASUREMENT 2020



After an unprecedented year, in which the pandemic widened already significant disparities in income, wealth and quality of life between gender, ethnic and socio-economic segments, Crystal is proud to have redoubled its efforts to support micro and small entrepreneurs and smallholder farmers throughout Georgia. As a provider of affordable and inclusive financial services in the Country, Crystal has strived over this difficult period to continue to offer its responsible, innovative and green financial solutions, in combination with expertise to underwrite economic success for its customers and assist them in realizing their business potential, reach financial stability and improve their living standards.

In support of this goal and to better understand the impact of Crystal's activities on the economic well-being of its clients, the management team, board and investors have sought to collaborate with internationally renowned partners to strengthen its impact measurement and management capabilities. As an institution, we hope to set the bar high for our clients, community, staff and stakeholders and promote transparency and rigor in impact measurement and management. We hope this report provides a valuable understanding for all of our partners not only on the impact of the pandemic on communities across Georgia, but the measures taken by Crystal to mitigate these impacts and build stability and support resilience for our clients.

On behalf of the E&S Committee, we look forward to your review of the report and continued partnership with Crystal.

Aleem Ranthala
Supervisory Board Member
Chair of E&S Committee

Section 1: Methodological Approach

Objective: Understand and measure the impact of Crystal's credit products on clients' businesses and households.

Every one or 2 years since 2017, Crystal conducts in-depth client surveys. The main objective of the SIM is to measure the social impact and track progress towards its social missions and the Sustainable Development Goals (SDGs).

This year, the sample was based both - on business as well as on non-business loans.

Methods: a rich combination of existing and new data on customers

The analysis has been conducted with a combination of data:

- Existing MIS data (130,000 outstanding loans as of September 30, 2020)
- Quantitative survey (401 + 16 on SME, structured telephone survey; February-March 2021)
- Qualitative survey (45 in-depth interviews, conducted via MS Teams; February - April 2021)

Details of the methodology

The most recent social impact measurement (SIM) was conducted in collaboration with CERISE, supported by Incofin's technical assistance. Crystal, with the help of its impact-oriented investors as well as the most knowledgeable international players like CERISE, is pushing the frontiers of social outcomes measurement by supporting the use of rigorous, data-driven methods to track the impact.

The methodological approach for the Social Impact Measurement 2020 was designed and developed by the French organization CERISE, coordinated by the Crystal's Environmental and Social Department, in close collaboration with the relevant business departments. The theory of change and the conceptual framework used in 2020 was also well-tested during the previous years' social impact measurements.

Mixed sources of information

The mixed method research design - a combination of existing data from the MIS, qualitative and quantitative surveys - was applied in this measurement, which helped to collect the data and analyze Crystal's contribution to its clients' social impact. The business segment included clients of SME, Micro Business and Agro loans; Non-business segment included clients with the Consumer, Housing, Installment and Pawnshop loans.

Methodology

Population size:	16,151 clients
Sample size:	401 (+ 16 SME) respondents
Confidence level:	95%
Marginal error:	5%
Response rate:	39%
Fieldwork Period:	February 20 - March 24, 2021

Research method: Quantitative Mass survey

Type of the survey: Structured telephone interview

Research tool: A questionnaire

Sampling frame: the full of active borrowers (unique clients) as of the end of December 2018 in order to exclude new clients and distinguish Crystal's impact from the results of external factors such as the ongoing COVID crisis, the measurement's target segments (general population) were business and non-business clients (2) having an established relationship with Crystal for at least two years, who had never out at least one loan from Crystal no later than one year before the COVID-19 pandemic, (3) with a credit limit of more than 500,000 LVL - because of more 2 criteria the sampling frame was 46,151 clients (many of them with more than one loan).

Sampling type: selected. The general population was divided into 7 strata according to the product group.

Sampling method: probability sampling (random). From each stratum, a sample was selected at random - through simple random selection, in particular by the method of random numbers.

Demographics

Product Group	Sampling Frame Number of Clients	%	Sample Number of Clients	%
SME Loan	728	4.5%	18	4.5%
Agro	2,704	16.7%	67	16.7%
Micro Business	3,535	21.9%	88	21.9%
Pawnshop loan	1,858	11.5%	46	11.5%
Consumer	1,769	11.0%	44	11.0%
Housing	2,084	12.9%	52	13.0%
Installment	3,473	21.5%	86	21.4%
Total	16,151	100%	401	100%

Product Group is the only parameter stratified at the population level as when the composition of the sample was selected proportionally.

Business Loans (SME + AGRO + MICRO Business) 43.1%
Non-business loans (Pawnshop + Consumer + Housing + Installment) 56.9%

Current Loan Amount Range	Population %	Sample %	Gender	Population %	Sample %
From 0 to 1,000		13%	Female		62.8%
From 1,000 to 3,000		30.8%	Male		37.2%
From 3,000 to 10,000		12.4%			
From 10,000 to 25,000		17.1%			
From 25,000 to 100,000		22.1%			
		4.5%			

The qualitative survey

The quantitative data collection was followed by qualitative data collection (45 in-depth interviews) to obtain some trends, details, experiences and to provide better understanding and explanation of the quantitative results.

The pool of the qualitative survey participants was defined in a way that we got representatives of all the aged over 50, especially in the rural areas.

Section 2: Financial inclusion by Crystal

Crystal mission statements on clients: "We support micro and small entrepreneurs and smallholder farmers throughout Georgia..."

Strong focus on rural areas, women and youth

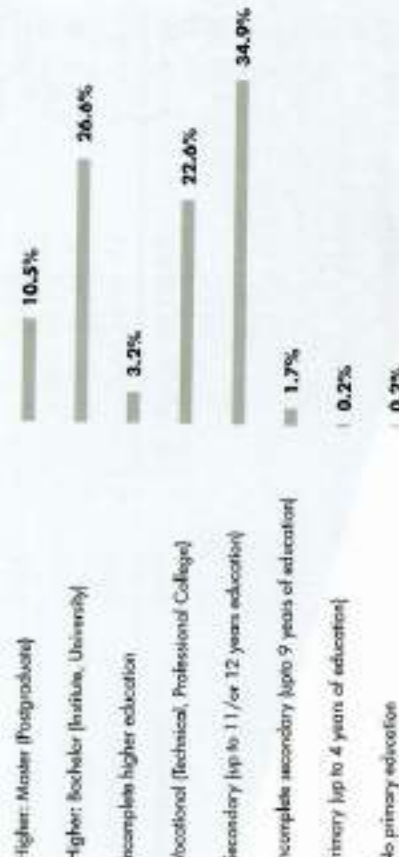
From MIS data, we observe that Crystal reaches:

- 56% of rural clients; 30% of them with agriculture as the main source of income
- 59% of women
- 30% of young adults (below 35) who get 24% of the loan portfolio

Clients belong to not so vulnerable families

High level of education

Level of education (n=401)



Source: MIS, quantitative survey, March-April 2021

Diversified and stable sources of income

Sources of your family income (n=401, multiple choice question)



Source: MIS, quantitative survey, March-April 2021

- 47% of customer households have at least 2 sources of income
- 21,1% receive income from remittances
- Most of them (59,6%) have wages, and other important sources of income are pensions/allowances and agriculture
- Support to agriculture and services with SME loans
- Businesses are mostly in agriculture (45,5%) and services (38,8%)
- Only 3,6% in production
- Mostly informal and microbusinesses
- 70% of informal businesses
- Mainly single-employee business (75,7%)
- 5,7% of small enterprises (SME with more than 5 staff)

Section 3: Productive, consumption loans and services to clients

Crystal mission statements on products and services: "...As a socially active player, Crystal offers responsible, innovative and green financial solutions, in combination with expertise critical for the customers' economic success."

A large share for consumption and small loans, but significant support for MSME and agriculture

Loans by type	N of loans	% of loans	Loan portfolio	% of loan portfolio
SME Loans	2364	1,7%	69 815 119	22,2%
Agricultural Loans	12061	8,7%	54 545 055	17,3%
Micro Business Loans	14001	10,1%	45 626 257	14,5%
Housing Loans	7004	5,1%	50 850 884	16,1%
Installment Loans	70391	50,9%	39 905 189	12,7%
Consumer Loans	8778	6,4%	26 969 005	8,6%
Pawnshop Loans	23607	17,1%	27 380 302	8,7%

Source: ABS, Dec. 2020

- Consumption loans represent 74,4% of the loans, but only 30% of the portfolio
 - Productive loans count for 20,5% of the loans but 54% of the portfolio
 - Housing loans count for 5,1% of the loans and 16,1% of the portfolio
- Results from the qualitative surveys**
- As for the Nonbusiness loans the following findings should be mentioned:**
- High rate of using housing loans in accordance with the loan purposes: for improving household assets and living conditions, 3 families out of 4 who renovated their old houses with the help of Crystal managed to improve energy efficiency in the buildings as well.

Section 4: Satisfaction

Customers feel they have easy access to Crystal loans and the positive relations with the organisation

Facing any challenge in obtaining a loan from Crystal (n=401)

Did not change the volume of the loan	0.2%
Business was needed	1.0%
The amount transferred was low	0.2%
Guarantor was needed	0.5%
Interest rate was high	1.7%
Yes, branch staff/Customer service	0.5%
Yes, documentation for loan application	0.2%
Yes, too credit history	0.5%
Yes, previous payments	0.1%
Yes, self-Contained Access	0.4%
No, I did not	94.5%

Overall, the Survey results show easy access to Crystal's loans

Challenges in Obtaining a loan from Crystal - Gender



When disaggregated by gender, 95.8% of women say they do not face any challenges with the Crystal's existing services.

Resultados de investigación

Mayoría de los clientes, que son conscientes de las altas tasas de interés y aún así continúan siendo leales a Crystal, y es que en los últimos años, Crystal ha logrado un **COMPETITIVO ADVANTAGE** en sus recursos y servicios al cliente - crédito eficiente, "relaciones positivas con la gente". La mayoría de los clientes mencionados:

- «The quality of service is very good»;
- «They give you money quickly»;
- «Crystal has very good employees, they explain you all the details thoroughly»;
- «They always take your situation close to their heart»;
- «They help you in every way»;

«Crystal stood by me like a friend».

Los clientes se sienten cómodos con los pagos de los préstamos

Antes del primer bloqueo en marzo/COVID crisis, ¿fue para usted un desafío pagar el préstamo actual de Crystal?

Yes, major/regular challenges	N	%	F	M
Yes, minor/irregular challenges	23	5,7%	5,8%	5,5%
No	36	8,9%	8,1%	10,1%
Refuse to answer	330	84,5%	85,3%	83,1%
	4	1,0%	0,8%	1,3%

«Most of the customers repay without problems (84,5%) (for women, 85,3%)»

«Only 14,5% face challenges in repayment»

When disaggregated by gender, 41,1% of women say they discussed with Crystal to delay the repayment. Women tend to rely on Crystal when facing problems.

Overall high level of satisfaction from Crystal's clients

Net Promoter Score (NPS)

Current Loan Type	N	Detractors	Neutrals	Promoters	NPS
NPS Total	401	9,9%	11,6%	78,6%	69
SME loan* (with extended sample of 31)	31*	9,7%	9,7%	80,6%	71
Agro loan	67	5,9%	14,7%	79,4%	74
Micro business loans	80	22,7%	9,1%	68,2%	45
Payrollshop loan	46	4,3%	8,7%	87,0%	83
Consumer loan	44	4,5%	9,1%	86,4%	82
Housing loan	52	5,8%	13,5%	80,8%	75
Installment loan	86	8,0%	13,6%	78,4%	70

«Overall, high level of satisfaction, with an average NPS of 69»

«Mostly Microbusiness loans with lower score and most detractors»

«Non business loans are satisfactory for clients»

Section 5 – Outcomes and perception of changes, linked to SDGs

8 MOST VISIBLE ECONOMIC CHANGES

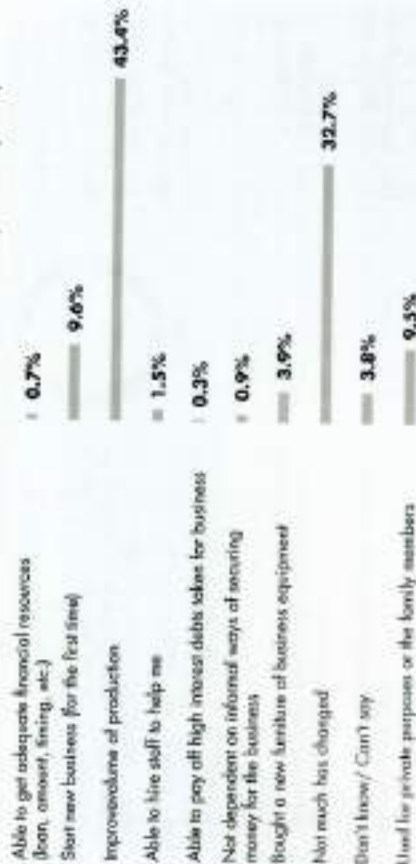


Crystal's mission statement on expected changes: "...realizing [customers'] business potential, reaching financial stability and improving their living standards..."

SDG 8: income, asset in business, improved practices, formalization, job creation

Customers with business loans increase production and profit, but not much changes and even decrease for a significant part of them.

Benefits of securing the loan from Crystal for the business (n=173, multiple choice question)



Source: ERM 2023, qualitative survey, business loan sample

- increase in volume of production for 43.4% (more for men: 45.0%, less for young adults: 38.3%)
- 14.5% of women declare that they have started a new business
- Not much has changed for 32.7% of customers (including for 43.5% of young)

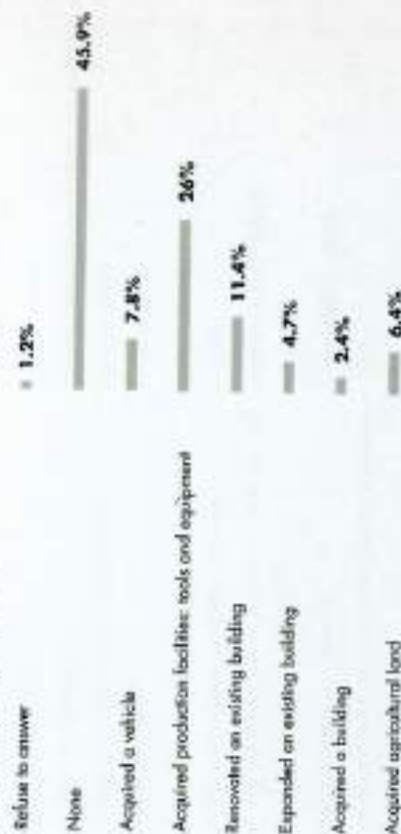
AFRIC 3 - SOCIAL IMPACT MEASUREMENT 2023

Results from the qualitative surveys:

Business loans used by women: the 3 women in the qualitative survey have created their business e.g. have used agro loans not for investing in agro business, but all of them managed to start a new business, and diversified the sources of family income and increased the family income.

- One of them bought a car for taxi service, provided by her brother in Tbilisi. Income from taxi service is approx. 100 GEL per day.
- Second one bought furniture and domestic appliances for a new apartment in Batumi to prepare it for renting.

The business acquired / improved fixed assets since acquired X credit from Crystal (n=173, multiple choice question)



- Main acquisition related to production facilities (26%) (and mostly for men: 30.5%)
- Female (16.9%) and young (15.2%) have renovated existing buildings

Results from the qualitative survey

Majority of loans have resulted in various tangible outcomes: 7 SME loan clients out of 9, 8 agro loans out of 9 and 6 loans out of 9; acquired or improved business assets, by using the loan or part of the money:

- to purchase and renovate the house they are living in now
- for buying a car for the production delivery resulted in optimizing the delivery costs
- for buying an old house in the touristically attractive area (is going to transform it into guest-house in future)
- for buying a special heavy construction equipment/machinery to start a new business
- for major renovations of the guest-house and for buying a car, to provide tourists with a transportation service in future, to increase the service capacity and gain more profit
- for buying the equipment and cars for transportation, needed to establish a hazelnut processing plant, to diversify sources of family income and increase business profit
- for buying agricultural machinery to provide with various services to local farmers resulted in service diversification and more profit
- for buying a land for farming to increase production and gain more profit
- for building a new farm building to expand the production capacity of his farm and increase the household income
- to buy a minibus for furniture transportation for his own small furniture factory
- to renovate and transform their houses in Samsat and Kubaş into guesthouses which will be resulted in business diversification and more profit

1st priority



SDG 1: quality of life, new assets, paying bills

Customers are less resilient compared to SMH 2019, but older clients have better results

(Before COVID crisis), since acquired the X credit with Crystal, paying for utility bills, such as gas, water, and electricity (n=401)



- Sharp decrease in the share of customer saying it was easier to pay the bills (3.9% – even if we ask “before covid” – compared to 34% in SMH 2019). There is certainly a bias with Covid impact, but this decrease remains an important signal.
- 12.5% say it was more difficult to pay the bills (and it is the case for 15.8% of women against 7.1% of men)
- More pressure for newer clients to pay their bills (15.5% find it more difficult, older clients may be more resilient [only 10.3% find it more difficult])

Perception of changes: concrete and psychological effects combined

(Before COVID crisis) the top 2 positive changes in customer's personal and professional/business life after securing the loans with Crystal (n=401, multiple choice question)



Before Covid, top 2 positive changes (personal and professional) after securing the loans with Crystal?

	N	%	F	M	T
Not much has changed	183	45,5%	45,0%	46,5%	45,1%
Able to meet household basic needs (food, house, bills, etc.), special events (marriage)	71	18,0%	17,8%	15,7%	23,3%
Finding more confident about life in general/feeling less stressed	68	16,9%	20,5%	10,0%	11,7%
Improved income from business/started business/ improved business	60	15,0%	11,8%	19,7%	7,5%
Able to meet expenses on health	19	4,8%	4,6%	5,3%	2,9%
Increased savings	11	2,8%	2,6%	3,0%	2,3%
Able to meet expenses on children's education	6	1,5%	1,6%	1,3%	0%
Paid off the debts	5	1,2%	2%	0%	0%
Refuse to answer	8	2,0%	2,4%	1,3%	1,5%
Don't know/can't say	31	7,7%	8,3%	6,4%	14,5%

→ For 45,5% of the clients, the perception is that not much has changed (and 53,1% if we add those answering that they don't know/can't say - and it adds to 59,6% for young adults)

→ 18% have observed changes in meeting household needs

→ 16,9% focus on the positive psychological aspect of feeling more confident/ less stressed, and this is particularly true for women (20,5%)

→ 15% see improvement in their business, this is particularly the case for men (19,7%)



Women are entrepreneurs, investing and valuing Crystal's product and services

	Female	Male
Business loans (1-SME + AGRO + Micro Business)	33,1%	60,0%
Non-business loans (2-PowerShop + Consumer + Housing + Installment)	66,9%	40,0%

SDG 5: specific focus on women

Women are loyal and reliable customers

→ MIS data show better quality of portfolio for women (PAR 30=1,48%) compared to men (PAR 30= 2,22%)

→ In the qualitative surveys, 85,3% of women declare that they repay without problem

→ In case of repayment issues, 41,5% of women said they discussed with Crystal to delay the repayment (vs. 15,3% for men) showing strong relation and trust between Crystal and women customers

	Not working	Working /hired	Sell. emp-loyed	Mixed status
Female	84,5%	68,8%	48,4%	52,6%
Male	15,5%	31,2%	51,6%	47,4%

14,5% of the female borrowers say they earned a new business for the first time, against 5,1% of men: Crystal loan helps female customers in launching new activities

From the qualitative surveys

Magic of women empowerment by business:

Majority of women with some past (sometimes negative) experience in business, are more daring and ambitious; have the right money management skills, manage the loan payments efficiently and manage to expand existing businesses) as well as tend to diversify the sources of family income/start a new business, some of them even during the pandemic.

SECTION 6: EFFECT OF COVID-19

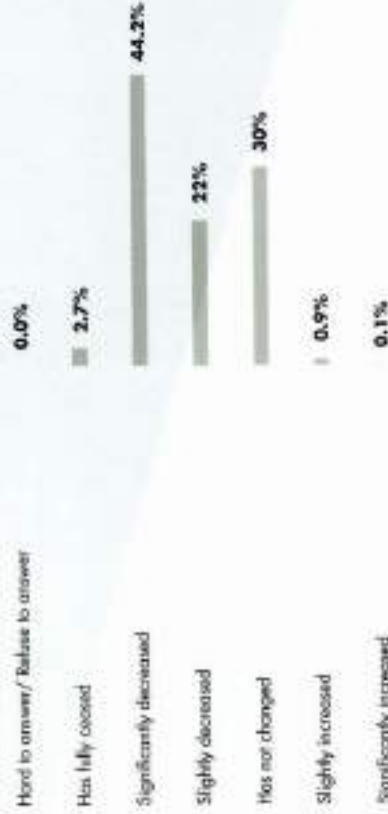
Clients are suffering from the impact of Covid, but the situation is not much worse compared to April 2020

Crystal has conducted two surveys on its clients to understand and adapt to the sanitary crisis

Differences between the surveys

Fieldwork period:	2020 survey	2021 survey
	April 8-14, 2020	February 20 – March 24, 2021
Population/ sampling frame	Full list of active borrowers (unique clients) as of the end of February 2020	All business and nonbusiness clients (unique clients) having an established relationship with Crystal for at least two years, who had taken out at least one loan from Crystal no later than one year before the COVID-19 pandemic; (2) with a credit limit of more than 500 GEL
Size of the population	84863 clients	16151 clients
Size of the sample	1100 respondents	401 respondents
Confidence level:	95%	95%
Margin of error	3%	5%

How your family's overall income has changed as a result of the COVID crisis? (2021, n=401)



Compared to 2020 survey results:

How your family's overall income has changed as a result of the COVID crisis?	2020 (n=1100)	2021 (n=401)
Has increased	0.2%	1%
Has not changed	24.3%	30.0%
Has decreased	63.3%	66.2%
Has fully ceased	12.2%	2.7%
Hard to answer/ refuse to answer	0.1%	0.0%
	100%	100%

→ 30% of clients declare in 2021 that the situation has not changed compared to 24.3% in 2020.

Can you name the reasons that have led to the reduction (or cessation) of your family's overall income? (multiple choice question)

	2020 (N of respondents = 830) N of answers = 1086	2021 (N of respondents = 276) N of answers = 356
Loss of job	26.7%	30.3%
Temporary reduction of salary	20.1%	17.9%
Shutdown of production/business	3.6%	8.8%
Temporary suspension of production/business	38.3%	20.2%
Limited production/business operations	11.1%	9.0%
Reduction in sales	11.2%	26.9%
Suspension/cancellation of pensions or assistance	0.7%	0.4%
Reduction or full cessation of remittances from abroad	12.7%	2.5%
Temporary shutdown of work	5.1%	0
Other (incl deterioration of health = 3.1%)	1.2%	11.7% *
Hard to answer	0.1%	1.1%

For the clients that have seen changes, they are mostly affected by reduction in sales and shutdown of production/businesses.

Conclusion

Based on 2020 Social Impact Survey results, we can say that the **Crystal is continuously committed to stay close to its clients**. Despite the pandemic situation, Crystal has maintained its mission to enhance financial inclusion of people in Georgia and managed to listen to more than 460 clients, sharing their experience and the impact of Crystal on their lives and businesses, with a review of existing data as well as qualitative and quantitative surveys.

The main insights of the 2020 SIM show that, with a strong focus on women, young and rural population, Crystal offers a diversity of loan products. Half of Crystal's portfolio has been dedicated to productive loans, and a significant part also enabled our customers to meet their basic family needs. Thanks to our financial support, our customers have been able to acquire new facilities which helped them boost their activity and production. **Crystal's customer satisfaction's level remained once again remarkably high, which allows Crystal to maintain its competitive advantage on human resources and customer service.**

We believe the social impact measurement results will help the company in taking informed decisions to benefit its clients with a focus on business loans, support to better resilience, keep and strengthen Company's 'human touches'/personal relationships with the customers (which customers report to be the most valuable for them, when assessing Crystal and their loyalty towards Crystal), soft skills, non-financial services to remain committed to answer to its clients' needs and preferences.

Focus of analysis: Ensuring data-driven management

3. Regular information, data management embedded in Crystal's organization: a department in charge, a MIS to support, a Board and senior management team eager to understand and hear clients' needs and preferences
4. Segmentation and focused analysis by gender, age, maturity, region, use of products, etc: in-depth analysis and segmentation to understand by groups of clients the impact of Crystal products

Strategic and operational consequences: Taking informed decision to benefit the clients

5. Key lessons for product development: Focus and attention on business loans
- a. The client "pathway": from entry/consumption loans to productive loans
- b. Proposing savings to increase clients' resilience Objective: give access to savings products/Savings to increase resilience to shocks, potential focus on families with migrants
- c. More attention to digital products while communicating with youth
6. Key lessons for relationships with clients:
 - a. More focus on women: Objective: give more access to women
 Challenge: Women repay better, appreciate access, but Crystal, create new businesses: can be given more access
 - b. Financial literacy and improved communication
 - c. Simple and revised interest rate calculation, reduced for productive, agro loans
- c. Value the strong relationships with Crystal
 => keep and strengthen 'human touches', soft skill, non-financial incentives/services
 loyal clients mention that the trust and these reliable, human relationships are the biggest competitive advantage of Crystal.



ANNEX 4

LIST OF ABBREVIATIONS

ALCO	Assets and Liabilities Committee	HRMS	Human Resources Management System
AML	Anti-money laundering	IFI	International Finance Institution
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision	IMF	International Monetary Fund
CAR	Capital Adequacy Ratio	JSC	Joint Stock Company
CHCA	Charity Humanitarian Centre Abkhazeti	KPI	Key Performance Indicator
CIS	Commonwealth of Independent States	LLC	limited Liability Company
CSR	Corporate Social Responsibility	MFO	Microfinance organisation
DFC	US Development Finance Corporation (former OPIC)	MIV	Microfinance Investment Vehicle
DFI	Development Finance Institution	MPR	Monetary Policy Rate
ERP	Enterprise Resource Planning system	MSME	Micro, Small and Medium Enterprise
ESG	Environmental Social and Governance	NBO	National Bank of Georgia
FMO	Dutch entrepreneurial development bank	NPL	Non-performing loans
FX	Foreign Exchange	OpEx	Operating Expenses
GEL	Georgian Lari	ROE	Return on Equity
GCF	Global Climate Fund	SIDA	Swedish International Development Agency
GI2	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit	SME	Small and Medium Enterprise
HR	Human Resources	SMS	Short Messaging Service
		SB	Supervisory Board
		UN	United Nations
		USD	United States Dollar
		WEP	Women Empowerment Principles

crystal

კრისტალი

ფინანსური მართულობის
ორგანიზაცია

ინტეგრირებული ანგარიში

2 0 2 0

სა.ს.ს.

სტრატეგიული ანგარიში



კრისტალის ხედვაა
გახდეს შოშიმარეებელზე
ფოკუსირებული, ადამიანებზე
ორიენტირებული და
მონაცემებზე დაფუძნებული
ნამყვანი რეგიონალური
ფინანსური ჩართულობის
ორგანიზაცია.



შოშიმარე

შოშიმარე

5.3.2020



ფინანსური და სოციალური მკვებები

mallo. El estudio de las relaciones de

მშენებ ხარჯი (852 K)	2019	Δ	მშენებ აქციები 366,074	2019	Δ	უზრუნველყო სესიები 7.79%	2019	Δ	რისკის ხარჯი 1.68%	2019	Δ
	(374 K)	162.96%		337,095	8.60%		5.58%	2.21%		3.09%	-1.41%
სესიებზე ბიორეგული 315,880	2019	Δ	მთლიანი კაპიტალი 58,011	2019	Δ	სარეზერვო ფონდების ხარჯი 72.12%	2019	Δ	ფულიანობა 50	2019	Δ
	297,211	6.28%		59,862	-3.09%		73.45%	-1.43%		48	4.17%
უპრეზენტაციო აქციები -0.24%	2019	Δ	უპრეზენტაციო კაპიტალი -1.45%	2019	Δ	მომზადებული აქციები 112,903	2019	Δ	თანამშრომლები 1,037	2019	Δ
	-0.10%	-0.14%		-0.58%	-0.87%		100,163	12.72%		989	4.85%

doi:10.1017/S0022292410000509

Development of β_2 -adrenergic

Ergebnis

5-5m 2286250

5. July 3

[illegible]

«**ՀԱՅԿԻՍՏԱՆԻ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿՈՄՄՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՆԳՐԵՍՍԻ ՄԱՍԻՆ**»

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության որոշմամբ հաստատվում է հետևյալի մասին:

խնայողական ակտիվացմանը օգնողը՝ ինքնակազմակերպվող շուկաները:

doi:10.1017/S0022292410000509

Ergebnis

5-5m 2286250

5. July 3

[illegible]

განსაკუთრებული ყურადღება უნდათ გაუძღვით საკუთარ მოქმედებებს, რათა დაეცეთ საკუთარი კომპანია და მოსახლეობა. გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ თქვენს მოქმედებებში უნდა იქნას გათვალისწინებული გლობალური გარემოს დაცვის მიზნები. გთხოვთ, გაითვალისწინოთ, რომ თქვენს მოქმედებებში უნდა იქნას გათვალისწინებული გლობალური გარემოს დაცვის მიზნები.

2015-ը 2010 թվականի քանակներին արդեն զուտաբերյալ չի հասնում, որովհետև ներքին արդյունաբերության զարգացումը չի բավարարում ներքին պահանջարկը, որի հետևանքով արտադրվող ապրանքների և ծախսերի մեծ մասը արտահանվում է արտերկրյան շուկաներ։

2006/07/22

უფროსი ადგასულებელი ოფიცრის ხელრი



efficiency and
effectiveness

Mytilus spp. and *Choromytilus* spp.

Հոկտեմբերի 23-ից հանրապետության բնակիչները օգտվում են արդյունաբերական և անասնաբուծական արտադրության ձեռնարկներից և արտադրողներից արտադրվող ապրանքներից և ծախսում դրանք անվճար, քանի որ հանրապետության բնակիչները չեն վճարում արտադրության հարկը և արտադրողները չեն վճարում արտադրության հարկի վրա հարկային հարկերը։

Հայտնի է, որ Գրիգոր Բաղդուկ Պատմ. աշխատքը ցույց տվել է հսկայական լույս և բարձր արժեքներ՝ ինչպես հայ պատմության, այնպես էլ հայ մշակույթի և հայ մտածողության համար:

[illegible][illegible][illegible]

Հայաստանի Եվրոպական խորհրդի անդամակցության հարցը քննարկելու քննարկման ժամանակ, որը

[illegible]

Տարածաշրջանային մարմինների կողմից 2017-2018 թվականներին իրականացված աշխատանքների արդյունքները և իրականացվող աշխատանքների մասին տեղեկությունները համառոտորեն ներկայացված են հետևյալ աղյուսակում:

[illegible]

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության որոշմամբ հաստատվում է հետևյալի մասին:

Copyright © 2005 John Wiley & Sons, Ltd.

12

[illegible]

6. 27/25

2756250

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՆԵՐԻ ՄԱՐԶԻ

2010 թվականի ցուցանիշները համեմատելով 2009 թվականի ցուցանիշներին, 2010 թվականին արժեքային աճը կազմել է 10,5 տոկոս, իսկ 2009 թվականին՝ 10,2 տոկոս:

2013 թվականի հայտնված, 2020 թվականի շրջանից հետո 0,9-34-ը լավագույնը 18,5% բացարձակ օրինակելուց, մեծ օգնությունը կարող է ծախսերի օգնությամբ հասնել 3,2%-ից մինչև 1,521,7 մեծ օգնություն հասնել:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔՐԻՍՏԻԱՆ ԵԿԵՍԻԿՈՍԵՍՏՈՍՆԵՐԸ - 44-36



പ്രകാശം നമുക്ക് നൽകുന്നു

[illegible]

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության որոշմամբ 2020 թվականի մարտի 1-ից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կիրառվում են հետևյալ կարգավորումները՝

Symbolen

[illegible]

ტყელებიდან მიღებული შემოსავლები საქართველოში



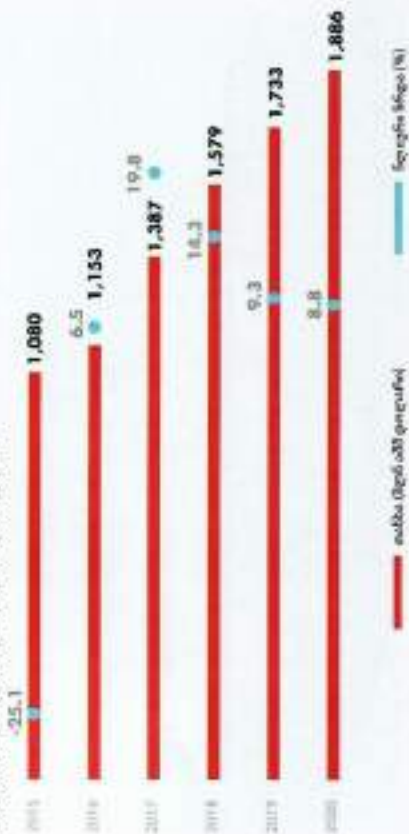


ფულადი გზავნილები

2020 წელს ფულადი გზავნილების შემოდგმა წლიურად 1.8%-ით (173 ბილ აშშ დოლარი) გაზარდა და 1,886 ბილ აშშ დოლარი შეადგინა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი ნაწილი – 13.7%-ი, რეზიდენტების მიერ (154 ბილ აშშ დოლარი, რაც გვერდითაში წილის წილად 54.3%-ით შეესაბამება), შემოსულობით – 15.8%-ით უზრუნველყოფა (28 ბილ აშშ დოლარი, რაც გვერდითაში წილის წილად 3.0%-ით შეესაბამება), მომსახურების სექტორის მიერ (219 ბილ აშშ დოლარი, რაც გვერდითაში წილის წილად 0.5%-ით შეესაბამება), აშშ 11.4%-ით (128 ბილ აშშ დოლარი, რაც გვერდითაში წილის წილად 3.3%-ით შეესაბამება), იმპორტი 8.3%-ით (177 ბილ აშშ დოლარი, რაც გვერდითაში წილის წილად 1.1%-ით შეესაბამება).

ფულადი გზავნილების შემოდგმა საქართველოში



წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მინისტრის მოადგილე

მინისტრის მოადგილე



პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით 2020 წელს საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 616.9 ბილ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 52.9%-ით გაიზარდა 2019 წლის დამატებით მონაცემებთან შედარებით.

წინასწარი მონაცემებით, 2020 წელს განხორციელებული FDI-ის 100%-იანი ნაწილი პირდაპირი ინვესტიციების (FDI) მოცულობა შეადგენს 14.9%, რამაც საერთაშორისო მონაცემების მიხედვით – 18.4%-ით და უზრუნველყოფა 11.6%-ით.

FDI საქართველოში



წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მინისტრის მოადგილე



உத்ப. புவனேஸ்வரம் ரயில்வே டிபார்

[illegible]

მსოფლიო ბანკის ბიზნესის კეთების რეიტინგი

2020 թվականի ընթացքում ՀՀ-ում իրականացվել է 100-ից ավելի համալսարանական ծրագրերի և 100-ից ավելի մագիստրոսական ծրագրերի և 100-ից ավելի դոկտորանտուրայի ծրագրերի իրականացումը:

[illegible]

Միևնույն ժամանակ 2021 թվականի 18 օգոստոսից հետո
Վանաձորում մարտիտի խոտորակները, 2021 թվականից
համապատասխան 2020-ին հիմքի վրա՝ 4,3%-ով
ավելացել են, իսկ 2021-ին 2020-ի համեմատական
հարաբերակցությունը 100-ի փոխարեն 104,3-ն է:

394-aa, baryon distribution peaked at 2.2-aa, baryon distribution - 60.4%.

Լավագույնների ցուցանիշները 2021 թվականի օգոստոսից մինչև 2022 թվականի մարտը ցուցանում են ընդհանուր առմամբ բարձր մակարդակի վրա:

[illegible]

ბიზნესგოდები

[illegible][illegible]

Հանրային կրթության նախարարությունը հայտարարում է, որ 2020 թվականի հունիսի 1-ից հանրային կրթության ոլորտում կիրառվող մեթոդական օգնականները, որոնք հանրային կրթության ոլորտում կիրառվում են, կօգտագործվեն միայնակ:

[illegible]

Երկրորդը և երրորդը կրկնակարգ են, որոնց համար անհրաժեշտ է արդեն երեքանգամից հեղանակը անորոշել և անհրաժեշտ է արդեն երեքանգամից արժեքները որոշել:

գործող օրից օրի ընդհանուր առմամբ, հարկային քաղաքականության փոփոխությունները, որոնք կապված են հարկերի փոփոխության հետ, չեն հանգեցնում հարկային քաղաքականության փոփոխության:

5. 2025



Հանրապետության մարզերում և մարզկենտրոններում կազմակերպվել են միջոցառումներ, որոնց շնորհիվ 14 000 քաղաքացու համար հասանելի է դարձել համապատասխան տեղեկություն և օգնություն:

→ **affektbeladene Aussagen** (z.B. "Ich bin glücklich, weil ich Sie getroffen habe")

[illegible]

— կայանացու զբոսն անցնելով Դավիթյան զանգեղ
 ստանալ ցրտագետ ինքնակազմի, ամբողջով կոշ
 ուղեւորի, Զեմալիցից անսպասելի ինքնա կոշ
 մեծ կայանցով, օրհնացողը օրհնացողին կոշից
 անսպասելի ինքնակազմին հանգան:

G. J. J.

Eugenia

ბიზნესის
ძირითადი
შედეგები

5050 29562425"



2020 թվականից ՀՀ Կոմիտեի անդամները մեծապես հաջողությամբ կատարում են իրենց պարտականությունները՝ հարգելով բոլոր պահանջները և անհրաժեշտ դեպքերում օգնություն ցուցաբերելով իրենց համայնքի բնակիչներին։

[illegible][illegible][illegible][illegible]

25/10/2019



ლიტერატურა

5/25/20
 5/26/20

2025 Երևն գաղափարներ

[illegible][illegible]

que ya no tiene tiempo de asfaltar.

[illegible]

2

© 2004 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

5. 2/35

Wesley E. B. B. B.



2021 წლის ინტერვიუები

[illegible][illegible]

► Kandidatenspezifische Fragestellungen

Հայրենի մեղեքան (կոմպոզիտոր՝ Միգուել Թեյմուրազյան) հայրենասիրական, մանկավարժական, ընդհանրապես վերաբերված հայրենիքին, մայրենիքին, մայրական սիրուն, մայրական, խելամուհիվածությանը) հայրենիքին:

«...»

«**Վերջին ամսվերջերում** շրջանում օգտագործվող մեծագույն ծախսերը կապված են բնակարանային խնայողականության օգնությամբ հարկերի վճարման հետ»:

[illegible][illegible][illegible]

«...а также в целях обеспечения безопасности населения и охраны окружающей среды, в целях предупреждения возникновения и распространения заболеваний, в целях предупреждения возникновения и распространения заболеваний, в целях предупреждения возникновения и распространения заболеваний».

TypeSupported by backspaceFlag=0

පිළිගැනීමට සූදානම් වන්න.

გვერდის ქაღალტი
გაძლიერების პრინციპები
(WEPs)

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
နှင့် အခြား ဖွံ့ဖြိုးရေး

საერთაშორისო ფინანსური
კორპორაცია (IFC)
საბანკო დარგში

გვერთიანებულთა საბჭოს
კორპორაციული მართვის
სამსახური

ხმარება (SMART Campaign) მომხმარებლის
დაცვის პრინციპები

Journal of Management Inquiry

დავით აღმაშენებლის ძეგლი

82833095224766

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՅԱՆ

hazards, and the need for a more comprehensive approach to risk management.

NEW YORK, N.Y. (AP) —



Identifikasi

მოდელირების ავტომატიზირება 2020

[illegible]

“*Բնականորեն, ինչպես բոլոր անհատները, ես էլ ցանկանում եմ իմ հայրենիքում ապրելու և աշխատելու*”

Figure 1 shows the typical results of the experiments. The results show that the proposed method can effectively reduce the error of the estimated parameters. The results also show that the proposed method can effectively reduce the error of the estimated parameters.

სტამბენდები კინებ უარსაჲს გჷმარებენ
ბუღალთათჲს

[illegible]

კატალია: უკონკრეტოებო კონკრეტული გამოცდები

ქველთა მუშაობა და თანამშრომლობა
გვერსი ქველთა მუშაობა

[illegible]

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՎՃԱՔԱՑՄԱՆ ՓԱՌՈՋԱՆԱԳՐԱՅԻՆ

Տարածաշրջանային կարգի օրհանդեսում ՀՀ-ում առկա խնդիրները քննարկելու համար 25 օրը ձևավորված չէր ընկերությունների և օրհանդեսների միջև հարաբերությունները, որոնց հետևանքով առկա էր խնդիրները լուծելու համար անհրաժեշտ օգնությունը և աջակցությունը:



Buzz Georgia

[illegible]

Baur Georgie bewußt zu jagen, aber nicht zu überfordern. Er ist ein guter Mensch, der die Dinge in der Hand hat. Er ist ein guter Mensch, der die Dinge in der Hand hat. Er ist ein guter Mensch, der die Dinge in der Hand hat.

regional and global climate change.

0-1 kg/m ²	11.6%
1-5 kg/m ²	59.5%
5-10 kg/m ²	24.2%
0.08 kg/m ² to 0.1 kg/m ²	4.7%

Subdimension	Appropriateness
Corporate social responsiveness	33.3%
Green management	33.0%
Senior management	38.0%
Mid-level management	67.0%

05336-8296

0.20	0.2%
0.30	32.6%
0.40	53.2%
0.50	10.1%
0.60	2.4%
0.70	1.0%

Ergebnisse auf www.bundeswahlleiter.de (Stand: 20.09.2010)

2002	103
2003	78%
2004	22%

Typescript delivery



თანამშრომლებს უფლება ჩაბმულულობა

Երկրագնդի մեր ամեն ծանրագույն ժամանակահատվածը երբեք չի հասնում այն փուլին, երբ հարկավոր կլինի առաջադրված լինի միայն իրականացնել այն, որը հարկավոր է լինում։ Երկրագնդի ամեն ծանրագույն ժամանակահատվածը երբեք չի հասնում այն փուլին, երբ հարկավոր կլինի առաջադրված լինի միայն իրականացնել այն, որը հարկավոր է լինում։

[illegible]

պատկերացրեցի, որ 1935-ին Լճակային երկու
ճյուղերից մեկը կարգավորվեց և ընդհանուր
առնչությամբ կապվեց Բաղրամյանի հետ։

[illegible][illegible]

Enders



2023/04/20

6. 2/3



09750935368 E160314



გიორგი კიკვიძის პორტრეტი

«კრიკვიძე - მწვანე პროფილი» ინტერვიუ... მწვანე კრისტალი... გიორგი კიკვიძის პორტრეტი...

«მწვანე კრისტალი» - გიორგი კიკვიძის პორტრეტი... მწვანე კრისტალი...

ილიტა კიკვიძის გარდაცვალება

მწვანე კრისტალი... ილიტა კიკვიძის გარდაცვალება... მწვანე კრისტალი...

გიორგი კიკვიძის გარდაცვალება 2020

Handwritten signature and date



09750935368 E160314



ინფორმაციული ტექნოლოგიები

ინფორმაციული ტექნოლოგიები... ინფორმაციული ტექნოლოგიები...

ინფორმაციული ტექნოლოგიები... ინფორმაციული ტექნოლოგიები...

გიორგი კიკვიძის გარდაცვალება 2020

Handwritten signature and date



ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები

ანაღლითიკური შესაძლებლობები



მმართველობითი ანგარიში



თბილისი, 2024 წელი.

ნ. მჭედ

სამხრეთ-აღმოსავლეთი საქართველო

[illegible][illegible]

ՀՀ Կառավարության որոշմամբ 2015 թվականի հունիսի 1-ի դրությամբ ՀՀ-ում գործող օրենսդրական ակտերի և կառավարության որոշումների մասին հաշվարկները հասանելի են դրոշմապահության հարկի վճարողների համար և հանրությանը:

[illegible]

University of Illinois at Chicago

[illegible]

Job called on

[illegible]

Abstract

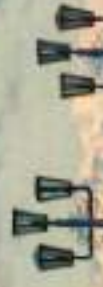
[illegible]

Author's Present Address:

[illegible]

On On *Bob*

ფინანსური ბეზაროში



თბილისი 2013

გ. მ. მ. მ.

სახ. „მეცნიერებათა აკადემია“

[illegible]

- [illegible]

- უმცირესობებისა და ინდივიდუალური უმცირესობების წარმომადგენლის, სუბსეგმენტალური სტრუქტურის შექმნა;
- საინფორმაციო პოლიტიკის ხორციელება მუდმივად და ცვალებადად;
- ინფორმაციის წარმოადგენა, მათ შორის საინფორმაციო პოლიტიკის განხორციელება, რომელშიც რეალურად უნდა იქნას გათვალისწინებული;
- განვითარების უზრუნველყოფის საინფორმაციო პოლიტიკის განხორციელება;

- ¹⁰ Հայտնի լինելով շրջակա, բնակավայրի կազմակերպչները, որոշեցին պահպանել հարկածը երկուսիս:

...of the ...

quitting work

eggs, 2021 E.
eggs, 2021 E.

0

Mr. D.

Deloitte.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

This paper will discuss the challenges and opportunities of integrating digital technologies into the curriculum.

page 35

[illegible][illegible]

03/20/2017 10:00 AM

[illegible]

estimating the effect of the intervention on the outcome.

[illegible]

საქართველოს მთავრობის განცხადებით, მთავრობის მიერ შემუშავებული პროგრამის ფარგლებში, 2014 წლის ბიუჯეტის საფუძველზე, 1000 ადამიანი უნდა დაინიშნოს სახელმწიფო სამსახურში.

[illegible]

տարածվում ցայտը առկենտրոնից

1

Lawrence T. Brown, Editor

5500 20573250

500m

5-7/2

ბრუნდის მდინარე

3. 2003. gada 1. janvārī, kad sāka spēkā stāties šis likums, ir jānosaka, ka šā likuma 1. panta 1. daļā minētais likums ir spēkā, sākot no 2003. gada 1. janvāra.

1000 2500

Information for authors
2021 Kennedy Institute

more paper

[illegible][illegible]

պատմություն
պատմությունը գրված
6 պատմություն
պատմությունը

151-52

525m 2986235'

2000

[illegible]

participations, including:

თავის მიხედვით
აღმარებულია დარეგულირება
6 აგვისტოს, 2021 წ.
© 2021 წლის 6 აგვისტოს

151 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000

2/16/9

2020 2019	2020 2019	2020 2019
10	17,884	20,108
11	2,309	-
12	315,980	297,211
13	2,245	-
14	5,349	5,602
15	11,309	3,577
16	2,611	2,564
9	945	469
	2,628	3,411
17	4,713	4,155
	366,074	337,095

UNESCO World Heritage

արդարև, չպետք է մեղադրել միայն հայկական լրագրությանը, որ չէր արժանանում համապատասխան արժեքների:

11	-	4,292
18	279,948	253,983
19	12,775	12,667
17	12,522	3,914
21	999	767
20	1,842	1,610
	308,063	277,213

132

a. $\frac{1}{2}$ of the population
 b. $\frac{1}{4}$ of the population
 c. $\frac{1}{8}$ of the population
 d. $\frac{1}{16}$ of the population

21	3,635	3,635
21	22,110	22,110
	32,266	34,117
	58,011	59,862
	366,074	337,095

spalligdyrffwrdd bwydys bwydys bwydys

Հայաստանի Հանրապետության
Հանրային կառավարման
կոմիտեի 2021 թ. 11
հունիսի 15-ի նիստի 10-րդ կետով

15. 251 համայնքի տարածքում կառուցվելու են հետևյալ օբյեկտները: Կառուցվելու են հետևյալ օբյեկտները: Կառուցվելու են հետևյալ օբյեկտները:

Age-14 yrs	2018 Sept-31 end of day	2017 Sept-31 end of day
10	17,877	20,103
11	2,509	-
12	315,880	297,211
13	2,246	-
14	5,342	5,602
15	11,309	3,577
16	2,611	2,564
	945	469
9	2,628	3,413
17	4,598	4,156
	246	240
	366,191	337,533

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

upward movement of the right side of the body.

11	-	4,292
18	279,966	253,903
19	12,725	12,667
15	12,522	3,914
21	999	767
20	1,847	1,810
	300,001	277,233

12.344 (2007)

ՀԱՅԿԱՆ ԳԵՂԱՅԵՐԸ
ՀԱՅԿԱՆ ԳԵՂԱՅԵՐԸ ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ ԳԵՂԱՅԵՐԸ
ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ
ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ ԴՆԵՔԱՆԵՐԸ

3,635	3,635
22,110	22,110
32,385	34,355
58,130	60,100
366,191	337,333

Article first published online 17 November 2011, onlineOpen full of high quality research

mailto:prof@mathematik.uni-wuerzburg.de

ՀՀ Կոմունիստական կուսակցության
ՀՀ Կոմունիստական կուսակցության
ՀՀ Կոմունիստական կուսակցության
ՀՀ Կոմունիստական կուսակցության

© 161.133.460.939. Խառնուղան միջոցակետը Երևանի քաղաքում գտնվող Խառնուղանի միջոցակետի համարժեքը 161.133.460.939-ն է:

განმარტება	სადავო კატეგორია	სადავო შედეგის საფასო	განმარტება შედეგის საფასო	1999
2015 წლის 1 ანგარიში		3,061	12,718	35,208
მუდამ მფლობელი სრული მართლაც		-	-	[524]
მშვიდობისა და სიყვარულის აქტივისტების განმარტება	21	574	9,392	9,966
განმარტება და დაჯილდოვების	21	-	-	[767]
2015 წლის 11 დეკემბერი		3,635	22,110	34,117
მუდამ მფლობელი სრული მართლაც		-	-	[852]
განმარტება და დაჯილდოვების	21	-	-	[999]
2015 წლის 11 დეკემბერი		3,635	22,110	32,266
2015 წლის 11 დეკემბერი				58,011

www.elsevier.com/locate/bsbs

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԳԵՆԵՐԱԼԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԴԵՊԱՐՏԱՄԵՆՏԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ

25.151.444.140.238.5 Երևանում կառուցվող ՆՈՔ-ի զբոսայգիների և զբոսայգիների կառուցման համալսարանական ծրագրի մասին

შენიშვნები	ბიუჯეტის კატეგორია	ბიუჯეტის სტრუქტურული უნიტები	გადახდა ფინანსური შედეგების	ლარი
2019 წლის 1 ანგარიში				
მდინარე ბიუჯეტის მიწის ნაკვეთი	-	-	25,227	51,116
საფრთხეობის უზრუნველყოფის აქტივების გამოცემა	574	9,392	-	9,966
გამოყენებული ფარგლები	-	-	17,671	17,671
2019 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	34,355	60,100
მდინარე ბიუჯეტის სრული ნაკვეთი	-	-	19,711	19,711
გამოყენებული ფარგლები	-	-	19,091	19,091
2020 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	32,985	55,130

www.elsevier.com/locate/jmb

2020-2021
 2021-2022
 2022-2023
 2023-2024

95-161 պատկերված բաները ի վերջերքում կոմպոզիցիոնական արվեստի մեթոդներով համադրվում են իրար հետ:

2020	2019
691	642
(13,699)	(2,133)
3	2,601
14,15,16	4,942
4	4,651
4	(80,948)
5	(73,997)
5	29,236
5,300	22,634
20,050	8,680
56	6,805
(5)	146
(32,536)	(32,572)
2,198	5,208
(22,672)	(19,809)
(2,266)	-
(671)	159
221	(70)
(23,190)	(34,512)
77,576	73,045
(28,047)	(22,157)
(476)	(2,450)
(6,466)	(18,646)

Copyright © 2009 John Wiley & Sons, Ltd.

18	122,701	95,883
18	(120,648)	(81,106)
19	-	12,500
19	-	(9,964)
15	(2,727)	(871)
21	-	9,966
21	(769)	-
	(1,443)	26,408
	(10,316)	5,010
	8,090	1,141
10	20,103	13,952
10	17,877	20,103

1. ကုန်ပစ္စည်းများ

[illegible]

2015. gada 26. oktobrī pabeidzot pētījumu, "Crystal Consulting" pabeidzot pētījumu par "Crystal Consulting". Pabeidzot pētījumu par "Crystal Consulting".

და პრეზიდენტის ინტერვიუ "რეზონანს" და ABC
Crystal Consulting-ის (სადავო) რეზონანსი ინტერვიუ:
გაგა 5. 1972. დონი, ნიუ-იორკი.

[illegible]

© 2020 Frontiers de 2019 jusqu'au 31 mars 2020. Tous droits réservés. Les conditions d'utilisation sont disponibles sur www.frontiersin.org/terms-and-conditions.

Abstract

AGRIUM FUNDING	37.12%	38.75%	100%
AGRIUM FUNDING	12.37%	12.37%	100%
AGRIUM FUNDING	46.53%	1.07%	100%
AGRIUM FUNDING	3.98%	47.81%	100%

2020. gada 31. aprīļa stāvokļa pārskatgrozījums, izņemot
izmaiņas pārskatgrozījumā attiecībā uz AGRIFF COOPÉRATIF
J.A., pa DWIM Funds S.C.A.S. 58% 38,75% pa
12,12% un 12,12% daļiņu (Mylabstock) (2019. gada 31. aprīļa
stāvokļa pārskatgrozījums) 48. Vērtējuma (Pozitīva)

8. სხვა სპონსორების როლსა და

	2020	2019
ქონებლური მომსახურების და კავშირგაბმულობის მომსახურების ფარგლებში და გასაღებების ქონებლური და კავშირგაბმულობის კონსტრუქციები	1,362	1,619
მომსახურების კონსტრუქციების გენერირების ფარგლებში	1,243	3,309
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების ფარგლებში	1,154	633
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების ფარგლებში	987	1,061
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	592	969
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	567	922
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	516	574
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	483	325
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	354	143
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	353	486
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	214	416
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	193	203
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	124	223
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	100	369
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	41	145
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	19	55
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	-	124
საინჟინერო-კონსტრუქციების გენერირების	879	452
სულ	9,181	12,028

9. გეგმის შესრულება

[illegible][illegible]

Contributions due to the

1

1231 *Journal of Interpersonal Violence* 30(6)

[illegible]

	2020 (69)	2019 642
Բախում(ներ)ը պատկանում է ընթացիկին		
Բախման պատկանում է միջինը	110	96
Բախումները պատկանում է միջինը	654	864
Բախումները պատկանում է միջինը	139	6
Բախումները պատկանում է միջինը	783	906

გადამცემის სახელით: **მ. ჯიქიაშვილი**

1. **საქართველოს მთავრობის განცხადება**
 საქართველოს მთავრობის განცხადებით, ქვეყნის მთელი ტერიტორია დასაცავად არის მომზადებული. მთავრობის განცხადებით, ქვეყნის მთელი ტერიტორია დასაცავად არის მომზადებული.

Գրականություն
 Գրականություն
 Գրականություն
 Գրականություն

1231 *Journal of Interpersonal Violence* 30(6)

10. ფულადი სახსრები და გართი ეკვივალენტები

Խաղաղության համար խաղաղություն	12,840	11,785
Նախաձեռնություն	5,044	8,321
Խաղաղության համար խաղաղություն	17,884	20,106

**11. ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები
საგარეოლიანი ღირებულებით მოგებაში ან
გარაღში ბსახვით**

31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
-	-
2,509	-
2,509	-
31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
-	-
-	(2,315)
-	(1,977)
-	(4,292)

Գրքերը հանձնվում են արժեքով և քանակով:

საგანმანათლებლო სფეროში

Հանձնաժողովը հանձնարարեց անհապաղ աշխատել իրեն հասանելի տեղեկությունների և փաստերի հիմամբ քաղաքում զենքակրի թվա հարկի վերաբերյալ գործող և՛ ներքին, և՛ արտաքին պայմանները փոփոխելու համար:

- [illegible]

ՀՀ Կուլտուրական հաշվառման ծախսերը	
3 հոգնել հաշվառման	12,159
3 հոգնել հաշվառման	157,113
3-րդ 12 հոգնել	101,517
157,113	113,676

Նպաստաբերության ցուցանիշների ծախսերը	
3 հոգնել հաշվառման	1,855
3 հոգնել հաշվառման	1,855

Նպաստաբերության ցուցանիշների ծախսերը	
3 հոգնել հաշվառման	4,011
3 հոգնել հաշվառման	4,011

ՀՀ Կուլտուրական հաշվառման ծախսերը	
3 հոգնել հաշվառման	12,070
3 հոգնել հաշվառման	12,070

12. მომხმარებლებზე გაცემული სასახები

	2016 թվական	2017 թվական
Համաձայնում	317,477	302,007
Համաձայնում	11,849	8,477
	(13,446)	(13,273)
	315,880	297,211
	67,400	73,766
	53,156	48,462
	55,103	58,960
	50,221	51,595
	42,740	32,279
	29,939	21,182
	30,767	24,240
	329,326	310,484
	(13,446)	(13,273)
	315,880	297,211

Հայոց մեկուկես արդարյալ ընդ քրեական պատժապատճառներով հրաժարվելուց մասը տրամադրված արտաքին ապաստանաբեկարարությունը արժեքի պարզեցումը համարում ենք մեր համայնությանը օգնություն և արժեքավորություն: Այսպիսով, հայտնաբերված արժեքները համայնությանը հարմարեցված արժեքներ ենք համարում:

Հայաստանի Հանրապետության մարտի 31-ին ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության մարտի 31-ին ընդունված»

Հասցե	Քանակ	Բաժնի արժեքը ՀՀ դրամ	Ընդամենը արժեքը ՀՀ դրամ
ՀՀ Կառավարության կողմից	67,400	13,143	885,758
ՀՀ Կառավարության կողմից	53,156	1,366	72,589
ՀՀ Կառավարության կողմից	55,103	1,761	97,231
ՀՀ Կառավարության կողմից	50,221	2,611	131,300
ՀՀ Կառավարության կողմից	42,740	1,359	58,095
ՀՀ Կառավարության կողմից	29,930	20	598,600
ՀՀ Կառավարության կողմից	30,767	1,186	36,443
ԸՆԴԱՄԵՆՈՒՄ	329,326	(13,446)	4,442,436

ՀՀ ԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԾՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԻ

ბიზნესი	საბიუჯეტო გადასახადები	საბიუჯეტო დასახელება	საბიუჯეტო გადასახადები
73,766	(3,867)	69,899	
48,462	(1,269)	47,193	
58,960	(4,127)	54,833	
51,595	(2,445)	49,150	
32,279	(659)	31,620	
21,182	(27)	21,155	
24,240	(879)	23,361	
310,484	(13,273)	297,211	

საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა	საბიუჯეტო
საჯარო მომსახურების მოვლა</	

მოდით აღვნიშნავთ გაცემების რეკორდებს 2020 წლის 11 თვეში: მათი დამატებითი ნაწილი კარგად გამოვა.

[illegible]

[illegible]

	1-րդ խմբի 12-րդ գլխի բաժնի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն	2-րդ խմբի 12-րդ գլխի բաժնի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն	3-րդ խմբի 12-րդ գլխի բաժնի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն ՀՀ օրենքի համաձայն	Ընդամենը
Ընդամենը	214,927	84,948	10,609	310,484
Ընդամենը	221,302	-	-	221,302
Ընդամենը	20,051	(20,051)	-	-
Ընդամենը	(58,316)	58,884	(508)	-
Ընդամենը	-	(6,267)	6,267	-
Ընդամենը	(141,838)	(55,539)	(115)	(197,492)
Ընդամենը	(4)	-	(6,872)	(6,876)
Ընդամենը	7	3	1,486	1,496
Ընդամենը	231	71	10	412
Ընդամենը	256,460	62,049	10,817	329,326

30-42, 50-61, 63-64, 66-67, 69-70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000.

[illegible]

შეკამათებს მოწინააღმდეგეები, რომ 2019 წლის
31 დეკემბრის მდგომარეობით სპეცსამსახურში
დასაქმებული იყო 10 000-ზე მეტი პირი.

[illegible]

13. எதிர்மறையான எண்ணின் மதிப்பைக் காண்க

Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության 2022 թվականի մարտի 22-ի որոշմամբ հաստատվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից հանրապետության տարածքում իրականացվող հանրային աշխատանքների ցանկը:

[illegible]



14. ძირითადი საშუალებები

დანიშნულება	2019 წლის 1 იანვარი	2019 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 1 იანვარი	2020 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 1 იანვარი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ფაქტობრივი						
2019 წლის 1 იანვარი	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071
გადასახდელი	-	-	69	967	301	410
გადასახდელი	-	-	60	20	100	1197
გადასახდელი	-	-	14	147	161	-
2020 წლის 31 დეკემბერი	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220
დანიშნულება						
2020 წლის 1 იანვარი	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)
გადასახდელი	(3)	(174)	(187)	(482)	(566)	(444)
გადასახდელი	-	-	6	-	40	7
2020 წლის 31 დეკემბერი	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)
საბალანსო ღირებულება						
2020 წლის 1 იანვარი	61	403	323	2,118	1,427	1,017
2020 წლის 31 დეკემბერი	61	403	323	2,118	1,427	1,017
ფაქტობრივი						
2019 წლის 1 იანვარი	105	1,184	1,024	2,938	5,194	4,901
გადასახდელი	-	-	172	267	598	337
გადასახდელი	-	-	91	113	(442)	(181)
გადასახდელი	-	-	42	207	737	(986)
2019 წლის 31 დეკემბერი	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071
დანიშნულება						
2019 წლის 1 იანვარი	(38)	(376)	(628)	(1,470)	(2,855)	(2,280)
გადასახდელი	(3)	(231)	(181)	(454)	(1,835)	(563)
გადასახდელი	-	-	7	13	344	77
2019 წლის 31 დეკემბერი	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(3,766)
საბალანსო ღირებულება						
2019 წლის 1 იანვარი	64	577	427	1,488	1,741	1,305
2019 წლის 31 დეკემბერი	64	577	427	1,488	1,741	1,305

ფაქტობრივი და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამოწმებულია კრედიტების გადახდა. მათგან 4,108 ათასი ლარი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გადახდილია. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კრედიტების გადახდა განხორციელდა 4,108 ათასი ლარით. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კრედიტების გადახდა განხორციელდა 4,108 ათასი ლარით. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კრედიტების გადახდა განხორციელდა 4,108 ათასი ლარით.

საგარეო ურთიერთობების განყოფილება



15. გამოყენების უფლების მქონე პატენტები და სპეციალური პალატების უფლებები

დანიშნულება	2019 წლის 1 იანვარი	2019 წლის 31 დეკემბერი	2020 წლის 1 იანვარი	2020 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 1 იანვარი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ფაქტობრივი						
2019 წლის 1 იანვარი	3,516	1,023	4,339	10,553	961	1361
გადასახდელი	10,433	120	961	1361	1361	1361
2019 წლის 31 დეკემბერი	1361	1,047	14,860			
დანიშნულება						
2019 წლის 1 იანვარი	(659)	(303)	(962)	(2,389)	(2,389)	(2,389)
გადასახდელი	(2,234)	(353)	(2,389)	(2,389)	(2,389)	(2,389)
2019 წლის 31 დეკემბერი	(2,893)	(658)	(3,551)			
საბალანსო ღირებულება						
2019 წლის 1 იანვარი	10,970	389	11,309			
2019 წლის 31 დეკემბერი	10,970	389	11,309			
ფაქტობრივი						
2019 წლის 1 იანვარი	3,516	778	4,294	245	245	245
გადასახდელი	-	245	245	245	245	245
2019 წლის 31 დეკემბერი	3,516	1,023	4,539			
დანიშნულება						
2019 წლის 1 იანვარი	(659)	(303)	(962)	(2,389)	(2,389)	(2,389)
გადასახდელი	(2,234)	(353)	(2,389)	(2,389)	(2,389)	(2,389)
2019 წლის 31 დეკემბერი	(2,893)	(658)	(3,551)			
საბალანსო ღირებულება						
2019 წლის 1 იანვარი	10,970	389	11,309			
2019 წლის 31 დეკემბერი	10,970	389	11,309			

საგარეო ურთიერთობების განყოფილება

Braddiswido banggawan panyapih ngepénggah 2020 go 2023 Kemadon ngepénggah:

	2020	2019
Ընկերության Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	3,914	4,294
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	10,553	245
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	(101)	-
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	(136)	-
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	691	312
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	577	246
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	(1,183)	(1,183)
Ընդհանուր Բաժնեմասնակցության Պատկերացումը	12,976	3,914

[illegible]

№ 9, 9-й этаж, офис 909, г. Москва, ул. Мясницкая, д. 26, стр. 1
 125080, тел. (495) 797-70-70, факс (495) 797-70-71, e-mail: info@nauka.edu.ru
 125080, тел. (495) 797-70-70, факс (495) 797-70-71, e-mail: info@nauka.edu.ru

	2020 წლის მარტი	2020 წლის აპრილი	2020 წლის მაისი
გადახდილი გადასახადები	1,260	1,265	1,260
გადახდილი გადასახადები	4,391	4,068	4,068
გადახდილი გადასახადები	3,100	840	840
გადახდილი გადასახადები	1,506	535	535
გადახდილი გადასახადები	432	662	72
გადახდილი გადასახადები	(1,740)	12,522	591
გადახდილი გადასახადები	3,914	3,914	3,914

	2020 წლის მარტი	2020 წლის აპრილი	2020 წლის მაისი
გადახდილი გადასახადები	1,260	1,265	1,260
გადახდილი გადასახადები	4,391	4,068	4,068
გადახდილი გადასახადები	3,100	840	840
გადახდილი გადასახადები	1,506	535	535
გადახდილი გადასახადები	432	662	72
გადახდილი გადასახადები	(1,740)	12,522	591
გადახდილი გადასახადები	3,914	3,914	3,914

16. პრემიადარიბლუხრი აქთივები

გადაღებული შემთხვევები	
2019 წლის 1 თებერვალი	2,967
2019 წლის 31 მარტი	1,434
2019 წლის 31 მაისი	4,401
2019 წლის 31 ივნისი	548
2020 წლის 31 აპრილი	4,945
გამკურნალებად გამოტყდომულნი	
2019 წლის 1 თებერვალი	(1,415)
2019 წლის 31 მარტი	(422)
2019 წლის 31 მაისი	(1,837)
2019 წლის 31 ივნისი	(497)
2020 წლის 31 აპრილი	(2,334)
განჯილადი დარჩენილები	
2019 წლის 31 მარტი	2,564
2020 წლის 31 აპრილი	2,611

[illegible]

17. ԿԵՅՑ ԲՄԹՈՅՈՒՆ

	2020 წლის მარტი	2019 წლის მარტი
საერთო მოსახლეობის რაოდენობა	2,663	2,797
საერთო მოსახლეობის რაოდენობის ცვლილება	171	-
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	2,542	2,797
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	962	937
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	924	683
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	235	108
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	50	130
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	2,171	1,858
საერთო მოსახლეობის ცვლილება	4,713	4,153

[illegible]



კომპანების მოთხოვნები

33000 ვოლტზელია. გარდა ამისა, განსაკუთრებით მაღალი ხარისხის საკონსტრუქციო მასალის მოთხოვნაა. მოთხოვნები სტრუქტურის, უკონკრეტული მოთხოვნების კონკრეტული მოთხოვნების, ანუ სპეციალური, მოთხოვნებისა და მათი დადგენის კომპანიაზე.

33000 მოთხოვნა განსაკუთრებით მაღალია. 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ დროის დროშაზელია. 33000 არაა დადგენილი. მოთხოვნები მოთხოვნების მასა საკონსტრუქციო მასალის მოთხოვნების, უკონკრეტული მოთხოვნების, ანუ სპეციალური, მოთხოვნებისა და მათი დადგენის კომპანიაზე.

19. გაბორზებული საგალი ფასიანი ფაქტორები

ეს ფაქტორები მოიცავს ინფორმაციას ამოწმების დროშაზელია. 33000 არაა დადგენილი. მოთხოვნები მოთხოვნების მასა საკონსტრუქციო მასალის მოთხოვნების, უკონკრეტული მოთხოვნების, ანუ სპეციალური, მოთხოვნებისა და მათი დადგენის კომპანიაზე.

მოთხოვნები
გარდა ამისა
ესე გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები

33000 გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა.

გამოწმების კომპანია
გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები
გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები
ესე გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები

31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
12,407	12,407
318	260
12,725	12,667

31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
-	12,407
12,725	260
12,725	12,667

საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა. 33000 გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა.

19. გაბორზებული საგალი ფასიანი ფაქტორები

ეს ფაქტორები მოიცავს ინფორმაციას ამოწმების დროშაზელია. 33000 არაა დადგენილი. მოთხოვნები მოთხოვნების მასა საკონსტრუქციო მასალის მოთხოვნების, უკონკრეტული მოთხოვნების, ანუ სპეციალური, მოთხოვნებისა და მათი დადგენის კომპანიაზე.

მოთხოვნები
გარდა ამისა
ესე გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები

33000 გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა.

გამოწმების კომპანია
გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები
გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები
ესე გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები

კომპანიათა რეგულაციები

გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა. 33000 გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა.

ფაქტორები და გარე ფაქტორები

გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა. 33000 გამოწვევის საგალი ფასიანი ფაქტორები, მოცემულია და ცნობილია ფაქტორების არსებობა.

ფინანსური საშუალებით გამოწვევის ცვლილებების შედეგები

გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები	2021 წლის 12 თვის განმავლობაში	2020 წლის 12 თვის განმავლობაში
12,667	1,555	1,497
12,667	12,725	12,725

გამოწმების საგალი ფასიანი ფაქტორები	2021 წლის 12 თვის განმავლობაში	2020 წლის 12 თვის განმავლობაში
9,945	12,500	12,251
9,945	12,500	12,251

საგარეო ურთიერთობების განყოფილება

საგარეო ურთიერთობების განყოფილება

საგარეო ურთიერთობების განყოფილება



Ցուցանիշները բնութագրում են ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները:

Ցուցանիշները համապատասխանում են ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքներին:

Ցուցանիշները	2020 թվական		2021 թվական		2022 թվական		2023 թվական		2024 թվական		2025 թվական	
	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից
ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները												
Ընդամենը	65,006	(6,401)	(826)	(791)	(2,257)	62,749	3%					
1. Ընդամենը	547	-	(36)	(599)	(135)	412	25%					
2. Ընդամենը	624	-	(114)	(84)	(198)	426	32%					
3. Ընդամենը	360	-	(56)	(104)	(162)	198	45%					
4. Ընդամենը	863	-	-	(391)	(391)	472	46%					
5. Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	0%					
Ընդամենը	67,400	(6,401)	(1,032)	(1,471)	(3,143)	64,257	5%					
ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները												
Ընդամենը	52,097	(351)	(239)	(330)	(920)	51,177	2%					
1. Ընդամենը	212	(1)	(21)	(13)	(35)	177	17%					
2. Ընդամենը	247	-	(14)	(86)	(100)	147	40%					
3. Ընդամենը	197	-	(18)	(47)	(65)	132	33%					
4. Ընդամենը	403	-	-	(246)	(246)	157	61%					
5. Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	0%					
Ընդամենը	53,156	(352)	(292)	(722)	(1,366)	51,790	3%					

ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները



Ցուցանիշները բնութագրում են ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները:

Ցուցանիշները համապատասխանում են ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքներին:

Ցուցանիշները	2020 թվական		2021 թվական		2022 թվական		2023 թվական		2024 թվական		2025 թվական	
	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից	Ընդամենը	ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից
ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները												
Ընդամենը	52,488	(869)	(595)	(1,006)	(2,470)	50,018	5%					
1. Ընդամենը	482	-	(62)	(45)	(107)	375	22%					
2. Ընդամենը	693	-	(103)	(177)	(280)	413	40%					
3. Ընդամենը	568	-	(173)	(108)	(281)	287	49%					
4. Ընդամենը	872	-	-	(623)	(623)	249	71%					
5. Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	0%					
Ընդամենը	55,103	(869)	(933)	(1,959)	(3,761)	51,342	7%					
ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները												
Ընդամենը	48,319	(839)	(364)	(626)	(1,829)	46,490	4%					
1. Ընդամենը	576	(2)	(37)	(92)	(131)	445	23%					
2. Ընդամենը	386	-	(56)	(52)	(108)	278	26%					
3. Ընդամենը	249	-	(58)	(47)	(105)	144	42%					
4. Ընդամենը	691	-	-	(438)	(438)	253	63%					
5. Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	0%					
Ընդամենը	50,221	(841)	(515)	(1,255)	(2,611)	47,610	5%					
ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները												
Ընդամենը	41,294	(550)	(82)	(18)	(650)	40,644	2%					
1. Ընդամենը	383	(1)	(28)	(4)	(33)	350	9%					
2. Ընդամենը	224	-	(46)	(5)	(51)	173	23%					
3. Ընդամենը	185	-	(73)	(15)	(88)	97	48%					
4. Ընդամենը	654	-	-	(537)	(537)	117	82%					
5. Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	0%					
Ընդամենը	42,740	(551)	(229)	(579)	(1,359)	41,381	3%					

ՀՀ ֆինանսական իշխանության կողմից կատարվող գործունեության արդյունքները



Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին	29,388	-	(5)	-	(5)	29,383	0%
Հաշվառման օրվա վերջին	482	-	(1)	-	(1)	481	0%
Հաշվառման օրվա վերջին	38	-	-	(8)	(8)	30	21%
Հաշվառման օրվա վերջին	7	-	-	(1)	(1)	6	14%
Հաշվառման օրվա վերջին	24	-	-	(5)	(5)	19	21%
Հաշվառման օրվա վերջին	-	-	-	-	-	-	0%
Կազմակերպության կապիտալիզացիա	29,939	-	(6)	(14)	(20)	29,919	0%

Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին	29,637	(383)	(173)	(175)	(731)	28,906	2%
Հաշվառման օրվա վերջին	403	-	(23)	(55)	(78)	325	19%
Հաշվառման օրվա վերջին	191	-	(43)	(8)	(51)	140	27%
Հաշվառման օրվա վերջին	132	-	(49)	(19)	(68)	64	52%
Հաշվառման օրվա վերջին	404	-	-	(258)	(258)	146	64%
Հաշվառման օրվա վերջին	-	-	-	-	-	-	0%
Կազմակերպության կապիտալիզացիա	30,767	(383)	(288)	(515)	(1,186)	29,581	4%

**Կազմակերպության
կապիտալիզացիա**

Կազմակերպության կապիտալիզացիա	329,326	(3,636)	(3,295)	(6,515)	(13,446)	315,880	4%
----------------------------------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----

Հաշվառման օրվա վերջին 2020

Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին
Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին	71,756	(332)	(1,527)	(1,128)	(2,987)	68,769	4%
Հաշվառման օրվա վերջին	748	(63)	(13)	(134)	(210)	538	28%
Հաշվառման օրվա վերջին	282	-	(64)	(42)	(106)	176	38%
Հաշվառման օրվա վերջին	207	-	(32)	(42)	(74)	133	36%
Հաշվառման օրվա վերջին	773	-	(2)	(488)	(490)	283	63%
Հաշվառման օրվա վերջին	-	-	-	-	-	-	0%
Կազմակերպության կապիտալիզացիա	73,766	(395)	(1,638)	(1,834)	(3,867)	69,899	5%

Հաշվառման օրվա վերջին

Հաշվառման օրվա վերջին	47,469	(314)	(211)	(305)	(830)	46,639	7%
Հաշվառման օրվա վերջին	234	(21)	(6)	(15)	(42)	192	18%
Հաշվառման օրվա վերջին	147	-	(37)	(21)	(58)	89	39%
Հաշվառման օրվա վերջին	144	-	(32)	(45)	(77)	67	53%
Հաշվառման օրվա վերջին	468	-	(9)	(253)	(262)	206	56%
Հաշվառման օրվա վերջին	-	-	-	-	-	-	0%
Կազմակերպության կապիտալիզացիա	48,462	(335)	(295)	(639)	(1,269)	47,193	3%

Հաշվառման օրվա վերջին 2020

[illegible]

Agri Solengay	58,960	(926)	(1,236)	(1,965)	(4,127)	54,833	7%
---------------	--------	-------	---------	---------	---------	--------	----

[illegible]

Invest. Budgets (including debt)	51,595	(629)	(445)	(1,371)	(2,445)	40,150	5%
-------------------------------------	--------	-------	-------	---------	---------	--------	----

	31.9.13	(3.4.3)	(1.1.7)	(1.0)	(4.70)	31.4.43	1%
1. und 2. Kette	143	(3.1)	(1)	(3)	(35)	108	24
3. und 4. Kette	55	-	(23)	(3)	(26)	29	47%
5. und 6. Kette	38	-	(18)	(7)	(25)	13	66%
7. und 8. Kette	130	-	-	(103)	(103)	27	79%
9. und 10. Kette	-	-	-	-	-	-	0%

1972-84	32,279	(374)	(150)	(126)	(659)	31,620	2%
---------	--------	-------	-------	-------	-------	--------	----

[illegible]

Aggregatverpflichtungen	21,182	-	(27)	-	(27)	21,155	0%
-------------------------	--------	---	------	---	------	--------	----

Հանրահանգում ներկայացված	ՀՀ	ՀՀ	ՀՀ	ՀՀ	ՀՀ	ՀՀ
ՀՀ	23,687	(88)	(214)	(594)	21,077	2%
ՀՀ	186	(1)	(32)	(62)	124	33%
ՀՀ	94	(35)	(5)	(40)	54	43%
ՀՀ	64	(17)	(20)	(37)	27	58%
ՀՀ	229	-	(150)	(150)	79	66%
ՀՀ	-	-	-	-	-	0%

24,240	(316)	(142)	(879)	23,361	4%
--------	-------	-------	-------	--------	----

Համաձայնագրերի գնահատված արժեքը	310,484	[2,975]	(3,942)	[6,356]	(13,273)	297,211	4%
------------------------------------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----

[illegible]

deswegen immer noch in der Diskussion. In der Tat ist es nicht möglich, die gesamte Welt zu erforschen.

	31.12.2019 g.	31.12.2018 g.	31.12.2017 g.
Uzglādzīto pārdevējdarbības pārdevējdarbības izpildes procentuālais līmenis	185,013	59%	149,341
	130,867	41%	127,870
Igaļā	315,880	100%	297,211
			100%

[illegible]

განმარტების წარმომადგენელი	მართვის სადაზიან განმარტების	მართვის სადაზიან განმარტების	სადაზიან განმარტების	სადაზიან განმარტების	სადაზიან განმარტების
განმარტების წარმომადგენელი	109,233	109,233	103,335	299,434	299,434
განმარტების წარმომადგენელი	21,488	21,488	21,459	39,160	39,160
განმარტების წარმომადგენელი	3,277	3,277	3,076	8,909	8,909
განმარტების წარმომადგენელი	176,536	176,536	169,341	347,523	347,523
სადაზიან განმარტების	310,484	310,484	297,211	347,523	347,523

[illegible]

Հանրային կապերի և հաճախորդների հարաբերությունների բաժնի պատասխանատվությունը կապիտալի և ֆինանսական արդյունավետության բաժնի պատասխանատվությունը

Երկրակաշիվի համակարգի մեջ ընդգրկված են հետևյալ բաղադրիչները՝

பெரும்பெரிய நூல்

[illegible]

Հանրապետության Կառավարության հրամանով 2010 թվ. 10.27. N 1000-Ն

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԿԻ
ԲԱՆԿԱԿԵՆՏՐԱԼԻ ՓԵՐՑԱՆԵՐԸ

2020 Copyright © All Rights Reserved

Background

1. **Introduction**
 2. **Background**
 3. **Methodology**
 4. **Results**
 5. **Conclusion**
 6. **References**
 7. **Appendix**
 8. **Index**
 9. **Table of Contents**
 10. **Abstract**
 11. **Summary**
 12. **Key Words**
 13. **Keywords**
 14. **Subject Headings**
 15. **Classification**
 16. **Indexing**
 17. **References**
 18. **Appendix**
 19. **Index**
 20. **Table of Contents**
 21. **Abstract**
 22. **Summary**
 23. **Key Words**
 24. **Keywords**
 25. **Subject Headings**
 26. **Classification**
 27. **Indexing**
 28. **References**
 29. **Appendix**
 30. **Index**
 31. **Table of Contents**
 32. **Abstract**
 33. **Summary**
 34. **Key Words**
 35. **Keywords**
 36. **Subject Headings**
 37. **Classification**
 38. **Indexing**
 39. **References**
 40. **Appendix**
 41. **Index**
 42. **Table of Contents**
 43. **Abstract**
 44. **Summary**
 45. **Key Words**
 46. **Keywords**
 47. **Subject Headings**
 48. **Classification**
 49. **Indexing**
 50. **References**
 51. **Appendix**
 52. **Index**
 53. **Table of Contents**
 54. **Abstract**
 55. **Summary**
 56. **Key Words**
 57. **Keywords**
 58. **Subject Headings**
 59. **Classification**
 60. **Indexing**
 61. **References**
 62. **Appendix**
 63. **Index**
 64. **Table of Contents**
 65. **Abstract**
 66. **Summary**
 67. **Key Words**
 68. **Keywords**
 69. **Subject Headings**
 70. **Classification**
 71. **Indexing**
 72. **References**
 73. **Appendix**
 74. **Index**
 75. **Table of Contents**
 76. **Abstract**
 77. **Summary**
 78. **Key Words**
 79. **Keywords**
 80. **Subject Headings**
 81. **Classification**
 82. **Indexing**
 83. **References**
 84. **Appendix**
 85. **Index**
 86. **Table of Contents**
 87. **Abstract**
 88. **Summary**
 89. **Key Words**
 90. **Keywords**
 91. **Subject Headings**
 92. **Classification**
 93. **Indexing**
 94. **References**
 95. **Appendix**
 96. **Index**
 97. **Table of Contents**
 98. **Abstract**
 99. **Summary**
 100. **Key Words**
 101. **Keywords**
 102. **Subject Headings**
 103. **Classification**
 104. **Indexing**
 105. **References**
 106. **Appendix**
 107. **Index**
 108. **Table of Contents**
 109. **Abstract**
 110. **Summary**
 111. **Key Words**
 112. **Keywords**
 113. **Subject Headings**
 114. **Classification**
 115. **Indexing**
 116. **References**
 117. **Appendix**
 118. **Index**
 119. **Table of Contents**
 120. **Abstract**
 121. **Summary**
 122. **Key Words**
 123. **Keywords**
 124. **Subject Headings**
 125. **Classification**
 126. **Indexing**
 127. **References**
 128. **Appendix**
 129. **Index**
 130. **Table of Contents**
 131. **Abstract**
 132. **Summary**
 133. **Key Words**
 134. **Keywords**
 135. **Subject Headings**
 136. **Classification**
 137. **Indexing**
 138. **References**
 139. **Appendix**
 140. **Index**
 141. **Table of Contents**
 142. **Abstract**
 143. **Summary**
 144. **Key Words**
 145. **Keywords**
 146. **Subject Headings**
 147. **Classification**
 148. **Indexing**
 149. **References**
 150. **Appendix**
 151. **Index**
 152. **Table of Contents**
 153. **Abstract**
 154. **Summary**
 155. **Key Words**
 156. **Keywords**
 157. **Subject Headings**
 158. **Classification**
 159. **Indexing**
 160. **References**
 161. **Appendix**
 162. **Index**
 163. **Table of Contents**
 164. **Abstract**
 165. **Summary**
 166. **Key Words**
 167. **Keywords**
 168. **Subject Headings**
 169. **Classification**
 170. **Indexing**
 171. **References**
 172. **Appendix**
 173. **Index**
 174. **Table of Contents**
 175. **Abstract**
 176. **Summary**
 177. **Key Words**
 178. **Keywords**
 179. **Subject Headings**
 180. **Classification**
 181. **Indexing**
 182. **References**
 183. **Appendix**
 184. **Index**
 185. **Table of Contents**
 186. **Abstract**
 187. **Summary**
 188. **Key Words**
 189. **Keywords**
 190. **Subject Headings**
 191. **Classification**
 192. **Indexing**
 193. **References**
 194. **Appendix**
 195. **Index**
 196. **Table of Contents**
 197. **Abstract**
 198. **Summary**
 199. **Key Words**
 200. **Keywords**
 201. **Subject Headings**
 202. **Classification**
 203. **Indexing**
 204. **References**
 205. **Appendix**
 206. **Index**
 207. **Table of Contents**
 208. **Abstract**
 209. **Summary**
 210. **Key Words**
 211. **Keywords**
 212. **Subject Headings**
 213. **Classification**
 214. **Indexing**
 215. **References**
 216. **Appendix**
 217. **Index**
 218. **Table of Contents**
 219. **Abstract**
 220. **Summary**
 221. **Key Words**
 222. **Keywords**
 223. **Subject Headings**
 224. **Classification**
 225. **Indexing**
 226. **References**
 227. **Appendix**
 228. **Index**
 229. **Table of Contents**
 230. **Abstract**
 231. **Summary**
 232. **Key Words**
 233. **Keywords**
 234. **Subject Headings**
 235. **Classification**
 236. **Indexing**
 237. **References**
 238. **Appendix**
 239. **Index**
 240. **Table of Contents**
 241. **Abstract**
 242. **Summary**
 243. **Key Words**
 244. **Keywords**
 245. **Subject Headings**
 246. **Classification**
 247. **Indexing**
 248. **References**
 249. **Appendix**
 250. **Index**
 251. **Table of Contents**
 252. **Abstract**
 253. **Summary</**

1. info@wondergroup.com
 2. www.wondergroup.com
 3. www.wondergroup.com

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆՍՏԻԹԱՆԿԱՆ ԿՈԴԵՔՍՏԻ
ԵՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՎՈՒՄԻՆԻ ԲՈՒՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԵՐԸ ԵՎ ԵՐԱԿԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ՈՒՆԵՔՆԵՐԸ ԿՈՆՍՏԻԹԱՆԿԱՆ ԿՈԴԵՔՍՏԻ 39-Ե
ԽԱՆ 2019 ՏՎԱԾ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ ԶԵՐՈՒՄԵՐԸ:

Համարները և 1-ին կոդի անունը	1-ին 12 նոյեմբեր 2019թ.	3-րդ 15 դեկտեմբեր 2019թ.	6-րդ 12 դեկտեմբեր 2019թ.	1 հոկտեմբեր 2019թ.	1-ին հունիս 2019թ.	1-ին հունիս 2019թ.
Համարները և 1-ին կոդի անունը	20,106	-	-	-	-	20,106
Համարները և 1-ին կոդի անունը	25,448	31,954	97,923	130,176	3,187	297,211
Համարները և 1-ին կոդի անունը	1,547	36	-	714	-	2,297
Համարները և 1-ին կոդի անունը	47,101	31,990	97,923	133,890	3,187	319,614
Համարները և 1-ին կոդի անունը	13	-	4,279	-	-	4,292
Համարները և 1-ին կոդի անունը	253,759	-	224	-	-	253,983
Համարները և 1-ին կոդի անունը	260	-	-	12,407	-	12,667
Համարները և 1-ին կոդի անունը	80	161	763	2,839	71	3,914
Համարները և 1-ին կոդի անունը	-	-	767	-	-	767
Համարները և 1-ին կոդի անունը	782	814	-	7	-	1,603
Համարները և 1-ին կոդի անունը	254,894	975	6,033	15,253	71	277,226
Համարները և 1-ին կոդի անունը	(207,793)	31,015	91,899	118,637	3,116	5,533
Համարները և 1-ին կոդի անունը						42,388

**27. ანგარიშების წარდგენის თარიღის
შემაჯღოფი მოვლენები**

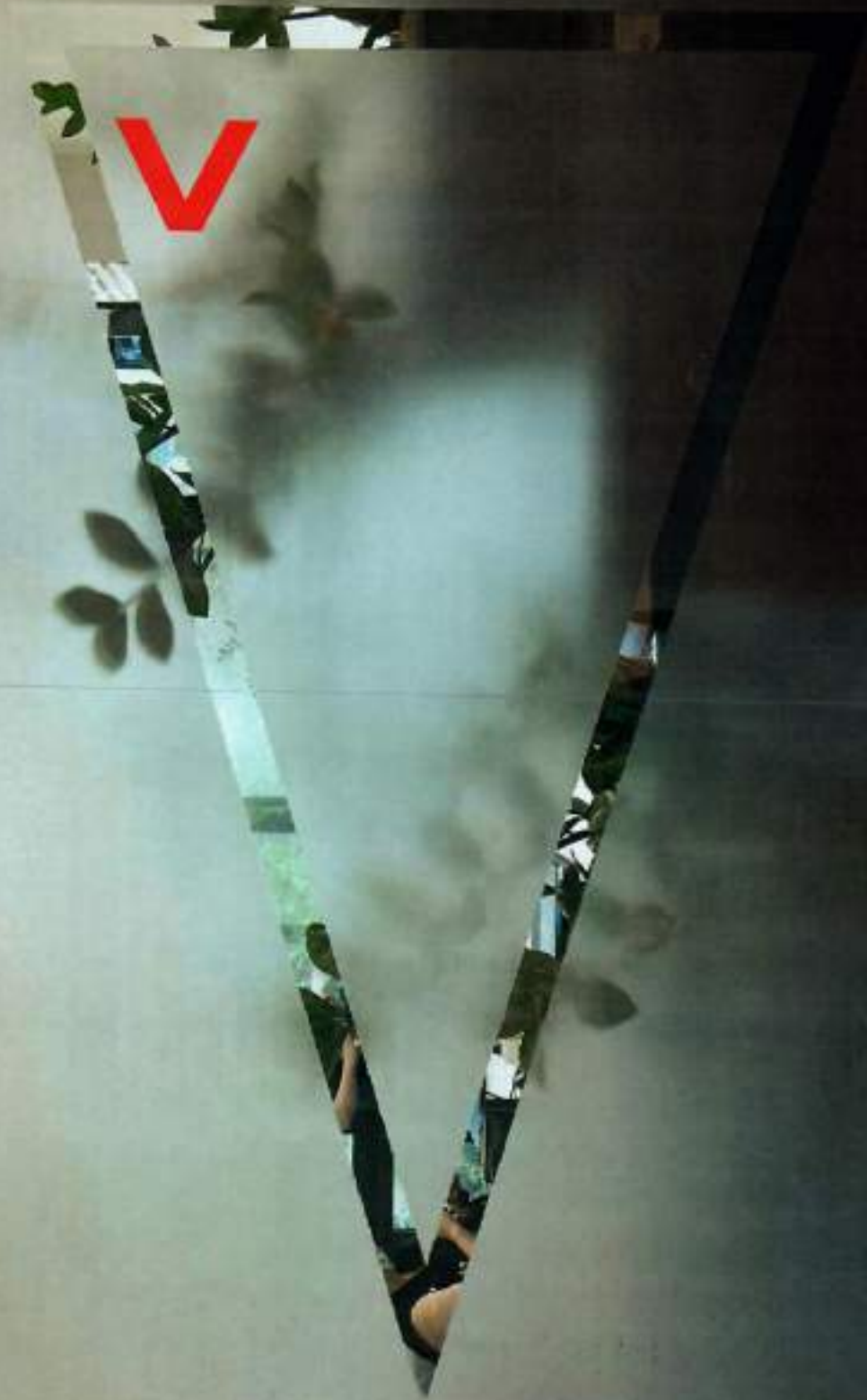
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺԱՊԱՐԱՆԱՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ ԿԱՌԱՐԱԾՈՒՄԸ

- [illegible]

050862	050862
050862	050862



დაცნობის



დაცნობის
დაცნობის
დაცნობის

დაცნობის
დაცნობის
დაცნობის

დაცნობის
დაცნობის
დაცნობის



გაერთიანებული სამეფოს კორკორაციული
გარეუვის კოდექსთან შესაბამისობა 2020 წლის
მდგომარეობით

Department of Psychology, University of Illinois at Chicago, Chicago, IL 60607

[illegible]

1. a. $\frac{1}{2}$ b. $\frac{1}{2}$ c. $\frac{1}{2}$ d. $\frac{1}{2}$ e. $\frac{1}{2}$ f. $\frac{1}{2}$ g. $\frac{1}{2}$ h. $\frac{1}{2}$ i. $\frac{1}{2}$ j. $\frac{1}{2}$ k. $\frac{1}{2}$ l. $\frac{1}{2}$ m. $\frac{1}{2}$ n. $\frac{1}{2}$ o. $\frac{1}{2}$ p. $\frac{1}{2}$ q. $\frac{1}{2}$ r. $\frac{1}{2}$ s. $\frac{1}{2}$ t. $\frac{1}{2}$ u. $\frac{1}{2}$ v. $\frac{1}{2}$ w. $\frac{1}{2}$ x. $\frac{1}{2}$ y. $\frac{1}{2}$ z. $\frac{1}{2}$

doi:10.1017/S0007122612000000

10

2005

2006

[illegible]

- [illegible]

- [illegible]

- Այս օրակցի 2 հիմնական և օպերատիվ խնդիրներ են առաջադրվում և 55-60 օրվա ընթացքում 6 ժամանակահատվածում իրականացվում են հետևյալից որոշակիորեն անհամապատասխան ժամանակահատվածում իրականացվող աշխատանքները՝

- III. Պայքարող ստիկի հաջորդն ամենիցն էլ Յուրա Յուրազյանն էր, ան առիթուն նախապայքարողներն էր հաջորդունը անցնում, քրեագիտն էր ինչպեսզի հետ-
ապահներ:

- Հայաստանի Կառավարության կողմից հաստատված հրահանգի համաձայն, 2017 թվականի օգոստոսի 1-ին հասնում է իր ավարտին «Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից հաստատված հրահանգի համաձայն, 2017 թվականի օգոստոսի 1-ին հասնում է իր ավարտին» հրահանգը:

Source: <http://www.oxfordjournals.org/abstract/doi/10.1093/oxfordjournals/oxfam.a000000>
<http://www.frc.com.uk/sections/corporate-governance-and-stewardship/corporate-governance-code>

Journal of Interpersonal Violence 27(1)

145

doi:10.1017/S0007122612000000

10

2005

2006

දුරස්ථයේ පැවැත්මකින් යුතු 7 වෙනුවෙන්

„Kochbuch „Geflügelrezepte“ liegt/steht im Bereich des öffentlichen Zugangs
und ist öffentlich zugänglich. Die Öffentlichkeit ist nicht ausgeschlossen und
kann zur Einsichtnahme zugelassen werden.“

[illegible]

Ներդրումը կրթության բնագավառում լայնորեն ճանաչված է, որովհետև նա իր օրինակով և գործունեությամբ հարգանք է առաջացրել իր ժամանակակիցների մեջ:

© 2000 Blackwell Science Ltd

Исследования в области биологии человека

Magyarországi Magyarok Egyesülete
székhely: 1067 Budapest, Rózsák tere 1.
tel.: +36-1-896 1111

Received 2001 September 10; accepted 2001 November 14.

[illegible][illegible][illegible]

տարբերակը գտնվում է անհրաժեշտ
հիշեցնողը նախքան ճանաչողին զգուշացնելու
սահմանը կախված այն ժամանակից, երբ

[illegible]

— 300 —

doi:10.1017/S0022292412001220

29863-500

MEMO

1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 26

ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի ապրիլի 11-ի հրապարակած հրամանով՝ ստացան տեղափոխվել համապատասխան հասցեներով և անվաններով:

refers to the fact that the system is not designed to be used in a way that would be considered "normal" or "typical" by the general public. The system is designed to be used in a way that would be considered "abnormal" or "atypical" by the general public.

Հայաստանի Հանրապետության Կոնստիտուցիոնալ դատարանի կողմից 2017 թվականի օգոստոսի 1-ին հրապարակված հրավերի համաձայն՝ հետևյալ տեղեկությունները հասանելի են հանրությանը.

Reference

4011+16 (M4)	4011+16 (M4)
--------------	--------------

total profit	95%
total loss	5%

30%	30%
-----	-----

2007-2008 - 24. Burtyn

bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/2019.05.20.246491>; this version posted May 20, 2019. The copyright holder for this preprint (which was not certified by peer review) is the author/funder, who has granted bioRxiv a license to display the preprint in perpetuity. It is made available under aCC-BY-NC-ND 4.0 International license.

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics*, 25, 1-6

Department of Pathology, University of Toronto, Toronto, Ontario, Canada

Chlorophyll *a* and *b* were determined by the method of Lichtenthaler and Whistler (1972). Total protein was determined by the method of Lowry et al. (1951).

Copyright © 2002 by John Wiley & Sons, Inc.



Երևանի մարզի խորհրդի նախագահ

Հայաստանի Հանրապետության խորհրդի նախագահի պաշտոնը կատարում է Երևանի մարզի խորհրդի նախագահը՝ Երվանդ Բաղդասարյանը։

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

Խորհրդի նախագահի խնդիրները

Խորհրդի նախագահի խնդիրները

Խորհրդի նախագահի խնդիրները	N	%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	N	%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	23	5,7%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	23	5,7%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	36	8,9%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	36	8,9%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	339	84,5%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	339	84,5%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	4	1,0%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	4	1,0%

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

Խորհրդի նախագահի խնդիրները



Երևանի մարզի խորհրդի նախագահ

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

Խորհրդի նախագահի խնդիրները

Խորհրդի նախագահի խնդիրները

Խորհրդի նախագահի խնդիրները	N	%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	N	%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	31*	9,7%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	31*	9,7%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	67	5,9%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	67	5,9%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	88	22,7%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	88	22,7%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	46	4,3%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	46	4,3%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	44	4,5%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	44	4,5%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	52	5,8%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	52	5,8%
Խորհրդի նախագահի խնդիրները	86	8,0%	Խորհրդի նախագահի խնդիրները	86	8,0%

« Խորհրդի նախագահի խնդիրները»

Խորհրդի նախագահի խնդիրները



2025 Copyright © Myriad Genetics, Inc. All rights reserved.

Study	Year	Sample Size (n)	Prevalence (%)
1. Smith et al.	2000	1,200	15.2
2. Jones et al.	2001	950	18.7
3. Brown et al.	2002	1,500	12.5
4. White et al.	2003	1,100	16.8
5. Black et al.	2004	1,300	14.1
6. Green et al.	2005	1,400	17.3
7. Grey et al.	2006	1,600	13.9
8. White et al.	2007	1,700	19.5
9. Black et al.	2008	1,800	11.7
10. Brown et al.	2009	1,900	20.1
11. Green et al.	2010	2,000	16.4
12. Grey et al.	2011	2,100	18.9
13. White et al.	2012	2,200	15.6
14. Black et al.	2013	2,300	21.3
15. Brown et al.	2014	2,400	14.8
16. Green et al.	2015	2,500	19.2
17. Grey et al.	2016	2,600	17.1
18. White et al.	2017	2,700	22.5
19. Black et al.	2018	2,800	13.4
20. Brown et al.	2019	2,900	23.7
21. Green et al.	2020	3,000	16.9
22. Grey et al.	2021	3,100	20.4
23. White et al.	2022	3,200	18.2
24. Black et al.	2023	3,300	24.1
25. Brown et al.	2024	3,400	15.5
26. Green et al.	2025	3,500	21.8
27. Grey et al.	2026	3,600	19.6
28. White et al.	2027	3,700	25.3
29. Black et al.	2028	3,800	14.2
30. Brown et al.	2029	3,900	26.7
31. Green et al.	2030	4,000	17.8
32. Grey et al.	2031	4,100	22.1
33. White et al.	2032	4,200	20.5
34. Black et al.	2033	4,300	27.4
35. Brown et al.	2034	4,400	16.3
36. Green et al.	2035	4,500	23.9
37. Grey et al.	2036	4,600	21.7
38. White et al.	2037	4,700	28.2
39. Black et al.	2038	4,800	15.1
40. Brown et al.	2039	4,900	29.6
41. Green et al.	2040	5,000	18.9
42. Grey et al.	2041	5,100	24.3
43. White et al.	2042	5,200	22.8
44. Black et al.	2043	5,300	30.1
45. Brown et al.	2044	5,400	17.4
46. Green et al.	2045	5,500	25.7
47. Grey et al.	2046	5,600	23.5
48. White et al.	2047	5,700	31.2
49. Black et al.	2048	5,800	16.8
50. Brown et al.	2049	5,900	32.6
51. Green et al.	2050	6,000	19.5
52. Grey et al.	2051	6,100	26.1
53. White et al.	2052	6,200	24.9
54. Black et al.	2053	6,300	33.4
55. Brown et al.	2054	6,400	18.2
56. Green et al.	2055	6,500	27.8
57. Grey et al.	2056	6,600	25.6
58. White et al.	2057	6,700	34.1
59. Black et al.	2058	6,800	17.9
60. Brown et al.	2059	6,900	35.5
61. Green et al.	2060	7,000	20.3
62. Grey et al.	2061	7,100	27.7
63. White et al.	2062	7,200	26.5
64. Black et al.	2063	7,300	35.9
65. Brown et al.	2064	7,400	19.1
66. Green et al.	2065	7,500	28.4
67. Grey et al.	2066	7,600	27.2
68. White et al.	2067	7,700	36.7
69. Black et al.	2068	7,800	20.5
70. Brown et al.	2069	7,900	38.1
71. Green et al.	2070	8,000	21.4
72. Grey et al.	2071	8,100	28.9
73. White et al.	2072	8,200	27.7
74. Black et al.	2073	8,300	37.2
75. Brown et al.	2074	8,400	20.8
76. Green et al.	2075	8,500	29.5
77. Grey et al.	2076	8,600	28.3
78. White et al.	2077	8,700	38.8
79. Black et al.	2078	8,800	21.6
80. Brown et al.	2079	8,900	39.2
81. Green et al.	2080	9,000	22.1

Category	Percentage
Other	1%
Other	0.2%
Other	0.2%

Brachyotus brachyotus / *Brachyotus brachyotus*

= 2021 ելքի ձեռնարկում 30% պահպանել, որով եղանակի միջոցառում, 2020 ելքի ձեռնարկում պահպանել 2020-ին ձեռնարկում 24,3%:

Հայաստանի Հանրապետության Ինքնակառավարման մարմինների և Բնակավայրերի խորհուրդների կողմից հաստատված հարկերի և վճարումների մասին օրենքի (համաձայնեցված է ՀՀ Սահմանադրության հետ)

ՀՀ Կոնստիտուցիոն դատարանի համաձայնությամբ
հաստատվում է (N 830)
ՀՀ Կոնստիտուցիոն դատարանի կողմից հաստատված հարկերի և վճարումների մասին օրենքի (համաձայնեցված է ՀՀ Սահմանադրության հետ)

ՀՀ Կոնստիտուցիոն դատարանի համաձայնությամբ
հաստատվում է (N 355)
ՀՀ Կոնստիտուցիոն դատարանի կողմից հաստատված հարկերի և վճարումների մասին օրենքի (համաձայնեցված է ՀՀ Սահմանադրության հետ)

3

St. Louis, Missouri 63103

5-9569

2986735



գրական

2020 թվականի հունիսի 1-ին հաստատվել է ՀՀ Առողջապահության նախարարի հրամանով, որով սահմանվել է ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

1. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

2. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

1. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

2. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

3. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

4. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

1. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

2. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

3. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

4. ՀՀ առողջապահության նախարարի կողմից հաստատվելու պահանջարկի ցանկը, որի մեջ ներառված են հետևյալ հոդերը՝

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՈՒՅՑԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼԻԶԱԿԱՆ ԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ



დანართი 4

შემოკლებების რამონათვალი

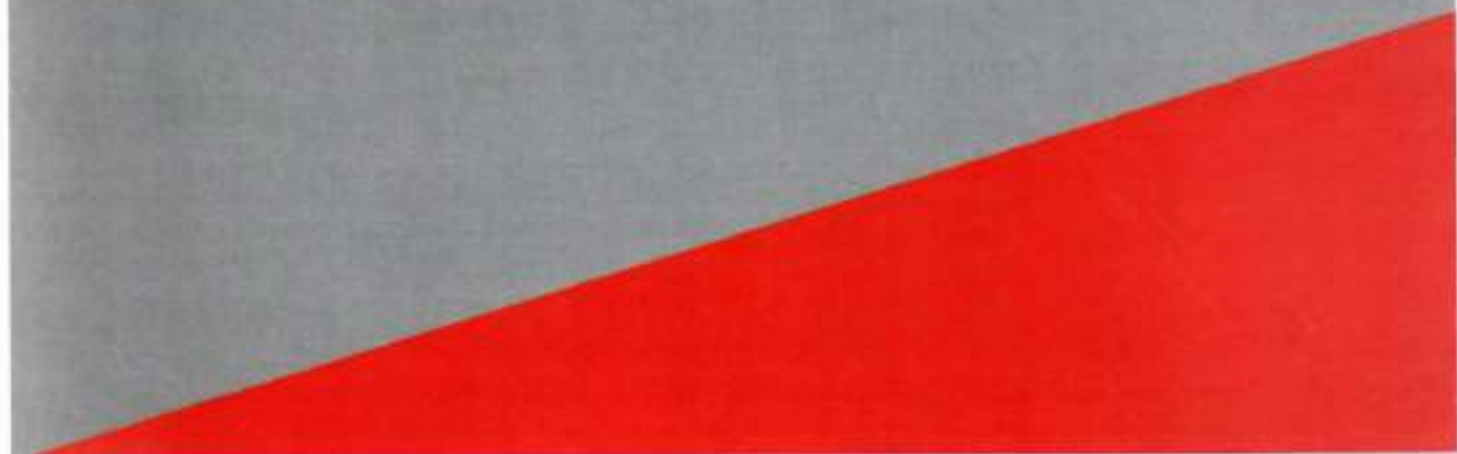
ALCO	ალკოჰოლი და ეთილალკოჰოლი	KPI	საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებლები
AML	ფულს გადართვის სამსახურები	MPR	შინაგარეო მოღვაწეების განკვეთა
BCBS	სამსო ზედამხედველობის ბანკის კომიტეტი	NPL	გადაიდგენილი მაღალი სესტის
CSR	კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა	ROE	საგადასახადო კაპიტალი
DFC	აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო, კორპორაციული ფონდი (DFC)	SIDA	შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
DWM	შოივლი ბანკის განყოფილება	SME	მცირე და საშუალო სარეზი
EE&RE	ენერგეტიკის და რესურსების ენერგია	SMS	მოკლე მანძილი მუდგონება
ERP	სარეზი რესურსების რეგულირების სისტემა	UN	ერთიანი ერების ორგანიზაცია
ESG	სოციალური და კორპორაციული მართვა	UN Women	ერების ქალთა ორგანიზაცია
GCF	გლობალური კლასიკის ფონდი	USAID	აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
GIZ	გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სამსახურები	WEP	ქალთა ეკონომიკური გადართვა
HR	ადამიანური რესურსები	მასო	შეზღუდული ინტელექტუალი
HRMS	ადამიანური რესურსების მართვის სისტემა	შპს	ზავლიანი სახელობის მომსახურება
IMF	საერთაშორისო სავალუტური ფონდი	შპს	შეზღუდული სარეზი
		შპს	შეზღუდული სარეზი
		შპს	შეზღუდული სარეზი

თბილისი

შეზღუდული

თბილისი

თბილისი



სანოტარო მოქმედების
რეგისტრაციის ნომერი

N210794740



სანოტარო მოქმედების
რეგისტრაციის თარიღი

28.07.2021 წ

სანოტარო მოქმედების
დასახელება

დოკუმენტის თარგმანზე დიპლომირებული მთარგმნელის
ხელმოწერის დამოწმება

ნოტარიუსი

ზაზა მეგრელიშვილი

სანოტარო ზიუროს მისამართი

ქალაქი თბილისი, სტანისლავსკის ქუჩა №5

სანოტარო ზიუროს ტელეფონი

599313105

სანოტარო მოქმედების
ინდივიდუალური ნომერი

99520012823021



სანოტარო მოქმედებისა და სანოტარო აქტის შესახებ ინფორმაციის (მისი შექმნის, შეცვლის და/ან
გაუქმების შესახებ) მიღება-გადამოწმება შეგიძლიათ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ვებ-გვერდზე:
www.notary.ge ასევე შეგიძლიათ დირექტო ტელეფონზე: +995(32) 2 66 19 18

ორიათას ოცდაერთი წლის ოცდარვა ივლისს მე ზაზა მეგრელიშვილი, ნოტარიუსი ქალაქ თბილისში, რომლის სანოტარო ზიური მდებარეობს მისამართზე: ქალაქი თბილისი, სტანისლავსკის ქუჩა №5, ვადასტურებ თარჯიმნის - ნინო მეტრეველის (დაბადებული: 22.01.1977 წელს, რეგისტრირებული მისამართი: ქალაქი თბილისი, III მასივი, VI კვარტალი, კორპუსი 8, ბინა 22. პირადი ნომერი: # 01027008035) ხელმოწერის ნამდვილობას წინამდებარე აქტზე (სს.მიერთსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი-ს 2020 წლის ინტერირებული ანგარიში). თარჯიმანმა წარმოადგინა ინგლისური ენის ცოდნის დამადასტურებელი დოკუმენტი (ნინო მეტრეველის დიპლომი გაცემული დავით აღმაშენებლის სახელობის უნივერსიტეტის მიერ 25/05/2001 წელს. სარეგისტრაციო N 699). თარჯიმანი ჩემს მიერ გაფრთხილებულია მასზე, რომ იგი პასუხს აგებს თარგმანის სისწორეზე. თარჯიმანმა ჩემს წინაშე დაადასტურა, რომ ჯეროვნად ფლობს ქართულ და ინგლისურ ენებს, თარგმანი ზუსტია და თარგმანზე ხელი მოაწერა ჩემი თანდასწრებით.

გადახდილია სანოტარო მოქმედების შესრულებისათვის განკუთვნილი საზღაური, საქართველოს მთავრობის 2011წ. 29 დეკემბრის #507 დადგენილებით დამტკიცებული - „სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისთვის დადგენილი საფასურის ოდენობები, მათი გადახდებიანების წესი და მომსახურების ვადები“-ს შესახებ 31-ე მუხლის შესაბამისად 382 ლარი 1 ვგზემპლარისათვის (1 ვგზემპლარი შედგება 191 თარგმნილი გვერდისგან და თარჯიმანმა თარგმნილი დოკუმენტის ყველა გვერდზე განახორციელა თავისი ხელმოწერა) და 39-ე მუხლის შესაბამისად სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის საფასური - 2 ლარი, სულ გადახდილია 384 ლარი.

ნოტარიუსი:



ზაზა მეგრელიშვილი



Notary Public

[Handwritten signature in blue ink]

კრისტალი

ფინანსური მართულობის
ორგანიზაცია

ინტეგრირებული ანგარიში

2 0 2 0

ჩვენ შესახებ

სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (კრისტალი) საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და თავისი აქტივებით უმსხვილესი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. კრისტალი მართავს 316-მილიონიან სასესხო პორტფელს, მის 50 ფილიალში დასაქმებული თითქმის ათასი თანამშრომელი ქვეყნის მასშტაბით 112,900 ათასზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. კრისტალი ოპერირებს როგორც ეკონომიკური განვითარების პლატფორმა და მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და ფერმერებს მათზე მორგებულ ინოვაციურ ფინანსურ პროდუქტებსა და მომსახურებას აწვდის.

კრისტალი რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება მიიღო. კომპანიას 2020 წელს საერთაშორისო საფინანსო სარეიტინგო სააგენტოს Microfinanza-ს რეიტინგში „A-“ მიენიჭა.

2019 და 2020 წლებში კრისტალმა გაეროს გლობალური შეთანხმების მიერ ორგანიზებულ ყოველწლიურ კონკურსში სოციალური პასუხისმგებლობის ჯილდოები დაიმსახურა შემდეგ კატეგორიებში: გენდერული თანასწორობა, მდგრადი მოხმარება და წარმოება. კრისტალმა პირველი ადგილი აიღო კონკურსში „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“, რომელიც ორგანიზებული იყო ათასწლეილის ფონდის მიერ, გაეროს ქალთა ორგანიზაციასა და ბიზნეს ლიდერების ფედერაციასთან „ქალები მომავლისათვის“ პარტნიორობით.



შინაარსი

04

სტრატეგიული ანგარიში

- 6** მიმოხილვა
- 7** ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები
- 8** თავმჯდომარის განცხადება
- 12** უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი
- 16** მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა
- 25** ბიზნესმოდელი
- 26** კორპორაციული სტრატეგია
- 36** ბიზნესის ძირითადი შედეგები
- 38** რეფინანსირება
- 39** ტექნიკური დახმარება
- 40** ლიზინგის ბიზნესი
- 42** მთავარი რისკები და განუსაზღვრელობა
- 48** კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა
- 56** ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში
- 63** ინოვაციების მართვა
- 65** ინფორმაციული ტექნოლოგიები
- 68** ანალიტიკური შესაძლებლობები

70

მმართველობითი ანგარიში

- 72** სამეთვალყურეო საბჭო
- 72** თავმჯდომარე
- 73** საბჭოს შემადგენლობა
- 74** სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები
- 76** მმართველი გუნდი
- 78** კომიტეტის ანგარიშები

80

ფინანსური ანგარიში

166

დანართები

- 168** დანართი 1 – გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა 2020 წლის მდგომარეობით
- 170** დანართი 2 – USAID YES-Georgia რიცხვებში
- 171** დანართი 3 – 2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევა
- 190** დანართი 4 – შემოკლებების ჩამონათვალი



სტრატეგიული ანგარიში



კრისტალის ხედვაა
გახდეს მომხმარებელზე
ფოკუსირებული, ადამიანებზე
ორიენტირებული და
მონაცემებზე დაფუძნებული
წამყვანი რეგიონალური
ფინანსური ჩართულობის
ორგანიზაცია.

მიმოხილვა

კრისტალი არის განვითარების პლატფორმა მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სიღარიბის დაძლევის მეწარმეობის ხელშეწყობით ფინანსური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მდგრადობის გზით.

კრისტალის უპირატესობა გახლავთ ის, რომ ჩვენ საკუთარ თავს მივიჩნევთ ჩვენი მომხმარებლების განვითარების პლატფორმად. ჩვენი გადაწყვეტებზე ორიენტირებული მიდგომა გვცხადებს გავცდეთ საკრედიტო უზრუნველყოფაზე ფოკუსირებას. ფინანსური ჩართულობა მოითხოვს ხელმისაწვდომობას უფრო მეტ სერვისზე, როგორცაა მიმდინარე ანგარიში, სადაზღვევო და არაფინანსური მომსახურება, მათ შორის ბიზნეს და ფინანსური რჩევები, ტექნოლოგიური აპლიკაციები, ისევე როგორც განათლება, ინფორმაცია და ლიდერობის განვითარების შესაძლებლობები.

კრისტალი არის საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და აქტივების ზომით უმსხვილესი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტი. კრისტალი მართავს 316 მილიონიან სასესხო პორტფელს და 50 ფილიალში დასაქმებული დაახლოებით ათასი თანამშრომლით ქვეყნის მასშტაბით 112,900-ზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება.

კრისტალის ინსტიტუციონალური აქციონერები არიან „ფონდი კრისტალი“, „Incofin IM“ და „Developing World Markets“. კომპანიას აქვს გრძელვადიანი ურთიერთობა

25 პარტნიორთან, მათ შორისაა საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ფონდები, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტები და ადგილობრივი კომერციული ბანკები. კრისტალი კორპორაციული ობლიგაციების ბაზრის აქტიური მონაწილეცაა. მისი კორპორაციული ობლიგაციები საქართველოს საფონდო ბირჟის „ბ“ კატეგორიაშია დაშვებული.

კრისტალი რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება გაიარა. კომპანიას 2020 წელს საერთაშორისო საფინანსო სარეიტინგო სააგენტოს Microfinanza-ს რეიტინგში „A-“ მიენიჭა.

2019 და 2020 წლებში კრისტალმა გაეროს გლობალური შეთანხმების მიერ ორგანიზებულ ყოველწლიურ კონკურსში სოციალური პასუხისმგებლობის ჯილდოები დაიმსახურა შემდეგ კატეგორიებში: გენდერული თანასწორობა, მდგრადი მოხმარება და წარმოება. კრისტალმა პირველი ადგილი აიღო კონკურსში „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“, რომელიც ორგანიზებული იყო ათასწლეულის ფონდის მიერ, გაეროს ქალთა ორგანიზაციასა და ბიზნეს ლიდერების ფედერაციასთან „ქალები მომავლისათვის“ პარტნიორობით.



ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

თანხა მოცემულია ქართულ ლარში

წმინდა ზარალი (852 K)		მთლიანი აქტივები 366,074		უმოქმედო სესხები 7.79%		რისკის ხარჯი 1.68%	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
(324 K)	162.96%	337,095	8.60%	5.58%	2.21%	3.09%	-1.41%
სასესხო პორტფელი 315,880		მთლიანი კაპიტალი 58,011		ხარჯი შემოსავალთან მიმართებაში მოზიდული დაფინანსების ხარჯის ჩათვლით 72.12%		ფილიალები 50	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
297,211	6.28%	59,862	-3.09%	73.55%	-1.43%	48	4.17%
უკუგება საშუალო აქტივებზე -0.24%		უკუგება საშუალო კაპიტალზე -1.45%		მომხმარებლები 112,903		თანამშრომლები 1,037	
2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ	2019	Δ
-0.10%	-0.14%	-0.58%	-0.87%	100,163	12.72%	989	4.85%

კრისტალი

თავმჯდომარის
განცხადება



არჩილ ბაკურაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე



ძვირფასო პარტნიორებო,

სიხარულით გაცნობებთ, რომ ჩვენ წარმატებით გავართვით თავი უდიდეს გამოწვევას, უხილავ მტერთან – კოვიდ-19-თან გამკლავებას. მართალია, მწუხარებით ვიხსენებთ იმ ადამიანებს, რომელთა სიცოცხლეც პანდემიამ იმსხვერპლა, მაგრამ ვიცით, რომ ახლა უკვე ნათლად მოჩანს სინათლე გვირაბის ბოლოს და, იმედი მაქვს, სულ მალე ყველა ნორმალურ ცხოვრებას დაუბრუნდება. 2020 იყო გმირული თავდადების, მდგრადობის დემონსტრირებისა და მეწარმეობის საუკეთესო მხარეების წარმოჩენის წელი. ვფიქრობ, კრისტალისათვის 2020 წლის სიმბოლო საღაროს ოპერატორია (იხ. წლიური ანგარიშის გარეკანი) – იგი სრულყოფილად განასახიერებს ფრონტოფისის თანამშრომელთა თავდადებას, რომლებიც უშიშრად ასრულებდნენ თავიანთ მოვალეობას, რათა მთელი საქართველოს მასშტაბით უწყვეტი სერვისი მიეწოდებინათ კრისტალის ათასობით მომხმარებლისათვის. ეს შეუძლებელი იქნებოდა, რომ არა იმ ადამიანების საქმისადმი ერთგულება, რომლებსაც კულისებს მიღმა, სტრესულ ვითარებასა და თვითიზოლაციის პირობებში უწევდათ მუშაობა. სწორედ ამიტომ, მე და ჩემი კოლეგები სამეთვალყურეო საბჭოში ვამაყობთ და მადლიერი ვართ კრისტალის, მისი ხელმძღვანელობისა და თანამშრომლების, ათასზე მეტი ძლიერი ქალისა და მამაკაცისა სათავე ოფისსა და 50 ფილიალში.

2020 წელს თვალნათლივ დავინახეთ, რომ მომხმარებელთა კეთილდღეობისადმი გულწრფელ ერთგულებას საპასუხო მხარდაჭერა და ერთგულება მოაქვს. როდესაც მარტში კოვიდ-19-თან დაკავშირებული მოვლენები განვითარდა, ვიცოდით, რომ საქართველო ღრმა ეკონომიკური კრიზისის წინაშე იდგა, ხოლო ჩვენი 110 ათასი მომხმარებლის ოჯახი დაუცველი აღმოჩნდა ყოველდღიური შემოსავლის დაკარგვის გამო. პანდემიის შედეგად იკლო ან სრულად შეწყდა მომხმარებელთა 75%-ის შემოსავალი (შესაბამისად – 63.3% და 12.2%). გამოკითხვამ, რომელიც აპრილის შუა რიცხვებში ჩავატარეთ, გვიჩვენა, რომ რესპონდენტთა 54.2%-ს არ ჰქონდა დანაზოგი, ხოლო მათ შორის, ვისაც ჰქონდა, 24.9% აცხადებდა, რომ ის 2 თვეზე ნაკლებ ხანს, ხოლო 8.7% – რომ 2-დან 3 თვემდე ეყოფოდა. შემოსავლების აღდგენის გეგმებისა და იმედის შესახებ დასმულ შეკითხვაზე კი საგანგაშო რაოდენობამ – 55.1%-მა გვიპასუხა, რომ არ ჰქონდა არანაირი გეგმა, ხოლო 16.4%-ს გაუჭირდა ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა.

შესაბამისად, ჩვენი მომხმარებლების დაახლოებით 93%-მა ისარგებლა საყოველთაო 3 თვიანი მორატორიუმის შეთავაზებით. პანდემიის პირველი ტალღის შემდეგ გავხდით სესხების დაფარვის საკმაოდ მაღალი მაჩვენებლისა და სესხზე მოთხოვნის ზრდის მომხმარებელი. სოფლის მეურნეობაზე გაზრდილი დამოკიდებულება და ჩვენი მიკრომეწარმეების სპეციალიზაციის დაბალი დონე 2020 წელს დადებით ფაქტორებად მოგვევლინა. ჩვენი მომხმარებლების უმრავლესობა სწრაფად მოერგო მოთხოვნისა და მიწოდების შოკებს და დროულად გადაერთო ისეთი დაზარალებული სექტორებიდან,

თავმჯდომარის განცხადება

როგორც ტურიზმი და მასთან დაკავშირებული დარგები აღმოჩნდა. კრისტალის პორტფელის ამგვარი ბუნებრივი დივერსიფიკაციის, დროულად გატარებული ღონისძიებებისა და საქართველოს მიკრო და მცირე მეწარმეთა ბუნებრივი მდგრადობის შედეგად, სესხების მთლიან მოცულობაში ვადაგადაცილების (NPL) მოსალოდნელზე დაბალი დონე მივიღეთ. მართალია, ჩვენი პროგნოზით პანდემიის ადრეულ ეტაპზე სესხების მთლიან მოცულობაში ვადაგადაცილების 300%-იანი გაუარესება იყო მოსალოდნელი და ამ მიზნით გამოყოფილი გეგმონდა კაპიტალის ადეკვატური რეზერვი, მაგრამ, საბოლოოდ, აქტივების ხარისხი დაახლოებით 40%-ით გაუარესდა, ძირითადად, ყველაზე მეტად დაზარალებული კომერციული სექტორისათვის განხორციელებული რესტრუქტურისაციის მიზეზით. ასე რომ, 2020 წლის ბოლოს კრისტალის NPL 7.8%-ს შეადგენდა (5.6% 2019 წელს).

ჩვენ მცირე ბარალი განვიცადეთ, რაც უარყოფითი საინვესტიციო უკუგებით (ROE -1.4%) გამოიხატა, მაგრამ სასიხარულოა, რომ სასესხო პორტფელის ზომიერ ზრდას (დაახლოებით 6.3%) მივაღწიეთ. ამავდროულად გამოიკვეთა საოპერაციო ხარჯების კოეფიციენტის შემცირების პოზიტიური ტენდენცია - 72.1% (73.6% 2019 წელს) და მივიღეთ პოზიტიური წმინდა საპროცენტო მარჟა - 16.9 (18.2% 2019 წელს). ჩვენ 12.7%-ით გავზარდეთ მომხმარებლების რაოდენობა და მოვემსახურეთ 112 ათას ფიზიკურ პირსა და მათ ოჯახებს.

კრისტალი ვერ შეძლებდა ამ მასშტაბის გამოწვევასთან გამკლავებას ჩვენი მარეგულირებლის - საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ), საქართველოს მთავრობის, და რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, კრისტალის დიდი ხნის კრედიტორებისა და პარტნიორების მხარდაჭერის გარეშე. საგანგებო რეაგირების მეშვეობით საქართველოს მთავრობამ შეძლო პანდემიის პირველი ტალღის ზეგავლენის გადავადება და ამგვარად მოიგო დრო ქვეყნის ეპიდემიოლოგიური და ჯანმრთელობის დაცვის შესაძლებლობების განახლებისათვის. უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველომ უპრეცედენტო დახმარება მიიღო ამერიკის შეერთებული შტატების, ევროკავშირის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა და მრავალრიცხოვანი ფინანსური ინსტიტუტებისაგან. საქართველოს მთავრობამ და ეროვნულმა ბანკმა

მიკროსაფინანსო სექტორი კოვიდ-19-ის შედეგებთან გამკლავების თვალსაზრისით ერთ-ერთ პრიორიტეტულ სექტორად გამოაცხადეს და აამოქმედეს ინსტრუმენტები, მათ შორის უცხოური ვალუტის ჰეჯირების მექანიზმი საბაზრო რისკების შესამცირებლად და ლიკვიდობის მხარდაჭერის მნიშვნელოვანი მიზნობრივი მექანიზმი მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისათვის. სებ-მა დასწია კაპიტალის რეზერვები, რითაც მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებს მოსალოდნელი ზარალის შთანთქმის შესაძლებლობა მისცა. და ბოლოს, ეკონომიკის სამინისტრომ ეკონომიკის მოწყვლადი სექტორების დაკრედიტების ხელშეწყობის მიზნით საგარანტიო ფონდი შექმნა.

კრისტალი კრიზისულ პერიოდს ლიკვიდობის უჩვეულოდ მაღალი დონით შეხვდა, რომელიც თავდაპირველად მობილიზებულ იქნა კომერციული ბანკის შეძენის მიზნით. სესხის დაფარვის მაღალი განაკვეთის გათვალისწინებით, მაღალი ლიკვიდობა 2020 წლის განმავლობაში შევინარჩუნეთ და შევასრულეთ ყველა დაგეგმილი გადახდა. მაღლიერი ვართ ჩვენი კრედიტორების დიდი მხარდაჭერისათვის, რომელთაც ინსტრუმენტების განახლება შემოგვთავაზეს და სასესხო შეთანხმებების პირობების კუთხით მოქნილობა გამოიჩინეს. ვამაყობთ, რომ უპრეცედენტოდ მოკლე ვადაში განვითარების საფინანსო კორპორაციისაგან USAID-ისა და SIDA-ს მხარდაჭერით წარმატებით მივიღეთ სასესხო პორტფელის საგარანტიო მექანიზმი. 15 მლნ აშშ დოლარის მოცულობის აღნიშნული ინსტრუმენტი შესაძლებლობას მოგვცემს მომდევნო რამდენიმე წლის განმავლობაში გავაძლიეროთ საქართველოს ათასობით მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოს ფინანსებზე ხელმისაწვდომობა.

კრიზისის გამო მოგვიხდა უარი გვეთქვა ბანკის შეძენის გარიგებაზე. ვაფასებთ კონტრაგენტთან გაწეულ მუშაობასა და ჩვენი ძირითადი კრედიტორების მტკიცე მხარდაჭერას. სებ-ის შესაბამის გუნდებთან თანამშრომლობა დაგვხმარა დავმდგარიყავით ბანკად გარდაქმნის გზაზე და ამ მიზნის მიღწევას 2022 წლისათვის გვგეგმავთ.

ჩვენ მაღალ შეფასებას ვაძლევთ იმ სტრუქტურულ და თვისობრივ რეფორმებს, რომლებიც უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის - ილია რევიასა და მთლიანად მენეჯმენტის გუნდის, მათ შორის შვილობილი კომპანიების - სს „კრისტალ ლიზინგისა“ და შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ ხელმძღვანელების მონაწილეობით განხორციელდა. სირთულეების მიუხედავად, კრისტალმა მოახერხა დისტანციური სესხების გაცემისა და სადაზღვევო პროცესების განახლება, პროდუქტების გამრავალფეროვნება, სესხების ამოღების პროცესის განმტკიცება, ბექოფისის მუშაობისა და კომპანიის ანალიტიკური შესაძლებლობების გაძლიერება.

თავმჯდომარის განცხადება

მრავალ პროდუქტთან დაკავშირებულ ინოვაციებს შორის კმაყოფილებით გამოვყოფთ ლიზინგის ხაზის წარმატებით ამოქმედებას, რომელიც მცირე და საშუალო საწარმოებს ძირითადი საშუალებების მოთხოვნად, დახვეწილი ფორმით დაფინანსებას სთავაზობს.

აღვნიშნავთ „კრისტალ კონსალტინგის“ მიერ გაწეული არაფინანსური სერვისების გარდაქმნულ პოტენციალს, რაც, ფინანსური პროდუქტების ფართო სპექტრთან ერთად კრისტალს მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარების პლატფორმად აქცევს. USAID-თან ხანგრძლივი პარტნიორობის წყალობით, ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლის მეშვეობით ვუზრუნველყავით 1400 ახალგაზრდა მენარმის სწავლება და მენტორობა. Buzz Georgia-ს ხელშეწყობით კი საკომუნიკაციო უნარებსა და ფინანსური შესაძლებლობების სფეროში მოვაშადაეთ 500 მენარმე ქალი.

ისე როგორც გასულ წლებში, ჩვენ დეტალურად ვაფასებდით ჩვენი საქმიანობის სოციალურ ზეგავლენას. სოციალური ზეგავლენას კვლევის შედეგები ასახულია წინამდებარე ანგარიშში (დანართი 3).

მეტად სასიხარულოა, რომ კრისტალის ენერგოეფექტიანი და განახლებადი ენერგიის პორტფელმა 10.7 მლნ ლარს მიაღწია. ჩვენი მიზანია 2026 წლისათვის იგი 50 მლნ ლარამდე გავზარდოთ ბუნებრივი ზრდისა და ისეთ ფართომასშტაბიან ინიციატივებში მონაწილეობის გზით, როგორებიცაა ტყის გაჩეხვის შედეგების შემცირება GIZ-ის (გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება) ხელმძღვანელობითა და გლობალური კლიმატის ფონდის (GCF), ასევე სხვა დონორთა დაფინანსებით.

2021 წელს სრულად ფოკუსირებული ვიქნებით კომერციულ ბანკად გარდაქმნაზე, რაც გააძლიერებს კრისტალის ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაციის პოზიციას და შესაძლებლობას მოგვცემს, რომ ჩვენს მომხმარებლებს შევთავაზოთ თანხის დაზოგვისა და მიმდინარე ანგარიშის მომსახურება. ეს ჩვენი აქციონერებისათვის დამატებით ღირებულებას შექმნის მკაცრად რეგულირებული საბანკო ბიზნესის დაბალი რისკებისა და საქართველოს სტაბილურად ძლიერი მაკროპრუდენტული პოლიტიკის გათვალისწინებით. ბანკად გარდაქმნა უზრუნველყოფს უფრო ეფექტიანი კაპიტალის ხელმისაწვდომობას, არასაკრედიტო პროდუქტებიდან მიღებული შემოსავლის ზრდასა და ადგილობრივ ვალუტაში არსებული დეპოზიტების ხელმისაწვდომობას.

ბაზრის პოტენციალის გათვალისწინებით, კომპანია განაგრძობს ზრდის სტრატეგიის განხორციელებას. ეს კიდევ უფრო გააძლიერებს მასშტაბის ეკონომიას, რაც ბიზნესპროცესების ავტომატიზაციისა და დიგიტალიზაციის მიმართულებით ამბიციური მუშაობის თანადროულად განხორციელებას. კრისტალი კვლავ საუკეთესოა გარემოსდაცვითი, სოციალური და კორპორაციული (ESG) და ასევე ჩვენი 3P-ს (ადამიანები (P-people), პლანეტა (P-planet) და მოგება (P-profit)) შედეგების მართვის თვალსაზრისით. ამ საკითხთან დაკავშირებით, გირჩევთ, თვალი ადევნოთ ინვესტორთან ურთიერთობის ახლად შექმნილ პორტალს <https://ir.crystal.ge/>.

დასასრულს, სიამაყით განვაცხადებ, რომ 2020 წელს ჩვენ საბოლოოდ მივიღეთ იმ ხანგრძლივი პროცესის შედეგი, რომელმაც სამართლებრივი სიყვანად შეიტანა 2012 წელს აქციონერებთან დაკავშირებით წარმოშობილ საკითხებში. შედეგად, ფონდმა „კრისტალმა“ უფრო სიმბოლური პოზიცია დაიკავა აქციონერთა სტრუქტურაში და შეიქმნა ძირითადი მენეჯერებისა და დამფუძნებლებისაგან შემდგარი ერთგულ აქციონერთა ჯგუფი. 2020 წლის ბოლოს კომპანიის 36.6%-ს ძირითადად ფლობს მენეჯერთა და თანადამფუძნებელთა ჯგუფი (სრული დილუციის გათვალისწინებით). მომდევნო რამდენიმე წლის განმავლობაში ჩვენ შემოგვიერთდებიან ინსტიტუციურ ინვესტორთა ახალი თაობის წარმომადგენლები, რომლებიც ხორცს შეასხამენ მდგრადი და მონაცემებზე დაფუძნებული ბანკის, როგორც მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოთა განვითარების პლატფორმის ამბიციურ სტრატეგიას.

და ბოლოს, მინდა მადლობა გადავუხადო ჩვენს პატივცემულ კრედიტორებს, აქციონერებს, პარტნიორებს, მომსახურების პროვაიდერებსა და მარეგულირებელს, რომელთა მხარდაჭერითაც კრისტალს შეუძლია უზრუნველყოს გრძელვადიანი აქციონერების ღირებულების შექმნა და შეასრულოს ფინანსური ჩართულობის უაღრესად მნიშვნელოვანი მისია.



უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი



ილია რევია

კრისტალის უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი



ძვირფასო აქციონერებო,

კრისტალის შექმნიდან 23 წლის განმავლობაში საქართველო არაერთი საფრთხისა და გამოწვევის წინაშე დამდგარა. თუმცა, გასული წელი განსაკუთრებით რთული აღმოჩნდა. ამ უპრეცედენტო ახალ რეალობაში კრისტალი იმ ეკონომიკური და სოციალური წესრიგის გარდაქმნის მომხმარებელი გახდა, რომელშიც საქართველოს კერძო სექტორი და საზოგადოება ტრადიციულად ოპერირებდა. მოსახლეობის დიდმა ნაწილმა და მრავალმა ბიზნესმა გაურკვევლობა და ფინანსური სტრესი განიცადა. კოვიდ-19-ის პანდემიის, ფინანსური გაურკვევლობისა და პოლიტიკური დაძაბულობის თანხვედრამ საქართველოს ეკონომიკის არაერთი სისუსტე გამოავლინა, რამაც რეალური მშპ-ის 6,1%-იანი კლება, ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის 3,2%-ით შემცირება გამოიწვია. 2020 წელს მკვეთრად შემცირდა ეკონომიკური აქტივობა, თუმცა ვარდნა შეასუსტა შედარებით ძლიერმა ფისკალურმა სტიმულმა და დაკრედიტების ზრდამ.

ცხადია, რომ 2020 წელი აღსავსე იყო გამოწვევებით, ისტორიულად მნიშვნელოვანი მოვლენებით და არაპროგნოზირებადი ცვლილებებით პროფესიულ თუ პირად ცხოვრებაში, მაგრამ ამ წლის განმავლობაში ბევრი რამ ვისწავლეთ კიდევ, როგორც გუნდმა და ინდივიდებმა.

მიუხედავად გამოწვევებისა, საქართველოს ფინანსურმა სისტემამ შეინარჩუნა მაღალი მდგრადობა ბოლო წლებში განხორციელებული პრუდენციული ღონისძიებების შედეგად. საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ფინანსური ინსტიტუტებისადმი დაკისრებული კაპიტალის მოთხოვნებმა ფინანსურ სექტორს საკმარისი ბუფერების აკუმულირების შესაძლებლობა მისცა სტრესული სიტუაციიდან გამოსასვლელად. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებმა, რომლებიც ბოლო წლების განმავლობაში პრუდენციულ მოთხოვნებს დაექვემდებარა, მდგრადობა შეინარჩუნეს.

კრისტალმა 2020 წელი დაიწყო მყარი პოზიციით: თავი გააართვა 2018-19 წლებში შემოღებულ რეგულაციურ მოთხოვნებს, გააძლიერა რისკის მართვის პროცესები, შეამცირა უმოქმედო სესხების წილი სესხების მთლიან მოცულობაში და მოახდინა ფილიალების ქსელის ოპტიმიზაცია. ამ სიძლიერის და მოქნილობის ფონზე ჩვენ გვგეგმავდით საბანკო ლიცენზიის მიღებას ერთ-ერთი ადგილობრივი ბანკის შეძენის საშუალებით და 2020 წლის დასაწყისში სწრაფი ნაბიჯით მივდიოდით ამ მიზნისაკენ. სამწუხაროდ არ მოველოდით, რომ 2020 წლის პირველი კვარტალის დასასრულს მთელი მსოფლიო შეიცვლებოდა და მრავალი სტრატეგიული პროექტი – მათ შორის მიერ ბანკის შეძენა – შეფერხდებოდა. საქართველოში კოვიდ-19-ის გავრცელების შედეგად, ჩვენი მოქმედებები სწრაფად გადაეწყო კრისტალის თანამშრომლებისა და მომხმარებლების ჯანმრთელობის შენარჩუნების, ეკონომიკის აღდგენის ხელშეწყობისა და კრისტალის აქციონერთა ღირებულების დაცვის მიმართულებით.

უფროსი ადამსრულებელი ოფისის წარიღი

როგორც სოციალურად პასუხისმგებელიანმა მქონე კომპანიამ, ჩვენ გავატარეთ სათანადო ზომები თანამშრომლებისა და მომხმარებლების კოვიდ-19-ით ინფიცირების თავიდან ასაცილებლად. კომპანიამ დანერგა სახლიდან მუშაობის პოლიტიკა სათავო ოფისის თანამშრომლების დიდი უმრავლესობისათვის, ხოლო ჯანმრთელობის მხრივ რისკის ჯგუფებში შემავალ ყველა თანამშრომელს მოვთხოვეთ არ ემუშავათ ოფისიდან. იმისათვის, რომ ყველა მომხმარებლისათვის გაწეული მომსახურება ერთ დონეზე შეგვენარჩუნებინა, თანამშრომლებს ონლაინ/დისტანციური მუშაობისათვის ყოველგვარი შესაძლებლობა მიეცათ. საქართველოში 2020 წლის განმავლობაში განხორციელებული ორივე საყოველთაო ჩაკეტვის დროს კრისტალის ფილიალები ღია იყო და ფუნქციონირებდა, ხოლო ფილიალის თანამშრომლები ცვლებში მუშაობდნენ.

კრიზისის დასაწყისში ყველაზე აქტუალური იყო ლიკვიდობის მართვისა და მომხმარებლების გადახდის უნარიანობის საკითხები. ჩვენ გამოვაცხადეთ სამთვლიანი მორატორიუმი სესხების დაფარვაზე და პარალელურად გამოვკითხეთ ათასზე მეტი მომხმარებელი მათი უშუალო საჭიროებებისა და აღდგენის გეგმების შესაფასებლად. კრისტალის აქტივების კლასი, ძირითადად, მიკროსაფინანსო მცირე სესხებისაგან შედგებოდა, ხოლო ჩვენი მომხმარებლების უმრავლესობას შემოსავლის სხვადასხვა წყარო ჰქონდა, ჩვენი, თითქმის 100%-ით ლარში დენომინირებული პორტფელი მდგრადი აღმოჩნდა შოკების მიმართ და წლის ბოლოსათვის მთლიანი ვადაგადაცილებული სესხები (30 დღეზე მეტად ვადაგადაცილებული სესხები + რესტრუქტურიზაცია + ჩამოწერა) 2%-ით გაიზარდა. რესტრუქტურიზებული პორტფელი იყო ხარისხის გაუარესების ძირითადი განმაპირობებელი, რაც ეკონომიკის ჩაკეტვის ლოგიკური შედეგია. რესტრუქტურიზაცია იყო ინსტრუმენტი, რომელსაც კრისტალი იყენებდა ჩვენს მომხმარებელთა მხარდასაჭერად, რათა აღდგენის პერიოდში მათთვის ფინანსური ტვირთი შეემცირებინა. კრისტალის მომხმარებლების მიმართ გამოვლენილმა მხარდაჭერამ დადებითი შედეგი მოიტანა წლის განმავლობაში და ჩვენი უნიკალური მომხმარებლების რაოდენობა წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 13%-ით გაიზარდა.

ფინანსურ პარამეტრებზე კრიზისის გავლენის გათვალისწინებით, ჩვენ მკაცრად გადავხედეთ ბიუჯეტირებას და ხარჯების მართვის პროცესებს. განხორციელდა ხარჯების ოპტიმიზაცია, რაც დაგვეხმარა კრიზისთან დაკავშირებული ზოგიერთი ხარჯის გადაფარვაში. მიუხედავად ლარის კურსის 14.3%-ით გაუარესებისა, ინფლაციის დონის 5.2%-ით მატებისა, დაფინანსების ხარჯების საერთო ზრდისა 8.8%-დან 10.2%-მდე და შესაბამისად, საქმიანობის ხარჯების ზრდისა, ჩვენ შევძელით საოპერაციო ხარჯების 5.7%-ით შემცირება და წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით, საოპერაციო ხარჯების წილი 13.9%-დან 12.0%-მდე გავაუმჯობესეთ. შედეგად, 2020 წლის ბოლო კვარტალში ჩვენ შევძელით კაპიტალზე პოზიტიური უკუგების მიღება, ხოლო მთელი წლის განმავლობაში – 1.4%-ის ოდენობით.

კაპიტალის მართვის მხრივ, პანდემიაზე რეაგირების მიზნით მოვახდინეთ პორტფელის დამატებით 5%-იანი რეზერვის შექმნა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის ეროვნული ბანკის ზედამხედველობის განახლებული გეგმის შესაბამისად. ამავდროულად, მარეგულირებელმა დაუშვა კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის არსებული 18%-დან 12%-მდე შემცირება, რათა შესაძლებელი ყოფილიყო პოტენციური ზარალის შთანთქმა. წლის ბოლოსათვის, კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი კომფორტულ დონეზე შევინარჩუნეთ და 17.05%-ს შეადგენდა, რაც ბევრად აღემატებოდა მარეგულირებლის მიერ დაწესებულ ახალ ზღვრულ მნიშვნელობას.

კოვიდ-19-თან დაკავშირებული ბაზრის ცვლილებების შედეგად, წლიური პორტფელის ზომიერ – 5%-იან ზრდას მოველოდით გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებთან შედარებით. მცირედ გადავაჭარბეთ მოლოდინს და 5.9%-ით ზრდას მივაღწიეთ. აღნიშნული ზრდის დიდი ნაწილი საშუალო და მცირე ზომის სესხებზე (30,000 ლარზე ნაკლები) მოდიოდა, რაც მკაფიოდ ცხადხყოფს მიკრო და მცირე მეწარმეთა მდგრადობას კრიზისის დროს.

კრისტალის გუნდის წევრები იკრიბებოდნენ და მსჯელობდნენ ახალ რეალობაზე სწრაფად მორგებისათვის გზების მოძიებისა და განხორციელების მიზნით. ჩვენ ვაგრძელებდით ისეთი საკრედიტო პროდუქტების დანერგვას, როგორებიცაა, ხანგრძლივი ოვერდრაფტი, იპოთეკური სესხები, ბიზნესის განახლების სესხები და ჩვენი ინოვაციური ავტოსასესხო პროდუქტი „ნიტრო“. ახლად შექმნილმა ლიზინგის მიმართულებამ პირველი

უფროსი აღმასრულებელი ოფისის წარმომადგენელი

ნაბიჯები გადადგა კრიზისული წლის განმავლობაში და მოახდინა 2,8 მილიონი ლარის პორტფელის აკუმულირება. შეიქმნა პორტფელის მართვის ახალი მექანიზმი, რომელმაც, ორი საყოველთაო ჩაკეტვის მიუხედავად, პრობლემური სესხების ამოღების წილის 5.6%-ით ზრდის შესაძლებლობა მოგვცა გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებთან შედარებით. კომპანიაში მიღწეულ იქნა რისკების მართვის კულტურისა და სისტემების შემდგომი გაძლიერება პორტფელის სტრუქტურის მეთოდოლოგიის შექმნის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის ავტომატიზაციის მიმართულებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯების გადადგმისა და საკრედიტო და საოპერაციო კონტროლის განყოფილების გაძლიერების მეშვეობით.

გაგრძელდა მენეჯმენტ პროცესების განვითარება და დახვეწა, დავნერგეთ სამუშაოს მართვის ახალი პროცესი და მიზნების დასახვის სისტემა ჩვენი თანამშრომლებისათვის, გავაძლიერეთ ბიზნესანალიტიკური შესაძლებლობები და შევქმენით დისტანციური მუშაობის სახელმძღვანელო თანამშრომლებისათვის. 2020 წელს კომპანიამ განაგრძო ეფექტიანობის გაძლიერება უფრო დახვეწილი ორგანიზაციული სტრუქტურის მიმართულებით და წინა წელთან შედარებით დაახლოებით მეოთხედით შეამცირა ორგანიზაციული განყოფილებების რაოდენობა.

ციფრული შესაძლებლობების გაუმჯობესებაზე ფოკუსირების ფონზე, უფრო მაღალი ტემპით გაგრძელდა დიგიტალიზაცია. 2020 წელს დავნერგეთ ახალი ონლაინ-დაფინანსების პლატფორმა CrystalOne, რომელიც სასესხო განაცხადის შევსებისა და სესხის გაცემის სრულად დისტანციური პროცესების შესაძლებლობას იძლევა. ეს მოიცავს კრისტალის როგორც უკვე არსებულ, ისე ახალ მომხმარებლებთან ურთიერთობის დაწყებას, იდენტიფიკაციის, აუტენტიფიკაციის და სესხის დამტკიცების პროცესებს. ჩვენი მიზანია აღნიშნული პლატფორმა საუკეთესო მიკროდაფინანსების ციფრულ საკრედიტო მომსახურებად ვაქციოთ საქართველოში. ციფრული ბიზნესის განვითარებასთან ერთად, სწრაფად დაინერგა ლიზინგის პროგრამული უზრუნველყოფის სისტემა, რომელმაც „კრისტალ ლიზინგს“ ყველა ოპერაციის ავტომატიზების შესაძლებლობა მისცა.

კრისტალის ბანკად გარდაქმნის საშუალოვადიანი გეგმის შესაბამისად, 2020 წლის ბოლო კვარტალში ჩვენ დავიწყეთ ძირითადი საბანკო სისტემის დანერგვა მაღალი რეპუტაციის მქონე ადგილობრივ პარტნიორ Alta Software-თან ერთად, რომელიც 20 წელზე მეტია წარმატებით მუშაობს საქართველოს 11 ბანკთან. Alta-ს ძირითადი

საბანკო სისტემა სრულად თავსებადია ადგილობრივ კომერციულ და რეგულატორულ მოთხოვნებთან. ეს არის კრისტალის უმნიშვნელოვანესი ინფორმაციული ტექნოლოგიების პროექტი 2021 წლისათვის, რომლის დასრულებაც მე-4 კვარტალში იგეგმება.

მთელი ფინანსური სექტორისათვის ამ განსაკუთრებით დაძაბულ პერიოდში, ნიშანდობლივი იყო კრისტალის მიმართ ყველა პარტნიორის მიერ გამოხატული მტკიცე მხარდაჭერა. 2020 წლის ბოლოსათვის, კრისტალმა მიიღო ვალდებულებებისაგან გათავისუფლების წერილები კოვიდ-19-ის კრიზისის გამო შეუსრულებელ ყველა ვალდებულებასთან დაკავშირებით და საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტის დაფინანსება 33 მლნ აშშ დოლარის ოდენობით. დაფინანსების ტრადიციული შესაძლებლობების გარდა, კრისტალი იყო პირველი მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია, რომელმაც ხელი მოაწერა სამხმრივ შეთანხმებას განვითარების საფინანსო კორპორაციასა (DFC) და შვედეთის საერთაშორისო განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოსთან (SIDA) 15 მლნ აშშ დოლარის სასესხო პორტფელის საგარანტიო პროგრამასთან დაკავშირებით საქართველოს მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებისათვის. აღნიშნული ტრანზაქცია ხაზგასმით მიუთითებდა საქართველოს მიკროსაფინანსო სექტორისადმი საერთაშორისო ნდობას კოვიდ-19-ის პანდემიის პერიოდში.

2020 ასევე გამოირჩეოდა სამთავრობო უწყებებთან თანამშრომლობის დაწყებით. აღსანიშნავია შეთანხმების ხელმოწერა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთან „აწარმოე საქართველოში“ (ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ). ამგვარად, კრისტალი საქართველოს მთავრობის სასესხო გარანტიისა და საპროცენტო განაკვეთის სუბსიდირების იმ პროგრამის მონაწილე პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტი გახდა, რომელიც განკუთვნილი იყო პანდემიის პერიოდში ყველაზე მაღალი სტრესის ქვეშ მყოფი დარგებისათვის.

არ შემოიღია არ აღვნიშნო ის მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა, რომელიც საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა ფინანსურ სექტორსა და კონკრეტულად კრისტალს აღმოუჩინა. კრიზისის დასაწყისში სებ-მა კრისტალს გამოუყო სპეციალური სახსრები (კერძოდ, საკრედიტო სახსრები 68 მლნ ლარის ოდენობით და სავალუტო სვოპის ხაზი 50 მლნ აშშ დოლარის ოდენობით), რომლის მიზანი იყო კრიზისის შედეგად გაზრდილი ჰეჯირების ხარჯების შემცირება. სებ-ის მიერ გატარებული გონივრული ღონისძიებები, მიკროსაფინანსო სექტორთან საიმედო კომუნიკაცია და კრიზისის დროს აღმოჩენილი დახმარება მართლაც განსაკუთრებული იყო.

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი

ამავდროულად, ჩვენ განვაგრძეთ ახალი სტრატეგიის განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც ყურადღებას ვამახვილებდით უფილიალო (სრულად ციფრულ) ოპერაციებსა და საკასო ოპერაციების საჭიროების შემცირებაზე. ჩვენი პატივცემული პარტნიორების დახმარებით, ჩვენ შევძელით ბიზნესის ადაპტაცია და კონსულტაციის გაწევა ჩვენი ბიზნეს-კლიენტებისთვის. ამგვარად გავზარდეთ მდგრადობისა და განვითარების შესაძლებლობები, რაც ესოდენ აუცილებელია ახალ კონტექსტში, და დავრჩით ერთგულნი ჩვენი მისიისა შევასრულოთ მიკრო და მცირე მენარმეების განვითარების პლატფორმის როლი საქართველოში.

ჩვენი ქვეყნისთვის ამ განსაკუთრებით დაძაბულ პერიოდში სასიამოვნო იყო იმის დანახვა, თუ როგორ ემსახურებოდნენ ჩვენი თანამშრომლები საზოგადოებას. როგორც ყოველთვის, კრისტალის პროფესიონალები მოტივირებული იყვნენ და იყენებდნენ პროფესიულ უნარებს მომხმარებელთა ცხოვრების უკეთესობისაკენ შესაცვლელად. კრიზისის დასაწყისში კრისტალმა ჩაატარა ონლაინჰაკათონი „კოვიდ-19-ის შეკავება“, რომლის ფარგლებშიც განხორციელდა იმ ინოვაციური დამწყები ორგანიზაციების გამოვლენა და დაფინანსება, რომლებიც კოვიდ-19-ის უარყოფითი შედეგების დასაძლევად ეფექტიან და სწრაფ ბიზნესგადაწყვეტილებებს ახორციელებდნენ. მრავალ გარემოსდაცვით და სოციალურ საქმიანობასთან ერთად, ჩვენ განვაგრძობდით ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლის (YES-Georgia) აქტიურად მხარდაჭერას, დავებმარეთ სოციალურად დაუცველ ოჯახებს სოციალური პლატფორმა „1ანობის“ მეშვეობით, გამოვყავით საზაფხულო სკოლის სტიპენდიები ახალგაზრდა ქალებისათვის და დავაფინანსეთ სათემო პროექტები, რომლებიც უზრუნველყოფდა სასმელი წყლის, სამედიცინო ამბულატორიისა და საჯარო ბიბლიოთეკის ხელმისაწვდომობას საქართველოს რეგიონებში. კრისტალის გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის ფარგლებში 2020 წელს გამორჩეული ადგილი დაიკავა Buzz Georgia-მ. პროგრამის ფარგლებში კრისტალმა 500 მენარმე ქალს გაუწია ბიზნესსაკონსულტაციო და მენარმეობის განვითარების მომსახურება.

ჩვენ მიერ გაწეული სამუშაო არ დარჩენილა შეუმჩნეველი. წარმატებული საქმიანობისთვის კრისტალმა არაერთი აღიარება მოიპოვა:

- ◀ გაეროს გლობალური შეთანხმების საქართველოს ქსელის მიერ ორგანიზებულ კონკურსში კრისტალის მწვანე დაფინანსების პროგრამამ მიიღო „კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ჯილდო კატეგორიაში „მდგრადი წარმოება და მოხმარება“.
- ◀ გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობისთვის კრისტალმა მიიღო „ათასწლეულის ფონდის“ ჯილდო კატეგორიაში „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისათვის“.
- ◀ კომპანიამ ზედიზედ მეორე წელია მიიღო მსოფლიო ბანკისა და ევროკავშირის საპატიო ჯილდო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობისათვის.

არსებულ მოწყვლადობებთან ერთად, კრიზისმა გვიჩვენა ჩვენი ბიზნესის გაუმჯობესების შესაძლებლობებიც. პანდემიის შემდგომმა პერიოდმა მოგვცა შესაძლებლობა გვესწავლა სოციალური და ტექნოლოგიური ინოვაციებისა და ექსპერიმენტების მეშვეობით. მომხმარებელთა მინიმალური შეფერხებით მომსახურების გზების მოძიებით და ამავე დროს საზოგადოების მხარდაჭერით, თანამშრომლების ჩართულობის, პროდუქტიულობისა და ჯანმრთელობის უზრუნველყოფით, კრისტალმა ორგანიზაციული შესაძლებლობებისა და სულისკვეთების გამოცდა ჩაატარა. ამავდროულად, ჩვენ დავინახეთ კრიზისის შედეგად წარმოშობილი შესაძლებლობა, რომ ბიზნესი და საზოგადოება გახდეს იმაზე უკეთესი, ვიდრე მანამდე იყო.

უდიდესი მადლობა მინდა გადავუხადო კრისტალის არაჩვეულებრივ გუნდს, ყველა მხარდამჭერს და პარტნიორს. დასაფასებელია მომხმარებელთა მომსახურების პროცესში მათ მიერ გამოჩენილი საოცარი თავდადება, საქმისადმი ერთგულება და ერთმანეთზე ზრუნვა. მართალია, ჩვენს მდგრადობას მრავალი სხვადასხვა ფაქტორი განაპირობებს, მაგრამ უპირველესად, არის 1 000 პროფესიონალის შრომის შედეგი მთელი საქართველოს მასშტაბით. კრისტალს ჩვენი ადამიანები ქმნიან!

2021 წელი უფრო მნიშვნელოვანი და წარმატებული წელი იქნება კრისტალისათვის!

პატივისცემით,
ილია რევიკა
კრისტალის უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

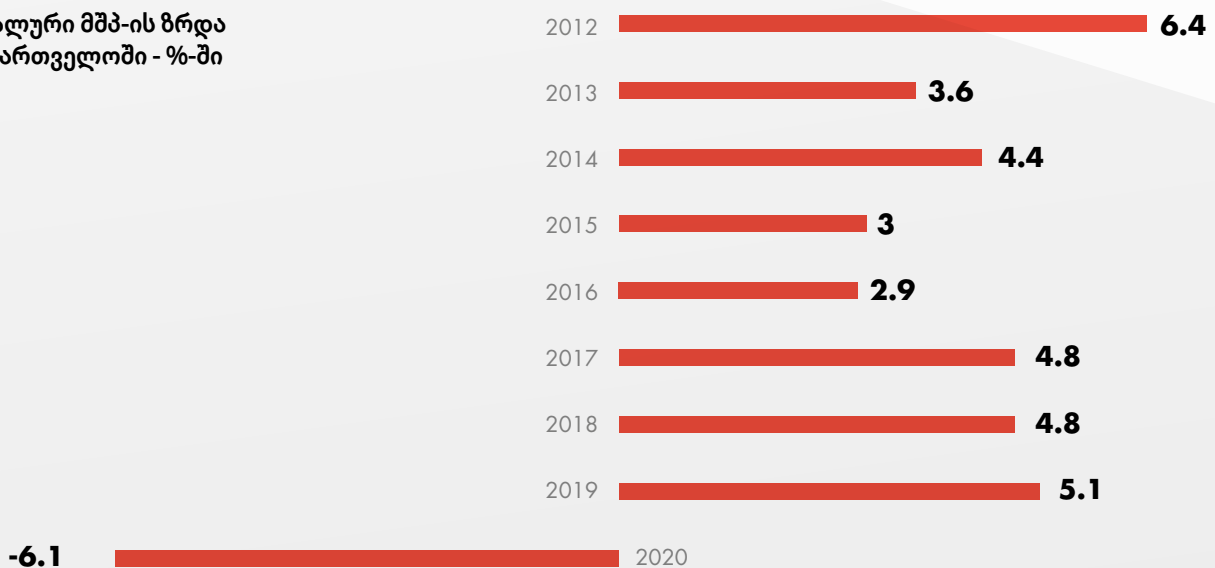


მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა

მთლიანი შიდა პროდუქტი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიამ დიდი გამოწვევების წინაშე დააყენა როგორც მსოფლიო, ისე საქართველოს ეკონომიკა. პანდემიამ ყველაზე დიდი ზიანი ტურისტულ ინდუსტრიას მიაყენა, რომელიც ბოლო წლებში საქართველოს ეკონომიკური ზრდის ერთ-ერთ მთავარ მამოძრავებელ მიმართულებად ჩამოყალიბდა. პანდემიის უარყოფითი ზეგავლენის შედეგად საქართველოში 2020 წლის რეალური მშპ-ის საშუალო ზრდამ 6.1% შეადგინა.

რეალური მშპ-ის ზრდა საქართველოში - %-ში



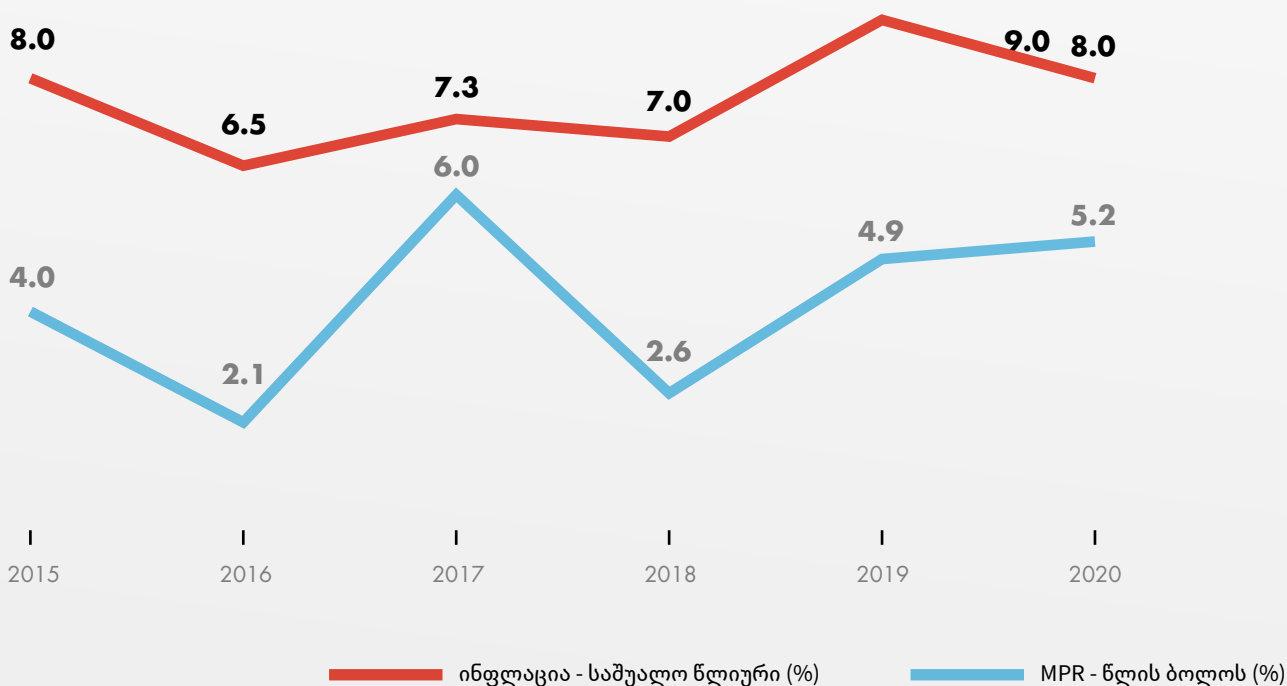
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიის საპასუხოდ დაწესებულმა შეზღუდვებმა გაზარდა წარმოების ხარჯი. შესაბამისად შექმნა ინფლაციის ზრდის რისკი, ამიტომ ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი მთელი წლის განმავლობაში მაღალ ნიშნულზე შეინარჩუნა. 2020 წლის დეკემბერში 2020 წლის იანვართან შედარებით MPR-ი 1 პპ-ით შემცირდა და 8% შეადგინა.

2020 წელს მოთხოვნის შემცირებისა და მაღალი მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის მიუხედავად, კოვიდ-19-ის პანდემიის შედეგად ინფლაციის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორებისა და საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სურსათის ფასების ზრდის შედეგად, საშუალო წლიური ინფლაცია 2019 წელთან შედარებით 0.3 პპ-ით გაიზარდა და 5.2% შეადგინა.

ინფლაცია და MPR საქართველოში



წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და ეროვნული ბანკი

დასაქმება და უმუშევრობა

2020 წლიდან საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა განაახლა დასაქმებისა და უმუშევრობის დათვლის მეთოდოლოგია. ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით თვითდასაქმებულად აღარ ჩაითვლება საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში მომუშავე პირი, რომელიც პროდუქციის უმეტეს ნაწილს (50%-ზე მეტს) პირადი მოხმარებისათვის აწარმოებს. ასეთი პირები გადანაწილდებიან უმუშევართა ან მოსახლეობის იმ კატეგორიაში, რომელიც სამუშაო ძალად არ მოიაზრება. ახალი სტანდარტის დანერგვის გამო აუცილებელი გახდა ისტორიული მონაცემების გადაანგარიშება და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა უზრუნველყო 2010 წლიდან არსებული მონაცემების განახლება.

2019 წელთან შედარებით, 2020 წელს უმუშევრობის დონე 0.9 პპ-ით გაიზარდა და 18.5% შეადგინა. აღსანიშნავია, რომ ანალოგიურ პერიოდში ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის რაოდენობა 3.2%-ით შემცირდა და 1,523.7 მლნ ადამიანი შეადგინა.

უმუშევრობის დონე საქართველოში - %-ში



წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა

ექსპორტი და იმპორტი

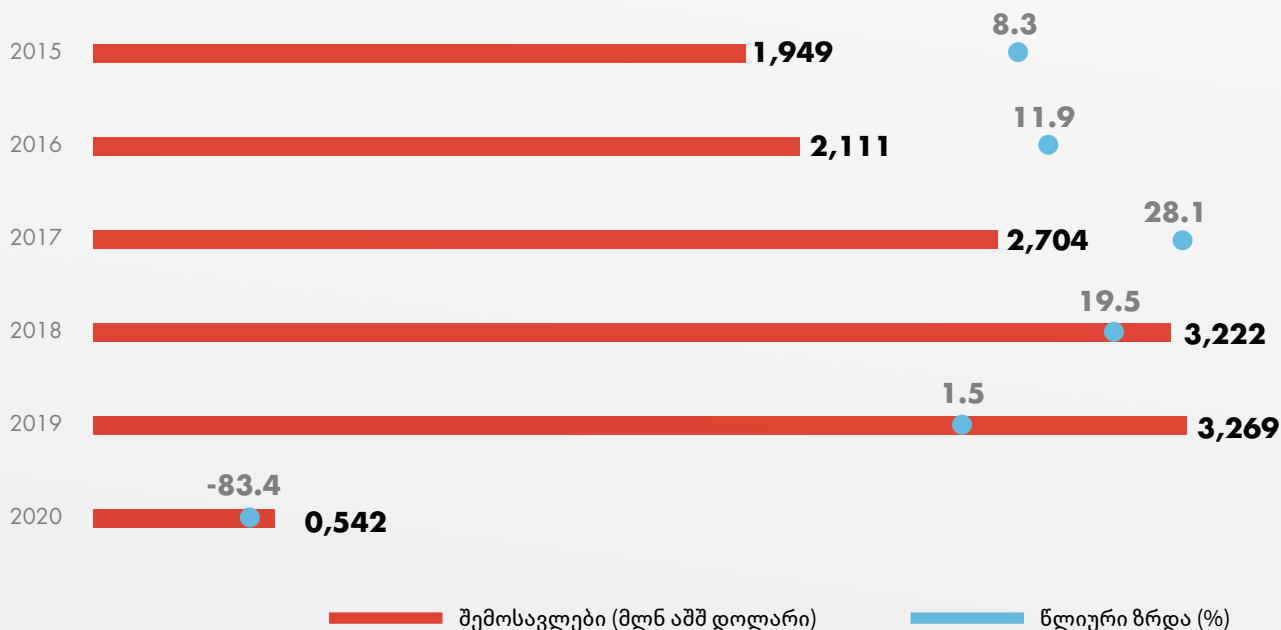
შემცირებული საგარეო მოთხოვნის ფონზე, 2020 წელს საქონლის ექსპორტმა 3 342.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 12%-ით ნაკლებია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით. ექსპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ის ქვეყნებსა (45.2%; წლიური -8.0 პპ) და ევროკავშირზე (21.5%; წლიური -0.3 პპ).

პანდემიის ფარგლებში დაწესებულმა შეზღუდვებმა არსებითად შეასუსტა შიდა მოთხოვნაც. 2020 წელს საქონლის იმპორტმა 8 005.6 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 15.9%-ით ნაკლებია. იმპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ის ქვეყნებსა (29.9%; წლიური 3.0 პპ) და ევროკავშირზე (24.0%; წლიური -1.6 პპ).

ტურიზმი

2020 წლის პირველ კვარტალში დაწყებული კოვიდ-19-ის პანდემიის ნეგატიური ეფექტი ყველაზე მტკივნეულად ტურიზმის სექტორზე აისახა. 2020 წელს ტურისტების წლიური რაოდენობა 78.6%-ით შემცირდა და 1,089 ათასი შეადგინა. ტურისტთა ნაკადის არსებითი შემცირების შედეგად ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები 83.4%-ით შემცირდა და 541.7 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები საქართველოში



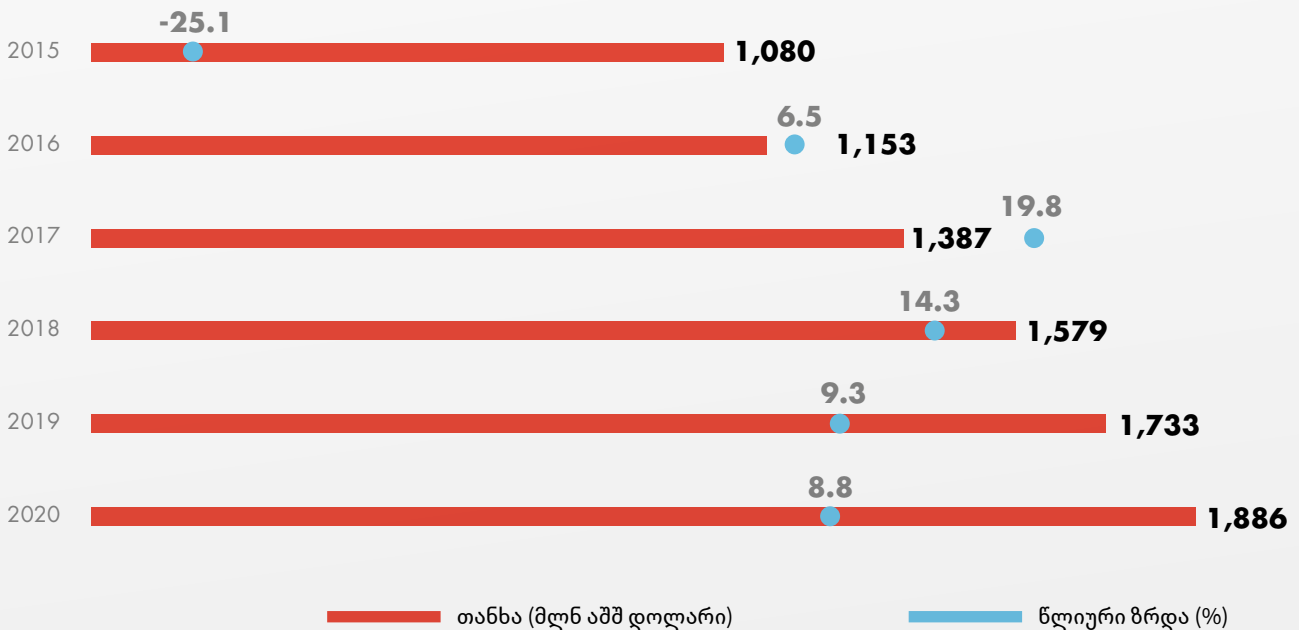
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2020 წელს ფულადი გზავნილების შემოდინება წლიურად 8.8%-ით (153 მლნ აშშ დოლარი) გაიზარდა და 1,886 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი წილი – 19.3% რუსეთზე მოდის (364 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 5.4 პპ-ით შემცირებას), მეორე ადგილი – 15.8%-ით უჭირავს იტალიას (298 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 2.0 პპ-ით ზრდას), რომელსაც 11.6%-ით მოსდევს საბერძნეთი (219 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 0.5 პპ-ით ზრდას), აშშ 11.6%-ით (218 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 1.3 პპ-ით ზრდას) და ისრაელი 8.3%-ით (157 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 1.1 პპ-ით შემცირებას).

ფულადი გზავნილების შემოდინება საქართველოში

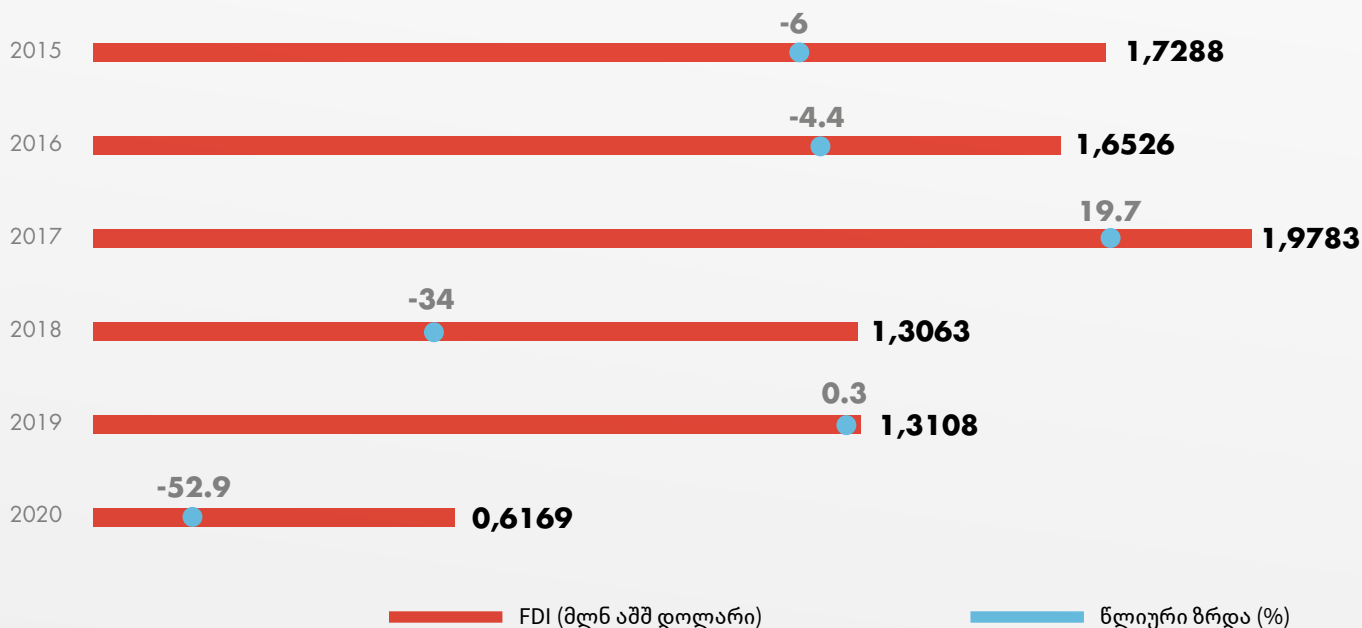


პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით 2020 წელს საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 616.9 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 52.9%-ით ნაკლებია 2019 წლის დაზუსტებულ მონაცემებთან შედარებით.

წინასწარი მონაცემებით, 2020 წელს განხორციელებული FDI-ის ყველაზე დიდი წილი მოდიოდა ფინანსურ სექტორზე – 64.9%, რომელსაც მოსდევდა სამთო-მოპოვებითი მრეწველობა – 16.4%-ით და უძრავი ქონება 11.6%-ით.

FDI საქართველოში

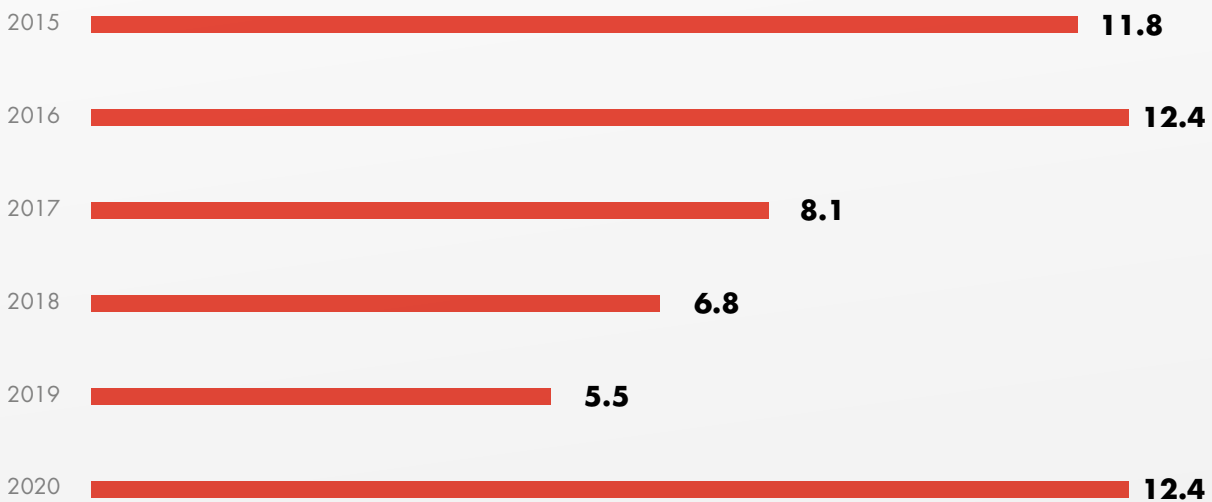


წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მიმდინარე ანგარიში

კოვიდ-19-ის გლობალური პანდემიის პირობებში შემცირებული საგარეო მოთხოვნისა და შემცირებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების კვალობაზე, 2020 წლის პირველი სამი კვარტალის წინასწარი მონაცემებით გაურესებულია მიმდინარე ანგარიშის (CA) ბალანსი, მაშინ როცა ბოლო წლები CA-ის ბალანსის სტაბილური გაუმჯობესებით ხასიათდებოდა. 2020 წელს CA-ის დეფიციტმა 1,961,678 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც კვარტალური მშპ-ის 12.4 %-ია.

CA-ის დეფიციტი მშპ- სთან მიმართებაში საქართველოში - %-ში



გაცვლითი კურსები და უცხოური ვალუტის რეზერვები

2020 წლის ბოლოს 2019 წლის ბოლოსთან შედარებით ლარის კურსი აშშ დოლარის მიმართ 14.3%-ით და ევროს მიმართ 25.4%-ით გაუფასურდა, ხოლო თურქული ლირის მიმართ 7.4%-ით და რუსული რუბლის მიმართ 5.2%-ით გამყარდა.

2020 წელს 2019 წელთან შედარებით ლარის საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 10.3%-ით და ევროსთან მიმართებით 12.6%-ით გაუფასურდა, ხოლო თურქული ლირის მიმართ 10.3%-ით და რუსული რუბლის მიმართ 1.1%-ით გამყარდა.

2020 წელს ლარის გაცვლითი კურსის გაუფასურება აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებით NEER-სა და REER-ის შემცირებაში აისახა. 2020 წლის დეკემბერში, 2019 წლის დეკემბერთან შედარებით NEER-ი – 5.6%-ით, ხოლო REER-ი 7.4%-ით შემცირდა.

2020 წლის განმავლობაში ლარის კურსის აშშ დოლართან მიმართებით არსებითი გაუფასურების გამო მიმდინარე ინფლაციის ზრდის შესაკავებლად სებ-მა მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით 873 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა და უცხოური ვალუტის რეზერვების რაოდენობამ 3,700 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

ბიუჯეტის დეფიციტი და სამთავრობო ვალი მშპ-ის მიმართ

კოვიდ-19-ის პანდემიის ნეგატიური შედეგი უარყოფითად აისახა ბიუჯეტის პარამეტრებზეც და წინასწარი მონაცემებით 2020 წელს ბიუჯეტის დეფიციტი (IMF-ის პროგრამის მიხედვით) მშპ-ის 9.1%-ს შეადგენს, რაც მნიშვნელოვნად აღემატება მაასტრიხტის კრიტერიუმების მიხედვით რეკომენდებულ 3%-იან ლიმიტს და 7 პპ-ით მეტია 2019 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით.

წინასწარი მონაცემებით 2020 წელს სამთავრობო ვალის მშპ-სთან შეფარდება 59.9%, შეადგინა, რაც 2019 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 19.5 პპ-ით მეტია და თითქმის გაუტოლდა მაასტრიხტის კრიტერიუმების მიხედვით რეკომენდებულ 60%-იან ლიმიტს.

საკრედიტო ბაზარი

საკრედიტო ბაზარი განიმარტება, როგორც კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ რეზიდენტ შინამეურნეობებზე 100 ათასი ლარის ჩათვლით მაქსიმუმ 5 წლის დაფარვის ვადით გაცემული სესხების პორტფელი და ხელშეკრულებები.

2020 წელს, 2019 წელთან შედარებით, კომერციული ბანკების პორტფელი 6.89%-ით (386.3 მლნ ლარი) გაიზარდა და 5,991 მლნ ლარი შეადგინა. ანალოგიურ პერიოდში მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელი გაიზარდა 4.87%-ით (55 მლნ ლარი) და 1,184 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საკრედიტო ბაზრის ჯამური ზომა გაიზარდა 6.55%-ით (441.3 მლნ ლარი) და 7.175 მლნ ლარი შეადგინა.

2020 წელს 2019 წელთან შედარებით სასესხო კონტრაქტების ბაზარი შემცირდა 2.5%-ით (85.2 ათასი) და 3.27 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. კომერციული ბანკების კონტრაქტები შემცირდა 1.47%-ით (39.1 ათასი) და 2.61 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სასესხო კონტრაქტები კი 6.51%-ით (46.1 ათასი) შემცირდა და 662.4 ათასი სასესხო კონტრაქტი შეადგინა.

საერთაშორისო რეიტინგები

S&P Global Ratings

S&P გლობალური რეიტინგი

კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური მაკროეკონომიკური ტენდენციები და მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისი აისახა „სტანდარტ ენდ ფუარსის“ საკრედიტო რეიტინგშიც, რომელშიც საქართველოს პერსპექტივის შეფასება პოზიტიურიდან ნეგატიურად შეიცვალა, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად დარჩა BB დონეზე. უარყოფითი პერსპექტივა ასახავს საქართველოს რისკს, უზრუნველყოს სათანადო უცხოური ვალუტის შემოძენება ტურიზმის სექტორის სწრაფი აღდგენის დაბალი შანსებისა და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მიმართ არსებული ბუნდოვანების ფონზე.



მსოფლიო ბანკის ბიზნესის კეთების რეიტინგი

2020 წლის მსოფლიო ბანკის ბიზნესის კეთების რეიტინგის მიხედვით, რომელიც 2019 წლის მონაცემებს ეფუძნება, საქართველო კვლავ ინარჩუნებს მოწინავე პოზიციას და 190 ქვეყანას შორის 7-ე ადგილი უკავია (2019 წლის რეიტინგის მიხედვით საქართველოს 6-ე ადგილი ეკავა).

2021 წლის მაკროეკონომიკური პროგნოზები

S&P-ის 2021 წლის 26 თებერვლის ანგარიშის მიხედვით, 2021 წლისათვის საქართველოს მშპ-ის ზრდის პროგნოზი 4%-ია, სამომხმარებლო ფასების ინდექსის (ინფლაციის) ზრდის პროგნოზი – 4%, მიმდინარე ანგარიშის მშპ-სთან ფარდობა იქნება 12.7%, ბიუჯეტების ბალანსის მშპ-სთან ფარდობა იქნება 7.6%, ხოლო მთავრობის ვალის მშპ-სთან ფარდობა – 69.6%.

Fitch-ის რეიტინგის 2021 წლის 18 თებერვალს გამოქვეყნებული ანგარიშის მიხედვით, 2021 წლისათვის საქართველოს მშპ-ის ზრდის პროგნოზი 4.3%-ია, ბიუჯეტების ბალანსის მშპ-სთან ფარდობის პროგნოზი

8%-ია, ხოლო მთავრობის ვალის მშპ-სთან ფარდობის პროგნოზი – 60.4%.

საქართველოს ეროვნული ბანკის 2021 წლის თებერვალში გაკეთებული პროგნოზების მიხედვით, 2021 წელს მშპ-ის ზრდა 4%, ინფლაცია – 3.9%, ხოლო მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 8% იქნება.

საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის მიხედვით, 2021 წლისთვის პროგნოზირებულია მშპ-ის 4.3%-ით და ინფლაციის 2.5%-ით ზრდა, ბიუჯეტის ბალანსის მშპ-სთან ფარდობის პროგნოზი 7.6%-ია, ხოლო მთავრობის ვალის მშპ-სთან ფარდობა 60.1% იქნება.



ბიზნესმოდელი

კრისტალი არის საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩაბმულობის ორგანიზაცია, რომელიც მომხმარებლებს უწევს სხვადასხვა ფინანსურ და არაფინანსურ მომსახურებას და მათი განვითარების პლატფორმის როლს ასრულებს. ჩვენი კონკურენტული უპირატესობაა მომხმარებელზე ფოკუსირებული ბიზნესმოდელი, რომელიც მიკროსაფინანსო სექტორში საუკეთესო მომსახურების განვითარებას ორიენტირებულია.

კრისტალი მომხმარებელს მომსახურებას უწევს ფილიალებისა და ციფრული არხების საშუალებით. 2020 წლის ბოლოსათვის კრისტალი საქართველოს უმეტეს ნაწილში 50 ფილიალით არის წარმოდგენილი. ამასთან, ჩვენი ელექტრონული კომერციის/გარე განვადებისა და ონლაინ-საკრედიტო პლატფორმები კვლავ აგრძელებს ახალი მომხმარებლების მოზიდვას ონლაინარხების მეშვეობით.

ჩვენი საკრედიტო მიმართულება პროდუქტების ფართო სპექტრს სთავაზობს როგორც სავალო, ისე ბიზნესმომხმარებლებს კრისტალთან ურთიერთობა განსაკუთრებული გამოცდილებაა მომხმარებელთათვის, რადგან იგი იღებს მათთვის კომფორტულ და ინოვაციურ მიკროსაფინანსო გადაწყვეტილებებს, უზრუნველყოფს ღრმად პერსონიზებულ კონსულტირებას და აქვს ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამები, რომლებიც მათ განვითარებას ემსახურება.

ჩვენი არასაკრედიტო მიმართულება მოიცავს საოპერაციო პროდუქტების ფართო სპექტრს, მათ შორის, ანგარიშსწორებას, ფულის გადარიცხვას, ვალუტის გაცვლას, დაზღვევას და მათთან დაკავშირებულ საოპერაციო მომსახურებას.

კრისტალის დაფინანსების წყაროები დივერსიფიცირებულია, რადგან დაფინანსება ძირითადად უცხოური ფინანსური ინსტიტუტებიდან შემოდის, თუმცა, ადგილობრივი კომერციული ბანკებიც დაფინანსების მნიშვნელოვანი წყაროა. კრისტალმა განავითარა დაფინანსების ისეთი ალტერნატიული წყაროებიც, როგორებიცაა კორპორაციული ობლიგაციების გამოშვება და განთავსება.

ჩვენ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვუთმობთ ჩვენი პროდუქტების, შიდა სისტემების, პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავებას, პერსონალის უნარების, ასევე კორპორაციული კულტურის განვითარებას პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების პრაქტიკის უზრუნველსაყოფად. კომპანია დადებითი რეპუტაციით სარგებლობს მომხმარებელთან, დამფინანსებლებთან, მარეგულირებელსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან.

კორპორაციული სტრატეგია

ჩვენი სტრატეგიაა გავხდეთ საქართველოში აგრო, მიკრო და მცირე მეწარმეებზე ფოკუსირებული საუკეთესო ბანკი, ყველა დაინტერესებული მხარისათვის უფრო მეტი ღირებულების შექმნისა და ჩვენი საქმიანობის მდგრადობის გაუმჯობესების მიზნით. ჩვენი სტრატეგიაა გავზარდოთ და გავაფართოოთ ჩვენი „ნოუ ჰაუ“ და გავხდეთ მომხმარებლებზე ფოკუსირებული, ადამიანებზე ორიენტირებული და მონაცემებზე დაფუძნებული ინსტიტუტი. ჩვენი სტრატეგია მუდმივად იცვლება და იხვეწება იმ ახალი გამოწვევების დასაძლევად და ახალი შესაძლებლობების გამოსაყენებლად, რომლებიც ბაზარზე იჩენს თავს.

ზრდისა და განვითარების სტრატეგიის ფარგლებში, 2021-2022 წელს კრისტალი გეგმავს განაცხადის შეტანას კომერციული საბანკო ლიცენზიის მისაღებად. ბანკის შესაფერისი ინსტიტუციური სიმწიფის, გეოგრაფიული დაფარვის, მომხმარებლებისა და თანამშრომელთა რაოდენობის მიღწევის შემდეგ, კრისტალი კონკურენციას უწევს საბანკო დაწესებულებებსა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებს, რომლებიც ზომით მას დიდად არ ჩამორჩება. თუმცა, კრის-

ტალის კონკურენტული შესაძლებლობები ბანკებთან შედარებით შეზღუდულია მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის საქმიანობის მარეგულირებელი კანონმდებლობით და დადგენილი ნორმატიული მოთხოვნებით. კომერციული საბანკო საქმიანობის ლიცენზია კრისტალს მისცემს საშუალებას უკეთ უზრუნველყოს თავისი მისიის შესრულება, რადგან კომპანიას მიეცემა შესაძლებლობა ერთი მხრივ, დაფინანსების წყაროების ეფექტიანი დივერსიფიკაციისა, რითაც დაფინანსების ხარჯებს უფრო პროგნოზირებადს გახდის, მიაწოდებს მომხმარებლებს ისეთ მოსახერხებელ პროდუქტებს, როგორებიცაა მიმდინარე/შემნახველი საბანკო ანგარიშები და ანაბრები და, მეორე მხრივ, მცირე ბიზნესის სეგმენტში დაფინანსების ზრდისა.

კომერციული საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის მიღების შემდეგ კრისტალი კვლავ მომხმარებელთა იმავე სეგმენტს მოემსახურება, მაგრამ უფრო მძლავრი ფინანსური და ინსტიტუციური პლატფორმიდან და, ამასთანავე, ყველა დაინტერესებული მხარისთვის შექმნის უფრო მეტი ღირებულებას.



საოპერაციო მიზნები

ჩვენი კორპორაციული სტრატეგიის განხორციელება და-
მოკიდებულია იმ საოპერაციო მიზნების შეუფერხებელ
და დროულ შესრულებაზე, რომლებიც ჩვენს საწარმოო
ერთეულებსა და დეპარტამენტებში განაწილებული წლი-
ური სტრატეგიული ეტაპების საფუძველია. ეს ძირითადი
მიზნებია:

- ◀ კომერციული საბანკო საქმიანობის ლიცენზიის მიღება
- ◀ ავტომატიზებული საბანკო სისტემის დანერგვა
- ◀ საკრედიტო პორტფელის გაფართოება
- ◀ არასაკრედიტო საქმიანობიდან შემოსავლების ზრდა
- ◀ ბიზნესპროცესების დიგიტალიზაცია და ავტომატიზაცია
- ◀ ბრენდის განმტკიცება და მომხმარებელთა
კმაყოფილების გაუმჯობესება
- ◀ კადრების მართვისა და ორგანიზაციული
განვითარების სისტემების გაუმჯობესება
- ◀ რისკების მართვის გაუმჯობესება
- ◀ გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის,
აგრეთვე მისი კვლევის გაუმჯობესება
- ◀ მონაცემთა მართვისა და ანალიზის გაუმჯობესება.

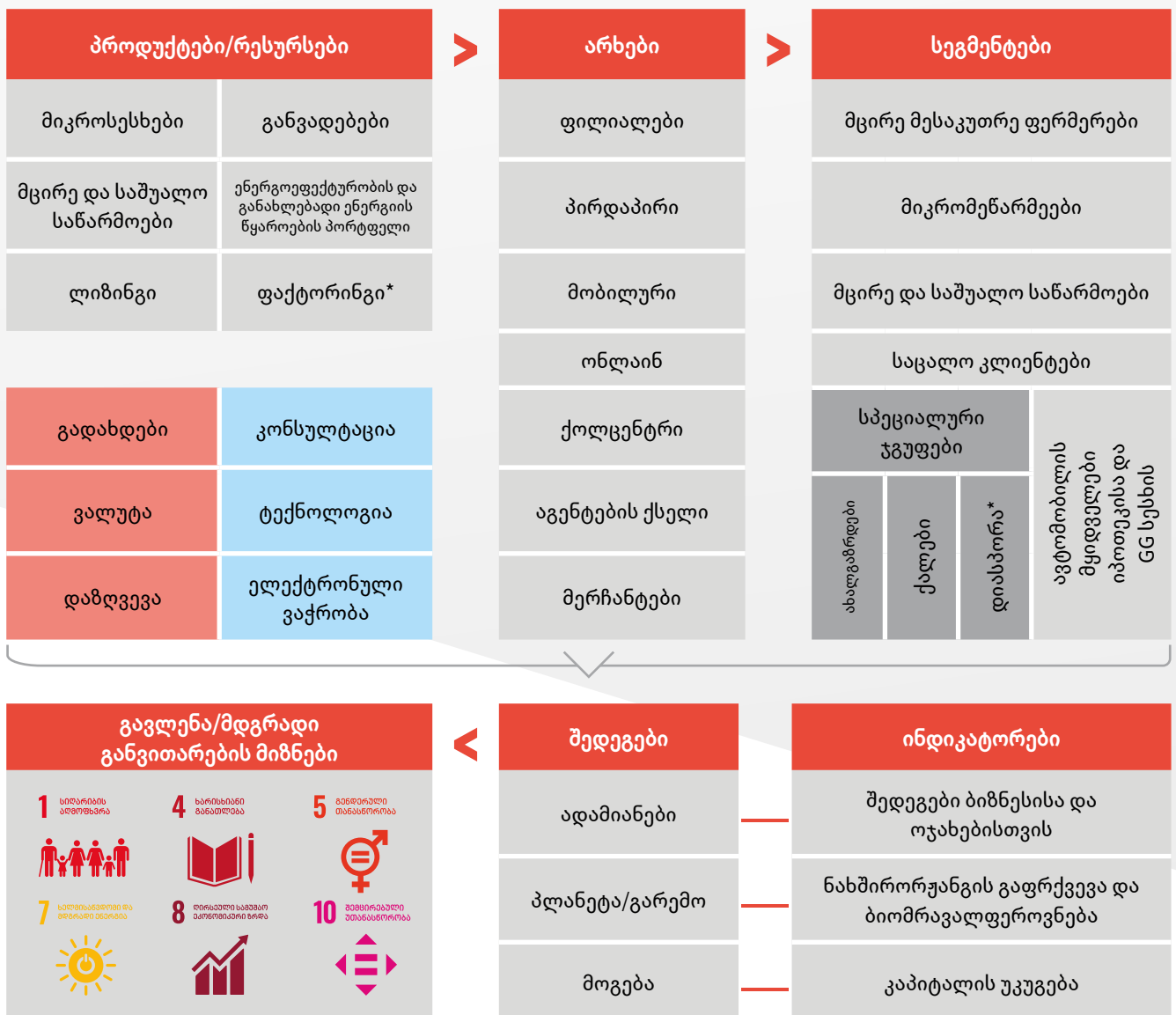
კორპორაციული სტრატეგია

კრისტალის ღირებულების შექმნის მოდელი

კრისტალი არის საქართველოში მიკრო და მცირე მეწარმეებისა და ფერმერების განვითარების პლატფორმა, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში სიღარიბის აღმოფხვრას მეწარმეობის ფინანსური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მიმართულებით მდგრადი ხელშეწყობის გზით.

ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაზე წარმოდგენილია კრისტალის ღირებულების შექმნის მოდელი, რომელიც ასახავს, თუ როგორ ვაღწევთ შედეგებს ჩვენი საქმიანობით, რომელიც პროდუქტებს/რესურსებს, მომსახურების არხებსა და მომხმარებელთა სეგმენტებს მოიცავს, ვითვალისწინებთ რა 3P-ის პრინციპს (ადამიანები (P-people), პლანეტა/გარემო (P-planet) და მოგება (P-profit)). წინამდებარე გაერთიანებულ ანგარიშში ჩვენ შევიშუავეთ მითითებული შედეგების შეფასების მეთოდოლოგია. დაბოლოს, ხსენებული შედეგების გავლენა ხელს უწყობს გაეროს მდგრადი განვითარების ექვსი მიზნის მიღწევას.

ჩვენ მხარს ვუჭერთ მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და მცირე ფერმერებს მთელი საქართველოს მასშტაბით ბიზნესის პოტენციალის გაცნობიერებაში, ფინანსური სტაბილურობის მიღწევაში და ცხოვრების დონის გაუმჯობესებაში. როგორც სოციალურად აქტიური მოთამაშე, კრისტალი მომხმარებელს სთავაზობს პასუხისმგებლიან, ინოვაციურ და მწვანე ფინანსურ გადაწყვეტილებებს, კლიენტთა ეკონომიკური წარმატებისთვის მნიშვნელოვან გამოცდილებასთან ერთად.



*მომავალი პროდუქტები და სეგმენტები

შედეგები 2020 წელს

 ადამიანები	 კლანთა/ზარემო	 მოგება
112,900 მომხმარებლის მომსახურება სესხის საშუალო თანხა 2,300 ლარი ქალი მომხმარებლები 60.1 % მსესხებლები, რომლებიც არ არიან ურბანული ტერიტორიებიდან 54.40 %	10.7 მლნ ლარის მწვანე პორტფელი ენერგოეფექტიანი და განახლებადი ენერგიის პროდუქტი ხელმისაწვდომი გახდა 7,387 მომხმარებლისათვის არ მოხდა 411 ტონა CO²-ის გაფრქვევა	2020 წელს კაპიტალის უკუგება შეადგენდა 1.4%-ს. უარყოფითი რისკების მიუხედავად, კომპანია კაპიტალის მინიმალური ეროზიით გაუმკლავდა კოვიდ-19-ის კრიზისს და გაიმყარა ინსტიტუციური შესაძლებლობები, რაც მომდევნო წლებში მომგებიანობის ზრდაში აისახება.

მდგრადი განვითარების მიზნების შესრულებაში შეტანილი წვლილი 2020 წელს



1 სიღარიბის აღმოფხვრა

სიღარიბის ყველა ფორმის აღმოფხვრა ყველგან



შუალედური მიზნები

2025 წელს კრისტალი გეგმავს მიაღწიოს 145,000 ოჯახამდე, რაც მოსახლეობის 25%-ს შეადგენს. ჩვენი მომსახურებები დაეხმარება ამ ოჯახებს თავი დააღწიონ სიღარიბეს ეკონომიკური პროდუქტიულობის გაუმჯობესების გზით. ეს მიიღწევა ფინანსური ჩაბმულობის, კრიტიკული უნარ-ჩვევებისა და ქსელების ხელმისაწვდომობის გზით. საკუთარ მომხმარებლებს, განსაკუთრებით ქალებს, ახალგაზრდებსა და სხვა განსაკუთრებულ ჯგუფებს კრისტალი სთავაზობს მათ საჭიროებებზე მორგებული ფინანსური და არაფინანსური მომსახურებების ნაკრებს, ასევე უზრუნველყოფს მათ წვდომას ტექნოლოგიურ აპლიკაციებსა და ბაზრებთან.

კრისტალის ათასობით წარმატებული მომხმარებელი არაპირდაპირ შეასრულებს მისაბაძი მაგალითის როლს საზოგადოების სხვა წევრებისთვის, თუ როგორ დაეძლიოთ სიღარიბე და გავხდეთ ეკონომიკურად წარმატებული.

პროგრესი 2020 წელს

2020 წელს, კრისტალი მოემსახურა 112,000 მომხმარებელს, მათ შორის 54% მიკრომენარმესა და ფერმერს.

ჩვენ ვგეგმავთ გავზარდოთ იმ სამიზნე მოსახლეობის რაოდენობა, რომელსაც ვუწვევთ მომსახურებას და ამავე დროს დავრჩეთ გადახდისუნარიან მსესხებელთა დაბალშემოსავლიან სამიზნე სექტორში.

ჩვენ მნიშვნელოვან წინსვლას მივაღწიეთ საბანკო ლიცენზიის მიღების საკითხთან დაკავშირებით, რაც კრისტალს შესაძლებლობას მისცემს ყველა მომხმარებელს შესთავაზოს ფინანსური ჩაბმულობის მომსახურება.

კრისტალმა დანერგა ახალი არაფინანსური მომსახურებები, მათ შორის, ბიზნესკონსულტაციები, მენტორობა და ტექნოლოგიური გადამწყვეტები, რომელთა მიზანი იყო მიკრო, მცირე და საშუალო სანარმოების პროდუქტიულობის ზრდა.

აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა (USAID) და თეთრი სახლის „ქალთა გლობალური განვითარებისა და კეთილდღეობის ინიციატივის“ (W-GDP) მხარდაჭერით, ჩვენ შევუდექით ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების ქსელის – Buzz Georgia-ს შექმნას.



4 ხარისხიანი განათლება



**ინკლუზიური და თანასწორი
განათლების უზრუნველყოფა
და უწყვეტი სწავლის
შესაძლებლობის შექმნა
ყველასათვის**

შუალედური მიზნები

კრისტალი უზრუნველყოფს უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობას ინოვაციური საკონსულტაციო პლატფორმის მეშვეობით, რომელიც მოიცავს ონლაინსწავლების, მენტორობისა და ქსელური თანამშრომლობის შესაძლებლობებს; ამ ყველაფრის მიზანია ჩვენს მომხმარებლებს შევთავაზოთ ეკონომიკური წარმატებისათვის კრიტიკული ცოდნა, ინფორმაცია და უმნიშვნელოვანესი უნარ-ჩვევები.

გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმართულების ფარგლებში კრისტალი მხარს უჭერს სამეწარმეო უნარ-ჩვევების განვითარებას ახალგაზრდებსა და ქალებში, რაც ხელს უწყობს დასაქმებისა და შემოსავლის მიღების შესაძლებლობის გაუმჯობესებას.

პროგრესი 2020 წელს

შპს „კრისტალ კონსალტინგმა“ შეიმუშავა ბიზნესკონსულტაციისა და მენტორობის სერვისები მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებისათვის, რომლებიც წარმატებით მიიღო 74 მომხმარებელმა.

კრისტალის ფონდთან თანამშრომლობით, USAID-ისა და W-GDP-ის დაფინანსებით, კრისტალი 1400 ახალგაზრდას მოემსახურა ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლის მეშვეობით.

69 მონაწილემ მიიღო დაფინანსება კრისტალის მიკროინვესტიციების ფონდიდან.

500 ქალმა მიიღო მონაწილეობა სოციალური უნარების გამომუშავების პროგრამაში Buzz Georgia-ს ფარგლებში.

2020 წლის განმავლობაში სხვადასხვა სახის ტრენინგი ჩატარდა 2684 მონაწილეს.



5 გენდერული თანასწორობა



**გენდერული თანასწორობის
მიღწევა და ყველა ქალისა და
გოგონას შესაძლებლობების
გაუმჯობესება**

შუალედური მიზნები

კრისტალი შედის იმ ქართული კომპანიების ხუთეულში, რომლებმაც ხელი შეუწყო ქალთა ეკონომიკურ გაძლიერებას (WEPS). კრისტალის ადამიანური რესურსები და ადამიანებთან დაკავშირებული წესები და პროცედურები უზრუნველყოფს გენდერულ თანასწორობას კომპანიის ფარგლებში; რომლის თანამშრომელთა 52%-ს ქალები შეადგენენ (დაახლოებით 500 თანამშრომელი). ამასთან, ჩვენ მხარს ვუჭერთ ლიდერული უნარების ჩამოყალიბებას თანამშრომელ ქალთა შორის სხვადასხვა აქტივობების, მათ შორის სწავლების, სემინარების, სექსუალური შევიწროების საწინააღმდეგო და სხვა მექანიზმების მეშვეობით.

მომხმარებელ ქალებზე მორგებული სპეციალური სერვისების (ფინანსური, არაფინანსური) მეშვეობით, კრისტალი უმნიშვნელოვანეს გავლენას მოახდენს ქალთა ეკონომიკურ მონაწილეობასა და მათი ოჯახების კეთილდღეობაზე.

პროგრესი 2020 წელს

თანამშრომელთა 66.7 %-ს ქალები შეადგენენ.

კრისტალს შემუშავებული აქვს სექსუალური შევიწროების საწინააღმდეგო მექანიზმი.

მომხმარებელთა 60%-ს ქალები შეადგენენ.

კრისტალის ქალთა გაძლიერების პროგრამის სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, ქალთა სწავლების პროგრამის ფარგლებში, 2020 წელს 107 ქალი თანამშრომელი დაწინაურდა კრისტალში.



7 ხელმისაწვდომი და მდგრადი ენერგია



ხელმისაწვდომი,
საიმედო, სტაბილური
და თანამედროვე
ენერგიის საყოველთაო
ხელმისაწვდომობა

შუალედური მიზნები

2026 წლისთვის კრისტალის მწვანე სესხების პორტფელი 50 მლნ ლარს შეადგენს, რაც მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებს ჩვენი ოჯახების ენერგოეფექტიანობაზე და დადებითად აისახება კლიმატის ცვლილების თავიდან აცილებაზე და სატბურის აირების გაფრქვევის შემცირებაზე.

გარდა ამის, 2025 წლისათვის ჩვენ შევადგენთ კრისტალის გავლენას ნახშირბადის გაფრქვევასთან მიმართებით, შევამცირებთ გაფრქვევას სამუშაო ადგილზე და მოვახდენთ იმ ნარჩენი გაფრქვევის კომპენსირებას, რომლის თავიდან აცილებაც შეუძლებელია. კრისტალი ასევე შეიტანს წვლილს კლიმატურ ცვლილებასთან ბრძოლის საკითხებში და გახდება ნახშირბადნეიტრალური, იზრუნებს რა განვითარებად საზოგადოებებსა და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებაზე.

პროგრესი 2020 წელს

მწვანე პორტფელმა შეადგინა 10.7 მლნ ლარი;

ენერგოეფექტიანი და განახლებადი ენერგიის პროექტების უმრავლესობა ენერგოეფექტიანობის მიზანს ემსახურება. ამასთან, კრისტალის მიერ მზის ენერგიის სისტემების გამოყენების წახალისებამ შეადგინა 17,165 ლარი.

განხორციელდა ყველა მოსამზადებელი სამუშაო ხეტყის გაჩეხვის სანინააღმდეგო მასშტაბური პროექტების დასაწყებად გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) ხელმძღვანელობით და სხვა ორგანიზაციების მონაწილეობით, კლიმატის მწვანე ფონდის დაფინანსებით.

კრისტალი წარმატებით აფასებს CO₂-ის გაფრქვევის შემცირებას და მისი მიზანია შეაფასოს ნახშირორჟანგის გაფრქვევაზე მისი მთლიანი გავლენა, რათა განსაზღვროს წლიური მიზნები და გახდეს ნახშირბადნეიტრალური 2025 წლისთვის.



8 ღირსებული სამუშაო ეკონომიკური ზრდა



სტაბილური, ინკლუზიური და მდგრადი ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობა, სრული და პროდუქტიული დასაქმება და ღირსებული სამუშაო ყველასთვის

შუალედური მიზნები

კრისტალის ფინანსური ჩაბმულობის სერვისები მომხმარებლებს სთავაზობს ცოდნასა და ინვესტიციებს უფრო მეტი პროდუქტიულობის მისაღწევად; აღსანიშნავია, რომ კრისტალი ორიენტირებულია მაღალი ღირებულების შემქმნელ და ინტენსიური დასაქმების დარგებზე.

ჩვენი მომსახურებები ძირითადად ორიენტირებულია მეწარმეობის ხელშეწყობასა და მხარდაჭერაზე, რაც ხელს უწყობს მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების განვითარებას.

კრისტალისთვის ახალგაზრდები მომხმარებელთა მნიშვნელოვან სეგმენტია. მათზე ამჟამად ფოკუსირებულია ჩვენი კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის პროგრამა – YES Georgia, რაც ახალგაზრდებისთვის კომერციული შეთავაზების წინაპირობაა; ეს ახალგაზრდების ეკონომიკურ ცხოვრებაში მონაწილეობის გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს.

დაბოლოს, ინვესტიციების განხორციელების თვალსაზრისით, ტურიზმი კრისტალის ერთ-ერთი მაღალპრიორიტეტული სექტორია. ამასთან, ჩვენ აქცენტს ვაკეთებთ მდგრად პრაქტიკაზე, რაც, სხვა საკითხებთან ერთად, ხელს უწყობს ადგილობრივ კულტურას.

პროგრესი 2020 წელს

საკრედიტო პორტფელის 54% მიემართა პროდუქტიულ სესხებზე, მათ შორის SME (22%), აგრო (17%) და მიკრო-ბიზნეს სესხები (15%).

ახალგაზრდებს (35 წელს ქვემოთ) უჭირავთ სესხების 30% და სასესხო პორტფელის 23.8%.

ოჯახის წევრების დასაქმების გარდა, არ არსებობს სამუშაო ადგილების შექმნის მყარი მტკიცებულება, თუმცა, კრისტალის მცირე და საშუალო საწარმოების სტრატეგია მიზნად ისახავს ფინანსური და არაფინანსური სერვისების მიწოდებას სწრაფად მზარდი საწარმოებისათვის, რომლებიც გახდებიან ახალი და ხარისხიანი სამუშაო ადგილების შექმნის მთავარი მამოძრავებელი ძალა.

2020 წელს ტურიზმის ინდუსტრიამ ყველაზე მძიმე დარტყმა განიცადა კოვიდ-19-ის გამო, თუმცა, კრისტალმა მსესხებლებს სესხის გადახდის 3-თვიანი მორატორიუმი შესთავაზა, რასაც სესხების რესტრუქტურიზაცია მოჰყვა.

ამ რთულ ბიზნეს სიტუაციაში, კრისტალმა სრულად შეინარჩუნა პერსონალი და არ შეამცირა ხელფასები. მეტიც, შენარჩუნდა ყველა ის სარგებელი, რაც თანამშრომლებს პანდემიის პერიოდამდე ჰქონდათ.

მომხმარებლის 47%, რომელიც სარგებლობს პროდუქტიული სესხებით ამბობს, რომ მათ გაუმჯობესდათ წარმოება, ხოლო 29% ამბობს, რომ მათ გაზარდეს მოგება.



10 შემცირებული
უთანასწორობა



უთანასწორობის
შემცირება ქვეყნებში
და ქვეყნებს შორის



შუალედური მიზნები

ჩვენი სამიზნე მომხმარებლები ყველაზე დაბალშემოსავლიანი მოსახლეობის 40 პროცენტს შორის არიან. ჩვენ შესაძლებლობას ვაძლევთ მათ გაუმკლავდნენ დაუცველ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას და გახდნენ უფრო მდგრადები. ეს მიიღწევა მათი სამეწარმეო საქმიანობის მხარდაჭერით, რითაც იზრდება შემოსავლის დონე და უმჯობესდება ოჯახის კეთილდღეობა.

დიასპორასთან დაკავშირებული აქტივობების მეშვეობით, კრისტალი მხოლოდ ფულადი გზავნილების ღირებულებას კი არ ამცირებს (ძირითადად, ვალუტის გაცვლის ინტენსივობის გაუმჯობესება), არამედ ასევე უწყობს ხელს მრავალი ქართველი ეკონომიკური მიგრანტის მთლიან ფინანსურ ჩაბმულობას. შესაბამისად, ეს იწვევს ქართველ მიგრანტთა ოჯახების ეკონომიკური მდგრადობის გაზრდას.

პროგრესი 2020 წელს

არსებული მომსახურებების შეთავაზება ხდება ეკონომიკურ მიგრანტთა (საქართველოში მცხოვრები) ოჯახებისათვის, მათ შორის, ფულადი გზავნილების, ვალუტის გადაცვლის სერვისებისა და სესხების სახით რეგულარული ფულადი გზავნილების არსებობის შემთხვევაში. ეს შეთავაზება კიდევ უფრო გაფართოვდება საბანკო ლიცენზიის მიღების შემდეგ.

ბიზნესის ძირითადი შედეგები

ბიზნესის ძირითადი შედეგები



ძირითადი ბიზნესსიახლეები

წლის დასაწყისში ბიზნესმა დიდი ძალისხმევა მოახდინა პანდემიით გამოწვეული შედეგების აღმოფხვრას. მომხმარებლების მხარდაჭერის მიზნით გამოყენებულ იქნა სესხების გადავადების ინსტრუმენტი, რითაც კომპანიის მიერ გადავადდა 124 ათასზე მეტი სესხი.

პანდემიის საწყის ეტაპზე, მომხმარებლის მხარდაჭერისა და სპეციალური შეთავაზებების შექმნის მიზნით, განხორციელდა მომხმარებლების რაოდენობრივი კვლევა, რომლის მიხედვითაც გამოიკითხა 1,100 მომხმარებელი. კომპანიამ, გააანალიზა რა მომხმარებლების საჭიროებები და გამომხაურება, შეიმუშავა პოსტკრიზისული დაკრედიტების პროგრამა, რომელიც, ერთი მხრივ, მოერგო არსებული მომხმარებლების მოთხოვნებს და, მეორე მხრივ, სრულად ითვალისწინებდა ბაზარზე არსებულ ბიზნესაქტივობებსა და კონკრეტული სეგმენტების საჭიროებებს. შესაბამისად, მომხმარებლებისათვის შეთავაზებულ იქნა პოსტკრიზისული გარემოს დასაძლევად მათ ინდივიდუალურ საჭიროებებზე მორგებული მეთოდები.

პანდემიის პერიოდში კომპანიამ უზრუნველყო მომსახურებათა დიგიტალიზაცია და მომხმარებლებს ძირითადი პროდუქტები ონლაინმომსახურებით მიაწოდა. გარდა ამისა, დადგენილი რეგულაციების და მოთხოვნების სრული დაცვით, შეუფერხებლად ფუნქციონირებდა საფილიალო ქსელი.

- ◀ მიმდინარე წელს ყველა მომხმარებლისათვის შეთავაზებულ იქნა სიცოცხლის დაზღვევა, რომლის ფარგლებში 14,000 მომხმარებელზე მეტი დაეზღვია როგორც სამომხმარებლო, ისე ბიზნესმიმართულებით.
- ◀ აგრომიმართულებით კომპანია ჩაება მოსავლის დაზღვევის სახელმწიფო პროექტში, რომლის ფარგლებშიც დაფინანსდა ათასზე მეტი სადაზღვევო პოლისი.
- ◀ შეიცვალა მიკროდაკრედიტების პროცესები და მიდგომები, რამაც საშუალება მოგვცა წლის განმავლობაში 45,000 მომხმარებელზე მეტს მოვმსახურებოდა.
- ◀ საფილიალო ქსელს თბილისის მასშტაბით დაემატა ახალი კონცეფციის 3 სერვისცენტრი, რომლების საშუალებითაც მომხმარებლებს გახანგრძლივებულ სამუშაო საათებში არასაკრედიტო პროდუქტებით სარგებლობის შესაძლებლობა მიეცათ.

რეზინანსირება

2020 წელს კრისტალმა 9 ოპერაცია განახორციელა ისეთ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან, როგორებიც არის: ევროპის საინვესტიციო ბანკი, BlueOrchard, Microvest, Incofin, სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ევროპული ფონდი, Symbiotics. დაფინანსების სრული ოდენობა 33 მლნ აშშ დოლარს აღემატებოდა. ოპერაციების 78% პირველ კვარტალში განხორციელდა, რადგან კომპანია ფინკა ბანკის შეძენას გეგმავდა. თუმცა, შემდეგ შეძენის პროცესი შეწყდა პანდემიის შედეგად შექმნილი გაურკვევლობის გამო. განხორციელდა თითქმის 60 მლნ ლარის ლიკვიდობის უზრუნველყოფა, რითაც გარანტირებულად უზრუნველყოფილ იქნა პანდემიის პერიოდში ლიკვიდობის ნებისმიერი რისკისაგან დაზღვევა.

კრედიტზე მოთხოვნის შემცირებისა და განახლებული, შემცირებული ზრდის მიზნების გამო, 2020 წლის მეორე ნახევარში კრისტალმა არ განახორციელა პრიორიტეტული სავალაო ოპერაცია საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან, რადგან ადგილობრივი მექანიზმები საკმარისი იყო დაფინანსების საჭიროებების უზრუნველსაყოფად. აღსანიშნავია, რომ სებ-მა განახორციელა მიკროსაფინანსო სექტორის ფართომასშტაბიანი მხარდაჭერა და კრისტალმა ისარგებლა 68 მლნ დოლარის ოდენობის სვოპის ხაზითა და სარეზერვო საკრედიტო სახსრებით.

2020 წელს განხორციელებული ტრანზაქციები





ტექნიკური დახმარება

კრისტალი აქტიურად მონაწილეობს ტექნიკური დახმარების განხორციელებაში და ეძებს ახალ შესაძლებლობებს კომპანიის სხვადასხვა პროგრამის მეშვეობით განვითარებისათვის. მთლიანად 2020 წლის განმავლობაში კრისტალმა შეძლო 660 ათასზე მეტი ლარის მოზიდვა ტექნიკური დახმარების საშუალებით; კრისტალის თანხობრივი მონაწილეობა 24%-ს შეადგენდა. ამ კუთხით კრისტალი თანამშრომლობდა ისეთ ინსტიტუტებთან, როგორებიც არის: ფონდი მწვანე ზრდისათვის, სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ევროპული ფონდი, Proparco და ევროპის საინვესტიციო ბანკი, ფინანსებისა და მენეჯმენტის ფრანკფურტის სკოლა, ინკოფინ იმ და DWM, რომლებთან ერთადაც განახორციელა პროექტები: „ტექნიკური მექანიზმი მდგრადობის ჩარჩოს გასაძლიერებლად“, „მწვანე

პროდუქტების შესახებ ცნობიერების ამაღლების მარკეტინგული კამპანია“, „მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლის ავტომატიზაცია“, ტრენინგ კურსები თანამშრომელთათვის, კრისტალ ლიზინგის პოლიტიკისა და პროცედურების განვითარება“ და სხვა პროექტები. ერთერთი აღსანიშნავი პროექტია 100 მეწარმის მხარდაჭერა ელ-კომერციის ბაზრის პლატფორმის აკიდო მიმართულებით, მდგრადობის სტრატეგიაში ტრენინგებისა და მენეჯმენტის ქოუჩინგთან ერთად. ინკოფინ იმ-ს დახმარებით კრისტალმა კომპანია Cerise-თან ერთად ჩაატარა ყოვლისმომცველი სოციალური ზემოქმედების კვლევა. DWM-მა, BFA-სთან პარტნიორობით უზრუნველყო პანდემიის კოვიდ-19 გავლენის გაზომვა ჩვენს მომხმარებლებზე.

ღიზინგის ბიზნესი



2020 წლის დახასიათება

მსოფლიოს ყველა ინდუსტრიის მსგავსად, 2020 წელი გამოწვევებით სავსე იყო ლიზინგის ინდუსტრიისათვისაც. წლის განმავლობაში მკვეთრად დაეცა ბიზნესის თავდაჯერებულობისა და სამენარმოო ინიციატივების ინდექსი, რამაც პირდაპირ შეამცირა კაპიტალური ხარჯების განვების ინიციატივები. მიმდინარე ეკონომიკური სიტუაცია და კოვიდ-19-ის გავლენა მძიმედ აისახა ქვეყანაში მოქმედი ლიზინგის ოპერატორების პორტფელზე. ჯამურად, ქვეყნის მასშტაბით, ლიზინგის პორტფელი 23%-ის ფარგლებში შემცირდა.

სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა კრისტალის ლიზინგის ბაზარზე შესვლა. მიუხედავად სირთულეებისა და გამოწვევისა, კრისტალ ლიზინგი ეფექტიანად ადაპტირდა ახალ გარემოში, მეტიც, კრისტალის სამეთვალყურეო საბჭომ მიღო გადაწყვეტილება „კრისტალ ლიზინგის“ შვილობილ კომპანიად ჩამოყალიბების შესახებ.

აღნიშნულ ფონზე „კრისტალ ლიზინგმა“ მნიშვნელოვან შედეგებს მიაღწია, კერძოდ:

- ◀ დაკომპლექტდა გუნდი;
- ◀ დაინერგა ქართულ ბაზარზე ადაპტირებული და ლიზინგის ოპერაციებზე მორგებული პროგრამული უზრუნველყოფა;
- ◀ დაიწყო მოლაპარაკება პოტენციურ დამფინანსებლებსა და ადგილობრივ მომწოდებლებთან, ერთი მხრივ, პარტნიორობისა და, მეორე მხრივ, გაყიდვების არხებისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით;

◀ „კრისტალ ლიზინგი“ ჩაება სახელმწიფოს მიერ სუბსიდირებულ და მხარდაჭერილ ეკონომიკური განვითარების პროგრამებში, რომლებსაც სსიპ „ანარმოე საქართველოში“ და სოფლის განვითარების სააგენტო მართავენ;

◀ ეკონომიკური თანამშრომლობის ხელშეწყობისა და ინვესტირების ფრანგული კორპორაციის – „პროპარკოს“ ტექნიკური მხარდაჭერის ფარგლებში, შემუშავდა 20-მდე პროცედურული დოკუმენტი და 15-ზე მეტი კონტრაქტის ტიპი, ჩატარდა მიზნობრივი ტრენინგები, შეიქმნა პროდუქტები, რაც „კრისტალ ლიზინგს“ ბაზარზე არსებული ფინანსური ლიზინგის პროდუქტებთან გათანაბრების შესაძლებლობას აძლევს;

2021 წლის მნიშვნელოვანი გეგმები:

- ◀ საოპერაციო და გაყიდვების ეფექტიანობის ხარჯზე 2021 წლის ბოლო კვარტლისათვის ოპერაციული break-even-ის მიღწევა და პორტფელის 13 მლნ ლარამდე ზრდა;
- ◀ გაყიდვის არხების (ციფრული არხები, სს „კრისტალის“ საფილიალო ქსელი, მომწოდებლების გაყიდვის წერტილები, ბროკერები, ბიზნესასოციაციები) გაძლიერება;
- ◀ სექტორული და აქტივების დივერსიფიკაცია და სოფლის მეურნეობის სექტორში კონცენტრაციის გაუმჯობესება;
- ◀ აქტიური თანამშრომლობა აქტივების ადგილობრივ მომწოდებლებთან ენერგოეფექტურობის და განახლებადი ენერგიის მიმართულებით და შესაბამისი ფინანსური რესურსების მოზიდვა;

მთავარი რისკები და განუსაზღვრელობა

რისკის მართვის ძირითადი პრინციპები

რისკის მართვის გამართული და ეფექტიანი სისტემის არსებობა, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტებსა და საუკეთესო პრაქტიკებზე იქნება დაფუძნებული, კომპანიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია.

რისკის მართვის სისტემა უნდა პასუხობდეს ძირითად პრინციპებს (ISO 31000):

რისკის მართვის ჩარჩო და პროცესი

- რისკების მართვის ჩარჩო განსაზღვრავს იმ ძირითად მიდგომებს, რომლებიც საჭიროა კომპანიაში რისკების მართვის საერთო მართვის სისტემაში ინტეგრირებისათვის.
- რისკების მართვის სისტემის ეფექტიანობა დამოკიდებულია კომპანიაში, მათ შორის, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში, მისი ინტეგრაციის ხარისხზე. აღნიშნული მოითხოვს დაინტერესებული მხარეების, განსაკუთრებით კი სამეთვალყურეო საბჭოსა და უმაღლესი მენეჯმენტის მხარდაჭერას.
- მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად სამეთვალყურეო საბჭო ზედამხედველობას გაუწევს მმართველ გუნდს რისკების მართვის კულტურის მყარად დანერგვის პროცესში, მუდმივად გამოხატავს მხარდაჭერას რისკების მართვის კუთხით და ხაზგასმით აღნიშნავს რისკების მართვის პროცესის მნიშვნელოვნებას.

ზემოაღნიშნულის მისაღწევად სამეთვალყურეო საბჭო მმართველ გუნდთან ერთად უზრუნველყოფს (ISO 31000):

- კომპანიის მიზნების განსაზღვრისას რისკების ადეკვატურად გათვალისწინებას;
- რისკების ბოლომდე გაცნობიერებას, მათი მართვის ეფექტიანი სისტემების დანერგვას და, შესაბამისად, კომპანიაში ფუნქციონირებას;
- კომპანიაში გადაწყვეტილების მიღების პროცესში რისკების მართვის სისტემის ყველა დონეზე ინტეგრირებას;
- კომპანიის მართვის ყველა დონეზე რისკების მართვისათვის საჭირო ფუნქციების, უფლებამოსილებებისა და პასუხისმგებლობების განსაზღვრას და გადანაწილებას;

კომპანია იყოს

დროულად ინფორმირებული

არსებული რისკებისა და საფრთხეების შესახებ;

მოახდინოს

შესაძლო დანაკარგების **პრევენცია** და ინციდენტის ეფექტიანი მართვა;

შეეშინას

გადანწყვეტილების მიღებისა და დაგეგმვის სანდო საფუძვლები;

გაზარდოს

მიზნების მიღწევის ალბათობა;

გააუმჯობესოს

კონტროლი, ოპერაციული ეფექტიანობა და ორგანიზაციის მდგრადობა;

შესაბამისობაში

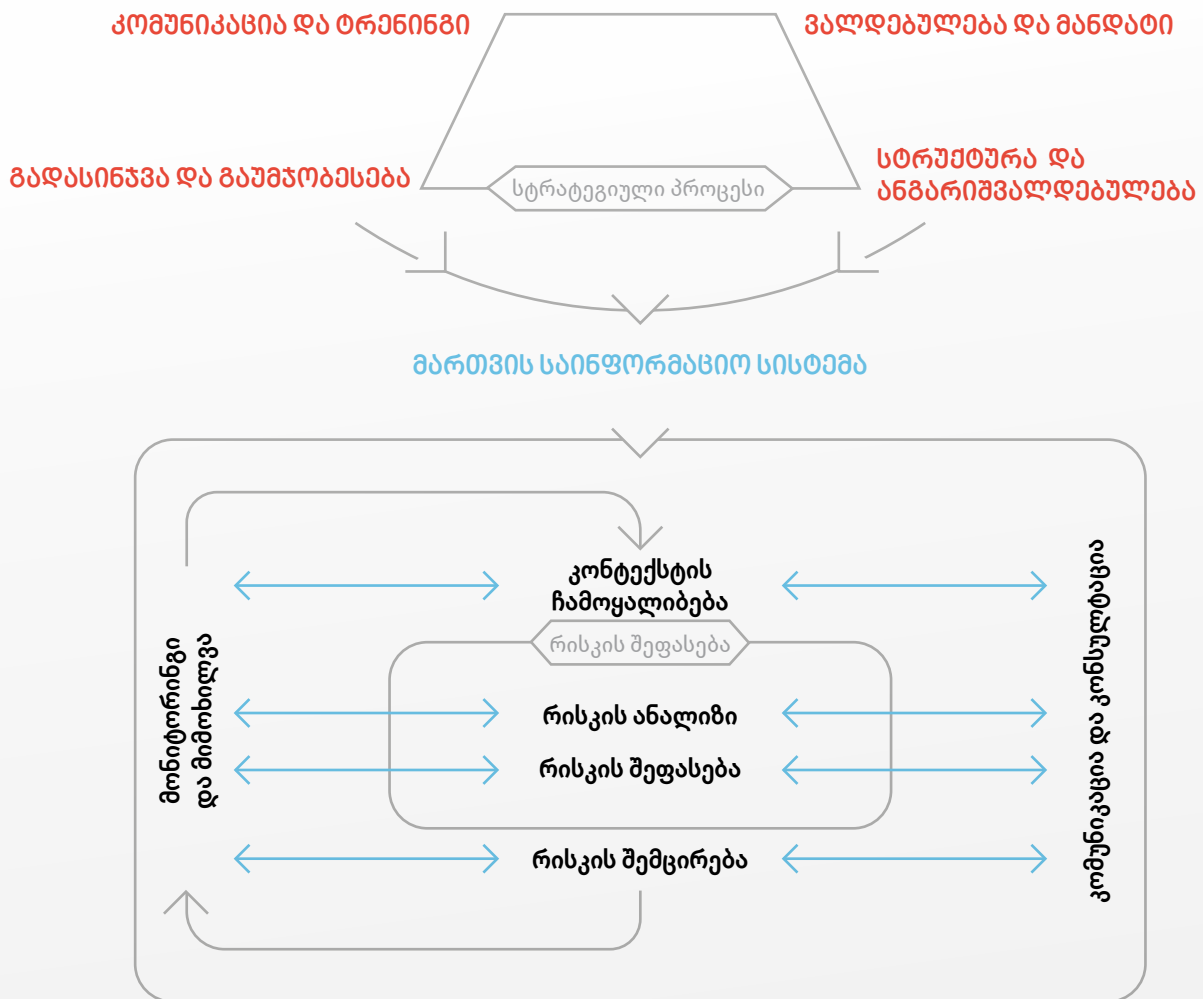
იყოს მარეგულირებლის მოთხოვნებსა და საერთაშორისო სტანდარტებთან;

რისკის

მართვის სისტემა **თანხვედრაში** უნდა იყოს კომპანიის ბიზნესსტრატეგიასთან და ხელს უნდა უწყობდეს კომპანიის სტრატეგიული მიზნების მიღწევას.

- რისკების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის იმ პერსონალის მიერ წარმართვას, რომელსაც აქვს სათანადო გამოცდილება, ფლობს საჭირო ტექნიკურ უნარ-ჩვევებს და აქვს წვდომა ყველა საჭირო რესურსთან;
- რისკების მართვისათვის პასუხისმგებელი პერსონალის ბიზნესმიმართულებისაგან დამოუკიდებლობას;
- კომპანიაში რისკების მართვის ეფექტიანი სისტემის უზრუნველყოფისათვის საჭირო რესურსების არსებობას (რომელიც მოიცავს, მაგრამარ შემოიფარგლება ადამიანური რესურსებით, რისკების მართვისათვის საჭირო დოკუმენტაციის, ინფორმაციისა და სისტემების, პროცესების, მეთოდებისა და საშუალებების ხელმისაწვდომობით, პროფესიული განვითარებისა და ტრენინგების შესაძლებლობით).

რისკების მართვის ჩარჩო:



- 1) ვალდებულებასა და მანდატს – სამეთვალყურეო საბჭო ვალდებულია მენეჯმენტს განუსაზღვროს შესაბამისი მანდატი და რისკის მადა, დაამტკიცოს რისკების მართვის პოლიტიკა, უზრუნველყოს კომპანიის კულტურისა და რისკების მართვის პოლიტიკის ერთმანეთთან შესაბამისობა;
- 2) კომუნიკაციასა და ტრენინგს – აუცილებელია რისკის მადა და რისკის ტოლერანტობა ნათლად არის გაზიარებული როგორც კომპანიის მენეჯმენტთან, ისე კომპანიის შიგნით;
- 3) სტრუქტურასა და ანგარიშვალდებულებას – რისკების მართვის სტრუქტურა ნათლად განსაზღვრავს რისკების მართვაზე პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეულის უფლება-მოვალეობებსა და შედეგებზე პასუხისმგებლობას. რისკების მართვის სტრუქტურული ერთეულის თანამშრომლები არიან დამოუკიდებელი, აქვთ შესაბამისი კომპეტენცია და უნარები;
- 4) გადასინჯვასა და გაუმჯობესებას – მნიშვნელოვანია მუდმივად ხდებოდეს რისკების მართვის სისტემის გადასინჯვა და განახლება (როგორც რისკების მართვისათვის პასუხისმგებელი სტრუქტურული ერთეულის, ისე შიდა აუდიტის სამსახურის მიერ);
- 5) მართვის საინფორმაციო სისტემას – რისკების მართვის სისტემის ყველაზე კრიტიკული ელემენტი. კომპანიას უნდა ჰქონდეს ზუსტი მონაცემები და მონაცემების აღრიცხვის გამართული სისტემა, რათა შეძლოს დადგენა, არის თუ არა რისკის შედეგად დამდგარი ზარალი რისკის მადის ლიმიტის ფარგლებში.

მთავარი რისკები და განუსაზღვრელობა

რისკის მართვის დონეები

რისკის მართვის სისტემას შეადგენს რისკის მართვის ჩარჩო, რომელიც მოიცავს რისკის მართვის ინსტრუმენტებისა და პროცესების ერთობლიობას.

კომპანიაში რისკის მართვის სისტემა ეფუძნება სამი დონის დაცვის მექანიზმს (**BCBS 2011**):

I დონე	პროცესის მფლობელი – პასუხისმგებელია პროცესში არსებული რისკის მართვისათვის კომპანიაში დანერგილი რისკის მართვის ინსტრუმენტების გამოყენებით;
II დონე	რისკების მართვის სტრუქტურული ერთეული – პასუხისმგებელია რისკის მართვის სისტემის შემუშავებისა და განახლებისათვის, რისკის მართვის ინსტრუმენტების დანერგვისათვის;
III დონე	შიდა აუდიტის სამსახური – პასუხისმგებელია რისკის მართვის პროცესის ადეკვატურობისა და ეფექტიანობის შეფასებისათვის;

რისკის მართვის სტრუქტურა

რისკის მართვის პროცესში ჩაბმული უნდა იყოს კომპანიის ყველა თანამშრომელი, რაც რისკის მართვის სისტემის უმნიშვნელოვანესი ნაწილია და ხელს უწყობს კომპანიის მდგრადობის განმტკიცებას.

კომპანიაში არსებულ სტრუქტურულ ერთეულებს აქვთ თავიანთი პასუხისმგებლობები, რაც საჭიროა რისკის მართვის პროცესის ეფექტიანობისათვის.

სამეთვალყურეო საბჭო	განსაზღვრავს კომპანიის ძირითად მიზნებს, ამტკიცებს რისკების მართვის მადასა და პოლიტიკას. მასთან არსებული რისკების კომიტეტის მეშვეობით, რეგულარულად განიხილავს ძირითად (key) რისკებს და აუდიტის კომიტეტის მეშვეობით აფასებს რისკების მართვის სისტემის ეფექტიანობას.
სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტი	რისკების, აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის (ALCO) და შიდა აუდიტის კომიტეტების მიზანია ორგანიზაციის წინაშე არსებული შიდა და გარე რისკების შესწავლა, სამეთვალყურეო საბჭოს ინფორმირება კომპანიის წინაშე არსებული სტრატეგიული რისკების შესახებ და რეკომენდაციების გაწევა იმ სისტემებისა და პროცესების შესახებ, რომლებიც უნდა იქნეს ინტეგრირებული ან გაუმჯობესებული რისკების მართვისა და შემცირების მიზნით.
შიდა აუდიტის სამსახური	კომპანიის შიდა აუდიტი უზრუნველყოფს რისკების მართვის სისტემის მონიტორინგს, აფასებს რისკების მართვის სისტემის ეფექტიანობასა და მდგრადობას.
უზრუნველყოფის ადმინისტრაციული ოფისი	უზრუნველყოფს კომპანიაში სისტემების დანერგვას სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკისა და რისკების მართვის ლიმიტების შესრულებისათვის.
მენეჯმენტის რისკის მართვის კომიტეტი	განიხილავს რისკების მართვის სტრუქტურული ერთეულების მიერ წარდგენილ შესრულებული საქმიანობის ანგარიშებს და მომზადებულ რეკომენდაციებს. უფლებამოსილია წარმოადგენილი რეკომენდაციების საფუძველზე მიიღოს გადაწყვეტილებები რისკების შემცირების და კონტროლის მექანიზმების გაუმჯობესების შესახებ.
რისკების მართვის სტრუქტურული ერთეულები	(რისკების მართვის სამსახური, შესაბამისობისა და ფულის გათვრების წინააღმდეგ ბრძოლის სამსახური, ინფორმაციული უსაფრთხოების რისკის მართვის სამსახური) – აფასებენ არსებული კონტროლის მექანიზმების ხარისხსა და შესაბამისობას კომპანიის რისკის მართვის მადასთან. ქმნიან და აახლებენ რისკის მართვის ინსტრუმენტებს (მმართველი გუნდის ვალიდაციის შემდეგ).
ოპერაციების მართვის სტრუქტურული ერთეული	მართავს და აკონტროლებს რისკებს ოპერაციულ დონეზე, ჩაბმულია რისკების მართვის ინსტრუმენტების შეფასებასა და განახლებაში.

რისკის შემცირება და ქარბი კონცენტრაციების მართვა

კომპანიაში რისკის შემცირება და ქარბი კონცენტრაციების მართვა ხდება რისკის მართვის ინსტრუმენტების მეშვეობით, რომლებიც პერიოდულად გადაისინჯება და ახლდება.

კომპანიაში დანერგილია რისკის შემცირების შემდეგი ძირითადი ინსტრუმენტები:

- ◀ საკრედიტო პორტფელის დივერსიფიკაციის დადგენილი ლიმიტები, მათ შორის, ბიზნესსექტორებისა და ქვესექტორების მიხედვით. პორტფელის 10-20%-ზე მეტი არ უნდა იყოს რომელიმე ქვესექტორში;
- ◀ კომპანია ყოველთვიურად აანალიზებს პორტფელის რისკებს. ანალიზის მიზანია პორტფელში რისკის კონცენტრაციის გამოვლენა და მისი შემცირების მიზნით ქმედითი ღონისძიებების რეკომენდაცია;
- ◀ საკრედიტო კომიტეტი, რომელიც დამოუკიდებელი ორგანოა, გადაწყვეტილებას იღებს მიღებული ინფორმაციის შეფასების შედეგად, პოტენციური რისკებისა და პროექტის ეფექტიანობის გათვალისწინებით;
- ◀ საკრედიტო სკორინგი და საკრედიტო რეიტინგი, რომლებიც შესაბამის პასუხისმგებელ პირს სწორი გადაწყვეტილების მიღებაში ეხმარება;
- ◀ კომპანიის ხედვა კონკრეტული განაცხადის დაფინანსების გადაწყვეტილების პროცესში ითვალისწინებს მომხმარებლის დაცვას ზედმეტი ფინანსური ტვირთისაგან, კრისტალის მიერ გაცემული სესხი უნდა ემსახუროდეს მომხმარებლის ბიზნესის განვითარებას ან მისი ოჯახის საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებას, ეფექტი აუცილებლად დადებითი უნდა იყოს;
- ◀ სესხზე გრაფიკის მიხედვით შენატანის შემცირება შემოსავლების შემცირების მიხედვით, სესხის რესტრუქტურირება, რაც ეფექტიანი ინსტრუმენტია და მომხმარებელს უმსუბუქებს საკრედიტო ტვირთს;
- ◀ სტრესტესტების ფორმატი, რომელიც ითვალისწინებს მოსალოდნელი რისკის შეფასებას მოვლენების სხვადასხვა სავარაუდო სცენარით განვითარების შემთხვევაში;
- ◀ საკრედიტო მოსალოდნელი ზარალის რეზერვირების საერთაშორისო სტანდარტის სისტემა, რომელიც სრულად შეესაბამება IFRS-9 მოთხოვნებს და უზრუნველყოფს კომპანიის ფინანსურ მდგრადობას;
- ◀ რისკშემთხვევების ბაზა, რომლის ანალიზის შედეგად ვლინდება მომეტებული რისკის ოპერაციები და შემდეგ ანალიზდება კონტროლის სუსტი მხარეები;
- ◀ თაღლითობის იდენტიფიკაციისა და მართვის გამართული პოლიტიკა;
- ◀ ბიზნესუწყვეტობის გამართული პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს კომპანიის სტაბილურობასა და მდგრადობას სხვადასხვა კრიზისულ სიტუაციაში, მათ შორის – პანდემიისას;
- ◀ საკრედიტო და საკასო ოპერაციების კონტროლის სამსახური, რომელიც პასუხისმგებელია ოპერაციების „პოსტფაქტუმ“ მონიტორინგისათვის; მისი მიზანია დაშვებული ხარვეზების აღმოჩენა და რეკომენდაციების შემუშავება შემდგომი რეაგირებისათვის;
- ◀ ინფორმაციული უსაფრთხოების გამართული სისტემა, რომელიც სრულად აკმაყოფილებს ISO 27001 სტანდარტს;
- ◀ ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონმდებლობის შესაბამისად კომპანიაში არსებობს AML პოლიტიკა, რომლის მიზანია ხელი შეუშალოს იმ ტრანზაქციების განხორციელებას, რომლებიც, შესაძლოა, უკავშირდებოდეს ფულის გათეთრებას ან ტერორიზმის დაფინანსებას;
- ◀ კომპანიას ინტეგრირებული აქვს ძირითად სისტემაში სანქცირებულ პირთა სია – Accuity, რომლის მეშვეობითაც გამოირიცხება საქმიან ურთიერთობაში შესვლა სანქცირებულ პირებთან;
- ◀ კომპანიის ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლის სამსახური მუდმივად ახორციელებს საკანონმდებლო სიახლეების საფუძველზე შიდა მარეგულირებელი წესებისა და პროცედურების განახლებას;



2020 წლის ძირითადი მიღწევები, რისკების მართვის გაუმჯობესება

- ▶ შესაბამისობის რისკების შემცირების მიზნით, შესაბამისობის განყოფილება ჩაბმულია ყველა ახალი შიდა პროცედურისა და პროდუქტის შეფასების/დანერგვის პროცესში;
- ▶ ALCO კომიტეტის გამართული პროცესი, რომელიც უზრუნველყოფს ლიკვიდობის, საპროცენტო განაკვეთის, სავალუტო რისკების, კაპიტალთან დაკავშირებული რისკების მართვას;
- ▶ დივერსიფიცირებული შიდა და საერთაშორისო საკრედიტო პარტნიორები, რაც უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტია უწყვეტი დაფინანსების და ლიკვიდურობის საზღვრებში;
- ▶ სავალუტო რისკის მართვისა და შემცირების მიზნით გამოიყენება ჰეჯირების ინსტრუმენტი როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო ბაზარზე;
- ▶ უცხოური ვალუტის ღია პოზიციის ადეკვატური ლიმიტი, რომელიც არ ცდება 10%-ს, უზრუნველყოფს სავალუტო რისკის მოსალოდნელი დანაკარგების მინიმიზაციას;
- ▶ კაპიტალის რისკის ანალიზისა და მართვის გამართული მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს კაპიტალის ადეკვატურობის მაჩვენებლის დაცვას როგორც ეროვნული ბანკის მოთხოვნის, ისე საერთაშორისო გამსესხებლების კოვენანტების მიხედვით;
- ▶ საპროცენტო რისკის ანალიზისა და მართვის გამართული მექანიზმი, რომელიც გულისხმობს ცვალებადი განაკვეთის ნასესხები საშუალებების დადგენილი ლიმიტის შენარჩუნებას, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს გადაფასების შედეგად მოსალოდნელი სხვაობის მინიმიზაცია და კომპანიის კაპიტალზე ნაკლები ზეგავლენა
- ▶ კოვიდ-19-ის პანდემიის პერიოდში კომპანიამ სრულად უზრუნველყო ძირითადი და კრიტიკული ბიზნეს-პროცესების უწყვეტობა, იხელმძღვანელა რა საამისოდ არსებული პოლიტიკით.
- ▶ პანდემიის შედეგების საკრედიტო პორტფელზე ზეგავლენის შესამცირებლად, კომპანიამ შექმნა საკრედიტო პორტფელის მართვის გამართული მექანიზმი, რომელიც ითვალისწინებდა:
 - ▶ მომხმარებელთა საჭიროების წინასწარ კვლევას მათ შემოსავლებზე პანდემიის ზეგავლენის დადგენის მიზნით;
 - ▶ შემოსავლების მოკლე ვადებში აღდგენის მიზნით, დამატებითი ფინანსური სახსრების შეთავაზება რეფინანსირების ინსტრუმენტის გამოყენებით; მოკლემდელი ინსტრუმენტი გამოიყენებოდა მხოლოდ ჯანსაღი ბიზნესის შემთხვევაში, რომელიც საბრუნავი საშუალებების მოკლევადიან ნაკლებობას განიცდიდა;
 - ▶ პანდემიის ზეგავლენის გათვალისწინებით განახლდა სესხის განხილვისა და დამტკიცების პროცესი;
- ▶ ეროვნული ბანკის რეკომენდაციის მიხედვით, პანდემიის პერიოდში კომპანიის ფინანსური მდგრაობის შენარჩუნების მიზნით დამატებით დარეზერვდა პორტფელის 5%.
- ▶ გარე აუდიტის რეკომენდაციის მიხედვით შემუშავდა მეთოდოლოგია, რომელიც ასახავს პანდემიის ზეგავლენას IFRS-9 სტანდარტით გათვალისწინებულ სასესხო დანაკარგების რეზერვის მოცულობაზე.
- ▶ გაუმჯობესდა საკასო და სალომბარდო ოპერაციების კონტროლის მიმართულება.
- ▶ შეიქმნა პორტფელის სტრესტესტის გამართული მეთოდოლოგია.



კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

კრისტალის გარემოსდაცვითი და სოციალური ხედვისა და სტრატეგიის დანერგვა

საქართველოში სიღარიბის მდგრადი დაძლევის მიზნის ერთგულეა ჩვენი კომპანიის მდგრადი განვითარების ხედვის მთავარი აქცენტი.

ჩვენ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვუთმობთ ჩვენი ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებას: კრისტალი ჩაბმულია გარემოსდაცვით და სოციალურ (E&S) პროექტებში, ბიზნესკონსულტაციებსა და მწვანე დაფინანსებაში, ითვალისწინებს გარემოსდაცვით და სოციალურ მოსაზრებებს ბიზნესმოდელში, კორპორაციულ სტრატეგიაში, საოპერაციო პოლიტიკასა და ფინანსურ პრაქტიკაში.

ჩვენი კორპორაციული სტრატეგია ეფუძნება სამი ძირითად ასპექტისაკენ სწრაფვას. ეს ასპექტებია: **ადამიანები, პლანეტა და მოგება**. ჩვენ ვისწრაფვით თანაბრად ვიზრუნოთ ჩვენი დაინტერესებული მხარეების, ჩვენი პლანეტისა და ჩვენი მომხმარებლების ფინანსური მდგრადობის საჭიროებებზე, რათა ცალკე აღებულია არცერთმა ფაქტორმა საფრთხე არ შეუქმნას დანარჩენ ორს.

ჩვენი სტრატეგიული მიზნები ისეა ორგანიზებული ამ სამი ძირითადი ასპექტის ირგვლივ, რომ თითოეული კომპონენტისათვის ინდივიდუალური მიზანი იყოს განსაზღვრული. ამ მიზნებთან მიმართებით განხორციელებული წინსვლა ფასდება გარემოს დაცვის, სოციალური და კორპორაციული მართვის (ESG) ზემოქმედების შეფასების სისტემის გამოყენებით.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

მდგრადობის სტანდარტები

მდგრადი განვითარების მიზნები

მიგვაჩნია, რომ მდგრადი განვითარების მიზნებს კრიტიკული მნიშვნელობა ენიჭება ჩვენი მისიისა და ღირებულებების თვალსაზრისით და 6 მიზანი პირდაპირ გვაქვს ინტეგრირებული ჩვენს კორპორაციულ სტრატეგიაში.

გაეროს ქალთა გაძლიერების პრინციპები (WEPS)

კრისტალი ერთ-ერთი პირველი კომპანია იყო, რომელმაც მხარი დაუჭირა ქალთა გაძლიერების პრინციპებს (WEPS).

გაეროს გლობალური შეთანხმება

ჩვენ, შეთანხმების მონაწილეები, 2011 წლიდან ვართ და ყოველ წელს ვამზადებთ ანგარიშს ქალთა გაძლიერების პრინციპებსა (WEPS) და მდგრადი განვითარების მიზნებში (SDGs) შეტანილი წვლილის შესახებ.

საერთაშორისო ფინანსური კორპორაციის (IFC) სტანდარტები

IFC-ის სტანდარტებს მივიჩნევთ გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის ოქროს სტანდარტად და მიზნად ვისახავთ, რომ ჩვენი ქცევა დაეფუძნოს იმ ღირებულებებს, რომლებსაც აღნიშნული სტანდარტები ითვალისწინებს.

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი

კრისტალი ყოველწლიურად აქვეყნებს ანგარიშს გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობის თაობაზე და ასრულებს პრინციპს „შესაბამისობა ან გამჟღავნება“, რათა უზრუნველყოს კორპორაციული მართვის ღია შეფასება.

სმარტკამპანიის (SMART Campaign) მომხმარებლის დაცვის პრინციპები

მომხმარებელთა დაცვის ქცევის წახალისების მიზნით, ჩვენ საჯაროდ ვუჭერთ მხარს სმარტკამპანიის პრინციპებს, რაც წახალისებს კომპანიებს, რომლებიც ამოქმედებენ მომხმარებელთა დაცვის შესაბამისი დარგის მიერ დამტკიცებულ სტანდარტებს. ჩვენი მკაცრი პროცედურები განსაზღვრულია მომხმარებელთა დაცვის პოლიტიკით, საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად.

კორპორაციული ღირებულებები

პასუხისმგებლობა

ჩვენ განსაკუთრებულ ყურადღებას ვუთმობთ მომხმარებელთა ჭარბვალიანობის თავიდან აცილებას. ჩვენ ვართ ღიადერები ბაზარზე სასესხო პირობების გამჭვირვალობისადმი მიდგომით.

გამჭვირვალობა

კრისტალის ურთიერთობა მომხმარებლებთან, თანამშრომლებთან, დამფინანსებლებსა და ფართო საზოგადოებასთან ეფუძნება გამჭვირვალობას, პატიოსნებასა და სამართლიანობას.

პარტნიორობა

გრძელვადიანი, თანასწორუფლებიანი და მომხმარებელზე ორიენტირებული ურთიერთობა.

ხელმისაწვდომობა

პროდუქტის დიზაინი, დაკრედიტების სტანდარტები, დისტრიბუციის არხები და მომხმარებელთა ინტერფეისი, ეს ყველაფერი ფოკუსირებულია ხელმისაწვდომობაზე.

ინოვაცია

ინოვაცია და მუდმივი გაუმჯობესება კრისტალისა და ჩვენი თანამშრომლების მუშაობის წესია. ჩვენ გვიყვარს ტექნოლოგიები და წავახალისებთ შემოქმედებით მიდგომას. ცხოვრება ინოვაციას!

სოციალური გავლენის კვლევა

მომხმარებელთა აღქმის კვლევა – კოვიდ-19-ის გავლენა და მომხმარებელთა სურვილები

2020 წლის აპრილში კრისტალმა ჩაატარა კვლევა მომხმარებელთა სოციალურ-ეკონომიკურ პირობებსა და, შესაბამისად, მათ გადახდისუნარიანობაზე კრიზისის გავლენის შესასწავლად. აღნიშნული კვლევა პრაქტიკულად იქნა გამოყენებული კრისტალზე პოტენციური უარყოფითი ზეგავლენის განსაზღვრისა და კრიზისის შედეგების დასაძლევად ეფექტიანი რეაგირების მექანიზმების დადგენის მიზნით.

2020 წელს კრისტალის სოციალური გავლენის შეფასების მიზნით, ჩვენ ჩავატარეთ ყოველწლიური სოციალური გავლენის კვლევა. სრული ინფორმაცია მოცემულია დანართში 3.

ამჟამად არსებული გარემოსდაცვითი და სოციალური პროექტები და დაფინანსებული საქმიანობა



მწვანე დაფინანსება

მწვანე დაფინანსების ინიციატივა კრისტალმა 2017 წელს, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის მიზნობრივი ინვესტიციების ფარგლებში დაიწყო. ინიციატივის ძირითადი მიზანია მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება ნახშირბადის მცირე რაოდენობით გამოყოფის თვალსაზრისით არსებული ალტერნატიული საშუალებების შესახებ და მათი ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება.

ამ ინიციატივის ძირითადი კომპონენტია კრისტალის მწვანე პროდუქტების ხაზის მხარდაჭერა და პოპულარიზაცია. ცნობიერების ამაღლების კამპანიები ყურადღებას ამახვილებს კრისტალის მომხმარებლების მიერ მწვანე და ენერგოეფექტიანი ალტერნატივების დანერგვაზე, მათი გამოყენების ფინანსური და გარემოსდაცვითი სარგებლის პოპულარიზაციაზე.

საბოლოოდ, მწვანე პროდუქტების შემუშავებით და მწვანე ალტერნატივების პორტფელის წილის ზრდით, კრისტალი მიზნად ისახავს შეამციროს გამონაბოლქვი და უარყოფითი გავლენა გარემოზე.

ენერგოეფექტიანობის ცენტრის დახმარებითა და „ენერგიის დაზოგვისა და CO₂-ის კალკულატორის“ შემუშავებით, კომპანიამ შეძლო თავისი გარემოსდაცვითი გავლენის გამოთვლა:

ენერგიის დანაზოგი

3,124,195
კილოვატი საათში

CO₂-ის გამოყოფის შემცირება

411 ტონა

უფრო მარტივად რომ ვთქვათ, ერთი ხე შთანთქავს დაახლოებით 25 კგ CO₂-ს წელიწადში. შესაბამისად, კრისტალს შეუძლია „განაცხადოს“, რომ აკეთებს 16,400 ხის საქმეს.



კრისტალის ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლა | USAID Yes-Georgia

USAID-ის პროგრამასთან „ახალგაზრდებისა და ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა საქართველოში“, რომელიც დაფინანსებულია ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ, კრისტალმა 2016 წელს გახსნა ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლა, რომლის მიზანი იყო ახალგაზრდების გაძლიერება და მათი ეკონომიკური და სამეწარმეო უნარჩვევების განვითარება. პროექტის მიზანია ხელი შეუწყოს 16-იდან 28 წლამდე ახალგაზრდების სოციალურ-ეკონომიკურ გაძლიერებას, რათა მათ შეძლონ საკუთარი ფინანსების სათანადო მართვა.

მცირე/საშუალო საწარმოს შექმნა და თვითდასაქმება არ არის მართივი ამოცანა. ამიტომაც ჩვენ ხშირად ვხვდებით მოტივაციის ნაკლებობას სამეწარმეო საქმიანობის დაწყებისას. ამ გამოწვევის დასაძლევად აუცილებელია დამწყები საწარმოების წახალისება და სრულყოფილი მხარდაჭერის გამოყენება, კერძოდ: მენარმეობის დასაწყებად აუცილებელი ცოდნისა და კონსულტაციის მიღება და გადაცემა, წარმატებული სტარტაპების ისტორიების გაზიარება და მოტივაციის ამაღლება, დაფინანსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა და მენტორინგის სერვისები. ახალგაზრდა მენარმეთა სკოლის პროგრამის მიზანია უპასუხოს გაეროს მდგრადი განვითარების **მე-8 მიზნით** განსაზღვრულ გამოწვევებს.

დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ დანართი 2 – USAID Yes-Georgia რიცხვები.

ონლაინპაკატონი „კოვიდ-19-ის შეკავება“

კოვიდ-19-ის გლობალური ეპიდემიის შესაკავებლად და მისი სოციალური და ეკონომიკური გავლენის შესარბილებლად, კრისტალმა გააძლიერა ახალგაზრდა მენარმეთა ონლაინმხარდაჭერა და წამოიწყო ბიზნესიდეების ონლაინპაკატონი USAID Yes-Georgia-სა და დაავადებათა კონტროლისა და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნულ ცენტრთან თანამშრომლობით.

ონლაინპაკატონში მონაწილეობის მისაღებად ახალგაზრდებს უნდა წარედგინათ ბიზნესპროექტი კოვიდ-19-ით გამოწვეული უარყოფითი სოციალურ-ეკონომიკური შედეგების ეფექტიანი და სწრაფი გადაწყვეტისათვის. კრისტალმა პაკატონის ფარგლებში განსაზოგცილებელი ბიზნესპროექტების დასაფინანსებლად **50,000 ლარი გამოყო**.





სპონსორობა

მომავლის აგროგამოწვევა 2020

კრისტალის მომხმარებლების დიდი ნაწილი ჩაბმულია სოფლის მეურნეობაში. შესაბამისად, სოფლის მეურნეობის სექტორისა და მეწარმეობის ხელშეწყობა კომპანიის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვანი სტრატეგიული მისწრაფებაა. ამიტომაც, „მომავლის აგროგამოწვევა“, რომლის მიზანია ინოვაციებისა და სოფლის მეურნეობაში ჩაბმული მეწარმეების აღმოჩენა სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების, აგროტურიზმისა და მსოფლიო სოფლის მეურნეობის სფეროებში, განისაზღვრა, როგორც მხარდასაჭერი ერთ-ერთი სტრატეგიული მიმართულება.

სოციალური პლატფორმა „1ანობა“

კოვიდ-19-ით გამოწვეული კრიზისის შედეგების შემცირების მიზნით, სოციალური პლატფორმა „1ანობის“ მეშვეობით კრისტალმა ფინანსური მხარდაჭერა აღმოუჩინა 50 იძულებით გადაადგილებულ პირსა და სოციალურად დაუცველ ოჯახს – აღნიშნულ პირებსა და ოჯახებს გადაეცა (20 ოჯახი თბილისში; 30 ოჯახი გორში) თანხა.

სტიპენდიები „კინგზ ჯორჯიას“ გამარჯვებულთათვის

კრისტალმა, როგორც ქალთა გაძლიერებისა (მდგრადი განვითარების მიზანი N5) და ხარისხიანი განათლების აქტიურმა მხარდამჭერმა (მდგრადი განვითარების მიზანი N4), დააფინანსა „კინგზ ჯორჯიას“ საზაფხულო სკოლის ორი გამარჯვებული გოგონა. გოგონებმა ინგლისური ენის ეროვნულ ოლიმპიადაში გაიმარჯვეს.

ქალთა ეკონომიკური გაძლიერება

ქალთა მენტორობა და თანამშრომლობა გაეროს ქალთა ორგანიზაციასთან

კრისტალი ერთ-ერთი პირველი კომპანიაა, რომელმაც საქართველოში ხელი მოაწერა და მხარი დაუჭირა „ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების პრინციპებს“ (WEPPs). 2018 წელს გაეროს ქალთა ორგანიზაციისა (UN Women) და სიდასთან თანამშრომლობით კრისტალმა შეიმუშავა „2018-2019 წლების ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების სამოქმედო გეგმა“.

კომპანიის მიერ შეიმუშავებული „ქალთა ეკონომიკური გაძლიერების სამოქმედო გეგმის“ შესაბამისად, კრისტალში დასაქმებული ქალებისათვის 2019 წელს ასევე დანერგა თანამშრომელ ქალთა მენტორობის პროგრამა. ამ პროექტის მიზანი იყო კრისტალში დასაქმებული ქალების ეკონომიკური გაძლიერება პროფესიული გამოცდილების ურთიერთგაზიარების, აგრეთვე, კარიერული და პირადი განვითარების ხელშეწყობის გზით. შედეგად, 2020 წელს კრისტალი მხარში ამოუდგა კომპანიაში დასაქმებულ 107 ქალს.

კრისტალმა ასევე მიზნად დაისახა საუკეთესო ღირებულების შექმნა და უფრო დიდი სოციალური გავლენის მოხდენა ქალთა თემების ფინანსური დახმარების გზით. ფონდ „ტასოსთან“ თანამშრომლობით კრისტალმა განახორციელა სამი სათემო პროექტი: ცაგერის მუნიციპალიტეტში სასაშუალო წყლის მიწოდება უზრუნველყოფილ იქნა 25 ოჯახისთვის; ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტის სოფელ გულიანში გაიხსნა სამედიცინო ამბულატორია, რაჭაში, სოფელ პიპილეთში გაიხსნა საჯარო ბიბლიოთეკა.



Buzz Georgia

Buzz Georgia არის USAID-ის პროგრამის „ახალგაზრდებისა და ქალთა მენარმეობის მხარდაჭერა საქართველოში“ (USAID YES-Georgia) შემადგენელი ნაწილი. იგი ხორციელდება ფონდი კრისტალის მიერ კრისტალთან (თანადამფინანსებელი) და ქვეკონტრაქტორ ორგანიზაციასთან – სს „კრისტალ კონსალტინგთან“ თანამშრომლობით, რომელიც უზრუნველყოფს პროგრამის კომერციული კონსულტაციის კომპონენტს. 2020 წლის აპრილში Buzz Georgia-მ დაიწყო კრისტალის მიერ შერჩეული 20 ტრენერის (საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის სესხის ოფიცრები) ონლაინსწავლება (TOT). ფაქტობრივი სწავლება ქალებთან ჩატარდა 2020 წლის ივნისში. პანდემიის რეგულაციების გამო, ყველა სწავლება ჩატარდა დისტანციურად.

Buzz Georgia-სთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი საკითხებისა და დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ დანართი 2 – „USAID Yes-Georgia“ რიცხვებში.



ჯილდოები და აღიარება

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის (CSR) ჯილდო 2020

გაეროს გლობალური შეთანხმების საქართველოს ქსელის მიერ ორგანიზებულ ყოველწლიურ კონკურსში კრისტალმა მიიღო „კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის 2020 წლის ჯილდო – ბიზნესი მდგრადი განვითარებისათვის“, გახდა რა გამარჯვებული კატეგორიაში „მდგრადი მოხმარება და წარმოება (მდგრადი განვითარების მიზანი N12) მწვანე დაფინანსების პროექტისათვის“.

მწვანე დაფინანსება კრისტალში 2017 წლიდან მოქმედებს. პროექტის მიზანია მომხმარებლებისათვის მწვანე ალტერნატივების შეთავაზებით ხელი შეუწყოს ეკომეგობრულ გადაწყვეტილებებს და ამგვარად გარემოზე უარყოფითი გავლენის შემცირებაში მიიღოს მონაწილეობა.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ჯილდოს ჟიურის წევრებს საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტები წარმოადგენდნენ, რომლებსაც განსაკუთრებული წვლილი აქვთ შეტანილი მდგრადი განვითარების მიზნების წინსვლის საკითხებში. „კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის ჯილდო 2020 – ბიზნესი მდგრადი განვითარებისათვის“, რომელსაც კომპანია უკვე მესამე წელია ფლობს, ქართულ ბიზნესკომპანიებს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის სფეროში განხორციელებული განსაკუთრებული პროექტებისა და ინიციატივებისათვის ენიჭებათ.



„ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“

2016 წელს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდმა საფუძველი ჩაუყარა ყოველწლიურ კონკურსს „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის“, რომელიც მიზნად ისახავს გაეროს ქალთა ორგანიზაციისა და გაეროს გლობალური კომპაქტის მიერ ჩამოყალიბებული ქალთა გაძლიერების პრინციპების (UN WOMEN WEPS) პოპულარიზებას საქართველოში.

ბოლო ოთხი წლის მანძილზე კონკურსში 200-ზე მეტ კომპანიას აქვს მონაწილეობა მიღებული. გამარჯვებულ კომპანიებს შორის არიან ბანკები, უნივერსიტეტები, სადაზღვევო და სატელეკომუნიკაციო კომპანიები, სასტუმრო და სამშენებლო ინდუსტრიის წარმომადგენლები, ღვინის მწარმოებლები და ტექნოლოგიებისა და ენერგეტიკის სფეროში მოღვაწე ორგანიზაციები.

კრისტალმა პირველი ადგილი აიღო კონკურსში „ბიზნესი გენდერული თანასწორობისთვის 2020“, რომელიც ორგანიზებული იყო მილენიუმ ფაუნდეიშენის მიერ, გაეროს ქალთა ორგანიზაციისა და ბიზნეს ლიდერების ფედერაციისთან „ქალები მომავლისათვის“ პარტნიორობით. კონკურსში საქართველოში მოქმედი ის ბიზნეს-კომპანიები მონაწილეობდნენ, რომლებიც ხელს უწყობენ თანამშრომელი და კლიენტი ქალების განვითარებასა და გაძლიერებას მათ საქმიანობაში.



ადამიანები ჩვენს
ორგანიზმებში

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

თითოეულ კრისტალელზე ზრუნვა და მათთვის ღირსეული სამუშაო პირობების შექმნა კომპანიის მნიშვნელოვანი სტრატეგიული მიზანია. შესაბამისად, კრისტალი მუდმივად ზრუნავს ისეთი ჯანსაღი და უსაფრთხო სამუშაო გარემოს შესაქმნელად, რომელშიც კომპანიის ნიჭიერი თანამშრომლები შეძლებენ თავისი უნარების მაქსიმალურად გამოვლენას, მუდმივად და უწყვეტად მიეცემათ როგორც პიროვნული, ისე პროფესიული შესაძლებლობების სრულყოფისა და განვითარების საშუალება.

ქვემოთ მოცემულია სტატისტიკა კრისტალში დასაქმებული პირების შესახებ:

კრისტალში დასაქმების ხანგრძლივობა

0-1 წლამდე	11.6%
1-5 წლამდე	59.5%
5-10 წლამდე	24.2%
10 წელზე მეტი	4.7%

მამრობითი მდედრობითი

ყველა თანამშრომელი	33.3%	66.7%
უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი	83.0%	17.0%
Senior management	38.0%	62.0%
Mid-level management	67.0%	33.0%

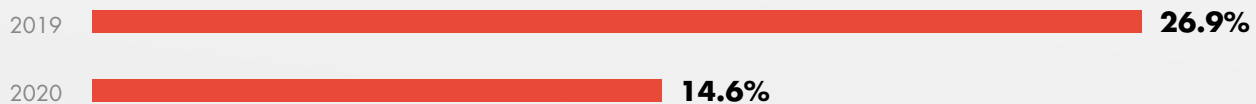
თანამშრომლების ასაკი

<20	0.2%
20-30	32.6%
30-40	53.7%
40-50	10.1%
50-60	2.4%
>60	1.0%

აყვანილი თანამშრომლების რაოდენობა 2020

სულ	183
ქალი %	78%
მამაკაცი %	22%

წლიური ბრუნვა





თანამშრომელთა მხარდაჭერა პანდემიის პერიოდში

კრისტალს, როგორც მაღალი სოციალური პასუხისმგებლობის მქონე კომპანიას, შემუშავებული აქვს ბიზნესის უწყვეტობისა და შრომის უსაფრთხოების გეგმა, რომლის განუყოფელი ნაწილიც არის პანდემიასთან ბრძოლის სცენარი.

სწორედ ამ გეგმის მიხედვით, 2020 წლის თებერვლიდან კომპანიამ დაიწყო ვირუსის (კოვიდ-19) გავრცელებასთან დაკავშირებული პრევენციული ღონისძიებების გატარება, რომლებიც სრულ შესაბამისობაშია მსოფლიო ჯანმრთელობის დაცვის ორგანიზაციისა და საქართველოს მთავრობის მიერ გაცემულ რეკომენდაციებთან. პრევენციული ღონისძიებების გატარების მიზანი უსაფრთხო სამუშაო გარემოს უზრუნველყოფა და კომპანიის თანამშრომლებისა და მომხმარებლების მაქსიმალურად დაცვა იყო.

- ◀ საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში დისტანციურ მუშაობაზე მაქსიმალურად გადავიდა ყველა ის თანამშრომელი, რომლის პოზიციაც ამის შესაძლებლობას იძლეოდა. ეს შეეხო როგორც სათავო ოფისს, რომლის თანამშრომლების 95% დისტანციურად მუშაობს, ისე ფილიალებს, იმის გათვალისწინებით, რომ შენარჩუნებულიყო ბიზნესუწყვეტობა, მაგრამ შედარებით უსაფრთხო გამხდარიყო მომსახურების პროცესი. ფილიალებში მინიმუმამდე იქნა დაყვანილი თანამშრომელთა რაოდენობა და დაწესდა ორკვირიანი მორიგეობა. ამას გარდა, შემცირდა თანამშრომელთა სამუშაო საათები.
- ◀ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის კანონის მოთხოვნების გათვალისწინებით, გამოვლინდნენ რისკჯგუფში შემავალი თანამშრომლები და სრულად გადავიდნენ დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე.
- ◀ საგანგებო მდგომარეობის პერიოდში ქოლცენტრში მომხმარებელთა ნაკადის ზრდის გათვალისწინებით, შესაბამისი მიმართულების გაძლიერება კომპანიის



- მენეჯმენტმა პრიორიტეტად მიიჩნია და განახორციელა მისი სრული მობილიზება მომხმარებელბისათვის საჭირო სრული ინფორმაციის უწყვეტ რეჟიმში, დისტანციურად მისაწოდებლად. მომხმარებლების მომსახურებისათვის განკუთვნილ ქოლცენტრში დასაქმებული თანამშრომლები სამუშაოს დისტანციურად, სახლიდან გაუსვლელად ასრულებდნენ.
- ◀ დისტანციურად მიმდინარეობდა როგორც შიდა სამუშაო, ისე გადაუდებელი ბიზნესშეხვედრები და გასაუბრებები გამოცხადებულ ვაკანსიებზე.
 - ◀ სისტემატურად ტარდებოდა ონლაინტრენინგები და სასწავლო კურსები სხვადასხვა მიმართულებით, რათა კომპანია სრულად მომზადებული შეხვედროდა კრიზისული პერიოდის გამოწვევებს.
 - ◀ ოფისებში სისტემატურად ტარდებოდა სადებიზინფექციო სამუშაოები ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს რეკომენდაციების შესაბამისად.
 - ◀ ყველა თანამშრომელი, რომელიც ფილიალებში მორიგეობით ასრულებდა სამსახურებრივ მოვალეობას, სრულად აღიჭურვა პერსონალური დაცვის ინვენტარით.
 - ◀ შემუშავდა პანდემიის პერიოდში ოფისში გასათვალისწინებელი წესები და რეკომენდაციები, რომლების დაცვაც თანამშრომლებისა და მომხმარებლებისათვის გახდა სავალდებულო. თანამშრომელთა სწორი ინფორმირებისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, შეიქმნა საინფორმაციო პორტალი, რომელზეც განთავსდა ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს რეკომენდაციები და მითითებები ვირუსის გავრცელების პრევენციასთან დაკავშირებით, საკონტაქტო ინფორმაცია ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროსა და დაავადებათა კონტროლის ცხელი ხაზისა და კომპანიაში გამოყოფილი იმ პასუხისმგებელი პირების შესახებ, რომლებიც მხარდაჭერას უწევდნენ თანამშრომლებს.
 - ◀ გაიწერა პრევენციული ღონისძიებების სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავდა ყველა მნიშვნელოვან საკითხს და პერიოდულად ზიარდებოდა თანამშრომლებთან.

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

◀ დისტანციურ მუშაობაზე გადასვლის ხელშეწყობის მიზნით, თანამშრომლებისათვის სისტემატურად ტარდება ვებინარები სხვადასხვა აქტუალურ საკითხებზე.

აღსანიშნავია, რომ კრისტალმა, ბიზნესისთვის ამ რთულ პერიოდში სრულად შეინარჩუნა კომპანიაში დასაქმებული თანამშრომლები, რომელთა ხელფასი არ შემცირებულა. გარდა ამისა, შენარჩუნდა ყველა ის სარგებელი, რომელიც კომპანიის თანამშრომლებს საგანგებო რეჟიმზე გადასვლა-მდე ჰქონდათ.

დასაქმების თანაბარი შესაძლებლობა

კომპანია დასაქმების თანაბარ შესაძლებლობას სთავაზობს ყველა თანამშრომელსა და დასაქმების კანდიდატს რასის, სქესის, ასაკის, მოქალაქეობის, წარმოშობის, დაბადების ადგილის, საცხოვრებელი ადგილის, ქონებრივი ან წოდებრივი მდგომარეობის, რელიგიის ან რწმენის, ეროვნული, ეთნიკური ან სოციალური კუთვნილების, პროფესიის, ოჯახური მდგომარეობის, ჯანმრთელობის მდგომარეობის, შეზღუდული შესაძლებლობის, სექსუალური ორიენტაციის, გენდერული იდენტობისა და გამოხატვის, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულების, ან რომელიმე სხვა განმასხვავებელი ნიშნის მიუხედავად. პოლიტიკა ძალაშია დასაქმების ყველა პირობის, მათ შორის: დაქირავების, დანიშნულების, ხელშეკრულების გაფორმების, კომპენსაციის, ტრენინგის და სხვა შემთხვევებში. ორგანიზაციას მართავენ პროფესიონალი, მოტივირებული და პატიოსანი თანამშრომლები. კომპანია მუდმივად ცდილობს შექნას დასაქმებულთა ჩაბმულობის, მოტივაციის ამაღლებისა და მათი პროფესიონალიზმის ზრდის ახალი შესაძლებლობები.

ადამიანური რესურსების მართვის პროცესების დიგიტალიზაცია

2019 წელს კომპანიაში დაინერგა ადამიანური რესურსების მართვის ავტომატიზაციის სისტემა (HRMS). პროექტის პირველი ფაზა წარმატებით დასრულდა და კომპანია გადავიდა HR-ოპერაციების მართვის სრულიად ახალ სისტემაზე, რომელიც მნიშვნელოვნად ზრდის HR-პროცესების ადმინისტრირების ეფექტიანობას და ზოგავს როგორც ფინანსურ, ისე ადამიანურ რესურსს.

HR ომბუდსმენი

კრისტალში თითოეული თანამშრომლის კეთილდღეობაზე ზრუნვა და საუკეთესო შრომის პირობების შექმნა ერთ-ერთი პრიორიტეტია და კომპანია მუდმივად მუშაობს არსებული სისტემის ამ მიმართულებით გაუმჯობესებაზე.

სწორედ ამ მიზნით, კომპანიაში არაერთი მნიშვნელოვანი ინიციატივა და პროექტი ხორციელდება. ერთ-ერთი ასეთი სიახლე კრისტალში HR-შესაბამისობის მართვის მიმართულების შექმნაა (იგივე HR-ომბუდსმენი), რომლის მიზანია:

- ◀ კომპანიაში შრომითი ურთიერთობის თანამედროვე სტანდარტის შექმნა;
- ◀ მაღალი შრომითი პასუხისმგებლობის კულტურის ჩამოყალიბება;
- ◀ თანამშრომელთა შრომითი უფლებების დაცვა;
- ◀ თანამშრომელთა უფლებების დასაცავად პროაქტიული ღონისძიებების გატარება;
- ◀ საკითხის დასაფიქსირებლად მოქნილი და ხელმისაწვდომი მექანიზმების შექმნა;

HR-ომბუდსმენი არის როგორც კომპანიის, ისე თითოეული კრისტალელის წარმომადგენელი და მათი ინტერესების დამცველი კანონის, საერთაშორისო სტანდარტებისა და კომპანიაში დადგენილი წესების შესაბამისად.

კრისტალი საქართველოში პირველი ორგანიზაციაა, რომელშიც აღნიშნული სისტემა შეიქმნა. ამ გადაწყვეტილებით კომპანია კიდევ ერთხელ ხაზგასმით მიუთითებს, რომ მისი მთავარი საზრუნავი კრისტალელები და მათი უფლებების დაცვაა.

2020 წელს HR-შესაბამისობის მართვის მიმართულებით განხორციელდა ან დაიწყო მნიშვნელოვანი პროექტების განხორციელება, როგორებიცაა:

- ◀ თანამშრომელთა უფლებათა დაცვის მექანიზმის წესის შემუშავება;
- ◀ შრომის ხელშეკრულებასა და შინაგანაწესში ცვლილებების შეტანა შრომის კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების შესაბამისად;
- ◀ თანამშრომლების პრეტენზიების მოკვლევა/ განხილვა.
- ◀ კომპანიაში დასაქმებულ თანამშრომელთა ცნობიერებისა და კომპეტენციების ამაღლების კუთხით განხორციელდა სპეციალური პროექტი „თანამშრომელთა უფლება-მოვალეობები და პასუხისმგებლობები შრომით ურთიერთობებში“. პროექტის ფარგლებში სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფს ჩაუტარდა თემატური ვებინარები, რომელთა ფარგლებშიც მიეწოდათ ინფორმაცია შრომის ხელშეკრულებისა და შინაგანაწესის პირობების, დისციპლინური წარმოების წესის, კომპანიაში დამტკიცებული შიდა წესების შრომით ურთიერთობებზე გავლენის, კომპანიაში არსებული ანტიდისკრიმინაციული და უფლების დაცვის მექანიზმის შესახებ. განხილული თემები აქტიური დისკუსიის ფორმაში მიმდინარეობდა, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს შრომითი ურთიერთობების გაჯანსაღებას და დაეხმარება თანამშრომლებს თავიანთი ფუნქცია-მოვალეობების უკეთ გაგნობიერებასა და ეფექტიანად შესრულებაში.



კრისტალის აკადემია

კრისტალის აკადემიის ფარგლებში ხორციელდება კომპანიაში დასაქმებულ თანამშრომელთა ადაპტაციის ხელშეწყობა, პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროცესი. პანდემიის მიუხედავად, აკადემიის ფარგლებში მოხდა მთლიანი სასწავლო პროცესის დიგიტალიზაცია და სასწავლო აქტივობების განხორციელება კრისტალის აკადემიის დისტანციური სწავლების პლატფორმის, Microsoft Teams-ისა და Zoom-ის საკომუნიკაციო არხების საშუალებით, რამაც შესაძლებლობა მისცა თანამშრომლებს დაუფლებოდნენ ახალ უნარებს დისტანციურად.

- ▶ პანდემიის პერიოდში დისტანციურ მუშაობაზე გადასული თანამშრომლების მხარდაჭერისათვის შეიქმნა სპეციალური სახელმძღვანელო კომპანიაში დისტანციური მუშაობის მექანიზმის უზრუნველსაყოფად და
- ▶ თანამშრომლების დასახმარებლად დისტანციური მუშაობისათვის აუცილებელი უნარების გამოსამუშავებლად.

გაეროს გლობალური შეთანხმების (UNGC) ქალთა გაძლიერების პრინციპების შესაბამისად, რომლის ერთერთი კომპონენტია თანამშრომელთა ცნობიერების ამაღლება დისკრიმინაციის და სექსუალური შევიწროების შესახებ, ომბუდსმენის ოფისის და გაეროს ქალთა ორგანიზაციის მიერ ჩატარდა დისტანციური კურსები, რომელიც დაფუძნებული იყო მოდულურ პრინციპზე მაღალი და საშუალო დონის მენეჯმენტის ცნობიერების ასამაღლებლად სექსუალური შევიწროების, პრევენციის და გენდერული თანასწორობის საკითხებზე.

თანამშრომელთა გადასამზადებლად, 2020 წლის განმავლობაში შემუშავდა და განხორციელდა სხვადასხვა სასწავლო აქტივობა, რომელთა ფარგლებშიც შემდეგი ტრენინგ აქტივობები ჩატარდა:

ნაწილობრივ, რომელთა ფარგლებშიც შემდეგი ტრენინგ აქტივობები ჩატარდა:

აქტივობა	ჯგუფი	თანამშრომელთა რაოდენობა
თემატური ვებინარი	19	1,287
დისტანციური სწავლება	11	950
ტრენინგები (მათ შორის – ონლაინსწავლება)	38	447

დისტანციური სწავლების პლატფორმა

თანამშრომელთათვის სწავლების ხელმისაწვდომობისა და მათი მონაწილეობის გაზრდის მიზნით, შეიქმნა კრისტალის აკადემიის დისტანციური სწავლების პლატფორმა (<https://academy.crystal.ge>), რომელიც კომპანიაში დასაქმებულ თანამშრომლებს შესაძლებლობას აძლევს მათთვის სასურველ დროსა და ადგილზე ონლაინრეჟიმში გაეცნონ სასწავლო მასალებს, შეასრულონ სხვადასხვა დავალება, ამასთან, დაეუფლონ ახალ ცოდნას და დახვეწონ უნარები. დისტანციური სწავლების პლატფორმაზე წლის განმავლობაში შეიქმნა სხვადასხვა სახის სასწავლო კურსი, სატრენინგო მასალა და ვიდეორეგისტრირებული, რამაც უფრო მოსახერხებელი და ეფექტიანი გახადა სასწავლო პროცესი.

პანდემიის პერიოდში პლატფორმამ მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა კომპანიაში თანამშრომელთა განვითარების პროცესის უწყვეტად განხორციელებაში.



სტაჟირება კრისტალში

უწყვეტი სწავლების შესაძლებლობის შექმნისა და განათლების მხარდაჭერის კუთხით კომპანიაში შეიქმნა სტაჟირების ორეტაპიანი სისტემა (საორიენტაციო და პროფესიული სტაჟირება), რომლის მთავარი მიზანია საფინანსო სექტორში ახალგაზრდების პროფესიული და კარიერული განვითარების წახალისება, ამასთან, საფინანსო სექტორში მუშაობით დაინტერესებული პირებისათვის ღირებული გამოცდილების შეძენის შესაძლებლობის მიცემა.

სტაჟირების გავლა შესაძლებელია კრისტალის ყველა ფილიალში, რაც მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს რეგიონებში მყოფი ადამიანებისათვის განათლების ხელმისაწვდომობას. ადგილზე სტაჟირებებს ხვდებათ სპეციალურად მომზადებული მენტორები, რომლებიც მათ უზიარებენ შესაბამის პროფესიულ ცოდნასა და გამოცდილებას, ასევე, უქმნიან სამოტივაციო გარემოს სტაჟირების პერიოდის წარმატებით გასავლელად.

ბიზნესპროცესების უკეთესი აღქმისათვის, სპეციალურად სტაჟირებისათვის შედგენილია პრაქტიკულ მაგალითებზე დაფუძნებული სასწავლო სახელმძღვანელოები და შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფის ტესტური გარემო, რაც ხელს უწყობს მოკლე პერიოდში პრაქტიკული კომპეტენციების გამომუშავებას.

ახალგაზრდების სტაჟირების პროცესში მონაწილეობის გაზრდის მიზნით, სხვადასხვა უნივერსიტეტსა და პროფესიულ სასწავლებელთან გაფორმდა ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი, სტუდენტებისთვის შეიქმნა შესაძლებლობა კომპანიის ფარგლებში სანარმოო პრაქტიკის გავლისათვის.

მიზნების დასახვისა და შედეგების შეფასების სისტემა (GSPA)

2020 წელს ჩვენ შევიმუშავეთ და დავნერგეთ მიზნების დასახვისა და შედეგების შეფასების სისტემა. ახალი სისტემის დანერგვის მიზანი იყო: (ა) ღია, გამჭვირვალე და სამართლიანი გარემოს შექმნა თანამშრომლებისათვის – მიზნების განსაზღვრის, დაგეგმვისა და საქმიანობის შედეგების მონიტორინგის მიზნით მათი ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობების ფარგლებში და კომპანიის მიზნების შესაბამისად; (ბ) კვარტალური მიზნების დასახვის კულტურის ჩამოყალიბება, რაც სწრაფად ცვალებადი ბიზნესგარემოს პირობებში შესაძლებლობას მისცემს ხელმძღვანელობასა და თანამშრომლებს უფრო სწრაფად დასახონ მიზნები/ამოცანები/საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებლები. ეს უზრუნველყოფს კომპანიის სტრატეგიული მიზნების განხორციელებას და კომერციული შედეგების გაუმჯობესებას; (გ) თითოეული თანამშრომლის მიერ ოპერაციებში/ კომპანიის განვითარებაში შეტანილი წვლილის შეფასება და გაზომვა, რაც ხელს შეუწყობს საქმიანობის შედეგების უწყვეტ გაუმჯობესებას; (დ) თანამშრომელთა ძლიერი და სუსტი მხარეების იდენტიფიცირება, განვითარების საჭიროებების განსაზღვრა, კარიერული წინსვლის საფუძვლის შექმნა; (ე) საქმიანი კომუნიკაციისა და კონსტრუქციული უკუკავშირის მხარდაჭერა და ხელშეწყობა თანამშრომლებსა და მენეჯერებს შორის; (ვ) საქმიანობის სათანადო მართვის გამჭვირვალე და სამართლიანი სისტემის (ხელფასების ზრდა და მოტივაციური სქემები, ფინანსური/ არაფინანსური მოტივატორებისა და კარიერული წინსვლის ჩათვლით), ასევე საქმიანობის მართვის გამჭვირვალე და სამართლიანი სისტემის შემუშავება და დანერგვა.

შიდა კომუნიკაცია

კრისტალი ერთ-ერთი პირველი კომპანია იყო, რომელმაც კრიზისის დაწყებიდან სულ რამდენიმე დღეში ეფექტიანად შეძლო თანამშრომლების დისტანციურ რეჟიმზე გადაყვანა, პროცესების მართვა და ამასთან, მომხმარებლებისათვის მომსახურების შეუფერხებლად მიწოდება.

ამ პერიოდში თანამშრომლებს შორის შიდა კორპორაციული კომუნიკაციის გამართულად წარმართვას მენეჯმენტმა განსაკუთრებული მნიშვნელობა მიანიჭა. ეს შეეხო როგორც საკომუნიკაციო არხების გამართულ ფუნქციონირებას, ისე თანამშრომლებისათვის ყველა საჭირო ინფორმაციის შეუფერხებლად მიწოდებასა და უკუკავშირს. შედეგად, მიუხედავად იმისა, რომ კომპანიის თანამშრომლების უმეტესობა თითქმის მთელი წლის განმავლობაში ნაწილობრივ დისტანციურად მუშაობდა, გუნდი სრულად ფლობდა ინფორმაციას კომპანიაში მიმდინარე მნიშვნელოვანი პროცესებისა და სიახლეების შესახებ. ეს კიდევ ერთხელ დადასტურდა თანამშრომელთა გამოკითხვაში, სადაც გამოკითხულთა 97% თავს ინფორმირებულად, ხოლო 3% ნაწილობრივ ინფორმირებულად თვლიდა.

დისტანციურად მუშაობის პერიოდში კომპანიის მენეჯმენტს თითოეული მიმართულებით უწევდა სხვადასხვა „ტრადიციული“ სამუშაო წესის ადაპტირება იმისათვის, რომ გუნდი მაქსიმალურად ეფექტიანი და პროდუქტიული ყოფილიყო. თუმცა, არსებულმა რეალობამ დაგვანახვა სრულიად ახალი საჭიროებები, ახალი უნარ-ჩვევების გამომუშავების აუცილებლობა, დროის მართვისა და ეფექტიანი კომუნიკაციის აუცილებლობა და ა.შ.

კომპანიაში ინტენსიურად მიმდინარეობს შიდა საკომუნიკაციო არხებით ახალი ინფორმაციის გაზიარება, რაც ასევე ხელს უწყობს თანამშრომელთა ინფორმირებას. საბოლოოდ, კომპანიაში Office 365-ის შიდა კომუნიკაციების არხების, სტანდარტების, სისტემებისა და პრაქტიკების დანერგვის შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა სამუშაო პროცესი, შემცირდა და დაიზოგა ადამიანური რესურსი და დრო.

თანამშრომელთა ჩაბმულობა

ფინანსური ჩაბმულობის ორგანიზაცია კრისტალის წარმატების მიღწევის მთავარი დასაყრდენი, სხვა ფაქტორებთან ერთად, აქ დასაქმებული ადამიანები არიან. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია თითოეული თანამშრომლისა და მისი მიზნების კორპორაციულ ინტერესებთან დაკავშირება. კომპანია მუდმივად ზრუნავს დასაქმებულთათვის საუკეთესო გარემოს შექმნაზე, რომელშიც თითოეულ თანამშრომელს საკუთარი პოტენციალისა და უნარების რეალიზების შესაძლებლობა მიეცემა.

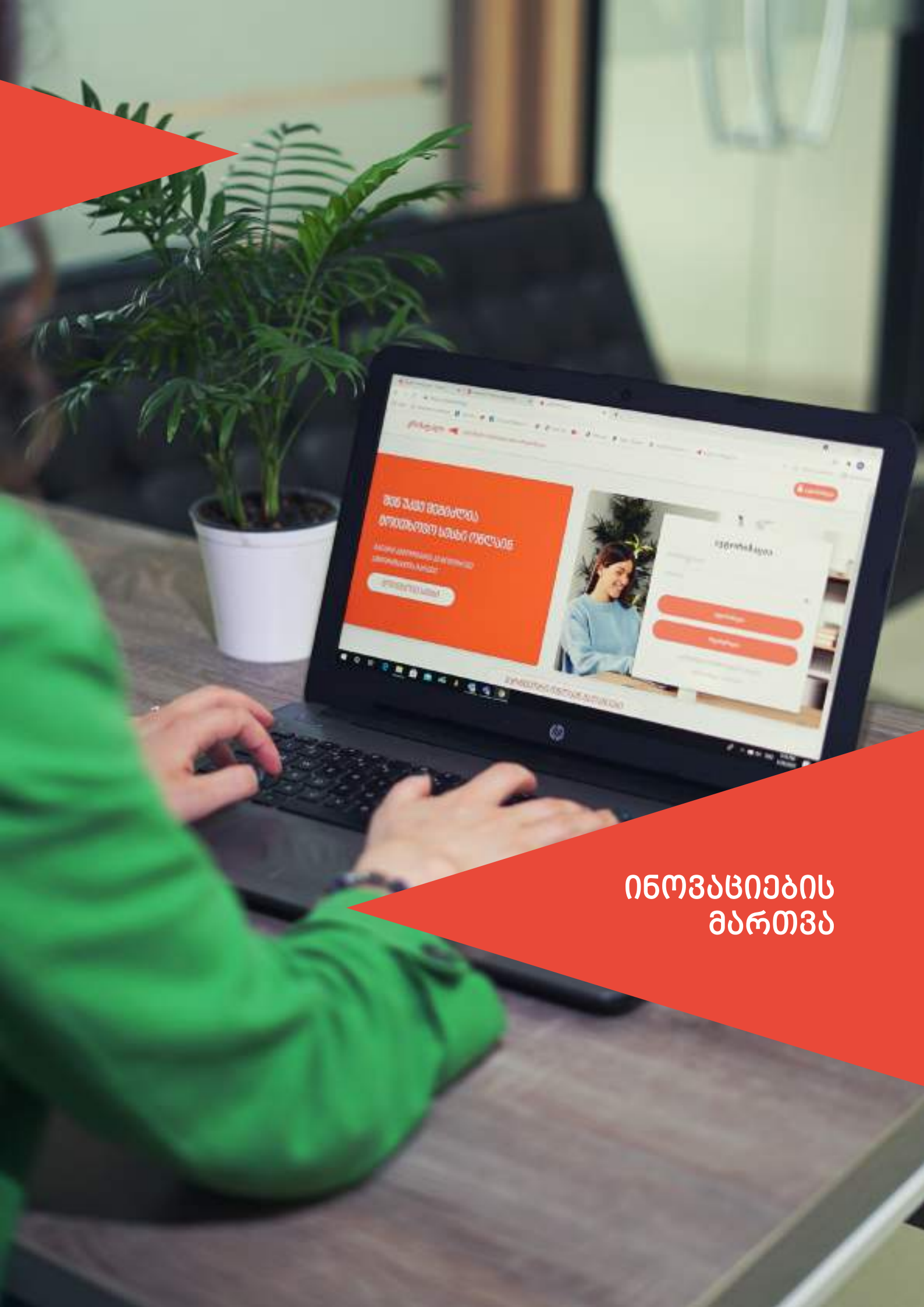
დისტანციურ რეჟიმში მუშაობის პერიოდის, კომუნიკაციის ეფექტიანობის, ბიზნესის უწყვეტობის, ასევე გუნდის და მენეჯმენტის საქმიანობის შესაფასებლად, კომპანიამ გასულ წელს რამდენჯერმე ჩაატარა თანამშრომელთა გამოკითხვა და მხედველობაში მიიღო გამოკითხვის შედეგად მიღებული რჩევები და რეკომენდაციები.

ამას გარდა, საერთო ინტერესების მქონე თანამშრომელთა დაახლოებისა და ინფორმაციის გაზიარების მიზნით, კომპანიის შიდა სოციალურ ქსელში (YAMMER) შექმნილია სხვადასხვა ტიპის თემატური ჯგუფი, სადაც გაერთიანებულია კომპანიის თითქმის ყველა თანამშრომელი. ჯგუფები დაყოფილია სხვადასხვა თემატიკის მიხედვით და აერთიანებს კონკრეტული ინტერესების მქონე თანამშრომლებს.

თანამშრომლებს შორის ერთმანეთის მიმართ სოციალური პასუხისმგებლობისა და ერთმანეთზე ზრუნვის კიდევ ერთი დასტური იყო კომპანიის შიდა რესურსით შექმნილი სპეციალური პლატფორმა „დამემგზავრე“, რომელიც საშუალებას აძლევს თანამშრომლებს დაემგზავრონ ერთმანეთს საკუთარი ავტომობილებით გადაადგილებისას, შეძლებისდაგვარად აარიდონ თავი საზოგადოებრივი ტრანსპორტით მგზავრობას და ამით ხელი შეუწყონ ვირუსით ინფიცირების რისკის შემცირებას.

ჯანსაღი ცხოვრების მხარდაჭერა და პოპულარიზაცია

ჩვენი კომპანიისათვის პრიორიტეტია ადამიანები და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პროპაგანდა და ხელშეწყობა. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანიაში უკვე ტრადიციადია ქვეული შიდა სპორტული ღონისძიებები, ჩემპიონატები, სპორტულ და გამაჯანსაღებელ ცენტრებში ფასდაკლებების შეთავაზება, გლობალური პანდემიის გათვალისწინებით, 2020 წელს მსგავსი აქტივობებისაგან კომპანიამ თავი შეიკავა. თუმცა, ამ მიმართულებით დაგეგმილი არაერთი ღონისძიება და აქტივობა, რომელიც უკვე პროექტების სახით არის გაწერილი, პანდემიის დასრულებისთანავე განახლდება.



ინოვაციების
მართვა



ციფრული პროდუქტები

▶ CrystaOne – შემუშავდა პროექტი ონლაინსაკრედიტო პლატფორმის განვითარების შესახებ. 2020 წლის განმავლობაში საპროექტო ჯგუფმა განავითარა ონლაინპლატფორმა, ციფრული არხის საშუალებით დისტანციურად, ფილიალში ვიზიტის გარეშე, როგორც ახალი, ისე არსებული მომხმარებლის მიერ სესხის და განვადების განაცხადის წარმოდგენის გასამარტივებლად. CrystaOne პლატფორმაზე შეიქმნა მომხმარებლის კაბინეტი, სადაც მომხმარებელს აქვს წვდომა მიმდინარე სესხების ინფორმაციაზე და სასესხო ხელშეკრულებებზე, რომლებზეც შეუძლიათ ელექტრონულად ხელმოწერა. კაბინეტის შექმნამ მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი მომხმარებლებისათვის პანდემიის პერიოდში გადახდების მასობრივად გადავადებას.

▶ DM-ეროვნული ბანკის განახლებული რეგულაციების მიხედვით მოხდა გადაწყვეტილების მიმღების სისტემის განახლება, რამაც შესაძლებლობა მოგვცა შეგვემცირებინა სესხის განაცხადზე გადაწყვეტილების მიღების დრო.

ალტერნატიული გაყიდვები

მიმდინარე წელს გაგრძელდა ინოვაციური პროექტის – ავტოსესხის განვითარება. ავტოსესხის მიმართულებით გაყიდვები ხორციელდებოდა საბილოტე რეჟიმში ერთი სერვისცენტრიდან. აღსანიშნავია, რომ სერვისცენტრს სრულად შეეხო ორივე ე.წ. „ლოქდაუნი“ და 12 თვის განმავლობაში მთლიანობაში 3 თვეზე მეტი ხნით გაჩერდა. მიუხედავად ამისა, გადაჭარბებით შესრულდა ძირითადი საპროექტო პარამეტრები.

▶ 2020 წელს ალტერნატიული გაყიდვებისა და ინოვაციური პროდუქტების სამსახურს განსაკუთრებულად პროდუქტიული წელი ჰქონდა. პანდემიისას კრისტალის ციფრულმა პროდუქტებმა ძალიან ბევრ მომხმარებელს გაუმარტივა ცხოვრება. კრისტალის ონლაინგანვადებამ დიდი აღიარება და პოპულარობა მოიპოვა ონლაინმომხმარებლებს შორის. შედეგად ონლაინგანვადებების პორტფელი გაიზარდა 312%-ით;

▶ ონლაინგანვადებაში კრისტალმა გარდამტეხი უპირატესობა მოიპოვა ბაზარზე და ბაზრის ხუთ ძირითად მონაწილეს შორის 2020 წლის დეკემბრის მონაცემებით ფლობს ბაზრის 12-13%-ს;

მწვანე დაფინანსება

2020 წელს მწვანე პორტფელი 1.3 მლნ ლარით გაიზარდა, შეადგინა რა 10.7 მლნ ლარი და 10,000 მომხმარებელი.

საგანმანათლებლო პროექტი მწვანე სახლი დამტკიცდა კრისტალის ინვესტორის GGF-ის (მწვანე ზრდის ფონდი) ტექნიკური დახმარების ფარგლებში დამტკიცდა. აღნიშნული მოსახლეობაში მწვანე პროდუქტების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებასა და ცნობიერების ამაღლებას ისახავს მიზნად.

კრისტალი შეუერთდა საქართველოში Green Climate Fund-ის (GCF) ინიცირებულ ფართომასშტაბიან პროექტს – “ტყის სექტორის რეფორმის განხორციელების შესაძლებლობა საქართველოში, ტყის დეგრადაციიდან სათბური გაზების ემისიების შესამცირებლად”. კრისტალის როლია ენერგოეფექტიანი შეშის ღუმელებისა და საწვავის ალტერნატიული საშუალებების შესაძენად სესხების მიწოდება, განსაკუთრებით ქალი მომხმარებლებისთვის.



ინფორმაციული ტექნოლოგიები

ინფორმაციული ტექნოლოგიების კუთხით კომპანიამ წარმატებით გაართვა თავი 2020 წლის მთავარ გამოწვევას – პანდემიას, შეასრულა დასახული მიზნები და განვითარების გეგმა ბიზნესუნწყვეტობის კუთხით. კომპანიამ დიგიტალური ტრანსფორმაციის კუთხით საკმაოდ დიდი ცვლილებები განიცადა, შეიცვალა მისი მუშაობის სტილი, მოხდა სისტემებისა და პროცესების ადაპტაცია 2020 წლის ძირითად გამოწვევასთან – პანდემიასთან.

მოკლედროში მოხდა თანამშრომლების დისტანციურ მუშაობაზე გადაყვანა, რამდენიმე დღიანი მოსამზადებელი მუშაობის შემდეგ სათავო ოფისის თანამშრომლები აღიჭურვნენ დისტანციური მუშაობის ყველა საჭირო ტექნიკური თუ პროგრამული შესაძლებლობით. კრისტალი იყო ერთ-ერთი პირველი ორგანიზაცია, რომელიც სრულფასოვნად გადაერთო დისტანციურ მუშაობაზე. კომპანიამ ბიზნესპროცესების ჩავარდნისა და შეფერხების გარეშე აამუშავა ბიზნესუნწყვეტობის გეგმა და ოპერატიულად განახორციელა ტექნიკური სამუშაოები ბიზნესპროცესების პანდემიის გამოწვევებთან მორგების მიზნით.

ინფორმაციული ტექნოლოგიები

წარმატებით დანერგილმა პროცესებმა, კონტროლმა და გადანაცვტილებებმა (2019 წელს ISO 27001-ის წარმატებული სერტიფიცირების ფარგლებში) საშუალება მოგვცა დაგვეცვა ინფორმაციული სისტემების უსაფრთხოების მაღალი დონე, რომელმაც უზრუნველყო პანდემიის პერიოდში თანამშრომლების შეუფერხებელი და უსაფრთხო მუშაობა. ცვლილებები განხორციელდა მომხმარებლებისათვის პანდემიის პირობებში მხარდაჭერისა და მორგების კუთხით. მოხდა სისტემების ადაპტაცია, მომხმარებლებისათვის გადავადებასთან დაკავშირებით ელექტრონული თანხმობის პლატფორმის შექმნა, რომელიც ათასობით მომხმარებელმა გამოიყენა.

შეიქმნა დისტანციური გაყიდვების მოდელი, რომლის საშუალებითაც კომპანიის გაყიდვების მიმართულებით მომუშავე თანამშრომლებს მიეცათ დისტანციურად ყველა საჭირო პროგრამული და ტექნიკური აღჭურვილობის, სესხების პლატფორმის, კორპორაციული სატელეფონო პროგრამული უზრუნველყოფის შესაძლებლობა, სასურველი დისტანციური ლოკაციიდან მომხმარებლების მომსახურების და სხვადასხვა ტიპის ოპერაციის განხორციელების, მათ შორის, სესხების დამტკიცების და გაცემის მიზნით.

განხორციელდა სესხების მორატორიუმი, რომლის ფარგლებშიც მომხმარებლებს მიეცათ საშუალება ესარგებლათ შეღავათით – სასესხო შენატანებზე 3 თვემდე ვადით.

პანდემიის გამო პრიორიტეტების შეცვლის მიუხედავად, კომპანიამ დანერგა ახალი გადანაცვტილებები და სისტემები, განსაკუთრებით აღსანიშნავია ისეთი პლატფორმები, როგორებიცაა ლიზინგის „ქორ სისტემა“, გზავნილების გადარიცხვის მოდული და შიდა გზავნილის პლატფორმა, SMS-მოდული, განვითარდა და დაიხვეწა სხვა პლატფორმები, გაეშვა სასესხო პლატფორმა მცირე სესხებისათვის, დაიხვეწა გადანაცვტილებების მიღების DM-მოდული, გაუმჯობესდა და სხვადასხვა ფუნქციონალური დამატება HRMS და ERP-სისტემებს.

შეიქმნა ციფრული ტრანსფორმაციის 3 წლიანი სტრატეგია, რომელიც მოიცავს კომპანიის გეგმებს, გამოწვევებს, ხედვებსა და ციფრული ტრანსფორმაციისათვის საჭირო ყველა პროექტსა და პროცესს. გაანალიზდა ბიზნესსტრატეგია და მოხდა საინფორმაციო ტექნოლოგიების სტრატეგიის ადაპტაცია.

დაიწყო საბანკო ტრანსფორმაციისა და „ქორ სისტემის“ ცვლილების პროექტი. განხორციელდა ბაზარზე არსებული პროდუქტების შესწავლა, ვადების, ბიუჯეტის, და მოთხოვნების ანალიტიკა.

შემუშავდა და დაიხვეწა საერთაშორისო სტანდარტებზე დაფუძნებული საინფორმაციო სისტემების პროცესები და პროცედურები. ყველა მიმართულებით მოხდა შესაბამისი სტანდარტების გაუმჯობესება და დანერგვა.

რეგულარულად ხდებოდა ძირითადი სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფის, „ქორ სისტემის“ განახლება და რეგულაციებთან მორგება. შემუშავდა და დაინერგა შიდა სისტემების განვითარების ახალი მიდგომები და არქიტექტურა. უზრუნველყოფილ იქნა ახალ არქიტექტურაზე სერვისების ნაწილის მიგრაცია. განხორციელდა ძირეული ინფრასტრუქტურული ცვლილებები, ოპტიმიზაცია, გადაენყო და შეიცვალა ინფრასტრუქტურა. წარმატებით განხორციელდა რამდენიმე კრიტიკული სისტემის ბიზნესუწყვეტობის შემუშავება და ტესტირება. დაინერგა ახალი სისტემები, რომლებმაც გააუმჯობესა უსაფრთხოების პროცესები და მონიტორინგი.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების ოპერაციების მიმართულება

კომპანიის ინფორმაციული ტექნოლოგიების გუნდმა შეძლო მინიმალურ პერიოდში ბიზნესუწყვეტობის გეგმის ამუშავება და შეფერხების გარეშე კომპანიის საჭირო ადამიანური რესურსების ოპერატიულად გადაყვანა დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე. მომხმარებლების დისტანციურად სრულფასოვანი მომსახურების მიზნით, მოხდა გაყიდვებისა და ფრონტოფისის ნაწილის დისტანციური მუშაობის რეჟიმზე გადაყვანა.

კომპანიის სტაბილურობის, ყოველდღიური ოპერაციული საქმიანობის, ბიზნესუწყვეტობის უზრუნველყოფის, ზრდისა და ახალი პროექტების მხარდაჭერის გაუმჯობესების მიზნით, დაინერგა ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარებისათვის საჭირო სერვერული ინფრასტრუქტურა, პროექტები და ახალი პროცესები. განხორციელდა მონაცემთა ცენტრის განახლება–გაუმჯობესება, რამაც უზრუნველყო კომპანიის სტაბილური და მდგრადი განვითარება.

ჩატარდა ბიზნესუწყვეტობის რამდენიმე ტესტირება კრიტიკული სერვისების უწყვეტობის გეგმის მიხედვით. განახლდა სასერვერო აპარატურა, მოხდა სასერვერო ინფრასტრუქტურის ვირტუალიზაცია და ოპტიმიზაცია.

მიმდინარეობდა აქტიური მონიტორინგი და კონტროლი უსაფრთხოების მიმართულებით, რამაც უზრუნველყო მდგრადი და უსაფრთხო ინფრასტრუქტურა და ინფორმაციული ტექნოლოგიების ოპერაციების დაცულობა.

პროექტების მართვისა და ბიზნესანალიზის მიმართულება

პროექტის მენეჯმენტი და ბიზნესანალიზის მიმართულება ახორციელებს კომპანიის მასშტაბით ყველა, მათ შორის, IT და არა IT პროექტების მართვასა და ბიზნესანალიტიკას. პროექტების მართვისათვის გამოიყენება Waterfall და Agile მეთოდოლოგიები, რომლებიც შეირჩევა თითოეული პროექტის მოთხოვნის, საჭიროებისა და სპეციფიკის გათვალისწინებით. Agile-მეთოდოლოგიით წარმატებით გაუმჯობესდა პროცესები რამდენიმე მიმართულებით და მიღწეულ იქნა დასახული ბიზნესშედეგები.

პროექტების მართვის მცირე გუნდმა შეძლო წლის განმავლობაში წარმატებით დაესრულებინა 30-მდე სხვადასხვა მასშტაბის და მნიშვნელობის პროექტი.

აღსანიშნავია ისეთი წარმატებული წამოწყებები, როგორებიცაა სესხების გადავადებების პროექტი, ლიზინგის „ქორ სისტემის“ დანერგვა, გადარიცხვების მოდული, ახალი SMS-მოდული, ERP და ადამიანური რესურსების მართვის სისტემის (HRMS) დახვეწა და განვითარება. გაუმჯობესდა სესხების პროცესინგისა და სქორინგის სისტემა, გაუმჯობესდა გადაწყვეტილების მართვის სისტემა, პრობლემური სესხების მართვის მოდული და სხვ.

ინფორმაციული სისტემის უსაფრთხოების მიმართულებით მიღწეული შედეგები

ინფორმაციულმა უსაფრთხოებამ ერთ-ერთი ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა პანდემიის პირობებში კომპანიის ბიზნესუნეველობის შენარჩუნებაში. ყველა სისტემა, გადაწყვეტილება თუ პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც კომპანიაში დაინერგა, ინფორმაციული უსაფრთხოების კუთხით იყო სტანდარტებისა და უსაფრთხოების ნორმების მაქსიმალურად დაცვით მხარდაჭერილი. შენარჩუნდა და გაგრძელდა ISO 27001 სერტიფიცირების ფარგლებში მიღებული სტანდარტების დაცვა, კონტროლი და გადახედვა. პარალელურად მიმდინარეობდა პროცესებისა და პოლიტიკების კონტროლი, გადასინჯვა და გაუმჯობესება. გაზრდილი საფრთხეების მიუხედავად, მიმართულებამ შეძლო დაგეგმილი სამუშაოების, პროექტებისა და კონტროლის მაღალ დონეზე შესრულება.

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულება

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულებამ დიდი შრომა გაწია სისტემების დახვეწისა და განვითარებისათვის. პრიორიტეტულად კონცენტრირდა სესხების პლატფორმის, სესხების დამუშავებისა და

პროცესინგის განვითარებაზე, გადაწყვეტილების მიღების სისტემაზე, ციფრული პლატფორმა „აკიდოს“, სხვადასხვა მცირე თუ დიდი სერვისის განვითარებასა და ინტეგრაციაზე.

სესხების პროცესინგის მიმართულებით დაემატა ახალი პროდუქტები, რამაც უზრუნველყო სესხის გაცემის პროცესის ავტომატიზაცია და დაჩქარება. დაემატა ონლაინპლატფორმა მომხმარებლებისათვის, რომლითაც შესაძლებელი გახდა ონლაინსესხის მოთხოვნა, ისტორიის ნახვა და სესხების ელექტრონული ვალიდაცია. აღნიშნული პროდუქტი მომხმარებლებისათვის სასარგებლო განსაკუთრებით პანდემიის პერიოდში გახდა. დაიხვეწა და განვითარდა ბიზნესინტელიჯენსის სისტემა.

პერიოდულად მიმდინარეობდა კრიტიკული სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური და ვერსიული განახლება, რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა არქიტექტურული ცვლილებები და მოხდა სერვისების ნაწილის მიგრაცია.

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის კონტროლის მიმართულება

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის კონტროლის მიზანია აღმოაჩინოს პროექტებისა და პროგრამული განახლების ხარვეზები და უზრუნველყოს სტაბილური და უხარვეზო სისტემების დანერგვა. სამსახურის მცირე გუნდმა შეძლო ათობით პროექტის ტესტირება და სტაბილიზაცია. შემუშავდა და დაინერგა საერთაშორისო სტანდარტებზე დაფუძნებული პროცესები, რამაც შეამცირა ტესტირებისათვის საჭირო დრო, უზრუნველყო ტესტირების პროცესის გაუმჯობესება, ტესტირების პროცესის სათანადოდ გაანალიზების, დაგეგმვისა და ოპტიმიზაციის შესაძლებლობა.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ავტომატური ტესტირების მიმართულებით, კომპანიაში დაინერგა ავტომატური ტესტირების საფუძვლები, ჩატარდა ტრენინგი, რამდენიმე პროექტისთვის გაკეთდა საპილოტე ავტომატიზაცია. სამომავლოდ იგეგმება ავტომატიზაციის გაფართოება და სხვადასხვა პროექტზე მორგება. ტესტირების ავტომატიზაციით შესაძლებელი გახდება ხანგრძლივი და მასშტაბური სამუშაოების ავტომატურ რეჟიმში შესრულება, რაც გააუმჯობესებს ხარისხს, შეამცირებს შესაძლო ხარვეზების რაოდენობასა და პროექტების ტესტირებისათვის საჭირო დროს.



63.772



ფინანსური ჩართულობის
ორგანიზაცია

31.012

17

31.012

12.0

ანალიტიკური შესაძლებლობები

ანალიტიკური შესაძლებლობები

გასული წელი მნიშვნელოვანი წინსვლის წელი იყო კრისტალის ანალიტიკური შესაძლებლობების განვითარების თვალსაზრისით.

2020 წელი გამოირჩეოდა ბიზნესინტელიჯენსში ახალი ინფორმაციული პროდუქტების დანერგვის თვალსაზრისითაც. კონკრეტულად, დაინერგა ინფორმაციული პროდუქტები:

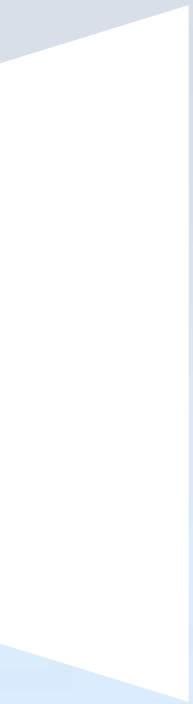
- ▶ **საკრედიტო პორტფელის ანალიზი GIS რუკის საშუალებით** – ინფორმაციული პროდუქტი, რომელიც შესაძლებელს ხდის სწრაფად და ეფექტიანად შეფასდეს საკრედიტო პორტფელისა და მომხმარებლების გადანაწილება ქვეყნის მასშტაბით.
- ▶ **საკრედიტო პორტფელის დაგეგმარება** – ინფორმაციული პროდუქტი, რომელიც შესაძლებელს ხდის, ერთი მხრივ, მოხდეს სესხის გაცემის, ძირის დაფარვისა და პორტფელის სტატისტიკური პროგნოზირების დახმარებით დაგეგმარება და, მეორე მხრივ, ამ მაჩვენებლების გეგმისა და შესრულების რეალურ დროში შედარება.

2020 წელს აგრეთვე დაიწყო ფინანსებისა და არასაკრედიტო ოპერაციების მიმართულებით ინფორმაციული პროდუქტების განვითარებაზე აქტიური მუშაობა, რომლის საბოლოო შედეგები 2021 წლის ბოლოს იქნება ხელშესახები.





მმართველობითი ანგარიში



აქციონერთათვის წლიური ანგარიშის წარდგენა და აუდიტებული ფინანსური ანგარიშგების მიწოდება ჩვენი პასუხისმგებლობაა. მიგვაჩნია, რომ წლიური ანგარიში და ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არის სანდო, დაბალანსებული და გასაგები. იგი აქციონერებს აწვდის აუცილებელ ინფორმაციას კომპანიის მდგომარეობასა და საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

სს მისო „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს სახელით წარმოგიდგენთ წლის სტრატეგიულ ანგარიშსა და გარე აუდიტორის მიერ მომზადებულ თანმხლებ წლიურ ფინანსურ ანგარიშგებას. ეს არის სანდო, დაბალანსებული და გასაგები ანგარიში, რომელშიც წარმოდგენილია ინფორმაცია აქციონერების მიერ კომპანიის მდგომარეობის, საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭო

კრისტალს ხელმძღვანელობს ეფექტიანი სამეთვალყურეო საბჭო, რომელსაც კომპანიის გრძელვადიანი წარმატების კოლექტიური პასუხისმგებლობა აკისრია.

სამეთვალყურეო საბჭო შედგება ექვსი წევრისგან, მათ შორის არის ორი დამოუკიდებელი წევრი და ორი ინვესტორის წარმომადგენელი. ორი წევრი საქართველოს მოქალაქეა და მათი საქმიანობის ადგილი ძირითადად საქართველოა. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

ველოს მოქალაქეა და მათი საქმიანობის ადგილი ძირითადად საქართველოა. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

თავმჯდომარე

საბჭოსა და თავმჯდომარის ფუნქციები ცალსახად გამოიწველია მმართველი გუნდის პასუხისმგებლობებისაგან. თავმჯდომარე პასუხისმგებელია საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი ფუნქციების ყველა ასპექტის ეფექტიანობის უზრუნველყოფისათვის. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის არჩილ ბაკურაძის (საქართველო) მოვალეობები განსაკუთრებულად არ შეცვლილა. იგი ფინანსისტი, მეწარმე და კრისტალის დამფუძნებელია. გარდა ამისა, არის ორი სხვადასხვა კომპანიის: საქართველოში – საგადასახადო სისტემის მიმწოდებლისა და გაერთიანებულ სამეფოში – სამომხმარებლო ფინანსების კომპანიის თანადამფუძნებელი. გაერთიანებული სამეფოს ფინანსური მართვის ორგანომ (FCA) არჩილ ბაკურაძეს არააღმასრულებელი დირექტორის კონტროლირებადი ფუნქცია CF2 (2017) მიანიჭა. იგი ფონდი კრისტალის გამგეობის თავმჯდომარეა

და რამდენიმე არასამეწარმეო ორგანიზაციის მართვაში მონაწილეობს. თავმჯდომარე საკუთარი დროის ნახევარზე მეტს კრისტალს უთმობს, ხოლო მისი ფუნქციები და პასუხისმგებლობა რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის შესაბამისი დოკუმენტით. თავმჯდომარეს ირჩევენ აქციონერები და იგი ანგარიშვალდებულია მათ წინაშე. თავმჯდომარის საქმიანობას, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შეფასების საფუძველზე, აფასებენ კომპანიის აქციონერები; საბჭოს რეკომენდაციით აქციონერები ამტკიცებენ თავმჯდომარის შრომის ანაზღაურების ოდენობასა და მის ნებისმიერ ცვლილებას.

საბჭოს შემადგენლობა

კრისტალი იყენებს სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკასა და პროცედურას, რომელიც მკაფიოდ განსაზღვრავს საბჭოს ვალდებულებებს, ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობას, არეგულირებს მის საქმიანობას. იგი ადგენს პროცედურებს, კომუნიკაციის წესებს, უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვისა და საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლებას. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ნიკოლოზ ლოლაძე (საქართველო) გახლავთ, იგი გამოცდილი კორპორაციული დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრია, რომელიც თავმჯდომარის მოვალეობას ასრულებს მისი არყოფნის შემთხვევაში და ხელმძღვანელობს რისკების კომიტეტს. ნიკოლოზ ლოლაძე კრისტალის ელექტრონული გადახდის სერვისების მიმწოდებლის – სს „მობაილფაინენს სერვის ჯორჯიას“ აქციონერია, ამიტომ, ამ კომპანიასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ხმის მიცემისას იგი თავს იკავებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან (ანბანური თანამიმდევრობით): იან დევენგერტი (ბელგია), დანიშნულია Incopin IM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს სტრატეგიისა და ინოვაციების კომიტეტს; ალექსანდრე (აშშ), დანიშნულია DWM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს; კის იანგი (გაერთიანებული სამეფო), დანიშნულია კრისტალის ფონდის მიერ, ხელმძღვანელობს ადამიანური რესურსებისა და კომპენსაციების კომიტეტს. ლილიტ გარაიანი (სომხეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს შიდა აუდიტის კომიტეტს.

სამეთვალყურეო საბჭოს მუშაობა

2020 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭომ გამართა 1 უშუალო და 12 ვირტუალური შეხვედრა. 2020 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული კომიტეტი შეიკრიბა:

შიდა აუდიტის კომიტეტი	4-ჯერ
აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი	16-ჯერ
რისკების კომიტეტი	4-ჯერ
სტრატეგიისა და ინოვაციების კომიტეტი	4-ჯერ
გარემოსდაცვითი და სოციალურ საკითხთა კომიტეტი	4-ჯერ
ადამიანური რესურსებისა და კომპენსაციის კომიტეტი	4-ჯერ

სამეთვალყურეო საბჭო იღებს დეტალურ კვარტალურ ანგარიშს კომპანიის მიერ შესრულების შედეგების ინდიკატორების შესახებ, მათ შორის, ფინანსური ანგარიშგების საბალანსო უწყისს. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭო განიხილავს კვარტალურ ანგარიშს რისკების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები ეცნობიან დეტალურ

ანგარიშებს და განიხილავენ საკითხებს თავიანთი კომპეტენციების შესაბამისად. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად ახორციელებს კომპანიის წლიური სტრატეგიული გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი დანიშნულებაა კომპანიის ეფექტიანი მართვისა და ზედამხედველობის უზრუნველყოფა; სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები შეეხება სტრატეგიულ საკითხებს, კომპანიის ზოგად სტრუქტურას, დირექტორატის დონეზე არსებულ სტრატეგიებს, ფართომასშტაბიან პროექტებს, უფროსი ოფიცრების შეფასებასა და მოტივაციას, წლიური სტრატეგიული გეგმების დამტკიცებას, ფინანსურ პროგნოზებს, სამოქმედო გეგმის შეთავაზებებს აქციონერებისათვის, როგორებიცაა: დივიდენდების გაცემა, ახალი აქციების გამოშვება ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის ფარგლებში, ცვლილება საბჭოს შემადგენლობაში და ა.შ.

საბჭოს მხარდაჭერა

სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერას ახორციელებს კორპორაციული მდივანი, თავმჯდომარის მხარდაჭერას – აღმასრულებელი თანამშემწე.

კორპორაციული მართვა

კრისტალის კორპორაციული მართვა ხელს უწყობს კომპანიის მისიისა და გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებას. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციაა კორპორაციული სტრატეგიის ყოველწლიური შეფასება და მიზნების მომავალი წლის სტრატეგიულ გეგმებში ასახვა. ყველა უფროსი ოფიცერი ინიშნება ძირითადი და მეორეხარისხოვანი სტრატეგიული გეგმის განსახორციელებლად, რაც მნიშვნელოვან საფუძველს ქმნის მათი ცვლადი კომპენსაციისათვის. აღნიშნული გეგმები გადაეცემათ ბიზნეს ან სტრუქტურულ ერთეულებს, რომლებიც სამოქმედო გეგმებად გარდაიქმნება და იზომება შესრულების შედეგების მთავარი ინდიკატორებით. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიზანია, რომ საბჭომ უზრუნველყოს კრისტალის მომხმარებელთა ინტერესებზე მორგებული და ადამიანებზე ორიენტირებული მიდგომების შენარჩუნება. ამ მიზნით საბჭო ახორციელებს მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და თანამშრომელთა ჩაბმულობის კვლევას. დაბოლოს, სოციალური კომიტეტი ყოველწლიურად განიხილავს და აფასებს სოციალური ზემოქმედების ხარისხს. კრისტალს ინტერესთა კონფლიქტის მართვის მკაცრი პოლიტიკა აქვს, რომელიც რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს წესებითა და პროცედურებით და თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსით. კრისტალი მოწოდებულია მაქსიმალურად შეუსაბამოს თავისი კორპორაციული მართვის სისტემის მოდელი გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის პრინციპებს. განხორციელების შესახებ ანგარიში მოცემულია დანართში N1.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები



არჩილ ბაკურაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე – სამეთვალყურეო საბჭოს და აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის თავმჯდომარე, გახლდათ მიკროსაფინანსო ასოციაციის თავმჯდომარე, ამჟამად კი მისი გამგეობის წევრია. არჩილ ბაკურაძე არის ფონდი კრისტალის გამგეობის თავმჯდომარე და მოღვაწეობს სხვადასხვა არაკომერციული ორგანიზაციის მმართველობაში. იგი ფლობს ლანკასტერის უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს (2004), არის ჯონ სმიტის ფონდის (2000) სტიპენდიტი და ჰოლანდიის დევნილთა ფონდის „Stichting Vluchteling“ „Van Heuven Goedhart“-ის სახელობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი (2003).



ნიკოლოზ ლოლაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე – თავმჯდომარის მოადგილე და რისკების კომიტეტის ხელმძღვანელი. ნიკოლოზ ლოლაძეს აქვს ეკონომიკური განვითარების საკითხებზე მუშაობის 10 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება. არის სხვადასხვა მსხვილი ბიზნესისა და არამომგებიანი ორგანიზაციის დამაარსებელი და საბჭოს წევრი საქართველოში. როგორც მართვის საკითხების ექსპერტი, არის სხვადასხვა ბიზნესისა და არამომგებიანი ორგანიზაციის მრჩეველი და საბჭოს წევრი, მათ შორის, საქართველოს საფონდო ბირჟის, სს „საბროკერო კომპანია კაუკასუს კაპიტალის“, სს Mobile Finance Eurasia, გაერთიანებული სამეფოს-საქართველოს პროფესიული ქსელის და შპს Anchor Consulting. იგი სწავლობდა მაგისტრატურაში მართვის (უორვიქი, გაერთიანებული სამეფო) და ფიზიკის (თბილისი, საქართველო) მიმართულებით. მიღებული აქვს სერტიფიკატები პროექტის მართვაში, პოლიტიკის ანალიზსა და სახელმწიფო მართვაში.



იან დევინგავერტი

წევრი – სტრატეგიის, მონაცემებისა და ინოვაციების კომიტეტის თავმჯდომარე, 2015 წლიდან იგი არის Incofin IM კერძო ინვესტიციათა ფონდის დირექტორი. წინა წლებში იგი იყო Gimy-ს (2012-2015) პარტნიორი; Eagle Venture Partner-ის (2001-20015) მმართველი დირექტორი; ანალიტიკოსი, ინვესტიციათა მმართველი, ინვესტიციათა უფროსი მმართველი, ინვესტიციათა უფროსი აღმასრულებელი მმართველი და დირექტორი Gimy-ში (1989-2011); KBC Bank-ის მრჩეველი (1983-1989). მან საწარმოო პოლიტიკა და მშენებელი ინჟინრის სპეციალობა ლეუვენის (ბელგია) კათოლიკურ უნივერსიტეტში, ხოლო კორპორაციულ საფინანსო სტრატეგია საფრანგეთში შეისწავლა.



ლილიტ გარაიანი

დამოუკიდებელი წევრი – ფინანსისტი, „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი 2018 წლის 11 ივლისიდან. მას აქვს საბანკო სექტორში მუშაობის მდიდარი გამოცდილება როგორც მმართველ თანამდებობებზე, ისე კონსულტანტის პოზიციაზე ფინანსური მართვის, რისკების მართვის და ოპერაციული მართვის მიმართულებით. 2015 წლიდან მონაწილეობს SDC-ის, KfW-ისა და AFD-ის პროექტების განხორციელებაში საქართველოსა და სომხეთში. იგი სწავლობდა სომხეთის ამერიკულ უნივერსიტეტში MBA ფინანსების სპეციალიზაციით, არის პროგრედიტის კორპორაციის უმაღლესი რგოლის მართვის აკადემიის კურსდამთავრებული, არის ACCA-ს წევრი, მიღებული აქვს მაგისტრის ხარისხი ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები



ალემ რემტულა

წევრი – პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. რემტულა არის საბჭოს წევრი და აქციონერის წარმომადგენელი DWM-ის მხრიდან 2011 წლიდან. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალური კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვერჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მას მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნეს სკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი – პრინსტონის უნივერსიტეტში.



კის იანგი

წევრი – ეკონომისტი, ადამიანური რესურსების, კომპენსაციის და ანაზღაურების კომიტეტის თავმჯდომარე. ის გახლავთ ინტერნეტის, კომუნიკაციისა და გამომცემლობის სფეროებში მნიშვნელოვანი გამოცდილების მქონე მენარმე. კისი არის ღია ტიპის სააქციო საზოგადოებების “cScape” აღმასრულებელი თავმჯდომარე და ღია ტიპის საზოგადოების “NBT” თანადამაარსებელი და საბჭოს წევრი. იგი ფლობს ლონდონის ეკონომიკის სკოლის ხარისხს და ასევე აქვს სხვადასხვა სექტორის კომპანიების მენეჯმენტის და ინვესტირების ფართო გამოცდილება. კის იანგი ხანგრძლივი დროის მანძილზე გახლავთ ელექტრონული გადახდების სფეროში საქართველოში ოპერირებადი წამყვანი სააქციო საზოგადოების „Mobile Finance Eurasia“-ს ინვესტორი.



მიშაელ ბლოუსი

ალტერნატიული წევრი – მიშაელი მოღვაწეობს Incopin IM-ის გლობალური კერძო კაპიტალის ოპერაციების მიმართულებით 2018 წლიდან, Incopin Antwerp ოფისიდან. ის არის Incopin IM AIFM კაპიტალის საინვესტიციო კომიტეტის წევრი. მიშაელს აქვს 16 წელზე მეტი ხნის გამოცდილება კერძო კაპიტალში, სტრატეგიის კონსულტაციისა და სამომხმარებლო ინდუსტრიაში. იგი მუშაობდა Procter & Gamble- თან, როგორც ფინანსური ანალიტიკოსი 2 წლის განმავლობაში. მიშაელი იყო BCG – Boston საკონსულტაციო ჯგუფის კონსულტანტი 4 წლის განმავლობაში. შემდგომ, მიშაელი მოღვაწეობდა ინვესტიციების მენეჯერად 4 წლის განმავლობაში Delta Partners Capital- ში. Incopin-ში შესვლამდე, 3 წლის განმავლობაში, ის გახლდათ პროექტის მენეჯერი სტრატეგიის კონსულტანტთან როლანდ ბერგერთან. მიშაელი ფლობს მაგისტრის ხარისხს ელექტრო ინჟინერიაში და ბაკალავრის ხარისხს ეკონომიკაში (KU Leuven, ბელგია). მას ასევე მოპოვებული აქვს CFA 1 დონე.



სუმა სვამინათანი

ალტერნატიული წევრი – DWM-ის კერძო ინვესტიციების ვიცე პრეზიდენტი. სუმა სვამინათანი 2020 წლიდან არის კრისტალის სამეთვალყურეო საბჭოს ალტერნატიული წევრი და აქციონერის წარმომადგენელი DWM-ის მხრიდან. DWM- ში მუშაობის დაწყებამდე, სუმა მუშაობდა კონსულტანტად ნიუ იორკის ბუტიკების საკონსულტაციო კომპანიაში Empire Valuation Consultant. მას აქვს საჯარო და კერძო კომპანიების კაპიტალის, სესხის და რთული აქტივების /ფასიანი ქაღალდების შეფასების მართვის გამოცდილება პოტენციური ინვესტიციების, ფინანსური ანგარიშგების და კორპორატიული დაგეგმვის მიზნებისათვის. ის ასევე მუშაობდა ტექნოლოგიად Capital One Auto Finance -ში, Infosys Technologies- ის მხრიდან . სუმა ფლობს MBA ხარისხს NYU’s Stern ბიზნეს სკოლიდან, სადაც ინდოეთის ქსოვის ინდუსტრიაში ხელით ქსოვის კოოპერატიული საზოგადოებების მიმართულებით აქტივობიდან გამომდინარე, გახდა ფაკულტეტის სტიპენდიანტი სოციალური საწარმოს მიმართულებით. სუმა ფლობს ელექტრო ინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხს ოსმანიის უნივერსიტეტიდან (ჰიდერაბადი, ინდოეთი).

მმართველი გუნდი



ილია რევია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი – იგი გახლავთ წარმატებული პროექტების მენეჯერი და IT მენეჯმენტის სპეციალისტი, შთამბეჭდავი გამოცდილებით მენეჯმენტში, IT მენეჯმენტსა და საბანკო სექტორში. მან დაიწყო თავისი კარიერა როგორც ვებ დეველოპერმა, 2007-2009 წლებში მოღვაწეობდა IT პროექტის მენეჯმენტის მიმართულებით აშშ-ის იურიდიულ ფირმაში, ხოლო 2009 წელს DPK კონსალტინგში. ილია რევია საქართველოს ბანკს შეუერთდა 2009 წელს, სადაც 2014 წელს დაინიშნა უფროსი ინფორმაციის ოფიცრის მოადგილედ და სათავეში ედგა კომპანიის არაერთ კომპლექსურ პროექტს, მათ შორის პრივატიზაცია ჯორჯიას შეძენისა და სწრაფი ტრანსფორმაციის ინიციატივას. 2019 წლის ივნისიდან, ილია რევია დაინიშნა მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. ილია არის სერტიფიცირებული პროფესიონალი პროექტის მენეჯმენტში (PMP), ფლობს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს პროექტების მენეჯმენტში და შვედეთის J nk ping უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს IT და ბიზნეს ინოვაციებში. მას ასევე მიღებული აქვს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაკალავრის ხარისხი მათემატიკაში.



დავით ბენდელიანი

უფროსი ფინანსური ოფიცერი – 2004 წლის აგვისტოდან 2011 წლამდე ეკავა ფონდ „კრისტალის“ ფინანსური მენეჯერის თანამდებობა. 1997 წლის აპრილიდან 2004 წლის ივლისამდე მუშაობდა ფინანსურ მენეჯერად საქველმოქმედო ჰუმანიტარულ ცენტრ „აფხაზეთში“. იგი სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე, მიღებული აქვს სერტიფიკატი მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სახაზინო მართვაში, სტრატეგიულ დაგეგმარებასა და ცვლილებების მართვაში, მიკროსაფინანსო პროდუქტის განვითარებაში, რისკების მართვის მეთოდოლოგიაში, შიდა აუდიტის განვითარებაში, ადამიანური რესურსების მართვასა და სტრატეგიული დაგეგმვის პროგრამაში.



მელანია კუჭუხიძე

უფროსი ბიზნესოფიცერი – მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის უფროსი ბიზნეს ოფიცერი. იგი გახლავთ შემდგარი უფროსი აღმასრულებელი და მენეჯმენტის ექსპერტი, ფინანსურ სექტორში 14 წლიანი მენეჯერული გამოცდილებით. 2006-2010 წლებში მუშაობდა ვითიბი ბანკის საქართველოს საცალო და მცირე ბიზნესის განვითარების უფროსად. მელანია 2010-2015 წლებში გახლდათ ბანკი კონსტანტას ქსელის მართვის დეპარტამენტის უფროსი, რის შემდგომაც, 2016 წლამდე მუშაობდა თიბისი ბანკში, მიკრო ბიზნესის მართვის გუნდში. 2018 -წელს მელანია შეუერთდა კრისტალს ქსელის მენეჯმენტის უფროსის პოზიციაზე, მანამდე, 2 წლის განმავლობაში გახლდათ მწვანე ლისის ურბანული განვითარების პროექტის კომერციული დირექტორი. 2019 წელს მელანია დაინიშნა კრისტალის უფროსი ბიზნეს ოფიცრის მოადგილედ, ხოლო 2020 წლის მაისიდან გახლავთ უფროსი ბიზნესის ოფიცერი. მელანია არის ვითიბი ბანკის კორპორატიული უნივერსიტეტის მაგისტრანტი მენეჯმენტში. მას მიღებული აქვს ბაკალავრის ხარისხი საქართველოს სუბტროპიკული ბიზნესის უნივერსიტეტში ეკონომიკასა და მენეჯმენტში.

მმართველი გუნდი



მანუჩარ ჩიტაშვილი

ინოვაციების უფროსი ოფიცერი – 2005 წელს იყო ქუთაისის თვითმმართველობის დეპარტამენტის უფროსი. 2001 წლიდან მუშაობდა სხვადასხვა პოზიციაზე კერძო და სახელმწიფო სექტორებში. კრისტალს 2006 წელს შეუერთდა. მას დამთავრებული აქვს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, არის საჯარო ადმინისტრირების მაგისტრი, მიღებული აქვს ქუთაისის ა. წერეთლის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხი. გავლილი აქვს სასწავლო კურსი სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში.



ბექა ციციშვილი

უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი – უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი 2018 წლიდან, იყო „აჭარა გრუპის“ უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი, მუშაობდა შპს „ავიატორისა“ და ბანკ რესპუბლიკაში საინფორმაციო სფეროს ხელმძღვანელ თანამდებობებზე, არის შპს „ნექსტ სტეპის“ თანადამფუძნებელი. მას მიღებული აქვს ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი ბიზნესისა და კავკასიის ბიზნესის სკოლის გრენოზის ბიზნესის სკოლაში, კომპიუტერული მეცნიერების მაგისტრის ხარისხი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამოყენებითი მათემატიკისა და კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე.



კახა გაბესკირია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი, სს კრისტალ ლიზინგი – კრისტალის გუნდს შეუერთდა 2009 წელს და ეკავა სხვადასხვა აღმასრულებელი თანამდებობები, როგორცაა უფროსი საკრედიტო ოფიცერი, უფროსი ოპერაციების ოფიცერი და ბიზნესის უფროსი ოფიცერი. 2020 წლიდან იგი დაინიშნა მისო კრისტალის შვილობილი კომპანიის კრისტალ ლიზინგის უფროს აღმასრულებელ ოფიცერად. ბატონ გაბესკირიას აქვს 20 წლიანი გამოცდილება MSME სექტორში მენეჯერულ პოზიციებზე პროკრედიტ ბანკში. მას აქვს საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტის ეკონომიკის ბაკალავრის ხარისხი. გარდა ამისა, იგი სერთიფიცირებულია პროექტის მართვაში, ბიზნესის ანალიზში, ადამიანური რესურსების მართვაში, პროდუქტის განვითარებაში, საკრედიტო პორტფელის დაგეგმვასა და მენეჯმენტში, საკრედიტო და საოპერაციო რისკების მენეჯმენტში.



გიორგი ჯანელიძე

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი, შპს კრისტალ კონსალტინგი – ბოლო ცხრა წლის განმავლობაში იგი მუშაობდა მისო კრისტალში სხვადასხვა თანამდებობებზე და ამჟამად არის აღმასრულებელი ბიზნეს კონსულტაციის მიმართულებით. 2008 წლიდან გიორგი მუშაობს არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და კერძო სექტორში. მას აქვს მიკროსაფინანსო, მარკეტინგის, IT, პროექტების მენეჯმენტისა და MSE სექტორის გამოცდილება. გიორგიმ განავითარა რამდენიმე სტარტაპი ბიზნესის იდეიდან საბოლოო პროდუქტამდე. განათლებით, ის არის IT სპეციალისტი, სერთიფიცირებული პროექტის მენეჯერი და ციფრული მარკეტოლოგი. გიორგი ფლობს მაგისტრის ხარისხს IT და ეკონომიკის მიმართულებით და ამჟამად პროგრესირებს დოქტორანტურაში.

კომიტეტის ანგარიშები

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO)

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი იკრიბება ყოველთვიურად თავმჯდომარის (ALCO-ს თავმჯდომარე), ინვესტორების წარმომადგენლების, სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის (CEO), უფროსი ფინანსური ოფიცრისა (CFO) და უფროსი ბიზნესოფიცრის (CBO) შემადგენლობით. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის მიზანია კრისტალში აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პროცესის ზედამხედველობა, რაც მოიცავს: ბალანსისა და მოგება-ზარალის მონიტორინგს, ფულადი სახსრების მოძრაობისა და ლიკვიდურობის დაგეგმვას, დაფინანსების წყაროებს, საპროცენტო განაკვეთებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენას, საპროცენტო, სავალუტო კაპიტალის ადეკვატურობისა და ლიკვიდურობის რისკების ანალიზსა და მართვას. სამეთვალყურეო საბჭო ასევე განიხილავს ALCO-სთან დაკავშირებულ ისეთ ანგარიშებს, როგორებიცაა: მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, საბაზრო წილის ანალიზი და ანგარიში ბიზნესგეგმის განხორციელების შესახებ. ALCO-ს ამჟამინდელი პოლიტიკა ასახულია ინდიკატორთა ჩამონათვალში. იგი არის წლიური ბიუჯეტის ნაწილი და მას, საჭიროების შემთხვევაში, განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი

კომიტეტის მიზანია კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების განსაზღვრა და მათი განხორციელებისა და მონიტორინგის პროცესის ზედამხედველობა. კომიტეტის ამოცანაა კომპანიის კორპორაციული გარემოსდაცვითი, სოციალური პასუხისმგებლობის, მომხმარებელთა დაცვისა და საპასუხისმგებლო დაფინანსების პრინციპებისა და საქმიანობის განსაზღვრა და ასევე მათი განხორციელების მონიტორინგი. კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინონ გარემოსდაცვით და სოციალურ ასპექტებზე.

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია საკადრო სტრატეგიების კონტროლის, საქმიანობის შეფასებისა და ანაზღაურებისათვის, გარდა ამისა, მისი ფუნქციაა უფროსი ოფიცრებისა და საბჭოს წევრების კანდიდატურების წამოყენება. კანდიდატების დასახელება ეფუძნება საბჭოს შეფასების დროს განსაზღვრულ საბჭოს პროფესიულ საჭიროებებს. თავმჯდომარე შეარჩევს კანდიდატურებს საბჭოს სხვა წევრებს შორის ან ღია კონკურსის მეშვეობით; მანამდე საბჭომ უნდა განსაზღვროს შერჩევის კრიტერიუმები და კანდიდატები შეაფასოს ამ კრიტერიუმების მიხედვით. ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი კვლევსა და გასაუბრებ(ებ)ის საფუძველზე სთავაზობს აქციონერებს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის კანდიდატურას. სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დასახელების შემდეგ, აქციონერთა კრება უფლებამოსილია დანიშნოს საბჭოს ახალი წევრი, რომლის უფლებამოსილების მაქსიმალური ვადაც განისაზღვრება წესდებით და აქციონერთა შეთანხმების საფუძველზე.

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 16

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ ფინანსური შედეგები;
- ❖ ფინანსური გეგმა;
- ❖ ბიუჯეტის პარამეტრები;
- ❖ პორტფელის ხარისხი;
- ❖ საკრედიტო რესურსები და დაფინანსება;
- ❖ პოსტ კრიზისი და საკრედიტო პოლიტიკა;

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 4

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ მიმდინარე პროექტები და აქტივობები;
- ❖ გარემოსდაცვითი ზეგავლენის შეფასება;
- ❖ გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვა და რეკომენდაციები;
- ❖ მდგრადობის პოლიტიკა;
- ❖ ეთიკის კოდექსი;

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 4

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ შესრულების შეფასება;
- ❖ ანგარიში გადინების შესახებ;
- ❖ ორგანიზაციული განვითარება;
- ❖ უფროსი ოფიცრების შეფასების შედეგები;
- ❖ სტრუქტურული ცვლილებები;
- ❖ HR ომბუდსმენის ანგარიში;
- ❖ თანამშრომლების მხარდაჭერა და პრევენციის ზომები კოვიდ-19 პანდემიის პერიოდში;

შიდა აუდიტის კომიტეტი

შიდა აუდიტის კომიტეტს ქმნის სამეთვალყურეო საბჭო და შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი. შიდა აუდიტის კომიტეტის ძირითადი ფუნქციაა შიდა აუდიტისა და გარე აუდიტორების მუშაობის ხელშეწყობა და მათთვის დახმარების გაწევა. შიდა აუდიტის კომიტეტის მიზანია კრისტალში შიდა აუდიტისა და ფინანსური ანგარიშგების პროცესის წარმართვა, შიდა კონტროლის სისტემის მონიტორინგი და მმართველობითი საბჭოს მუშაობის კანონმდებლობასა და რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა. ეს საშუალებას აძლევს სამეთვალყურეო საბჭოს მიიღოს სანდო ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც უფრო ეფექტიანი მმართველობითი გადაწყვეტილების მიღება იქნება შესაძლებელი.

რისკების კომიტეტი

რისკების კომიტეტის მიზანია რისკების ერთობლიობის მეთვალყურეობა, გარდა იმ რისკებისა, რომლებსაც ALCO მოიცავს. კომიტეტის მიზანია ორგანიზაციის წინაშე არსებული საკრედიტო და საოპერაციო რისკების შესწავლა, სამეთვალყურეო საბჭოს ინფორმირება კომპანიის წინაშე არსებული სტრატეგიული რისკების შესახებ და რეკომენდაციების გაწევა იმ სისტემებსა და პროცესებთან დაკავშირებით, რომლებიც უნდა იქნეს ინტეგრირებული ან საჭიროებს გაუმჯობესებას რისკების მართვისა და შემცირების უზრუნველსაყოფად. კომიტეტი არის სათათბირო ორგანო. იგი არ იღებს გადაწყვეტილებებს, მაგრამ გასცემს რისკებთან დაკავშირებული იმ საკითხების განხილვისა და გამოვლენის უფლებას, რომლების თაობაზეც გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს მმართველმა საბჭომ და მთავარმა ოფიცრებმა. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტი რეკომენდაციას აძლევს სამეთვალყურეო საბჭოს სტრატეგიული რისკების სამართავად და შესამცირებლად.

სტრატეგიის, მონაცემებისა და ინოვაციების კომიტეტი

კომიტეტის მიზანია უზრუნველყოს კრისტალის მიერ სტრატეგიის განხორციელება; კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინოს საქმიანობის სტრატეგიულ ანალიზსა და გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე. კომიტეტი უზრუნველყოფს კომპანიის სტრატეგიის განხორციელების ზედამხედველობას. კომიტეტის მოქმედების სფერო ასევე მოიცავს ინოვაციური პროექტების ზედამხედველობასა და მონაცემთა ტრანსფორმაციის სტრატეგიის განხორციელებას.

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 4

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ აუდიტის შედეგები;
- ❖ განახლებული ანგარიშუა აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი ნაკლოვანებების შესახებ;

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 4

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ რისკის მართვის შედეგები საოპერაციო რისკების და კონტროლინგის ჩათვლით;
- ❖ AML და შესაბამისობა;
- ❖ რისკის მართვის პოლიტიკა;
- ❖ ფროდის პრევენციის პოლიტიკა;
- ❖ საოპერაციო რისკების მართვის პოლიტიკა;

2020 წელს ჩატარებული სხდომები: 4

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ❖ შპს „კრისტალ კონსალტინგი“-ს განვითარება;
- ❖ „კრისტალ გოუ“-ს განვითარება;
- ❖ მფს „კერკეტი“-ს განვითარება და შედეგები;
- ❖ დიჯიტალიზაცია და ციფრული ლანდშაფტი;
- ❖ საბანკო ტრანსფორმაცია;
- ❖ მომგებიანობის ანალიზი;



ფინანსური ანგარიში



სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, მმართველობითი ანგარიშგება და დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო წლისთვის

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე, რომელშიც სამართლიანად არის წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიის შპს „Crystal Consulting“ (შემდგომში ერთად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობა 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე მისი ოპერაციების შედეგები, ფულადი ნაკადები და ცვლილება კაპიტალში ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ▶ სააღრიცხვო პოლიტიკის სათანადოდ შერჩევა და გამოყენება;
- ▶ ინფორმაციის წარმოდგენა, მათ შორის სააღრიცხვო პოლიტიკა იმგვარად, რომ ასახავდეს რეალურად, შედარებად და გასაგებ მონაცემებს;
- ▶ დამატებითი განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენა, როდესაც შესაბამისობა ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიკურ მოთხოვნებთან არ აძლევს საშუალებას მომხმარებლებს კონკრეტული ოპერაციების, სხვა მოვლენების და პირობების ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაზე და ფინანსურ მაჩვენებლებზე გავლენის გაგების შესაძლებლობას;
- ▶ ჯგუფის უნარის შეფასება, განაგრძოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა სანარმო;

▶ ინფორმაციის გაცემა მმართველობით ანგარიშგებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილი ფორმით;

▶ მმართველობითი ანგარიშგების მომზადება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად.

ხელმძღვანელობა ასევე პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ▶ ჯგუფში შიდა კონტროლის ეფექტური და ჯანსაღი სისტემის შემუშავება, დანერგვა და შენარჩუნება;
- ▶ ადეკვატური სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება, რომელიც უჩვენებს და განმარტავს ჯგუფის ოპერაციებს და ნებისმიერ დროს, გონივრული სიზუსტით იძლევა ინფორმაციას ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და ასევე საშუალებას აძლევს მას უზრუნველყოს ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობა ფასს სტანდარტებთან;
- ▶ საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულო სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება;
- ▶ ისეთი ნაბიჯების გადადგმა, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში ხელმისაწვდომია მათთვის ჯგუფის აქტივების დასაცავად; და
- ▶ თაღლითობის და სხვა დარღვევების ფაქტების აღკვეთა და დაფიქსირება.

კომპანიის 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2021 წლის 6 ივლისს ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის („კომპანია“) და მისი შვილობილის („ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე, აღნიშნული დღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ კაპიტალში ცვლილებებისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფისა და კომპანიის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვმოქმედებდით ჯგუფისა და კომპანიის დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტრთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტრთა ეთიკის კოდექსი“ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობით ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებას და აუდიტორის დასკვნას.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს და, შესაბამისად, არ გამოვხატავთ რაიმე სახის რწმენას.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი.

თუ, ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს საფუძველზე, დავასკვნით, რომ ამ სხვა ინფორმაციასთან არსებითი სახის შეუსაბამობა არსებობს, ჩვენ ვალდებული ვართ, განვაცხადოთ ამ ფაქტის შესახებ. ჩვენ არაფერი არ გვაქვს განსაცხადებელი ამასთან დაკავშირებით.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ჯგუფისა და კომპანიის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძველად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ჯგუფისა და კომპანიის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ჯგუფისა და კომპანიის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებული არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ჯგუფისა და კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;
- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ჯგუფისა და კომპანიის შიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ექვევშა დააყენოს ჯგუფისა და კომპანიის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებული ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ

ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ჯგუფი და კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური ანგარიშგებაში, შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვაფასებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ჯგუფისა და კომპანიის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;
- 2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2020 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

სრბუი ჰაკობიანი

შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო

2021 წლის 6 ივლისი

	შენიშვნები	2020	2019
საპროცენტო შემოსავალი	5	80,948	73,997
საპროცენტო ხარჯი	5	(29,236)	(22,634)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის განცდამდე პროცენტიან აქტივებზე		51,712	51,363
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	12,13,17	(5,300)	(8,680)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		46,412	42,683
წმინდა საკომისიო (ხარჯი)/შემოსავალი ¹	6	(1,690)	888
წმინდა შემოსულობა ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	11	13,699	2,133
უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი წმინდა ზარალი		(20,050)	(6,805)
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი	3	(2,601)	-
სხვა შემოსავალი		851	230
სხვა არასაპროცენტო ხარჯების გამოკლებით		(9,791)	(3,554)
საოპერაციო შემოსავალი		36,621	39,129
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	7	(22,567)	(21,808)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	(4,942)	(4,651)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	8	(9,181)	(12,028)
მოგება მოგების გადასახადის გადახდამდე		(69)	642
მოგების გადასახადის ხარჯი	9	(783)	(966)
წლის წმინდა მოგება		(852)	(324)
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის სრული შემოსავალი		(852)	(324)

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



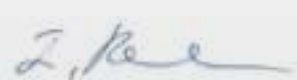
95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური
ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

1 ჯგუფმა შეცვალა სს „მოზაიკ ფაინენს სერვის – ჯორჯიასთვის“ გადახდილი 431 ათასი ლარის ოდენობით საკომისიოს
წარდგენის წესი, სხვა საოპერაციო ხარჯებიდან წმინდა საკომისიო (ხარჯი) / შემოსავალი 2019 წელს.

	შენიშვნები	2020	2019
საპროცენტო შემოსავალი	5	80,948	73,997
საპროცენტო ხარჯი	5	(29,236)	(22,634)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის განცდამდე პროცენტიან აქტივებზე		51,712	51,363
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	12,13,17	(5,300)	(8,680)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		46,412	42,683
წმინდა საკომისიო (ხარჯი) / შემოსავალი ²	6	(1,690)	888
წმინდა შემოსულობა ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	11	13,699	2,133
უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი წმინდა ზარალი		(20,050)	(6,805)
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი	3	(2,601)	-
სხვა შემოსავალი		685	228
სხვა არასაპროცენტო ხარჯების გამოკლებით		(9,957)	(3,556)
საოპერაციო შემოსავალი		36,455	39,127
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი	7	(22,520)	(21,703)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	(4,942)	(4,651)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	8	(9,181)	(12,022)
მოგება მოგების გადასახადის გადახდამდე		(188)	751
მოგების გადასახადის ხარჯი	9	(783)	(966)
წლის წმინდა მოგება		(971)	(215)
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის სრული შემოსავალი		(971)	(215)

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

2 ჯგუფმა შეცვალა სს „მოთხილ ფაინანს სერვის – ჯორჯიასტვის“ გადახდილი 431 ათასი ლარის ოდენობით საკომისიოს წარდგენის წესი, სხვა საოპერაციო ხარჯებიდან წმინდა საკომისიო (ხარჯი) / შემოსავლით 2019 წელს.

	შენიშვნები	2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	10	17,884	20,106
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	11	2,509	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	12	315,880	297,211
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	13	2,246	-
ძირითადი საშუალებები	14	5,349	5,602
გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	15	11,309	3,577
არამატერიალური აქტივები	16	2,611	2,564
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		945	469
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	9	2,628	3,411
სხვა აქტივები	17	4,713	4,155
სულ აქტივები		366,074	337,095
ვალდებულებები			
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	11	-	4,292
ნასესხები სახსრები	18	279,968	253,983
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	19	12,725	12,667
საიჯარო ვალდებულება	17	12,522	3,914
გადასახდელი დივიდენდები	21	999	767
სხვა ვალდებულებები	20	1,849	1,610
სულ ვალდებულებები		308,063	277,233
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		32,266	34,117
სულ კაპიტალი		58,011	59,862
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი		366,074	337,095

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

	შენიშვნები	2020 წლის 31 დეკემბერი	2019 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	10	17,877	20,103
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	11	2,509	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	12	315,880	297,211
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	13	2,246	-
ძირითადი საშუალებები	14	5,342	5,602
გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები	15	11,309	3,577
არამატერიალური აქტივები	16	2,611	2,564
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი		945	469
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	9	2,628	3,411
სხვა აქტივები	17	4,598	4,156
ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში		246	240
სულ აქტივები		366,191	337,333
ვალდებულებები			
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	11	-	4,292
ნასესხები სახსრები	18	279,968	253,983
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	19	12,725	12,667
საიჯარო ვალდებულება	15	12,522	3,914
გადასახდელი დივიდენდები	21	999	767
სხვა ვალდებულებები	20	1,847	1,610
სულ ვალდებულებები		308,061	277,233
კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		32,385	34,355
სულ კაპიტალი		58,130	60,100
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი Total liabilities and equity		366,191	337,333

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური
ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემო- სავალი	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სულ
2019 წლის 1 იანვარი	3,061	12,718	35,208	50,987
წლის მთლიანი სრული ზარალი	-	-	(324)	(324)
პრივილეგირებული აქციების გამოშვება	21	574	9,392	9,966
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	(767)	(767)
2019 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	34,117	59,862
წლის მთლიანი სრული ზარალი	-	-	(852)	(852)
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	(999)	(999)
2020 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	32,266	58,011

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური
ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემო- სავალი	გაუნაწი- ლებელი მოგება	სულ
2019 წლის 1 იანვარი	3,061	12,718	35,337	51,116
წლის მთლიანი სრული ზარალი	-	-	(215)	(215)
პრივილეგირებული აქციების გამოშვება	21	574	9,392	9,966
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	(767)	(767)
2019 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	34,355	60,100
წლის მთლიანი სრული ზარალი	-	-	(971)	(971)
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	(999)	(999)
2020 წლის 31 დეკემბერი	3,635	22,110	32,385	58,130

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური
ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

შენიშვნები 2020 2019

საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები

(ზარალი) / მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე	(69)	642
კორექტირებები:		
წმინდა (შემოსულობა)/ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	(13,699)	(2,133)
წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი	3	2,601
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	14,15,16	4,942
საპროცენტო შემოსავალი	4	(80,948)
საპროცენტო ხარჯები	4	29,236
გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე	5	5,300
უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი წმინდა ზარალი		20,050
ძირითადი საშუალებების გასხვებისასთან დაკავშირებული ზარალი		56
შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან	(5)	-
ფულადი სახსრების გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე	(32,536)	(32,572)
ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში:		
წმინდა ზრდა ფინანსურ ვალდებულებებში/წმინდა კლება ფინანსურ აქტივებში, სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	2,198	5,208
მომხმარებლებზე გაცემული სესხების ზრდა	(22,672)	(39,809)
წმინდა მატება იჯარაში განხორციელებულ ინვესტიციებში	(2,266)	-
(ზრდა)/კლება სხვა აქტივებში	(671)	159
სხვა ვალდებულებების ზრდა/(შემცირება)	221	(70)
წმინდა ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში	(23,190)	(34,512)
მიღებული პროცენტი	77,576	73,045
გადახდილი პროცენტი	(28,040)	(22,157)
გადახდილი მოგების გადასახადი	(476)	(2,450)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები	(6,666)	(18,646)

	შენიშვნები	2020	2019
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	14	(1,747)	(1,374)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	16	(544)	(1,434)
შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		88	58
წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან		(2,203)	(2,750)
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან			
ნასესხები სახსრებიდან შემოსული თანხები	18	122,701	95,883
ნასესხები სახსრების დაფარვა	18	(120,648)	(81,106)
ამონაგები სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან	19	-	12,500
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა	19	-	(9,964)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(2,727)	(871)
აქციების გამოშვებით მიღებული შემოსავალი	21	-	9,966
გადახდილი დივიდენდები	21	(769)	-
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		(1,443)	26,408
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)		(10,312)	5,012
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი სახსრების ნაშთზე		8,090	1,141
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისის მდგომარეობით	10	20,106	13,953
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები პერიოდის ბოლოს	10	17,884	20,106

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

შენიშვნები 2020 2019

საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები

(ზარალი) / მოგება მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე (188) 751

კორექტირებები:

წმინდა (შემოსულობა)/ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე
სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით (13,699) (2,133)

წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი 3 2,601 -

ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები 14,15,16 4,942 4,651

საპროცენტო შემოსავალი 4 (80,948) (73,997)

საპროცენტო ხარჯები 4 29,236 22,634

გაუფასურების ზარალი პროცენტიან აქტივებზე 5 5,300 8,680

უცხოური ვალუტის კონვერტაციით წარმოშობილი წმინდა ზარალი 20,050 6,805

ძირითადი საშუალებების გასხვებისასთან დაკავშირებული ზარალი 56 146

შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან (5) -

**ფულადი სახსრების გადინება საოპერაციო საქმიანობიდან, საოპერაციო
აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე**

(29,655) (32,463)

ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში:

წმინდა ზრდა ფინანსურ ვალდებულებებში/წმინდა კლება ფინანსურ
აქტივებში, სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით 2,198 5,208

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების ზრდა (22,672) (39,809)

წმინდა მატება იჯარაში განხორციელებულ ინვესტიციებში (2,266) -

(ზრდა)/კლება სხვა აქტივებში (556) 157

სხვა ვალდებულებების ზრდა/(შემცირება) 219 (70)

წმინდა ცვლილებები საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში

(23,077) (34,514)

მიღებული პროცენტი 77,576 73,045

გადახდილი პროცენტი (28,040) (22,157)

გადახდილი მოგების გადასახადი (476) (2,450)

საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი ნაკადები

(6,672) (18,539)

ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან

ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში (6) (109)

ძირითადი საშუალებების შეძენა 14 (1,739) (1,374)

არამატერიალური აქტივების შეძენა 16 (544) (1,434)

შემოსავალი ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან 88 58

წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან

(2,201) (2,859)

	შენიშვნები	2020	2019
ფულადი ნაკადები ფინანსური საქმიანობიდან			
ნასესხები სახსრებიდან შემოსული თანხები	18	122,701	95,883
ნასესხები სახსრების დაფარვა	18	(120,648)	(81,106)
ამონაგები სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებიდან	19	-	12,500
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა	19	-	(9,964)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	15	(2,727)	(871)
აქციების გამოშვებით მიღებული შემოსავალი	21	-	9,966
გადახდილი დივიდენდები	21	(769)	-
(ფინანსურ საქმიანობაში გამოყენებული)/ფინანსური საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		(1,443)	26,408
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა/(შემცირება)		(10,316)	5,010
სავალუტო კურსის ცვლილების გავლენა უცხოურ ვალუტაში გამოხატული ფულადი სახსრების ნაშთზე		8,090	1,141
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისის მდგომარეობით	10	20,103	13,952
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასასრულის მდგომარეობით	10	17,877	20,103

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევიკა
აღმასრულებელი დირექტორი
6 ივლისი, 2021 წ.
თბილისი, საქართველო



95-161 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია.

1. ორგანიზაცია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (შემდგომში „კომპანია“) 2007 წლის 23 აგვისტოს დაფუძნდა „კრისტალის ფონდის“ (საბჭოს გადაწყვეტილება №20, 2007 წლის 21 აგვისტო) გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის (თარიღი: 2006 წლის 16 ივლისი) შესაბამისად.

2018 წლის 26 იანვარს კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი კომპანია – შპს „Crystal Consulting“. შვილობილი კომპანია თანდათანობითი წყებს ფუნქციონირებას და მისი მთავარი საქმიანობა იქნება საკონსულტაციო მომსახურებები, სა-ორგანიზაციო განვითარება, ხელმძღვანელობა, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაცია და მომსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის.

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ და შპს „Crystal Consulting“-ს („ჯგუფი“) იურიდიული მისამართია: ნიკეას ქ. №22, ქუთაისი, საქართველო.

ჯგუფის მართვის უმაღლესი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება.

ჯგუფის ოპერაციების ზედამხედველობას სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს, რომლის წევრებსაც დანიშნავს აქციონერთა საერთო კრება. ჯგუფის ყოველდღიურ მართვას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული ხელმძღვანელთა გუნდი.

ჯგუფის მიზანია საქართველოში მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესების მხარდაჭერა და განვითარება, კლიენტების სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება, მათთვის მისაღები ფინანსური მომსახურების შეთავაზების გზით.

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა მიკრო სესხების გაცემა. ჯგუფის ფინანსური პროდუქტები მოიცავს შემდეგს: ინდივიდუალური ბიზნეს სესხები, სასოფლო-სამეურნეო სესხები, სამომხმარებლო სესხები, სალომბარდო სესხები, სესხები უძრავი ქონების შეძენისთვის და მცირე და საშუალო მეწარმეებისთვის.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს მთელი საქართველოს მასშტაბით ორმოცდაათი ფილიალი (2019 წ.: ორმოცდარვა ფილიალი) და სათაო ოფისი აქვს თბილისსა და ქუთაისში.

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ:

**პირველი დონის აქციონერები/გამოშვებული
სააქციო კაპიტალის მფლობელები:**

AGRIF COÖPERATIEF U.A.
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF
ფონდი კრისტალი
ინდივიდუალური აქციონერები
სულ

31 დეკემბერი, 2020

31 დეკემბერი, 2019

AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	37.12%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
ფონდი კრისტალი	1.07%	46.53%
ინდივიდუალური აქციონერები	47.81%	3.98%
სულ	100%	100%

2020 წლისა 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38,75% და 12,37%-იანი წილით (შესაბამისად) (2019 წლის 31 დეკემბერს: „ფონდი კრისტალი“ 46,53%-იანი წილით).

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკები

შესაბამისობა – წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფასიკ“) მიერ გამოშვებული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

კონსოლიდაციის საფუძველი – კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოების (შვილობილი კომპანიების) ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც: ა) კომპანიას აქვს ძალაუფლება მის ინვესტირების ობიექტებზე; ბ) კომპანია იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება; და გ) კომპანიას შეუძლია ისარგებლოს ამ ძალაუფლებით მის უკუგებაზე ზემოქმედებისთვის.

ჯგუფი ხელახლა შეაფასებს, აკონტროლებს თუ არა ინვესტიციის ობიექტს, თუ ფაქტები და გარემოებები იმაზე მიანიშნებს, რომ კონტროლის ზემოაღნიშნული სამი ელემენტიდან ერთ-ერთში ცვლილებებია მომხდარი. როდესაც ჯგუფი ინვესტიციის ობიექტში უმრავლესობაზე ნაკლებ ხმებს ფლობს, მას გავლენა ექნება ინვესტიციის ობიექტზე, თუ ხმის უფლება საკმარისია, რომ მას ჰქონდეს პრაქტიკული უნარი ერთპიროვნულად წარმართოს ინვესტიციის ობიექტის შესაბამისი საქმიანობა. ჯგუფი ყველა შესაბამის ფაქტს და ვითარებას ითვალისწინებს იმის შეფასებაში ჯგუფის ხმის უფლებები ინვესტირების ობიექტში შეესაბამება თუ არა მისთვის უფლებამოსილების გადაცემას, მათ შორის: ჯგუფის მიერ ფლობილი ხმის უფლებების ზომას, სხვა ხმის მფლობელების საკუთრების წილის ზომასთან და განაწილებასთან მიმართებაში; ჯგუფის, სხვა ხმის უფლების მფლობელების და სხვა მხარეთა მიერ ფლობილ პოტენციურ ხმის უფლებას; უფლებებს, რომლებიც სხვა სახელშეკრულებო გარიგებებიდან წარმოიშვება და ნებისმიერ დამატებით ფაქტს და ვითარებას, რომლებიც იმაზე მეტყველებენ, რომ ჯგუფს შესწევს ან არ შესწევს უნარი შესაბამისი საქმიანობები განახორციელოს ისეთ დროს, როდესაც საჭიროა გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის ხმის მიცემის შაბლონები, აქციონერთა წინა კრებაზე.

შვილობილი საწარმოს კონსოლიდაცია იწყება მაშინ, როდესაც კომპანია მოიპოვებს კონტროლს შვილობილ საწარმოზე და წყდება მაშინ, როდესაც კომპანია კარგავს კონტროლს შვილობილ საწარმოზე. კერძოდ, წლის განმავლობაში შეძენილი ან გასხვისებული შვილობილი

კომპანიის შემოსავალი და ხარჯები აღირიცხება მოგება-ზარალის დასხვასრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში იმ თარიღიდან, როდესაც კომპანია იძენს კონტროლს, იმ თარიღამდე, როდესაც კომპანიის კონტროლი შვილობილ კომპანიაზე წყდება. მოგება ან ზარალი და სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი მიეკუთვნება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტს. შვილობილი კომპანიების მთლიანი სრული შემოსავალი უკავშირდება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტებს, მაშინაც კი, თუ ეს გამოიწვევს არასაკონტროლო პაკეტების ნაშთის დეფიციტს. საჭიროების შემთხვევაში ხდება შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგების დაკორექტირება, რათა მათი სააღრიცხვო პოლიტიკა შესაბამისობაში მოვიდეს ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკასთან. ჯგუფის წევრებს შორის შემდგარ გარიგებებთან დაკავშირებული ყველა ჯგუფის შიდა აქტივი და ვალდებულება, კაპიტალი, შემოსავალი, ხარჯი და ფულადი ნაკადი კონსოლიდაციისას მთლიანად გაიქვითება.

ფუნქციონირებადი საწარმო – წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადდა იმ დაშვებით, რომ ჯგუფი წარმოადგენს ფუნქციონირებად საწარმოს და განაგრძობს ფუნქციონირებას განჭვრეტად მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას მიღებისას ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა, მიზნები, ოპერაციების მომგებიანობა და ფინანსურ რესურსებზე წვდომა.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მიმდინარე ვალდებულებები მიმდინარე აქტივებს 106,784 ლარით აღემატებოდა (2019 წლის 31 დეკემბერს: 84,888 ლარი). 2020-2019 წლებში ჯგუფის წმინდა ზარალი 852 ათას ლარს და 324 ათას ლარს შეადგენდა, შესაბამისად.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ჯგუფის მთლიანი ფინანსური შედეგების გამო, ჯგუფი არღვევს უცხოური ვალუტის ღია პოზიციების კოფიციენტებს მისი საკრედიტო ხელშეკრულებებიდან სამის საფუძველზე, საერთაშორისო კრედიტორებისგან მიღებული თანხებისთვის. ბასს (IAS) 1-ზე („ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“) დაყრდნობით, ხელმძღვანელობამ ნასესხებ სახსრებს მიანიჭა მიმდინარე ვალდებულებების კლასიფიკაცია, რომელიც თავის მხრივ იწვევდა ლიკვიდურობის კოფიციენტების დარღვევას რამდენიმე კრედიტორთან. შედეგად, ჯგუფი არ შეესაბამება ამ ფინანსური ვალდებულებების მოთხოვნებს პარტნიორების უმრავლესობის მიმართ: ადგილობრივი ბაზები, საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები, განვითარების ფინანსური დაწესებულებები და მიკროსაფინანსო საინვესტიციო სტრუქტურები.

მიმდინარედ კლასიფიცირებული და 1 თვემდე დაფარვის კატეგორიაში წარდგენილი ნასესხები სახსრების მთლიანი ღირებულება ლიკვიდურობის რისკის მართვისთვის, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 273,240 ათას ლარს შეადგენდა. ჯგუფი მუდმივად ურთიერთობს უცხოელ კრედიტორებთან ვალდებულების გადახედვის მიზნით. ამასთან, ადგილი არ ჰქონია კრედიტორის მიერ საკრედიტო ხაზის ვადაზე ადრე გამოხმობის შემთხვევას. ამის სანაცვლოდ, შემდგომ პერიოდში ჯგუფმა ამ კრედიტორებისგან მიიღო დაახლოებით 112,887 ათასი ლარი და 7,000 ათასი აშშ დოლარი, ვალდებულებების დარღვევის შესახებ მათთვის ინფორმაციის მიწოდების შემდეგ. ამასთან, ჯგუფს აქვს გამოუყენებელი საკრედიტო ხაზები 50,600 ლარის ოდენობით და დამტკიცებული საკრედიტო ხაზები 67,200 ლარის ოდენობით, რომელიც დამუშავდება 2021 წლის ბოლომდე.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა თვლის, რომ, მიმდინარე პროგნოზების და ღონისძიებების საფუძველზე, ჯგუფს საკმარისი რესურსები აქვს განჭვრეტად მომავალში საქმიანობის გასაგრძელებლად. ასევე იხილეთ 27-ე შენიშვნა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების მეთოდით. პირვანდელი ღირებულება, როგორც წესი, ეყრდნობა საქონლის და მომსახურების სანაცვლოდ გაღებული საზღაურის სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის, იმისდა მიუხედავად, ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადია, თუ შეფასების სხვა მეთოდით არის განსაზღვრული. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი იმ შემთხვევაში ითვალისწინებს აქტივის ან ვალდებულების თავისებურებებს, თუკი ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებდნენ ამ თავისებურებებს შეფასების თარიღისთვის აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას. წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასების და/ან გაცხადების მიზნებისთვის სამართლიანი ღირებულება ანალოგიურად განისაზღვრება. ამასთან, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, სამართლიანი ღირებულების შეფასება დაყოფილია 1-ლი, მე-2 და მე-3 დონეებად იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის მათი სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებაში მონაწილე მონაცემები დაკვირვებადი და, მთლიანობაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს მონაცემები მათი სამართლიანი ღირებულების გასაანგარიშებლად. აღნიშნული დონეები განმარტებულია ქვემოთ. 1-ლი დონის შემავალი ინფორმაცია წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა თუ ვალდებულებების კოტირებულ ფასებს (დაუკო-

რექტირებული), რომლებზეც საწარმოს წვდომა აქვს შეფასების თარიღში; მე-2 დონის შემავალი ინფორმაცია არის 1-ელ დონეში შესული კოტირებული ფასებისგან განსხვავებული მონაცემები, რომლებიც ემპირიულია აქტივისა თუ ვალდებულებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად; მე-3 დონის შემავალი ინფორმაცია არის აქტივების ან ვალდებულებების არაემპირიული მონაცემები.

ჯგუფი საქართველოშია რეგისტრირებული და მის სააღრიცხვო ჩანაწერებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აწარმოებს. წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია კანონმდებლობით გათვალისწინებული სააღრიცხვო ჩანაწერების საფუძველზე და დაკორექტირებულია ფასს-თან შესაბამისობაში მოსაყვანად. ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მუხლების თანამიმდევრულობა მოცემულია ლიკვიდურობის ხარისხის მიხედვით. ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მიმდინარე) და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში (გრძელვადიანი) დავალიანების ამოღებისა და ანგარიშსწორების ოპერაციების ანალიზი წარმოდგენილია 26-ე შენიშვნაში.

სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა – კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული მუხლები ფასდება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტაში, რომელშიც საქმიანობს ჯგუფი (შემდგომში „სამუშაო ვალუტა“). ჯგუფის სამუშაო ვალუტა არის ქართული ლარი (GEL). ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების წარსადგენი ვალუტაა ლარი. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

ურთიერთგაქვითვა – ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და არსებობს აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივის რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. შემოსავალი და ხარჯი მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში არ გაიქვითება, თუ ეს არ მოითხოვება ან დაიშვება ბუღალტრული აღრიცხვის რომელიმე სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით, რომლის შესახებაც საგანგებოდ მიეთითება ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნები – შენიშვნები მოცემულია მხოლოდ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რადგან ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ციფრებს შორის არსებითი სხვაობა არ არსებობს.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღწერილია ქვემოთ.

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო შემოსავალი და ანგარიშდება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დამატებით, გარდა შემდეგისა: ა) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, თავდაპირველი აღიარებიდან ჯგუფი ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს კრედიტზე მორგებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ბ) ფინანსური აქტივები, რომლებიც არ არის შეძენილი ან გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, მაგრამ შემდეგ ხდება გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, ჯგუფი შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფინანსური აქტივებთან ან ფინანსური ვალდებულებებთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების ან შემოდიანების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი სასარგებლო გამოყენების ვადის პერიოდის განმავლობაში, ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე. ჯარიმებიდან შემოსავალი შესულია საპროცენტო შემოსავალში, როგორც საკრედიტო რისკის ნაგულისხმები კომპენსაცია.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშებისას ჯგუფი მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს აფასებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობის გამოყენებით, გარდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა. გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, გარიგების დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს.

გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის გაცემის საკომისიოს გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან

ერთად და ხდება მისი აღიარება ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით.

თუ მოსალოდნელია, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება შედეგად გამოიღებს კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება აღნიშნული კრედიტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით. თუ მოსალოდნელი არ არის, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას განაპირობებს, ხდება სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიოს აღიარება სესხის გაცემის ვალდებულების დარჩენილი პერიოდის მოგებაში ან ზარალში. თუ სესხის გაცემის ვალდებულების ვადა სესხის გაუცემლად ამოიწურება, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო ვადის გასვლისთანავე აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. სესხის მომსახურების ღირებულების აღიარება ხდება შემოსავლად მომსახურების გაწევისთანავე.

ყველა დანარჩენი საზღაურის და საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურებების გაწევისთანავე.

ფინანსური ინსტრუმენტები

2016 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის ჯგუფს უკვე მიღებული ჰქონდა ფასს (IFRS) 9 (ფინანსური ინსტრუმენტები), რომელიც 2014 წლის ივლისის თვეში, რომლის თავდაპირველი გამოყენების თარიღი 2016 წლის 1 იანვარია. ფასს (IFRS) 9-ის მოთხოვნები წარმოადგენს ბასს (IAS) 39-ის (ფინანსური ინსტრუმენტები: აღიარება და შეფასება) მნიშვნელოვან ცვლილებას: აღიარება და შეფასება“. ახალი სტანდარტი ფინანსური აქტივების აღრიცხვის და ფინანსური ვალდებულებების აღრიცხვის მნიშვნელოვანი ასპექტების ფუნდამენტალურ ცვლილებებს იწვევს.

ფასს 9 მოიცავს კლასიფიცირების სამ პრინციპულ კატეგორიას ფინანსური აქტივებისთვის: ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული, სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული, მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ფასს 9-ის კლასიფიკაცია ზოგადად იმ ბიზნეს მოდელს ეფუძნება, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის მართვა. ეს კლასიფიკაცია ასევე სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს ითვალისწინებს. ის აუქმებს არსებულ ბასს (IAS) 39-ის დაფარვამდე ფლობილის, სესხებისა და დებიტორული დავალიანების და გასაყიდად ხელმისაწვდომის კატეგორიებს.

ფასს (IFRS) 9 უმეტესად უცვლელს ტოვებს ბასს 39 ის მოთხოვნებს ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიკაციასთან მიმართებაში.

ფასს (IFRS) 9 ბასს (IAS) 39-ში არსებულ 'განცდილი ზარალის' მოდელს 'მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის' მოდელით ჩაანაცვლებს. ახალი გაუფასურების მოდელი ასევე ეხება კონკრეტულ სასესხო ვალდებულებებს და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებს, მაგრამ არა ინვესტიციებს აქციონერულ კაპიტალში. ფასს (IFRS) 9-ის საფუძველზე, საკრედიტო ზარალი უფრო ადრე აღიარდება, ვიდრე ბასს (IAS) 39-ის ფარგლებში.

ცვლილებები სააღრიცხვო პოლიტიკებში, რომლებიც ფასს (IFRS) 9-ის მიღებამ გამოიწვია, რეტროსპექტულად გამოიყენებოდა. ფასს (IFRS) 9-ის მიღებით გამოწვეული სხვაობა ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებში აღიარდება გაუნაწილებელ მოგებაში 2016 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით.

ქვემოთ იხილეთ ახსნა-განმარტებები, ასევე მეტი ინფორმაცია და დეტალები იმის შესახებ, თუ როგორ იყენებს ჯგუფი ფასს (IFRS) 9-ის მოთხოვნებს.

ფინანსური ინსტრუმენტების თავდაპირველი აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების აღიარება ხდება ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

აღიარებული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. გარიგების დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ განეკუთვნება ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შეძენას ან გამოშვებას (მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა), პირველადი აღიარებისას, შესაბამისად, ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას. გარიგების დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ განეკუთვნება მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეძენას ან გამოშვებას, მაშინვე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გარიგების ღირებულება განსხვავდება თავდაპირველი აღიარებისას არსებული სამართლიანი ღირებულებისგან, ჯგუფი ამგვარ სხვაობებს შემდეგი სახით აღრიცხავს.

▶ თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ სხვაობა თავდაპირველი აღიარებისას აღიარდება მოგებაში ან ზარალში (ე.ი. 1-ლი დღის მოგება ან ზარალი).

▶ ყველა სხვა შემთხვევაში სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება გარიგების ღირებულებასთან მოსარგებლად (ე.ი. პირველი დღის მოგება ან ზარალი შეიცვლება მისი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაში შეტანის გზით).

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ გადავადებული შემოსულობა ან ზარალი გადავა მოგებაში ან ზარალში რაციონალურ საფუძველზე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის წარმოიშვება ფაქტორში (მათ შორის დროში) ცვლილებიდან, რომელსაც გაითვალისწინებდნენ ბაზრის მონაწილეები, აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

თავდაპირველი აღიარებისას ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ქვემოთ მოცემული შეფასების კატეგორიებიდან ერთერთში: ამორტიზებული ღირებულება; სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში; ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

▶ აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანია აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და

▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს (SPPI) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით:

▶ აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანაც მიიღწევა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის გზით; და

▶ ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

არა სავაჭროდ ფლობილი კაპიტალის ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად შეიყვანოს შემდგომი ცვლილებები ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში სხვა სრულ შემოსავალში. ეს გადაწყვეტილება თითოეულ ინვესტიციაზე ცალკე მიიღება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული შეფასებულად ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ზემოთ განსაზღვრული ფორმით, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ის მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივს.

თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად განსაზღვროს ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შეფასდეს ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ამგვარი ქმედება აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას, რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

შეფასების კატეგორიებში კლასიფიცირებული ჯგუფის ფინანსური აქტივებია შემდეგი:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდები (SPPI)	შეფასების კატეგორია
წარმოებული ფინანსური აქტივები	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს არ წარმოადგენს	სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული (FVTPL)
ბანკში არსებული ფულადი ნაშთები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა დებიტორული დავალიანებები	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად ფლობილი	ფულადი ნაკადები ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს წარმოადგენს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნეს მოდელის შეფასება

ჯგუფი ახდენს იმ ბიზნეს-მოდელის მიზნის შეფასებას, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის ფლობა პორტფელურ დონეზე, რადგან ეს საუკეთესოდ ასახავს ბიზნესის მართვის და ინფორმაციის ხელმძღვანელობისთვის მიწოდების მეთოდს. ამგვარი ინფორმაცია მოიცავს შემდეგს:

- ▶ დამტკიცებული პოლიტიკები და პორტფელის მიზნები, ასევე ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში გამოყენება. ეს მოიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, ხელმძღვანელობის სტრატეგია არის თუ არა ორიენტირებული სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის გამოშვებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პროფილის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ვადების ნებისმიერი დაკავშირებულ ვალდებულებებთან შეაბამისობის უზრუნველყოფაზე ან მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებაზე და ფულადი ნაკადების გამოთავისუფლებაზე აქტივების გაყიდვის გზით;
- ▶ როგორ ხდება პორტფელის მაჩვენებლის შეფასება ან ჯგუფის ხელმძღვანელობისთვის ანგარიშგება;

- ▶ როგორ ფასდება ბიზნეს-მოდელის განხორციელება და ამგვარ ბიზნეს-მოდელში შემავალი ფინანსური აქტივები და როგორ ხდება მათი ანგარიშგება საწარმოს უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის მიმართ;
- ▶ როგორ ხდება მენეჯერების კომპენსირება, ე.ი. ეფუძნება თუ არა კომპენსაცია მართული აქტივების სამართლიან ღირებულებას ან მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს; და
- ▶ წინა პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაყიდვის სიხშირე, მოცულობა და ვადები, ამგვარი გაყიდვების მიზეზები და მოლოდინები მომავალი გაყიდვის საქმიანობის შესახებ.

ფინანსური აქტივები, რომელთა ფლობაც ან მართვაც გაყიდვის მიზნით ხდება, ასევე რომელთა მაჩვენებელი ფასდება სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, რადგან მათი ფლობა არ ხდება სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის მიზნით.

შეფასება იმისა, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს

ამ შეფასების მიზნებისთვის „ძირითადი თანხა“ ნიშნავს ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას თავდაპირველი აღიარებისას. „პროცენტი“ არის ფულის დროის ღირებულების და კონკრეტული დროის განმავლობაში დაუფარავ ძირითად თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის. ასევე სხვა ძირითადი საკრედიტო რისკების და ხარჯების გადასახადი (მაგ.: ლიკვიდურობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები), ასევე მოგების მარჟა.

იმის შეფასებისას, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს, ჯგუფი ითვალისწინებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს მოიცავს შეფასებას იმისა, რომ ფინანსური აქტივი მოიცავს სახელშეკრულებო პირობას, რომელმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადები ან რაოდენობა, როდესაც არ ხდება ამ პირობის დაცვა. ამ შეფასების გაკეთებისას, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ▶ პირობით მოვლენებს, რომლებიც შეცვლიდა ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- ▶ პირობები, რომლებმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო კუპონის განაკვეთი, მათ შორის ცვლად-განაკვეთიანი შესაძლებლობები;
- ▶ ავანსები და გახანგრძლივების შესაძლებლობები; და
- ▶ ვადები, რომლებიც ზღუდავენ კონკრეტული აქტივებიდან ჯგუფის ფულადი ნაკადები მოთხოვნას (ე.ი. შემოუბრუნებელი შესაძლებლობები).

რეკლასიფიკაცია

თავდაპირველი აღიარების შემდეგ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია არ ხდება, გარდა პერიოდისა მას შემდეგ, რაც ჯგუფი შეცვლის ფინანსური აქტივების მართვის ბიზნეს-მოდელს. თუ ბიზნეს მოდელი, რომლის საფუძველზეც ჯგუფი ფინანსური აქტივების ფლობს, შეიცვლება, მოხდება გავლენის ქვეშ მყოფი ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები პერსპექტიულად გამოიყენება პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველივე დღიდან, ბიზნეს-მოდელი ცვლილების შემდეგ, რაც იწვევს ჯგუფის ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას. მიმდინარე ფინანსური წლის და წინა სააღრიცხვო პერიოდის განმავლობაში, არ მომხდარა ცვლილება იმ ბიზნეს მოდელში, რომელშიც ჯგუფი ფინანსურ აქტივებს ფლობს და შესაბამისად რეკლასიფიკაციები არ განხორციელდება. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში გათვალისწინდება

სააღრიცხვო პოლიტიკის საფუძველზე ქვემოთ აღწერილი ფინანსური აქტივების მოდიფიკაციებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს სალაროში არსებულ ფულად სახსრებს და შეუზღუდავ ნაშთებს ბანკებში, რომელთა დაფარვის ვადა 90 დღე ან მასზე ნაკლებია და ისინი თავისუფალია სახელშეკრულებო შეზღუდვებისგან. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანებები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მოცემულ სხვა აქტივებში შესული მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანებები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული არა-წარმოებული ფინანსური აქტივებია. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა დებიტორული დავალიანება თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, ხოლო შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებში შესული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ხელშეკრულებებს და სავალუტო სვოპებს.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ფორმდება წარმოებული ხელშეკრულება და შემდგომში განმეორებით ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც ფინანსური აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ფინანსური ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიციები შვილობილ კომპანიებში

შვილობილი კომპანია წარმოადგენს საწარმოს, რომელსაც კომპანია აკონტროლებს. ინვესტიცია შვილობილ კომპანიაში წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში გაუფასურების ზარალით შემცირებული თვითღირებულებით აღირიცხება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

წმინდა ინვესტიცია იჯარაში

ამ იჯარის დაწყებისას, მეიჯარე მის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნას იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ოდენობით. იჯარაში წმინდა ინვესტიცია წარმოადგენს შემდეგი ერთეულების თანხას, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით:

- ა. ფინანსური იჯარის საფუძველზე მეიჯარის მიერ მისაღები საიჯარო გადასახდელები; და
- ბ. ნებისმიერი არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება, რომელიც ერიცხება მეიჯარეს.

იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთი წარმოადგენს მეიჯარის მიერ საიჯარო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთს. ეს არის განაკვეთი, რომლითაც საიჯარო გადასახდელების მიმდინარე ღირებულება და არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება საბაზისო აქტივის სამართლიანი ღირებულების და მეიჯარის ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯების თანხას უტოლდება.

თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯები წარმოადგენს იჯარის მიღების ნაზარდ დანახარჯებს, რომელთა განწევაც არ მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ იჯარა არ გაფორმდებოდა.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯი შედის იჯარაში წმინდა ინვესტირების თავდაპირველ შეფასებაში და ის ამცირებს იჯარის ვადაზე აღიარებული შემოსავლის თანხას.

მეიჯარე ამცირებს წმინდა ინვესტიციას იჯარაში, მიღებულ გადახდებზე. მეიჯარემ უნდა აღიაროს ფინანსური შემოსავალი იჯარის ვადაზე, იჯარაში მეიჯარის მიერ განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაზე პერიოდული მუდმივი უკუგების განაკვეთის ამსახველი შაბლონის საფუძველზე. მეიჯარის მიზანია ფინანსური შემოსავლის განაწილება იჯარის ვადაზე, სისტემატიურ და რაციონალურ საფუძველზე. მეიჯარემ უნდა გამოიყენოს პერიოდთან დაკავშირებული საიჯარო გადასახდელები იჯარაში განხორციელებულ მთლიან ინვესტიციასთან მიმართებით, ძირითადი და გამოუმუშავებელი ფინანსური შემოსავლის შემცირების მიზნით.

გაუფასურება

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვს იმ ფინანსური აქტივების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივების გარდა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს შემდეგნაირად:

რალი უნდა შეფასდეს ზარალის რეზერვში ოდენობით, რომელიც უტოლდება:

- ▶ 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ე.ი. აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რომელიც წარმოიშობება დეფოლტის შემთხვევებიდან ფინანსურ ინსტრუმენტზე, რომლებიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (შეესაბამება 1-ელ ეტაპს); ან
- ▶ სიცოცხლის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც შესაძლოა გამოწვეული იყოს ყველა შესაძლო დეფოლტის მოვლენით, ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში (შეესაბამება მე-2 და მე-3 ეტაპებს).

ზარალის რეზერვი სიცოცხლის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის, რომელიც საჭიროა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, თუ ამგვარი ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი განისაზღვრება 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

სხვა დებიტორული დავალიანების ზარალის რეზერვი ყოველთვის ფასდება სიცოცხლის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის მიმდინარე ღირებულების ვარაუდზე დაფუძნებულ შეფასებას. ისინი ფასდება ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფის მიმართ არსებული დავალიანების ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის სხვაობის მიმდინარე ღირებულებით, რომლის მიღებასაც ჯგუფი მოელის სხვადასხვა მომავალი ეკონომიკური სცენარის შეწონვის განხორციელების და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირების გზით.

ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს განსაზღვრავს კოლექტიურ საფუძველზე, სესხების იმ პორტფელებისთვის, რომლებსაც ეკონომიკური რისკის მსგავსი მახასიათებლები აქვთ.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების შესახებ მოცემულია XXXXXXXX, მათ შორის ინფორმაცია კოლექტიურ საფუძველზე ინსტრუმენტების შეფასებისას მათი დაჯგუფების შესახებ.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია, როდესაც წარმოიქმნება ერთი ან მეტი მოვლენა, რომელსაც უარყოფითი გავლენა ექნება ამგვარი ფინანსური აქტივების

მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებზე. გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მე-3 ეტაპის აქტივებს წარმოადგენს. გაუფასურების მტკიცებულება მოიცავს ემპირიულ მონაცემებს შემდეგი მოვლენების შესახებ:

- ▶ მსესხებლის ან ემიტენტის მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეები;
- ▶ ხელშეკრულების დარღვევა, ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან ვადაგადაცილების გზით;
- ▶ მსესხებლის ფინანსური სირთულეებით გამოწვეული ეკონომიკური ან სახელშეკრულებო მიზეზების გამო, კრედიტორმა მსესხებელს შესთავაზა დათმობა, რომელსაც კრედიტორი სხვაგვარად არ მოიაზრებდა;
- ▶ აღნიშნული ფასიანი ქაღალდის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური სირთულეების გამო; ან
- ▶ ფინანსური აქტივის ნასყიდობა დიდი ფასდაკლებით, რომელიც ასახავს განუღო საკრედიტო ზარალს.

შესაძლებელი არ უნდა იყოს ერთი კონკრეტული მოვლენის გამოვლენა – ფინანსური აქტივების გაუფასურება შესაძლოა გამოეწვიოს რამდენიმე მოვლენის ერთობლიობას. თითოეულ ანგარიშგების თარიღში ჯგუფი აფასებს გაუფასურებულია თუ არა სასესხო ინსტრუმენტები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ან სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენს.

სესხი გაუფასურებულად მიიჩნევა, როდესაც მსესხებელს მიენიჭება დათმობა მისი ფინანსური პირობების გაუარესების გამო, სანამ წარმოდგენილი არ იქნება მტკიცებულება იმისა, რომ დათმობის მინიჭების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოუღებლობის რისკი მნიშვნელოვნად შემცირდა და გაუფასურების სხვა ინდიკატორები არ არსებობს. იმ ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებთან მიმართებაშიც შესაძლოა გაიყვას, მაგრამ არ გაცემულა დათმობები, აქტივი გაუფასურებულად ითვლება მაშინ, როდესაც არსებობს გაუფასურების ემპირიული მტკიცებულება, ამთ შორის დეფოლტის განმარტების მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

დეფოლტის განმარტება (იხილეთ ქვემოთ) მოიცავს ინდიკატორების და შემზღუდველების გადახდის შესაძლებლობის არარსებობას, თუ თანხა 90 დღეზე მეტი ვადით იქნება ვადაგადაცილებული.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები განსხვავებულად მუშავდება, რადგან აქტივი თავდაპირველი აღიარებისას არის გაუფასურებული. ამგვარი

აქტივებისთვის ჯგუფი აღიარებს ყველა ცვლილებას თავდაპირველი აღიარების შემდეგ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში როგორც ზარალის რეზერვს, მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ნებისმიერი ცვლილებით. ამგვარი აქტივების ხელსაყრელი ცვლილება წარმოქმნის გაუფასურების შემოსულობას.

დეფოლტის განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს დეფოლტის განმარტებას. დეფოლტის განმარტება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში და იმის განსაზღვრებაში ზარალის რეზერვი 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს წარმოადგენს თუ არსებობს მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი დეფოლტის ალბათობის (PD) კომპონენტს წარმოადგენს, რომელიც მოქმედებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაზე და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზეც.

ჯგუფი შემდეგ შემთხვევებს მიიჩნევს დეფოლტის შემთხვევად:

- ▶ მსესხებელს აქვს ჯგუფის წინაშე ნებისმიერი არსებითი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება; ან
- ▶ მსესხებელი სავარაუდოდ სრულად ვერ გადაიხდის ჯგუფის წინაშე არსებულ საკრედიტო ვალდებულებას.

დეფოლტის განმარტება განისაზღვრება სხვადასხვა ტიპის აქტივების განსხვავებული მახასიათებლების ასახვად. იმის შეფასებისას, მსესხებელი შესძლებს თუ არა მისი საკრედიტო ვალდებულების დაფარვას, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ ინდიკატორებს. ისეთი რაოდენობრივი ინდიკატორები, როგორიც არის ვადაგადაცილების სტატუსი და იმავე კონტრაქტის სხვა ვალდებულების არ დაფარვა, ამ ანალიზის მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაციაა. ჯგუფი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს დეფოლტის შესაფასებლად, რომლებიც კომპანიის შიგნით შემუშავდება ან გარე წყაროებიდან მიიღება.

დეფოლტის განმარტების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

იმის განსასაზღვრად, ინსტრუმენტი ან ინსტრუმენტთა პორტფელი 12 თვის განმავლობაში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს ექვემდებარება, თუ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, ბანკი აფასებს ჰქონდა თუ არა ადგილი მნიშვნელოვან ზრდას საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. საკრედიტო რისკში მნიშვნელოვანი ზრდის შემთხვევაში,

ჯგუფი შეფასებს ბარალის რეზერვს აქტივის არსებობის მანძილზე, და არა 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალის საფუძველზე.

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკა არ უნდა ითვალისწინებდეს პრაქტიკულ მიდგომას, რომლის მიხედვითაც მიიჩნევა, რომ ანგარიშგების თარიღში 'დაბალი' საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ არის გაზრდილი. შედეგად, ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომელიც გაუფასურებას ექვემდებარება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამო.

იმის შეფასებისას, ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, ჯგუფი ანგარიშგების თარიღში ინსტრუმენტის დარჩენილი დაფარვის ვადის საფუძველზე ფინანსურ ინსტრუმენტზე წარმოშობილ დეფოლტის რისკს ადარებს წარმოშობილი დეფოლტის რისკს, რომელიც მოსალოდნელი იყო დარჩენილ დაფარვის ვადაზე მიმდინარე ანგარიშგების თარიღში, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი პირველად იქნა აღიარებული. ამ შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს როგორც თვისებრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას, რომელიც გონივრული და საფუძვლიანია, მათ შორის განვლილ გამოცდილებას და საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომია ზედმეტი დანახარჯების და მცდელობების გარეშე, ჯგუფის განვლილი გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, მათ შორის საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

საპროგნოზო ინფორმაციის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი თავდაპირველი აღიარებისას და შემდგომი ანგარიშგების თარიღებში დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრის საფუძველს ქმნიან. სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი გამოიწვევს დეფოლტის განსხვავებულ შესაძლებლობას. ამ სხვადასხვა სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობის საფუძველს, რომელიც გამოიყენება იმის შესაფასებლად, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა.

საპროგნოზო ინფორმაცია საქართველოს ეკონომიკის მომავალ პერსპექტივებს, რომლებიც ეკონომიკურ სფეროში მოღვაწე ექსპერტების, ფინანსური ანალიტიკოსების, სახელმწიფო უწყებების, შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების და მსგავსი ორგანიზაციების ანალიზებს, ასევე ფაქტიური და საპროგნოზო ეკონომიკური ინფორმაციის სხვადასხვა შიდა და გარე წყაროებს ეყრდნობა.

ჯგუფი მის კონტრაჰენტებს შესაბამის შიდა საკრედიტო რისკის შეფასებას აძლევს, მათი საკრედიტო ხარისხიდან გამომდინარე. რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის სიცოცხლის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ▶ ანგარიშგების თარიღისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა;
- ▶ დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების თავდაპირველი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

გამოყენებული დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს საპროგნოზო ინფორმაციას და ჯგუფი ამ მეთოდოლოგიას და მონაცემებს მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალის რეზერვის შესაფასებლად იყენებდა.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე მეტყველებს თვისებრივი ფაქტორები სასწრაფო წესით აისახება დეფოლტის ალბათობის მოდელში. თუმცა, ჯგუფი კვლავ განცალკევებით ითვალისწინებს რამდენიმე თვისებრივ ფაქტორს, რათა შეაფასოს მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საკრედიტო რისკი. ჯგუფი ითვალისწინებს გადახდასთან დაკავშირებულ შეღავათებს და არასამუშაო დღეებს, საკრედიტო ქულებს და ისეთ მოვლენებს, როგორიც არის უმუშევრობა, გაკოტრება ან გარდაცვალება.

იმის გათვალისწინებით, რომ მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში თავდაპირველი აღიარების შემდეგ შედარებითი მოვლენაა და მოცემული ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში მეტად მნიშვნელოვანი იქნება უფრო დაბალი თავდაპირველი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, ვიდრე უფრო მაღალი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.

შემაკავებელი ღონისძიების სახით, როდესაც აქტივი 30 დღის განმავლობაში იქნება ვადაგადაცილებული, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ წარმოიშვა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და რომ აქტივი გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზეა, ე.ი. ბარალის რეზერვი ფასდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ბარალის სახით.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი წარმოადგენს ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემდეგი სახით:

- ▶ ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით;
- ▶ სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული სავალ ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის: ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში ზარალის რეზერვი არ აღიარდება, რადგან საბალანსო ღირებულება საბალანსო ღირებულებას არის გატოლებული.
- ▶ სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური საგარანტიო ხელშეკრულებებისთვის: ანარიცხის სახით; და
- ▶ როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი მოიცავს გამოყენებულ და გამოუყენებელ კომპონენტს, ჯგუფს არ შეუძლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა სასესხო ვალდებულების კომპონენტზე, გამოყენებული კომპონენტებისგან განცალკევებით: ჯგუფი წარმოადგენს ზარალის კომბინირებულ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. კომბინირებული თანხა აღირიცხება გამოყენებული კომპონენტის მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით. გამოყენებული კომპონენტის მთლიან თანხაზე ზარალის რეზერვის ნებისმიერი ზედმეტობა ანარიცხის სახით აღირიცხება.

ფინანსური აქტივების ცვლილება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივის ცვლილება ხდება ფინანსური აქტივის ფულადი ნაკადების მმართველი სახელშეკრულებო პირობების გადახედვის ან სხვაგვარად ცვლილების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის თავდაპირველ აღიარებასა და დაფარვის ვადას შორის პერიოდში. ცვლილება მოქმედებს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების თანხაზე და/ან ვადებზე, მაშინვე ან მომავალ პერიოდებში.

ჯგუფი ფინანსური სირთულეების მქონე მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს განმეორებით ათანხმებს, სესხის დაბრუნების მაქსიმალურად გაზრდის და დეფოლტის წარმოშობის რისკის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით. სესხის პირობების ცვლილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ყველა გონივრულ მცდელობას განახორციელებს სანყისი სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე გადახდის შესასრულებლად, არსებობს დეფოლტის წარმოშობის მაღალი რისკი ან დეფოლტი უკვე წარმოიშვა და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი

შესძლებს შეცვლილი პირობების დაკმაყოფილებას. უმეტეს შემთხვევაში შეცვლილი პირობები მოიცავს სესხის ვადის გახანგრძლივებას, სესხის ფულადი ნაკადების (ძირითადი თანხის და პროცენტის დაფარვა) ვადების ცვლას, ვადადამდგარი ფულადი ნაკადების თანხის (ძირითადი თანხის და პროცენტის პატიება) შემცირება და სხვა პირობების ცვლილებას.

ფინანსური აქტივის ცვლილებისას, ჯგუფი აფასებს ხომ არ უნდა მოხდეს ამგვარი მოდიფიცირებული შედეგების აღიარების შეწყვეტა. ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, ცვლილება იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც ის წარმოქმნის არსებითად განსხვავებულ პირობებს. იმის განსასაზღვრად, მოდიფიცირებული პირობები არსებითად განსხვავდება თუ არა თავდაპირველი სახელშეკრულებო პირობებისგან, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ▶ ისეთი თვისებრივი ფაქტორები, როგორიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები, ცვლილების შემდეგ აღარ არიან წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას, ვალუტის ცვლილებას ან კონტრაქტის ცვლილებას, საპროცენტო განაკვეთების, ვადიანობის და ვალდებულებების ცვლილების დიაპაზონს. თუ ეს გარკვევით არ მეტყველებს არსებით მოდიფიკაციაზე, მაშინ
- ▶ ტარდება რაოდენობრივი შეფასება, რათა მოხდეს თავდაპირველი პირობების ფარგლებში დარჩენილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულების შედარება სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან შეცვლილი პირობების ქვეშ, როდესაც ორივე თანხა დისკონტირდება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ მიმდინარე ღირებულებაში სხვაობა 10%-ზე მეტია, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გარიგება არსებითად განსხვავებულია და იწვევს აღიარების შეწყვეტას.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება აღიარების შეწყვეტის თარიღში, რათა განისაზღვროს ამ თარიღში აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულება. სხვაობა ამ შეცვლილი საბალანსო ღირებულებასა და ახალი ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას შორის, ახალი პირობებით, აღიარების შეწყვეტისას გამოიწვევს შემოსულობას ან ზარალს. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე განისაზღვრება, გარდა იშვიათი ვითარებებისა, როდესაც მოიაზრება ახალი სესხის გაცემა – გაუფასურება. ეს ეხება მხოლოდ იმ შემთხვევებს, როდესაც ახალი სესხის სამართლიანი ღირებულება აღიარდება მნიშვნელოვანი დისკონტირებით მის შეცვლილ ნომინალურ ღირებულებამდე, რადგან იარსებებს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც, არ შემცირებულა მოდიფიკაციის შედეგად.

ჯგუფი აკონტროლებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს თვისებრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის შეფასების გზით, თითქმის მსესხებელი ვადაგადაცემების სტატუსში იყოს, ახალი პირობების საფუძველზე.

როდესაც იცვლება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები და მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების ცვლილებას, ჯგუფი განსაზღვრავს, ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ.

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც მოდიფიცირდება ჯგუფის რესტრუქტურის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილის სახით, როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, დეფოლტის ალბათობა ასახავს ჯგუფის უნარს მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები, ჯგუფის მსგავსი რესტრუქტურის ქმედების მქონე წინა გამოცდილების, ასევე სხვადასხვა ქცევითი ინდიკატორების გათვალისწინებით, მათ შორის მსესხებლის გადახდი მაჩვენებლების ჩათვლით, მოდიფიცირებულ სახელშეკრულებო პირობებში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად აღემატება თავდაპირველი აღიარებისას მოსალოდნელს, ზარალის რეზერვის შეფასება გაგრძელდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხის ოდენობით. ზარალის რეზერვი წინამორბედი სესხებისთვის ზოგადად შეფასდება მხოლოდ 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც იარსებებს მტკიცებულება იმისა, რომ მსესხებელმა გააუმჯობესა გადახდის ქცევა, საკრედიტო რისკში წინა მნიშვნელოვანი ზრდის შემობრუნების შემდეგ განხორციელებული მოდიფიცირების გამო.

როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი მოდიფიკაციით წარმოქმნილ შემოსულობას/ზარალს ანგარიშობს ცვლილებამდე და ცვლილების შემდეგ მთლიანი საბალანსო ღირებულების შედარების გზით (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის გამოკლებით). ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს მოდიფიცირებული აქტივისთვის, სადაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები შესულია საწყისი აქტივიდან წარმოშობილი ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტის დაანგარიშებაში.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელშეკრულებო უფლებებს აქტივის ფულად ნაკადებზე ვადა გაუვა (მათ შორის ვადის გასვლა მოხდება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირებიდან), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი სხვა საწარმოს გადაეცემა. თუ ჯგუფი არც გადაცემს და არც ინარჩუნებს საკუთრებასთან

დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს და აგრძელებს გადაცემული აქტივის კონტროლს, ჯგუფი აღიარებს თავის შენარჩუნებულ ინტერესს აქტივში და მასთან დაკავშირებულ ვალდებულებაში, იმ თანხების ოდენობით, რომელთა გადახდაც მას შეიძლება მოუხდეს. თუ ჯგუფი ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და სარგებელს, ჯგუფი აგრძელებს ფინანსური აქტივის აღიარებას.

ჩამოწერები

სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები ჩამოიწერება, როდესაც ჯგუფს არ ექნება გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ფინანსური აქტივი მთლიანად ან ნაწილობრივ აღედგება. ამ დროს ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ მსესხებელს არ აქვს აქტივები ან შემოსავლის წყაროები, რომლებმაც შესაძლოა მოახდინონ შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირება, ჩამოწერას დაქვემდებარებული თანხების გადასახდელად. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას. ჯგუფმა შესაძლოა გამოიყენოს აღსრულების საქმიანობები, ფინანსური აქტივების ჩამოსაწერად. ჯგუფის მიერ გატარებული აღსრულების ღონისძიებებით ამოღებული თანხები გაუფასურების შემოსულობას გამოიწვევს.

ფინანსური ვალდებულებები და კაპიტალი

გამოშვებული სავალო და წილობრივი ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება როგორც ფინანსური ვალდებულება ან როგორც კაპიტალი, სახელშეკრულებო გარიგების არსის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულებას, ფულადი სახსრები ან სხვა ფინანსური აქტივის მისაწოდებლად ან ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გასაცვლელად სხვა საწარმოსთან ისეთ პირობებში, რომლებიც არსებითად არახელსაყრელია ჯგუფისთვის ან ხელშეკრულებით, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით ან არის არაწარმოებული ხელშეკრულება, რომლისთვისაც ჯგუფი ვალდებულია ან შესაძლოა ვალდებული იყოს წარმოადგინოს მისი ცვლადი რაოდენობის წილობრივი ინსტრუმენტები ან განსხვავებული ხელშეკრულება საკუთარ კაპიტალზე, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ფიქსირებული რაოდენობის ნაღდი ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) გაცვლის გარეშე ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობისთვის.

წილობრივი ინსტრუმენტები

წილობრივი ინსტრუმენტი არის კონტრაქტი, რომლითაც დასტურდება ნარჩენი ინტერესი საწარმოს აქტივში ყველა მისი ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ჯგუფის მიერ გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების აღიარება ხდება მიღებული საზღაურის ოდენობით, რასაც აკლდება გამოშვებასთან დაკავშირებული პირდაპირი დანახარჯები.

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც კაპიტალი. ნაზარდი დანახარჯები პირდაპირ უკავშირდება ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებას და წილობრივი ოფციონები აღიარდება კაპიტალიდან დაქვითვის სახით, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტების გამოკლებით.

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. პრივილეგირებული აქციები კაპიტალის სახით არის კლასიფიცირებული, რადგან, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

საემისიო შემოსავალი

სააქციო კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში, ნებისმიერი სხვაობა სააქციო კაპიტალის რეგისტრირებულ რაოდენობასა და ფაქტიურად მიღებული გადახდების სამართლიან ღირებულებას შორის საემისიო შემოსავლის სახით აღიარდება.

წილობრივი ინსტრუმენტებით გადახდის რეზერვი

ხელმძღვანელობის საინიციატივო გეგმის ფარგლებში თანამშრომლები იღებენ აქციებზე დაფუძნებული კომპენსაციის სარგებელს. ამ გეგმის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია მე-8 შენიშვნაში.

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული გადავადებული აქციების სამართლიანი ღირებულება ფასდება წილობრივი უფლებების მინიჭების თარიღში და აღიარდება კაპიტალში წილობრივი გადახდის რეზერვში. გადასაცემი აქციების რაოდენობა ფასდება უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობებში. შეფასებები იცვლება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ცვლილებები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და წილობრივი გადახდის რეზერვში.

დივიდენდები

ჯგუფის მიერ დივიდენდების გამოცხადების და გადახდის უნარი საქართველოს კანონმდებლობის წესებს და რეგულაციებს ექვემდებარება. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით, ამ დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირება ხდება ან „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებაში ან ზარალში ასახულ“ ფინანსურ ვალდებულებებად, ან „სხვა ფინანსურ ვალდებულებებად“.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულის“ კატეგორიაში, როდესაც (i) ფინანსური ვალდებულების ფლობის მიზანია ვაჭრობა ან (ii) მისი დანიშნულებაა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება და მოგებაში ან ზარალში ასახვა.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო გადაფასებისას მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. მოგებაში ან ზარალში აღირიცხული წმინდა შემოსულობა/ზარალი მოიცავს ფინანსურ ვალდებულებაზე გადახდილ ნებისმიერ პროცენტს და ის შესულია წმინდა შემოსავალში სხვა ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, მოგება-ზარალის ანგარიშის მუხლში.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები

„სხვა ფინანსური ვალდებულებები“, მათ შორის სესხად აღებული თანხები, გაცემული სავალდებულო ფასიანი ქაღალდები და სხვა არანაშრომებული ფინანსური ვალდებულებები, თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება გარიგების დანახარჯები.

„სხვა ფინანსური ვალდებულებების“ შემდგომი შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯის აღიარება ხდება ეფექტური შემოსავლიანობის საფუძველზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების გაანგარიშებისა და შესაბამის პერიოდზე საპროცენტო ხარჯის განაწილების მეთოდი. თუ ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი ვადის ან, შესაბამის შემთხვევაში, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, თავდაპირველი აღიარებისას არსებულ წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ნაწილი“ ზემოთ.

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას წყვეტს მხოლოდ ჯგუფის ვალდებულებების შესრულების, გაუქმების ან ამოწურვის შემთხვევაში. აღიარება შეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ და გადასახდელ საზღაურს შორის სხვაობის აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში.

როდესაც ჯგუფი არსებულ კრედიტორთან ერთ სავალო ინსტრუმენტს არსებითად განსხვავებული პირობების ინსტრუმენტში გადაცვლის, ამგვარი გადაცვლა აღირიცხება საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარების სახით. ამის მსგავსად ჯგუფი აღირიცხავს არსებული ვალდებულების ან მისი ნაწილის არსებით მოდიფიცირებას, საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ვალდებულების აღიარების სახით. კეთდება დაშვება, რომ პირობები არსებითად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობების საფუძველზე ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება, მათ შორის ნებისმიერი საფასურის გამოკლებით განხორციელებული გადახდა და დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, სულ მცირე 10 პროცენტით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულებისგან.

უცხოური ვალუტები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ჯგუფის სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღიარდება გარიგების დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის, უცხოურ ვალუტებში გამოხატული ფულადი მუხლების გადაყვანა ხდება ამ თარიღით მოქმედი კურსის გამოყენებით. სამართლიანი ღირებულებით აღირიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც გამოხატულია უცხოურ ვალუტაში, იმ

კურსებით გადაიყვანება, რომლებიც მოქმედებდა იმ თარიღით, როდესაც განისაზღვრა სამართლიანი ღირებულება. არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, არ გადაიყვანება.

წლის დასასრულის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი სავალუტო კურსები გამოიყენა:

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
ლარი/1 აშშ დოლარი	3.2766	2.8677
ლარი/1 ევრო	4.0233	3.2095

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება პირვანდელი ღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და ნებისმიერი აღიარებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ძირითადი საშუალების კომპონენტის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ამ კომპონენტის თანმდევ სამომავლო ეკონომიკურ სარგებელს და თუ მისი ხარჯის სარწმუნოდ შეფასება შეიძლება. შეცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები განვეისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვეთა ერიცხება ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებას და განკუთვნილია აქტივების ჩამოსაწერად სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურები ვადის განმავლობაში. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

შენობები	30 წელი
სატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი
ავტო	3-დან 6 წლამდე
IT აღჭურვილობა	3-დან 6 წლამდე
საიტარო ქონების გაუმჯობესება	3-დან 6 წლამდე
სხვა	3-დან 6 წლამდე

საიტარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი იჯარით მიღებული აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადაზე. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება მათი განვეისას და მათი ჩართვა ხდება საოპერაციო ხარჯებში, თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო თანხების გადახედვა ხდება ანგარიშგების ყოველ თარიღში, რათა შეფას-

დეს ხომ არ აღირიცხა ისინი მათი ანაზღაურებად თანხაზე გადამეტებული ოდენობით. აღდგენითი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. თუ საბალანსო ღირებულება გადააჭარბებს მოსალოდნელ ანაზღაურებად ღირებულებას, აქტივები ჩამოიწერება ანაზღაურებად ღირებულებამდე; გაუფასურება აღიარდება შესაბამის პერიოდში და შედის საოპერაციო დანახარჯებში. გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ, ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ხარჯი იცვლება მომავალ პერიოდებში, რათა მოხდეს აქტივების შეცვლილი საბალანსო ღირებულების გადანაწილება, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), სისტემატიურად მისი დარჩენილი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ძირითადი საშუალების ობიექტის აღიარების შეწყვეტა ხდება მისი გასხვისებისას ან მაშინ, როდესაც მისი შემდგომი გამოყენებიდან მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალებების მუხლის გასხვისების ან ექსპლუატაციიდან ამოღების შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსავალსა და მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო გამოყენების სასრული ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი.

ამორტიზაცია აღიარდება დარიცხვის წრფივი მეთოდით მათი სასარგებლო გამოყენების ვადაზე. სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადები ხუთიდან ათ წლამდე მერყეობს.

სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს და ნებისმიერი შეტანილი ცვლილების ეფექტი აღირიცხება პერსპექტიულად.

ინდივიდუალურად შეძენილი არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო გამოყენების უსასრულო ვადა აქვთ, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივების გაუფასურება ფასდება მაშინ, როდესაც არსებობს მათი შესაძლო გაუფასურების ნიშნები.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება

ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს ჯგუფი გადახედავს თავისი მატერიალური და არამატერიალური

აქტივების საბალანსო ღირებულებებს, რომ განსაზღვროს, არსებობს თუ არა ამ აქტივების გაუფასურების ნიშნები. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ფასდება ამ აქტივის აღდგენითი ღირებულება იმისათვის, რომ განისაზღვროს გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მასშტაბი. თუ შეუძლებელია ცალკეული აქტივის აღდგენითი ღირებულების განსაზღვრა, ჯგუფი აფასებს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის აღდგენით ღირებულებას, რომელსაც ეს აქტივი მიეკუთვნება. თუ არსებობს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი, კორპორაციული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ცალკეულ ერთეულებზე, ან სხვა შემთხვევაში, ისინი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების უმცირეს ჯგუფზე, რომლისთვისაც შეიძლება განისაზღვროს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი.

განუსაზღვრელი სასარგებლო გამოყენების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ის არამატერიალური აქტივები, რომლებიც გამოყენებისთვის ჯერ არ არის ხელმისაწვდომი, გაუფასურების გამოსავლენად მოწმდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც აქტივის გაუფასურების ნიშნები არსებობს. აღდგენითი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. გამოყენების ღირებულების შესაფასებლად სავარაუდო მომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირება ხდება დასაბეგრი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ფულის დროითი ღირებულების არსებულ საბაზრო შეფასებებს და აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლისთვისაც არ დაკორექტირებულა სამომავლოდ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადები. თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) აღდგენითი ღირებულება შეფასებულია, როგორც მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლები, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის აღდგენით ღირებულებამდე. გაუფასურების ზარალის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გაუფასურების ზარალი შემდგომში შებრუნდება, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება და შეადგენს მისი აღდგენითი ღირებულების გადასინჯულ ოდენობას, მაგრამ ისე, რომ გაზრდილი საბალანსო ღირებულება არ აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრებოდა, წინა წლებში აქტივზე (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე) გაუფასურების ზარალი რომ არ ყოფილიყო აღიარებული. გაუფასურების ზარალის შემობრუნება აღიარდება დაუყოვნებლივ მოგებაში ან ზარალში.

დასაკუთრებული აქტივები

კონკრეტულ ვითარებებში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტირებული სესხების უზრუნველყოფის საგნის გამოყენების შემდეგ. ჯგუფი დასაკუთრებულ აქტივებს იყენებს დეფოლტირებული სესხით მართებული თანხების დაფარვის ფორმის სახით და მათ მიიჩნევს შეძენილ აქტივად და ჩვეულებრივი სამეურნეო საქმიანობის პროცესში გასაყიდად გამიზნულად.

დასაკუთრებული აქტივები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით და შემდეგ ფასდება საბალანსო ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით.

გადასახადები

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მოგების გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება სხვა სრული შემოსავლის ერთეულებს და პირდაპირ კაპიტალში აღიარებულ ოპერაციებს აქციონერებთან, რა შემთხვევაშიც ის აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში ან პირდაპირ კაპიტალში.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი არის მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება წლის დასაბეგრ შემოსავალზე, ანგარიშგების თარიღში მოქმედი ან ფაქტობრივად მოქმედი საგადასახადო განაკვეთების და წინა წლებთან მიმართებაში საგადასახადო ვალდებულების ნებისმიერი კორექტირების გამოყენებით.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რომელსაც ძირითადად დაბეგვრის მომენტი დასაბეგრი მოგების მიღებიდან გადააქვს მოგების განაწილებამდე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს, მოქმედებს 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე და ეხება ყველა სანარმოს, გარდა ფინანსური დაწესებულებებისა (მაგალითად, ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი თავდაპირველად ამოქმედდა 2019 წლის 1 იანვრიდან. საქართველოს პარლამენტმა კანონის ძალაში შესვლის თარიღი 2025 წლის 1 იანვრამდე გაახანგრძლივა.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადიდან გათავისუფლებას, უბრალოდ მოგების გადასახადით დაბეგვრამ გადამინაც-

ვლა მოგების მიღების მომენტიდან მისი განაწილების მომენტზე, ანუ ძირითადი საგადასახადო ობიექტი გახდა განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განაწილებულ მოგებას განმარტავს, როგორც მფლობელებისთვის დივიდენდის სახით განაწილებულ მოგებას. თუმცა, განაწილებულ მოგებად ითვლება სხვა ტიპის ოპერაციებიც, მაგალითად დაკავშირებულ მხარეებთან საერთაშორისო გარიგება საბაზრო ფასისგან განსხვავებული ფასით და/ან გადასახადისაგან გათავისუფლებულ პირთან განხორციელებული ოპერაცია ასევე ითვლება განაწილებულ მოგებად მოგების გადასახადის დეკლარაციის მიზნებისთვის. ამასთან, საგადასახადო ობიექტი მოიცავს განუღო ხარჯს ან სხვა გადახდას, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის, უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდება/მომსახურების გაწევა და ზღვრულ ოდენობაზე მეტი ოდენობით განუღო წარმომადგენლობითი ხარჯი.

გადასახადის ჩათვლა შესაძლებელია 2008-2016 წლების გაუნაწილებელ მოგებაზე გადახდილი მიმდინარე გადასახადისთვის, თუ ეს მოგება განაწილდება 2025 და მომდევნო წლებში.

დივიდენდების გადახდიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება დივიდენდების გადახდის პერიოდში განუღო ხარჯის სახით.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების და საგადასახადო მიზნებისთვის გამოყენებული თანხების საბალანსო ღირებულებას შორის დროებით სხვაობასთან მიმართებაში.

იგი არ ეხება შემდეგი სახის დროებით სხვაობებს: საგადასახადო მიზნებისათვის გამოუქვითავი გუდვილის შემთხვევაში, აქტივებისა და ვალდებულებების თავდაპირველი აღიარების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას არ ახდენენ არც საგადასახადო და არც სააღრიცხვო მოგებაზე, ასევე დროებითი სხვაობები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციებს შვილობილ კომპანიებში, ფილიალებში და მეკავშირე კომპანიებში, სადაც მშობელ ბანკს შეუძლია გააკონტროლოს დროებითი სხვაობის შემობრუნების დრო და მოსალოდნელია, რომ დროებითი სხვაობა ახლო მომავალში არ შემობრუნდება. გადავადებული გადასახადის თანხა ეფუძნება აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულების განხორციელების ან გადახდის მოსალოდნელ წესს 2025 წლის 1 იანვრამდე, ანგარიშგების თარიღში მოქმედი ან ფაქტობრივად ამოქმედებული საგადასახადო განაკვეთების გამოყენებით.

გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიღება 2025 წლის 1 იანვრამდე, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი სხვაობების გამოუყენებელი საგადასახადო ზარალის და კრედიტის გამოქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები გადაფასდება ყოველი ანგარიშგების თარიღისთვის და მცირდება იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელი აღარ იქნება შესაბამისი საგადასახადო სარგებლის რეალიზება.

ახალი საგადასახადო სისტემის ზემოთ აღწერილი ხასიათიდან გამომდინარე, საქართველოში დარეგისტრირებულ ფინანსურ დაწესებულებებს არ ექნებათ სხვაობები აქტივების საგადასახადო ბაზებსა და მათ საბალანსო ღირებულებებს შორის 2025 წლის 1 იანვრიდან. შესაბამისად, ამ თარიღიდან არ წარმოქმნება მოგების გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შედის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგების საოპერაციო ხარჯების კომპონენტში.

თანამშრომელთა სარგებელი

წილობრივ გადახდასთან დაკავშირებული გარიგებები

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული წილობრივი ინსტრუმენტებით განსაზღვრული წილობრივი გადახდის გარიგებების სამართლიანი ღირებულება უფლების მინიჭების თარიღში ჩვეულებრივ აღიარდება ხარჯში, კაპიტალის შესაბამისი ზრდით, უფლების მინიჭების პერიოდზე. ხარჯად აღიარებული თანხა კორექტირდება იმ მინიჭებული უფლებების რაოდენობის ასახვად, რომლისთვისაც დაკავშირებული მომსახურება და არასაბაზრო შესრულების პირობები უნდა იყოს დაკმაყოფილებული, ისეთი ფორმით, რომ თავდაპირველად ხარჯში აღიარებული თანხა ეფუძნებოდეს მინიჭებული უფლებების რაოდენობას, რომელიც აკმაყოფილებს უფლების გადაცემის თარიღში შესაბამისი მომსახურების და არასაბაზრო მაჩვენებლების პირობებს. წილობრივი გადახდის მინიჭებისთვის, უფლების მინიჭების თარიღში წილობრივი გადახდის სამართლიანი ღირებულება ფასდება ამგვარი პირობების ასახვის მიზნით და არ არსებობს მოსალოდნელ და ფაქტიურ შედეგებს შორის სხვაობების შესაბამისობა.

დაქირავებულ პირთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დაქირავებულ პირთა მოკლევადიანი გასამრჯელოს ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების გაწევის შემდეგ. ვალდებულება აღიარდება მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგების განაწილების გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებად, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა სათანადო სიზუსტით იქნას შეფასებული.

იჯარა

ჯგუფი აფასებს ხელშეკრულება არის ან მოიცავს თუ არა იჯარას, ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღში. ჯგუფი აღიარებს გამოყენების უფლებით გადაცემულ აქტივს და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის მოიჯარის როლში გამოდის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (12 თვის ან ნაკლები ვადის მქონე იჯარები) და დაბალი ღირებულების აქტივების იჯარებისა (როგორიც არის ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, საოფისე ავეჯის მცირე ერთეულები და ტელეფონები). ამ იჯარებისთვის ჯგუფი აღიარებს საიჯარო გადასახდელებს საოპერაციო ხარჯად, ცვეთის დარიცხვის წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე, სანამ სხვა სქემა უფრო ზუსტად არ ასახავს საიჯარო აქტივებიდან ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების სისტემატურობას.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იჯარის დაწყების თარიღში გადაუხდელი საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთის გამოყენებით. თუ ეს განაკვეთი რთულად განსაზღვრია, ჯგუფი იყენებს ზღვრულ სასესხო საპროცენტო განაკვეთს.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში საიჯარო ვალდებულება ცალკე მუხლად არის წარმოდგენილი.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ზრდის სახით, რათა მოხდეს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხული პროცენტის ასახვა (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით) და საბალანსო ღირებულების შემცირებით, განხორციელებული საიჯარო გადახდების ასახვის მიზნით.

ჯგუფი განმეორებით აფასებს საიჯარო ვალდებულებას (და აკეთებს გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივის შესაბამის კორექტირებას) როდესაც:

- იჯარის ვადა იცვლება ან არსებობს მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ვითარების ცვლილება, რომელიც იწვევს ცვლილებას არსებული შესყიდვის უფლებით სარგებლობის შეფასებაში, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება განმეორებით ფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირების გზით, შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- საიჯარო გადასახდელები იცვლება ინდექსის ან განაკვეთის ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ საიჯარო გადახდები იცვლება ცვალებადი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც გამოიყენება შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთი).
- საიჯარო ხელშეკრულება იცვლება და საიჯარო მოდიფიკაცია არ აღირიცხება ცალკე იჯარად, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი იჯარის საიჯარო ვადის საფუძველზე, შეცვლილი საიჯარო გადასახდელების დისკონტირებით, ცვლილების თარიღში შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

ჯგუფს არ განუხორციელებია ამგვარი ცვლილებები წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში.

გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები წარმოადგენს შესაბამისი საიჯარო გადასახდელების თავდაპირველ შეფასებას, დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებულ საიჯარო გადასახდელებს, ნებისმიერი მიღებული საიჯარო შეღავათის და თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯის გამოკლებით. ისინი შემდეგ ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურებით გამოწვეული ზარალი.

როდესაც ჯგუფს წარმოექმნება საიჯარო აქტივის დემონტაჟის და მოხსნის, ასევე მათი განთავსების ადგილის აღდგენის ან საბაზისო აქტივის იჯარის პირობებით მოთხოვნილ მდგომარეობამდე მიყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის ვალდებულება, ბასს (IAS) 37-ის საფუძველზე აღიარდება და შეფასდება შესაბამისი ანარიცხი. იმ შემთხვევაში, თუ ხარჯი გამოყენების უფლებით გადაცემულ აქტივს უკავშირდება, ხარჯები შევა გამოყენების უფლებით გადაცემულ შესაბამის აქტივში, თუ ამგვარი ხარჯების გაწევა არ მოხდა სასაქონლო-მატერიალური მარაგების საწარმოებლად.

გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივებს ცვეთა ერიცხება საიჯარო ვადასა და საბაზისო აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადას შორის უფრო მოკლე პერიოდზე. თუ იჯარა გადასცემს საბაზისო აქტივის საკუთრების

უფლებას ან გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივის თვითღირებულება ასახავს, რომ ჯგუფი მოელის შესყიდვის უფლებით სარგებლობას, შესაბამისი გამოყენების უფლებით გადაცემულ აქტივზე ირიცხება ცვეთა საბაზისო აქტივის სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაცია იწყება იჯარის დაწყების თარიღში.

გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივები ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ხაზის სახით არის წარმოდგენილი.

იმის განსაზღვრად, გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივი გაუფასურებულია თუ არა, ჯგუფი ბასს (IAS) 36-ს იყენებს და აღრიცხავს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუფასურების ზარალს, „ძირითადი საშუალებების“ პოლიტიკაში აღწერილი ფორმით.

პრაქტიკული მიდგომის სახით, ფასს 16 მოიჯარეს საშუალებას აძლევს ცალკე არ გამოჰყოს არა საიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად აღრიცხოს ნებისმიერი იჯარა და დაკავშირებული არა საიჯარო კომპონენტები, ინდივიდუალური გარიგების სახით. ჯგუფმა ისარგებლა ამ პრაქტიკული მიდგომით.

ჯგუფი არ არის წარმოდგენილი მეიჯარის სახით 31 დეკემბრით დასრულებული 2020 და 2019 წლების განმავლობაში.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენის გამოაქვს მიმდინარე (იურიდიული თუ არასახელშეკრულებო) ვალდებულება, მოსალოდნელია, რომ ჯგუფს მოეთხოვება ამ ვალდებულების გასტუმრება და შესაძლებელია ვალდებულების ოდენობის სათანადო სიზუსტით განსაზღვრა.

ანარიცხებად აღიარებული ოდენობა წარმოადგენს იმ თანხის ყველაზე უსტუმრებად, რომელიც საჭირო იქნება მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის, ამ ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და გაურკვევლობების გათვალისწინებით. როდესაც ანარიცხები ფასდება მიმდინარე ვალდებულების გასასტუმრებლად საჭირო ფულადი ნაკადებით, მისი საბალანსო ღირებულება არის ამ ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება (თუ ფულის დროითი ღირებულების გავლენა მასზე არსებითია).

თუ ანარიცხების დაფარვისთვის საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ნაწილობრივ ან მთლიანად მიღება მესამე მხარისგან არის მოსალოდნელი, დებიტორული დავალიანების აღიარება აქტივად ხდება მაშინ, როდესაც ფაქტობრივად გარანტირებულია ანაზღაურების მიღება და დებიტორული დავალიანების თანხის სარწმუნოდ შეფასება შესაძლებელია.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ფულადი ნაკადის გადინების ალბათობა ამ ვალდებულებების დაფარვის მიზნით დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის მიღება მოსალოდნელია.

უზრუნველყოფის საგანი

კლიენტის ვალდებულებასთან მიმართებაში ჯგუფი ისეთ უზრუნველყოფის საგანს იღებს, რომელსაც ის შესაბამისად მიიჩნევს. უზრუნველყოფის საგანი, ჩვეულებრივ, იღებს კლიენტის აქტივებზე გირაოს ფორმას და ჯგუფს ანიჭებს ამგვარი აქტივების მოთხოვნის უფლებას კლიენტის არსებულ და მომავალ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

3. გადამწყვეტი მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა და შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას, რომლებიც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მოეთხოვება განსჯა, შეფასება და დაშვებების გამოყენება იმ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც მზა სახით ხელმისაწვდომი არ არის სხვა წყაროებიდან. ეს შეფასებები და მათთან დაკავშირებული დაშვებები ეყრდნობა ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა საპროგნოზო ინფორმაციას, რომლებიც აქტუალურად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

ეს შეფასებები და საბაზისო მოსაზრებები მუდმივად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასებების გადახედვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა ამ შეფასების გადახედვა, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს მხოლოდ ამ პერიოდზე, ან გადახედვის პერიოდსა და სამომავლო პერიოდებში, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს როგორც მიმდინარე, ისე სამომავლო პერიოდებზე.

სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევასთან დაკავშირებით გამოყენებული მნიშვნელოვანი განსჯა

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარების პროცესში ხელმძღვანელობის მიერ განსჯის შედეგად გამოთქმული ყველა მნიშვნელოვანი მოსაზრება, გარდა იმ მოსაზრებების, რომელიც შეფასებებს ეყრდნობა (იხ. ქვემოთ) და რომლებიც ყველაზე მეტად მოქმედებს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე.

შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები

ქვემოთ წარმოდგენილია ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის ძირითადი დაშვებები მომავლის შესახებ, ასევე შეფასების უზუსტობის ძირითადი მიზეზები, რომლებმაც შეიძლება მომდევნო ფინანსურ წელს აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებაში არსებითი კორექტირებები გამოიწვიოს.

ფასს (IFRS) 9 – კოვიდ-19-თან დაკავშირებული ღონისძიებები

ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ კოვიდ-19-ის პანდემიას გავლენა აქვს მსესხებლების საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე. ჯგუფმა დროებით გადააკვალიფიცირა „საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა“ (SICR) ისეთ სესხებზე 20 დღეზე მეტი ვადაგადაცილების სტატუსის გამოყენებით, რომლებზეც გავრცელდა კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საგადახდო შეღავათები, შესაბამისად მოხდა დეფოლტის ალბათობის კორექტირება, პანდემიის ეფექტის გათვალისწინებით.

ჯგუფი ასევე იყენებს კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებულ მიღებულ მაკროეკონომიკურ პროგნოზებს, რომელიც ხელმისაწვდომია შეუსაბამო ხარჯის ან ძალისხმევის განხილვის გარეშე.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიანი თანხა ამორტიზებული ღირებულებით, რომელიც 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში შეიცვალა, მთლიანობაში შეადგენს 121,732 ლარს. ამან

გამოიწვია მოდიფიცირების ზარალი 2.601 ათასი ლარის ოდენობით. მოდიფიცირებული სესხების მნიშვნელოვანი ნაწილი კოვიდ-19-ს უკავშირდება, საიდანაც 77,980 ათასი ლარი მოხვდა 1-ელ ეტაპში, 22.388 ათასი ლარი – მე-2 ეტაპში, ხოლო 5,038 ათასი ლარი – მე-3 ეტაპში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ქვემოთ მოცემულია მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც ხელმძღვანელობამ გამოიყენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდათ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე:

- ▶ **მომავალზე ორიენტირებული სცენარების განსაზღვრა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ჯგუფი იყენებს გონივრულ და მხარდაჭერსაპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეყრდნობა სხვადასხვა ეკონომიკური დრავირების მომავალ მოძრაობასთან დაკავშირებულ დაშვებებს და ამ დრავირების ერთმანეთზე მოქმედების წესს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- ▶ **საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა:** როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12 თვეში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ოდენობით 1-ლი ეტაპის აქტივებისთვის, ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი ზარალის ოდენობით – მე-2 და მე-3 დონის აქტივებისთვის. აქტივი მე-2 ეტაპზე გადადის, როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ. ფასს (IFRS) 9 არ განსაზღვრავს რას ნიშნავს მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში. იმის შეფასებისას, აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ გონივრულ და მხარდაჭერს საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- ▶ **დეფოლტის ალბათობა (PD):** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებულ მნიშვნელოვან შემავალ ინფორმაციას. დეფოლტის ალბათობა არის გარკვე-

ული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება, რომლის დაანგარიშება მოიცავს განვლილ მონაცემებს, დაშვებებს და მომავალი ვითარებების მოლოდინებს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის ალბათობაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- ▶ **დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):** LGD არის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგის შეფასება. ის ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, უზრუნველყოფის საგნიდან და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესებიდან წარმოშობილი ფულადი ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის დანაკარგების შემთხვევაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის დანაკარგების შემთხვევაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

მეთოდოლოგია, რომელიც დეფოლტის ალბათობას ითვალისწინებს, შეიცვალა; ჯგუფის დეფოლტის ალბათობის ნაცვლად, ინდივიდუალური სესხებისთვის დაანგარიშდება ერთი წლის დეფოლტის ალბათობა და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. მიგრაციის მატრიცის ნაცვლად ვიყენებთ ბევრად უფრო ზუსტ და თანამედროვე მეთოდს: გამოიყენება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელი.

შეფასების მეთოდი გაუქმდა, რადგან შეფასების არსებობის ერთადერთი მოტივი იყო სესხების დაჯგუფება კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით და შემდეგ დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება მიგრაციის მატრიცის გამოყენებით.

ეტაპის გაუმჯობესების წესები მითითებული და სრულად ავტომატიზებულია. 2020 წლის განმავლობაში ჯგუფმა დანერგა ხარვეზების გამოსწორების 6 და 12-თვიანი პერიოდი მე-2 და მე-3 ეტაპის სესხებისთვის, შესაბამისად. ამასთან, იმავე მსესხებლების პარალელური სესხები განცალკევებით შეფასდა. ზემოთ ხსენებული ეტაპების განსაზღვრის წესები 2019 წელთან მიმართებაში არ გამოიყენებოდა. ახალი მიდგომა სრულად შეესაბამება ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებთან მიმართებაში ანაზღაურების განაკვეთი დისკონტირდება მხოლოდ დეფოლტირებული სესხების ეფექტური განაკვეთით და არა ყველა სესხისთვის, როგორც ეს ადრე კეთდებოდა. ეს ცვლილება ძალიან ლოგიკურია, რადგან დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაანგარიშებაში მხოლოდ დეფოლტებია გათვალისწინებული.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშების პროცესი მაქსიმალურად ავტომატიზებული გახდა; საბოლოოდ, დეფოლტის ალბათობა, ეტაპების განსაზღვრა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება სრულდება R-ში, რაც პროცესს მეტად უსაფრთხოს, ხოლო მონაცემებს – უფრო მარტივად გასაკონტროლებელს ხდის.

დანვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ 26-ე შენიშვნა.

გადავადებული საგადასახადო აქტივების ანაზღაურებადობა

საქართველოს პარლამენტმა განახორციელა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ცვლილება, რომელიც ძალაში 2023 წლის 1 იანვრიდან შევა კომერციული ბანკების, საკრედიტო კავშირების, სადაზღვევო ორგანიზაციების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და ლომბარდებისთვის. ახალი კოდექსი მოქმედებს ჯგუფის მოგების გადასახადის აღიარების და შეფასების პრინციპებზე, ასევე ჯგუფის მოგების გადავადებულ საგადასახადო აქტივებზე/ვალდებულებებზე. ფინანსურ ინსტიტუტებს არ მოუწევთ მოგების გადასახადის გადახდა გადასახადით დაბეგვრამდე მოგებისთვის (2023 წლის 1 იანვრიდან გამომუშავებული), სანამ მოგება არ გადანაწილდება დივიდენდების ან მოგების განაწილების სხვა ფორმით.

იქედან გამომდინარე, რომ ეს კანონი ფინანსური სექტორისთვის 2023 წლის იანვრიდან ამოქმედდება, მას უფრო სწრაფი გავლენა ექნება გადავადებული გადასახადის დაანგარიშებაზე. 2023 წლის 1 იანვრიდან ფინანსური ინსტიტუტები არ შეინარჩუნებენ გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს ან ვალდებულებებს, იმ ფაქტის გამო, რომ საშემოსავლო გადასახადი დაირიცხება დივიდენდების გამოცხადებისას.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ გადავადებული მოგების გადასახადის აქტივების/ვალდებულებების ნაშთები სრულად იქნება გამოყენებული კანონის ამოქმედების თარიღამდე ან კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებისთვის მისი ეფექტი არაარსებითი იქნება. 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული საგადასახადო აქტივების საბალანსო ღირებულებამ შეადგინა 2,629 ათასი და 3,411 ათასი ლარი (შესაბამისად).

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანად შეფასება

როგორც 24-ე შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფი იყენებს საშემფასებლო ტექნიკებს, რომლებიც მოიცავს შემავალ ინფორმაციებს, რომლებიც, თავის მხრივ არ ეფუძნება ემპირიულ საბაზრო მონაცემებს, კონკრეტული ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად. 24-ე შენიშვნაში მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, ასევე ამ დაშვებებისთვის მგრძნობელობის დეტალური ანალიზი. ჯგუფის ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ შერჩეული საშემფასებლო ტექნიკები და გამოყენებული დაშვებები შესაბამისია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისთვის.

ცვლილებები ფასს (IFRS) 16-ის შეფასებებში:

2020 წლის მაისამდე, მხოლოდ ორი საიჯარო ხელშეკრულება შეფასდა გრძელვადიანად და მათი აღიარება მოხდა ფინანსური იჯარის ქვეშ ფასს (IFRS) 16-ის საფუძველზე. ფილიალებთან დაკავშირებული ყველა სხვა საიჯარო ხელშეკრულება მოკლევადიანად ჩაითვადა, რადგან ჯგუფი არ გეგმავდა მათ გამოყენებას ბანკის დაგეგმილი ნასყიდობის გარიგების შემდეგ. 2020 წლის აპრილის ბოლოსთვის, გლობალური პანდემიით გამოწვეული ყველა გაურკვევლობის გამო, წინასწარი გარიგება გაუქმდა, რომელმაც ხელმძღვანელობა აიძულა განეხორციელებინა ჯგუფის სტრატეგიის ცვლილება და იჯარის ვადებთან დაკავშირებული დაშვებების გადაფასება. ახალი სტრატეგიის ფარგლებში ჯგუფმა შეაფასა, რომ ის ფილიალებით კიდევ ერთი წლის განმავლობაში ისარგებლებდა და ფასს (IFRS) 16-ის მოთხოვნების შესაბამისად ისინი ფინანსურ იჯარად აღიარდა. შედეგად, ჯგუფმა აღიარა 48 დამატებითი ფინანსური საიჯარო ხელშეკრულება, რამაც გამოიწვია საიჯარო ვალდებულების და გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივების თავდაპირველი აღიარება 10.433 ათასი ლარის ოდენობით.

4. ფასს (IFRS) სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ თანხებზე მოქმედებენ

მიმდინარე წელს, ჯგუფმა გამოიყენა ფასს სტანდარტების და საბჭოს მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების ქვემოთ მითითებული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია ყოველწლიური პერიოდისთვის, რომელიც იწყება 2020 წლის 1 იანვარს ან ამ თარიღის შემდეგ. მათ მიღებას რაიმე სახის არსებითი გავლენა არ ჰქონია განმარტებით შენიშვნებზე ან წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულ თანხებზე.

**საპროცენტო განაკვეთის
ბენჩმარკების ფუნდამენტური
რეფორმა ფასს 9 და ფასს 7-ის
ცვლილება**

2019 წელს ბასსს-მა გამოსცა „საპროცენტო განაკვეთის საბაზისო რეფორმა“ (ფასს 9, ბასს 39 და ფასს 7-ის ცვლილება). ეს ცვლილებები ახდენენ კონკრეტული ჰეჯირების აღრიცხვის მოთხოვნების კორექტირებას, რათა ჰეჯირების აღრიცხვამ განაგრძოს შესაბამისი ჰეჯირება გაურკვევლობის პერიოდში, სანამ ჰეჯირებული ერთეულები ან შესაბამისი ჰეჯირების ინსტრუმენტები, რომლებზეც მოქმედებს მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთის საბაზისო მონაცემები არ შეიცვლება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთის ბენჩმარკების ფუნდამენტური რეფორმის შედეგად.

ცვლილებები არ შეესაბამება ჯგუფს, რადგან ის არ იყენებს ჰეჯირების ანგარიშგებას მისი საბაზისო საპროცენტო განაკვეთის დავალიანებებისთვის. შესაბამისად ამ ცვლილებების გამოყენება გავლენას არ იქონიებს ჯგუფის აღრიცხვაზე 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის.

ცვლილებებით ასევე იწვევება ფინანსური ანგარიშგების გამოცემასთან დაკავშირებული ახალი მოთხოვნები ფასს 7-ის საფუძველზე, ჰეჯირების ურთიერთობებისთვის, რომლებიც წარმოადგენს ფასს 9-ის ცვლილებით შემოღებული გამოწვევების საგანს.

**კოვიდ-19-თან დაკავშირებული
საიჯარო შეღავათები ფასს 16-ის
ცვლილება**

2020 წლის მაისში, ბასსს-მა გამოსცა კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები (ფასს 16-ის ცვლილება), რომელიც პრაქტიკულ შეღავათებს აძლევს მოიჯარეებს საიჯარო შეღავათების მიმართულებით, რომლებიც წარმოიშვება უშუალოდ კოვიდ-19-ის გავლენით, ფასს 16-ის პრაქტიკული მიდგომის დანერგვის გზით. პრაქტიკული მიდგომა მოიჯარეს საშუალებას აძლევს თავად შეაფასოს კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათები იჯარის მოდიფიცირებაა თუ არა. მოიჯარე, რომელიც ამგვარ გადაწყვეტილებას იღებს, უნდა აღრიცხოს ნებისმიერი ცვლილება საიჯარო გადასახდელის სახით, ფასს 16-ის საფუძველზე კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათების ფარგლებში, ისე, თითქმის ცვლილება არ იყოს საიჯარო მოდიფიცირება. ჯგუფს არ გამოუყენებია კოვიდ-19-თან დაკავშირებული საიჯარო შეღავათის მეთოდი, ჩაატარა შეცვლილი საიჯარო ხელშეკრულებების შეფასება და დაასკვნა, რომ ისინი მოდიფიცირებებს წარმოადგენენ.

ფასს სტანდარტებში კონცეპტუალური საფუძვლების საცნობარო ინფორმაციის ცვლილება

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ფასს სტანდარტებში კონცეპტუალური საფუძვლების საცნობარო ინფორმაციის ცვლილებები. ეს ცვლილებები მოიცავს შემდგომ ცვლილებებს შესაბამის სტანდარტებში, ისე, რომ ისინი ახალ ჩარჩოს ქმნიან. თუმცა ყველა ცვლილება არ აახლებს საფუძვლთან დაკავშირებულ საცნობარო ინფორმაციას და განმარტებებს ამ ტერმინებთან დაკავშირებით, ისე, რომ ისინი ნიშნავდეს შეცვლილ კონცეპტუალურ საფუძველს. რამდენიმე განმარტება განახლდება მხოლოდ იმის საჩვენებლად, საფუძვლის რომელ ვერსიაზე მიუთითებენ ისინი (ბასს-ს საფუძველი მიღებული ბასს-ს მიერ 2001 წელს, ბასს-ს 2010 წლის საფუძველი ან 2018 წელს ახალი შეცვლილი საფუძველი) ან იმის განსაზღვრად, რომ სტანდარტში მოცემული განმარტებები არ განახლებულა შეცვლილ კონცეპტუალურ საფუძველში შემუშავებული ახალი განმარტებებით.

შეცვლილი სტანდარტებია ფასს 2, ფასს 3, ფასს 5, ფასს 14, ბასს 1, ბასს 8, ბასს 34, ბასს 37, ბასს 38, ფასიკ 12, ფასიკ 19, ფასიკ 20, ფასიკ 22 და იმკ 32.

ფასს 3-ის ცვლილება „საწარმოს განმარტება“

მიმდინარე წელს ჯგუფმა პირველად მიიღო ფასს 3-ის ცვლილება. ცვლილებები განსაზღვრავენ, რომ რადგან საწარმოებს აქვთ ნაწარმი, ეს უკანასკნელი არ მოითხოვება საქმიანობების და აქტივების ინტეგრირებული ნაკრებისთვის, საწარმოდ კვალიფიცირებისთვის. საწარმოსთან დაკავშირებით საქმიანობების და აქტივების შეძენილი ნაკრები უნდა მოიცავდეს სულ მცირე შემავალ და შემდგომ პროცესს, რომელიც ერთობლიობაში მნიშვნელოვნად უწყობენ ხელს ნაწარმის შექმნის უნარს.

ცვლილებით უქმდება შეფასება იმის შესახებ, ბაზრის მონაწილეებს შესწევთ თუ არა უნარი ჩაანაცვლონ ნებისმიერი არარსებული ნაწარმი ან პროცესი და განაგრძონ პროდუქციის წარმოება. ცვლილებებით ასევე განისაზღვრება დამატებითი სახელმძღვანელო მითითებებიც, რომლებიც დაგეხმარებათ იმის განსაზღვრაში არსებითი პროცესის შექმნა მოხდა თუ არა.

ცვლილებები ადგენენ შერჩევითი კონცენტრაციის ტესტს, რაც გამარტივებული შეფასების საშუალებას იძლევა იმის განსაზღვრად, შეძენილი საქმიანობების და აქტივების ნაკრები წარმოადგენს თუ არა ბიზნესს. შერჩევითი კონცენტრაციის ტესტის ფარგლებში, საქმიანობების და აქტივების შეძენილი ნაკრები არ არის საწარმო, თუ შეძენილი არსებითად ყველა მთლიანი აქტივების სამართლიანი ღირებულება კონცენტრირდება ერთ იდენტიფიცირებად აქტივში ან მსგავსი აქტივების ჯგუფში.

ცვლილებები გამოიყენება პერსპექტიულად საწარმოთა ყველა გაერთიანებებისთვის და აქტივების შეძენისთვის, რომლისთვისაც ნასყიდობის თარიღია 2020 წლის 1 იანვარი ან ამ თარიღის შემდგომ.

ბასს (IAS) 1 და ბასს (IAS) 8-ის ცვლილება „ტერმინის „არსებითი“ განმარტება“

მიმდინარე წელს ჯგუფმა პირველად მიიღო ბასს (IAS) 1 და ბასს (IAS) 8-ის ცვლილება. ცვლილება ამარტივებს ბასს (IAS) 1-ში ტერმინის „არსებითი“ მნიშვნელობას და მისი მიზანი არ არის ფასს სტანდარტებში არსებითობის საბაზისო კონცეფციის ცვლილება. „ბუნდოვანი“ არსებითი ინფორმაციის კონცეფცია არაარსებითი ინფორმაციით შევიდა ახალი განმარტების ნაწილში.

მომხმარებლებზე მოქმედი არსებითობის ზღვარი შეიცვალა ტერმინიდან „შესაძლოა იმოქმედოს“ ტერმინით „გონივრულ ფარგლებში მოსალოდნელია იმოქმედოს“.

ტერმინის „არსებითი“ განმარტება ბასს (IAS) 8-ში ჩანაცვლდა ბასს (IAS) 1-ში მოცემული „არსებითის“ განმარტების საცნობარო ინფორმაციით. ამასთან, ბასს-მ ასევე შეცვალა სხვა სტანდარტები და კონცეპტუალური საფუძვლები, რომლებიც მოიცავს ტერმინის „არსებითის“ განმარტებას ან მიმართებას ამ ტერმინზე თანმიმდევრულობის უზრუნველსაყოფად.

ახალი და შეცვლილი სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ ძალაში არ შესულა

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების გამოსაცემად უფლებამოსილების თარიღში ჯგუფს არ გამოუყენებია შემდეგი ახალი და შეცვლილი ფასს (IFRS) სტანდარტები, რომლებიც გამოიცა, მაგრამ ჯერ არ შესულა ძალაში:

ფასს (IFRS) 17	სადაზღვევო ხელშეკრულებები
ცვლილებები ფასს (IFRS) 10-სა და ბასს (IAS) 28-ში	აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის
ცვლილებები ბასს (IAS) 1-ში	ვალდებულებების მოკლე ან გრძელვადიანად კლასიფიცირება
ცვლილებები ფასს (IFRS) 3-ში	კონცეპტუალური საფუძვლების საცნობარო ინფორმაცია
ცვლილებები ბასს (IAS) 16-ში	ძირითადი საშუალებები – შემოსავალი დანიშნულებისამებრ გამოყენებამდე
ცვლილებები ბასს (IAS) 37-ში	დამამძიმებელი ხელშეკრულებები – ხელშეკრულების შესრულების ხარჯი
ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2020 წლების ციკლი	ფასს (IFRS) 1-ის ცვლილება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება, ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“, ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“, ბასს (IAS) 41 „სოფლის მეურნეობა“

ხელმძღვანელობა არ მოელოს, რომ ზემოთ მითითებული სტანდარტების მიღებას არსებითი გავლენა ექნება ჯგუფის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე მომავალ პერიოდებში.

5. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

	2020	2019
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი:		
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	76,796	71,513
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,024	321
ინვესტიცია იჯარეებში	263	-
სხვა შემოსავალი	723	121
	78,806	71,955
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
შემოსავალი ჯარიმებიდან	2,142	2,042
სულ საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებიდან	80,948	73,997

	2020	2019
საპროცენტო ხარჯები		
ნასესხები სახსრები	(26,990)	(19,885)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	(1,555)	(2,437)
საიჯარო ვალდებულება	(691)	(312)
	(29,236)	(22,634)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	51,712	51,363

6. წმინდა საკომისიო შემოსავალი / (ხარჯი)

	2020	2019
შემოსავალი სხვა გასამრჯელოდან და საკომისიოდან	517	438
უცხოური ვალუტის კონვენტირებით მიღებული (ხარჯი)/შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებელიდან	(1,686)	881
სხვა გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი	(521)	(431)
	(1,690)	888

7. თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი

თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი 2020 და 2019 წლებისთვის იყო ასეთი:

	2020	2019
ხელფასები და სხვა სარგებელი	22,567	21,808
	22,567	21,808

ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა, წილობრივი გადახდები

2014 წლის 12 დეკემბერს სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა. ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის მიზანია მოტივაციის გაზრდა და ჯგუფის ხელმძღვანელობის აღმასრულებელი გუნდის წახალისება კაპიტალის ზრდის სტრატეგიის განსახორციელებლად, ჯგუფის ინტერესების შემუშავება და დაცვა, აქციონერების და დაინტერესებული მხარეების ფართო ჯგუფის გათვალისწინებით.

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმა არც შედგენილა და არც აღიარებულა ან განაწილებულა, სამეთვალყურეო საბჭოს გადაწყვეტილების შესაბამისად.

8. სხვა საოპერაციო ხარჯები

	2020	2019
კომუნალური მომსახურებები და კავშირგაბმულობა	1,362	1,619
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალფასიან ერთეულებთან	1,243	3,309
დაკავშირებული დანახარჯები		
პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური მხარდაჭერა და მომსახურება	1,154	633
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	987	1,061
საბანკო ხარჯები	592	969
საწევრო შენატანები	567	922
სახარჯო მასალები და საოფისე აღჭურვილობა	516	574
დაზღვევა	483	325
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	354	143
მარკეტინგი და რეკლამა	353	486
საწვავი	214	416
დაცვა-უსაფრთხოება	193	203
რემონტი და ტექნიკური მომსახურება	124	223
სამივლინებო ხარჯები	100	369
თანამშრომელთა შერჩევა და გადამზადება	41	145
საქველმოქმედო საქმიანობა	19	55
საკუთარი პროგრამული უზრუნველყოფის შემუშავების კვლევა	-	124
სხვა	879	452
	9,181	12,028

9. გადასახადები

	2020	2019
მიმდინარე წლის საგადასახადო ხარჯი	-	1,877
	-	1,877
მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებსა და ვალდებულებებში დროებითი სხვაობების წარმოქმნისა ან/და შემობრუნების გამო	783	(911)
სულ მოგების გადასახადის ხარჯი	783	966

მოქმედი საგადასახადო განაკვეთი მიმდინარე და გადავადებული გადასახადისთვის 15%-ს შეადგენს 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის.

ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის:

	2020	2019
(ზარალი)/მოგება გადასახადით დაბეგვრამდე	(69)	642
მოგების გადასახადი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთის მიხედვით	(10)	96
აუღიარებელი გადავადებული გადასახადი	654	864
მუდმივი სხვაობების საგადასახადო ეფექტი	139	6
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ზარჯი	783	966

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებს შორის დროებითი განსხვავებები და საგა-

დასახადო მიზნებისათვის გამოყენებული თანხები წარმოშობს წმინდა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2023 წლის 1 იანვრიდან, მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი მოდელის დანერგვის გამო, ფინანსური ინსტიტუტები არ შეინარჩუნებენ გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს ან ვალდებულებებს, იმ ფაქტის გამო, რომ საშემოსავლო გადასახადი დაირიცხება დივიდენდების გამოცხადებისას. ჯგუფის ხელმძღვანელობის თანახმად, მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალ მოდელზე გადასვლის მომენტში გადავადებული საგადასახადო აქტივის ნაწილი გამოყენებული არ იქნება. შესაბამისად, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გადავადებული გადასახადი თანხა 654 ათასი ლარით და 864 ათასი ლარით შემცირდა. გამოყენებული თანხები სრულად უკავშირდება მომხმარებლებზე გაცემულ სესხებს.

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დროებითი განსხვავებების მოძრაობა წარმოდგენილია შემდეგი სახით:

	1 იანვარი, 2020	მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	31 დეკემბერი, 2020
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	3,019	(939)	2,080
ძირითადი საშუალებები	(35)	43	8
არამატერიალური აქტივები	(57)	74	17
სხვა აქტივები	(20)	38	18
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	(13)	(135)	(148)
სესხები	334	13	347
საიჯარო ვალდებულება	51	131	182
სხვა ვალდებულებები	132	(8)	124
	3,411	(783)	2,628

	1 იანვარი, 2019	მოგებაში ან ზარალში აღიარებული	31 დეკემბერი, 2019
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	2,206	813	3,019
ძირითადი საშუალებები	(37)	2	(35)
არამატერიალური აქტივები	18	(75)	(57)
სხვა აქტივები	(85)	65	(20)
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	146	(159)	(13)
სესხები	389	(55)	334
საიჯარო ვალდებულება	-	51	51
სხვა ვალდებულებები	(137)	269	132
	2,500	911	3,411

10. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ნაღდი ფულის ნაშთი სალაროში	12,840	11,785
ნაშთები ბანკში	5,044	8,321
სულ ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,884	20,106

ჯგუფის არცერთი ნაშთი არ არის ვადაგადაცილებული. ბანკში არსებული ნაშთებისთვის ზარალის რეზერვი არ აღიარებულა, მისი მოკლევადიანი ხასიათის გამო. ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშებს ქართულ ბანკებში და ისინი გამოიყენება ჯგუფის ყოველდღიური საქმიანობებისთვის.

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები განთავსებულია ბანკებში, რომლებსაც ფიტჩის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვთ B (მოკლევადიანი) და BB- (გრძელვადიანი) რეიტინგი.

11. ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	-	-
ვალუტის სვოპ ხელშეკრულებები	2,509	-
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	2,509	-

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები		
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	-	(2,315)
ვალუტის სვოპ ხელშეკრულებები	-	(1,977)
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	-	(4,292)

მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები მოიცავს უცხოური ვალუტის ხელშეკრულებებს.

სავალუტო სვოპები

ჯგუფი ბანკებისგან იმავე ბანკში უცხოურ ვალუტაში შესრულებული ანაბრებით უზრუნველყოფილი საკომპენსაციო სესხების არანარმოებულ გარიგებებს წარმოებულ ინსტრუმენტებში აერთიანებს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ გარიგებები (ანაბრის განთავსება და სესხის აღება) არსებითად წარმოებულ ინსტრუმენტს წარმოქმნის. დასკვნა შემდეგ ინდიკატორებს ეფუძნება:

- ❖ ისინი ფორმდება ერთდროულად და ერთმანეთის გათვალისწინებით;
- ❖ მათ ერთი და იგივე კონტრაქტის პერიოდია;
- ❖ ისინი ერთსა და იმავე რისკთან არიან დაკავშირებული;
- ❖ არ არსებობს აშკარა ეკონომიკური საჭიროება ან არსებითი ბიზნეს მიზანი გარიგებების ცალკე სტრუქტურულიზაციისთვის, რომელიც ვერ განხორციელდება ერთ გარიგებაში;
- ❖ არსებობს თავდაპირველი წმინდა ინვესტიცია, რომელიც უფრო ნაკლებია, ვიდრე სხვა სახის ინვესტიცია, რომელიც ანალოგიურად რეაგირებს მსგავს ცვლილებებზე საბაზრო ფაქტორებიდან და სამომავლო გეგმებიდან გამომდინარე.

უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდი არის სახელშეკრულებო შეთანხმება ორ მხარეს შორის, რომელთა შორისაც უნდა მოხდეს გარკვეული დროის განმავლობაში ფინანსური სახსრების გადახდები კონკრეტული ოდენობით.

უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ოპერაციებში ჯგუფი იხდის თანხის გარკვეულ ოდენობას ერთ ვალუტაზე და იღებს გარკვეულ ოდენობას მეორე ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდები ერთიანად იფარება.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აღწერს არადისკონტირებულ სახელშეკრულებო თანხებს, რომლებიც დაუფარავია 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დაფარვის დარჩენილი პერიოდებით. უცხოური ვალუტის თანხების გადაფასება, რომლებიც ქვემოთ არის წარმოდგენილი ხდება ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული კურსით. იმ ხელშეკრულებებზე მიღებული შემოსულობა და ზარალი, რომელთა ვადაც არ იყო დასრულებული, აისახება მოგება-ზარალში და ფინანსურ ინსტრუმენტებში სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალში ასახვით, ვითარებიდან გამომდინარე.

	პირობითი თანხა	
	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
აშშ დოლარის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	157,113	12,159
3-დან 12 თვემდე	-	101,517
	157,113	113,676
შვეიცარიული ფრანკის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	1,855	-
	1,855	-
შვეიცარიული ფრანკის გაყიდვა დოლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	4,011	-
	4,011	-
ევროს გაყიდვა აშშ დოლარის ყიდვა Sell EUR buy USD		
3 თვეზე ნაკლები	12,070	-
	12,070	-

12. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
ძირითადი თანხა	317,477	302,007
დარიცხული პროცენტი	11,849	8,477
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,446)	(13,273)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	315,880	297,211

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:

მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	67,400	73,766
საბინაო სესხები	53,156	48,462
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	55,103	58,960
მიკრო ბიზნეს სესხები	50,221	51,595
განვადებები	42,740	32,279
სალომბარდო სესხები	29,939	21,182
სამომხმარებლო სესხები	30,767	24,240
სულ საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	329,326	310,484

მომხმარებლებზე გაცემული მთლიანი სესხები

გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,446)	(13,273)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები, წმინდა	315,880	297,211

მომხმარებლებზე გაცემული ყველა სესხი ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ჯამდება ერთგვაროვანი პროდუქტის ჯგუფების მიხედვით, როდესაც თითოეულ ჯგუფში სესხები მსგავსი მახასიათებლებით ხასიათდება, მათი მაჩვენებლების, დაკავშირებული რისკების და საბაზისო ბიზნეს პროცესების გათვალისწინებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	67,400	(3,143)	64,257
საბინაო სესხები	53,156	(1,366)	51,790
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	55,103	(3,761)	51,342
მიკრო ბიზნეს სესხები	50,221	(2,611)	47,610
განვადებები	42,740	(1,359)	41,381
სალომბარდო სესხები	29,939	(20)	29,919
სამომხმარებლო სესხები	30,767	(1,186)	29,581
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	329,326	(13,446)	315,880

ქვემოთმოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესიო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	73,766	(3,867)	69,899
საბინაო სესხები	48,462	(1,269)	47,193
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	58,960	(4,127)	54,833
მიკრო ბიზნეს სესხები	51,595	(2,445)	49,150
განვადებები	32,279	(659)	31,620
სალომბარდო სესხები	21,182	(27)	21,155
სამომხმარებლო სესხები	24,240	(879)	23,361
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	310,484	(13,273)	297,211

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2020			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავლობაში მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურებული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	2,975	3,942	6,356	13,273
ახალი სესხები	5,209	-	-	5,209
გადატანები 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	1,427	(1,427)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(6,166)	6,326	(160)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(4,688)	4,688	-
დაფარული სესხები	(1,457)	(1,215)	(348)	(3,020)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(4)	-	(6,872)	(6,876)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	7	3	1,486	1,496
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	1,633	344	993	2,970
ცვლილების გამო	-	-	352	352
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	20	42
საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა	12	10	20	42
ნაშთი წლის ბოლოს	3,636	3,295	6,515	13,446

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2020			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრე- დიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – არა გაუფასურებული	მე-3 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	214,927	84,948	10,609	310,484
ახალი სესხები	221,302	-	-	221,302
გადატანები 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	20,051	(20,051)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(58,316)	58,884	(568)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(6,267)	6,267	-
დაფარული სესხები	(141,838)	(55,539)	(115)	(197,492)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(4)	-	(6,872)	(6,876)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	7	3	1,486	1,496
საკურსო ზარალი	331	71	10	412
ნაშთი წლის ბოლოს	256,460	62,049	10,817	329,326

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2019			
	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრე- დიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – არა გაუფასურებული	მე-3 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	3,224	3,991	3,341	10,556
ახალი სესხები	4,780	-	-	4,780
გადატანები 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	105	(105)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(6,386)	6,398	(12)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(6,287)	6,287	-
დაფარული სესხები	(1,648)	(933)	(200)	(2,781)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(10)	(4)	(7,368)	(7,382)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	8	5	1,180	1,193
ცვლილებები საკრედიტო რისკში ცვლილების გამო	2,895	867	2,919	6,681
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	196	196
საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა	7	10	13	30
ნაშთი წლის ბოლოს	2,975	3,942	6,356	13,273

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

2019

	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრე- დიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – არა გაუფასურებული	მე-3 ეტაპი არსე- ბობის მანძილზე მოსალოდნელი საკ- რედიტო ზარალი – გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	210,741	58,959	5,464	275,164
ახალი სესხები	234,083	-	-	234,083
გადატანები 12 თვეში მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში	8,077	(8,077)	-	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – არა გაუფასურებული	(82,017)	82,089	(72)	-
გადატანები არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში – გაუფასურებული	-	(8,379)	8,379	-
დაფარული სესხები	(156,359)	(39,805)	3,007	(193,157)
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(10)	(4)	(7,368)	(7,382)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	8	5	1,180	1,193
საკურსო ზარალი	404	160	19	583
ნაშთი წლის ბოლოს	214,927	84,948	10,609	310,484

13. წმინდა ინვესტიცია იჯარაში

წმინდა ინვესტიციები იჯარეებში წარმოადგენს არა ვადაგადაცილებულ ფინანსურ აქტივებს 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ისინი 1-ელ ეტაპს მიეკუთვნება. 2020 წლის განმავლობაში აღიარებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ხარჯი 20 ათას ლარს უტოლდება.

ცხრილში ქვემოთ მოცემულია საინვესტიციო სექტორის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ინვესტიცია იჯარეებში:	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
მომსახურება	612	(5)	607
მშენებლობა	363	(2)	361
სილამაზე და ჯანდაცვა	280	(2)	278
ვაჭრობა	252	(3)	249
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	243	(3)	240
წარმოება	239	(3)	236
სასოფლო მეურნეობა	104	(1)	103
სამომხმარებლო	90	-	90
უძრავი ქონების განვითარება	71	(1)	70
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	12	-	12
სულ ინვესტიცია იჯარაში	2,266	(20)	2,246

14. ძირითადი საშუალებები

	შენიშნა- ნაგებობები	სატრანსპორტო საშუალებები	ავტო	IT აღჭურვილობა	საიჯარო გაუმ- ჯობესებები	სხვა	სულ
თვითღირებულება							
2020 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071	16,075
შესყიდვები	–	–	69	967	301	410	1,747
გასვლები	–	–	(6)	(2)	(89)	(100)	(197)
გადატანები	–	–	14	147	–	(161)	–
2020 წლის 31 დეკემბერს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
დაგროვილი ცვეთა							
2020 წლის 1 იანვარს	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)	(10,473)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3)	(174)	(187)	(482)	(566)	(444)	(1,856)
გასხვისებისას ელიმინირებული	–	–	6	–	40	7	53
2020 წლის 31 დეკემბერს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)
საბალანსო ღირებულება							
2020 წლის 31 დეკემბერს	61	403	323	2,118	1,427	1,017	5,349
	შენიშნა- ნაგებობები	სატრანსპორტო საშუალებები	ავტო	IT აღჭურვილობა	საიჯარო გაუმ- ჯობესებები	სხვა	სულ
თვითღირებულება							
2019 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,024	2,938	5,194	4,901	15,346
შესყიდვები	–	–	172	267	598	337	1,374
გასვლები	–	–	(9)	(13)	(442)	(181)	(645)
გადატანები	–	–	42	207	737	(986)	–
2019 წლის 31 დეკემბერს	105	1,184	1,229	3,399	6,087	4,071	16,075
დაგროვილი ცვეთა							
2019 წლის 1 იანვარს	(38)	(376)	(628)	(1,470)	(2,855)	(2,280)	(7,647)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3)	(231)	(181)	(454)	(1,835)	(563)	(3,267)
გასხვისებისას ელიმინირებული	–	–	7	13	344	77	441
2019 წლის 31 დეკემბერს	(41)	(607)	(802)	(1,911)	(4,346)	(2,766)	(10,473)
საბალანსო ღირებულება							
2019 წლის 31 დეკემბერს	64	577	427	1,488	1,741	1,305	5,602

დეკემბრის და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამორტიზებულმა ერთეულებმა შესაბამისად შეადგინა 6,188 ათასი და 2,793 ათასი ლარი. 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ძირითადი საშუალებების ნასყიდობასა თუ მშენებლობასთან დაკავშირებული სესხით სარგებლობის დანახარჯების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

15. გამოყენების უფლების მქონე აქტივები და საიჯარო ვალდებულებები

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	სატრანსპორტო საშუალებები	სულ
თვითღირებულება			
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	3,516	1,023	4,539
შესყიდვები	10,433	120	10,553
გაუქმებები	-	(96)	(96)
იჯარების მოდიფიცირება	(136)	-	(136)
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	13,813	1,047	14,860
ცვეთა			
ნაშთი 2020 წლის 1 იანვარს	(659)	(303)	(962)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(2,234)	(355)	(2,589)
ნაშთი 2020 წლის 31 დეკემბერს	(2,893)	(658)	(3,551)
საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბერს	10,920	389	11,309
	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	სატრანსპორტო საშუალებები	სულ
თვითღირებულება			
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვარს	3,516	778	4,294
იჯარების მოდიფიცირება	-	245	245
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბერს	3,516	1,023	4,539
ცვეთა			
ნაშთი 2019 წლის 1 იანვარს	-	-	-
ცვეთა წლის განმავლობაში	(659)	(303)	(962)
ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბერს	(659)	(303)	(962)
საბალანსო ღირებულება 2019 წლის 31 დეკემბერს	2,857	720	3,577

მოძრაობა საიჯარო ვალდებულებებში 2020 და 2019 წლებში იყო შემდეგი:

	2020	2019
ნაშთი 1 იანვარს	3,914	4,294
შესყიდვები	10,553	245
გაუქმებები	(101)	-
ცვლილებები	(136)	-
საპროცენტო ხარჯი	691	312
საკურსო სხვაობით მიღებული (შემოსულობა) / ზარალი	577	246
საიჯარო ვალდებულების დაფარვა	(2,976)	(1,183)
სულ	12,522	3,914

როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვწერეთ, ჯგუფმა განმეორებით შეაფასა იჯარის ვადები მისი 48 ფილიალისთვის და ნაშთი აღიარა ფასს (IFRS) 16-ის შესაბამისად.

საშუალო შეწონილი იჯარის ვადა გამოყენების უფლებით გადაცემული აქტივებისთვის 2020 წლის 31 დეკემბრის და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 3,8 და 4,3 წელია (შესაბამისად), ხოლო მოიჯარის საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება 2019 წლის 31 დეკემბრისა და 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საიჯარო ვალდებულებებზე, შესაბამისად არის 7,3% და 6,7%.

საიჯარო ვალდებულება

ვადიანობის ანალიზი

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
	ფინანსური იჯარის ფარგ- ლებში დასაფარი თანხები	ფინანსური იჯარის ფარგ- ლებში დასაფარი თანხები
1-ლი წელი	4,391	1,260
მე-2 წელი	4,068	1,265
მე-3 წელი	3,100	840
მე-4 წელი	1,506	636
მე-5 წელი	535	432
მეტი	662	72
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი პროცენტი	(1,740)	(591)
სულ საიჯარო ვალდებულება	12,522	3,914

მოგებაში და ზარალში აღიარებული თანხები

	2020	2019
ცვეთის ხარჯი	(2,589)	(962)
საპროცენტო ხარჯი	(691)	(312)
ვალუტის გაცვლის ეფექტი	(577)	(246)
მოკლევადიან იჯარებთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული დანახარჯები	(1,243)	(3,309)
შემოსულობა იჯარის გაუქმებიდან	5	-
სულ	(5,095)	(4,829)

16. არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები

თვითღირებულება

2019 წლის 1 იანვარს	2,967
შესყიდვები	1,434
2019 წლის 31 დეკემბერს	4,401
შესყიდვები	544
2020 წლის 31 დეკემბერს	4,945

დაგროვილი ამორტიზაცია

2019 წლის 1 იანვარს	(1,415)
წლის განმავლობაში დარიცხული ამორტიზაცია	(422)
2019 წლის 31 დეკემბერს	(1,837)
წლის განმავლობაში დარიცხული ამორტიზაცია	(497)
2020 წლის 31 დეკემბერს	(2,334)

საბალანსო ღირებულებები

2019 წლის 31 დეკემბერს	2,564
2020 წლის 31 დეკემბერს	2,611

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფას და ლიცენზიებს, მათ შორის დაუმთავრებელ წარმოებას, ორგანიზაციაში შემუშავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას 260 ათასი ლარის ოდენობით.

17. სხვა აქტივები

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
სხვა დებიტორული დავალიანებები	2,663	2,297
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(121)	-
სულ სხვა ფინანსური აქტივები	2,542	2,297
ავანსები	962	937
დასაკუთრებული აქტივები	924	683
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	235	108
სასაქონლო-მატერიალური მარაგები	50	130
სულ სხვა არაფინანსური აქტივები	2,171	1,858
სხვა აქტივები, სულ	4,713	4,155

სხვა დებიტორული დავალიანებების მოკლევადიანი ხასიათიდან გამომდინარე, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი აღიარებულია 2019 ს 31 დეკემბრის მდგომარეობით. სხვა დებიტორული დავალიანება მოიცავს ფულადი გზავნილების დებიტორულ დავალიანებებს „Paybox“-ის აპარატის ოპერატორების მიმართ, რომლებიც მალევე იფარება ანგარიშგების თარიღის შემდეგ.

18. ნასესხები სახსრები

ეს შენიშვნა მოიცავს ინფორმაციას ამორტიზებული ღირებულებით წარმოდგენილი პროცენტის მატარებელი სესხების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთზე დაქვემდებარების, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდურობის რისკების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში.

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებული სესხები	273,397	248,235
სუბორდინირებული ვალი	6,571	5,748
სულ ნასესხები სახსრები	279,968	253,983

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
ძირითადი თანხა	275,893	250,604
დარიცხული პროცენტი	4,075	3,379
სულ ნასესხები სახსრები	279,968	253,983

ჯგუფის სესხად აღებული თანხების მოკლევადიანად და გრძელვადიანად კლასიფიკაცია არის შემდეგი:

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
გრძელვადიანი ვალდებულებები	-	-
ნასესხები სახსრები	-	-
მიმდინარე ვალდებულებები	279,968	253,983
ნასესხები სახსრები	279,968	253,983

სუბორდინირებული ვალი

2020 წლის 31 დეკემბრის და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან „Bank Im Bistum Essen EG“ არის მიღებული, ვადა 2025 წელს გასდის და შეადგენს 6,571 ათას და 5,748 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 9%.

გაკოტრების შემთხვევაში სუბორდინირებული ნასესხები სახსრების დაფარვა განხორციელდება ჯგუფის ყველა სხვა ვალდებულების სრულად დაფარვის შემდეგ.

ვადები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი ნასესხები თანხების პირობებია შემდეგი:

	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	ვადის ამოწურვის წელი	31 დეკემბერი, 2020 საბალანსო ღირებუ- ლება	31 დეკემბერი, 2019 საბალანსო ღირებუ- ლება
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებუ- ლი სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	აშშ დოლარი	2.75% – 7.25%	2020 – 2024	152,450	112,687
ფინანსური ინსტიტუტებისგან მიღებუ- ლი სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	ლარი	11.00% – 13.77%	2020 – 2024	120,947	135,548
სუბორდინირებული ვალი უზრუნველყოფის გარეშე	აშშ დოლარი	9.00%	2025	6,571	5,748
სულ ნასესხები სახსრები				279,968	253,983

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლი- ლებების შეჯერება

	1 იანვარი, 2020	სესხების მიღება 2020 წლის განმავ- ლობაში	სესხების დაფარვა 2020 წლის განმავ- ლობაში	2020 წლის განმავლო- ბაში დარიცხუ- ლი პროცენტი	2020 წლის განმავლო- ბაში გადახდი- ლი პროცენტი	საკურსო ზარალი 2020 წლის განმავ- ლობაში	31 დეკემბერი, 2020
ნასესხები სახსრები	253,983	122,701	(120,648)	26,990	(26,294)	23,236	279,968

	1 იანვარი, 2019	სესხების მიღება 2019 წლის განმავ- ლობაში	სესხების დაფარვა 2019 წლის განმავ- ლობაში	2019 წლის განმავლო- ბაში დარიცხუ- ლი პროცენტი	2019 წლის განმავლო- ბაში გადახდი- ლი პროცენტი	საკურსო ზარალი 2019 წლის განმავ- ლობაში	31 დეკემბერი, 2019
ნასესხები სახსრები	230,917	95,883	(81,106)	19,885	(19,594)	7,998	253,983

აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები

2019 წლის დეკემბერში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ 15,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2021 წელს გასდის.

2020 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ 10,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2021 წელს გასდის.

2020 წლის დეკემბერში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ 5,000 ათასი ლარის ოდენობით ხელმისაწვდომი საკრედიტო ხაზით, რომელსაც ვადა 2021 წელს გასდის.

კოვენანტის მოთხოვნები

ჯგუფი ვალდებულია შეასრულოს ფინანსური კოვენანტები ზემოთ ჩამოთვლილი სესხებისთვის. ეს კოვენანტები მოიცავს განსაზღვრულ კოეფიციენტებს, ასევე ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და რისკის დაფარვის კოეფიციენტებს.

ჯგუფის მთლიანი ფინანსური შედეგების გამო, 2030 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ჯგუფი არღვევს შემოსავლიანობის კოეფიციენტებს მისი საკრედიტო ხელშეკრულებების უმეტესობის ფარგლებში, ადგილობრივი ბანკებისგან, საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებებისგან, განვითარების ფინანსური დაწესებულებებისგან და მიკროსაფინანსო საინვესტიციო სტრუქტურებისგან მიღებული თანხებისთვის. ბასს (IAS) 1-ზე

(„ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“) დაყრდნობით, ხელმძღვანელობამ ნასესხებ სახსრებს მიანიჭა მიმდინარე ვალდებულებების კლასიფიკაცია, რომელიც თავის მხრივ იწვევდა ლიკვიდურობის კოეფიციენტების დარღვევას რამდენიმე კრედიტორთან. ჯგუფის მთლიანი ფინანსური შედეგების გამო, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ჯგუფი არღვევს შემოსავლიანობის კოეფიციენტებს პარტნიორების უმრავლესობის მიმართ: ადგილობრივი ბანკები, საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები, განვითარების ფინანსური დაწესებულებები და მიკროსაფინანსო საინვესტიციო სტრუქტურები. მიმდინარედ კლასიფიცირებული და 1 თვემდე დაფარვის კატეგორიაში წარდგენილი ნასესხები სახსრების მთლიანი ღირებულება ლიკვიდურობის რისკის მართვისთვის, 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 273,240 ათას ლარს შეადგენდა.

19. გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები

ეს შენიშვნა მოიცავს ინფორმაციას ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავალო ფასიანი ქაღალდების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთზე დაქვემდებარების, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდურობის რისკების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში.

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
ძირითადი თანხა	12,407	12,407
დარიცხული პროცენტი	318	260
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,725	12,667

ჯგუფის გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი კლასიფიკაციით არის შემდეგი:

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
გრძელვადიანი ვალდებულებები	-	12,407
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები		
მიმდინარე ვალდებულებები	12,725	260
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები		
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,725	12,667

კორპორატიული ობლიგაციები

გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავს კორპორატიული ობლიგაციას. 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სავალო ფასიანი ქაღალდები მოიცავდა ჯგუფის მიერ 2019 წლის მარტის თვეში გამოშვებულ კორპორატიულ ობლიგაციას, ნომინალური ღირებულებით 12,5 მილიონი ლარი, რომლის დაფარვის ვადა 2021 წლის თებერვალია. ობლიგაციების სახელშეკრულებო საპროცენტო განაკვეთი 4%-ია, საქართველოს ეროვნული ბანკის რეფინანსირების წლიური განაკვეთით, პირობით თანხაზე.

ვადები და ვალის დაფარვა

				31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი 4%+ სეპ-ის რეფინანს- სივრცის განა- კვეთი	ვადის ამოწურვის წელი	საბალანსო ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	ლარი		2021	12,725	12,667
სულ გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები				12,725	12,667

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯამება:

	1 იანვარი, 2020	სავალო ფასიანი ქა- ღალდების მიღება 2020 წლის განმავ- ლობაში	სავალო ფასიანი ქა- ღალდების დაფარვა 2020 წლის განმავ- ლობაში	2020 წლის განმავ- ლობაში დარიცხული პროცენტი	2020 წლის განმავ- ლობაში გადახდილი პროცენტი	2020 წლის განმავ- საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა	31 დეკემბერი, 2020
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,667	-	-	1,555	(1,497)	-	12,725

	1 იანვარი, 2019	სავალო ფასიანი ქა- ღალდების მიღება 2019 წლის განმავ- ლობაში	სავალო ფასიანი ქა- ღალდების დაფარვა 2019 წლის განმავ- ლობაში	2019 წლის განმავ- ლობაში დარიცხული პროცენტი	2019 წლის განმავ- ლობაში გადახდილი პროცენტი	2019 წლის განმავ- საკურსო სხვაობიდან მიღებული შემოსულობა	31 დეკემბერი, 2019
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	9,945	12,500	(9,964)	2,437	(2,251)	-	12,667

20. სხვა ვალდებულებები

	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019
სხვა კრედიტორული დავალიანება	1,062	781
თანამშრომლების ანაზღაურების დანარიცხები	778	822
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,840	1,603
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	9	7
სულ სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	9	7
სხვა ვალდებულებები, სულ	1,849	1,610

თანამშრომლის კომპენსაციის დარიცხვა მოიცავს თანამშრომლებისთვის გადასახდელ თანხას ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმასთან მიმართებაში, რომელიც ნაღდი ფორმით დაიფარა, აღიარებულია ხარჯით ვალდებულებების შესაბამისი ზრდით, იმ პერი-

ოდის განმავლობაში, რომლის განმავლობაშიც თანამშრომლები მიიღებენ გადახდაზე უპირობო უფლებას.

ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის შესახებ ინფორმაცია მოცემულია მე-7 შენიშვნაში.

21. სააქციო კაპიტალი და რეზერვები

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	სტანდარტული/ არა გამოსყიდ- ვადი პრივილე- გირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	სტანდარტული	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	სტანდარტული	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	32,682	სტანდარტული	1.07%	1.07%	33
ინდივიდუალური აქციონერები	1,463,624	სტანდარტული	47.81%	47.81%	1,464
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილე- გირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილე- გირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

სააქციო კაპიტალი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	სტანდარტული/ არა გამოსყიდ- ვადი პრივილე- გირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ლარი
ფონდი კრისტალი	1,424,515	სტანდარტული	46.53%	46.53%	1,424
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,136,157	სტანდარტული	37.12%	37.12%	1,136
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	სტანდარტული	12.37%	12.37%	379
ინდივიდუალური აქციონერები	121,791	სტანდარტული	3.98%	3.98%	122
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილე- გირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილე- გირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

ყველა ჩვეულებრივ აქციას აქვს ნომინალური ღირებუ-
ლება 1 ლარი და ისინი სრულად არის დაფარული.

ყველა ჩვეულებრივი აქცია თანაბრად ნაწილდება ჯგუფის
ნარჩენ აქტივებთან მიმართებაში.

საემისიო შემოსავალი

საემისიო კაპიტალი წარმოადგენს თანხას, რაც მიღებულ
იქნება აქციის სარეგისტრაციო ღირებულების გარდა.
ამის შემდეგ შესაძლოა გენერირება მოხდეს იმავე წყა-
როებით, როგორც სააქციო კაპიტალი: 1) აქციების ფაქტი-
ური გამოშვება და 2) MIP-ის ფარგლებში.

საემისიო შემოსავალი 2020 წლის 31 დეკემბრის და 2019
წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების მდგომარე-
ობით შეადგენდა 22,110 ათას ლარს. შესყიდვა 2019
წელს ამავე წლის მარტის თვეში პრივილეგირებული აქ-
ციის გამოშვების შედეგია.

დივიდენდები

ჩვეულებრივი აქციის მფლობელებს უფლება აქვთ დრო-
დადრო მიიღონ დივიდენდები და უფლებამოსილი არიან,
ყოველწლიურად ჯგუფის აქციონერთა კრებაზე მიიღონ
ერთ აქციაზე ერთი ხმის მიცემის უფლება.

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამო-
სილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო
განაკვეთით 10%. საქართველოს კანონმდებლობის შესა-
ბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და
ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადა-
წყვეტილებას.

აქციონერების გადაწყვეტილების საფუძველზე 999 ათასი
ლარის და 767 ათასი ლარის დივიდენდები გამოცხადდა
2020 და 2019 წლებში, შესაბამისად.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფის
გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი
მოგების ნაშთით, ჯგუფის ფასს-ების შესაბამისად მომ-
ზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში
აღწერილი ფორმით.

22. პირობითი ვალდებულებები

სასამართლო დავები

საქმიანობის ჩვეულებრივი მსვლელობისას, ჯგუფის წინააღმდეგ შესაძლოა აღიძვროს სარჩელები. ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ამ სარჩელებიდან გამომდინარე საბოლოო ვალდებულებას (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) არ ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო ფუნქციონირებაზე.

საგადასახადო პირობითი ვალდებულებები

საქართველოს კანონმდებლობა კომერციული საქმიანობის შესახებ, საგადასახადო კანონმდებლობის ჩათვლით, არაერთი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. ამასთან, არსებობს იმის რისკიც, რომ საგადასახადო ორგანოებმა თვითნებურად შეაფასონ ბიზნეს ოპერაციები. თუ საგადასახადო ორგანოები ექვევშე დააყენებენ ხელმძღვანელობის რომელიმე განსჯას ბანკის ბიზნესსაქმიანობასთან დაკავშირებით, ბანკს შეიძლება დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და საურავები დაეკისროს.

საქართველოს კანონმდებლობა სატრანსფერო ფას-წარმოქმნის შესახებ 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა და დაინერგა დამატებითი ანგარიშგებისა და დოკუმენტაციის მოთხოვნები. ახალი კანონმდებლობა საგადასახადო ორგანოებს საშუალებას აძლევს, დააკისრონ დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები გარკვეულ ოპერაციებთან მიმართებაში, რომელთა რიცხვშიც შედის ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან, თუკი ისინი გადაწყვეტენ, რომ ოპერაცია არ არის შეფასებული გაშლილი ხელის პრინციპის მიხედვით. საგადასახადო ორგანოების მიერ ჯგუფის სატრანსფერო ფასწარმოქმნის პრაქტიკაში ექვის შეტანის შედეგის სათანადო სიზუსტით განსაზღვრა შეუძლებელია.

ასეთი გაურკვევლობა შეიძლება უკავშირდებოდეს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასებას, გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შეფასებას და გარიგებების საბაზრო ფასების განსაზღვრას. გარდა ამისა, ეს გაურკვევლობა შეიძლება ასევე შეეხოს მომხმარებლებზე გაცემული სესხების და დებიტორული დავალიანების გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შექმნისა და შებრუნების დროებითი სხვაობების შეფასებას, და ჩაითვალოს დასაბეგრი მოგების შემცირებად. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ყველა გადასახადი დარიცხული აქვს და, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ამისათვის შესაბამისი რეზერვი არ არის გამოყოფილი.

საოპერაციო გარემო

განვითარებადი ბაზრები, როგორც საქართველოა, განვითარებული ბაზრებისგან განსხვავებულ რისკებს ატარებს, მათ შორის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სო-

ციალურ, იურიდიულ და საკანონმდებლო რისკებს. კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საქართველოში მოქმედ ბიზნესებზე, განაგრძობს სწრაფ განვითარებას საგადასახადო და მარეგულირებელი მიმართულებით, განსხვავებული ინტერპრეტაციებით. საქართველოს ეკონომიკის სამომავლო გეგმას წარმოადგენს, მთავრობის მიერ, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავებით ზეგავლენის მოხდენა, სამართლებრივი, მარეგულირებელი და პოლიტიკური განვითარების კვალდაკვალ.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველომ შეიმუშავა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც დიდწილად უკავშირდებოდა ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმას. წლების განმავლობაში განხორციელებულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა გზა გაკვალა, თუმცა გაცილებით მეტია მოსალოდნელი საქართველოს მიერ ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებით.

კოვიდ-19

ამის შემდეგ, 2020 წლის დასაწყისიდან ახალი კორონავირუსის დაავადებამ (კოვიდ-19) დაიწყო სწრაფი გავრცელება მთელს მსოფლიოში, რამაც გამოიწვია ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ პანდემიის სტატუსის გამოცხადება 2020 წლის მარტის თვეში. მრავალმა ქვეყანამ გაატარა პრევენციული ღონისძიება კოვიდ-19-ის გავრცელებასთან დაკავშირებით, რამაც ხელი შეუშალა ბევრ კომპანიას ფუნქციონირებაში და ამას მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდა გლობალურ ფინანსურ ბაზრებზე. რადგან სიტუაცია სწრაფად ვითარდება, ამას შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდეს მრავალი კომპანიის ბიზნესზე სხვადასხვა სექტორში, მათ შორის, შეუზღუდავად, ისეთი გავლენა, როგორიც არის ბიზნეს ოპერაციების ნგრევა წარმოების შეფერხების ან ობიექტების დახურვის, მიწოდების ქსელის რღვევის, პერსონალის კარანტინის, შემცირებული მოთხოვნის და ფინანსების მოზიდვასთან დაკავშირებული სირთულეების გამო. შედეგად, ჯგუფმა შესაძლოა განიცადოს კოვიდ-19 დიდი გავლენა გლობალურ ეკონომიკაზე და მთავარ ფინანსურ ბაზრებზე მისი ნეგატიური გავლენის გამო.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა აკონტროლებს ეკონომიკური ვითარების მიმდინარე ცვლილებებს და ატარებს ღონისძიებებს, რომლებსაც ის საჭიროდ მიიჩნევს უახლოეს მომავალში ჯგუფის სტაბილურობის და განვითარების დონის შესანარჩუნებლად. თუმცა, კოვიდ-19-ის გავლენის მნიშვნელობა ჯგუფის ბიზნესზე დიდად არის დამოკიდებული პანდემიის ეფექტების ხანგრძლივობასა და გავრცელებაზე მსოფლიოსა და სომხეთის ეკონომიკაზე. ჯგუფის ოპერაციების მომავალ შედეგებზე და ფინანსურ მდგომარეობაზე ეკონომიკური გარემოს ცვლილების გავლენა რთული განსასაზღვრია.

23. ოკეარსიები დაკავშირებულ მხარეებთან

კონტროლი

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38,75% და 12,37%-იანი წილით (შესაბამისად) (იხილეთ 1-ლი შენიშვნა).

ტრანზაქციები სამეთვალყურეო და აღმასრულებელი საბჭოების წევრებთან

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით პერსონალის გასამრჯელოში განეული სრული ანაზღაურება და ხელმძღვანელობის საკონსულტაციო გადასახადი შემდეგია:

	2020	2019
ხელფასები და პრემიები	1,128	1,106
საკონსულტაციო ხარჯები	516	472
	1,644	1,578

სხვა დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები

	გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი 2020	გასამრჯელო და საკომისიო ხარჯი 2019	სხვა ვალდებულებები 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სხვა ვალდებულებები 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
სს „მოზაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯია“*	521	431	426	309
	521	431	426	309

ეს ხარჯები ხასიათით 2 სახის არის:

1. ფულის განაღდების საკომისიო, რომელიც არსებითად მომხმარებლების ხარჯს წარმოადგენს, მაგრამ ჯგუფი ფარავს მას პროცესის გამარტივების და კონკრეტული ტექნიკური სირთულეების თავიდან არიდების მიზნით – 371 ათასი ლარი (2019 წ.: 277 ათასი ლარი)
2. პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების და მომსახურების ინტეგრაციის საკომისიო – 150 ათასი ლარი (2019 წ.: 154 ათასი ლარი)

* სს „მოზაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯიას“ ფლობს ჯგუფის სამეთვალყურეო საბჭოს სამი წევრი.

24. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს სამართლიან ღირებულებას განმარტავს, როგორც თანხას, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად ბაზრის მონაწილეებს შორის ჩვეულებრივი გარიგების პირობებში შეფასების თარიღისთვის.

ჯგუფმა ფინანსური ინსტრუმენტების სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრა ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის საფუძველზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და სათანადო შეფასების მეთოდების გამოყენებით. თუმცა, სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისთვის განსჯის გამოყენებაა საჭირო. საქართველოს კვლავაც ავლენს განვითარებადი ბაზრისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს და ეკონომიკური პირობები ისევ ზღუდავს ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას. საბაზრო კოტირებები შეიძლება მოძველებული იყოს, იძულებითი რეალიზაციის გარიგებებს ასახავდეს და ამიტომ არ წარმოადგენდეს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს. ხელმძღვანელობა ყველა არსებულ საბაზრო ინფორმაციას იყენებს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

ჯგუფი სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

- ▶ 1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკოტირებული) აქტიურ ბაზარზე.
- ▶ მე-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზრებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.
- ▶ მე-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც ეყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს დაკვირვებად (საბაზრო) მონაცემებს და არადაკვირვებადი (არა-

საბაზრო) მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არასაბაზრო კოტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც მუდმივად არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით (თუმცა მოთხოვნილია განმარტებითი შენიშვნები სამართლიანი ღირებულების შესახებ).

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის, რომლებსაც მოკლევადიანი დაფარვის ვადა აქვთ (3 თვეზე ნაკლები), ნავარაუდევია, რომ მათი საბალანსო ღირებულება მათ სამართლიან ღირებულებას უახლოვდება. ეს დაშვება აგრეთვე ეხება მოთხოვნამდე ანაბრებს და მიმდინარე ანგარიშებს, დაფარვის ვადის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები – ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, რომელიც მათ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები – სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები უმეტესად მოიცავს მოკლევადიან დებიტორულ და კრედიტორულ ვალდებულებებს, შესაბამისად საბალანსო ღირებულება მიიჩნევა მათი სამართლიანი ღირებულების გონივრულ შეფასებად.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები – ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მომავალში მოსალოდნელი მისაღები საპროცენტო ფულადი ნაკადების საფუძველზე, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის დაფარვის ვადაზე და კონტრაქტის საკრედიტო რისკზე.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული სავალ ფასიანი ქაღალდები – სუბორდინირებული სესხის და სავალ ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ზოგადად მიღებული ფასების მოდელების შესაბამისად დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ახალი ინსტრუმენტების მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთების გამოყენებით. ხელმ-

ძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ცვლადი განაკვეთით სესხების მიღება შესაძლოა ჩაითვალოს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთად.

საიჯარო ვალდებულება – საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით შემცირებულ მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებს. დისკონტირების განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტების ვალუტასა და ვადიანობაზე. საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება მის თვითღირებულებას უახლოვდება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო და სამართლიანი ღირებულება, რომელიც კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია აღიარებული.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია		31 დეკემბერი, 2020		31 დეკემბერი, 2019	
		საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	დონე 1	17,884	17,884	20,106	20,106
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	დონე 3	315,880	320,963	297,211	305,088
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	დონე 3	2,246	2,246	-	-
სხვა ფინანსური აქტივები	დონე 3	2,542	2,542	2,297	2,297
ნასესხები სახსრები	დონე 3	279,968	279,206	253,983	252,453
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	დონე 3	12,725	12,725	12,667	12,667
საიჯარო ვალდებულება	დონე 3	12,522	12,522	3,914	3,914
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	დონე 3	1,840	1,840	1,603	1,603

ჯგუფის ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც პერიოდულად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით ფასდება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამ ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის შესახებ (კონკრეტულად, შეფასების მეთოდ(ებ)ი და გამოყენებული შემავალი ინფორმაცია).

სამართლიანი ღირებულება							
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	31 დეკემბერი, 2020	31 დეკემბერი, 2019	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	შეფასების მეთოდ(ებ)ი და მნიშვნელოვანი შემავალი ინფორმაცია	მნიშვნელოვანი არაემაქირული შემავალი ინფორმაცია	არაემაქირული შემავალი ინფორმაცია	არაემაქირული შემავალი ინფორმაცია
მოგებასა და ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	2,509	-	Level 2	სამომავლო ფულადი ნაკადები შეფასებულია ფორვარდულ გადაცვლით კურსზე (ხელშესახები ფორვარდული გადაცვლის კურსებიდან რეპორტირების პერიოდის ბოლოსთვის) და ფორვარდულ სახელშეკრულებო განაკვეთებზე დაყრდნობით	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები	-	4,292	Level 2	სამომავლო ფულადი ნაკადები შეფასებულია ფორვარდულ გადაცვლით კურსზე (ხელშესახები ფორვარდული გადაცვლის კურსებიდან რეპორტირების პერიოდის ბოლოსთვის) და ფორვარდულ სახელშეკრულებო განაკვეთებზე დაყრდნობით	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის	მითითებული არ არის

ჯგუფი იყენებს ფართოდ აღიარებულ შეფასების მოდელებს იმისათვის, რომ განსაზღვროს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება, მაგალითად, როგორიც არის უცხოური ვალუტის გაცვლის კონტრაქტები და სავალუტო სვოპები, რომლისთვისაც გამოიყენება მხოლოდ ხელმისაწვდომი საბაზრო მონაცემები და საჭიროებს ნაკლებ შეფასებებს და გადაწყვეტილებებს ხელმძღვანელობის მხრიდან.

25. კაპიტალის მართვა

კაპიტალის შენარჩუნებისას ჯგუფის მიზნებია:

- უზრუნველყოს კომპანიის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენის უნარი, ისეთი ფორმით, რომ მან გააგრძელოს აქციონერებისთვის უკუგების შექმნა; და
- აქციონერებისთვის ადეკვატური ამონაგების უზრუნველყოფა რისკის დონის შესაბამისი ფასწარმოქმნის მომსახურებით.

ჯგუფი განსაზღვრავს კაპიტალის რაოდენობას, რომელსაც ის რისკის პროპორციულად მოითხოვს. ჯგუფი თავის კაპიტალის სტრუქტურას მართავს და მასში კორექტირებები შეაქვს ეკონომიკური პირობების ცვლილების და საბაზისო აქტივების რისკის მახასიათებლების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტორების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლოა შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს. გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები ვალის შესამცირებლად.

ჯგუფი შეესაბამება მინიმალური საზედამხებველო კაპიტალის მოთხოვნებს – კაპიტალში განხორციელებული მინიმალური ფულადი შენატანი არ უნდა იყოს 1,000 ათას ლარზე ნაკლები (2018 წ.: 500 ათასი ლარი).

2018 წლის 1 სექტემბერიდან ჯგუფს ასევე ვალდებულია აქვს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ განსაზღვრული ფინანსური მოთხოვნები, როგორც არის: კაპიტალის ადეკვატურობა, ლიკვიდურობა, ქონებრივი ინვესტიცია, ინვესტიცია, დაკავშირებული მხარის ზემოქმედება და დაგირავებული აქტივების კოეფიციენტები. შესაბამისობა ამ კოეფიციენტებთან ყოველთვიურად კონტროლირდება სებ-ის მიერ.

სებ-ის რეგულაციების შესაბამისად, ჯგუფი ვალდებულია იქონიოს კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის მინიმალური დონე ქვემოთ მოცემული გრაფიკის შესაბამისად:

- 2018 წლის 1 სექტემბერი – 2018 წლის 31 დეკემბერი: სულ მცირე 16%
- 2019 წლის 1 იანვარი – 2019 წლის 30 ივნისი: 16-18%
- 2019 წლის 1 ივლისიდან შემდეგ – სულ მცირე 18%

ფინანსურ სექტორზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით, სებმა გამოსცა CAR მოთხოვნები ცალკეული შემთხვევების საფუძველზე. ჯგუფი შეესაბამებოდა მოთხოვნებს მთელი პერიოდის განმავლობაში, ასევე ანგარიშების თარიღის მდგომარეობით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განხილულია სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტთან შესაბამისობა 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	2020	2019
სააქციო კაპიტალი	3,635	3,635
დამატებითი შენატანები კაპიტალში	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება	32,266	34,117
ავტორიზებული სუბორდინირებული ვალი	6,571	5,748
საზედამხებველო კაპიტალი შემცირებამდე	64,582	65,610
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები	(2,611)	(2,564)
საზედამხებველო კაპიტალი	61,971	63,046

	2020	2019
სულ აქტივები შემცირებამდე	366,074	337,095
გამოკლებული: არამატერიალური აქტივები	(2,611)	(2,564)
სულ აქტივები შემცირების შემდეგ	363,463	334,531

	December 31, 2020	December 31, 2019
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	17.05%	18.85%

ჯგუფი ასევე აკონტროლებს კაპიტალის ადეკვატურობის დონეს ვალის მოთხოვნებთან შესაბამისობისთვის, რომელიც დაანგარიშდება კრედიტორების მოთხოვნების შესაბამისად. იხილეთ მე-18 შენიშვნა კოვენანტებთან შესაბამისობის შესახებ ინფორმაციის მისაღებად.

26. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკის მართვა არსებითი მნიშვნელობის არის ბიზნესის-თვის და ასევე არსებით ელემენტს წარმოადგენს ჯგუფის ოპერაციებისთვის. ჯგუფის ძირითადი რისკებია საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდურობის რისკები.

რისკის მართვის პოლიტიკის მიზანია ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების განსაზღვრა, გაანალიზება და მართვა, სათანადო საკრედიტო ლიმიტების და კონტროლის მექანიზმების დანერგვა, რისკის დონეების მუდმივი მონიტორინგი და ლიმიტების დაცვა. რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები რეგულარულად გადაიხედება, რომ ასახავდეს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარ ცვლილებებს და ახალ საუკეთესო პრაქტიკას.

სამეთვალყურეო საბჭოს მის კომიტეტებთან ერთად აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა რისკის მართვის სტრუქტურის მიმოხილვაზე, მნიშვნელოვანი რისკების მართვის მიმოხილვაზე და მისი რისკების მართვის პოლიტიკების და პროცედურების გადახედვაზე, ასევე მნიშვნელოვანი მსხვილი დაქვემდებარებების დამტკიცებაზე.

ჯგუფის აღმასრულებელი საბჭოს რისკების მართვის კომიტეტი და ფინანსური დეპარტამენტი პასუხს აგებენ რისკის შემსუბუქების ღონისძიებების გაკონტროლებაზე და განხორციელებაზე, ასევე იმის დამტკიცებაზე, რომ ჯგუფი ფუნქციონირებს რისკის დადგენილი პარამეტრების ფარგლებში. რისკის მართვის განყოფილების უფროსი პასუხისმგებელია რისკის ზოგადი მართვისა და შესაბამისობის ფუნქციებზე, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური რისკების განსაზღვრის, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების საყოველთაო პრინციპებისა და მეთოდების დანერგვის უზრუნველყოფაზე. ის პირდაპირ აღმასრულებელი საბჭოს წინაშე ანგარიშვალდებული.

საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდურობის რისკი ერთად და ცალ-ცალკე, ასევე, ტრანსაქციის დონეები, იმართება და კონტროლდება საკრედიტო კომიტეტის და აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის სისტემის მიერ. იმისათვის, რომ მიღებულ იქნას ეფექტური გადაწყვეტილებები, ჯგუფი ადგენს საკრედიტო კომიტეტის იერარქიას, რაც დამოკიდებულია წარსადგენი სამუშაოს სახეობასა და რაოდენობაზე.

მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით ხდება გარე და შიდა რისკის ფაქტორების განსაზღვრა და მართვა. კონკრეტული ყურადღება ექცევა რისკ-ფაქტორების სრული დიაპაზონის იდენტიფიცირებას და არსებული რისკის

შემსუბუქების პროცედურების უზრუნველყოფის დონის განსაზღვრას. სტანდარტული საკრედიტო და საბაზრო რისკის ანალიზისგან განცალკევებით, რისკების მართვის დეპარტამენტი აკონტროლებს ფინანსურ და არაფინანსურ რისკებს რეგულარული შეხვედრების ჩატარებით საოპერაციო ერთეულებთან, რათა მიღებულ იქნას ექსპერტის დასკვნები მათი მართვის სფეროში.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ინსტრუმენტის რომელიმე მხარე ვერ შეასრულებს თავის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს.

ჯგუფს აქვს შემუშავებული კრედიტის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, ჰყავს საკრედიტო კომიტეტი და სხვა ანალიტიკური სამსახურები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან სესხის განაცხადის ანალიზზე, საკრედიტო რისკების შეფასებასა და შემცირებაზე. საკრედიტო პოლიტიკა (საკრედიტო სახელმძღვანელოს ფორმით) გადაიხედება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საკრედიტო პოლიტიკა ადგენს:

- ▶ სასესხო განაცხადების შემოწმების და დამტკიცების პროცედურებს;
- ▶ მსესხებელთა კრედიტუნარიანობის შეფასების მეთოდებს;
- ▶ უზრუნველყოფის საგნის შეფასების მეთოდებს;
- ▶ საკრედიტო დოკუმენტაციის მოთხოვნებს;
- ▶ სესხებისა და სხვა საკრედიტო დავალიანებების მიმდინარე მონიტორინგის პროცედურებს.

საკრედიტო კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება სესხზე განაცხადების დაფინანსების ან უარყოფის შესახებ. კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენილი სესხები ეყრდნობა საკრედიტო პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს.

საკრედიტო კომიტეტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის სიზუსტე და სისწორე არის იმ საკრედიტო ოფიცრის პასუხისმგებლობა, რომელიც ავსებს საკრედიტო განაცხადს მას შემდეგ, რაც განხორციელდება განმცხადებლის ბიზნესის შემოწმება და საკრედიტო რისკების შეფასება, საკრედიტო ქულების მოდულების და განცხადების მო-

ნაცემების შემოწმების პროცედურების შემოწმების გზით. საბოლოოდ საკრედიტო კომიტეტის წევრები აფასებენ განცხადებას დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით (განმცხადებლის საკრედიტო ისტორია, ფინანსური მდგომარეობა, კონკურენტუნარიანობა და ა.შ.).

განმცხადებლის კრედიტუნარიანობის შეფასება ხდება განმცხადებლის ბიზნესის მონიტორინგის გზით, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას, დროულად მოახდინოს ფინანსური ბარალის დადგომის საფრთხის იდენტიფიკაცია. მონიტორინგს აწარმოებენ საკრედიტო ოფიცრები, რომლებიც ახორციელებენ შედეგების ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებას. სესხების რეგულარულ მონიტორინგს ასევე ახორციელებს მონიტორინგის დეპარტამენტი. პოტენციურ რისკებზე დროული რეაგირებისთვის უნდა განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობისთვის ინფორმაციის ყოველთვიურად მიწოდების გზით. მონიტორინგის სისტემა ხელს უწყობს საკრედიტო რისკების მართვას და მათ დროულ შემცირებას.

საკრედიტო რისკის მართვა აგრეთვე ნაწილობრივ ხორციელდება უზრუნველყოფის საგნისა და პირადი თავდაცვობების მიღებით.

გარდა მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზისა, საკრედიტო პორტფელი ფასდება რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ, საკრედიტო კონცენტრაციისა და ბაზრის რისკების გათვალისწინებით.

საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა, როგორც წესი, აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში.

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს არ ჰყავს კრედიტორები ან დაკავშირებული კრედიტორების ჯგუფები, რომელთა მიმართაც საკრედიტო რისკი აქარბეზდეს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის მოცულობის 10%-ს.

2020 და 2019 წლებში მოქმედი პორტფელის სეგმენტაცია

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის მიზნისათვის, პორტფელის ჯგუფების რისკების ერთგვაროვნებიდან გამომდინარე, პორტფელი იყოფა ჯგუფად პროდუქტის ტიპების მიხედვით: მიკრო ბიზნესი, მცირე და საშუალო საწარმოები, სასოფლო-სამეურნეო, საცხოვრებელი, სამომხმარებლო, განვადება და სალომბარდო სესხები. ვინტაჟ-ანალიზი და დეფოლტის განაკვეთის ანალიზი ტარდება იდენტიფიცირებული სეგმენტების ერთგვაროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. დეფოლტის ალბათობა დაანგარიშდება განცალკევებით, ზემოთ ხსენებული თითოეული ჯგუფისთვის.

კლიენტის დაქვემდებარება დამატებით იყოფა უზრუნველყოფილ და არაუზრუნველყოფილ სესხებად, რადგან ეს ორი სხვადასხვა მახასიათებლებით ხასიათდება და განსხვავებული რისკის მატარებლები არიან.

მნიშვნელოვანი ზრდა 2020 და 2019 წლების საკრედიტო რისკში

როდესაც ხდება იმის განსაზღვრა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყის ეტაპზე დაფიქსირებული დეფოლტის რისკი ფინანსურ ინსტრუმენტზე, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისობაშია და ხელმისაწვდომია დამატებითი მნიშვნელოვანი ხარჯების ან ძალისხმევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე – თვისებრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, ასევე საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის სიცოცხლის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ანგარიშგების თარიღში დარჩენილი ვადის დეფოლტის ალბათობა; დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების თავდაპირველი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.
- ჯგუფი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა არის მომენტი, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ხანს არის ვადაგადაცილებული.

ჯგუფი ახორციელებს იმ კრიტერიუმის ეფექტურობის მონიტორინგს, რომელიც გამოიყენება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის იდენტიფიკაციისთვის რეგულარული შემოწმების გზით იმის დასადასტურებლად, რომ:

- კრიტერიუმი არის სწორად შემუშავებული მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენისთვის საკრედიტო რისკის განსაზღვრის მიმართულებით, სანამ დაფიქსირდება დეფოლტი;
- კრიტერიუმი არ განიხილავს იმ მომენტს, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ვადაგადაცილებაშია; და
- არ ფიქსირდება რეზერვში არასასურველი მერყეობა 12-თვიან და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობებს შორის.

2020 წლის 1 იანვრამდე მოქმედი საკრედიტო რისკის კატეგორიები

ჯგუფი ახორციელებს საკრედიტო რისკის კატეგორიების გამოყოფას იმ მონაცემებზე დაყრდნობით, რომელიც მიიჩნევა საპროგნოზოდ, დეფოლტის რისკისთვის და იყენებს გამოყდილ საკრედიტო მსჯელობას. საკრედიტო რისკის კატეგორია განისაზღვრება ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ფაქტორების გათვალისწინებით, რაც არის დეფოლტის რისკის ინდიკატორი. აღნიშნული ფაქტორები იცვლება გამოვლენილი რისკის სახეობისა და მსესხებლის ტიპიდან გამომდინარე.

ყველა დონე ნაწილდება საკრედიტო რისკის კატეგორიაზე თავდაპირველი აღიარებისას, მსესხებლის შესახებ ხელმისაწვდომი ინფორმაციის საფუძველზე. რისკების დონეები მიმდინარე მონიტორინგის საგანს წარმოადგენს, რამაც შესაძლოა გამიწვიოს დონის გადასვლა სხვადასხვა საკრედიტო რისკის კატეგორიაზე.

სესხის გაცემისთანავე, ხდება საკრედიტო ქულის მინიჭება წინასწარ განსაზღვრული კრიტერიუმის საფუძველზე, რომელიც მოგვიანებით კლასებში აისახება.

გასაცემი სესხის კატეგორიები:

A	> 88 ქულა
B	82-88 ქულა
C	<= 81 ქულა
C1	მითითებული არ არის (აგრო-ბარათები და სეზონური სესხები, რომლებზეც არ ვრცელდება კრიტერიუმები)

კატეგორია დავალიანების შემთხვევაში:

C3	1-30 დღიანი ვადაგადაცილება
D	31-60 დღიანი ვადაგადაცილება
D1	61-90 დღიანი ვადაგადაცილება
D2	91-120 დღიანი ვადაგადაცილება
D3	121-180 დღიანი ვადაგადაცილება
E	> 180 დღიანი ვადაგადაცილება

რესტრუქტურირებული სესხების კატეგორიები:

R1	მიმდინარე რესტრუქტურირაცია და რესტრუქტურირაცია 1-90 დღიანი ვადაგადაცილებით
R2	რესტრუქტურირაცია >90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილებით

სალომბარდო პორტფელის კატეგორიები:

P	მთელი ლომბარდის პორტფელი მოცემულია აღნიშნულ კატეგორიაში
---	---

დეფოლტის კატეგორიები:

D2, D3, E, R2 – ჯგუფი იყენებს სხვადასხვა დარეზერვების დონეს, ქვემოთ მოცემული წესის შესაბამისად:

სესხები, რომლებიც მანამდე D2, D3 კატეგორიაში იყო და მოხდა მათი რესტრუქტურირაცია, R2 კატეგორიაში გადადის.

დაკვირვების ქვეშ არსებული სესხები:

ეს ჯგუფი წარმოდგენილია სესხებით, რომლებსაც მიენიჭათ D და D1 კატეგორია ბოლო დავალიანების გამო, მაგრამ აღარ აქვს ვადაგადაცილება, R1 და სესხები, რომლებიც რისკების მართვის დეპარტამენტმა გადაიყვანა C2 კატეგორიაში, ქვემოთ მოცემული სპეციალური წესების გათვალისწინებით (ქულები აქ არ გამოიყენება).

კატეგორიის ცვლილება

დაშვებულია A, B, C, C1 კატეგორიებს შორის მიგრაცია. ცვლილება დამოკიდებულია რეიტინგის მოდიფიკაციაზე, რომელიც დაანგარიშდება ყველაზე ახლო ფინანსური ანალიზის შედეგად.

C3 კატეგორიის ნებისმიერი სესხი, რომელიც აღარ არის ვადაგადაცილებული, A, B, C და C1 კატეგორიებში გადადის.

თუ სესხები, რომლებიც იყო D და D1 კატეგორიაში, აღარ არის ვადაგადაცილებულში, ისინი C2 კატეგორიაში გადადის. ვადაგადაცილების შემთხვევაში მოხდება სესხის დაბრუნება შესაბამის კატეგორიაში (ვადაგადაცილების კატეგორიის მიხედვით).

იმ შემთხვევაში, თუ არსებული 2 სესხი ვადაგადაცილებულია 1 დღით მაინც ბოლო 6 თვის განმავლობაში, სესხი დაბრუნდება გაცემის მომენტში მინიჭებულ კატეგორიაში.

იმ შემთხვევაში, თუ R1 კატეგორიის სესხის გადახდა ხდება დროულად, მინიმუმ 6 თვის განმავლობაში და თუ ყოველწლიური შენატანის მინიმუმ 50% გადახდილია, ჩატარდება დამატებითი ფინანსური ანალიზი. რისკების მართვის კომიტეტის გადაწყვეტილების საფუძველზე და კლიენტის სურვილისამებრ, რეფინანსირება შესაძლოა განხორციელდეს ახალი სესხის გაცემის გზით. ასეთი სახის სესხი მიეკუთვნება C2 კატეგორიას მისი დაფარვისთანავე.

D2, D3, E და R2 სესხები მუდმივად რჩება მოცემულ კლასში.

პარალელური სესხების შემთხვევაში, გამოიყენება შემდეგი გონივრული განმარტებები:

▶ თუ კლიენტს აქვს ერთი ვადაგადაცილებული სესხი, მომხმარებლის ყველა სესხი აღნიშნულ კატეგორიაში იქნება, არსებული სესხებისგან ყველაზე დიდი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მაჩვენებლით.

იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელს აქვს ერთი რესტრუქტურირებული სესხი, მისი ყველა დანარჩენი სესხი გადადის რესტრუქტურირებული სესხების კატეგორიაში, რესტრუქტურირება ვადაგადაცილებამდე იქნება დამოკიდებული. შესაბამისად, თუ მომხმარებელს 1 რესტრუქტურირებული სესხი და 1 ვადაგადაცილება აქვს, ორივე მათგანი შევა რესტრუქტურირების კატეგორიაში.

იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელს აქვს პარალელური სესხები, და მათგან არც ერთი არ არის ვადაგადაცილებული, რესტრუქტურირებული ან არ არის შესული C1, C2 კატეგორიებში, ყველა მათგანს მიენიჭება კატეგორია, რომელიც მას მიენიჭა ბოლო სესხის გაცემის დროს. მაგალითად, თუ მომხმარებელს ქონდა ერთი სესხი A კატეგორიაში, რომელიც მან მიიღო 2018 წელს და შემდეგი სესხი აიღო 2019 წელს, რომელსაც მიენიჭა B კატეგორია, ორივე სესხი გაერთიანდება B კატეგორიაში, რადგან ეს არის ბოლოს გაცემული სესხის კატეგორია. ნებადართულია ორივე სესხი – მომატებული და დაბალი.

იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელს აქვს პარალელური სესხები, რომელთაგან არც ერთზე არ ფიქსირდება ვადაგადაცილება ან რესტრუქტურირება და იმავდროულად ერთ-ერთი მათგანი არის C1 კატეგორიაში, C1 კატეგორიის სესხსაც მიენიჭება ის კატეგორია, რომელიც მიენიჭა მომხმარებლის მიერ ბოლოს აღებულ სესხს (გარდა ამ სესხისა).

იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელი სარგებლობს პარალელური სესხებით, და მათგან არც ერთი არ არის ვადაგადაცილებული ან რესტრუქტურირებული და ერთ-ერთ მათგანს მიენიჭა C2 კატეგორია, მომხმარებლის ყველა სესხი გადავა C2 კატეგორიაში.

იმ შემთხვევაში, თუ რისკის დონე იზრდება A, B, C, C1 კატეგორიის სესხების შემთხვევაში, ეს ნიშნავს, რომ თუ აღნიშნული რეპორტირების მომენტისთვის დეფოლტი 1.5-ჯერ აღემატება სტანდარტს, რომელიც ფიქსირდება სესხის გაცემის მომენტისთვის, სესხები იქნება გადანაწილნი C2 კატეგორიაში. დეფოლტის აღბათობა წელიწადში ერთხელ მონმდება.

იმ შემთხვევაში, თუ A, B, C და C1 კატეგორიის სესხებში შეიმჩნევა რისკის ზრდა, აღნიშნული სესხები შესაძლოა გადატანილ იქნას C2 კატეგორიაში, შემდეგი ჯგუფების შესაბამისად:

- ▶ სასესხო ოფიცერი;
- ▶ ფილიალი;
- ▶ ადგილმდებარეობა (ქალაქი; რეგიონი);
- ▶ მომხმარებლის ქვე-სექტორი (პირუტყვი, სათბურები, შიდა ტრანსპორტირება და ა.შ.);
- ▶ ნებისმიერი სპეციფიკური სესხი;
- ▶ ნებისმიერი სპეციფიკური მომხმარებელი.

ჯგუფის რისკების დეპარტამენტის მიერ ხდება რეკომენდაციების გაწევა C2 კატეგორიაში სესხების გადატანის თაობაზე, რაც ემყარება შესაბამის ანალიზს. აღნიშნული ცვლილება უნდა დადასტურდეს აღმასრულებელი საბჭოს მიერ. რეკომენდაციის საფუძველს უნდა წარმოადგენდეს შემდეგი გარემოებები:

- ▶ მოსალოდნელი დაბალი შემოსავალი ან დაბალი ფასები კონკრეტული სახის სასოფლო-სამეურნეო კულტურებზე;
- ▶ მოსალოდნელი ფინანსური შოკები და არასტაბილურობა რამდენიმე საფინანსო სექტორში;
- ▶ მოსალოდნელი პოლიტიკური ან კრიმინალური დაძაბულობა კონკრეტულ რეგიონსა თუ ქალაქში;
- ▶ მოსალოდნელი მაღალი რისკი კონკრეტულ ფილიალში, სადაც შიდა თაღლითური შემთხვევები იქნა გამოვლენილი. ფილიალი ხასიათდება რისკის გამოვლენის დაბალი ხარისხით ან მაღალ რისკზე დაქვემდებარებით;
- ▶ კონკრეტული ფილიალი შესულია დაკვირვების კატეგორიაში რისკის ინდიკატორის გამო;
- ▶ გამოუცდელი ფილიალები, რომლებიც გაიხსნა ჯგუფისთვის უცნობ რეგიონებში;
- ▶ სესხის ოფიცერი, რომელიც შესულია საყურადღებო სიაში (ე.წ. Watch-list), რისკის ინდიკატორის გამო;
- ▶ მომხმარებელი, რომელიც შესულია საყურადღებო სიაში (ე.წ. Watch-list): მისი ქმედებები საეჭვოა, მოჰყავს საეჭვო კლიენტები, არსებობს ეჭვის გონივრული საფუძველი იმისა, რომ კლიენტი სხვა კლიენტებთან არის დაკავშირებული. საეჭვო საქმიანობები ეფუძნება შიდა აუდიტის დასკვნებს;
- ▶ შიდა აუდიტის ანგარიში კონკრეტული ფილიალის მაღალ რისკზე;
- ▶ სესხები, რომელთა დეფოლტის აღბათობა საანგარიშო თარიღის მდგომარეობით გაიზარდა 50%-ით, თავდაპირველი აღიარების თარიღთან შედარებით;
- ▶ სხვა არგუმენტი, რომელიც გამართლებულია სათანადო ანალიზით და დაშვებით.

კატეგორიის ცვლილება, ასევე, ხდება სესხის რეფინანსირების დროს; ახალი სესხის გაცემისას რეიტინგის კალკულაცია ხდება განახლებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით.

A, B, C და C1 კატეგორიის სესხები, რომლებიც იქნა გადატანილი C2 კატეგორიაში, უბრუნდება თავის კატეგორიას იმ შემთხვევაში, თუ ზემოთ ნახსენები რისკ-ფაქტორები აღარ არსებობს.

D და D1 უბრუნდებიან თავის კატეგორიას ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობიდან გამომდინარე.

2020 წლის 1 იანვრამდე მოქმედი ეტაპების განსაზღვრის წესები

თავიანთი სრული ვადის მანძილზე სესხები მოძრაობს 3 ეტაპს შორის:

- ▶ ეტაპი 1 – A, B, C, C1, C3 – დაბალ-რისკიანი სესხები
- ▶ ეტაპი 2 – C2, R1, D, D1 – მნიშვნელოვანი საკრედიტო გაუარესება
- ▶ ეტაპი 3 – D2, D3, R2, E – დეფოლტის კატეგორიები

ერთწლიანი ან არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება დამოკიდებულია იმაზე, ფინანსური აქტივი 1-ელ ეტაპს მიეკუთვნება, მეორეს თუ მესამეს, კომპანიის მიერ განსაზღვრული შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით.

2020 წლის 1 იანვრის შემდეგ მოქმედი ეტაპების განსაზღვრის წესები

ეტაპი 3 = დეფოლტი:

გაუფასურების მოდელის მიზნებისთვის, გადაწყდა, რომ გაუფასურების და დეფოლტის განმარტება ერთმანეთს უნდა შეესაბამებოდეს და რომ ეტაპების განსაზღვრა ხდება კლიენტის დონეზე, შემდეგი ლოგიკის გამოყენებით:

შემავალი კრიტერიუმები:

- ▶ თუ სესხი სალომბარდოა:
- ▶ მიმდინარე ვადაგადაცილებული დღეები > 30
- ▶ კლიენტის გარდაცვალება.
- ▶ თუ სესხი სალომბარდო არ არის:
- ▶ მიმდინარე ვადაგადაცილებული დღეები > 90
- ▶ კლიენტის გარდაცვალება
- ▶ თუ მექანიკური დეფოლტის დროშა = 1
- ▶ ჩამოწერილია პარალელური სესხი, რომელიც არ არის დახურული.
- ▶ გასვლის კრიტერიუმები:
- ▶ გამოსაცდელი პერიოდი – 12 თვე. თუ ამ პერიოდის განმავლობაში ვადაგადაცილებული დღეები არ აღემატება ნულს თითოეული თვის ბოლოს, სესხი მე-2 ეტაპზე გადადის.

გასვლის კრიტერიუმები:

- ▶ გამოსაცდელი პერიოდი – 12 თვე. თუ ამ პერიოდის განმავლობაში ვადაგადაცილებული დღეები არ აღემატება ნულს თითოეული თვის ბოლოს, სესხი მე-2 ეტაპზე გადადის.

მეორე ეტაპი:

მიიჩნევა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, როდესაც მოხდა ქვემოთ მოცემული ერთერთი კრიტერიუმის გადამოწმება

შემავალი კრიტერიუმები:

- ▶ $30 < \text{მიმდინარე ვადაგადაცილებული დღეები} \leq 90$
- ▶ რესტრუქტურირებული სესხი
- ▶ 12 თვეში მოსალოდნელი დეფოლტი წარმოშობის თარიღიდან 50%-ზე მეტად გაიზარდა
- ▶ თუ სესხი სალომბარდოა
- ▶ დროებით (30/06/2021 წლამდე): კლიენტის საკრედიტო რისკი, რომელზეც კოვიდ-19-მა იმოქმედა

გასვლის კრიტერიუმები:

- ▶ გამოსაცდელი პერიოდი – 6 თვე.
- ▶ თუ სტანდარტული გადახდის გრაფიკის მქონე სესხია³ და ამ პერიოდის განმავლობაში ვადაგადაცილებული დღეები ყოველთვის ნული იყო თითოეული თვის ბოლოს, სესხი 1-ელ ეტაპზე გადადის.
- ▶ თუ სესხი არასტანდარტული გადახდის გრაფიკით არის და ამ პერიოდში წლიური გადახდების (ძირითანხა + პროცენტი) სულ მცირე 50% სათანადო წესით არის გადახდილი (მიმდინარე ვადაგადაცილებული დღეების რაოდენობა არის 0 თითოეული თვის ბოლოსთვის), მაშინ სესხი 1-ელ ეტაპში გადადის.

2020 და 2019 წლებში მოქმედი დეფოლტის განმარტება

ჯგუფი დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში აღიარებს:

- ▶ ვადაგადაცილებული სესხები, რომლებიც რესტრუქტურირებულია >90 დღე
- ▶ კლიენტის გარდაცვალება
- ▶ ფორს-მაჟორული ვითარება, როდესაც კლიენტი ხდება გადახდისუნარო გარე ფაქტორების გამო, რომლებიც არ ექვემდებარება კონტროლს
- ▶ სალომბარდო დეფოლტის ზღვარია > 30 დღის ვადაგადაცილება

3 სესხს აქვს სტანდარტული გადახდის გრაფიკი, თუ ა) გადახდა ხორციელდება თვეში ერთხელ, ბ) ყველა გადახდის თანხა თანაბარია, ბოლო გადახდის თანხის გარდა, გ) პირველი გადახდა სესხის გაცემიდან 45 დღის ვადაში ხდება და დ) ბოლო გადახდა არ უნდა აღემატებოდეს წინა გადახდას 10%-ზე მეტით.

დეფოლტის განმარტება შესაბამისა სათანადო რეგულაციებს, ზღვრული 90-დღიანი ვადაგადაცილების გათვალისწინებით ფასს (IFRS) 9-ის შესაბამისად.

ის სესხები, რომლებზეც ჯგუფმა აღიარა დეფოლტი, ითვლება გაუფასურებულ სესხებად.

2020 და 2019 წლებისთვის მოქმედი საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს შემდეგში: მისი შეფასება იმისა, ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა თავდაპირველი აღიარების შემდეგ და ასევე მისი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში.

ჯგუფმა მოახდინა საკრედიტო რისკის და საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი დრეფტების იდენტიფიცირება და დოკუმენტირება პორტფელისთვის განვლილი მონაცემების ანალიზის გამოყენებით.

კომპანიამ შეაფასა მაკროეკონომიკური ცვლადების გავლენა დეფოლტის ალბათობაზე და ანაზღაურების განაკვეთზე. ანალიზში გამოყენებული იყო შემდეგი მაკროეკონომიკური ცვლადი მონაცემები:

- ▶ საქართველოს მშპ-ს რეალური ზრდის განაკვეთი;
- ▶ ინფლაციის ტემპი;
- ▶ მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი;
- ▶ ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რომლებიც გამოყენებულია 2020 წლის 31 დეკემბერს, 2021-დან 2023 წლამდე პერიოდისთვის საქართველოში:

	2021	2022	2023
მშპ-ის ზრდა			
საბაზისო სცენარი	4.0	5.0	5.0
ოპტიმისტური სცენარი	5.0	6.0	5.0
პესიმისტური სცენარი	1.0	3.0	4.5
საბაზისო სცენარი			
საბაზისო სცენარი	4.5	3.0	3.0
ოპტიმისტური სცენარი	3.5	3.0	3.0
პესიმისტური სცენარი	7.0	4.0	2.5
მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი			
საბაზისო სცენარი	8.5	7.5	6.5
ოპტიმისტური სცენარი	8.5	7.0	6.5
პესიმისტური სცენარი	9.5	8.5	7.0

2021 2022 2023

ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი

საბაზისო სცენარი	239.0	239.0	239.0
ოპტიმისტური სცენარი	246.2	253.6	253.6
პესიმისტური სცენარი	224.7	217.9	224.5

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები მოიცავს შემდეგი ცვლადი მონაცემების ვადების სტრუქტურას:

- ▶ დეფოლტის ალბათობა (PD);
- ▶ დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- ▶ დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი განისაზღვრება ორგანიზაციის შიგნით შემუშავებული სტატისტიკური მოდელებიდან და სხვა ისტორიული მონაცემებიდან. ისინი კორექტირდება საპროგნოზო ინფორმაციის ასახვად, ზემოთ აღწერილის წესით.

2020 წლის 1 იანვრამდე მოქმედი დეფოლტის ალბათობა (PD)

PD მაჩვენებლები არის მაჩვენებლები კონკრეტული თარიღისთვის და გამოითვლება სტატისტიკური რეიტინგის მოდელების მიხედვით.

იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ან სესხი მიგრირდება რეიტინგების კატეგორიებს შორის, აღნიშნულმა შესაძლოა, გამოიწვიოს ცვლილება შესაბამისი PD-ს შეფასებისას. PD-ს შეფასება ხდება საკონტრაქტო ვადის შესაბამისად წინასწარი გადახდის კოეფიციენტის გათვალისწინებით.

PD-ს გაანგარიშება ხორციელდება სამი წლის საშუალო და შემდეგ 1 წლის მონაცემების დამატებით და საბოლოო PD მიიღება მიგრაციის მატრიცების ექსტრაპოლაციის გამოყენებით.

2020 წლის 1 იანვრის შემდეგ მოქმედი დეფოლტის ალბათობა (PD)

კოქსის მოდელი ცნობილი სტატისტიკური კონცეფციაა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება გადარჩენის ანალიზში და წარმოადგენს სიცოცხლის მანძილზე მონაცემების სტატისტიკის სფეროს. პროცენტის ცვლადი მონაცემი წარმოადგენს მოვლენის წარმოშობის დროს. ის ჩვეულებრივ გამოიყენება სამედიცინო მედიკამენტების კვლევი და საინჟინრო საქმეში სანდოობის შესწავლისას. საკრედიტო რისკის შემთხვევაში, სადავო მოვლენა არის დეფოლტი.

როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პარაგრაფში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოიყენება PD (დეფოლტის მარგინალური ალბათობა), CPD-ის (დეფოლტის ერთობლივი ალბათობა) გამოყენებით. ორივე პარამეტრის მიღება მარტივად შეიძლება თითოეული დაქვემდებარებისთვის დაანგარიშებული საფრთხეების ფუნქციებიდან.

გადარჩენის მოდელის გამოყენების შედეგად, ადგილი აქვს ძველი მოდელიდან გადასვლას, მხოლოდ ვადაგადაცილების ახალ მოდელში ინდივიდუალურ შეფასებაზე მიგრაციის საფუძველზე. გამოყენებით ფაქტორებთან ერთად, ქვევითი ფაქტორები ემატება ახალ მოდელს, რომელიც ახდენს ამ მიდგომის განვითარების პოტენციალის გამოვლინებას დეფოლტის ალბათობის შეფასებაში.

დეფოლტის ალბათობის მოდელის სრული პროცედურის შეფასება ხუთ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

- ▶ მონაცემების მომზადება და კანდიდატების შერჩევა განმარტებითი ცვლადი მონაცემებისთვის.
- ▶ ერთჯერადი ანალიზი.
- ▶ მრავალ ფაქტორიანი ანალიზი.
- ▶ თანხვედრების შეფასება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელში.
- ▶ ხარისხის და ისტორიული მონაცემების შეფასება

ძირითადი დაშვებები და სეგმენტაცია

მოდელირების მიზნებისთვის გაკეთდა შემდეგი დაშვებები:

- ▶ მოქმედად ჩაითვალია თითოეული დავალიანების მხოლოდ პირველი დეფოლტი (ე.ი. დანარჩენი მონაცემები დეფოლტის დადგენის შემდეგ ჩამოიჭრა)
- ▶ პირველი დაკვირვების თარიღში ყველა ვადაგადაცილებული დავალიანება გამორიცხულია ნიმუშიდან
- ▶ დეფოლტი განისაზღვრა ორი კრიტერიუმის მიხედვით: ვადაგადაცილებული დღეები და ჩამოწერის სტატუსი
- ▶ ვადებში მყოფი სესხის ყოველი წარმოშობა მიიჩნეოდა ცალკე დაკვირვების საგნად

მოდელირება დაეფუძნა პროდუქტის ჯგუფის სეგმენტაციას, რომელიც სესხებს გამიჯნავს სტანდარტული მახასიათებლების მიხედვით.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 5.1%-ით, რაც შეადგენს 690/(591) ათას ლარს.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 4.5%-ით, რაც შეადგენს 591/(591) ათას ლარს.

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD)

LGD არის სავარაუდო ზარალის მასშტაბი დეფოლტის შემთხვევაში. ჯგუფი აფასებს LGD-ს პარამეტრებს სესხის აღდგენის ისტორიაზე დაყრდნობით, დეფოლტის გამომწვევი მიზეზების საპირწონედ. LGD მოდელი ითვალისწინებს მხოლოდ ფულადი სახსრების დაბრუნებას. LGD-ს დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების საფუძველზე, დისკონტირების ფაქტორად ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 9.1%-ით, რაც შეადგენს 1,227/(1,227) ათას ლარს.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ქრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 7.4%-ით, რაც შეადგენს 980/(980) ათას ლარს.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD)

EAD წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ჯგუფი ანგარიშობს EAD-ს კონტრაქტის მიმდინარე დაქვემდებარებიდან და ხელშეკრულებით დაშვებული მიმდინარე თანხის პოტენციური ცვლილებებიდან, ამორტიზაციის ჩათვლით. ფინანსური აქტივის EAD არის მისი მთლიანი საბალანსო ღირებულება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები მოიცავს ინფორმაციას მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
--------------------	---	---	---	---	----------------	--

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:

მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები

არა ვადაგადაცილებული	65,006	(640)	(826)	(791)	(2,257)	62,749	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	547	-	(36)	(99)	(135)	412	25%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	624	-	(114)	(84)	(198)	426	32%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	360	-	(56)	(106)	(162)	198	45%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	863	-	-	(391)	(391)	472	46%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%

სულ მცირე და საშუალო საწარ- მოების სესხები

67,400	(640)	(1,032)	(1,471)	(3,143)	64,257	5%
---------------	--------------	----------------	----------------	----------------	---------------	-----------

საბინაო სესხები

არა ვადაგადაცილებული	52,097	(351)	(239)	(330)	(920)	51,177	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	212	(1)	(21)	(13)	(35)	177	17%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	247	-	(14)	(86)	(100)	147	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	197	-	(18)	(47)	(65)	132	33%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	403	-	-	(246)	(246)	157	61%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%

სულ საბინაო სესხები

53,156	(352)	(292)	(722)	(1,366)	51,790	3%
---------------	--------------	--------------	--------------	----------------	---------------	-----------

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	52,488	(869)	(595)	(1,006)	(2,470)	50,018	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	482	-	(62)	(45)	(107)	375	22%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	693	-	(103)	(177)	(280)	413	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	568	-	(173)	(108)	(281)	287	49%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	872	-	-	(623)	(623)	249	71%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო- სამეურნეო სესხები	55,103	(869)	(933)	(1,959)	(3,761)	51,342	7%
მიკრო ბიზნეს სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	48,319	(839)	(364)	(626)	(1,829)	46,490	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	576	(2)	(37)	(92)	(131)	445	23%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	386	-	(56)	(52)	(108)	278	28%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	249	-	(58)	(47)	(105)	144	42%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	691	-	-	(438)	(438)	253	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს- სესხები	50,221	(841)	(515)	(1,255)	(2,611)	47,610	5%
განვადებები							
არა ვადაგადაცილებული	41,294	(550)	(82)	(18)	(650)	40,644	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	383	(1)	(28)	(4)	(33)	350	9%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	224	-	(46)	(5)	(51)	173	23%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	185	-	(73)	(15)	(88)	97	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	654	-	-	(537)	(537)	117	82%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	42,740	(551)	(229)	(579)	(1,359)	41,381	3%

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სალომბარდო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	29,388	-	(5)	-	(5)	29,383	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	482	-	(1)	-	(1)	481	0%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	38	-	-	(8)	(8)	30	21%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	7	-	-	(1)	(1)	6	14%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	24	-	-	(5)	(5)	19	21%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	29,939	-	(6)	(14)	(20)	29,919	0%
სამომხმარებლო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	29,637	(383)	(173)	(175)	(731)	28,906	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	403	-	(23)	(55)	(78)	325	19%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	191	-	(43)	(8)	(51)	140	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	132	-	(49)	(19)	(68)	64	52%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	404	-	-	(258)	(258)	146	64%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	30,767	(383)	(288)	(515)	(1,186)	29,581	4%
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	329,326	(3,636)	(3,295)	(6,515)	(13,446)	315,880	4%

ქვემოთ მოყვანილი ცხრილები მოიცავს ინფორმაციას მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის თაობაზე 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:							
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	71,756	(332)	(1,527)	(1,128)	(2,987)	68,769	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	748	(63)	(13)	(134)	(210)	538	28%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	282	-	(64)	(42)	(106)	176	38%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	207	-	(32)	(42)	(74)	133	36%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	773	-	(2)	(488)	(490)	283	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	73,766	(395)	(1,638)	(1,834)	(3,867)	69,899	5%
საბინაო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	47,469	(314)	(211)	(305)	(830)	46,639	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	234	(21)	(6)	(15)	(42)	192	18%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	147	-	(37)	(21)	(58)	89	39%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	144	-	(32)	(45)	(77)	67	53%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	468	-	(9)	(253)	(262)	206	56%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ საბინაო სესხები	48,462	(335)	(295)	(639)	(1,269)	47,193	3%

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რემერვი მთლიან სესხებზე %
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	55,453	(833)	(611)	(926)	(2,370)	53,083	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	741	(93)	(23)	(185)	(301)	440	41%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	863	-	(281)	(154)	(435)	428	50%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	1,022	-	(320)	(150)	(470)	552	46%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	881	-	(1)	(550)	(551)	330	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო- სამეურნეო სესხები	58,960	(926)	(1,236)	(1,965)	(4,127)	54,833	7%
მიკრო ბიზნეს სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	49,531	(562)	(310)	(616)	(1,488)	48,043	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	677	(67)	(31)	(76)	(174)	503	26%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	294	-	(51)	(87)	(138)	156	47%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	242	-	(53)	(64)	(117)	125	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	851	-	-	(528)	(528)	323	62%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს- სესხები	51,595	(629)	(445)	(1,371)	(2,445)	49,150	5%
განვადებები							
არა ვადაგადაცილებული	31,913	(343)	(117)	(10)	(470)	31,443	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	143	(31)	(1)	(3)	(35)	108	24
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	55	-	(23)	(3)	(26)	29	47%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	38	-	(18)	(7)	(25)	13	66%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	130	-	-	(103)	(103)	27	79%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	32,279	(374)	(159)	(126)	(659)	31,620	2%

	მთლიანი სესხები	1-ლი ეტაპი 12-თვის განმავ- ლობაში მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – არა გაუფასურე- ბული	მე-3 ეტაპი არსებობის მანძილზე მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი – გაუფასურე- ბული	სულ მოსა- ლოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდ- ნელი საკრე- დიტო ზარა- ლის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სალომბარდო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	20,658	-	(27)	-	(27)	20,631	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	491	-	-	-	-	491	0%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	26	-	-	-	-	26	0%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	4	-	-	-	-	4	0%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	3	-	-	-	-	3	0%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	21,182	-	(27)	-	(27)	21,155	0%
სამომხმარებლო სესხები							
არა ვადაგადაცილებული	23,667	(287)	(89)	(214)	(590)	23,077	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	186	(29)	(1)	(32)	(62)	124	33%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	94	-	(35)	(5)	(40)	54	43%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	64	-	(17)	(20)	(37)	27	58%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	229	-	-	(150)	(150)	79	66%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	24,240	(316)	(142)	(421)	(879)	23,361	4%
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	310,484	(2,975)	(3,942)	(6,356)	(13,273)	297,211	4%

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ჯგუფმა შეცვალა მომხმარებლებზე გაცემულ კონკრეტულ სესხებზე სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები. ყველა ამგვარი სესხი სულ მცირე მე-2 ეტაპზე გადავიდა, რომლის ზარალის რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით. შესაბამისად, მე-2 ან მე-3 ეტაპიდან 1-ზე გადასული შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მქონე სესხები არ არსებობს.

ამასთან, 2020 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის ჯგუფმა განსაზღვრა და აღიარა წმინდა სესხის მოდიფიცირების ზარალი 2,601 ლარის ოდენობით, რომელიც მეტწილად სამთვლიანი მორატორიუმის შედეგია (გადახდის შეღავათები) მისი სასესხო პორტფელი ძირითად ნაწილზე, რომელიც გამოცხადდა მომხმარებლების დახმარებად კოვიდ-19-ით გამოწვეული კრიზისის დაძლევაში.

უზრუნველყოფის საგნისა და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელის ანალიზი, გაუფასურების გამოკლებით.

	31 დეკემბერი, 2020	სასესხო პორტფელის %	31 დეკემბერი, 2019	სასესხო პორტფელის %
სესხები უზრუნველყოფის გარეშე	185,013	59%	169,341	57%
უზრუნველყოფილი სესხები	130,867	41%	127,870	43%
სულ	315,880	100%	297,211	100%

31 დეკემბერი, 2020				
უზრუნველყოფის ტიპი	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	საბალანსო ღირებულება	საგნის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	99,845	(4,727)	95,118	278,998
ძვირფასი ლითონები	30,059	(20)	30,039	52,475
მოძრავი ქონება	5,960	(250)	5,710	14,153
უზრუნველყოფის გარეშე	193,462	(8,449)	185,013	-
სულ	329,326	(13,446)	315,880	345,626

31 დეკემბერი, 2020				
უზრუნველყოფის ტიპი	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	საბალანსო ღირებულება	საგნის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	109,233	(5,898)	103,335	299,454
ძვირფასი ლითონები	21,488	(29)	21,459	39,160
მოძრავი ქონება	3,277	(151)	3,076	8,909
უზრუნველყოფის გარეშე	176,536	(7,195)	169,341	-
სულ	310,484	(13,273)	297,211	347,523

გირათი უზრუნველყოფილი სესხები ძირითადად დაზღვე-
ულია უძრავი ქონებით, მოძრავი ქონებით და ძვირფასი
ლითონებით. გარდა ამისა, სესხების უმეტესობა უზრუნ-
ველყოფილია თავდებობებით. უზრუნველყოფილი სესხები
უმეტესად მოიცავს სალომბარდო, მომსახურების, სავაჭრო
და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სესხებს.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, უზრუნველყოფის სამარ-
თლიანი ღირებულება სესხის დაწყებისას სულ მცირე შე-
საბამისი უზრუნველყოფილი სესხების საბალანსო ღირე-
ბულებას უდრის, 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემ-
ბრის მდგომარეობით, ზედმეტი თავდებობის ეფექტის
გამოკლებით. დაბალი სესხის უზრუნველყოფის კოეფი-
ციენტის გამო, ხელმძღვანელობა არ მოელოდა, რომ
შესაძლო ნეგატიურ მოძრაობას ბაზრის ფასებში მნიშ-
ნელოვანი გავლენა ექნება სესხების ამოღებაზე.

ფიზიკური პირებისგან მიღებული თავდებობები არ
გათვალისწინდება გაუფასურების შეფასების მიზნე-
ბისთვის. შესაბამისად, ასეთი სესხები და ნაწილობრივ
უზრუნველყოფილი დავალიანებების არაუზრუნველ-
ყოფილი ნაწილი წარმოდგენილია, როგორც სესხები უზ-
რუნველყოფის გარეშე.

დასაკუთრებული აქტივები სხვ აქტივებშია წარმოდგე-
ნილი. იხილეთ 17-ე შენიშვნა.

სესხის დაფარვის ვადები

სასესხო პორტფელის დაფარვის ვადა მოცემულია ქვე-
მოთ, რომელიც უჩვენებს სესხების სახელშეკრულებო
დაფარვის ვადის საანგარიშგებო თარიღიდან დარჩენილ
პერიოდს.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება საბაზრო ფასების მერყეობის გამო. საბაზრო რისკი მოიცავს სავალუტო რისკს, საპროცენტო განაკვეთის რისკსა და სხვა საფასო რისკებს. ჯგუფის საბაზრო რისკი წარმოუშვება საპროცენტო განაკვეთის ღია პოზიციებიდან, რომლებზეც მოქმედებს ბაზრის ზოგადი და კონკრეტული ცვალებადობა და ცვლილება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის დონეში.

საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის მართვა და გაკონტროლება მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, რისკისა და უკუგების ოპტიმიზაცია.

საბაზრო რისკზე მთლიანი უფლებამოსილება ვრცელდება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტზე.

ჯგუფი თავის საბაზრო რისკს მართავს ღია პოზიციის ლიმიტების დაწესებით ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის, საპროცენტო განაკვეთებისა და სავალუტო პოზიციებისთვის. ისინი რეგულარულად გაკონტროლდება და გადაიხედება აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, რაც მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება ბაზარზე არსებული საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის გამო. ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე გავლენას ახდენს ბაზარზე ძირითადი საპროცენტო განაკვეთების დონეების მერყეობა. საპროცენტო მარუები შეიძლება ასეთი ცვლილებების გამო გაიზარდოს, მაგრამ ასევე შეიძლება შემცირდეს, ან წარმოქმნას ბარალი მოულოდნელი მერყეობის შემთხვევაში.

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა ძირითადად ხდება საპროცენტო განაკვეთების გეპების მონიტორინგით. საპროცენტო ინტერვალის პოზიციის მიმოხილვა წარმოდგენილია საპროცენტო განაკვეთის მიღების თარიღსა და ფინანსური ინსტრუმენტების დაფარვის ვადას შორის უმცირესით:

	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
2020 წლის 31 დეკემბერი							
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	4,017	-	-	-	-	13,867	17,884
მოგებასა და ბარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულება	-	-	-	-	-	2,509	2,509
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	57,304	53,873	65,274	135,051	4,378	-	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	18	10	152	2,066	-	-	2,246
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,542	2,542
	61,339	53,883	65,426	137,117	4,378	18,918	341,061
პაღდებულებები							
ნასესხები სახსრები	273,240	6,604	-	-	-	124	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12,725	-	-	-	-	-	12,725
საიჯარო ვალდებულება	875	896	1,860	8,293	598	-	12,522

	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
2020 წლის 31 დეკემბერი							
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	999	-	-	-	999
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	1,840	1,840
	286,840	7,500	2,859	8,293	598	1,964	308,054
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	(225,501)	46,383	62,567	128,824	3,780	16,954	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის კუმულაციური გეპი	(225,501)	(179,118)	(116,551)	12,273	16,053	33,007	
	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვემდე	6-12 თვემდე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
2019 წლის 31 დეკემბერი							
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	2,451	-	-	-	-	17,655	20,106
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	62,925	33,877	64,046	133,176	3,187	-	297,211
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,297	2,297
	65,376	33,877	64,046	133,176	3,187	19,952	319,614
ვალდებულებები							
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულება	-	-	-	-	-	4,292	4,292
ნასესხები სახსრები	253,759	-	-	-	-	224	253,983
გამოშვებული სავალდ ფასიანი ქაღალდები	260	-	-	12,407	-	-	12,667
საიჯარო ვალდებულება	241	250	513	2,839	71	-	3,914
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	767	-	-	-	767
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	1,603	1,603
	254,260	250	1,280	15,246	71	6,119	277,226
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	(188,884)	33,627	62,766	117,930	3,116	13,833	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის კუმულაციური გეპი	(188,884)	(155,257)	(92,491)	25,439	28,555	42,388	

საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია პროცენტის აქტივებისა და ვალდებულებების საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ეს საპროცენტო განაკვეთები მიახლოებულია ამ აქტივებისა და ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე მიღებულ შემოსავალთან.

	2020			2019		
	საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი, %			საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი, %		
	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო
პროცენტის აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6.59%	1.00%	-	5.93%	1.00%	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	31.52%	20.36%	-	32.85%	22.68%	-
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	35.50%	-	-	-	-	-
პროცენტის ვალდებულებები						
ნასესხები სახსრები	12.46%	6.13%	-	12.12%	6.42%	-
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	12.55%	-	-	13.05%	-	-

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზის საფუძველზე საპროცენტო განაკვეთის რისკის სამართავად დამატებით ხდება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის მონიტორინგი. წმინდა მოგების საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის (გადაფასების რისკი) მიმართ მგრძნობელობის ანალიზი, 2019 წლისა და 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული პროცენტის აქტივებისა და ვალდებულებების შემოსავლიანობის მრუდისა და პოზიციების 100 საბაზისო პუნქტით სიმეტრიული ვარდნის ან ზრდის გამართივებულ სცენარზე დაყრდნობით, ასეთია:

	2020	2019
პარალელური ვარდნა 100 საბაზისო პუნქტით	1,298	1,093
პარალელური ზრდა 100 საბაზისო პუნქტით	(1,298)	(1,093)

სავალუტო რისკი

ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები გამოხატულია რამდენიმე უცხოურ ვალუტაში.

სავალუტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება სავალუტო კურსის მერყეობის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ახდენს სავალუტო რისკზე მისი დაქვემდებარების ჰეჯირებას საკომპენსაციო სესხების გამოყენებით, რომლებიც კლასიფიცირებული არიან წარმოებულ ინსტრუმენტებად (იხილეთ მე-11 შენიშვნა), ამგვარი საქმიანობები არ განისაზღვრება ჰეჯირების ურთიერთობად, ფასს (IFRS) სტანდარტების შესაბამისად.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,838	2,959	790	5,587
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	2,075	-	2,075
სხვა ფინანსური აქტივები	10	137	33	180
სულ აქტივები	1,848	5,171	823	7,842
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	159,021	-	159,021
საიჯარო ვალდებულება	-	10,757	-	10,757
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3	1	-	4
სულ ვალდებულებები	3	169,779	-	169,782
ნეტო პოზიცია	1,845	(164,608)	823	(161,940)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	12,070	141,032	5,866	158,968
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	13,915	(23,576)	6,689	(2,972)

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	2,024	5,953	1,400	9,377
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	3,772	-	3,772
სხვა ფინანსური აქტივები	4	121	35	160
სულ აქტივები	2,028	9,846	1,435	13,309
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	118,435	-	118,435
საიჯარო ვალდებულება	-	3,914	-	3,914
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	3	5	-	8
სულ ვალდებულებები	3	122,354	-	122,357
ნეტო პოზიცია	2,025	(112,508)	1,435	(109,048)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	-	113,676	-	113,676
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	2,025	1,168	1,435	4,628

წლის განმავლობაში მოქმედებდა შემდეგი გაცვლითი კურსები:

ლარში	საშუალო კურსი		სპოტ კურსი საანგარიშგებო თარიღისთვის	
	2020	2019	2020	2019
1 აშშ დოლარი	3.1097	2.8192	3.2766	2.8677
1 ევრო	3.5519	3.1553	4.0233	3.2095

შემდეგ ვალუტებთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგების ან ზარალის ქვემოთ წარმოდგენილ თანხებს შემდეგნაირად გაზრდიდა (შემცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია გადასახადის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც ჯგუფის აზრით მოსალოდნელი იყო ანგარიშგების პერიოდის ბოლოსთვის. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

	2020	2019
აშშ დოლარის 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	(2,004)	99
ევროს 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	1,183	172

ლარის გამყარებას ზემოთ მითითებული ვალუტების მიმართ 2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის თანაბარი უკუ ეფექტი ექნებოდა ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენები თანხებით, ყველა სხვა ცვლადი მონაცემის უცვლელად შენარჩუნების საფუძველზე.

ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდურობის რისკი არსებობს მაშინ, როდესაც აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობა ერთმანეთს არ ემთხვევა. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის თუ საპროცენტო განაკვეთის შესაბამისობა და/ან შეუსაბამობის კონტროლი უმნიშვნელოვანესია ლიკვიდურობის მართვისთვის. სრული შესაბამისობა ფინანსური დაწესებულებებისთვის უჩვეულოა, რადგან ბიზნესსაქმიანობა ხშირად წინასწარ განუსაზღვრელი ვადის და სხვადასხვა ტიპისაა. შეუსაბამო პოზიცია პოტენციურად ზრდის მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი.

ჯგუფი ახორციელებს ლიკვიდურობის მართვას ფონდებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ნებისმიერ დროს, რათა მოხდეს ვადადამდგარი ყველა სახის ფულადი ვალდებულების გათვალისწინება. ლიკვი-

დურობის პოლიტიკას გადახედავენ და ამტკიცებენ აღმასრულებელი და სამეთვალყურეო საბჭოები.

ჯგუფი უზრუნველყოფს დივერსიფიცირებული და სტაბილური ფინანსირების აქტიურ მხარდაჭერას სხვა ბანკებიდან და ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოკლე და გრძელ ვადიანი სესხების მიღების გზით, რასაც თან სდევს მაღალი ლიკვიდურობის აქტივების დივერსიფიცირებული პორტფელები, იმისათვის, რომ მოხდეს სწრაფი და შეუფერხებელი რეაგირება ლიკვიდურობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებზე.

ლიკვიდურობის მართვის პოლიტიკა მოითხოვს:

- ▶ მოსალოდნელი ფინანსური ნაკადის პროგნოზირებას ძირითადი ვალუტების შესაბამისად და ლიკვიდური აქტივების საჭირო დონის გათვალისწინებას მასთან ურთიერთობაში;
- ▶ დივერსიფიცირებული ფინანსური რესურსების შენარჩუნებას;
- ▶ სესხების კონცენტრაციისა და პროფილის მართვას;
- ▶ სასესხო კაპიტალის მოზიდვის გეგმის შენარჩუნებას;
- ▶ ლიკვიდურობის შენარჩუნება და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმის დაფინანსება.

ლიკვიდურობის პოზიციის მონიტორინგს ახდენს ფინანსური დეპარტამენტი და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი. ბაზრის ნორმალურ პირობებში, ინფორმაცია ლიკვიდურობის პოზიციის შესახებ კვირაში ერთხელ წარედგინება ხელმძღვანელობის რისკების მართვის კომიტეტს. ლიკვიდურობის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს მიიღებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და ახორციელებს ფინანსური დეპარტამენტი.

ქვემოთ მოცემული ცხრილები უჩვენებს არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე და მათი ყველაზე შესაძლო სახელშეკრულებო დაფარვის ვადების საფუძველზე. მთლიანი შემომავალი და გამავალი ნაკადები, რომლებიც ცხრილებშია მოცემული, წარმოადგენენ სახელშეკრულებო, არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მოთხოვნი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირე- ბულება
ფინანსური ვალდებულებები							
ნასესხები სახსრები	273,240	-	6,604	124	-	279,968	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725	-	-	-	12,725	12,725
საიჯარო ვალდებულება	358	730	1,095	2,208	9,871	14,262	12,522
გადასახდელი დივი- დენდები	-	-	-	999	-	999	999
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,835	-	-	-	5	1,840	1,840
სულ ფინანსური ვალდებულებები	275,433	13,455	7,699	3,331	9,876	309,794	308,054

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მოთხოვნი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირე- ბულება
ფინანსური ვალდებულებები							
ნასესხები სახსრები	13	-	-	4,279	-	4,292	4,292
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	253,759	-	-	224	-	253,983	253,983
საიჯარო ვალდებულება	473	-	462	95	12,454	13,484	12,667
გადასახდელი დივი- დენდები	105	210	315	630	3,245	4,505	3,914
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	767	-	767	767
სულ ფინანსური ვალდებულებები	782	814	-	-	7	1,603	1,603
Total financial liabilities	255,132	1,024	777	5,995	15,706	278,634	277,226

გეოგრაფიული რისკი

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური აქტივი საქართველოშია განლაგებული და მისი ბიზნეს-გეგმები მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ქვეყნის სტაბილურობასა და სამართლებრივ ნორმაზე. საქართველოს განაგრძობს განვითარებადი ბაზრის კონკრეტული მახასიათებლების გამოვლენას. როგორც ასეთი, ჯგუფი ექვემდებარება ბიზნესის ან ქვეყნის სამართლებრივი გარემოს ნებისმიერ გაუარესების რისკს.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა ისესხა თანხები 234,322 ათასი ლარის, 26,545 ათასი ლარის და 19,101 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, აშშ-სა და საქართველოში დარეგისტრირებული კონტრაქტებისგან (შესაბამისად). 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფმა ისესხა თანხები 200,674 ათასი ლარის, 8,697 ათასი ლარის, 7,144 ათასი ლარის და 37,468 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, აშშ-ში, აზიასა და საქართველოში დარეგისტრირებული კონტრაქტებისგან (შესაბამისად).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

აქტივები

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო ღირე- ბულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	17,884	-	-	-	-	-	17,884
მოგებასა და ზარალში ასახული და სამართლიანი ღირებულებით	2,272	237	-	-	-	-	2,509
შეფასებული ფინანსური ვალდებულება მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	15,431	35,362	119,148	135,050	4,377	6,512	315,880
წმინდა ინვესტიცია იჯარაში	-	18	94	1,950	-	184	2,246
სხვა ფინანსური აქტივები	1,928	-	-	614	-	-	2,542
სულ აქტივები	37,515	35,617	119,242	137,614	4,377	6,696	341,061
ვალდებულებები							
ნასესხები სახსრები	273,240	-	6,728	-	-	-	279,968
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	12,725	-	-	-	-	12,725
საიჯარო ვალდებუ- ლება	283	592	2,756	8,293	598	-	12,522
გადასახდელი დივიდენდი	-	-	999	-	-	-	999
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	1,835	-	-	5	-	-	1,840
სულ ვალდებულებები	275,358	13,317	10,483	8,298	598	-	308,054
ნეტო პოზიცია	(237,843)	22,300	108,759	129,316	3,779	6,696	33,007

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი გამავალი ფულადი ნაკადები	საბალანსო დირე- ბულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	20,106	-	-	-	-	-	20,106
ომხმარებლებზე გაცემული სესხები	25,448	31,954	97,923	133,176	3,187	5,523	297,211
სხვა ფინანსური აქტივები	1,547	36	-	714	-	-	2,297
სულ აქტივები	47,101	31,990	97,923	133,890	3,187	5,523	319,614
პაღდებულებები							
ნასესხები სახსრები	13	-	4,279	-	-	-	4,292
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	253,759	-	224	-	-	-	253,983
საიჯარო ვალდებუ- ლება	260	-	-	12,407	-	-	12,667
გადასახდელი დივიდენდი	80	161	763	2,839	71	-	3,914
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	767	-	-	-	767
სულ ვალდებულებები	782	814	-	7	-	-	1,603
ნეტო პოზიცია	254,894	975	6,033	15,253	71	-	277,226
ნეტო პოზიცია	(207,793)	31,015	91,890	118,637	3,116	5,523	42,388

27. ანგარიშგების წარდგენის თარიღის შემდგომი მოვლენები

ჯგუფმა მიიღო შემდეგი დაფინანსება საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ:

- ▶ 2021 წლის თებერვალში მათი სახელშეკრულებო დაფარვის ვადის დადგომისას, ჯგუფმა დაფარა თავისი გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები.
- ▶ 2021 წლის თებერვალში ჯგუფმა სს „თიბისი ბანკთან“ გააფორმა 2 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება;
- ▶ 2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა სს „პაშა ბანკი საქართველოსთან“ გააფორმა 3,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება და 5,000 ათასი ლარის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“;
- ▶ 2021 წლის აპრილის თვეში ჯგუფმა 2 სასესხო ხელშეკრულება გააფორმა „responsAbility“-სთან მთლიან თანხაზე 5,000 ათასი აშშ დოლარი და ასევე სასესხო ხელშეკრულება სს „ლიბერთი ბანკთან“ 5,000 ათას ლარზე.
- ▶ 2021 წლის მაისში ჯგუფმა „Symbiotics“-თან გააფორმა 5,000 ათასი აშშ დოლარის სასესხო ხელშეკრულება;
- ▶ 2021 წლის ივნისში ჯგუფმა გააფორმა სასესხო ხელშეკრულება „responsAbility“-სთან 2,000 ათას აშშ დოლარზე, 3,000 ათასი აშშ დოლარის სესხის ხელშეკრულება – „BlueOrchard“-თან, 8,000 ათასი ლარის სესხის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“ და 2 საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ და სს „საქართველოს ბანკთან“ შესაბამისად 20,000 ათას ლარსა და 19,900 ათას ლარზე.

2021 წლის აპრილში ჯგუფის საორგანიზაციოსტრუქტურაში კონკრეტული ცვლილებები განხორციელდა ჯგუფის სტრატეგიებსა და საჭიროებებზე უკეთესი შესაბამისობის უზრუნველყოფის მიზნით. შედეგად:

- ▶ გიორგი მეგენიშვილი შეუერთდა დირექტორთა საბჭოს რისკების უფროსი ოფიცრის (CRO) სახით. ეს დირექტორატი ახალია და მოიცავს რამდენიმე მნიშვნელოვან პოზიციას, რომლებიც თავიანთ ფუნქციებს აქამდე უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრისა და უფროსი ბიზნეს ოფიცრის მიმართულებებში ასრულებდნენ;
- ▶ რამდენიმე დეპარტამენტი გადანაცვლდა სხვადასხვა უფროსი ოფიცრების გუნდებს შორის;
- ▶ მანუჩარ ჩიტაიშვილი ახლა ადამიანების უფროსი ოფიცერია (CPO).



დონორთები



დანართი 1

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა 2020 წლის მდგომარეობით

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი

საბჭოს ლიდერობა და კომპანიის მიზანი 4.6	
ა: ეფექტიანი საბჭო	სრულად
ბ: კომპანიის მიზანი და კულტურა	სრულად
გ: რესურსები და კონტროლი	სრულად
დ: დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობა	ნაწილობრივ
ე: სამუშაო რესურსების პოლიტიკა	სრულად
განყოფილების პასუხისმგებლობა 3.25	
ვ: თავმჯდომარის ფუნქცია	ნაწილობრივ
ზ: დამოუკიდებელი წევრები	Not compliant
თ: საბჭოს ეფექტიანობა	სრულად
ი: საბჭოს საკმარისი რესურსები	სრულად
შემადგენლობა, უფლებამონაცვლეობა და შეფასება 3.66	
კ: დანიშვნა და უფლებამონაცვლეობა	ნაწილობრივ
ლ: უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, განმეორებითი არჩევნები	ნაწილობრივ
მ: წლიური შეფასება	სრულად
აუდიტი, რისკი და შიდა კონტროლი 5.0	
ნ: აუდიტის ეფექტიანობა	სრულად
ო: რისკების გამოვლენა	სრულად
პ: შიდა კონტროლი და რისკის მართვა	სრულად
შრომის ანაზღაურება 5.0	
ჟ: ხელმძღვანელი პირების შრომის ანაზღაურება	სრულად
რ: გამჭვირვალე პროცედურა	სრულად
ს: დამოუკიდებელი გადაწყვეტილება	სრულად
საერთო ქულა 4.30	

შენიშვნა: სრული შესაბამისობა ფასდება 5 ქულით, ნაწილობრივი - 3 ქულით, შეუსაბამობა - 0 ქულით.

კომენტარები გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობის შესახებ

დ: არ ხდება დასაქმებულებთან ეფექტიანი თანამშრომლობა, მაგალითად, სამუშაო რესურსის საკონსულტაციო კოლეგიის ფორმით, შესაბამისად, კომპანია ნაწილობრივ აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს. თუმცა, კრისტალმა გააძლიერა ადამიანური რესურსების ომბუდსმენის მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს თანამშრომელთა საჩივრების მიუკერძოებლად გადაწყვეტას. ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტმა 2020 წელს მოისმინა ადამიანური რესურსების ომბუდსმენის ანგარიში, რაც მომავალში რეგულარულად მოხდება.

ვ: მიუხედავად იმისა, რომ თავმჯდომარე აღმასრულებელი დირექტორისაგან დამოუკიდებელია, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, იგი არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული დამოუკიდებლად, რადგან მნიშვნელოვანი აქციონერია და 9 წელზე მეტია საბჭოში მოღვაწეობს; სხვა კრიტერიუმების მიხედვით (მათ შორის, კომპანიის საერთო ხელმძღვანელობის ეფექტიანობასთან, ღიაობისა და დებატების ხელშეწყობის, ასევე თავმჯდომარის შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით), კომპანია შეესაბამება სტანდარტებს, შესაბამისად, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს F-მოთხოვნას.

ზ: კოდექსის განმარტების შესაბამისად, სულ მცირე, საბჭოს ნახევარი უნდა იყოს დამოუკიდებელი, ხოლო ხუთიდან მხოლოდ ერთი (გარდა თავმჯდომარისა) შეიძლება იყოს სრულიად დამოუკიდებელი; შიდა აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე ლილიტ გარაიანი დამოუკიდებელი წევრია; სხვა წევრები კი არიან ძირითადი ინვესტორები და აქციონერები, ხოლო თავმჯდომარის მოადგილე 9 წელზე მეტია არის MFSG-ის წარმომადგენელი და როგორც დირექტორსა და აქციონერს, 3 წელია აქვს არსებითი საქმიანი ურთიერთობა კომპანიასთან.

თ: მიუხედავად საბჭოს წევრების დანიშვნის მკაცრი პროცედურისა, არ არსებობს სამართალმემკვიდრეობის ხელშეწყობის გეგმები. კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

ლ: ხელახალი არჩევნები ყოველწლიურად არ ტარდება; თავმჯდომარე დანიშნულია 9 წელზე ხანგრძლივი ვადით, თუმცა 2018 წელს მან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ახალი როლი იტვირთა; კრისტალი არ იყენებს გარე კონსულტაციებს საბჭოს წევრების დასანიშნად; კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

კოდექსის სრული ტექსტი შეგიძლიათ იხილოთ:

<https://www.frc.org.uk/directors/corporate-governance-and-stewardship/uk-corporate-governance-code>



დანართი 2

USAID YES-GEORGIA რიცხვებში

- ❖ მხარი დაუჭირა 4,000-ზე მეტ ახალგაზრდა მენარმეს, რომელთა დაახლოებით 60% ქალია;
- ❖ უზრუნველყო დაახლოებით 1,400 ახალგაზრდის პროფესიული მომზადება;
- ❖ მოახდინა სს კრისტალის 230, 500 აშშ დოლარის მობილიზება ახალგაზრდების საკუთრებაში არსებული მიკროსაწარმოებისა და დამწყები საწარმოების მხარდასაჭერად;
- ❖ დაეხმარა 400-ზე მეტ ახალგაზრდას ბიზნესწინადადების მომზადებასა და დასაფინანსებლად წარდგენაში;
- ❖ აამოქმედა ახალგაზრდული მიკროსაწარმოების მექანიზმი, რომელმაც უკვე დააფინანსა ახალგაზრდების საკუთრებაში არსებული 69 საცდელი საწარმო;
- ❖ სკოლებში განახორციელა სპეციალური პროგრამა მენარმეობის ხელშეწყობის მიზნით, რომლითაც ისარგებლა დაახლოებით 800-მდე სკოლის მოსწავლემ, უმეტესად გოგონებმა; მხარი დაუჭირა სამუშაო ადგილზე სწავლებისა და სტაჟირების პროგრამებს 90-ზე მეტ სხვადასხვა კომპანიასა და ორგანიზაციაში;
- ❖ შედეგად, 200-ზე მეტმა ახალგაზრდა მონაწილემ შეძლო მუდმივი სამუშაო ადგილის მოპოვება.

ერთობლიობაში, 2016 წლიდან USAID-ის პროგრამის YES-Georgia-ს ფარგლებში განხორციელდა 4,000-ზე მეტი ახალგაზრდა მენარმისა და პროფესიონალის მხარდაჭერა, რომელთა უმრავლესობა ქალია.

2015-2020 წლებში პროგრამა ხორციელდებოდა PH International Georgia-სა და “კუნიორ ეჩივმენტ საქართველოს” მხარდაჭერით, USAID Georgia-ს ფინანსური დახმარებით. პროგრამის მიზანი იყო 16-იდან 28 წლამდე ქართველი ახალგაზრდების თვითდასაქმებისა და ანაზღაურებადი დასაქმების შესაძლებლობის გაზრდა, ახალგაზრდული საწარმოების შექმნის, შესაბამისი უნარების ინოვაციური მიწოდებისა და ახალი დისკურსის შექმნის მეშვეობით, რაც ხელს შეუწყობს მათ ეკონომიკურ გაძლიერებას.

2019 წელს პროგრამას დაემატა ახალი კომპონენტი ქალებთან მიმართებით, რომლის ფინანსურ მხარდაჭერას ახორციელებდა თეთრი სახლის ქალთა გლობალური განვითარებისა და კეთილდღეობის (W-GDP) ინიციატივა. გარდა ამისა, პროგრამის „ახალგაზრდებისა და ქალების მენარმეობის მხარდაჭერა საქართველოში“ (USAID YES-Georgia) მიზანია მენარმეობისა და შესაძლებლობების განვითარების მხარდაჭერით ხელი შეუწყოს მენარმე ქალთა რაოდენობის გაზრდას, კერძოდ, მათი ფინანსებთან ინოვაციური წვდომის, ცოდნისა და გამოცდილების გაზრდის გზით. მომდევნო ოთხი წლის განმავლობაში პროგრამა USAID YES-Georgia მხარს დაუჭერს მენარმე ახალგაზრდებსა და ქალებს USAID-ისა და W-GDP-ის 840,000 აშშ დოლარის ინვესტიციის მეშვეობით.

ქალთა მენარმეობის განვითარების ამ ახალ მიზანთან ერთად, პროგრამას დაემატა კიდევ ორი კომპონენტი: BuzzGeorgia და „ბიზნესსერვისები მენარმე ქალებისათვის“. Buzz Georgia არის საერთაშორისო Buzz Women-ის ფრანჩაიზის მიმღები. იგი ყურადღებას ამახვილებს სოფლად მცხოვრებ ქალთა შესაძლებლობის განვითარებაზე ლიდერობის, მენარმეობისა და ფინანსური საკითხების სწავლების მეშვეობით. თითქმის 500-მა ქალმა უკვე მიიღო მონაწილეობა Buzz Georgia-ს მიერ ჩატარებულ სწავლებაში.

ამასთან, პროგრამა დაეხმარება ქალებისათვის ისეთი კომერციული სერვისების ხელმისაწვდომობის გაზრდას, რომლებიც მათ ბიზნესს შემოსავლის მომტან წარმატებულ საწარმოდ გადააქცევს.

2024 წლისათვის USAID-ის პროგრამის YES-Georgia-ს ფარგლებში 2,500-ზე მეტ ქალს ჩაუტარდება სწავლება ბიზნესის მართვის საკითხებში, ასევე მათთვის სამართლებრივ და ბუღალტრულ სერვისებთან ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფასა და მენტორობასთან, კონტაქტების შექმნის შესაძლებლობის შექმნასთან ერთად. საბოლოო ჯამში, პროგრამა ხელს შეუწყობს მენარმეთა ბიზნესების გაფართოებას და საკუთარ წვლილს შეიტანს, ზოგადად, საქართველოს ეკონომიკის ზრდის თვალსაზრისით.



დანართი 3

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევა



უპრეცედენტო წლის შემდეგ, რომლის განმავლობაშიც პანდემიამ კიდევ უფრო გააღრმავა შემოსავლის, სიმდიდრისა და ცხოვრების დონის თვალსაზრისით უკვე არსებული უთანასწორობები სქესის, ეთნიკური და სოცო-ეკონომიკური ნიშნით, „კრისტალი“ ამაყობს, რომ გააორმაგა მიკრო და მცირე მენარმეებისა და მცირემიწიანი ფერმერების მხარდაჭერა საქართველოში. „კრისტალი“ განაგრძობს მომხმარებლებისთვის პასუხისმგებლობის მქონე, ინოვაციური და მწვანე ფინანსური გადაწყვეტების შეთავაზებას ხელმისაწვდომი და ინკლუზიური ფინანსური სერვისების მიმწოდებლის რანგში. ამავე დროს, კომპანიას აქვს ცოდნა და გამოცდილება, რათა უზრუნველყოს კლიენტთა ეკონომიკური წარმატება და დაეხმაროს მათ ბიზნესპოტენციალის რეალიზების, ფინანსური სტაბილურობის მიღწევისა და ცხოვრების სტანდარტების გაუმჯობესების საკითხებში.

ამ მიზნის მისაღწევად და იმის უკეთ გასარკვევად, თუ როგორ აისახება „კრისტალის“ საქმიანობა კომპანიის მომხმარებელთა ეკონომიკურ კეთილდღეობაზე, მმართველი გუნდის, საბჭოსა და ინვესტორების მიერ ცნობილ საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომ-

ლობით დაიგეგმა გავლენის კვლევისა და მართვის შესაძლებლობების გაძლიერება. ჩვენი ორგანიზაციის მიზანია მაღალი სტანდარტები დააწესოს კლიენტების, საზოგადოების, თანამშრომლებისა და აქციონერებისათვის და ხელი შეუწყოს გავლენის კვლევისა და მართვის გამჭვირვალე და მკაცრ განხორციელებას. ვიმედოვნებთ, რომ წინამდებარე ანგარიში ფასეული აღმოჩნდება, რათა ყველა ჩვენმა პარტნიორმა გაიაზროს არა მხოლოდ პანდემიის გავლენა საქართველოს საზოგადოებაზე, არამედ ის ღონისძიებებიც, რომლებიც გაატარა „კრისტალმა“ აღნიშნული გავლენის შესამცირებლად, სტაბილურობის შესაქმნელად და ჩვენი კლიენტების მდგრადობის მხარდასაჭერად.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი იმედს გამოთქვამს, რომ გაეცნობით ანგარიშს და გააგრძელებთ „კრისტალთან“ თანამშრომლობას.

ალექს რემტულა

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი
გარემოსდაცვითი და სოციალური
კომიტეტის თავმჯდომარე



ქვეთავი 1: მეთოდოლოგიური მიდგომა

მიზანი: „კრისტალის“ საკრედიტო პროდუქტების გავლენის შესწავლა კომპანიის მომხმარებელთა ბიზნესებსა და შინამეურნეობებზე.

2017 წლის შემდეგ, ყოველ წელს ან ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ „კრისტალი“ ატარებს კლიენტთა სიდრმისეულ კვლევას. სოციალური გავლენის კვლევის ძირითადი მიზანია სოციალური გავლენის შეფასება და კომპანიის წინსვლის განსაზღვრა სოციალური მისიისა და მდგრადი განვითარების მიზნების (SDGs) შესრულების თვალსაზრისით.

მიმდინარე წლის განმავლობაში კვლევისათვის შერჩეული ნიმუში მოიცავდა როგორც ბიზნესსეხებს, ასევე არაკომერციულ სეხებს.

მეთოდოლოგია: მომხმარებელთა შესახებ არსებული და ახალი მონაცემების ერთობლიობა

განხორციელდა ქვემოთ მოცემული მონაცემების ერთიანი ანალიზი:

- ◀ ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემაში (MIS) არსებული მონაცემები (138000 მიმდინარე სეხი 2020 წლის 30 სექტემბრის მდგომარეობით)
- ◀ რაოდენობრივი კვლევა (401 + 16 მცირე და საშუალო საწარმო, სტრუქტურირებული სატელეფონო გამოკითხვა; 2021 წლის თებერვალ-მარტი)
- ◀ თვისობრივი კვლევა (MS Teams-ით ჩატარებული 45 სიდრმისეული ინტერვიუ; 2021 წლის თებერვალ-აპრილი)

დეტალური ინფორმაცია მეთოდოლოგიის შესახებ

სოციალური გავლენის უახლესი კვლევა (SIM) CERISE-თან თანამშრომლობით, Incofin agRIF-ის მხარდაჭერით და ტექნიკური დახმარებით განხორციელდა. გავლენაზე ორიენტირებული ინვესტორებისა და ისეთი კომპეტენტური საერთაშორისო ორგანიზაციის დახმარებით, როგორცაა CERISE, „კრისტალი“ უფრო და უფრო უკეთეს შედეგებს აღწევს სოციალური გავლენის კვლევის საკითხში, გავლენის შესაფასებლად მკაცრი, მონაცემებზე ორიენტირებული მეთოდების გამოყენებით.

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევის მეთოდოლოგიური მიდგომა შემუშავებულ იქნა ფრანგული ორგანიზაცია CERISE-ის მიერ, რომლის კოორდინირებას, სხვა შესაბამისი განყოფილებებთან თანამშრომლობით, „კრისტალის“ გარემოს დაცვისა და სოციალური განყოფილება ახორციელებდა. ამასთან, წინა წლებში განხორციელებული სოციალური გავლენის კვლევების ფარ-

გლებში, სათანადოდ შემოწმდა 2020 წელს გამოყენებული ცვლილებების თეორია და კონცეპტუალური საფუძვლები.

ინფორმაციის შერეული წყაროები

წინამდებარე კვლევის ფარგლებში გამოყენებულ იქნა შერეული კვლევის დიზაინი - ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემაში არსებული თვისობრივი და რაოდენობრივი კვლევების ერთობლივი ინფორმაცია, რომელიც დაგვეხმარა მონაცემების მოპოვებასა და „კრისტალის“ კლიენტთა სოციალურ გავლენაში კომპანიის მიერ შეტანილი წვლილის შეფასებაში. ბიზნესის სეგმენტი მოიცავდა მცირე და საშუალო საწარმოების, მიკრობიზნესისა და სასოფლო-სამეურნეო სეხების კლიენტებს; არაკომერციულ სეგმენტი მოიცავდა სამომხმარებლო, უძრავი ქონების შესაძენი, განვადებისა და სალომბარდო სეხების კლიენტებს.

მეთოდოლოგია

გენერალური ერთობლიობის მოცულობა: 16151 კლიენტი

შერჩევის მოცულობა: 401(+16 მსს) რესპონდენტი

ნდობის დონე: 95%

დასაშვები ცდომილება: 5%

პასუხების დონე: 39%

ადგილზე მუშაობის პერიოდი: 2021 წლის 20 თებერვალი - 24 მარტი

კვლევის მეთოდი: რაოდენობრივი. მასობრივი გამოკითხვა

კვლევის ტიპი: სტრუქტურირებული სატელეფონო გამოკითხვა

კვლევის ინსტრუმენტი: კითხვარი

შერჩევის საფუძვლები: აქტიური მსესხებლების (უნიკალური მომხმარებლები) სრული სია 2018 წლის დეკემბრის ბოლოს მდგომარეობით

ახალი კლიენტების გამოსარიცხად და იმისათვის, რომ განგვესხვავებინა „კრისტალის“ გავლენა ისეთი გარეშე ფაქტორებისგან, როგორცაა კოვიდის მიმდინარე კრიზისი, კვლევის სამიზნე სეგმენტებად (გენერალური ერთობლიობა) განისაზღვრა ბიზნესის და არაკომერციული კლიენტები, რომელთაც (1) „კრისტალთან“ მინიმუმ 2-წლიანი ურთიერთობა აკავშირებდათ და გატანილი ჰქონდათ „კრისტალის“ ერთი სეხი მაინც კოვიდ-19-ის პანდემიის დაწყებამდე არაუგვიანეს 1 წლით ადრე, (2) ჰქონდათ 500 ლარზე მაღალი საკრედიტო ლიმიტი - ამ ორი კრიტერიუმით შერჩეული იქნა 16151 კლიენტი (მრავალი მათგანი ერთზე მეტი სეხით).

დახარბი 1 – 2020 წლის სოციალური ბავშვების კვლევა

შერჩევის ტიპი: სტრატეგიული გენერალური
ერთობლიობა დაიყო 7 ქვეჯგუფად (სტრატად)
პროდუქტის ჯგუფის შესაბამისად.

შერჩევის მეთოდი: ალბათური (შემთხვევითი) შერჩევა.
თითოეული ქვეჯგუფიდან შემთხვევითად შეირჩა
ერთობლიობა მარტივი შემთხვევითი შერჩევის
საფუძველზე, კერძოდ, შემთხვევითი წევრების
მეთოდით.

დემოგრაფიული მონაცემები

პროდუქტის ჯგუფი	შერჩევის საფუძველი კლიენტების რაოდენობა %	%	შერჩევითი ერთობლიობა კლიენტების რაოდენობა, %	%
მსს სესხი	728	4.5%	18	4.5 %
აგრო	2,704	16.7%	67	16.7 %
მიკრობიზნესი	3,535	21.9%	88	21.9 %
სალომბარდო სესხი	1,858	11.5%	46	11.5 %
სამომხმარებლო	1,769	11.0%	44	11.0 %
ბინის შესაძენი	2,084	12.9%	52	13.0 %
განვადება	3,473	21.5%	86	21.4 %
სულ	16,151	100%	401	100 %

პროდუქტის ჯგუფი არის გენერალური ერთობლიობის ერთადერთი პარამეტრი (სტრატა), რის საფუძველზეც მიზნობრივად
შეირჩა ნიმუში

ბიზნესსესხები (მსს + აგრო + მიკრობიზნესი) 43.1%

არაკომერციული სესხები (სალომბარდო
+ სამომხმარებლო + ბინის შესაძენი +
განვადება) 56.9%

არსებული სესხის თანხა	გენერალური ერთობლიობა %	შერჩევითი ერთობლიობა %	სქესი	გენერალური ერთობლიობა %	შერჩევითი ერთობლიობა %
0 – 1,000		13%	ქალი		62.8%
1,000 – 3,000		30.8%	მამაკაცი		37.2%
3,000 – 10,000		12.4%			
10,000 – 25,000		17.1%			
25,000 – 100,000		22.1%			
		4.5%			

თვისობრივი კვლევა

რაოდენობრივი მონაცემების მოპოვების შემდეგ, ზოგიერთი ტენდენციის, დეტალისა და გამოცდილების შესახებ ინფორმაციის მისაღებად და რაოდენობრივი კვლევის შედეგების უკეთ გაგებისა და ახსნის მიზნით განხორციელდა თვისობრივი მონაცემების მოპოვება (45 სიღრმისეული ინტერვიუ).

თვისობრივი კვლევის მონაწილეები იმგვარად შეირჩა, რომ მიგველო კლიენტთა ყველა ძირითადი ტიპის წარმომადგენლები რეგიონების, სესხის ტიპის, სქესის, ასაკის, „კრისტალთან“ ურთიერთობის ისტორიის, სესხის დაფარვის ისტორიისა და ფიზიკური/იურიდიული პირების მიხედვით. მსოფლიო პანდემიასთან დაკავშირებული შეზღუდვების გამო, თვისობრივი კვლევა წელს Microsoft Teams-ის მეშვეობით ჩატარდა. **წლევანდელი თვისობრივი კვლევის მთავარი გამოწვევა იყო ინტერნეტის მომხმარებლის დაბალი დონე 50 წელს გადაცილებულ მომხმარებელთა შორის, განსაკუთრებით სოფლად.**

ქვეთავი 2: „კრისტალის“ ფინანსური ჩართულობა

„კრისტალის“ მისია მომხმარებელთა შესახებ: “ჩვენ მხარს ვუჭერთ მიკრო და მცირე მეწარმეებს და მცირე მნიშვნელოვან ფერმერებს მთელი საქართველოს მასშტაბით...”

განსაკუთრებული აქცენტი კეთდება სოფლის ტერიტორიებზე, ქალებსა და ახალგაზრდებზე

ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემის მონაცემების შესაბამისად, ჩვენი დაკვირვებით, კრისტალმა მოიცვა:

- ◀ სოფლად მცხოვრებ კლიენტთა 56%; მათი 30%-ის შემოსავლის ძირითად წყაროს სოფლის მეურნეობა წარმოადგენს
- ◀ 59% ქალი
- ◀ სრულწლოვანი ახალგაზრდების 30% (35 წელს ქვემოთ), რომლებზეც სასესხო პორტფელის 24% მოდის

კლიენტები არ მიეკუთვნებიან სოციალურად უკიდურესად დაუცველ ოჯახებს

განათლების მაღალი დონე

განათლების დონე (n=401)

უმაღლესი: მაგისტრი

10.5%

უმაღლესი: ბაკალავრი (ინსტიტუტი, უნივერსიტეტი)

26.6%

არასრული უმაღლესი განათლება

3.2%

პროფესიული (ტექნიკური, პროფესიული კოლეჯი)

22.6%

საშუალო (11/ან12 წლამდე)

34.9%

არასრული საშუალო (9 წლამდე)

1.7%

დაწყებითი (4 წლამდე)

0.2%

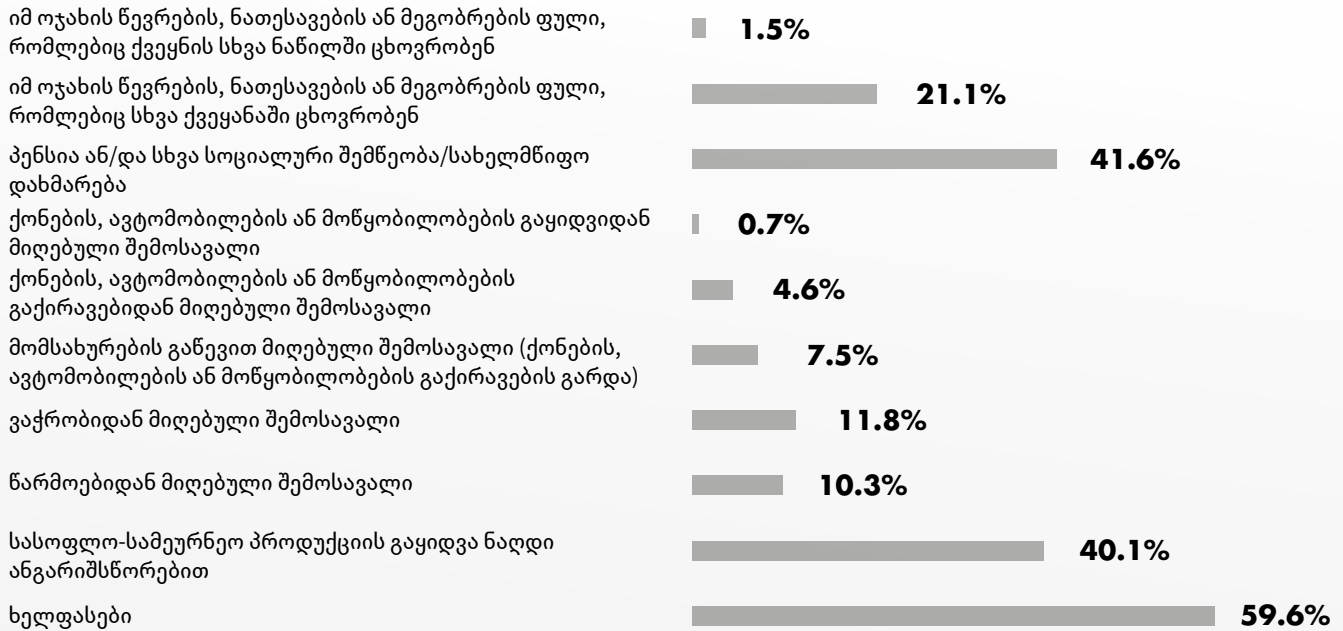
არ აქვს დაწყებითი განათლება

0.2%

წყარო: სოციალური გავლენის კვლევა, რაოდენობრივი კვლევა, 2021 წლის მარტი-აპრილი

შემოსავლის დივერსიფიცირებული და სტაბილური წყაროები

თქვენი ოჯახის შემოსავლის წყაროები (n=401, კითხვები სავარაუდო პასუხებით)



წყარო: სოციალური გავლენის კვლევა, რაოდენობრივი კვლევა, 2021 წლის მარტი-აპრილი

- ◀ კლიენტთა ოჯახების 47%-ს შემოსავლის მინიმუმ 2 წყარო აქვს
- ◀ 21,1% იღებს შემოსავალს ფულადი გზავნილების სახით
- ◀ უმრავლესობას (59,6%) აქვს ხელფასი, ხოლო შემოსავლის სხვა მნიშვნელოვანი წყაროებია პენსია/შემწეობა და სოფლის მეურნეობა.

მიკრო და მცირე მეწარმეთა მხარდაჭერა სოფლის მეურნეობისა და მომსახურების დარგებში

სოფლის მეურნეობისა და მომსახურების სექტორების მხარდაჭერა მცირე და საშუალო საწარმოების სესხებით

- ◀ ძირითადად, ბიზნესები მიეკუთვნება სოფლის მეურნეობის (45,5%) და
- ◀ მომსახურების (38,8%) დარგებს.
- ◀ წარმოება მხოლოდ 3,6%-ს შეადგენს

ძირითადად არაფორმალური და მიკრობიზნესები

- ◀ 70% - არაფორმალური ბიზნესები
- ◀ ძირითადად, ბიზნესი ერთი დასაქმებულით (75,7%)
- ◀ 5,7% მცირე საწარმოები (საშუალო და მცირე საწარმოები, რომელთა თანამშრომლების რაოდენობა 5 ადამიანს აღემატება)

ქვეთავი 3: საწარმოო, სამომხმარებლო სესხები და კლიენტთა მომსახურება

„კრისტალის“ მისია პროდუქტებისა და მომსახურებების შესახებ: „... ხელმისაწვდომი და ინკლუზიური ფინანსური სერვისების მიმწოდებლის რანგში, „კრისტალი“ მომხმარებლებს სთავაზობს პასუხისმგებლობის მქონე, ინოვაციურ და მწვანე ფინანსურ გადაწყვეტებს იმ ცოდნასა და გამოცდილებასთან ერთად, რაც კრიტიკულად მნიშვნელოვანია მომხმარებელთა ეკონომიკური წარმატებისთვის”

სამომხმარებლო და მცირე სესხების დიდი წილი, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოებისა და სოფლის მეურნეობის სექტორის მნიშვნელოვან მხარდაჭერასთან ერთად

სესხის სახე	სესხის რაოდენობა	სესხის %	სასესხო პორტფელი	სასესხო პორტფელის %
მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	2364	1,7%	69 815 119	22,2%
აგროსესხები	12061	8,7%	54 545 055	17,3%
მიკრო ბიზნესის სესხები	14001	10,1%	45 626 257	14,5%
სესხები უძრავი ქონების შესაძენად	7004	5,1%	50 850 884	16,1%
განვადება	70391	50,9%	39 905 189	12,7%
სამომხმარებლო სესხები	8778	6,4%	26 969 005	8,6%
სალომბარდო სესხები	23607	17,1%	27 380 302	8,7%

წყარო: ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემა, 2020 წლის დეკემბერი

- ◀ სამომხმარებლო სესხები სესხების 74,4%-ს, თუმცა პორტფელის მხოლოდ 30%-ს შეადგენს
- ◀ საწარმოო სესხები სესხების 20,5%-ს, თუმცა პორტფელის 54%-ს შეადგენს
- ◀ სესხები უძრავი ქონების შესაძენად სესხების 5,1%-ს და პორტფელის 16,1%-ს შეადგენს

თვისობრივი კვლევის შედეგები:

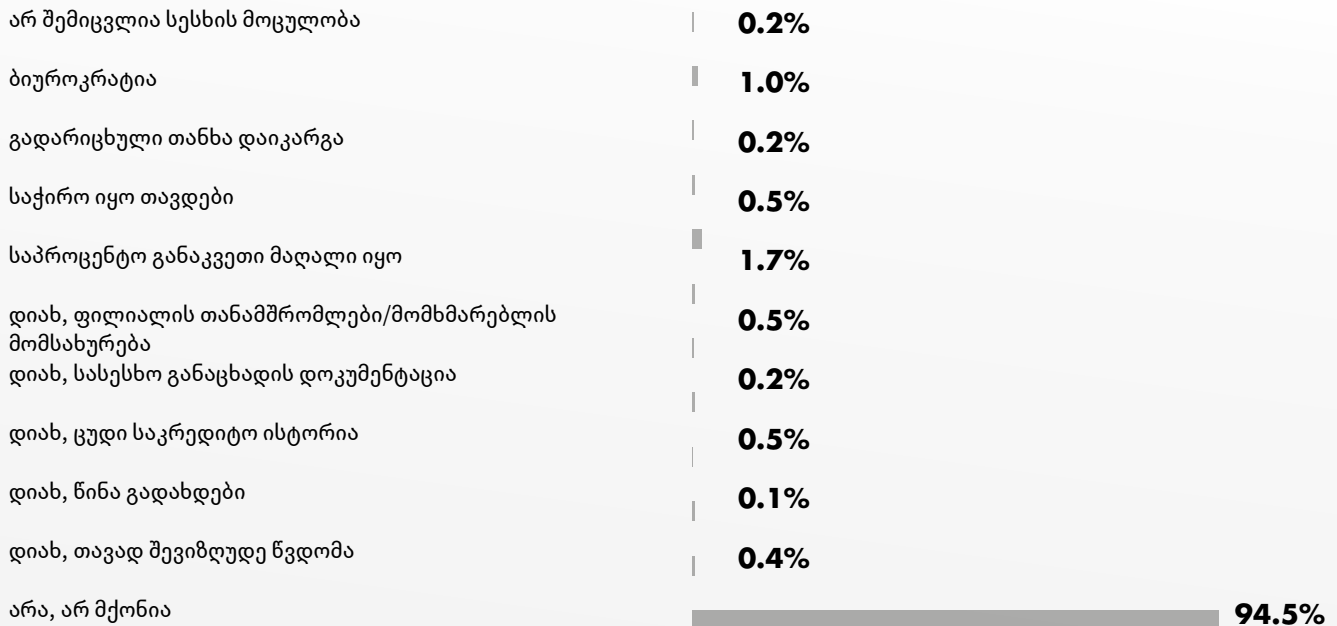
არაკომერციულ სესხებთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს შემდეგი:

- ◀ უძრავი ქონების შესაძენი სესხების გამოყენების მაღალი დონე სესხის მიზნობრიობის შესაბამისად - საოჯახო აქტივებისა და საცხოვრებელი პირობების გასაუმჯობესებლად. ყოველი 4 ოჯახიდან, რომელმაც „კრისტალის“ დახმარებით გააუმჯობესა ცხოვრების სახლი, 3 ოჯახმა შეძლო შენობის ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესებაც.

ქვეთავი 4: კმაყოფილება

მომხმარებლები თვლიან, რომ მარტივად მიუწვდებიათ ხელი „კრისტალის“ სესხებზე და აქვთ პოზიტიური ურთიერთობა ორგანიზაციასთან

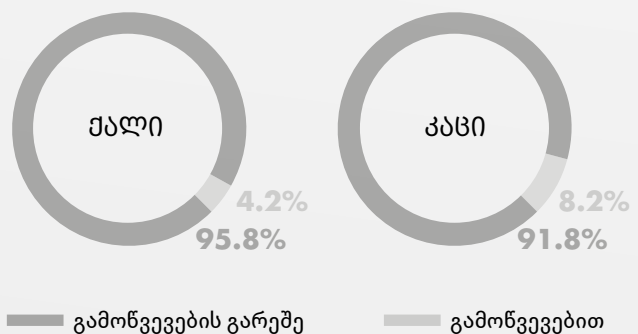
"კრისტალის" სესხის მიღების სირთულეები (n=401)



მთლიანობაში, კვლევის შედეგები გვიჩვენებს, რომ „კრისტალის“ სესხები მარტივად არის ხელმისაწვდომი

მონაცემების სქესის მიხედვით ჩაშლის შემთხვევაში, ქალების 95,8% ამბობს, რომ ისინი არ დგებიან სირთულეების წინაშე „კრისტალის“ არსებული მომსახურებებით სარგებლობისას.

"კრისტალის" სესხის მიღების სირთულეები * სქესი



თვისობრივი კვლევის შედეგები

კლიენტთა უმრავლესობა, რომლებმაც იცინა მაღალი საპროცენტო განაკვეთების შესახებ და უკმაყოფილება გამოთქვამენ ამასთან დაკავშირებით, რჩებიან „კრისტალის“ ერთგულნი; ამასთან, გასული წლების მსგავსად, „კრისტალის“ კონკურენტულ უპირატესობას წარმოადგენს ადამიანური რესურსები და მომხმარებელთან ურთიერთობა - საკრედიტო ოფიცრების „პოზიტიური ურთიერთობა ადამიანებთან“. როგორც ამას აღნიშნავს კლიენტთა უმრავლესობა:

- ◀ „მომსახურების ხარისხი ძალიან მაღალია“;
- ◀ „ფულს სწრაფად გაძლევენ“;
- ◀ „კრისტალს“ ძალიან კარგი თანამშრომლები ჰყავს, ისინი გულდასმით განმარტავენ ყველა დეტალს“;
- ◀ „მათ ყოველთვის გულთან ახლოს მიაქვთ თქვენი მდგომარეობა“;

- ◀ „ისინი ყოველმხრივ გეხმარებიან“; „კრისტალი“ მეგობარივით მედგა გვერდით“;
- ◀ „ისე ვუყურებ ბანკს, როგორც მეწილეს“; „აქ საკრედიტო ოფიცერს მივმართე ... ის ისევეა ჩემთვის როგორც ძმა ან ნათესავი“;
- ◀ „ვენდობი „კრისტალს“... აქ არსებობს ნდობა ორმხრივი ნდობა. „კრისტალში“ უფრო მეტი თავდაჯერებით მივდივარ, ვიდრე რომელიმე ბანკში“;
- ◀ „აქ პატიოსნად მუშაობენ. არასოდეს არანაირი პრობლემა არ შემქმნია, ამავე დროს, „კრისტალის“ თანამშრომლები პატივს მცემენ, როდესაც ბანკში შედიხართ, ისინი პატივისცემით გიყურებენ.“
- ◀ „კრისტალში“ მყუდრო ატმოსფეროა, მომსახურების ხარისხიც ძალიან მაღალია, ყველა ადამიანი, ვინც აქ მუშაობს განათლებულია. შედიხართ ოფისში, იხდით ფულს, ატმოსფერო სასიამოვნოა, მე ეს მომწონს, მე ძალიან მომწონს ... სასიამოვნო ადამიანები, ხარისხიანი მომსახურება, სიმარტივე.“

მომხმარებლები კომფორტულად გრძნობენ თავს სესხის დაფარვასთან დაკავშირებით

მარტში/კოვიდკრიზისის დროს პირველი საყოველთაო ჩაკეტვის წინ, განიცდიდით რაიმე სირთულეს „კრისტალის“ მიმდინარე სესხის დაფარვასთან დაკავშირებით?

	N	%	ქალი	მამაკაცი
დიახ, რეგულარულად/მნიშვნელოვან სირთულეს	23	5,7%	5,8%	5,5%
დიახ, არარეგულარულად/მცირე სირთულეს	36	8,9%	8,1%	10,1%
არა	339	84,5%	85,3%	83,1%
პასუხისგან თავის შეკავება	4	1,0%	0,8%	1,3%

- ◀ მომხმარებელთა უმრავლესობა პრობლემების გარეშე ფარავს სესხს (84,5%) (ქალების შემთხვევაში, 85,3%)
- ◀ მხოლოდ 14,5% განიცდის სირთულეს სესხის დაფარვასთან დაკავშირებით

სქესის მიხედვით მონაცემების ჩაშლის შემთხვევაში ქალების 41,1% ამბობს, რომ „კრისტალთან“ განიხილეს სესხის დაფარვის გადავადება. ქალები ენდობიან „კრისტალს“, როდესაც დგანან პრობლემების წინაშე.

„კრისტალის“ კლიენტების კმაყოფილების საერთო დონე
მაღალია

კლიენტთა ლოიალურობის მაჩვენებელი ®

		N	კრიტიკოსი	ნეიტრალური	მომხრე	მომხმარებელთა ლოიალურობის მაჩვენებელი
კლიენტთა ლოიალურობის საერთო ქულა		401	9,9%	11,6%	78,6%	69
არსებული სეგმენტები	მცირე და საშუალო საწარმოების სეგმენტი* (გაზრდილი შერჩევა - 31)	31 *	9,7%	9,7%	80,6%	71
	აგროსეგმენტი	67	5,9%	14,7%	79,4%	74
	მიკრობიზნესის სეგმენტი	88	22,7%	9,1%	68,2%	45
	სალომბარდო სეგმენტი	46	4,3%	8,7%	87,0%	83
	სამომხმარებლო სეგმენტი	44	4,5%	9,1%	86,4%	82
	სეგმენტი უძრავი ქონების შესაძენად	52	5,8%	13,5%	80,8%	75
	განვადება	86	8,0%	13,6%	78,4%	70

- ▶ მთლიანობაში აღინიშნა კმაყოფილების მაღალი დონე, კლიენტთა ლოიალურობის საშუალო მაჩვენებელი - 69.
- ▶ მიკრო ბიზნესის სეგმენტის უმრავლესობაში აღინიშნა უფრო დაბალი მაჩვენებელი და ყველაზე მეტი უკმაყოფილო კლიენტი.
- ▶ არაკომერციული სეგმენტი დამაკმაყოფილებელია კლიენტებისთვის.

ქვეთავი 5 – შედეგები და ცვლილებების აღქმა, მდგრადი განვითარების მიზნებთან დაკავშირებით

„კრისტალის“ მისია მოსალოდნელი ცვლილებების შესახებ: „...[მომხმარებელთა] ბიზნესპოტენციალის რეალიზება, ფინანსური სტაბილურობის მიღწევა და ცხოვრების სტანდარტების გაუმჯობესება ...”

მდგრადი განვითარების მიზანი 8: შემოსავალი, აქტივები ბიზნესში, პრაქტიკის გაუმჯობესება, ფორმალიზება, სამუშაო ადგილების შექმნა

ბიზნესსესხების მეორე მომხმარებელთა წარმოება და მოგება იზრდება, მაგრამ ბევრი რამ არ იცვლება და მათი მნიშვნელოვანი ნაწილისთვის მცირდება კიდეც

ბიზნესისთვის "კრისტალის" სესხის მიღების უპირატესობები (n=173, კითხვები სავარაუდო პასუხებით)

შემიძლია მივიღო სათანადო ფინანსური რესურსები (სესხი, თანხა, დრო, და აშ.)

0.7%

დავიწყე ახალი ბიზნესი (პირველად)

9.6%

გავაუმჯობესე წარმოების მოცულობა

43.4%

შემიძლია დასახმარებლად თანამშრომლის დაქირავება

1.5%

შემიძლია ბიზნესისთვის აღებული მაღალი საპროცენტო განაკვეთიანი სესხის გადახდა

0.3%

ბიზნესის ფულით უზრუნველყოფისთვის არ ვარ დამოკიდებული არაფორმალურ გზებზე

0.9%

ვიყიდე ბიზნესის ახალი აღჭურვილობა

3.9%

ბევრი არაფერი შეცვლილა

32.7%

არ ვიცი/ვერ ვიტყვი

3.8%

გამოვიყენე პირადი მიზნებისთვის ან ოჯახის წევრებისთვის

9.5%

წყარო: სოციალური გავლენის კვლევა 2021, რაოდენობრივი

კვლევები, ბიზნესის სესხების შერჩევითი ნიმუში

წარმოების მოცულობის ზრდა 43,4%-თვის (უფრო მეტია მამაკაცების შემთხვევაში: 45,0%, უფრო ნაკლებია სრულწლოვანი ახალგაზრდების შემთხვევაში: 38,3%)

ქალების 14,5% ამბობს, რომ დაიწყო ახალი ბიზნესი

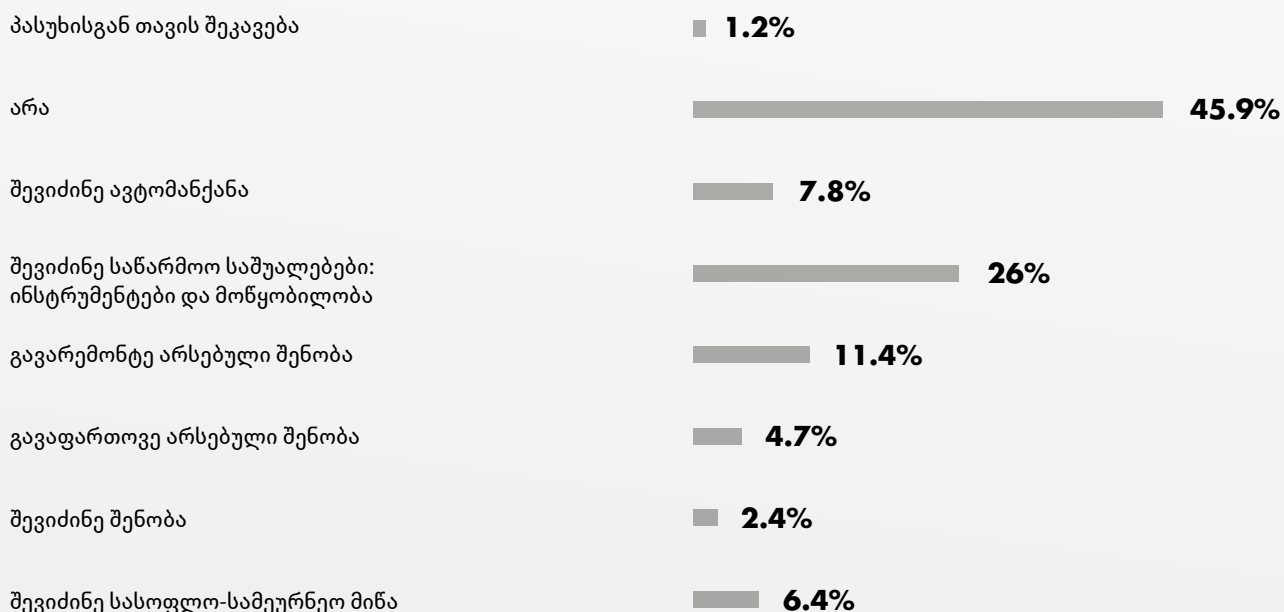
ბევრი არაფერი შეცვლილა მომხმარებელთა 32,7%-თვის (მათ შორის ახალგაზრდების 43,5%-თვის)

თვისობრივი კვლევის შედეგები:

ქალების მიერ გამოყენებული ბიზნესსესხები: თვისობრივ კვლევაში მონაწილე სამმა ქალმა შექმნა საკუთარი ბიზნესი, მაგ.: გამოიყენა აგროსესხი არა აგრობიზნესში ინვესტირების მიზნით, არამედ ყველა მათგანმა შეძლო ახალი ბიზნესი წამოწყება, მოახდინა ოჯახის შემოსავლების დივერსიფიცირება და გაზარდა ოჯახის შემოსავალი:

- ▶ ერთ-ერთმა მათგანმა იყიდა ავტომანქანა ტაქსის მომსახურებისთვის, რომელსაც მისი ძმა თბილისში ახორციელებდა. ტაქსის შემოსავალი დაახლოებით დღეში 100 ლარს შეადგენს.
- ▶ მეორემ იყიდა ავეჯი და საოჯახო ტექნიკა ბათუმის ახალი ბინისთვის, რათა მოემზადებინა ბინა გასაქირავებლად.

"კრისტალის" კრედიტის მიღების შემდეგ ბიზნესმა შეიძინა / გააუმჯობესა ძირითადი საშუალებები (n=173, კითხვები სავარაუდო პასუხებით)



- ▶ ძირითადი შენაძენი უკავშირდებოდა საწარმოო საშუალებებს (26%) (ძირითადად, მამაკაცების შემთხვევაში :30,5%)
- ▶ ქალები (16,9%) და ახალგაზრდები (15,2%) ახორციელებდნენ არსებული შენობების რემონტს

თვისობრივი კვლევის შედეგები

სესხების უმრავლესობით მიღწეულ იქნა სხვადასხვა არსებითი შედეგი: მცირე და საშუალო საწარმოების სესხის 9 კლიენტიდან 7-ის, 9 აგროსესხიდან 8-ის და 9 სესხიდან 6-ის შემთხვევაში: შეძენილ და გაუმჯობესებულ იქნა ბიზნესის აქტივები, სესხის ან თანხის ნაწილის გამოყენებით:

- ◀ საცხოვრებელი სახლის შესაძენად და გასარემონტებლად
- ◀ მანქანის შესაძენად პროდუქციის მიწოდების მიზნით, რამაც განაპირობა მიწოდების ხარჯების ოპტიმიზაცია
- ◀ ძველი სახლის შესაძენად ტურისტულად მიმზიდველ ადგილას (მომავალში გეგმავს სახლის მცირე სასტუმროდ გადაკეთებას)
- ◀ სპეციალური მძიმე სამშენებლო ტექნიკის/დანადგარების შესაძენად და ახალი ბიზნესის დასაწყებად
- ◀ მცირე სასტუმროს გასარემონტებლად და ავტომანქანის შესაძენად, მომავალში ტურისტებისთვის სატრანსპორტო მომსახურების გაწევის, მომსახურების მასშტაბისა და მოგების ზრდის მიზნით
- ◀ მოწყობილობისა და ავტომანქანების შესაძენად ტრანსპორტირებისთვის, თხილის გადამამუშავებელი საწარმოს შესაქმნელად, ოჯახის შემოსავლების დივერსიფიკაციისა და ბიზნესი მოგების ზრდის მიზნით
- ◀ სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესაძენად ადგილობრივი ფერმერებისათვის სხვადასხვა მომსახურების გაწევის მიზნით, რაც განაპირობებს მომსახურების დივერსიფიკაციას და მოგების ზრდას
- ◀ სასოფლო-სამეურნეო მიწის შესაძენად წარმოებისა და მოგების ზრდის მიზნით
- ◀ ფერმის ახალი შენობის შესაძენად ფერმის საწარმოო შესაძლებლობებისა და ოჯახის შემოსავლის ზრდის მიზნით
- ◀ მიკროავტობუსის შესაძენად საკუთარი მცირე ავეჯის ქარხნისათვის ავეჯის ტრანსპორტირების მიზნით
- ◀ სვანეთსა და ქუთაისში სახლის რემონტისა და სასტუმროდ გადაკეთების მიზნით, რაც განაპირობებს ბიზნესის დივერსიფიკაციას და მოგების ზრდას

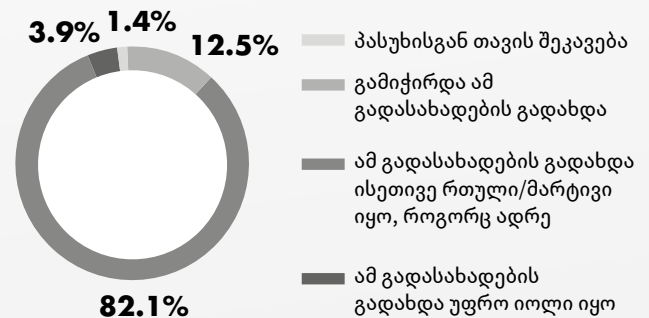
1 სიღარიბის აღმოფხვრა



მდგრადი განვითარების მიზანი 1: ცხოვრების ხარისხი, ახალი აქტივები, გადასახადების გადახდა

მომხმარებლები ნაკლები მდგრადობით ხასიათდებიან 2019 წლის სოციალური გავლენის კვლევასთან შედარებით, მაგრამ ძველი კლიენტები უკეთეს შედეგებს აღწევენ

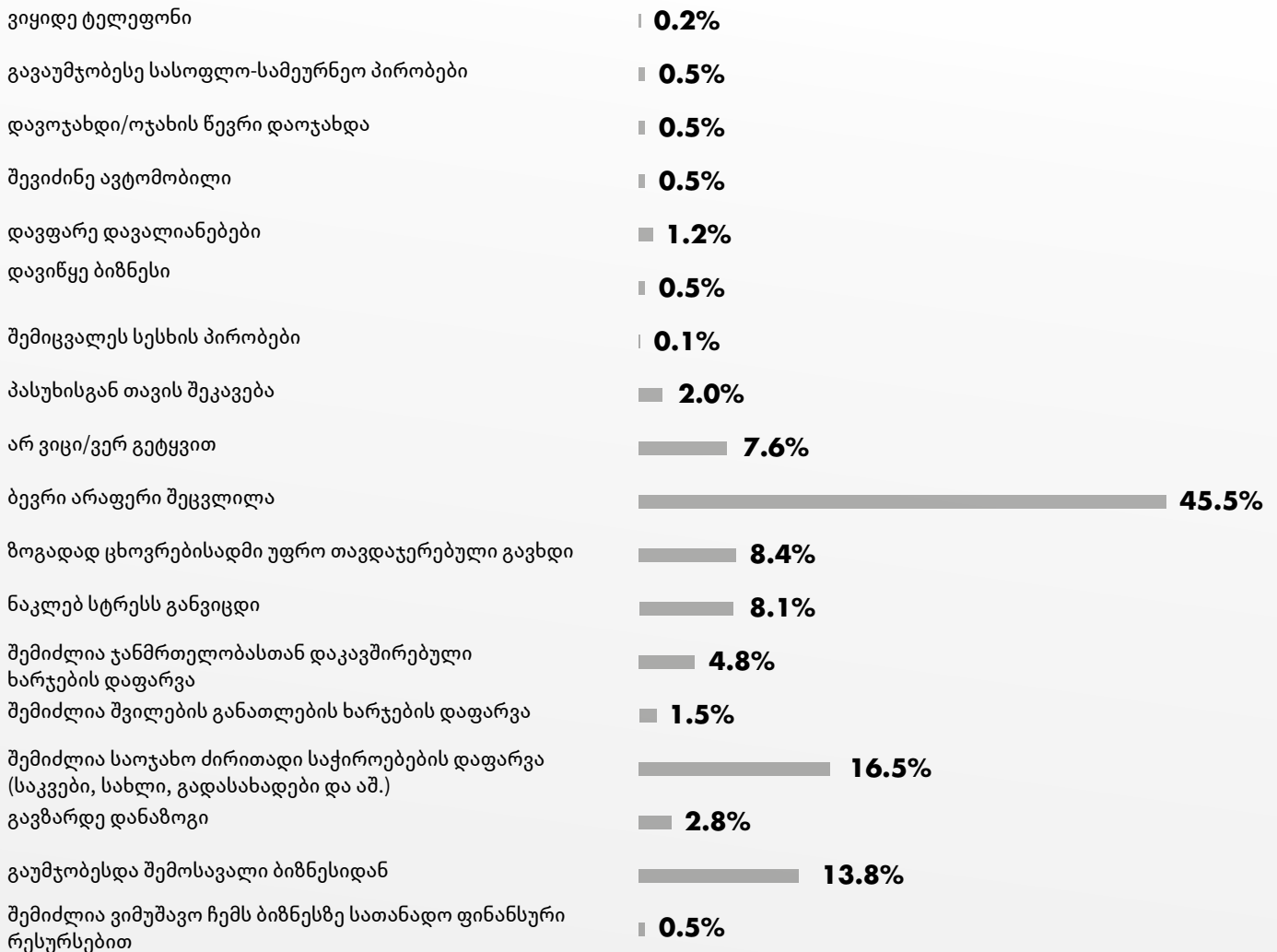
(კოვიდ-19-ის კრიზისამდე), "კრისტალის" კრედიტის მიღების შემდეგ, კომუნალური გადასახადების, მაგალითად გაზის, წყლისა და ელექტროენერგიის გადასახადის გადახდა (n=401)



- ◀ მკვეთრად შემცირებულია იმ მომხმარებელთა წილი, რომლებიც ამბობენ, რომ გადასახადების გადახდა უფრო იოლი იყო (3,9% – იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ვკითხავთ „კოვიდამდე“ – 2019 წლის სოციალური გავლენის კვლევის შესაბამისად ასეთი
- ◀ მომხმარებლები 54%-ს შეადგენდნენ). აშკარაა, რომ ადგილი აქვს ცდომილებას კოვიდის გავლენასთან მიმართებით, მაგრამ ეს შემცირება მნიშვნელოვან სიგნალად რჩება.
- ◀ 12,5% ამბობს, რომ უფრო რთული იყო გადასახადების გადახდა (ქალები - 15,8%, ხოლო მამაკაცები - 7,1%)
- ◀ უფრო ახალი კლიენტების შემთხვევაში ადგილი აქვს მეტ სირთულეს გადასახადების გადახდასთან დაკავშირებით (15,5% ამბობს, რომ ეს უფრო რთულია), შედარებით ძველი კლიენტები უფრო მდგრადები არიან (მათი მხოლოდ 10,3% ამბობს, რომ ეს უფრო გაუჭირდა)

ცვლილებების აღქმა: კონკრეტული და ფსიქოლოგიური
ეფექტების კომბინაცია

კოვიდ-19-ის კრიზისამდე) მომხმარებელთა პირად და პროფესიულ/კომერციულ ცხოვრებაში მომხდარი 2 ყველაზე
მნიშვნელოვანი დადებითი ცვლილება "კრისტალის" სესხის მიღების შემდეგ (n=401, კითხვები სავარაუდო პასუხებით)



დანართი 1 – 2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევა

კოვიდამდე, 2 ყველაზე მნიშვნელოვანი დადებითი (პირადი და პროფესიული) ცვლილება „კრისტალის“ სესხის მიღების შემდეგ

	N	%	F	M	Y
ბევრი არაფერი შეცვლილა	183	45,5%	45,0%	46,5%	45,1%
შევძელი ოჯახის საბაზისო საჭიროებების დაკმაყოფილება (საკვები, ბინა, გადასახადები და სხვ.), განსაკუთრებული მოვლენები (ქორწინება)	71	18,0%	17,8%	15,7%	23,3%
მეტი თავდაჯერებულობა ზოგადად ცხოვრებასთან დაკავშირებით/ნაკლები სტრესის განცდა	68	16,9%	20,5%	10,0%	11,7%
ბიზნესის შემოსავლების ზრდა / ბიზნესის წამოწყება / ბიზნესის გაუმჯობესება	60	15,0%	11,8%	19,7%	7,5%
ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვა	19	4,8%	4,6%	5,3%	2,9%
დანაზოგის ზრდა	11	2,8%	2,6%	3,0%	2,3%
შვილების განათლების ხარჯების დაფარვა	6	1,5%	1,6%	1,3%	0%
ვალების გასტუმრება	5	1,2%	2%	0%	0%
პასუხზე უარის თქმა	8	2,0%	2,4%	1,3%	1,5%
არ ვიცი / არ შემიძლია თქმა	31	7,7%	8,3%	6,4%	14,5%

- ◀ კლიენტთა 45,5% თვლის, რომ არაფერი შეცვლილა (53,1% თუ დავამატებთ პასუხებს არ ვიცი/არ შემიძლია თქმა – 59,6% სრულწლოვანი ახალგაზრდების შემთხვევაში)
- ◀ 18%-მა აღნიშნა ცვლილებები საოჯახო საჭიროებების დაკმაყოფილების თვალსაზრისით
- ◀ 16,9% ყურადღებას ამახვილებს დადებით ფსიქოლოგიურ ასპექტზე, უფრო მეტი თავდაჯერებულობის შეძენასა და ნაკლებ სტრესზე, რაც განსაკუთრებით აღსანიშნავია ქალების შემთხვევაში (20,5%)
- ◀ 15% ხედავს უკეთესობას ბიზნესში, რაც განსაკუთრებით აღსანიშნავია მამაკაცების შემთხვევაში (19,7%)

5 გენდერული
თანასწორობა



**მდგრადი განვითარების მიზანი 5: განსაკუთრებული
აქცენტი ქალებზე**

ქალები ერთგული და საიმედო კლიენტები არიან

- ◀ ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემის მონაცემებით, უკეთესი პორტფელი ჩანს ქალების შემთხვევაში (PAR 30=1,48%) მამაკაცებთან შედარებით (PAR 30= 2,22%)
- ◀ რაოდენობრივ კვლევებში, ქალების 85.3% აცხადებს, რომ ისინი პრობლემების გარეშე ფარავენ სესხს
- ◀ სესხის დაფარვასთან დაკავშირებით პრობლემების შემთხვევაში, ქალების 41.5%-მა განაცხადა, რომ „კრისტალთან“ განიხილა სესხის დაფარვის გადავადება (იგივე თქვა მამაკაცების მხოლოდ 15.3%-მა), რაც ქალ მომხმარებელთა და „კრისტალს“ შორის არსებული მყარი ურთიერთობისა და ნდობის მაჩვენებელია.

**ქალი მენარმეები ენდობიან და აფასებენ „კრისტალის“
პროდუქტებისა და სერვისებს**

	ქალი	მამაკაცი
ბიზნესის სესხები (1=მცირე და საშუალო საწარმოების+ აგრო + მიკრობიზნესის)	33,1%	60,0%

არაკომერციული სესხები (2 = სალომბარდო + სამომხმარებლო + უძრავი ქონების შესაძენი + განვადება)	66,9%	40,0%
--	-------	-------

	უმუშევარი	დასაქმებული/დაქირავებული	თვით-დასაქმებული	შერეული სტატუსი
ქალი	84,5%	68,8%	48,4%	52,6%
მამაკაცი	15,5%	31,2%	51,6%	47,4%

მსესხებელ ქალთა 14,5% ამბობს, რომ პირველად დაიწყო ახალი ბიზნესი, იგივეს ამბობს მამაკაცების მხოლოდ 5,1%: „კრისტალის“ სესხი ეხმარება კლიენტ ქალებს ახალი აქტივობების დაწყებაში.

თვისობრივი კვლევებიდან:

ბიზნესით ქალთა გაძლიერების საიდუმლო: ბიზნესში გარკვეული (ზოგჯერ უარყოფითი) წარსული გამოცდილების მქონე ქალების უმრავლესობა უფრო გამბედავები და ამბიციური არიან; მათ აქვთ ფულის სწორი მართვის უნარი, ეფექტურად ფარავენ სესხს და ახერხებენ ბიზნესის (ბიზნესების) გაფართოებას და ოჯახის შემოსავლის წყაროების დივერსიფიცირებას / ახალი ბიზნესის წამოწყებას, ზოგიერთი პანდემიის პირობებშიც კი;

ქვეთავი 6: კოვიდის შედეგები

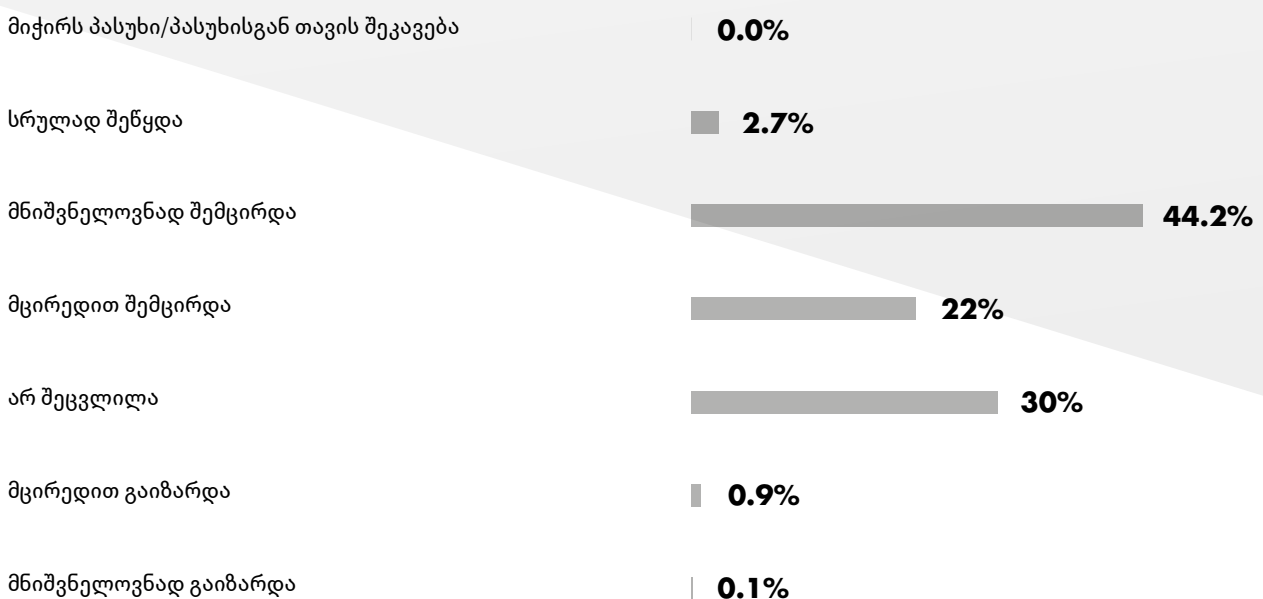
კლიენტები განიცდიან კოვიდის გავლენას, მაგრამ სიტუაცია არ არის ბევრად უარესი 2020 წლის აპრილთან შედარებით

„კრისტალმა“ მომხმარებელთა ორი კვლევა ჩაატარა სანიტარიული კრიზისის გაგებისა და მასზე მორგების მიზნით

სხვაობა კვლევებს შორის

	2020 წლის კვლევა	2021 წლის კვლევა
ადგილზე მუშაობის პერიოდი:	2020 წლის 8-14 აპრილი	2021 წლის 20 თებერვალი-24 მარტი
გენერალური ერთობლიობა/შერჩევის საფუძვლები	აქტიურ მსესხებელთა (უნიკალურ მომხმარებელთა) სრული სია 2020 წლის თებერვლის ბოლოს მდგომარეობით	ყველა ბიზნესის და არაკომერციული კლიენტი (უნიკალური მომხმარებელი) რომელსაც: (1) „კრისტალთან“ მინიმუმ 2 წლის ურთიერთობა აკავშირებს და გატანილი აქვს „კრისტალის“ ერთი სესხი მაინც კოვიდ-19-ის პანდემიის დაწყებამდე არაუგვიანეს 1 წლით ადრე, (2) აქვს 500 ლარზე მაღალი საკრედიტო ლიმიტი.
გენერალური ერთობლიობის მოცულობა	84863 კლიენტი	16151 კლიენტი
შერჩევის მოცულობა	1100 რესპონდენტი	401 რესპონდენტი
ნდობის დონე:	95%	95%
დასაშვები ცდომილება:	3%	5%

როგორ შეიცვალა თქვენი ოჯახის საერთო შემოსავალი კოვიდის კრიზისის შედეგად? (2021, n=401)



დანართი 1 – 2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევა

2020 წლის კვლევის შედეგებთან შედარებით:

როგორ შეიცვალა თქვენი ოჯახის საერთო შემოსავალი კოვიდის კრიზისის შედეგად?	2020 (n=1100)	2021 (n=401)
გაიზარდა	0.2%	1%
არ შეცვლილა	24.3%	30.0%
შემცირდა	63.3%	66.2%
მთლიანად შეწყდა	12.2%	2.7%
მიჭირს პასუხი / პასუხისგან თავის შეკავება	0.1%	0.0%
	100%	100%

◀ 2021 წელს კლიენტთა 30% აცხადებს, რომ სიტუაცია არ შეცვლილა, 2020 წლის მონაცემებით იგივეს ამბობს კლიენტთა 24,3%.

შეგიძლიათ დაასახელოთ მიზეზები, რომლებმაც განაპირობა თქვენი ოჯახის საერთო შემოსავლის შემცირება (ან შეწყვეტა)? (კითხვა სავარაუდო პასუხებით)	2020 (რესპონდენტთა რაოდენობა N=830 პასუხების რაოდენობა N=1086)	2021 (რესპონდენტთა რაოდენობა N=276 პასუხების რაოდენობა N= 356)
სამსახურის დაკარგვა	26.7%	30.3%
ხელფასის დროებით შემცირება	20.1%	17.9%
წარმოების/ბიზნესის დახურვა	3.6%	8.8%
წარმოების/ბიზნესის დროებითი შეწყვეტა	38.3%	20.2%
შეზღუდული წარმოება/ბიზნესოპერაციები	11.1%	9.0%
გაყიდვების შემცირება	11.2%	26.9%
პენსიის ან შემწეობის შეჩერება/შეწყვეტა	0.7%	0.4%
უცხოეთიდან ფულადი გზავნილების შემცირება ა სრული შეწყვეტა	12.7%	2.5%
სამსახურის დროებითი დახურვა	5.1%	0
სხვა (მათ შორის ჯანმრთელობის გაუარესება – 3,1%)	1.2%	11.7% *
მიჭირს პასუხი	0.1%	1.1%

იმ კლიენტებზე, რომელთაც აღნიშნეს, რომ ადგილი ჰქონდა ცვლილებას, ყველაზე მეტი გავლენა მოახდინა გაყიდვების შემცირებამ და წარმოების/ბიზნესის დახურვამ.

დასკვნა

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, შეიძლება ითქვას, რომ „კრისტალის“ მიზანი ყოველთვის არის მომხმარებელთან ახლოს ყოფნა. პანდემიური სიტუაციის მიუხედავად, „კრისტალმა“ შეასრულა საქართველოში მცხოვრები ადამიანების ფინანსური ჩართულობის გაუმჯობესების მისია, შეძლო მოესმინა 460-ზე მეტი მომხმარებლისთვის, რომელთაც კომპანიას გაუზიარეს გამოცდილება, თუ რა გავლენა მოახდინა „კრისტალმა“ მათ ცხოვრებასა და ბიზნესებზე და განიხილა არსებული მონაცემები, ასევე თვისობრივი და რაოდენობრივი კვლევები.

2020 წლის სოციალური გავლენის კვლევაში გამოკვეთილი ძირითადი საკითხები გვიჩვენებს, რომ ქალებზე, ახალგაზრდებსა და სოფლის მოსახლეობაზე ძლიერი აქცენტის გაკეთებით „კრისტალი“ უზრუნველყოფს სასესხო პროდუქტების მრავალფეროვნებას. „კრისტალის“ პორტფელის ნახევარს საწარმოო სესხები შეადგენს. ამავე დროს, მისი მნიშვნელოვანი ნაწილი ასევე დაეხმარა ჩვენს კლიენტებს საბაზისო საოჯახო საჭიროებების დაკმაყოფილებაში. ჩვენი ფინანსური მხარდაჭერის წყალობით, ჩვენმა მომხმარებლებმა შეძლეს ახალი საშუალებების შეძენა, რომელთა დახმარებით მათი საქმიანობა და წარმოება გაიზარდა. „კრისტალის“ მომხმარებელთა კმაყოფილების დონე კვლავ საოცრად მაღალი იყო, რაც შესაძლებლობას აძლევს კომპანიას შეინარჩუნოს ადამიანურ რესურსებთან და მომხმარებლის მომსახურებასთან დაკავშირებული კონკურენტული უპირატესობა.

ჩვენ გვჯერა, რომ სოციალური გავლენის კვლევის შედეგები დაეხმარება კომპანიას მიიღოს ინფორმირებული გადაწყვეტილება კლიენტთა სასარგებლოდ ბიზნეს-სესხებზე აქცენტით, მხარი დაუჭიროს მდგრადობის გაუმჯობესებას, შეინარჩუნოს და გააძლიეროს კომპანიის „ადამიანური ფაქტორი“ / პერსონალური ურთიერთობები მომხმარებელთან (რაც, „კრისტალისა“ და კომპანიის მიმართ ლოიალურობის შეფასებისას, მომხმარებელთა თქმით, მათთვის ყველაზე ფასეულია), საკომუნიკაციო უნარები, არაფინანსური მომსახურება, რათა რეაგირება მოახდინოს მომხმარებელთა საჭიროებებსა და სურვილებზე.

შესრულებული სამუშაოდან გამომდინარე ყველაზე მნიშვნელოვანი რეკომენდაციებია:

მეთოდოლოგია: მომხმარებელთა მონაცემებისა და ჩვენი კლიენტების ხმის დაფასება

1. არსებული და მოპოვებული მონაცემების ნაზავი: „კრისტალი“ აფასებს მომხმარებლისგან სისტემატურად მიღებულ მონაცემებს და ცდილობს, კრიზისის მიუხედავად, რეგულარულად მიმართოს მომხმარებლებს, რათა პირდაპირ მიიღოს მათი შენიშვნები, ვრცელი რაოდენობრივი კვლევებისა და სიღრმისეული თვისობრივი ღია დისკუსიების გზით
2. მონაცემების მოპოვების ეს მნიშვნელოვანი პროცესი მომხმარებელთა გლობალურ სურათს იძლევა, რათა განხორციელდეს შედეგების ტრიანგულაცია და განისაზღვროს რეგულარულად გამოსაყენებელი ძირითადი მონაცემები (ეს განსაკუთრებით დაგვეხმარება ახლად დანერგილი ხელმძღვანელობის საინფორმაციო სისტემის (MIS, Alta) დიზაინთან დაკავშირებით)

◀ აქცენტის გაკეთება ანალიზზე: მონაცემებზე ორიენტი-
რებული მართვის უზრუნველყოფა

3. „კრისტალში“ დანერგილია ინფორმაციის, მონაცე-
მების რეგულარული მართვა: არსებობს პასუხის-
მგებელი დეპარტამენტი, ხელმძღვანელობის სა-
ინფორმაციო სისტემა, რათა დაეხმაროს საბჭოს
და მაღალი რგოლის მენეჯმენტის გუნდს გაიაზრონ
და მოუსმინონ კლიენტთა საჭიროებებსა და სურ-
ვილებს
4. სეგმენტირება და ფოკუსირებული ანალიზი გენდე-
რის, ასაკის, სესხის დაფარვის ვადის, რეგიონის,
პროდუქტების გამოყენების მიხედვით და სხვ.:
სიღრმისეული ანალიზი და სეგმენტაცია „კრის-
ტალის“ პროდუქტების გავლენის გასააზრებლად
კლიენტთა ჯგუფების შესაბამისად

◀ სტრატეგიული და საოპერაციო შედეგები: ინფორმი-
რებული გადაწყვეტილების მიღება კლიენტთა სასარ-
გებლოდ

5. პროდუქტის განვითარების თვალსაზრისით მიღე-
ბული ძირითადი გაკვეთილები: ყურადღების გა-
მახვილება ბიზნესსესხებზე
 - ა. კლიენტის „გზა“: საწყისი/სამომხმარებლო
სესხებიდან საწარმოო სესხებამდე
 - ბ. თანხის დაზოგვის შეთავაზება კლიენტთა
მდგრადობის გასაუმჯობესებლად
 - გ. მიზანი: შემნახველი პროდუქტების ხელმისაწ-
ვდომობის უზრუნველყოფა/დაზოგვა შოკები-
სადმი მდგრადობის ზრდის მიზნით, პოტენცი-
ური აქცენტი ოჯახებზე მიგრანტებით
 - დ. ახალგაზრდებთან კომუნიკაციის დროს მეტი
აქცენტის გაკეთება ციფრულ პროდუქტებზე
6. მომხმარებელთან ურთიერთობიდან მიღებული
ძირითადი გაკვეთილები:
 - ა. მეტი აქცენტი ქალებზე: მიზანი: ქალებისთვის
მეტი წვდომის მიცემა
 - ბ. დასაბუთება: ქალები უკეთ ფარავენ სესხებს,
აფასებენ წვდომას, ენდობიან კრისტალს, ქმნი-
ან ახალ ბიზნესებს: შესაძლებელია მეტი წვდო-
მის მიცემა
 - გ. ფინანსური წიგნიერება და კომუნიკაციის გაუმ-
ჯობესება
 - ი. მარტივი და განახლებული საპროცენტო გა-
ნაკვეთის გამოთვლა, შემცირება საწარმოო
აგროსესხებისთვის
 - ა. „კრისტალთან“ მყარი ურთიერთობის დაფასება
=> „ადამიანური ფაქტორის“, საკომუნიკაციო
უნარების, არაფინანსური მომსახურების შე-
ნარჩუნება და გაძლიერება (ერთგული კლიენ-
ტების თქმით, ნდობა და სანდო, ადამიანური
ურთიერთობები „კრისტალის“ უდიდესი კონკუ-
რენტული უპირატესობაა).

დანართი 4

შემოკლებების ჩამონათვალი

ALCO	აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი	KPI	საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებლები
AML	ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო	MPR	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი
BCBS	საბანკო ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტი	NPL	ვადგადაცილება მთლიან სესხებში
CSR	კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა	ROE	უკუგება საკუთარ კაპიტალზე
DFC	აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების საფინანსო კორპორაცია (ყოფილი OPIC)	SIDA	შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
DWM	მსოფლიო ბაზრის განვითარება	SME	მცირე და საშუალო საწარმო
EE&RE	ენერგოეფექტურობა და განახლებადი ენერგია	SMS	მოკლე ტექსტური შეტყობინება
ERP	საწარმოს რესურსების დაგეგმვის სისტემა	UN	გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
ESG	სოციალური და კორპორაციული მართვა	UN Women	გაეროს ქალთა ორგანიზაციასა
GCF	გლობალური კლიმატის ფონდი	USAID	აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
GIZ	გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება	WEP	ქალთა ეკონომიკურ გაძლიერება
HR	ადამიანური რესურსები	მისო	მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია
HRMS	ადამიანური რესურსების მართვის სისტემა	მსპ	მთლიანი სასესხო პორტფელი
IMF	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი	მსს	მცირე და საშუალო საწარმო
		სებ	საქართველოს ეროვნული ბანკი
		სს	სააქციო საზოგადოება
		შბა	შეკუმშული ბუნებრივი აირი
		შპს	შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანია



ფართო მართლმადიდებელი
ორგანიზაცია